

LEONHARDI EULERI
OPERA OMNIA

LEONHARDI EULER
OPERA OMNIA

SUB AUSPICIIS
SOCIETATIS SCIENTIARUM NATURALIUM
HELVETICAE

EDENDA CURAVERUNT

ANDREAS SPEISER
LOUIS GUSTAVE DU PASQUIER
HEINRICH BRANDT

SERIES PRIMA
OPERA MATHEMATICA
VOLUMEN VICESIMUM SECUNDUM

AUCTORITATE ET IMPENSIS
SOCIETATIS SCIENTIARUM NATURALIUM HELVETICAE

BASILEAE MCMXXXVI

VENDITIONI EXPONUNT
ORELL FÜSSLI TURICI ET LIPSIAE
B. G. TEUBNER LIPSIAE ET BEROLINI

MMENTATIONES ANALYTICAE

AD THEORIAM AEQUATIONUM
DIFFERENTIALIUM PERTINENTES

EDIDIT

HENRI DULAC

VOLUMEN PRIUS

AUCTORITATE ET IMPENSIS
REIPUBLICAE HELVETICAE SOCIETATIS SCIENTIARUM NATURALIUM

BASILEAE MCMXXXVI

VENDITIONI EXPONUNT
ORELL FÜSSLI TURICI ET LIPSIÆ
B. G. TEUBNER LIPSIÆ ET BEROLINI

TYPIS EXCUSSIT ORELL. FÜSSLI TURICI

PRÉFACE DE L'ÉDITEUR

Les volumes 22 et 23 de la première série de la collection LEONHARDI EULER *Opera* rassemblent les divers mémoires d'EULER traitant plus particulièrement de problèmes relatifs aux équations différentielles et aux équations aux dérivées partielles. Une partie des questions traitées dans ces mémoires sont exposées, sous une forme générale différente, dans les trois volumes des *Institutiones calculi integralis*. D'autres questions importantes relatives aux mêmes sujets ne sont exposées que dans le *Calculus integralis*.

En 1726, lorsque paraissent les premiers travaux d'EULER, les cas d'intégration de l'équation de RICCATI venaient d'être publiés, la méthode de la séparation des variables, l'intégration de l'équation homogène du premier ordre, de l'équation linéaire, de l'équation de BERNOULLI, l'emploi, dans certains cas particuliers, d'un facteur intégrant ou multiplicateur, étaient connus, ainsi que, pour les équations différentielles d'ordre supérieur, le cas de réduction au premier ordre et l'intégration de certaines équations linéaires. On avait constaté l'impossibilité d'exprimer par des fonctions usuelles toutes les quadratures, et l'on avait vu qu'on ne pouvait, que dans des cas très particuliers, obtenir l'intégration explicite des équations différentielles au moyen de fonctions connues. Les résultats acquis jusqu'alors portaient encore d'espérer que l'on pourrait obtenir cette intégration par des quadratures.

Les travaux d'EULER ont apporté une contribution importante à l'intégration des équations différentielles, mais ils paraissent avoir surtout une importance historique. Partant, en effet de solutions ou de procédés employés dans des cas particuliers, EULER en a dégagé des méthodes générales d'intégration. Il est évident qu'il n'est qu'un raisonnement de la stérilité relative de ces méthodes, que, bien avant de pouvoir démontrer, on a admis l'impossibilité d'intégrer les équations différentielles par quadratures. Le nombre restreint de cas d'intégrabilité nouveaux, obtenus par l'e-

1) Voir, par exemple, pour ces questions: *Encyclopédie des Sciences mathématiques*, T. II. vol. 3 p. 64. Paris et Leipzig 1910.

le problème d'intégration à des problèmes plus simples de même nature.

Dans le mémoire 10 (d'après les numéros d'Eneström) EULER indique des cas de réduction d'équations du deuxième ordre au premier ordre. Ces cas sont classiques.

Une série de mémoires sont consacrés à la méthode appelée par EULER *per quadraturam curvarum*¹⁾. Conduit fortuitement, ainsi qu'il l'indique dans le mémoire 10, à la représentation d'une solution $y(x)$ d'une équation différentielle par une intégrale définie dans laquelle x figure comme paramètre, EULER a cherché à employer systématiquement ce mode de représentation, dont il paraît avoir le premier l'exemple, et dont les applications bien connues ont été faites, en particulier, par GAUSS, KUMMER. EULER emploie cette méthode de deux manières : dans le mémoire 31²⁾, et dans le chapitre XI de la 1re partie du 2e volume du *Calculus integralis*. Dans le premier cas, il obtient d'abord la solution considérée sous forme de série et évalue celle-ci par l'usage de cette série au moyen d'une intégrale de l'espèce indiquée. EULER a aussi cherché une méthode plus directe, en formant l'équation différentielle vérifiée par la solution définie donnée, dans laquelle x figure comme paramètre. Cette méthode est employée dans les mémoires 44 et 45, appliquée ensuite dans 70, 274 ainsi que dans le chapitre XI de la 1re partie du 2e volume du *Calculus integralis*.

On peut rattacher au même ordre d'idées (détermination d'une fonction à l'aide d'opérations données effectuées sur une courbe) certains des résultats obtenus par EULER. On trouve dans les mémoires 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000.

1) Voir la note de la page 16.

2) Le mémoire 11, relatif à la même question, ne fait qu'énoncer les résultats.

si découverts sont relatifs à des équations de formes assez particulières, mais l'importance de cette notion de multiplicateur a été nettement montrée par EULER. Il a prouvé, en effet, comment par son emploi, on retrouve tous les cas d'intégrabilité connus, comment la connaissance d'un multiplicateur permet d'abaisser d'une unité l'ordre d'une équation et comment la connaissance de deux multiplicateurs pour une équation d'un quelconque ordre permet de ramener son intégration à des quadratures.

Les mémoires 595 et 751, montrent par deux méthodes différentes, comment l'emploi des fractions continues permet d'obtenir, pour n quelconque, l'intégration de l'équation de RICCATI

$$\frac{dy}{dx} + ay^2 = bx^n \quad a \text{ et } b \text{ constants}$$

et d'en déduire tous les cas où l'intégrale s'exprime en termes finis.

Dans les mémoires de ces volumes 22 et 23, EULER emploie fréquemment des séries. Mais je n'ai pu relever de cas où une série soit donnée comme l'expression définitive d'une solution d'une équation différentielle. Ou bien, comme nous l'avons déjà indiqué, la série est un intermédiaire conduisant à une autre expression de la solution considérée, ou bien, comme dans 284, EULER indique explicitement qu'il n'utilise les développements qu'en des cas d'intégrabilité où le nombre de leurs termes est fini.

Ce n'est pas là, du reste un principe constant chez EULER, car il s'en écarte dans les livres VII et VIII de la première partie du deuxième volume du *Calculus integrandi*, publié postérieurement à 284.

L'application des méthodes précédentes a conduit EULER à divers cas d'intégrabilité nouveaux, aussi bien qu'à d'élégantes démonstrations de cas d'intégrabilité déjà connus. Nous allons maintenant passer en revue les diverses espèces d'équations qu'il a le plus fréquemment considérées.

L'équation (1) dans les mémoires 11, 31, 51, 70, 95, 269, 284, 595, 751.

Des équations de RICCATI de la forme générale

$$\frac{dy}{dx} + P(x)y^2 + Q(x)y + R(x) = 0$$

dans les mémoires 51, 70, 95, 265, 269, 678, 734. L'équation

$$y \frac{dy}{dx} + P(x)y + Q(x) = 0$$

dans les mémoires 269 et 430.

$$(ax^2 + bx + c)d^2y + (fx + g)dx dy + h y dx^2 = 0$$

dans les numéros 95, 274, 284, 431, 677, 678, en vue le plus souvent d'en arriver à l'intégration des équations de RICCATI.

Nous avons laissé de côté dans ce qui précède les mémoires relatifs aux équations linéaires d'ordre quelconque. Dans le mémoire 720 EULER on a intégré l'adjointe de LAGRANGE d'une équation différentielle d'ordre quelconque $P(y) = 0$, la solution de l'équation linéaire non homogène se trouvant par des quadratures.

Les mémoires 62 et 188 exposent les méthodes d'intégration des équations linéaires à coefficients constants: le premier pour les équations homogènes, le second pour les équations avec second membre. Ce dernier cas est encore traité dans le mémoire 680, où EULER étudie les équations de LAGRANGE et certaines solutions singulières de ces équations. Antérieurement, dans 236, l'étude des équations de LAGRANGE et solutions singulières avait été abordée sur des exemples d'un caractère particulier.

Les formules rencontrées dans l'intégration des équations linéaires ont conduit EULER à étudier dans 679 les transformations des expressions

$$\int_0^x p dx \int_0^x q dx \int_0^x r dx \dots \int_0^x s dx \int_0^x t dx$$

en introduisant un nombre quelconque de signes d'intégrations superposés, les fonctions étant des fonctions données de x .

En particulier pour $p = q = r = \dots = s = t$ l'expression est réduite à une seule intégration. La formule a été employée dans le mémoire 681 dont le titre indique l'intégration d'une équation différentielle d'ordre fractionnaire. EULER n'a pu, faute de notations convenables, dans toute sa généralité la formule qu'il obtient, qui n'est autre que la suivante:

$$y = \int_0^x (x - z)^{q-1} X(z) dz$$

représente, si q est un entier, une solution de l'équation

$$\frac{d^q y}{dx^q} = q! X(x)$$

ir q entier.

Des problèmes relatifs à la rectification des courbes et en particulier le problème posé par J. BERNOULLI et HERMANN de la recherche de courbes algébriques rectifiables conduit EULER à étudier dans les mémoires 48, 245, 622, 650, 779 des questions d'existence indéterminée. Les questions traitées dans ces mémoires rentrent dans le problème général suivant : Etant données un certain nombre de fonctions $P(x, y), Q(x, y), \dots, S(x, y)$ établir entre x et y une relation telle que les intégrales $\int P(x, y) dx, \int Q(x, y) dx, \dots, \int S(x, y) dx$ s'expriment simultanément au moyen de quadratures données ou, comme on le dit particulièrement, soient intégrables.

EULER applique notamment ses méthodes à la recherche de courbes rectifiables dont les arcs satisfont à certaines conditions.

On peut rattacher en partie à l'analyse indéterminée et en partie aux applications de la théorie du multiplicateur le numéro 856, où il s'agit de trouver une courbe telle que pour un mouvement dans un milieu résistant. Le problème traité dans 784, concernant un problème d'analyse indéterminée, peut être ramené à l'intégration d'une équation linéaire aux dérivées partielles du premier ordre.

Le mémoire 322 est en majeure partie consacré à des considérations sur les principes de l'Analyse et l'emploi des fonctions discontinues, mais une intégration d'équation aux dérivées partielles traitée dans ses dernières pages, le rattache aux mémoires consacrés par EULER à ces équations et dont il nous reste à parler. Dans 285, de nombreuses intégrations d'équations aux dérivées partielles du premier ordre sont traitées.

EULER n'établit pas de méthode générale d'intégration, il se sert de l'intégration par parties, et de la remarque suivante : $V(x, y) dU$ n'est intégrable que si V est fonction de U . On ne peut qu'admirer avec quelle habileté, par des artifices assez divers, il réussit à intégrer la plupart des équations que nous savons intégrer. Les calculs auxquels il se livre, sont en général ceux qui résultent de la recherche d'une intégrale complète par les procédés classiques. Les mémoires que nous n'avons pas encore cités traitent de l'intégration de certaines classes d'équations aux dérivées partielles du second ordre ou d'ordre supérieur. Etudiant dans 319 l'équation

$$\frac{\partial^2 z}{\partial t^2} = a^2 \frac{\partial^2 z}{\partial x^2} + \frac{b}{x} \frac{\partial z}{\partial x} + \frac{c}{x^2} z$$

EULER on montre les analogies avec l'équation de RICCATI, dans la recherche des conditions d'intégrabilité. Le mémoire 737 contient une théorie générale de l'emploi des changements

problème des cordes vibrantes traité également dans 311.

Les mémoires 724 et 785 donnent l'intégration complète de certaines équations linéaires aux dérivées partielles d'ordre quelconque, mais de formes très particulières.

Enfin, dans 741, EULER a cherché à étendre aux équations linéaires partielles à coefficients constants sa méthode d'intégration des équations linéaires à coefficients constants. Il obtient ainsi, dans certains cas, l'intégration de ces équations. Les raisonnements employés manquent parfois de rigueur.

Il serait injuste de reprocher à EULER d'être resté fidèle aux habitudes de son siècle dans certains raisonnements et de ne pas avoir toujours donné à ceux-ci l'exactitude d'aujourd'hui. Ces habitudes étaient tout à fait dans la nature des choses pour le développement de l'Analyse.

On comprendrait mal que, placés devant l'immense domaine que les nouvelles méthodes ouvraient, les mathématiciens du 18ème siècle au lieu d'explorer comme ils l'ont fait, ces régions inconnues se fussent tout d'abord occupés de théories préliminaires pour leurs études. L'exploration du champ nouveau par l'Analyse permettait seule de déterminer quelles seraient les théories utiles et les méthodes il conviendrait de les développer. Au reste, ce n'est guère que dans les premières séries que l'on trouve chez EULER des raisonnements dont le prolongement analytique implicitement admise par EULER fournit la justification des inductions hardies que l'on rencontre dans certains de ses ouvrages.

Si quelques raisonnements d'EULER paraissent incomplets, cela se doit à ce que certaines façons de raisonner, peu usitées aujourd'hui, étaient en usage au 18ème siècle, que les auteurs avaient lieu de croire que les raisonnements si simples qu'ils paraissent, se rétablissent facilement par les lecteurs. Je n'ai pu relever aucun cas où une affirmation soit en défaut, lorsqu'il indique dans le cours d'un raisonnement qu'une chose est nécessaire sans le démontrer. Souvent, bien que, ni ses raisonnements, ni ses conclusions n'indiquent la solution trouvée d'un problème comme la solution la plus générale, on peut constater qu'il a bien obtenu cette solution générale. EULER a fait certaines assertions fondées sur des raisonnements qu'il avait donnés, mais qui ont même temps leur manque de rigueur.

Le rapide exposé qui précède permet à peine de voir quelle est la portée des problèmes abordés par EULER dans ce seul domaine des équations différentielles aux dérivées partielles. Dans la plupart des cas, on voit bien EULER à l'œuvre, à aborder les problèmes qu'il traite, ou bien il en a donné des solutions complètes. Les mémoires de ces deux volumes suffisent à eux seuls pour donner un aperçu du progrès qui sont dus à EULER, soit dans les notations, soit dans les méthodes.

qui ont suggéré à son esprit les idées fondamentales de son œuvre. On ne saurait ainsi se rendre compte de la grande importance de ses travaux dans l'élaboration des théories relatives aux équations différentielles et aux équations aux dérivées

, le 16 juin 1924.

H. DULAC.

INDEX

Insunt in hoc volumine indicis ENESTROEMIANI commentationes
10, 11, 31, 44, 45, 48, 51, 62, 70, 95, 188, 236, 245, 265, 280, 274,

10. Nova methodus innumerabiles aequationes differentiales
gradus reducendi ad aequationes differentiales primi gradus
Commentarii academiae scientiarum Petropolitanae 3 (1728), 1732, p. 124
11. Constructio aequationum quarundam differentialium, quae
minatarum separationem non admittunt
Nova acta eruditorum 1733, p. 360—373
31. Constructio aequationis differentialis $ax^r dx = dy + y^s dx$
Commentarii academiae scientiarum Petropolitanae 6 (1732/3), 1738, p. 12
44. De infinitis curvis eiusdem generis seu methodus inveniendi
tienes pre infinitis curvis eiusdem generis
Commentarii academiae scientiarum Petropolitanae 7 (1784/5), 1740, p.
180—183
45. Additamentum ad dissertatienem de infinitis curvis eiusdem
Commentarii academiae scientiarum Petropolitanae 7 (1784/5), 1740, p. 18
48. Investigatio binarum curvarum, quarum arcus eidem a
respondentes summam algebraicam constituent
Commentarii academiae scientiarum Petropolitanae 8 (1736), 1741, p. 23—
51. De constructione aequationum ope metus traacterii aliis
methodum tangentium inversam pertinentibus
Commentarii academiae scientiarum Petropolitanae 8 (1786), 1741, p. 66—

70. De constructione aequationum
 Commentarii academicae scientiarum Petropolitanae 9 (1737), 1744, p. 85—97
95. De aequationibus differentialibus, quae certis tantum casibus integrationem admittunt
 Commentarii academicae scientiarum Petropolitanae 10 (1738), 1747, p. 40—55
188. Methodus aequationes differentiales altiorum graduum integrandi ulterius promota
 Novi Commentarii academicae scientiarum Petropolitanae 3 (1750/1), 1753, p. 3—3
236. Exposition de quelques paradoxes dans le calcul intégral
 Mémoires de l'académie des sciences de Berlin 12 (1756), 1758, p. 306—321
245. De methodo DIOPHANTEAE analogia in analysi infinitorum . . .
 Novi Commentarii academicae scientiarum Petropolitanae 5 (1754/5), 1760, p. 84—14
265. De aequationibus differentialibus secundi gradus
 Novi Commentarii academicae scientiarum Petropolitanae 7 (1758/9), 1761, p. 163—20
269. De integratione aequationum differentialium
 Novi Commentarii academicae scientiarum Petropolitanae 8 (1760/1), 1763, p. 3—6
274. Constructio aequationis differentio-differentialis
 $Aydu^2 + (B + Cu)dudy + (D + Eu + Fuv)ddy = 0$, sumpto elemento du constante
 Novi Commentarii academicae scientiarum Petropolitanae 8 (1760/1), 1763, p. 150—15
284. De resolutione aequationis $dy + ayydx = bx^m dx$
 Novi Commentarii academicae scientiarum Petropolitanae 9 (1762/3), 1764, p. 154—16

NOVA METHODUS INNUMERABILES AEQUATIONES DIFFERENTIALIALES SECUNDI GRADUS REDUCENDI AD AEQUATIONES DIFFERENTIALIALES PRIMI GRADUS

Commentatio 10 indicis ENESTROMIANI

Commentarii academici scientiarum Petropolitanae 8 (1728), 1732, p. 124---137

1. Quando ad aequationes differentiales secundi vel altioris cuiuslibet gradus perveniunt analyticae, in iis resolvendis duplici modo versantur. Primum, an in promptu sit eas integrare; id si fuerit, obtinuerunt, et non dubitant. Cum autem integratio vel prorsus impossibilis, vel saltem non videtur, conantur eas ad differentiales primi gradus reducere; quod quibus facilius iudicari potest, an construi queant, nullaeque aequationes differentiales, nisi primi gradus, adhuc cognitis methodis construi possunt. Sed ad illud attinet, de eo hac dissertatione explicare non est propositum. Nunc igitur considerando autem aequationes differentiales altiorum graduum praesertim secundi ad differentiales primi gradus sint reducendae, methodum quendam, quae inusitatam, et quae latissime patet, in sequentibus summi expositurus.

2. Iam quidem saepenumero Mathematici, quando aequationes differentiales secundi vel altiorum graduum occurrerunt, eas ad differentiales primi gradus reduxerunt, atque deinde construxerunt; quemadmodum fit in constructionibus catenariae, elasticae, prosectoriae in medicis, et in constructionibus pluriumque aliarum curvarum, quarum aequationes differentiales secundi vel tertii gradus sunt inventae. Pleraque quidem

differentiales primi gradus fuerunt reductae. Eariū autē ratio ita est comparata, ut vel utraque vel saltem alterutra ipsa desit, earum eiusve differentialibus et differentio-differentiones tantum ingredientibus.

3. Si autem in aequatione differentio-differentiali alterutra caret, facile est eam ad simpliciter differentialem reducere si differentialis quantitatis deficientis factum ex nova quodam alterum differentiale. Hac enim ratione, si constans quoddam fuerit positum, differentio-differentiali aequale invenitur sitiale; quo substituto aequatio habetur differentialis primi gradus aequatione

$$Pdy^n = Qdv^n + dv^{n-1}ddv,$$

ubi P et Q significant functiones quascunque ipsius y , adponitur. Quia ipsa v non ingreditur aequationem, sint $dv^2 = dzdy$. His substitutis ista oritur aequatio

$$Pdy^n = Qz^n dy^n + z^{n-1} dy^{n-1} dz,$$

divisaquo hac per dy^{n-1} ista

$$Pdy = Qz^n dy + z^{n-1} dz,$$

quae est simpliciter differentialis.

4. Alias aequationes differentio-differentiales, nisi huius quantum scio, ad differentiales primi gradus unquam reduci promptu fuerit eas prorsus integrare. Hic autem methodum non quidem omnes, sed tamen innumerabiles aequationes differentiales utut ab utraque indeterminata affectae ad simpliciter reduci poterunt. Ita vero in iis reducendis versor, ut eas conversione in alias transformem, in quibus alterutra indeterminata ope substitutionis paragrapho praecedente exposita penitus ad differentiales primi gradus reducuntur.

5. Cum observassem eam esse quantitatum exponent earum dignitatum, quarum exponens est variabilis numerata constante, proprietatem, ut si differentientur, denique

le $c^x dx$, differentio-differentiale $c^x (ddx + dx^2)$, ubi x nonnisi in exponente creditur. Hæc considerans perspexi, si in æquatione differentio-differentiæ indeterminatarum huiusmodi exponentialia substituantur, tum ipsæ variables tantummodo in exponentibus superfuturas esse. Quo cognito oportet, ut ea exponentialia loco indeterminatarum substituenda ita accommodentur, ut facta substitutione ea divisione tolli queant; hoc modo altera indeterminata ex æquatione eliminabitur, eiusque duntaxat differentialia supererunt.

6. Hæc quidem operatio non in omnibus æquationibus succedit; verum non eam tria æquationum differentialium 2^{di} gradus genera admittere pervavi. Primum genus est omnium earum æquationum, quæ nonnisi duobus constant terminis. Alterutrum eas comprehendit æquationes, in quarum singulis terminis indeterminata æqualem dimensionum numerum constituent, quæque vero indeterminata ipsa solum, sed etiam eius differentialia cuiuslibet gradus dimensionem suam constituere existimanda sunt. Ad tertium genus refero æquationes, in quarum singulis terminis alterutra indeterminata eandem obtinet dimensionum numerum; quorsum eadem pertinent, quæ modo de aestimatione dimensionum allata sunt²⁾. Omnes igitur æquationes in hæc tria genera pertinentes hic reducere docebo.

7. Omnes æquationes ad primum genus pertinentes sub hac generali formula comprehenduntur:

$$ax^m dx^p = y^n dy^{p-2} ddy,$$

ubi dx constans ponitur. Et si enim in æquatione quapiam nequo dx neque dy constans accipitur, sed aliud quoddam differentiale inde pendens, id non difficultatis habet, cum cognita sit methodus, quod constans erat differentiale variabile faciendi et vico eius aliud quoddam constans. Ad hanc vero æquationem reducendam pono

$$x = c^u \text{ et } y = c^v t.$$

1) In primis suis operibus, usque ad annum 1731, utitur EULERUS littera c loco e . H.
2) Vido *Institutionum calculi integralis* vol. II, § 819, 790—811, 822—830; LEONHARDI EULERI *Opera omnia*, series I, vol. 12. H.

$$ddx = ae^{av}(ddv + adv^2)$$

et

$$ddy = e^n(ddt + 2dtdv + tddv + tdv^2).$$

Sed cum dx ponatur constans, erit $ddx = 0$ adeoque $ddv = 0$ substituto loco ddv habebitur

$$ddy = e^n(ddt + 2dtdv + (1 - a)tdv^2).$$

Surrogentur hi valores loco x et y in aequatione proposita, tunc ea in hanc

$$ae^{av(m+p)}a^p dv^p = e^{(n+p-1)v}t^n(dt + tdv)^{p-2}(ddt + 2dtdv +$$

8. Iam a determinari debet ita, ut exponentialia divisione Hoe ut fiat, oportet sit

$$av(m + p) = (n + p - 1)v,$$

inde colligitur $a = \frac{n + p - 1}{m + p}$. Superior igitur aequatio determinatur in sequentem

$$a\left(\frac{n + p - 1}{m + p}\right)^p dv^p = t^n(dt + tdv)^{p-2}(ddt + 2dtdv + \frac{m}{m}$$

Quao protinus ex proposita eruita fuisset, si posuisssem

$$x = e^{(n+1)p-1}v:(m+p) \text{ et } y = e^v t.$$

Est autem $n + p - 1$ numerus dimensionum, quas y constituit, et facile ergo in quovis casu particulari a determinatur statimque tutio habebitur. In aequatione inventa, cum absit v , ponatur

$$ddv = zddt + dzdt,$$

sed

$$ddv = -adv^2 = \frac{1 - n - p}{m + p} z^2 dt^2.$$

Hinc invenitur

$$ddt = \frac{-dzdt}{z} + \frac{1 - n - p}{m + p} z dt^2.$$

$$t^n (dt + tzdt)^{n-2} \left(\frac{1-n-p}{m+p} zdt^2 - \frac{dzdt}{z} + 2zdt^2 + \frac{m-n+1}{m+p} tzzdt^2 \right).$$

est divisa per dt^{n-1} dabit

$$\left(\frac{m-n+1}{m+p} \right)^n z^n dt = t^n (1 + tz)^{n-2} \left(\frac{1 + \frac{2m-n+p}{m+p} zdt - \frac{dz}{z} + \frac{m-n+1}{m+p} tzzdt^2 - dz^2 \right).$$

D. Reducta ergo est aequatio generalis proposita

$$ax^m dx^n = y^n dy^{n-2} ddy$$

hanc differentialium primi gradus

$$\left(\frac{m-n+1}{m+p} \right)^n z^{n+1} dt = t^n (1 + tz)^{n-2} \left(\frac{1 + \frac{2m-n+p}{m+p} z^2 dt + \frac{m-n+1}{m+p} t z^3 dt - dz^2 \right).$$

multiplicata aequatione inventa per z . Hanc aequatio unico actu ex ea inveniri potest, posito in prima substitutione loco u hoc $\int zdt$. Kieri ergo debet

$$x = e^{(n+p-1)\int zdt} (m+p)$$

et y poni debet $e^{\int zdt}$ sive, quod eodem redit, ponatur

$$x = e^{(n+p-1)\int zdt} \text{ et } y = e^{(m+p)\int zdt} (l.1)$$

ex aequatione differentiali inventa iterum proposita differentialis secundae inveniri debeat, videamus, quales loco z et t substitutiones adhibeant. Cum sit $x = e^{(n+p-1)\int zdt}$, erit $e^{\int zdt} = x^{1:(n+p-1)}$, quare $y = x^{(m+p):(n+p-1)}$ habetur $t = yx^{-(m+p):(n+p-1)}$. Deinde quia $e^{\int zdt} = x^{1:(n+p-1)}$

$$\int zdt = \frac{1}{n+p-1} \log x;$$

$$zdt = \frac{dx}{(n+p-1)x}.$$

1) In his formulis z denotat numerum praecedentem z multiplicatum per $m+p$. H. D.

Sed est)

$$dt = x^{(m+p)(n+p-1)} dy = \frac{m}{n+p-1} y^{n+p-1} dy$$

Consequenter invenietur

$$z = dx : [(n+p-1)x^{(m+p)(n+p-1)} dy] = (m+p)z$$

Perspicuum autem est, si z in t vel t in z detur, etiam vel inter se habeant, inveniri posse.

10. Illustremus haec, quae generaliter inuenta sunt, particulari. Sit

$$xdxdy = ydy,$$

quae reducitur dividendo per dy ad hanc

$$xdx = ydy^{-1}dy.$$

Huic generali accommodata, habebitur $a = 1$, $m = 1$, $p = 1$, $n = 1$. Tutis his in assumptione differentiali primi gradus [§ 9], haec proposita reducitur,

$$\frac{1}{2}z^2dt = t(1+z)^{-1}(1+z)^{-1}dt = \frac{1}{2}t^2dt$$

quae abit in

$$z^2dt + t^2dt = 3t^2dt = t^2zdt = ztdt$$

Ad hanc aequationem proposita $xdxdy = ydy$ reducitur

$$x = e^{1/2t} \text{ et } y = e^{-1/2t}.$$

Constructio ergo aequationis propositae pendet a constructio differentialis inventae; haec si constitui poterit, et ex ea ipsa integrabilis, ea quoque integrari poterit.

11. Secundum genus aequationum differentio differentio methodo ad differentiales primi gradus reducere possumus, quae in singulis terminis eundem dimensionum, quas methodo differentialis constituent, numerum tenent. Aequatio recta est sequens

$$ax^m y^{m-1} dx^n dy^{n-1} + bx^n y^{n-1} dx^2 dy^{n-2} = 0$$

1) Editio princeps loco $m + n + 2p - 1$ habet $m + n + 2p$.

2) Editio princeps: $x = e^{1/2t}$ et $y = e^{1/2t}$. Si haec mutatur, erit in aequatione differentiali z per $2z$ mutata.

quodcumque habent insuper adduci possunt, operatio enim eadem manent adhuc addi $c^v y^{-r-1} dx^q dy^{2-q}$ et huiusmodi quotquot libuerit; pro exempla particularia, ad quae reducenda generalis accommodari debet, pluribus prioribusve constant terminis. Tres vero terminos, ut dixi, assumis dicat, cum plures alium reducendi modum non requirant.

12. Aequationem propositam reduco substituendis loco x , c^v et loco y , $c^v t$ igitur sit

$$x = c^v \text{ et } y = c^v t,$$

$$dx = c^v dv \text{ et } dy = c^v (dt + t dv)$$

pro quo

$$ddx = c^v (ddv + dv^2)$$

$$ddy = c^v (ddt + 2 dt dv + t dv^2 + t ddv).$$

Si vero dx ponitur constans, erit $ddx = 0$, hinc igitur $ddv = -dv^2$, hanc rem habebitur

$$ddy = c^v (ddt + 2 dt dv).$$

Quantur hi valores in aequatione loco x , y , dx , dy et ddy , transformabitur in sequentem:

$$a t^{-m-1} dv^p (dt + t dv)^{2-p} + b c^v t^{-n-1} dv^q (dt + t dv)^{2-q} = c^v (ddt + 2 dt dv)$$

hac divisa per c^v abibit in hanc

$$a t^{-m-1} dv^p (dt + t dv)^{2-p} + b t^{-n-1} dv^q (dt + t dv)^{2-q} = ddt + 2 dt dv.$$

hac cum desit v , pono $dv = z dt$, erit

$$ddv = z ddt + dz dt,$$

$$ddv = -dv^2 = -z^2 dt^2, \text{ ergo}$$

$$ddt = -z dt^2 - \frac{dz dt}{z}.$$

Hinc ista obtinebitur aequatio:

$$at^{-m-1}z^pd^tp(dt+zt dt)^{2-p} + bt^{-n-1}z^q dt^q(dt+zt dt)^{2-q} = zd$$

sen haec ordinatio

$$at^{-m-1}z^pd^t(1+zt)^{2-p} + bt^{-n-1}z^q dt(1+zt)^{2-q} = zd$$

13. Aequatio haec differentialis primi gradus unico ne elici potuisset, si statim positum esset

$$x = c^{fzdt} \text{ et } y = c^{fzdt};$$

unde foret

$$dx = c^{fzdt} z dt \text{ et } dy = c^{fzdt} (dt + t z dt)$$

atque

$$ddx = c^{fzdt} (z ddt + dz dt + z z dt^2) = 0,$$

quare $ddt = -z dt^2 - dz dt : z$. Hoc in usum vocato habebit

$$ddy = c^{fzdt} (z dt^2 - dz dt : z).$$

Propositum sit hoc exemplum

$$y^{a+1} ddy = x^a dx^2,$$

mutetur id in

$$ddy = x^a y^{-a-1} dx^2.$$

Collato hoc cum generali aequatione fiet $a = 1$, $b = 0$, $m = a$, hoc exemplum, ut generalis formula, redneatur, haec invenietur

$$t^{-a-1} z^2 dt = z dt - dz : z.$$

Sive haec

$$t^{-a-1} z^2 dt = z^2 dt - dz.$$

Quae si constructionem admitteret, et differentialis secundi construi posset. Notandum est semper fere ad eiusmodi aequationes perveniri, quae admodum difficulter vel prorsus non const

14. Assumo aliud exemplum,

$$x dx dy - y dx^2 = y^2 ddy,$$

quod ad modum generalis aequationis hanc induit formam

$$xy^{-2} dx dy - y^{-1} dx^2 = ddy.$$

Undet ergo exemplo proposito sequens aequatio differentialis

$$t^{-2}zdt(1 + zt) = t^{-1}z^2dt + zdt + dz:z,$$

plicetur haec per t^2z , habebitur

$$z^2dt + z^3tdt = z^2t^2dt = t^2dz$$

$$z^2dt = z^2t^2dt = t^2dz,$$

separata dat

$$dz:z^2 = dt(t^2 - 1):tt$$

integrata hanc

$$-1:z = t + 1:t = a \text{ sive } atz - t = t^2z + z,$$

vero $z = dv:dt$. Haec

$$atdv = tdt = t^2dv + dv$$

$v = tdt:(at - tt - 1)$. Quia vero $c^v = x$, erit $v = tx$ et $t = y:x$, ergo

$$dv = dx:x \text{ et } dt = (xdy - ydx):xx,$$

quenter

$$ydy + xdx = aydx.$$

aequatio iterum integrari potest, cum vero tantum noto casum, quod $a = 0$ ea transeat in aequationem circuli.

15. Accipio nunc casum, quo plures, quam in generali aequatione, termini

$$dx^3 + xxdy^3 - yxdxdy^2 - yxdx^2dy + yx^2dxdy - y^2xdxdy = 0.$$

exemplum modo supra exposito reducere licebit. Cum dx ponatur con-

$$x = c^v; y = c^vt; dx = c^v dv; dy = c^v(dt + t dv)$$

$$ddy = c^v(ddt + 2 dt dv),$$

que

$$(t-1)^2 z + t - tt = a.$$

modo omnes aequationes differentiales, in quibus alterutra variabilis una
dimensiones nusquam habet, integrari [possunt] seu saltem construibiles
sunt. Hac de industria methodo sum usus, quo magis intelligatur, quanti
usus exponentialia in tractandis aequationibus.

17. Aequatio ad quam est perventum haec est

$$(t-1)^2 z + t - tt = a.$$

et ulterius reducatur, ut tandem aequatio inter x et y rursus obtineatur;
nam erat $dv = zdt$, erit $z = dv/dt$; quamobrem aequatio abiit in

$$(t-1)^2 dv + tdt - dtl = a dt,$$

vero in

$$dv = \frac{adt - tdt + dtl}{(t-1)^2}.$$

et denuo integrationem admittit; integrata vero hanc habet formam

$$v = \frac{-a + t - tl}{t-1}$$

tante vero addita hanc

$$v = \frac{b - a + t - bt - tl}{t-1}.$$

vero est $x = e^v$, erit $v = tx$. Et cum sit $y = e^t$, erit $y = tx$ et ideo $t = y/x$
substitutis habebitur sequens aequatio

$$tx = \frac{bx - ax + y - by - yty + ylx}{y - x}.$$

erit haec

$$(b-a)x + (1-b)y = yty - xlx.$$

atur brevitatis causa $b-a = f$ et $1-b = g$; erit

$$fx + gy = yty - xlx.$$

$$dt^3 + 2tdt^2dv - ttdtdv^2 + ttdtdv^2 - ttdvddt - ttdvddt -$$

Hic cum desit v , ponatur $dv = zdt$, erit ut ante

$$ddt = -zdt^2 - dzdt:z.$$

Exinde reperitur haec aequatio in ordinem reducta:

$$dt + 2t z dt + t dz + t t dz = 0.$$

Quae, cum z unicam tantum habeat dimensionem, separari potest (Cel. Ioh. Bernoulli¹⁾ in Actis Lips. tradita. Sed sine ulla substitutione eique similes quascunque statim integrare seu ad integralem formam reducere possum, sequenti modo.

16. Reducatur aequatio nostra ad hanc

$$dz + \frac{2zdt}{t-1} + \frac{dt}{t-1} = 0,$$

ut dz nullo affectum sit coefficiente, tum sumatur id, quo z est affectus $\frac{2dt}{t-1}$, cuius integrale exprimitur per $2 \int \frac{dt}{t-1}$. Iam aequatio proposita affectur per $e^{2 \int \frac{dt}{t-1}}$ et habebitur

$$e^{2 \int \frac{dt}{t-1}} dz + \frac{2e^{2 \int \frac{dt}{t-1}} z dt}{t-1} + \frac{e^{2 \int \frac{dt}{t-1}} dt}{t-1} = 0.$$

Nunc autem aequatio integrabilis est facta, duorum enim priorum integrale est $e^{2 \int \frac{dt}{t-1}} z$. Est igitur

$$e^{2 \int \frac{dt}{t-1}} z + \int \frac{e^{2 \int \frac{dt}{t-1}} dt}{t-1} = a.$$

Sed cum sit $\int \frac{dt}{t-1} = l(t-1)$, erit

$$e^{2 \int \frac{dt}{t-1}} = (t-1)^2.$$

1) Ioh. BERNOULLI (1667-1748), *Solutio analytica aequationis* anno 1695, p. 55. *Acta erud.* 1697, p. 113. *Opera omnia*, t. I, p. 175.

equae

$$(t-1)^2 z + t - lt = a.$$

modo omnes aequationes differentiales, in quibus alterutra variabilis unius dimensionis nusquam habet, integrari [possunt] seu saltem construi bilineantur. Hac de industria methodo sum usus, quo magis intelligatur, quantum usus exponentialia in tractandis aequationibus.

17. Aequatio ad quam est perventum haec est

$$(t-1)^2 z + t - lt = a.$$

hanc ulterius redneatur, ut tandem aequatio inter x et y rursus obtineatur. Si enim erat $dv = zdt$, erit $z = dv/dt$; quamobrem aequatio abilit in

$$(t-1)^2 dv + tdt - dtlt = a dt,$$

hanc vero in

$$dv = \frac{adt - tdt + dtlt}{(t-1)^2}.$$

hanc deinde integrationem admittit; integrata vero hanc habet formam

$$v = \frac{-a + t - tlt}{t-1}$$

stanto vero addita hanc

$$v = \frac{b - a + t - bt - tlt}{t-1}.$$

Si vero est $x = e^v$, erit $v = tx$. Et cum sit $y = e^v t$, erit $y = tx$ et ideo $t = y/x$; substitutis habebitur sequens aequatio

$$tx = \frac{bx - ax + y - by - yly + ytx}{y - x}.$$

Inducitur haec

$$(b-a)x + (1-b)y = yly - xlx.$$

Pro brevitate causa $b-a = f$ et $1-b = g$; erit

$$fx + gy = yly - xlx.$$

18. Tertium genus aequationum, quarum hic redu-
trado, eas complectitur, in quarum singulis terminis alt-
eundem tenet dimensionum numerum. Hic duo disti-
prout vel ipsius illius variabilis ubique eundem dimension-
tiale constans ponitur vel secus. Ad primum easum spec-
universalis

$$Px^m dy^{m+2} + Qx^{m-h} dx^h dy^{m+2-h} = dx^n$$

In qua x in singulis terminis m habet dimensiones, et
Significant autem P et Q functiones quascunque ipsius y .
unica substitutione opus est; nempe fiat $x = c^v$, erit

$$dx = c^v dv \text{ et } ddx = c^v (ddv + dv^2) =$$

ergo $ddv = -dv^2$. His subrogatis habetur

$$Pdy^{m+2} + Qdv^h dy^{m+2-h} = dv^m dd$$

postquam nimirum divisa est per c^{mv} .

19. Cum in aequatione inventa v non deprehenda-
tuendo loco dv , zdy . Erit

$$ddv = zddy + dydz = -dv^2 = -z^2$$

Hinc invenietur

$$ddy = -zdy^2 - dydz; z.$$

Substituantur ergo in aequatione inventa loco dv et dd
habebitur haec aequatio

$$Pdy^{m+2} + Qz^h dy^{m+2} = -z^{m+1} dy^{m+2} - z^m$$

Quae divisa per dy^{m+1} abit in hanc

$$Pdy + Qz^h dy = -z^{m+1} dy - z^{m-1}$$

Quae est primi gradus, ut erat propositum. Ad hanc statim
si positum esset

$$x = c^{1/2} dy.$$

hinc

$$ddy = -zdy^2 \dots dzdy : z.$$

i valores loco x , dx , ddy substituti statim inventam aequationem praebe-

20. Alter casus aequationum ad genus tertium pertinentium respicientem generalem aequationem:

$$Px^m dy^{m+1} + Qx^{m-h} dx^h dy^{m-h+1} = dx^{m+1} ddx.$$

qua aequatione dy ponitur constans, P et Q designant functiones ipsius x quascunque. Et ut perspicuum est x in singulis terminis m tenet dimensionem, ut ante, $x = c^n$; erit

$$dx = c^n dv \text{ et } ddx = c^n (ddv + dv^2).$$

hinc in aequatione substitutis resultat haec aequatio divisione facta per c

$$Pdy^{m+1} + Qdv^h dy^{m-h+1} = dv^{m+1} + dv^{m-1} ddv.$$

haec aequatio ut ulterius reducatur, cum v desit, ponatur $dv = zdy$, erit constans $ddv = dzdy$. Hanc ob rem aequatio ultima transmutabitur

$$Pdy^{m+1} + Qz^h dy^{m+1} = z^{m+1} dy^{m+1} + z^{m-1} dy^m dz.$$

hinc autem, si dividatur per dy^m , dabit istam

$$Pdy + Qz^h dy = z^{m+1} dy + z^{m-1} dz.$$

Unde ergo constructio propositae aequationis a constructione huius invent

21. Ex hisco, arbitror, intelligitur, quomodo aequationes differentiales primi gradus ad unum aliquod trium expositorum genus pertinentes tractari possint. Facile quidem concedo raro admodum ad tales aequationes perveniri, quibus non alterutra indeterminata desit; tamen a nemine hoc nomen simplicitatis huius inventi impugnatum iri puto. Fieri potest, ut novus aliquis tempus aperiat problemata suggerens, quorum resolutio ad aequationes tales reducat. Memini me aliquando physicum problema quoddam resolvendo hanc pervenisse aequationem

$$y^2 ddy = x dx dy.$$

22. Hoc vero praeterea de assumenda constante monitione aequationibus ad secundum genus relatis nihil interest, quod differentiale constans sit assumptum. Potest id esse vel differentiale aequationis, vel aliud differentiale ex utriusque variabilis differentiale compositum, modo id sit, ut natura rei exigit, homogenum. In generali exemplo locum obtinuit; sed ex illa operatione si quomodo, si differentiale constans sit quaecumque, aequationis oporteat. Aliter res se habet in duobus reliquis generibus primis enim necesse est, ut alterutrius variabilis differentiale constans sit. Id si non fuerit, methodo exposita reductio non succedit. Hic differentiale constans debet immutari et aequatio in aliam transformationem utriusque variabilis differentiale sit constans.

23. Methodus in hac dissertatione exposita aequationes secundi gradus ad simpliciter differentiales reducendi consistit in substitutione quantitatum exponentialium pro indeterminatis. Hic magis patet, quam hic est expositum. Possunt eius beneficio aequationes differentiales tertii ordinis ad alias, quae sint tantum primi gradus reduci. Et generaliter aequationes differentiales ordinis n ad aequationes reduci, quae sint ordinis tantum $n-1$. Aequationum vero cuiusque generis, quae hac methodo reducuntur, quoque sunt tria genera eademque, quae hic sunt exposita. Ex his igitur etiam intellegendis huiusmodi substitutiones in aequationibus differentialibus praestantibus usum habere possint. Sed de his non opus est plura dicere.

CONSTRUCTIO AEQUATIONUM QUARUNDAM DIFFERENTIALIUM QUAE INDETERMINATARUM SEPARATIONEM NON ADMITTUNT

Commentatio II iudicis ENESTROEMIANI
Nova acta eruditiorum 1733 p. 369—373

Constructions, quibus Geometrae ad determinandas quasvis magnitudines utuntur, duplicis sunt generis; ad quorum alterum referri possunt omnes constructiones Geometricae, tam planae, quam solidae et lineares, ad alterum vero pertinent eas constructiones, quae vel quadraturis curvarum, vel resectionibus perficiuntur. Illas adhibemus in Geometria communi ad radices aequationum algebraicarum quarumcunque exprimendas; id quod efficitur, si constet, intersectione linearum vel rectarum, vel curvarum, prout aequationum blata postulat. Posterioris vero generis constructiones, quas transcendentes appellare licet, inserviunt ad aequationes differentiales resolvendas, quae algebraicas transmutari nequeunt. Aequationes autem, sive algebraicae, sive transcendentes, in quibus duae insunt quantitates indeterminatae, huiusmodi requirunt constructiones, ut, altera indeterminatarum pro lubitu assumpta, altera determinetur; in quo efficiendo pro aequationibus algebraicis, tanquam postulatum, praemittitur, ut data magnitudine z , eius quaecunque functio algebraica Z possit exhiberi. Pro differentialibus autem vel transcendenterum aequationibus insuper requiritur, ut, posita quantitate z functio eius quaecunque transcendens $\int Z dz$, in qua Z significat functionem quamcunque ipsius z sive algebraicam, sive transcendenterum, denuo definiri, atque adeo tanquam postulatum considerari possit. Hanc ob rem igitur, quoties aequatio proposita potest transformari, ut altera indeterminata, vel eius quaedam functio, aequatio

aequationis constructio erit in promptu. Vocari autem se
transmutatio indeterminatarum separatio; ex quo sim
semper ad aequationes transcendentes construendas hui
sollicite requiratur. In algebraicis quidem aequationibu
est necessaria ad constructionem adornandam. Quomodo
indeterminatae sint permixtae, totum negotium aequae fac
quod ad differentiales aequationes attinet, ne unica quic
quae construi, neque tamen separari, queat. Usitatae
omnes ita sunt comparatae, ut ex iis ipsis separatio inde
alias fuerit inventu difficillima, sponte sequatur. Hanc co
praestitisse arbitror, cum nuper in constructiones aequ
differentialium, quao indeterminatas a se invicem separa
dissem, simulque cognovissem, has constructiones plus
ante concedi solere observaveram. Prima aequatio, quae
formae¹⁾:

$$dy + \frac{y^2 dx}{x} = \frac{x dx}{x^2 - 1},$$

in qua non solum indeterminatas a se invicem separare
ipsa etiam constructio demonstrabit, huiusmodi separa
non posse. Si enim succederet, perspicuum erit, compara
ellipsium dissimilium ex ea esso secuturam, quae tam
concessa quadratura, exhiberi potest. Istam vero aequa
construo.

Fiant super eodem axe coniungato infinitae ellipse
transverso a se invicem discrepant. Ex his conficiatur
abscissae aequales capiantur axibus ellipsium transv
aequales peripheriis earundem ellipsium. Hoc facto, voce
constans 1, abscissa huius novae curvae, seu axis transv
ponatur = r , et applicata, seu perimetor eiusdem ell
nunc $x = \sqrt{r^2 - 1}$, eritque $y = \frac{(r^2 - 1) dq}{qr dr}$, quae e
data r per rectificationem curvae cognitae habetur,
Simili modo deductus sum mox ad constructionem cele

1) Vide L. EULERI Commentationem 28 indicis Euestrociniani
aequationum differentialium sine indeterminatarum separatione, Comment
1738, p. 168; LEONHARDI EULERI Opera omnia, series I, vol. 20 p. 1.

non tradidit. Deinceps quidem variae comparuerunt meditationes, quae autem omnes nihil aliud continent, nisi ut casus particulares, seu valores loco n substituendos, exhibuerint, quibus ista aequatio separationem et integrationem quoque admittit. Nemo vero, quantum scio, ne unicuique quidem assignatum sum, quo constructio perfici possit, praeter illos exhibitos. Ut taceam igitur universalem, quicquid n significet, constructionem, quae, nisi meae methodi beneficio, vix a quoquam poterit inveniri: sequenti ratione ego istam aequationem resolvo²⁾. Quantitas ista differentialis³⁾

$$n(n+1-4)dz(1-z^2)^{\frac{n-1}{2}} + 2dz(1-z^2)^{\frac{n-1}{2}} \left(e^{\frac{2z\sqrt{f}}{1-z^2}} + e^{\frac{2z\sqrt{f}}{1-z^2}} \right)$$

qua z est variabilis, f constans, et c numerus, cuius logarithmus hyperbolicus est 1, ita integretur, ut, facto $z = 0$, tota evanescat. Quod quidem integrandum si re ipsa exhiberi nequeat, tamen per quadraturas construi, ideo inquam cognitum considerari poterit. In hoc deinceps integrali ponatur $z = y$ habebitur quantitas, quae erit functio quaedam ipsius f . Scribatur pro hac functione ax^{n+2} loco f , et quantitas resultans, quae tota ex x et constantibus erit composita, vocetur P . Invento nunc hoc modo P , dico, $y = -\frac{dP}{Pdx}$, qui est verus ipsius y valor in aequatione proposita

$$ax^n dx = dy + y^2 dx.$$

1) IACOPO RICCATI (1676-1754) primus quidem proposuit problemam casus separabilis resolvendi, *Acta erud.*, Suppl. t. VIII (1723/4), p. 605 et *Acta erud.* 1723, p. 509, sed DAN. BERNOULLI (1690-1782) primus hoc casum publicè innotuit fecit, *Acta erud.* 1725 p. 473. Vide Commentationes I, 70, 95, 209, 284 huius voluminis. Vido quoque *Institutionum calculi integralis* vol. I, § 436-438, II, § 831-841, 904, 920-906. Vido porro L. EULERI Commentationes 431, 595, 678, *Constructio aequationis differentio-differentialis*

$$(a + bx) ddz + (c + ex) \frac{dxdz}{x} + (f + gx) \frac{zdx^2}{xx} = 0$$

in quo elemento dx constante. *Novi comment. acad. sc. Petrop.* 17, 1773, p. 125. *Summatio fractionum continuarum, cuius indices progressionem arithmeticam constituunt, dum numeratores omnes sunt unitates, simul resolutio aequationis Riccatianae per huiusmodi fractiones docetur.* Opusculi anal. 2, 1785, p. 10. *Methodus nova investigandi omnes casus, quibus hanc aequationem differentialem $ddy(1 - bxdx)dy - cydx^2 = 0$ resolvere licet.* *Institutiones calculi integralis* 4, 1794, p. 533. *Annotatio ad casum aequationis Riccatianae per fractionem continuam resolvendi.* *Mém. Petersb.* 6, 1818, p. 10. LEONHARDI EULERI Opera omnia, series I, vol. 11, 12, 23.

2) Vido L. EULERI Commentationem 31, p. 21 huius voluminis.

3) Ponendo n loco z et $\frac{n+1}{n+2} = k + \frac{1}{2}$, haec formula eadem est formula ac in Commentatione III, § 17. Vido p. 34, vido quoque notam 1.

Notandum est autem, hanc solutionem locum habere tantum
 numerus intra hos terminos 0 et -2 contentus. At huic
 remedium adhibetur, ita, ut ista constructio nihilominus
 habenda. Cum enim, uti constat ex iis, quae Cl. DANIEL
 aequatione in publicam edidit, ista aequatio, si sit separab
 separari quoque possit in casu $n = \frac{-m}{m+1}$ vel $n = -m -$
 casus omnes intra limites 0 et -2 contentos reduci posse
 limites -2 et -4 comprehenduntur, et hanc ob rem non au
 Observo autem, formulam illam differentialem')

$$n(n+4)dz(1+z^2)^{\frac{-n-4}{2n+4}} + 2dz(1-z^2)^{\frac{-n-1}{2n+4}} \left(c^{\frac{2z\sqrt{1-z^2}}{1+z^2}} \right)$$

quoties $\frac{-n-4}{2n+4}$ sit vel 0 vel numerus integer affirmativus,

integrari. Hoc vero accidit, quoties fuerit $n = \frac{-4k}{2k+1}$, den

quemcunque affirmativum integrum. Quia deinde aequatio

est $\frac{-n}{n+1}$, ad hanc $ax^ndx = dy + y^2dx$ potest reduci

quoque integrabilis, si fuerit $n = \frac{-4k}{2k+1}$.

Atque sic procedunt illi ipsi casus, iam ab aliis ernti, qui
 in aequatione proposita a se invicem possunt separari.

CONSTRUCTIO AEQUATIONIS DIFFERENTIALIS

$$ax^m dx = dy + y^2 dx$$

Commentatio 31 indicis ENESTROEMIANI

Commentarii academici scientiarum Petropolitanae 6 (1732/3), 1738, p. 121--137

SUMMARIUM

Ex manuscriptis academico scientiarum Petropolitano nunc primum editum.

Maximo agitata est inter Geometras ista aequatio ab illustri Comite Ricciati proposita. Nemo vero eius constructionem, nisi pro certis litterae x valoribus, determinavit. Tanto ergo magis faciunda est methodus ab Eulero hic proposita cuius beneficio omnes huius rei difficultates superavit, atque universalom huius aequationis constructio prodidit.

1. Communicavi nuper cum Societate¹⁾ specimen constructionis aequationis cuiusdam differentialis, in qua non solum indeterminatas a se invicem separare non potueram, sed etiam monstraveram ex ipsa constructione huiusmodi separationem omnino non posse exhiberi. Differt quidem mens ibi determinandi modus ab usitatis: attamen iis nequaquam illum esse postpositum quilibet intelliget, qui hanc schedam inspexerit. Neque vero tum tempore hanc methodum ulterius extendere, atque ad alias aequationes accommodare venit, quia ex posita constructione ad aequationem denum perveneram, cuiusmodi vicissim data aequatione constructionem erinere potueram. At dein cum hanc rem diligentius contemplatus essem, voti mei compos quodammodo factus, ita ut hanc methodum invertero, atque propositae aequationis constructionem inveniro potuerim.

1) Vido notum p. 16.

quam Clar. COMES RICCATI¹⁾ primum Geometris examinando
 vero eius constructionem, nisi pro certis litterae x valoribus
 methodi beneficio omnes difficultates feliciter superavi,
 huius aequationis constructionem inveni, in qua nihil omnino
 Non solum autem unicam haec methodus suppeditat
 plures, immo etiam innumerabiles. Merito igitur mihi
 tantam praestantiam adscribere, ut ad omnes aequationum
 struendas, in quibus aliae methodi frustra sunt adhibitae
 strutura.

3. Quemadmodum in superiore Dissertatione²⁾ arcum
 ad constructionem huius aequationis

$$dy + \frac{y^2 dx}{x} = \frac{x dx}{x^2 - 1},$$

ita pro aequatione proposita alia opus erit curva, loco $1/x$.
 Quam ut inveniam pono universalissime eius elementum
 P et R sunt functiones ipsius z tales, quae iisdem factis op
 in elemento elliptico, deducant ad aequationem propositam
 series quaedam in considerationem veniat,

$$R = 1 + AgQ + ABg^2Q^2 + ABCg^3Q^3 + ABCDg^4Q^4 + \dots$$

in qua serie est Q functio quaedam ipsius z , g linea data
 curvae, A, B, C, D , etc. coefficientes constantes. Pona

$$P.Rdz = dZ;$$

erit ergo

$$Z = \int Pdz + \int AgPQdz + \int ABg^2PQ^2dz + \int ABCg^3PQ^3dz + \dots$$

4. Ita autem P et Q a se invicem pendeant, ut o
 possint ad $\int Pdz$ reduci. Sit ergo

1) Vide p. 17 et notam 1 p. 17.

2) Vide notam p. 16.

$$\int PQ^3dz = a\beta\gamma \int Pdz + O_3 \text{ etc.}$$

stant hic O_1, O_2, O_3 etc. quantitates algebraicas. Post peractam hoc integrationem ponatur $z = h$; est autem h talis quantitas, quae loco z substituta faciat omnes eas quantitates algebraicas O_1, O_2, O_3 etc. evanescere, atque fiat $\int Pdz = H$, quantitati prorsus constanti. Ex his igitur, facto per integrationem $z = h$, erit

$$Z = H(1 + Aag + ABa\beta g^2 + ABCa\beta\gamma g^3 + \text{etc.})$$

Quaeta iam parametro g variabili obtinebuntur infiniti valores ipsius Z pro infinitis ipsius g , atque ex dato elemento $PQdz$ poterit construi curva, in qua abscissae designentur littera g , applicatae sunt $= Z$.

5. Hoc itaque modo poterit construi summa seriei

$$1 + Aag + ABa\beta g^2 + ABCa\beta\gamma g^3 + \text{etc.}$$

Quamvis forte ex sui ipsius consideratione summa prorsus non possit determinari. Utor autem ad summam huius seriei investigandam methodo summam serierum inventionem ad resolutionem aequationum reducendi, quae (ut antea exposui¹⁾), ut nanciscar aequationem, cuius resolutio a se ipsa summa pendeat. Perspicuum enim est, utrumque haec aequatio resultabit perplexa, eius tamen constructionem in promptu futuram. Nunc igitur nihil aliud est faciendum, nisi ut quantitates A, B, C etc. et a, β, γ etc. faciantur eiusmodi, ut summam seriei istius inventio ad resolutionem huius aequationis

$$ax^a dx = dy + y^2 dx$$

reducatur. Hoc vero loco id est efficiendum, ut series

$$1 + AgQ + ABg^2Q^2 + ABCg^3Q^3 + \text{etc.}$$

possit in summam redigi, quia alius valor ipsius R non esset cognitus, et proinde integra constructio inutilis. Quamobrem non licet loco A, B, C etc. valores quosvis pro arbitrio accipere, sed tales, quae hanc seriem summabilem reddant.

1) L. EULERI Commentatio 26: *Methodus generalis summandi progressionem*. Comment. Petrop. 6, 1738, p. 68. Vido quoque *Institutionum calculi differentialis* p. 238. LEONHARDI EULERI opera omnia, series I, vol. 14 et 20. H.

ut eius summatio perducatur ad resolutionem aequationis

$$ax^n dx = dy + y^2 dx;$$

hanc ipsam aequationem in seriem resolvo. Quod ut commodius pono¹⁾

$$y = \frac{dt}{tdx},$$

sumtoque dx constante erit

$$ax^n dx = \frac{d dt}{t dx} \text{ seu } ax^n t dx^2 = d dt.$$

Nunc more consueto substituo loco t hanc seriem

$$1 + \mathfrak{A}x^{n+2} + \mathfrak{B}x^{2n+4} + \mathfrak{C}x^{3n+6} + \text{etc.},$$

erit

$$d dt = (n+1)(n+2) \mathfrak{A} x^n dx^2 + (2n+3)(2n+4) \mathfrak{B} x^{2n} dx^2 + (3n+5)(3n+6) \mathfrak{C} x^{3n+4} dx^2 + \text{etc.}$$

Hinc igitur seriei aequalis esse debet $ax^n t dx^2$, seu ista series

$$ax^n dx^2 + \mathfrak{A} ax^{2n+2} dx^2 + \mathfrak{B} ax^{3n+4} dx^2 + \text{etc.};$$

propterea aequales facio terminos homogeneos determinandis litteris pro arbitrio assumtis, fietque

$$\mathfrak{A} = \frac{a}{(n+1)(n+2)}, \mathfrak{B} = \frac{\mathfrak{A}a}{(2n+3)(2n+4)}, \mathfrak{C} = \frac{\mathfrak{B}a}{(3n+5)(3n+6)}$$

Ponatur $ax^{n+2} = f$ brevitatis gratia, erit

$$t = 1 + \frac{f}{(n+1)(n+2)} + \frac{f^2}{(n+1)(n+2)(2n+3)(2n+4)} + \frac{f^3}{(n+1)(n+2)(2n+3)(2n+4)(3n+5)(3n+6)} + \text{etc.}$$

Huius ergo seriei summatio pendet a constructione aequationis

$$ax^n dx = dy + y^2 dx.$$

1) Vide *Institutionum calculi integralis* vol. II § 955, 1068--1080; *Opera* 253 ff. Vide quoque p. 12 et notam 2 p. 3.

Sed quo haec series, quippe quae nimis est generalis, aliquanto magis gatur, et determinatio litterarum arbitraryrum facilius efficiatur, ponamula $PRdz$ initio assumpta

$$P = \frac{1}{(1 + bz^\mu)^v} \text{ et } Q = \frac{z^\mu}{1 + bz^\mu}.$$

ergo

$$\int \frac{dz}{(1 + bz^\mu)^v}, \int P Q dz = \int \frac{z^\mu dz}{(1 + bz^\mu)^{v+1}} \text{ et } \int P Q^2 dz = \int \frac{z^{2\mu} dz}{(1 + bz^\mu)^{v+2}} \text{ etc.}$$

ut autem haec omnia integralia ad primum $\int \frac{dz}{(1 + bz^\mu)^v}$ reduci; est generaliter

$$\frac{z^{(\theta-1)\mu} dz}{(1 + bz^\mu)^{v+\theta}} = \frac{(\theta-1)\mu + 1}{b\mu(v + \theta + 1)} \int \frac{z^{(\theta-1)\mu} dz}{(1 + bz^\mu)^{v+\theta+1}} - \frac{1}{b\mu(v + \theta + 1)} \cdot \frac{z^{(\theta-1)\mu+1}}{(1 + bz^\mu)^{v+\theta+1}}.$$

ob rem erit

$$\int \frac{z^\mu dz}{(1 + bz^\mu)^{v+1}} = \frac{1}{b\mu v} \int \frac{dz}{(1 + bz^\mu)^v} - \frac{1}{b\mu v} \frac{z}{(1 + bz^\mu)^v},$$

$$\int \frac{z^{2\mu} dz}{(1 + bz^\mu)^{v+2}} =$$

$$\frac{(\mu+1)}{b^2\mu^2v(v+1)} \int \frac{dz}{(1 + bz^\mu)^v} - \frac{(\mu+1)z}{b^2\mu^2v(v+1)(1 + bz^\mu)^v} - \frac{1 \cdot z^{\mu+1}}{b\mu(v+1)(1 + bz^\mu)^{v+1}} \text{ etc.}$$

ut ergo h eiusmodi esse quantitas, ut loco z substituta [§ 4] faciat

$$\frac{z^{\mu\theta+1}}{(1 + bz^\mu)^{v+\theta}} = 0.$$

vero poterit esse $h \neq 0$, quia tunc plerumque simul quantitas $\int \frac{dz}{(1 + bz^\mu)^v}$ sceret. Comparatis iam his reductionibus cum supra assumtis, determinatur litterae $\alpha, \beta, \gamma, \delta$ etc. Erit scilicet

$$\alpha = \frac{1}{b\mu v}, \beta = \frac{\mu+1}{b\mu(v+1)}, \gamma = \frac{2\mu+1}{b\mu(v+2)} \text{ etc.}$$

factum ex duobus factoribus, habere oportere. Quo autem

$$1 + AgQ + ABg^2Q^2 + ABCg^3Q^3 + \text{etc.}$$

possit summari, facio

$$A = \frac{1}{\pi(\pi + \varrho)}, B = \frac{1}{(\pi + 2\varrho)(\pi + 3\varrho)}, C = \frac{1}{(\pi + 4\varrho)(\pi + 5\varrho)},$$

atque tum series ope methodi meae universalis serie summari. Pono primo brevitatis gratia $gQ = q^2$, erit

$$R = 1 + \frac{q^2}{\pi(\pi + \varrho)} + \frac{q^4}{\pi(\pi + \varrho)(\pi + 2\varrho)(\pi + 3\varrho)} + \text{etc.}$$

facioque $R - 1 = S$, erit

$$S = \frac{q^2}{\pi(\pi + \varrho)} + \frac{q^4}{\pi(\pi + \varrho)(\pi + 2\varrho)(\pi + 3\varrho)} + \text{etc.}$$

Multiplico nunc ubique per $\varrho q^{\frac{\pi-\varrho}{\varrho}}$ sumoque differentialia, erit

$$\varrho \frac{d(q^{\frac{\pi-\varrho}{\varrho}} S)}{dq} = \frac{\pi}{\pi} + \frac{q^{\frac{\pi+2\varrho}{\varrho}}}{\pi(\pi + \varrho)(\pi + 2\varrho)} + \text{etc.}$$

Iam per ϱ multiplico sumoque donno differentialia prodibit

$$\begin{aligned} \frac{\varrho^2 d d(q^{\frac{\pi-\varrho}{\varrho}} S)}{d q^2} &= q^{\frac{\pi-\varrho}{\varrho}} + \frac{q^{\frac{\pi+\varrho}{\varrho}}}{\pi(\pi + \varrho)} + \text{etc.} \\ &= q^{\frac{\pi-\varrho}{\varrho}} + q^{\frac{\pi-\varrho}{\varrho}} \left(\frac{q^2}{\pi(\pi + \varrho)} + \frac{q^4}{\pi(\pi + \varrho)(\pi + 2\varrho)(\pi + 3\varrho)} + \text{etc.} \right) \end{aligned}$$

Habebimus ergo restituto S loco series

$$\frac{q^2}{\pi(\pi + \varrho)} + \text{etc.}$$

hanc aequationem

$$\varrho^2 d d(q^{\frac{\pi-\varrho}{\varrho}} S) = q^{\frac{\pi-\varrho}{\varrho}} d q^2 + q^{\frac{\pi-\varrho}{\varrho}} S d q^2$$

$$\rho^2 ddT = q^{\frac{n-p}{q}} dq^2 + Tdq^2.$$

9. Ad hanc aequationem integrandam pono $T = rs$, erit

$$ddT = rdd s + 2 drds + sddr,$$

us substitutis habetur

$$\rho^2 rdd s + 2 \rho^2 drds + \rho^2 sddr = q^{\frac{n-p}{q}} dq^2 + rsdq^2,$$

ae in duas aequationes disceperntur,

$$\rho^2 rdd s = rsdq^2,$$

$$2 \rho^2 drds + \rho^2 sddr = q^{\frac{n-p}{q}} dq^2.$$

nam prior per r divisa abit in hanc $\rho^2 dds = sdq^2$, quae per ds multiplicata

$$\rho^2 dsdds = dsdsdq^2,$$

us integralis est

$$\rho^2 ds^2 = s^2 dq^2,$$

hac $\rho ds = sdq$, quae denno integrata ducit

$$\rho s = q \text{ atque } s = \frac{q}{c^q}$$

potanto c numerum, cuius logarithmus est 1. Invento itaque s assumamus

$$2 \rho^2 drds + \rho^2 sddr = q^{\frac{n-p}{q}} dq^2,$$

us substituto loco s valore invento c^q abit in istam

$$2 \rho c^q dqdr + \rho^2 c^q ddr = q^{\frac{n-p}{q}} dq^2.$$

habetur

$$dr = v dq, \text{ erit } ddr = dv dq$$

$$2 \varrho c^e v dq + \varrho^2 c^e dv = q^e dq,$$

quam multiplico per $c^{\frac{q}{e}}$, ut prodeat

$$2 \varrho c^{\frac{2q}{e}} v dq + \varrho^2 c^e dv = c^{\frac{q}{e}} q^{\frac{n-e}{e}} dq,$$

enim integrabilis est

$$\varrho^2 c^{\frac{2q}{e}} v = \int c^{\frac{q}{e}} q^{\frac{n-e}{e}} dq.$$

Fit igitur

$$v = \frac{1}{\varrho^2} c^{\frac{-2q}{e}} \int c^{\frac{q}{e}} q^{\frac{n-e}{e}} dq,$$

et

$$\int v dq \text{ seu } r = \frac{1}{\varrho^2} \int c^{\frac{-2q}{e}} dq \int c^{\frac{q}{e}} q^{\frac{n-e}{e}} dq.$$

Erit ergo

$$rs = T = \frac{1}{\varrho^2} c^{\frac{q}{e}} \int c^{\frac{-2q}{e}} dq \int c^{\frac{q}{e}} q^{\frac{n-e}{e}} dq$$

et

$$S = \frac{1}{\varrho^2} c^{\frac{q}{e}} q^{\frac{e-n}{e}} \int c^{\frac{-2q}{e}} dq \int c^{\frac{q}{e}} q^{\frac{n-e}{e}} dq.$$

10. Quoniam in hac forma inventa duplex involvitur integratio, dum est eas ita institui debere, ut tam S quam $\frac{dS}{dq}$ fiant $= 0$, positum admodum ex serie, cui S est aequale, apparet. His observatis habet

$$R = 1 + \frac{1}{\varrho^2} c^{\frac{q}{e}} q^{\frac{e-n}{e}} \int c^{\frac{-2q}{e}} dq \int c^{\frac{q}{e}} q^{\frac{n-e}{e}} dq.$$

Est vero $q = \sqrt[e]{gQ}$, atque ob

$$Q = \frac{z^\mu}{1 + bz^\mu}, \text{ erit } q = \sqrt[e]{\frac{gz^\mu}{1 + bz^\mu}}.$$

Dabitur igitur ex his $\int PR dz$ seu

$$\int \frac{R dz}{(1 + bz^\mu)^r}.$$

Quare si litteris π , ϱ , μ et ν tribuantur debiti valores in n , in propositionis propositae

$$ax^n dx = dy + y^2 dx$$

constructio.

quae positis loco $A, \alpha, B, \beta, C, \gamma$, etc. electis valoribus transmutatur in

$$1 + \frac{g}{b\mu r\pi(\pi + \varrho)} + \frac{(\mu + 1)g^2}{b^2\mu^2r(r + 1)\pi(\pi + \varrho)(\pi + 2\varrho)(\pi + 3\varrho)} + \text{etc.},$$

cuius haec est lex, ut terminus indicis $\theta + 1$ divisus per terminum indicis

$$= \frac{g(1 + (\theta - 1)\mu)}{b\mu(r + \theta - 1)(\pi + (2\theta - 2)\varrho)(\pi + (2\theta - 1)\varrho)}.$$

In serie vero, quam § 6 ex aequatione proposita eliciamus, est similis quod terminum indicis $\theta + 1$ per terminum indicis θ divisi

$$= \frac{f}{(\theta n + 2\theta - 1)(\theta n + 2\theta)}.$$

Quo igitur haec duae series congruant, oportet ut hi duo quoti sint in aequales. Fiat ergo primo

$$\frac{g}{b} = f \text{ seu } g = bf,$$

hoc posito debet esse

$$\frac{1}{(\theta n + 2\theta - 1)(\theta n + 2\theta)} = \frac{\theta\mu - \mu + 1}{(\mu r + \mu\theta - \mu)(\pi + 2\theta\varrho - 2\varrho)(\pi + 2\theta\varrho - \varrho)}$$

Unde si nequatio secundum dimensiones ipsius θ ordinetur, et coefficientes eiusque ipsius θ potentiae ponantur $= 0$, prodibunt quatuor nequationes ex quibus μ, r, π , et ϱ determinabuntur in n . Neque vero mihi datur sed sunt quatuor diversae quae ad nostrum institutum pertinent.

Prima dat $\mu = \frac{2n + 4}{3n + 4}$, $r = 1$, $\pi = n + 1$ et $\varrho = \frac{n + 2}{2}$.

Secunda dat $\mu = \frac{2n + 4}{n}$, $r = 1$, $\pi = \frac{n}{2}$ et $\varrho = \frac{n + 2}{2}$.

Tertia dat $\mu = 2$, $r = \frac{n + 3}{n + 2}$, $\pi = \frac{n + 2}{2}$ et $\varrho = \frac{n + 2}{2}$.

Quarta dat¹⁾ $\mu = \frac{2}{3}$, $r = \frac{n + 1}{n + 2}$, $\pi = n + 2$ et $\varrho = \frac{n + 2}{2}$.

1) Editio princeps: $\mu = \frac{1}{3}$, $\pi = (n + 2)\sqrt{2}$, $\varrho = \frac{n + 2}{\sqrt{2}}$.

Correxit I.

$$\frac{z^{\mu\theta+1}}{(1+\overline{bz^{\mu}})^{\nu+\theta}}$$

evanescere debeat facto $z = h$. Fit hoc quidem si $z = 0$, sed
 alius requiratur, facile apparet, id non evenire posse, nisi
 quolibet igitur casu ipsius n talis eligenda est solutio, ut

$$\frac{z^{\mu\theta+1}}{(1+\overline{bz^{\mu}})^{\nu+\theta}}$$

fiat $= 0$ posito $z = \infty$. Denotat hic autem θ numerum quod
 affirmativum non excepta cyphra, quamobrem et ν numerus
 negativus, quia alioquin binomium $1 + bz^{\mu}$ in numerum
 At μ tam affirmativum quam negativum numerum significat
 duplex existit huius rei consideratio, prout fuerit μ vel affirmativus
 vel negativus. Sit primo μ numerus affirmativus $= +\lambda$, fit

$$\frac{z^{\lambda\theta+1}}{(1+\overline{bz^{\lambda}})^{\nu+\theta}}$$

fiat $= 0$, posito $z = \infty$, oportere maximum ipsius z exponen-
 natore, qui est $\lambda\nu + \lambda\theta$, maiorem esse eiusdem z exponentis
 est $\lambda\theta + 1$. Erit igitur $\lambda\nu > 1$. Sin autem fuerit μ num-
 $= -\lambda$, fiet

$$\frac{z^{-\lambda\theta+1}}{(1+\overline{bz^{-\lambda}})^{\nu+\theta}} = \frac{z^{\lambda\nu+1}}{(z^{\lambda}+\overline{b})^{\nu+\theta}},$$

quae quantitas ut fiat $= 0$ posito $z = \infty$, debet esse

$$\lambda\nu + \lambda\theta > \lambda\nu + 1, \text{ seu } \lambda\theta > 1,$$

idquod in casu $\theta = 0$ fieri nequit. Quocirca μ nunquam
 negativus. In prima igitur solutione, quia est $\nu = 1$, et
 $\frac{2n+4}{3n+4}$ numerus positivus, toties simul esse debet numerus

excipiuntur igitur ii casus, quibus $\frac{2n+4}{3n+4}$ est 1 vel unitas

contineatur intra hos limites 0 et $-\frac{4}{3}$, prima solutio adhibenda

solutione, quia iterum est $\nu = 1$, similiter excipiuntur casus

et unitatis minor. Semper igitur haec solutio locum habebit
 tantum exceptis casibus, quando n continetur intra hos limites -4 et 0 .
 In tertia solutione, quia μ iam est numerus positivus nempe $= 2$, debet tan-
 $\frac{n+2}{2} + \frac{2}{2}$ esse numerus unitate maior. Hac igitur semper uti poterimus, n-
 continetur intra hos limites -2 et 0 ; quoties ergo secunda locum habet, t-
 et tertia poterit usurpari. In quarta denique solutione, quia μ quoque est num-
 affirmativus, scilicet $\frac{2}{3}$), requiritur, ut $\frac{2n+2}{3n+6}$ sit numerus unitate maio-
 mod accedit, quoties n continetur intra hos limites -2 et -4 . In his ig-
 casibus quarta solutione uti conveniet. Ex quibus invicem comparatis
 videtur, semper hoc modo aequationis propositae constructionem exhib-
 posse, nisi n continetur intra hos angustos limites $-\frac{4}{3}$ et -2 .

13. Quo autem totum hoc negotium evidentius percipiatur, accom-
 modo, quo hactenus tradita sunt, ad casum particularem, quo est $n = 2$
 aequae construenda sit haec aequatio

$$ax^2dx = dy + y^2dx.$$

In hoc casu oligo solutionem tertiam, critque propterea

$$\mu = 2, \nu = \frac{3}{4}, \pi = \varrho = 2.$$

his valoribus substitutis habebitur

$$S = \frac{1}{4}c^2 \int c^{-q} dq \int c^{\frac{q}{2}} dq.$$

$$\text{Est vero } \int c^{\frac{q}{2}} dq = 2c^{\frac{q}{2}} + i, \text{ ergo}^2)$$

$$\int c^{-q} dq \int c^{\frac{q}{2}} dq = \int 2c^{\frac{-q}{2}} dq + i \int c^{-q} dq = -c^{\frac{-q}{2}} - ic^{-q} + k.$$

1) Editio princeps: $\frac{1}{3}$ loco $\frac{2}{3}$, $\frac{n+1}{3n+6}$ loco $\frac{2n+2}{3n+6}$ et infra $-\frac{5}{2}$ loco 4 . Correx. H. I.

2) Cuius formulae posterum membrum emendare oportet. Habebitur

$$-4c^{-\frac{q}{2}} - ic^{-q} + k \quad \text{et in formulis sequentibus}$$

$$S = \frac{k}{4}c^{\frac{q}{2}} - \frac{i}{4}c^{-\frac{q}{2}} - 1, \quad k = 4 + i, \quad i = -2, \quad k = 2$$

$$S = \frac{\frac{q}{2} + c^{-\frac{q}{2}}}{2} - 1 \quad R = \frac{\frac{q}{2} + c^{-\frac{q}{2}}}{2}.$$

$$\int PRdz = \frac{1}{2} \int \frac{dz \left(c^{\frac{1}{2}} \sqrt{\frac{bz^2}{1+bz^2}} + c^{-\frac{1}{2}} \sqrt{\frac{bz^2}{1+bz^2}} \right)}{(1+bz^2)^{\frac{3}{4}}}$$

Correx. H. I.

Consequenter prodit

$$S = \frac{k}{4}c^{\frac{q}{2}} - \frac{i}{4}c^{\frac{-q}{2}} - \frac{1}{4}.$$

Quia iam posito $q = 0$ debet evanescere S , habebitur ista aeq

$$\frac{k}{4} - \frac{i}{4} - \frac{1}{4} = 0, \text{ seu } k = 1 + i.$$

Porro cum $\frac{dS}{dq}$ debeat esse $= 0$, si $q = 0$, proveniet $i + k = 0$.

$$dS = \frac{k}{8}c^{\frac{q}{2}}dq + \frac{i}{8}c^{\frac{-q}{2}}dq,$$

et idcirco facto $q = 0$, sit

$$\frac{dS}{dq} = \frac{k}{8} + \frac{i}{8} = 0.$$

Ex his igitur conditionibus invenitur $i = -\frac{1}{2}$, et $k = \frac{1}{2}$; quam

$$S = \frac{c^{\frac{q}{2}} + c^{\frac{-q}{2}}}{8} - \frac{1}{4}, \text{ atque } R = \frac{3}{4} + \frac{c^{\frac{q}{2}} + c^{\frac{-q}{2}}}{8}.$$

Quoniam vero est $\mu = 2$ et $g = bf$, crit

$$q = V \frac{bfz^2}{1+bz^2}, \text{ adeoque } R = \frac{3}{4} + \frac{1}{8}c^{\frac{1}{2}}V \frac{bfz^2}{1+bz^2} + \frac{1}{8}c^{-\frac{1}{2}}V \frac{bfz^2}{1+bz^2}.$$

Consequenter reperitur

$$\int PRdz = \frac{3}{4} \int \frac{dz}{(1+bz^2)^{\frac{3}{2}}} + \frac{1}{8} \int \frac{dz (c^{\frac{1}{2}}V \frac{bfz^2}{1+bz^2} + c^{-\frac{1}{2}}V \frac{bfz^2}{1+bz^2})}{(1+bz^2)^{\frac{3}{2}}}.$$

Quod integrale ita capiatur, ut posito $z = 0$ ipsum fiat $= 0$, quo
 $z = \infty$, et prodibit quantitas, quae ut functio ipsius f potest
 deinde f variabilis, eiusque loco ponatur ax^4 , crit ista functio per
 (vide § 6). Atque invento hoc t crit $y = \frac{dt}{tdx}$, qui est verus val
 aequatione proposita

$$ax^2dx = dy + y^2dx.$$

modo n non continetur intra hos limites 0 et -2 . Uti enim poterimus ratione tertia, in qua sit

$$\mu = 2, \quad \nu = \frac{n+1}{n+2}, \quad \pi = \rho = \frac{n+2}{2}.$$

igitur

$$S = \frac{1}{\rho^2} c^{\frac{q}{2}} \int c^{\frac{-2q}{2}} dq \int c^{\frac{q}{2}} dq.$$

Integration simili quo supra modo instituta, reperitur¹⁾

$$S = \frac{k}{\rho^2} c^{\frac{q}{2}} - \frac{i}{\rho^2} c^{\frac{-q}{2}} - \frac{1}{\rho^2},$$

et k ex his aequationibus debent definiri $k = 1 + i$, et $k + i = 0$, est ergo ante $i = -\frac{1}{2}$ et $k = \frac{1}{2}$. Quapropter est

$$S = \frac{1}{2\rho^2} c^{\frac{q}{2}} + \frac{1}{2\rho^2} c^{\frac{-q}{2}} - \frac{1}{\rho^2} \text{ atque } R = 1 - \frac{1}{\rho^2} + \frac{1}{2\rho^2} c^{\frac{q}{2}} + \frac{1}{2\rho^2} c^{\frac{-q}{2}}$$

posito loco ρ valore $\frac{n+2}{2}$ habebitur

$$R = \frac{n(n+4) + 2c^{\frac{2q}{n+2}} + 2c^{\frac{-2q}{n+2}}}{(n+2)^2}.$$

vero ut ante

$$q = V \frac{b/z^2}{1+bz^2}, \text{ at } Pdz = \frac{dz}{(1+bz^2)^{\frac{n+1}{n+2}}}$$

¹⁾ In hac formula et in formulis sequentibus ρ^2 supprimendum est. Vide notam p. 29.

$$S = \frac{c^{\frac{q}{2}}}{2} + \frac{c^{\frac{-q}{2}}}{2} - 1, \quad R = \frac{c^{\frac{q}{2}}}{2} + \frac{c^{\frac{-q}{2}}}{2}, \quad R = \frac{c^{\frac{2q}{n+2}}}{2} + \frac{c^{\frac{-2q}{n+2}}}{2}$$

$$\int P R dz = \int \frac{dz}{2(1+bz^2)^{\frac{n+1}{n+2}}} \left(c^{\frac{2q}{n+2}} + c^{\frac{-2q}{n+2}} \right)$$

Correxit H. D.

$$\int \frac{f(z) dz}{(n+2)^2} \int \frac{f(z) dz}{(1+bz^2)^{n+2}}$$

ubi loco $\int \frac{bfz^2}{1+bz^2}$ relinquo q . Integrale huius $PRdz$ ita capiat
 $z = 0$ ipsum evanescat, quo facto ponatur $z = \infty$, denotetque
 provenit, si tantum

$$\int - \frac{dz}{(1+bz^2)^{\frac{n+1}{2}}}$$

hoc modo integretur, ut fiat $= 0$ posito $z = 0$, et postmodum po-
 Tum ergo erit integrale ipsius $PRdz$ praescripto modo acceptum
 mus Z § 4 functio ipsius f . Aequale id autem erat positum quantitas
 seriem

$$1 + Aag + ABa\beta g^2 + \text{etc.}$$

multiplicatae, quae series in sequentem est transmutata

$$1 + \frac{f}{(n+1)(n+2)} + \frac{f^2}{(n+1)(n+2)(2n+3)(2n+4)} + \dots$$

eius summa est t , vide § 6, ubi f designat ax^{n+2} . Erit ergo $Z =$
 est quantitas constans, quia in ea non inest f adeoque nec x . Pro-

$$t = \frac{Z}{H}, \text{ at est } y = \frac{dt}{tdx};$$

ergo pro aequatione proposita

$$ax^ndx = dy + y^2dx$$

prodibit $y = \frac{dZ}{Zdx}$. Ad illam igitur aequationem construendam
 regulam: Integretur haec formula¹⁾

$$\frac{1}{(n+2)^2} - \frac{dz}{(1+bz^2)^{\frac{n+1}{2}}} \left(n(n+4) + 2c^{\frac{2}{n+2}} V \frac{bfz^2}{1+bz^2} + 2c^{\frac{-2}{n+2}} V \right)$$

1) Loco huius formulae substituitur;

$$\frac{dz}{(1+bz^2)^{\frac{n+1}{2}}} \left(c^{\frac{2}{n+2}} V \frac{bfz^2}{1+bz^2} + c^{\frac{-2}{n+2}} V \frac{bfz^2}{1+bz^2} \right)$$

Vide notam 1 p. 31.

vel post integrationem debeat fieri $z = \infty$, is loco z substituat $1 - \frac{u}{1-u}$ et integrationem ponatur $u = 1$, quo facto pro Z idem prodibit valor, qui a quavis autem analytica pro Z expressio obtineri non potest, quando forma non est integrabilis, tamen per quadraturas vel rectificationes valor ipse construi poterit.

15. Quanquam autem in hac constructione ii casus excluduntur, in quibus continetur intra limites -2 et 0 , nihilo tamen minus haec solutio pro universali est habenda. Nam quia, si aequatio potest resolvi in casu $n = -m$, resolutio (que habetur in casu $n = -m - 4$, ut constat¹⁾) ex iis, quae de casibus comparabilibus sunt detecta, perspicuum est, si m sit numerus intra limites -2 et 0 contentus, fore $-m - 4$ intra terminos -2 et -4 comprehensum, adeoque solutione nostra contineri. Quamobrem si occurrat casus, quo n continetur intra 0 et -2 , hic statim reducatur ad alium per dictum theorema, qui intra -2 et -4 contineatur, huiusque constructio erit in promptu.

16. In formula differentiali § 14 eruta observo, quoties habuerit $\frac{2}{2}$ huiusmodi formam $k + \frac{1}{2}$, ubi k numerum integrum affirmativum denotat, eandem formulam posse integrari (§ 17), et hanc ob rem valorem ipsius y ipsa exhiberi. His igitur in casibus valor ipsius y quoque poterit definitur aequatio integrari. Fiet tunc autem $n = \frac{4k}{2k+1}$, quoties ergo n talem habuerit formam, aequatio

$$ax^n dx = dy + y^2 dx$$

integrationem admittet. Deinde quia casus, si $n = \frac{-m}{m+1}$ vel $n = -m$ reduci potest ad casum $n = m$, integrabilis etiam erit aequatio, si

$$n = \frac{-4k}{2k+1} \text{ vel } \frac{-4k-4}{2k+1}$$

1) Vide p. 18 huius voluminis et *Institutionum calculi integralis* vol. I, § 436—441 et vol. II, § 55—966; cf. quoque § 831—841 et § 940—943; *LEONHARDI EULERI Opera omnia*, series I, vol. III, p. 11.

denotantur a. hinc
integrabiles vel separabiles, ab aliis iam eruti, ubi videre licet in
mentariis A. 1726.

17. Esse autem aequationem integrabilem, quoties sit

$$\frac{n+1}{n+2} = k + \frac{1}{2},$$

hoc modo ostendo. Pono

$$\frac{bz^2}{1+bz^2} = u^2;$$

erit

$$z = \frac{u}{\sqrt{b(1-u^2)}} \quad 1+bz^2 = \frac{1}{1-u^2}$$

ideoque

$$dz = \frac{du}{(1-u^2)^{\frac{3}{2}}\sqrt{b}}.$$

Fiet igitur

$$\frac{dz}{(1+bz^2)^{\frac{n+1}{n+2}}} = \frac{du}{\sqrt{b}}(1-u^2)^{k-1}.$$

Hanc ob rem formula § 14 integranda transformabitur in hanc

$$\frac{1}{(n+2)^2\sqrt{b}} \left(n(n+4)du(1-u^2)^{k-1} + 2c^{\frac{2u\sqrt{f}}{n+2}} du(1-u^2)^{k-1} \right. \\ \left. + 2c^{\frac{-2u\sqrt{f}}{n+2}} du(1-u^2)^{k-1} \right),$$

quae, ut facile perspicitur, re ipsa integrari potest, quoties k
integer affirmativus²⁾. Atque hinc non parum praestantiae a
huic meae methodo, quae tam sit facilis et perspicua, ut casus et
re ipsa integrationem vel separationem admittunt, uno obtutu

1) Loco huius formulae substituitur

$$\frac{1}{2\sqrt{b}} \left(c^{\frac{2u\sqrt{f}}{n+2}} du(1-u^2)^{k-1} + c^{\frac{-2u\sqrt{f}}{n+2}} du(1-u^2)^{k-1} \right).$$

Vide notam 1 p. 32.

2) Cf. Commentationem 70 § 14, huius voluminis p. 161.

in hanc

$$\frac{1}{2\sqrt{b}}(e^{-\sqrt{b}u}du + e^{\sqrt{b}u}du),$$

integralis est

$$\frac{1}{2\sqrt{b}f}(e^{\sqrt{b}u} - e^{-\sqrt{b}u}).$$

autem non addeio, quia posito $z = 0$, seu quod eodem recidit $u = 0$, integrale iam evanescit. Fiat nunc $z = \infty$ seu in nostro casu $u = 1$ et per ax^{-2} loco f , habebitur

$$Z = \frac{x}{2\sqrt{ab}}\left(e^{\frac{\sqrt{a}}{x}} - e^{-\frac{\sqrt{a}}{x}}\right).$$

invento erit, ut iam est ostensum, $y = \frac{dZ}{Zdx}$. Differentiatio igitur Z et differentialis per Zdx diviso prodibit

$$y = \frac{1}{x} - \frac{\sqrt{a}}{x^2}\left(\frac{e^{\frac{\sqrt{a}}{x}} + 1}{e^{\frac{\sqrt{a}}{x}} - 1}\right) \text{ sive } \frac{2\sqrt{a}}{x} = \frac{\frac{xy - x - \sqrt{a}}{x^2xy - x + \sqrt{a}}}{},$$

aequatio est integralis huius differentialis

$$ax^{-4}dx = dy + y^2dx.$$

simili modo pro reliquis casibus, qui separationem admittunt, aequationes integrales inveniuntur.

1. Curvas eiusdem generis hic voco tales curvas differunt nisi ratione lineae cuiusdam constantis, quae assumens eas curvas determinat. Linea haec constans modulus est vocatus, ab aliis parametor: quia autem biguitatem creare potest, moduli vocabulum retinetur linea constans et invariabilis, dum una infinitarum determinatur; varios autem habet valores et ideo varias curvas refertur. Sic si in aequatione $y^2 = ax$ sum variabilitate ipsius a innumerabiles oriuntur para positae et communem verticem habentes.

2. Infinitae igitur curvae eiusdem generis o exprimuntur, quam modulus qui nobis semper littora Huic enim modulo, si successivo alii atque alii valo continuo alias dabit curvas, quae omnes in una Aequationem hanc modulum continentem cum HER binus; in qua igitur praeter alias constantes et ciu

1) Iac. Hermann (1678—1733), *scholiasma de traiectoriis dat occurrentibus*. Acta erud. 1717 p. 348: „per modulum hic intelligo li denique curvae secundae est constans, sed in diversis curvis eiusdem G.W. Leibniz, *De linea ex lineis numero infinitis ordinatim ductis*. Acta erud. 1692 p. 168: „parametri seu rectae magnitudine const aequationis pro ipsa calculum ingredientis, quae per a , b etc. design

modularem invenire. Nam sit²⁾ $z = \int Pdx$, ubi P in a , z et x quomodocumque
 etur, seu $dz = Pdx$, in qua aequatione a ut constans consideratur; inte-
 tur aequationem modularem haberi, si integralis aequationis $dz = P$
 enuo differentietur, posito etiam a variabili. Sed cum integrationem perfice-
 on liceat, eiusmodi methodus desideratur, qua differentialis aequatio, quae
 odiret, si integralis denuo differentietur posita etiam a variabili, inveniri
 possit.

4. Ad construendas quidem et cognoscendas curvas aequatio $dz = Pdx$ sufficit. Nun dato ipsi modulo a certo valore constructur aequatio $dz = Pdx$ et facta habebitur una curvarum infinitarum, eodemque modo aliae reperiuntur aliis ponendis valoribus loco a . Sed si in his curvis certa puncta debent assignari prout problema aliquod postulat, talis aequatio $z = \int Pdx$ non sufficit sed requiritur aequatio a signis summatoriis libera, in qua si non algebraica, etiam differentialia ipsius a insint. Ex data igitur aequatione differentiali pro unica curva $dz = Pdx$, in qua a ut constans consideratur, priori oportet aequationem differentialem, in qua et a sit variabilis, hanc inveniri modularis. Haec vero modularis interdum erit differentialis primi gradus, interdum secundi et altioris, interdum etiam penitus non poterit inveniri.

5. Quo igitur methodum tradam, qua ex aequatione differentiali $dz = Pdx$, in qua a est constans, modularis possit inveniri, quae a ut variabilis contineat; pono primo P esso functionem ipsarum a et x tantum,

1) Commoditatis causa et ad posteriorem huius doctrinae usum, EULERUS in hac Commentatione (accepta forlasse § 37) nihil aliud considerat nisi algebraicas ipsorum x , z et a functiones vel integrationum algebraicarum unius variabilis x . Vido § 10, 11, 18, 19, 20, 27, 31. Vido quoque *Commentationem* 45 § 3, 4, 5. Attamen in hac altera Commentatione EULERUS omnis generis functiones recipit. H. I.

2) Integrato hoc $\int Pdx$ erit, in iis quas sequuntur, functio ipsarum x , z et a ita determinata, ut evanescat posito $x = 0$, vel $x = x_0$, x_0 non pendente ab a . Vido *Institutionum calculi integralis* vol. I. 1017. H. I.

6. Ad inveniendum autem valorem ipsius Q sequi
Quantitas A ex duabus variabilibus t et u utcumque com-
posito t constante hocque differentiale denuo differentietur
variabili, idem resultat ac si inverso ordine A primo dif-
stante hocque differentiale denuo differentietur posito t cons-

$$A = \sqrt{(t^2 + nu^2)},$$

differentietur posito t constante, habebitur

$$\frac{n u d u}{\sqrt{(t^2 + n u^2)}}.$$

Hoc denuo differentietur posito u constante et prodibit

$$\frac{-n t u d t d u}{(t^2 + n u^2)^{\frac{3}{2}}}.$$

Iam ordine inverso differentietur $\sqrt{(t^2 + nu^2)}$ posito
 differentiale

$$\frac{t d t}{\sqrt{(t^2 + n u^2)}},$$

quod denuo differentiatum posito t constante dabit

$$\frac{-n t u d t d u}{(t^2 + n u^2)^{\frac{3}{2}}},$$

id quod congruit cum prius invento. Atque similis co-
 aliis exemplis cernitur.

7. Quamvis autem huius theorematis veritatem
 ciant, demonstrationem tamen sequentem adiciam c

dt loco t et $u + du$ loco u habebitur A in D . Ex his perspicuum est B scribatur $u + du$ loco u , provenire D ; similique modo si in C ponatur dt loco t proditurum quoque D . His praemissis si differentietur A posito $u + du$ loco u prodibit $C + A$, nam posito $u + du$ loco u ab A in C , differentialem est $C + A$. Si porro in $C + A$ ponatur $t + dt$ loco t prodibit $D + A$, quare differentiale erit

$$D = B + C + A.$$

verso nunc ordine posito $t + dt$ loco t in A habebitur B , eritque differentiale A posito tantum t variabili $B + A$. Hoc differentiale posito $u + du$ loco u ab A in D prodibit $D + A$, quare eius differentiale erit

$$D = B + C + A,$$

quod congruit cum differentiali priori operatione invento. Q. E. D.

8. Istud autem theorema hoc modo inservit ad valorem ipsius Q determinandum. Cum P et Q sint functiones ipsarum a et x , sit

$$dP = Adx + Bda \text{ et } dQ = Cdx + Dda,$$

que z cum sit $= \int Pdx$, erit quoque functio ipsarum a et x , positum autem

$$dz = Pdx + Qda,$$

nam secundum theorema differentietur z posito x constante eritque differentiale Qda , hoc porro differentiatum posito a constante dabit $Cdadx$. Alia operatione differentiale ipsius z posito primo a constante est Pdx , huius differentiale posito x constante est $Bdadx$. Quare vi theorematismis aequalia habent $Cdadx$ et $Bdadx$, ex quo fit $C = B$. Datur autem B ex P ; differentiale P posito x constante divisum per da dat B . Cum igitur sit

$$dQ = Bdx + Dda,$$

erit $Q = \int Bdx$, si in hac integratione a ut constans consideretur²⁾.

1) Vido *Institutionum calculi differentialis* vol. I, § 228—240. LEONHARDI EULERI *Opera omnia*, series I, vol. 10.

2) Vido L. EULERI *Commentationem* 45, huius voluminis p. 57. Cf. *Institutiones calculi integralis* vol. I, § 457; vol. II § 1016—1057. LEONHARDI EULERI *Opera omnia*, series I, vol. 11 et 12.

existente

$$dP = Adx + Bda.$$

Si igitur Bdx integrari poterit, desiderata habebitur aequatio modularis, si Bdx integrari non potest, aequatio inutilis est haec aequatio modularis, utraque enim involvit integrationem differentialis, in qua non potest considerari, id quod est contra naturam aequationis modularis, a aequae variabile esse debet ac x et z .

10. Quando autem Bdx integrationem non potest, aequatio inventa ut inutilis omnino est negligenda. Nunc si Bdx pendeat a $\int Pdx$, aequatio modularis poterit exhiberi.

$$\int Bdx = a \int Pdx + K$$

existente K functione ipsarum a et x algebraica, erit ob

$$\int Bdx = az + K$$

et

$$dz = Pdx + azda + Kda,$$

quae aequatio revera erit modularis. Quoties igitur Bdx integrari vel ad integrationem ipsius Pdx deduci, aequatio modularis, quae erit differentialis primi gradus. At si Pdx integrari quidem opus est, sed $z = \int Pdx$ erit simul aequatio modularis.

11. Si autem $\int Bdx$ neque algebraice exhiberi potest, dispiciendum est, num $\int Bdx$ ad integrationem ipsius Pdx quo a non inest, possit reduci. Tale enim integrale, in quo a non inest, aequationem modulare, cum si libuerit per differentiationem, eodem iure, si $\int Pdx$ reduci poterit ad aliud integrale, nequidem hac ipsius Q determinatione opus est, sed aequationem modulare, ut si sit

$$\int Pdx = h \int Kdx$$

$$dz = \frac{zdh}{h} + Khdx.$$

Si autem haec omnia nullum inveniunt locum, indicio est, aequationem modulari primae gradus differentialem non dari. Quamobrem in gradus differentialibus quaeri debet. Ad hoc differentio denuo

$$dz = Pdx + da \int Bdx.$$

ntem

$$dB = Edx + Fda,$$

to erit ipsius $\int Bdx$ differentiale

$$Bdx + da \int Fdx.$$

ntiatione igitur peracta et loco $\int Bdx$ eius valore ex eadem aequatione

$$\frac{dz}{da} = \frac{Pdx}{da} \text{ posito, habebitur}$$

$$Pdz = Pddx + dPdx + \frac{dzdda}{da} + \frac{Pdxdda}{da} + Baddx + da^2 \int Fdx.$$

itur

$$\int Fdx = \frac{ddz}{da^2} + \frac{dzdda}{da^3} + \frac{Pddx}{da^2} + \frac{dPdx}{da^2} + \frac{Pdxdda}{da^3} + \frac{Bdx}{da}.$$

ntem sit $\int Bdx = \frac{dz}{da} + \frac{Pdx}{da}$ et $\int Pdx = z$, si $\int Fdx$ reduci poterit ad alia $\int Bdx$ et $\int Pdx$ vel si reipsa poterit integrari, habebitur aequatio aris, quae erit differentialis secundi gradus. Ut si fuerit

$$\int Fdx = \alpha \int Bdx + \beta \int Pdx + K,$$

α et β utcumque per a et constantes, et K per a et x et constantes, erit io modularis haec

$$\frac{daddz + dzdda}{da^3} + \frac{Paddx + Pdxdda}{da^3} + \frac{dPaddx}{da^3} + \frac{Bdx}{da} = \frac{\alpha dz + \alpha Pdx}{da} + \beta z + K.$$

et F ex dato P facile reperiuntur.

13. Si $\int Fdx$, quod autem rarissime evonit, vel uon ampu-
tineat a , vel ad aliud possit reduci, in quo a non insit, aequatio
rentialis secundi gradus pro legitima modulari poterit haber
omnia nondum succedant, adhuc differentiatio est instituenda,
rentiale ipsius $\int Fdx$ erit

$$Fdx + da \int Hdx$$

posito

$$dF = Gdx + Hda.$$

Quo facto videndum est, vel an $\int Hdx$ re ipsa possit exhiberi, ve
praeceidentibus $\int Fdx$, $\int Bdx$ et $\int Pdx$, vel an possit ex sign
 a eliminari. Quorum si quod obtigerit, habebitur aequatio mod
tialis tertii gradus; sin vero nullum locum habuerit, continuand
tiatio simili modo, donec signa summatoria potuerint eliminari.

14. His generalibus praemissis ad specialia accedo, eas
quibus functio P quodammodo determinatur. Sit igitur P fun
tantum, a prorsus non involvens, quam littera X designabo, erit en
quae quidem aequatio quia non continet a , ad unicam videtur enri
neque ad modularem praebendam apta esse. Sed cum in inte
stantem addere liceat, poterit esse

$$z = \int Xdx + na$$

sen differentiendo

$$dz = Xdx + nda,$$

quae est vera aequatio modularis. Eadem aequatio prodiis
regulam X differentiassem posito x constante, unde prodit $B = C$
constanti, orta igitur esset aequatio modularis

$$dz = Xdx + nda,$$

eius loco potius integralis

$$z = \int Xdx + na$$

usurpatur.

15. Sit nunc $P = AX$, existente A functione ipsius a e
tantum. Cum igitur sit $z = \int Pdx$, erit $z = \int AXdx$ sen quia in
 a ut constans debet considerari, $z = A \int Xdx$. Quae aequatio s
rentialis

1. ponit potest ipse modulus a , nam loco moduli eius functio quaecunque iure pro modulo haberi potest.

2. Sit $P = A + X$ litteris A et X eosdem ut ante retinentibus valores. Ergo

$$dz = Adx + Xdx$$

$z = Ax + \int Xdx$, quae aequatio iam est modularis, quia modulus A est in signo summatorio involutus. Si quem autem $\int Xdx$ offendat, differentialem aequationem

$$dz = Adx + x dA + Xdx$$

modulari habere potest.

3. Simili ratione modulare aequationem invenire licet, si fuerit

$$P = AX + BY + CZ + \text{etc.},$$

B, C etc. sunt functiones quaecunque ipsius moduli a et X, Y, Z etc. functiones quaecunque ipsius x et constantium excepta a . Namque ob

$$dz = AXdx + BYdx + CZdx + \text{etc.}$$

$$z = A \int Xdx + B \int Ydx + C \int Zdx + \text{etc.},$$

simul est modularis, cum modulus a nusquam post signum summatorium occurrat.

4. Sit $P = (A + X)^n$ seu $z = \int dx (A + X)^n$. Differentiale ipsius P in x constante est $n(A + X)^{n-1}dA$, id quod per da divisum dat superiorem in B (vide § 8). Erit igitur

$$dz = (A + X)^n dx + n dA \int (A + X)^{n-1} dx$$

$$\int dx (A + X)^{n-1} = \frac{dz - (A + X)^n dx}{n dA}.$$

igitur sit

$$\int dx (A + X)^n = z,$$

etiam exprimi poterit, habebitur quod quaeritur. Si neutrum
differentiatio est instituenda. Est autem differentiale ipsius

$$dx (A + X)^{n-1} = (n-1) dA \int (A + X)^{n-2} dx = \text{Diff.}$$

Erit itaque

$$\int dx (A + X)^{n-2} = \frac{1}{(n-1)dA} \text{Diff.} \frac{dz - (A + X)^n dx}{n dA}$$

Quare videndum est, an $\int dx (A + X)^{n-2}$ possit vel into
integralia reduci.

19. Si n fuerit numerus integer affirmativus, aequ
algebraica. Nam $(A + X)^n$ potest in terminos numero fin
quisque in dx ductus integrari potest, ita ut modulus a in si
non ingrediatur. Erit autem aequatio modularis haec

$$z = A^n x + \frac{n}{1} A^{n-1} \int X dx + \frac{n(n-1)}{1 \cdot 2} A^{n-2} \int X^2 dx$$

Examinandum igitur restat, quibus casibus, si n non fu
affirmativus, supra memoratae conditiones locum habeant

20. Sit primo $X = bx^m$, ubi b etiam ab a pend
 $z = \int (A + bx^m)^n dx$. Haec formula primo ipsa est in
designante i numerum quemcunque affirmativum integ
 $m = \frac{-1}{n+i}$. His igitur casibus aequatio modularis fit algebr
ubi b ab a non pendere potest, illa quidem aequatio in
mittit sed sequens

$$dz = \left(A + bx^{\frac{-1}{n}} \right)^n dx + n dA \int dx \left(A + bx^{\frac{-1}{n}} \right)^{n-1}$$

evadit integrabilis fitque aequatio modularis differential

1) Si litterae i valores negativi attribuuntur, integrale terminis
Aequatio modularis dicitur iis tantum casibus, quibus integrale algebraic

$$z = \int x^m dx (A + bx^k)^n.$$

et enim

$$dz = x^m dx (A + bx^k)^n + n dA \int x^m dx (A + bx^k)^{n-1},$$

est

$$\int x^m dx (A + bx^k)^n = \frac{x^{m+1}(A + bx^k)^n}{m + nk + 1} + \frac{nkA}{m + nk + 1} \int x^m dx (A + bx^k)^{n-1}.$$

1

$$\int x^m dx (A + bx^k)^{n-1} = \frac{(m + nk + 1)z}{nkA} - \frac{x^{m+1}(A + bx^k)^n}{nkA}.$$

consequenter habebitur aequatio modularis haec

$$Akdz = (A + bx^k)^n (A k x^m dx - x^{m+1} dA) + (m + nk + 1) z dA.$$

simili modo modularis esset inventa, si fuisset

$$z = B \int x^m dx (A + bx^k)^n,$$

nam enim non prodiiisset differentia, nisi quod loco z scribi debuisset $\frac{z}{B}$ et

$$\frac{Bdz - zdB}{B^2}, \text{ si quidem } B \text{ ab } a \text{ etiam pendeat.}$$

22. Missis autem huiusmodi litterae P determinationibus, quippe quae minus late patent, ad alias accedo, quae multo saepius usui esse possunt. Contingunt haec determinationes ex functionis cuiusdam propositae proprietate. Quia functio eundem ubique tenet dimensionum quantitatum variabilium numerum. Tales enim functiones peculiari modo differentiationem admittunt. Sit u functio nullius dimensionis ipsarum a et x , cuiusmodi sunt $\frac{a}{x}$, $\frac{y(a^2 - a^2)}{a}$ et aquae similes, in quibus ipsarum a et x dimensionum numerus in denominatore aequalis est numero dimensionum numeratoris. Det autem differentia functio u differentiata $Rdx + Sda$; dico fore

$$Rx + Sa = 0.$$

nam si in functione u ponatur $x = ay$, omnia a sese destruant et in ea praeteret constantes nulla alia littera remanebit. Hanc ob rem in differentiali functionis substitutionem aliud differentiale praeter dy non reperietur. Cum autem $x = ay$, erit $dx = a dy + y da$, ideoque

$$du = Rdy + Ryda + Sda.$$

Debeat ergo esse

$$Ry + S = 0 \text{ seu } Rx + Sa = 0.$$

23. Sin vero fuerit u functio m dimensionum ipsarum a et

$$du = Rdx + Sda,$$

erit $\frac{u}{x^m}$ functio ipsarum a et x nullius dimensionis. Differentietur
prohibet

$$\frac{xdu - mudx}{x^{m+1}} = \text{seu } \frac{Rxdx - mudx + Sxda}{x^{m+1}}.$$

Quod cum sit differentiale functionis nullius dimensionis, erit

$$Rx^2 - mux + Sax = 0$$

seu

$$Rx + Sa = mu.$$

Quare si fuerit u functio m dimensionum ipsarum a et x , atque

$$du = Rdx + Sda,$$

erit

$$Rx + Sa = mu$$

ideoque

$$du = Rdx + \frac{da}{a} (mu - Rx)$$

seu

$$adu = Radx - Rxda + mada.$$

24. His praemissis in $dz = Pdx$ seu $z = \int Pdx$ sit P functionum ipsarum a et x , erit igitur z talis functio dimensionum
si ponatur $dz = Pdx + Qda$, erit

$$Px + Qa = (n + 1)z.$$

Ex quo valor ipsius Q substitutus dabit aequationem modulare

$$dz = Pdx + \frac{da}{a} ((n + 1)z - Px)$$

seu

$= \int B dx$, erit hoc casu

$$(n + 1) \int P dx = a \int B dx + Px.$$

Ex quo perspicitur hoc casu integrale $\int B dx$ semper reduci ad $\int P dx$.

25. Eadem aequatio modularis proveniet ex consideratione solis a . Posito enim $dP = A dx + B da$, erit

$$nP = Ax + Ba,$$

si autem sit

$$dz = P dx + a \int B dx,$$

erit

$$dz = P dx + \frac{da}{a} \int (nP dx + Ax dx),$$

in qua integratione a constans habetur. Erit igitur $\int nP dx = nz$, et

$$\int Ax dx = Px - \int P dx,$$

ubi $\int A dx = P$. Habebitur itaque

$$dz = P dx + \frac{da}{a} ((n + 1)z - Px),$$

id quod prorsus congruit cum praecedentibus.

26. Retinente P suum valorem n dimensionum sit $z = \int A P X dx$. Sit a functio ipsius x tantum. Erit igitur $\frac{z}{A} = \int P X dx$.

$$dP = A dx + B da,$$

in quo littera A cum altera, quae est functio ipsius a tantum, non est consideranda), erit

$$nP = Ax + Ba.$$

Ipsius PX differentiale igitur posito x constante erit $BX da$. Consequenter habebitur

$$d \cdot \frac{z}{A} = PX dx + da \int BX dx = PX dx + \frac{da}{a} \int (nP X dx + AX x dx).$$

Quare fiet

$$d \cdot \frac{z}{A} = PXdx - \frac{PXxdu}{a} + \frac{(n+1)zdu}{Aa} + \frac{d}{a}$$

Nisi igitur $\int PxdX$ reduci poterit ad $\int PXdx$ vel prorsus modularis differentialis primi gradus dari nequit.

27. At si fuerit $z = R \int Pdx$, existente R functione ex a , x et etiam ex z constante, at P functione ipsarum quia est $\frac{z}{R} = \int Pdx$, erit

$$d \cdot \frac{z}{R} = Pdx + \frac{da}{a} \left(\frac{(n+1)z}{R} - Px \right) = \frac{Ra}{a}$$

seu

$$Radz - zadR - (n+1)Rzda = PR^2adx -$$

In universum autem teneatur, quoties $z = \int Pdx$ ad a reduci possit, toties etiam $z = R \int Pdx$ ad aequationem posse. Nullum aliud enim discrimen aderit, nisi quod in casu debeat esse $\frac{z}{R}$. Quare si R fuerit vel quantitas aliquid accedens, ut eius differentiale posito etiam a variabili exhiberi, aequatio modularis per praecepta data repetenda posterum tales casus, etiamsi latius pateant, praetermittimus.

28. Ponamus esse

$$z = \int (P + Q)dx \text{ seu } z = \int Pdx + \int Qdx$$

et P esse functionem ipsarum a et x dimensionum n et earundem a et x dimensionum $m-1$. Cum igitur differ

$$\frac{P(adx - xda)}{a} + \frac{da}{a} \int nPdx$$

et differentiale ipsius $\int Qdx$ sit

$$\frac{Q(adx - xda)}{a} + \frac{da}{a} \int mQdx,$$

$$\frac{adz - (P + Q)(adx - xda)}{da} = u,$$

$$u = n \int P dx + m \int Q dx.$$

porro differentietur erit

$$du = \frac{(nP + mQ)(adx - xda)}{a} + \frac{da}{u} (n^2 \int P dx + m^2 \int Q dx).$$

gitur

$$\frac{adu - (nP + mQ)(adx - xda)}{da} = t$$

$$t = n^2 \int P dx + m^2 \int Q dx.$$

is nunc ex his tribus aequationibus ipsarum z , u et t integralibus $\int Q dx$ prodibit haec aequatio

$$mnz - (m + n)u + t = 0.$$

aequatio, si loco u et t valores assumti substituantur, erit modularis

Simili modo, si fuerit

$$z = \int (P + Q + R) dx$$

etio $n = 1$, Q functio $m = 1$ et R functio $k = 1$ dimensionum ipsarum ponatur

$$u = \frac{adz - (P + Q + R)(adx - xda)}{da}$$

$$t = \frac{adu - (nP + mQ + kR)(adx - xda)}{da}$$

$$s = \frac{adt - (n^2 P + m^2 Q + k^2 R)(adx - xda)}{da}.$$

to erit aequatio modularis haec:

$$kmnz - (km + kn + mn)u + (k + m + n)t - s = 0.$$

$$z := \int (P + Q)^k dx,$$

ubi P sit functio n dimensionum, Q vero functio m dimensionum ipsa
Quando igitur est

$$dP = Adx + Bda \text{ et } dQ = Cdx + Dda,$$

erit

$$nP = Ax + Ba \text{ et } mQ = Cx + Da.$$

Differentiale autem ipsius $(P + Q)^k$ posito x constante divisum per
 $k(B + D)(P + Q)^{k-1}$. Hanc ob rem erit

$$dz = (P + Q)^k dx + \frac{kda}{a} \int (P + Q)^{k-1} (Ba + Da) dx.$$

Cum autem sit

$$Ba = nP - Ax \text{ et } Da = mQ - Cx$$

$$\text{et } Adx = dP \text{ et } Cdx = dQ,$$

ob a in hac integratione constans, erit

$$dz = (P + Q)^k dx + \frac{kda}{a} \int (P + Q)^{k-1} (nPdx + mQdx - x dP -$$

sen

$$dz = \frac{(P + Q)^k (adx - xda)}{a} + \frac{da}{a} \int (P + Q)^{k-1} ((nk + 1) P dx + (mk -$$

Ponatur

$$\frac{adz - (P + Q)^k (adx - xda) - xda}{kda} = u$$

erit

$$u = \int (nPdx + mQdx) (P + Q)^{k-1}.$$

Quare si integrale $\int (nPdx + mQdx) (P + Q)^{k-1}$ pendet ab integrali $\int (P + Q)^k$
habebitur aequatio modularis differentialis gradus primi; sin minus
tatio est continuanda. Fit autem

$$\begin{aligned} du &= (nPdx + mQdx) (P + Q)^{k-1} + \frac{uda}{a} - \frac{da}{a} (nP + mQ) (P + Q)^{k-1} \\ &+ \frac{da}{a} \int (kn^2 P^2 dx + (2kmn + n^2 - 2mn + m^2) PQ dx + km^2 Q^2 dx) (P + Q)^{k-2} \end{aligned}$$

$$= \int (kn^3 P^2 dx + (2kmn + n^2 - 2mn + m^2) PQ dx + km^2 Q^2 dx) (P + Q) dx$$

31. Cum igitur habeantur tria integralia, videndum est, num ea a se invicem pendeant, hoc enim si fuerit, habebitur aequatio algebraica inter t , u et x dabit loco t et u substitutis assumptis valoribus aequationem moduli differentialem secundi gradus. Quo autem facilius in casibus particularibus verificari possit, an pendeant a se invicem, ad alias formas eas reduci conveniunt. Si igitur sit $z = \int (P + Q)^k dx$, erit

$$u = mz + (n - m) \int (P + Q)^{k-1} P dx$$

$$(2km + n - m)u - (km^2 - m^2 + mn)z + (n - m)^2 (k - 1) \int (P + Q)^{k-2} P dx$$

videndum itaque est an

$$\int (P + Q)^{k-2} P^2 dx$$

reducatur ad hanc $\int (P + Q)^{k-1} P dx$ et $\int (P + Q)^k dx$ vel an sit

$$\int (P + Q)^{k-2} P^2 dx = \alpha \int (P + Q)^{k-1} P dx + \beta \int (P + Q)^k dx + V$$

signante V quantitatem algebraicam quamcumque per a et x datam, et α et β coefficientes ex constantissimis et a compositi.

32. Fiat igitur $V = T(P + Q)^{k-1}$, huius differentiale posito a constans

$$dT(P + Q)^{k-1} + (k - 1) (TdP + TdQ) (P + Q)^{k-2}.$$

adibit ergo sequens aequatio

$$\alpha P^2 dx + \alpha PQ dx + \beta P^2 dx + 2\beta PQ dx + \beta Q^2 dx + PdT + QdT + (k - 1) TdP + (k - 1) TdQ,$$

per dx dividi poterit. At T ita debet accipi, ut termini respondentes PdT et QdT evanescant, suntu ad hoc idoneis pro α et β valoribus.

33. At si per $\int P dx$ non absolute determinetur z sed quantitas $\int Q dz$, utrumque per a et z , atque P per a et x , habebitur ista aequatio $Q dz =$

ubi P sit functio n dimensionum, Q vero functio m dimensionum.
Quando igitur est

$$dP = Adx + Bda \text{ et } dQ = Cdx + Dda,$$

erit

$$nP = Ax + Ba \text{ et } mQ = Cx + Da.$$

Differentiale autem ipsius $(P + Q)^k$ posito x constante dabitur
 $k(B + D)(P + Q)^{k-1}$. Hanc ob rem erit

$$dz = (P + Q)^k dx + \frac{kda}{a} \int (P + Q)^{k-1} (Ba + D) dx$$

Cum autem sit

$$Ba = nP - Ax \text{ et } Da = mQ - Cx$$

$$\text{et } Adx = dP \text{ et } Cdx = dQ,$$

ob a in hac integratione constans, erit

$$dz = (P + Q)^k dx + \frac{kda}{a} \int (P + Q)^{k-1} (nP dx + mQ dx)$$

scilicet

$$dz = \frac{(P + Q)^k (adx - xda)}{a} + \frac{da}{a} \int (P + Q)^{k-1} ((nk + 1) P dx$$

Ponatur

$$\frac{adz - (P + Q)^k (adx - xda) - z da}{kda} = u$$

erit

$$u = \int (nP dx + mQ dx) (P + Q)^{k-1}.$$

Quare si integrale $\int (nP dx + mQ dx) (P + Q)^{k-1}$ pendet ab inveniendis
habebitur aequatio modularis differentialis gradus primi;
tunc est continuanda. Fit autem

$$du = (nP dx + mQ dx) (P + Q)^{k-1} + \frac{u da}{a} - \frac{da}{a} (nP + mQ) (P + Q)^{k-1} \\ + \frac{da}{a} \int (kn^2 P^2 dx + (2kmn + n^2 - 2mn + m^2) PQ dx + kn^2 Q^2 dx)$$

erit

$$t = \int (kn^3 P^2 dx + (2kmn + n^2 - 2mn + m^2) PQ dx + km^2 Q^2 dx) (P + Q)^{k-1} dx$$

31. Cum igitur habeantur tria integralia, videndum est, num ea vicem pendeant, hoc enim si fuerit, habebitur aequatio algebraica inter quae dabit loco t et z substitutis assumtis valoribus aequationem in differentialem secundi gradus. Quo autem facilius in casibus particulari spici possit, an pendeant a se invicem, ad alias formas eas reduci oportet. Cum igitur sit $z = \int (P + Q)^k dx$, erit

$$u = mz + (n - m) \int (P + Q)^{k-1} P dx$$

et

$$t = (2km + n - m)u - (km^2 - m^2 + mn)z + (n - m)^2 (k - 1) \int (P + Q)^{k-1} P dx$$

Quaerendum itaque est an

$$\int (P + Q)^{k-2} P^2 dx$$

reduci possit ad haec $\int (P + Q)^{k-1} P dx$ et $\int (P + Q)^k dx$ vel an sit

$$\int (P + Q)^{k-2} P^2 dx = \alpha \int (P + Q)^{k-1} P dx + \beta \int (P + Q)^k dx + V$$

designante V quantitatem algebraicam quaecunque per a et x datam, et α, β sunt coefficientes ex constantissimis et a compositi.

32. Fiat igitur $V = T(P + Q)^{k-1}$, huius differentiale posite a co-

sit

$$dT(P + Q)^{k-1} + (k - 1)(TdP + TdQ)(P + Q)^{k-2}.$$

Prodibit ergo sequens aequatio

$$P^2 dx = \alpha P^2 dx + \alpha PQ dx + \beta P^2 dx + 2\beta PQ dx + \beta Q^2 dx + PdT + (k - 1)TdP + (k - 1)TdQ,$$

quae per dx dividi poterit. At T ita debet accipi, ut termini respondentes destruant, sumtis ad hoc idoneis pro α et β valoribus.

33. At si per $\int P dx$ non absolute determinetur z sed quantitas $\int Q dx$ utcunque per a et z , atque P per a et x , habebitur ista aequatio $Q dz$

$$dP = Adx + Bda \text{ et } dQ = Cdz + Dda.$$

Erit ergo

$$Qdz + da \int Ddz = Pdx + da \int Bdx$$

seu

$$Qdz = Pdx + da(\int Bdx - \int Ddz).$$

Quae aequatio, si $\int Bdx$ et $\int Ddz$ poterunt eliminari, dabitur quaesitam.

34. Sit P functio $m - 1$ dimensionum ipsarum a et x , et Q $n - 1$ dimensionum ipsarum a et z . His positis erit

$$\text{Diff. } \int Pdx = \frac{mda \int Pdx + P(adx - xda)}{a}$$

$$\text{et Diff. } \int Qdz = \frac{nda \int Qdz + Q(adz - zda)}{a},$$

Ex quo eruitur ista aequatio

$$(m - n) \int Pdx = \frac{Q(adz - zda)}{da} - \frac{P(adx - xda)}{da}$$

ob

$$\int Pdx = \int Qdz.$$

Quare si fuerit $m = n$, erit

$$Qadz - Qzda = Padx - Pxda,$$

quae est aequatio modularis seu

$$\frac{da}{a} = \frac{Qdz - Pdx}{Qz - Px}.$$

35. Sin vero m et n non sint aequales, aequatio modularis erit secundi gradus. Nam cum sit

$$(m - n) \int Pdx = \frac{Q(adz - zda) - P(adx - xda)}{da}$$

1) In editione principio numeri 180—180 falso iterantur.

$$\frac{Q(adz - zda) - P(adx - xda)}{da} = \frac{m(m-n)da \int Pdx}{a} + \frac{(m-n)P(adx - xda)}{a}$$

$$= \frac{mQ(adz - zda) - nP(adx - xda)}{a}.$$

aequatio est modularis quaesita.

36. Si in aequatione proposita $dz + Pdx = 0$ indeterminatae non fuerint invicem separatae, ita ut P sit functio involvens x et z et a , debet per quantitatem quandam R multiplicari, quo formula $Rdz + PRdx$ ut differentialis cuiusdam S possit considerari. Erit itaque $dS = Rdz + PRdx = 0$ quae $S = \text{Const.}$ Sed ad quantitatem R inveniendam sit

$$dP = Adx + Bdz \text{ et } dR = Ddx + Edz,$$

et tantisper pro constante habemus. His positis erit

$$d \cdot PR = (DP + AR)dx + (EP + BR)dz,$$

quod debet esse

$$D = EP + BR.$$

h,

$$D = \frac{dR - Edz}{dx}$$

$$Rdz + EPdx + BRdx = dR.$$

Uero sit $dz + Pdx = 0$, habebitur

$$dR = BRdx, \text{ et } lR = \int Bdx.$$

Notandum vero est B ex dato P , et quia B et z et x involvit, Bdx integrari debet. Aequationis $dz + Pdx = 0$, si quidem fieri potest. Sit itaque $\int Bdx = K$, ut $R = e^K$ posito $le = 1$.

37. Cum igitur sit

$$dS = e^K dz + e^K Pdx = 0,$$

aequationem modulare inveniendam sit

$$dK = Fdx + Gdz + Hda,$$

10

$$de^K = e^K (Fdx + Gdz + Hda).$$

$$e^K dz + e^K P dx + da \int e^K H dz = 0,$$

sen divisio per e^K haec

$$dz + P dx + e^{-K} da \int e^K H dz = 0.$$

Alia aequatio modularis invenitur posito

$$dP = A dx + B dz + C da,$$

erit enim ipsius $e^K P$ differentiale posito x et z constante hoc $e^K (C da + P dx)$. Integretur $e^K dx (C + PH)$ posito tantum x variabili, quo facto erit modularis

$$dz + P dx + e^{-K} da \int e^K dx (C + PH) = 0.$$

Sed huiusmodi aequationes modulares, nisi R possit sine aequatione $dz + P dx = 0$ determinari, nullius fere sunt usus.

38. Consideremus igitur casus particulares, sitque in aequatione $dz + P dx = 0$ P functio nullius dimensionis ipsarum x et z , non constantibus et modulo a . Formula vero $dz + P dx$ integrabilis semper si dividatur per $z + Px$, quamobrem erit

$$S = \int \frac{dz + P dx}{z + Px} = \text{Censt.}$$

Fit autem

$$\int \frac{dz + P dx}{z + Px} = l(z + Px) - \int \frac{x dP}{z + Px}.$$

Deinde posito $z = tx$, fiet P functio ipsius t tantum quae sit T . Quae

$$S = l(z + Px) - \int \frac{dT}{t + T},$$

quod per quadraturas potest exhiberi.

39. Ad aequationem modulare igitur inveniendam nil aliud opus est, nisi ut $\int \frac{dz + P dx}{z + Px}$ differentietur posito quoque modulo a variatur igitur

$$dP = A dx + B dz + C da,$$

posito tantum a variabili, erit eius differentiale $\frac{Czda}{(z+Px)^2}$. Deinde integrando
 $\frac{Czda}{(z+Px)^2}$ tantum x pro variabili habita, quo facto erit aequatio modularis
 proposita

$$dz + Pdx + (z + Px)da \int \frac{Czda}{(z+Px)^2} = 0.$$

Simili modo ex coefficiente ipsius dz qui est $\frac{1}{z+Px}$ prodit haec aequatio
 modularis

$$dz + Pdx - (z + Px)da \int \frac{Czda}{(z+Px)^2} = 0,$$

qua integration z tantum pro variabili habetur. Sive etiam haec

$$dz + Pdx = (z + Px)da \int \frac{Ddt}{(t+T)^2},$$

qua D et T per solum t et a dantur.

40. Praetermittere hic non possum, quin generalem aequationum huiusmodi
 linearum, uti a CEL. IOH. BERNOULLI¹⁾ vocantur, quae omnes hae aequationes
 $dz + Pdx = 0$ continentur, resolutionem adiciam. Namque reperitur ex

$$l(z + Px) = \int \frac{dT}{t+T} = l(t+T) - \int \frac{dt}{t+T},$$

ubi $t = \frac{z}{x}$ et $T = P$. Prodibit igitur

$$lx + \int \frac{dt}{t+T} = 0$$

ubi adiecta constante

$$l^c_x = \int \frac{dt}{t+T}.$$

tunc si proposita sit aequatio

$$x^2 dz + dx \sqrt{(x^2 + z^2)} = 0,$$

1) IOH. BERNOULLI, *De integrationibus aequationum differentialium sine praevia indeterminatione separatione*. Comment. acad. sc. Petrop. I, 1726, p. 175. Opera omnia, t. 3, p. 115. H.

$$l \frac{c}{x} = \int \frac{ndu}{nt + \sqrt{(1 + tl)}};$$

fiat

$$\sqrt{(1 + tl)} = t + s,$$

erit

$$t = \frac{1 - ss}{2s} \text{ et } dt = -\frac{ds(1 + ss)}{2ss}.$$

Quare erit

$$l \frac{c}{x} = \int \frac{-nds(1 + ss)}{(n + 1)s - (n - 1)s^3} = \frac{-n}{n + 1} ls + \frac{n^2}{n^2 - 1} l[(n - 1)s^2 - n$$

41. Quo tamen usus calculi § 36 in casu speciali apparet, si
proposita

$$dz + pzd\alpha + qd\alpha = 0,$$

in qua p et q uterunque in a et x dantur. Quae aequatio cum illa
 $dz + Pdx = 0$ collata dat $P = pz + q$, ex quo fiet $B = p$ et l
sen $R = e^{\int p dx}$. Cum igitur $\int p dx$ per quadraturas possit assignari, et
valor ipsius R , ideoquo aequatio proposita per $e^{\int p dx}$ multiplicata
grabilis; erit igitur

$$e^{\int p dx} dz + e^{\int p dx} pzd\alpha - e^{\int p dx} qd\alpha = 0$$

huiusque integralis

$$e^{\int p dx} z = \int e^{\int p dx} qd\alpha \text{ seu } z = e^{-\int p dx} \int e^{\int p dx} qd\alpha.$$

Differentiari itaque debet $e^{-\int p dx} \int e^{\int p dx} qd\alpha$ positis et a et x variis
differentiale ipsi dz aequalo poni, quo facto habebitur aequatio
Positis igitur

$$dp = fdx + gda \text{ et } dq = hdx + ida$$

prodibit ista aequatio modularis

$$dz = -e^{-\int p dx} (pdx + da \int gdx) \int e^{\int p dx} qd\alpha + qd\alpha + e^{-\int p dx} da \int (idx + qdx \int gdx),$$

sen posito brevitatis gratia $\int e^{\int p dx} qd\alpha = T$ erit

$$dz = -e^{-\int p dx} T p dx + qd\alpha + e^{-\int p dx} da \int e^{\int p dx} idx - e^{-\int p dx} da$$

Ex qua operatione intelligi potest ad aequationem modulare in
id maxime esse efficiendum, ut in aequatione proposita indeterminata
invicem separantur.

ADDITAMENTUM AD DISSERTATIONEM DE INFINITIS CURVIS EIUSDEM GENERIS

Commentatio 45 indicis ENESTROEMJANI

Commentarii academiae scientiarum Petropolitanae 7 (1734/5), 1740, p. 184—200

1. In superiore dissertatione¹⁾, in qua methodum tradidi aequationis infinitis curvis eiusdem generis inveniendi, ipsius Q valorem in aequatione

$$dz = Pdx + Qda$$

terminare docui ex data aequatione $z = \int Pdx$. Namque si P ex x et constantibus utcumque fuerit compositum, manifestum est, si $\int Pdx$ differentiale posito non solum x sed etiam a variabili, proditurum esse huius formae aequationem $dz = Pdx + Qda$, in qua valor ipsius Q necessario a quantitate a quae est cognita, pendebit. Demonstravi scilicet, si differentiale ipsius Q posito x constante fuerit Bda , fore ipsius Q differentiale posito a constante Pdx , ex quo pendentia ipsius Q a P satis perspicitur.

2. Cum autem inventus fuerit valor ipsius Q , aequatio

$$dz = Pdx + Qda$$

primet naturam infinitarum curvarum ordinatim datarum, quarum singulae per se continentur aequatione $dz = Pdx$, a se invicem vero differunt constantibus seu parametri seu moduli a . Et hanc ob rem aequationem $dz = Pdx + Qda$ qua modulus a tanquam quantitas variabilis inest, cum CBL. HERMANNI aequationem modularem vocavi.

1) Vide p. 36. Vide quoque notam p. 39 adiectam.

sunt algebraicae, aequatio $z = \int Pdx$ erit algebraica. Si autem
 adsunt differentia, modulus a aequae variabilis ac x et z p
 Sin autem Pdx integrari nequit, aequatio etiam modularis no
 exceptis casibus, quibus est

$$P = AX + BY + CZ + \text{etc.},$$

existentibus A, B, C etc. functionibus ipsius a et constanti
 etc. functionibus ipsius x et constantium tantum, modulu
 grediente. Etiam si enim ipsa aequatio $dz = Pdx$ sit diff
 aequatio modularis

$$z = A \int Xdx + B \int Ydx + C \int Zdx + \text{etc.}$$

instar algebraicae est consideranda.

4. Nisi autem P talem habuerit valorem, aequatio
 differentialis gradus primi vel altioris gradus. Differentia
 gradus erit, si Q vel erit quantitas algebraica, vel integrale ip
 hoc enim casu z loco $\int Pdx$ substitutum tollet quoque signu
 ita ut aequatio modularis differentialis pura sit proditura.

5. Deprehendi vero in superiore dissertatione Q t
 habere valorem, quoties P talis fuerit ipsarum a et x fun
 dimensionum, quas a et x constituunt, sit ubique idem atque
 Px vel Pa fuerit functio ipsarum a et x nullius dimensio
 observavi [§ 24], quoties in P litterae a et x eundem tantum
 dimensionum numerum, toties Q ab integratione ipsius Pdx
 cum tam eximia consequantur subsidia ad aequationes modu
 maxime iuvabit investigare, num forte aliae dentur hui
 ipsius P , quae iisdem praerogativis gaudeant. Has igitur a
 constitui, quo simul methodus tales functiones inveniendi u

6. Si P est functio ipsarum a et x dimensionum
 ipsarum a et x nullius dimensionis, ostendi foro

$$Px + Qa = 0 \quad \text{seu} \quad Q = -\frac{Px}{a}.$$

$$dz = Pdx - \frac{Pxda}{a}.$$

unobrem P talis esse debet functio ipsarum a et x , ut $dx - \frac{x da}{a}$ per multiplicatum evadat integrabile. Hic autem per integrabile non intelligo, quod integratione ad quantitatem algebraicam, sed etiam quadraturam quaecunque reducitur. Si igitur generaliter invenimus quantitatem, in quam $dx - \frac{x da}{a}$ ductum fit integrabile, ea erit quaesita functio P , eius proprietatis, ut sit $Q = -\frac{Px}{a}$.

7. Fit autem $dx - \frac{x da}{a}$ integrabile, si multiplicatur per $\frac{1}{a}$, integrale $\frac{x}{a} + c$, designante c quantitatem constantem quaecunque ab a independentem. Quocirca, si $f\left(\frac{x}{a} + c\right)$ denotet functionem quaecunque ipsarum a et x independentem, fiet quoque $dx - \frac{x da}{a}$ integrabile, si multiplicetur per $\frac{1}{a} f\left(\frac{x}{a} + c\right)$. Quia cum sit maxime generalis, erit

$$P = \frac{1}{a} f\left(\frac{x}{a} + c\right) \text{ et } Q = -\frac{Px}{a}.$$

verò $f\left(\frac{x}{a} + c\right)$ functio quaecunque ipsarum a et x nullius dimensionis unobrem quoties Pa fuerit functio nullius dimensionis ipsarum a et x , erit $Q = -\frac{Px}{a}$, ideoque aequatio modularis

$$dz = Pdx - \frac{Pxda}{a}.$$

1) Hic EULERUS per characteres $f\left(\frac{x}{a} + c\right)$, $f \frac{x}{a}$ functiones ipsius $\frac{x}{a} + c$ vel $\frac{x}{a}$ denotat, et per characteres $f, y, \Phi : (x + ny)$ functiones ipsorum $y, x + ny$ denotat. Vido Commentum 285 huius voluminis, § 24, 28, 38, 41.

seu

$$dz - A da = P dx - \frac{P x da}{a}.$$

In qua aequatione cum $dz - A da$ sit integrabile, debet $P dx - \frac{P x da}{a}$ esse integrabile. Hoc autem per praecedentem operationem $P = \frac{1}{a} f\left(\frac{x}{a} + c\right)$. Tum igitur erit

$$Q = A - \frac{x}{a^2} f\left(\frac{x}{a} + c\right).$$

Simili ratione intelligitur, si fuerit

$$P = X + \frac{1}{a} f\left(\frac{x}{a} + c\right),$$

denotante X functionem ipsius x tantum, fore

$$Q = A - \frac{x}{a^2} f\left(\frac{x}{a} + c\right),$$

ubi ut ante $f\left(\frac{x}{a} + c\right)$ exprimit functionem quaecunque ipsarum dimensionis.

9. Sit $Q = -\frac{nPx}{a}$, ubi n indicet numerum quocunque;

$$dz = P dx - \frac{nPx da}{a}.$$

Debet ergo P talis esse quantitas, quae $dx - \frac{nxd a}{a}$, si in id reddat integrabile. Fit autem $dx - \frac{nxd a}{a}$ integrabile, si ducatur enim erit $\frac{x}{a^n}$. Quare generaliter erit

$$P = \frac{1}{a^n} f\left(\frac{x}{a^n} + c\right).$$

$$Q = -\frac{1}{a^{n+1}} f\left(\frac{x}{a^n} + c\right).$$

telligitur etiam, si fuerit

$$P = X + \frac{1}{a^n} f\left(\frac{x}{a^n} + c\right),$$

et quoque generalius

$$Q = A - \frac{nx}{a^{n+1}} f\left(\frac{x}{a^n} + c\right).$$

ubi ut ante et in posterum semper f denotat functionem quaecunque quod est satis sequentis. At A est functio quaecunque ipsius a , et X functio quaecunque ipsius x tantum.

10. Quo igitur dignosci queat, an datus quispiam valor ipsius P formula inventa contineatur, poni debet $a = b^{\frac{1}{n}}$, quo facto videndum est si Pb fiat functio ipsarum b et x nullius dimensionis, vel an prodeat aliquid tantum ex functione quadam ipsius x tantum et tali functione. Quod si contingendetur, habebit P proprietatem requisitam eritque Q aequale P si functioni in $-\frac{nx}{a}$ ducta una cum functione quacunque ipsius A . Inversum autem notandum est quantitatem P functione ipsius x ut X , et functione ipsius a ut A posse augeri. Nam si fuerit

$$dz = Pdx + Qda$$

quatio modularis, talis quoque erit aequatio

$$dz = Pdx + Xdx + Qda + Ada.$$

posito enim du loco $dz = Xdx + Ada$ habebitur $du = Pdx + Qda$, quod in prioro prorsus congruit. Hanc ob rem superfluum foret in posterum valorem ipsius Q assumptum functionem A ipsius a adicere. Quare hanc comparationem generalitatem negligemus.

11. Sit nunc $Q = PE$ denotante E functionem quaecunque ipsius a tantum, erit itaque

$$dz = Pdx + PEda$$

$$dz - A da = P dx - \frac{P x da}{a}.$$

In qua aequatione cum $dz - A da$ sit integrabile, debet $P dx$ esse integrabile. Hoc autem per praecedentem operationem $P = \frac{1}{a} f\left(\frac{x}{a} + c\right)$. Tum igitur erit

$$Q = A - \frac{x}{a^2} f\left(\frac{x}{a} + c\right).$$

Simili ratione intelligitur, si fuerit

$$P = X + \frac{1}{a} f\left(\frac{x}{a} + c\right),$$

denotante X functionem ipsius x tantum, fore

$$Q = A - \frac{x}{a^2} f\left(\frac{x}{a} + c\right),$$

ubi ut ante $f\left(\frac{x}{a} + c\right)$ exprimit functionem quaecunque ipsarum dimensionis.

9. Sit $Q = -\frac{nPx}{a}$, ubi n indicet numerum quaecunque;

$$dz = P dx - \frac{nPx da}{a}.$$

Debet ergo P talis esse quantitas, quae $dx - \frac{nPx da}{a}$, si in reddat integrabile. Fit autem $dx - \frac{nPx da}{a}$ integrabile, si ducatur enim erit $\frac{x}{a^n}$. Quare generaliter erit

$$P = \frac{1}{a^n} f\left(\frac{x}{a^n} + c\right).$$

elligitur etiam, si fuerit

$$P = X + \frac{1}{a^n} f\left(\frac{x}{a^n} + c\right),$$

quoque generalius

$$Q = A - \frac{nx}{a^{n+1}} f\left(\frac{x}{a^n} + c\right).$$

ut ante et in posterum semper f denotat functionem quaecunque quod
tis sequentis. At A est functio quaecunque ipsius a , et X functio quod
quo ipsius x tantum.

10. Quo igitur dignosci queat, an datus quispiam valor ipsius a
mula inventa contineatur, poni debet $a = b^{\frac{1}{n}}$, quo facto videndum
 Pb fiat functio ipsarum b et x nullius dimensionis, vel an prodeat ag
um ex functione quadam ipsius x tantum et tali functione. Quod si
tendetur, habebit P proprietatem requisitam eritque Q aequale

functioni in $\dots \frac{nx}{a}$ ductae una cum functione quacunque ipsius A .
versum autem notandum est quantitatem P functione ipsius x ut X ,
ctione ipsius a ut A posse augeri. Nam si fuerit

$$dz = Pdx + Qda$$

uatio modularis, talis quoque erit aequatio

$$dz = Pdx + Xdx + Qda + Ada.$$

ito enim du loco $dz = Xdx + Ada$ habebitur $du = Pdx + Qda$,
a prioro prorsus congruit. Hanc ob rem superfluum foret in posterum
rem ipsius Q assumptum functionem A ipsius a adiacere. Quare
arentem generalitatem negligemus.

11. Sit nunc $Q = PE$ denotante E functionem quaecunque ipsius
t itaque

$$dz = Pdx + PEda$$

Sive si ponatur $\int E da = A$ fueritque $P = f(x + A)$, erit

$$Q = \frac{dA}{da} f(x + A).$$

Num autem datus ipsius P valor in hac formula continet investigandum: ponatur $x = y - A$ et quaeratur, an pro x functio ipsius a et constantium, ut P fiat functio solius y et modulus a non amplius ingrediatur.

12. Ponamus esse $Q = PY$, ubi Y sit functio quae modulum a non involvens. Quo posito erit

$$dz = Pdx + PYda$$

et P talis functio, quae efficiat $dx + Yda$ integrabile. Posito

$$z = \int \frac{dx}{Y} + a = X + a,$$

si ponatur $\int \frac{dx}{Y} = X$. Quamobrem erit

$$P = \frac{1}{Y} f(X + a).$$

Quoties ergo P huiusmodi habuerit valorem, erit semper

13. Sit nunc generalius positum $Q = PEY$, erit

$$dz = Pdx + PEYda,$$

ubi ut ante E denotat functionem ipsius a , Y vero ipsius x si fuerit $P = \frac{1}{Y}$, formulam istam differentialem effici in

enim

$$z = \int \frac{dx}{Y} + \int E da, \text{ seu } z = X + A$$

posito $\int \frac{dx}{Y} = X$. Quamobrem erit

$$P f(A) = \frac{dA}{dx} f(X + A)$$

casibus fiet

$$Q = \frac{dA}{du} f(X + A).$$

Adhuc in his formulis etiam logarithmici ipsarum A et X valores,

$$X = -lP \text{ et } A = -lR,$$

$$P = \frac{dT}{T dx} f \frac{T}{P} \text{ et } Q = -\frac{dT}{T da} f \frac{T}{R}.$$

perspicitur igitur omnes has formulas locum habere, si aequatio fuerit vel

$$dz = dX f(X + A) \text{ vel } dz = \frac{dX}{X} f \frac{X}{A}.$$

ergo aequatio proposita ad has formas poterit reduci, substituendis relatione quaecunque ipsius x et A pro functione quacunque ipsius a , aequatio modularis poterit exhiberi: erit enim priore casu

$$dz = dX f(X + A) + dA f(X + A),$$

in vero casu

$$dz = \frac{dX}{X} f \frac{X}{A} + \frac{dA}{A} f \frac{X}{A}.$$

Idem in his universalibus exemplis facile perspicitur, in specialioribus vero difficilius. Quocirca maximum positum erit subsidium in reductionibus particularibus ad has generales formas, id quod, si quidem talis fieri potest, non difficulter praestatur.

ponatur $Q = PR$, designante R functionem quancunque ipsarum

$$dz = Pdx + PRda.$$

Adhuc nunc valorem ipsius P , sumatur formula $dx + Rda$, seu $dx + Rda = 0$ consideretur et quaeratur, quomodo indeterminatae invicem possint separari, seu quod idem est, per quamnam quan-

ex ipsius Q et a integritate, erit Q functio ipsarum a et x nullius dimensionum. Hare operatio latissime patet et omnes casus complecti Q cognitum et a z non pendentem habet valorem.

16. Progrediamur autem ulterius et in cos ipsius P valores in quibus Q non solum a P sed etiam a $\int P dx$ seu a z pendet. Per primo

$$Q = \frac{nz}{a} - \frac{Px}{a},$$

denotante n numerum quemcunque. Erit ergo

$$dz = P dx + \frac{nz da}{a} - \frac{Px da}{a},$$

seu

$$dz - \frac{nz da}{a} = P dx - \frac{Px da}{a}.$$

Multiplicetur utrinque per $\frac{1}{a^n}$, quo prodeat haec aequatio

$$\frac{dz}{a^n} - \frac{nz da}{a^{n+1}} = \frac{P dx}{a^n} - \frac{Px da}{a^{n+1}},$$

in qua prius membrum est integrabile. Debebit ergo etiam integrabile alterum membrum

$$\frac{P dx}{a^n} - \frac{Px da}{a^{n+1}},$$

ex quo idoneus ipsius P valor est quaerendus. Evenit hoc, si P sit functio ipsarum a et x nullius dimensionum. Quare erit universaliter

$$P = a^{n-1} f\left(\frac{x}{a} + c\right),$$

id quod contingit, si $\frac{P}{a^{n-1}}$ est functio ipsarum a et x nullius dimensionum. Hoc igitur casu est

$$nz = Px + Qa,$$

ut in superiore dissertatione ostendimus [p. 46].

que

$$dz - \frac{nzda}{a} = Pdx + PEYda$$

$$\frac{dz}{a^n} - \frac{nzda}{a^{n+1}} = \frac{Pdx}{a^n} + \frac{PEYda}{a^n}.$$

rem P ita debet accommodari, ut

$$\frac{dx + EYda}{a^n}$$

multiplicatum evadat integrabile. Fit hoc autem, si $P = \frac{a^n}{Y}$, quo casu

est $\int \frac{dx}{Y} + \int E da$ seu $X + A$ posito $\int \frac{dx}{Y} = X$ et $\int E da = A$.
habebit esse

$$P = \frac{a^n dx}{dx} f(X + A),$$

casibus erit

$$Q = \frac{a^n dA}{da} f(X + A) + \frac{nz}{a}.$$

ad a logarithmis pendeant, prodibit P huius valoris

$$\frac{a^n dX}{X dx} f \frac{X}{A},$$

prodibit

$$Q = \frac{nz}{a} - \frac{a^n dA}{A da} f \frac{X}{A}.$$

Si ponatur $Q = Fz + PEY$, et F et E functiones sint ipsius a ,
ipsius x , tum erit

$$dz - Fzda = Pdx + PEYda.$$

$\int Fda = lB$, ita ut B sit functio ipsius a , et dividatur per B , habebitur

$$\frac{dz}{B} - \frac{zdB}{B^2} = \frac{Pdx}{B} + \frac{PEYda}{B}.$$

Cum igitur prius membrum sit integrabile, et alterum tale
 hoc, si $P = \frac{B}{Y}$, tumque erit integrale

$$\int \frac{dx}{Y} + \int E da \text{ seu } X + A.$$

Quocirca erit ipsius P valor quaesitus

$$\frac{BdX}{dx} f(X + A),$$

Q vero erit

$$\frac{zdB}{Bda} + \frac{BdA}{da} f(X + A).$$

Perspicitur quoque, si fuerit

$$P = \frac{BdX}{XdX} f \frac{X}{A}, \text{ fore } Q = \frac{zdB}{Bda} - \frac{BdA}{Ada} f \frac{X}{A}.$$

19. Latissime patobit solutio, si ponatur

$$Q = Fz + PR$$

et R fuerit functio ipsarum a et x . Erit enim

$$dz - Fzda = Pdx + PRda.$$

Posito $\int Fda = lB$ dividatur per B , habebitur

$$\frac{dz}{B} - \frac{zdB}{B^2} = \frac{P}{B} (dx + Rda).$$

Sit iam S functio efficiens $dx + Rda$ integrabile sitquo

$$\int (Sdx + SRda) = T.$$

Quo invento erit $P = BSfT$, huic respondet $Q = \frac{zdB}{Bda} +$

20. Possunt praeterea plures huiusmodi valores ipsius P
 modo multo latius extendi, ut, si ponatur

$$P = \frac{BdX}{dx} f(X + A) + \frac{BdY}{dx} f(Y + E),$$

erit

$$Q = \frac{zdB}{Bda} + \frac{BdA}{da} f(X + A) + \frac{BdE}{da} f(Y + E).$$

onitur. Quamobrem his expeditis pergo ad eos casus investigandos, in quibus aequatio modularis primi gradus differentialis non datur, sed qui tamen aequationem modularem differentio-differentialem perducuntur.

21. Si igitur Q neque algebraice per a et x neque per z potest exprimi, investigandi sunt casus, quibus differentiale ipsius Q poterit exhiberi. Est autem

$$Q = \frac{dz - Pdx}{da},$$

$$dQ = d \cdot \frac{dz - Pdx}{da}.$$

utrum si differentiale ipsius Q vel per sola a et x vel per haec ut Q vel per z poterit exprimi, habebitur aequatio modularis, quae erit differentialis secundi gradus. Ostensum autem est superiore dissertatione [p. 38] non potest.

$$dP = Ldx + Mda,$$

$$dQ = Mdx + Nda,$$

ut haec differentialem communem litteram M involvant. Quia autem ex aequatione $dP = Ldx + Mda$ etiam M datur, nil aliud requiritur, nisi ut N determinetur. Quamobrem investigemus casus, quibus N vel algebraice, vel per Q , vel per Q et z exprimi potest. Tum enim habebitur aequatio modularis

$$Mdx + Nda = d \cdot \frac{dz - Pdx}{da},$$

substituto in N loco Q eius valore $\frac{dz - Pdx}{da}$.

22. Ex praecedentibus satis intelligitur, si N per sola a et x determinari possit.

$$M = \frac{dX}{dx} f(X + A) \text{ et } N = \frac{dA}{da} f(X + A),$$

$$M = V + \frac{dX}{dx} f(X + A) \text{ et } N = I + \frac{dA}{da} f(X + A)$$

$$V + \frac{dX}{dx} f(X + A)$$

continueatur. Quod si fuerit compertum et X et A et V definitae,

$$Vdx + dX f(X + A) + Ida + dA f(X + A) = d \cdot \frac{dz}{\dots}$$

aequatio modularis desiderata. Notandum est in posterum $\frac{dX}{dx} f(X + A)$ poni posse aggregatum ex quotvis huiusmodi for

$$\frac{dX}{dx} f(X + A) + \frac{dY}{dx} f(Y + B) + \text{etc.}$$

At loco $\frac{dA}{da} f(X + A)$ tunc poni debet

$$\frac{dA}{da} f(X + A) + \frac{dB}{da} f(Y + B) + \text{etc.}$$

Hoc igitur monito in posterum tantum unica formula $\frac{dX}{dx} f(X + A)$ respondente $\frac{dA}{da} f(X + A)$ utemur.

23. Pendeat N simul etiam a Q sitque

$$N = R + DQ,$$

ubi D sit functio ipsius a , et R functio ipsarum a et x ex conditionibus determinanda. Erit igitur

$$dQ - DQda = Mdx + Rda,$$

sit

$$Dda = \frac{dH}{H}.$$

et dividatur utrinque per H , prodibit

$$\frac{dQ}{H} - \frac{QdH}{H^2} = \frac{Mdx + Rda}{H}.$$

est efficiendum. Fiet igitur per praecedentem methodum

$$M = \frac{HdX}{dx} f(X+A) \text{ et } R = \frac{HdA}{da} f(X+A).$$

in exemplo quopiam preposito ex P reperiatur M talis valoris, erit

$$N = \frac{HdA}{da} f(X+A) + \frac{dH}{Hda^2} (dz - Pdx)$$

loco D et $\frac{dz - Pdx}{da}$ loco Q . Atque hinc in promptu erit aequatio

N non a Q sed a z pendeat, ita ut sit

$$N = R + Cz,$$

C functionem ipsius a quaecunque, erit

$$dQ - Czda = Mdx + Rda.$$

st

$$dz - Qda = Pdx,$$

ius multiph

$$Fdz - QFda = PFdx,$$

F functione ipsius a , quo facto oriatur aequatio

$$dQ - QFda + Fdz - Czda = (M + PF)dx + Rda.$$

$$Fda = \frac{dB}{B} \text{ et } \frac{Cda}{F} = \frac{dG}{G},$$

$$F = \frac{dB}{Bda} \text{ et } C = \frac{dBdG}{BGda^2}.$$

itaque est $dQ - QFda$ integrabile reddi, si dividatur per B seu

ur per $\frac{1}{B}$, $Fdz - Czda$ autem fit integrabile, si multiplicetur per $\frac{1}{FG}$.

o idem factor summam horum differentialium reddat integrabilem,

o $FG = B$ seu $\frac{GdB}{Bda} = B$, unde fiet $G = \frac{B^2da}{dB}$. Hanc ob rem alterum

embrum per B divisum est integrabile efficiendum scilicet

$$\frac{(M + PF)dx + Rda}{B}.$$

et

$$M + PF = \frac{BdX}{dx} / (X + A) = M + \frac{PdB}{Bda}.$$

Investigari igitur debet proposito exemplo, an loco A , B et X tamen
inveniri queant, quae exhibeant formulam

$$\frac{BdX}{dx} / (X + A)$$

aequalem ipsi

$$M + \frac{PdB}{Bda}.$$

Hisque inventis erit

$$N = \frac{BdA}{da} / (X + A) + \frac{zdBdG}{BGda^2}$$

existente $G = \frac{B^2da}{dB}$, qui valor in aequatione

$$Mdx + Nda = d \cdot \frac{dz - Pdx}{da}$$

substitutus dabit aequationem modularem.

25. Sit nunc generalissime

$$N = R + DQ + Cz,$$

tenentibus R , D et C iisdem quibus ante valoribus. Erit ergo

$$dQ - DQda - Czda = Mdx + Rda;$$

addatur ad hanc aequatio

$$Fdz - FQda = PFdx,$$

quo habeatur

$$dQ - DQda - FQda + Fdz - Czda = (M + PF)dx +$$

Positis autem ut ante

$$Dda = \frac{dH}{H}, Fda = \frac{dB}{B}, \text{ et } \frac{Cda}{F} = \frac{dG}{G},$$

in est integrabile, fiet ergo facto $HB = E$

$$R = \frac{E dA}{da} f(X + A) \text{ et } M + PF = \frac{E dX}{dx} f(X + A).$$

in casu proposito A , X , E et F , si fieri potest, ita debent definiri, ut
 $+ A)$ aequale fiat ipsi $M + PF$. Hocque invento erit

$$N = \frac{E dA}{da} f(X + A) + \frac{dH}{H da^2} (dz - Pdx) + \frac{Fz dG}{G da},$$

equatio modularis reperitur.

At si nequidom differentialis secundi gradus aequatio modularis ob-
 erit, ad differentialia tertii gradus erit procedendum. Fiet ergo

$$N = \frac{d\left(\frac{dz - Pdx}{da}\right) - Mdx}{da}$$

et posito $dN = sdx + tda$ erit

$$sdx + tda = d\left(\frac{d\left(\frac{dz - Pdx}{da}\right) - Mdx}{da}\right).$$

om s ex M , cum sit sda differentiale ipsius M , quod prodit, si x pona-
 mus. Quomobrem t tantum debet investigari. Sit ergo

$$t = R + EN + DQ + Cz$$

$$dN = ENda + DQda + Czda = sdx + Rda.$$

addantur horum multipla ad illam aequationem, ut prodeat haec

$$dN - ENda - FNda + FdQ - DQda - GQda + Gdz - (s + MF + PG)dx + Rda.$$

Sit

$$Eda + Fda = \frac{df}{f}, \quad \frac{Dda + Gda}{F} = \frac{dg}{g} \text{ et } \frac{Cda}{G} = \frac{dh}{h}$$

fiatque

$$f = Fg = Gh.$$

Quo facto aequationis inventae prius membrum fit integrabile hanc ob rem et

$$\frac{(s + MF + PG)dx + Rda}{f}$$

efficiendum est integrabile. Ponendum igitur est

$$R = f \frac{dA}{da} f(X + A)$$

et

$$s + MF + PG = f \frac{dX}{dx} f(X + A).$$

In aequatione ergo proposita, quia s et M ex P dantur, debent ex hac aequatione determinari. Quo facto sumatur $g = \frac{f}{P}$ et haec

$$C = \frac{Gdh}{hda} \text{ et } D = \frac{Fdg}{gda} - C \text{ et } E = \frac{df}{fda} - F.$$

Atque ex his cognita erit aequatio

$$t = R + EN + DQ + Cz,$$

ex qua aequatio modularis facile conflatur. Simili modo ex quomodo pro altioribus differentialium gradibus operatio debet ad aequationes modulares perveniri.

27. In compendium nunc, quae hactenus tradidimus, quo facilius quavis aequatio proposita reduci queat, tum qu

$$dP = Mda, \quad dM = pda, \quad dp = rda \text{ etc.}$$

$$Q = \frac{dz - Pdx}{da}, \quad N = \frac{dQ - Mdx}{da},$$

$$q = \frac{dN - pdx}{da} \text{ et } s = \frac{dq - rdx}{da} \text{ etc.,}$$

V et dq etc. sunt differentia ipsorum Q , N et q , quae ex valoribus

$$\frac{dz - Pdx}{da}, \quad \frac{dQ - Mdx}{da} \quad \text{et} \quad \frac{dq - rdx}{da}$$

positis a , x et z variabilibus. Hanc igitur ob rem cognitae erunt Q , N , q etc. ex solo P , ex his vero habebuntur Q , N , q etc. Sint praeterea L , F etc. functiones ipsius a et constantium, et X , Y etc. functiones non involventes a .

His praemissis si fuerit P talis functio ipsius x et a , ut BP componatur [§ 18] in hac forma

$$\frac{dX}{dx} f(X + A)$$

in huiusmodi formularum aggregato, semper dari poterit aequatio differentialis primi gradus. Namque oritur

$$PdAdx = z \frac{dBdX}{B} + QdadX$$

$$BPdAdx = zdBdX + BQdadX.$$

Quae aequatio ob datum Q est modularis respondens aequationi propositae.

Quia igitur si P talis sit functio ipsarum a et x , ut

$$BP + CM$$

componatur [§ 24]

$$\frac{dX}{dx} f(X + A)$$

$$BPdAdx + CMdAdx = zdBdX + BQdadX + QdCdX +$$

Quae est aequatio modularis quaesita, et involvit differentialia sex
quia cum littera N ingreditur, quae per dQ ideoque per dz
determinatur.

30. At si fuerit

$$BP + CM + Dp$$

aequalis huic formulae

$$\frac{dX}{dx} f(X + A)$$

vel aggregato quocunque huiusmodi formularum, aequatio
differentialis tertii gradus, prodibit enim ista aequatio

$$BPdAdx + CMdAdx + DpdAdx = zdBdX + BQdadX + \\ + CNdadX + NdDdX + DqdadX.$$

Quemadmodum ex ante traditis colligere licet, si modo quantitates
pendentes ad has formulas accommodantur.

31. Simili modo ad altiora differentialia progressus facit
Nam si

$$BP + CM + Dp + Er$$

aequetur formulae

$$\frac{dX}{dx} f(X + A)$$

vel talium plurium formularum aggregato, orietur aequatio moduli

$$BPdAdx + CMdAdx + DpdAdx + ErdAdx = zdBdX \\ + QdCdX + CNdadX + NdDdX + DqdadX + qdEdX +$$

quae erit differentialis quarti gradus. Atque hoc modo quousque
operationes facile continuantur ex sola allatarum inspectione.

continueatur et in quoniam genere. Etiam si enim generales ipsius P valores, ex assumptis formulis obtineantur, nihil difficultatis in se habere videantur, tamen exemplis particularibus propositis accommodatio saepissime erit difficilissima. Cuius rei ratio nequaquam methodo traditae est tribuenda, sed in perpetuae functionum cognitioni, quae adhuc habetur. Quamobrem non solum hoc negotio, sed in plurimis etiam aliis casibus maxime utile foret, si functionum doctrina magis perficeretur et excoleretur.

33. Quantum quidem mihi hac de re meditari licuit, eximium subsidium eveni, si P statim ad huiusmodi formam $\frac{dX}{dx} f(X+A)$ vel huiusmodi formam aggregatum reducat, id quod sequenti modo facillime praestatur. Prima aequatio proposita non constituatur inter z et x , sed inter z et y , ita ut aequatio ad modularem perducenda sit $dz = Tdy$, existente T functione ipsius y et moduli a . Tum accipiatur pro x talis functio ipsarum a et y , quae transmutet T in functionem ipsarum a et x contentam in formula $f(X+A)$. Et pluribus huiusmodi similibus earumque multiplis, in quibus X est functio ipsarum a et x tantum, et A ipsius a . Hoc igitur facto prodent aequatio $dz = Sdx / (X+A)$, ubi S sit quantitas tam simplex quam fieri potest. Quare P erit $Sf(X+A)$, et eoque cum M , p etc. coniuncta facilius cum generalibus formulis comparatur. Eventa autem hoc modo aequatione modulari, valor ipsius x in a et y assumptis ubique loco x , loco dx autem differentiale huius valoris positus a et y variabilibus substituatur. Quo facto habebitur aequatio modularis inter y et z , quae quaerebatur.

34. Ad pleniorum quidem methodi hactenus traditae cognitionem maximam lucem afferrent exempla et problemata, quorum solutio istam methodum requirit. Sed quia ipsorum problematum dignitas peculiaris tractationem postulat, in aliud tempus¹⁾, ne hoc tempore nimis sim longus, effero.

1) Vido L. EULERI Commentationem 52: *Solutio problematum rectificationem ellipsis requirunt*, Comment. acad. sc. Petrop. 8 (1736), 1741, p. 86. Vido quoque notam p. 16 huius voluminis et Commentationes 11, 31, 70, 274 et *Institutiones calculi integralis*, vol. II, § 1016—1019—1078. LEONHARDI EULERI *Opera omnia*, series I, vol. 20, 22, 12. H. L.

INVESTIGATIO BINARUM CURVA- QUARUM ARCUS EIDEM ABSCISSAE RE- SUMMAM ALGEBRAICAM CONSTI-

Commentatio 48 IUDICIS ENESTROMIANI

Commentarii academicae scientiarum Petropolitanae 8 (1736), I

I. Problema, cuius solutionem hac dissertatione sequentes continet conditiones. Requiruntur in eo I. duae quarum II. neutra sit rectificabilis, quae tamen ita debent ut duo arcus III. eidem abscissae respondentes IV. summam algebraicam. Harum quatuor conditionum quaecunque omissa soluti admodum facile, omnibus autem satisfacere maxime. Prima quidem conditioe omissa, si admittantur curvae reliquis conditionibus facile satisfiet. Si secunda omittatur curvae algebraicae et rectificabiles problemati satisfaciunt neglecta difficilior est solutio, sed tamen ex iis, quae Celeberrimus et BERNOULLIUS²⁾ de reductione quadraturarum ad rectificationem algebraicarum dederunt, solutio facile deducitur. Quarta omittatur, ne quidem problema erit, cum omnes curvae rectificabiles reliquis conditionibus satisfaciant.

1) JACO. HERMANN (1678—1733), *Solutio propria duorum problematum* *Erudit.* 1719 *Mens. Aug. a se propositorum*, Acta erud. 1723, p. 171.

2) ION. BERNOULLI (1667—1748), *Constructio facilis curvae recessus per rectificationem curvae algebraicae*, Acta erud. 1694, p. 394. *Theoremata linearum curvarum inserviens*, Acta erud. 1698, p. 462. *Methodus invenendi curvas non quadrabiles, habentes tamen numerum determinatum spatiorum absolute* *Suppl. t. VIII*, 1724, p. 380. *Methodus commoda et naturalis reducendi quadraturis gradus ad longitudines curvarum algebraicarum*, Acta erud. 1724, p. 356 et 249, t. II, p. 315 et 582.

2. Ad generalem huius problematis solutionem utor formulis, a
tati Viri Celeb. dederunt pro curvis vel rectificabilibus, vel quarum rectificatio
data quadratura pendet. His enim formulis effici potest, ut curvae
gebraicae, ut sint non rectificabiles, atque ut arcuum summa sit rectificabilis.
onstrabo vero etiam, quomodo abscissae aequales reddi possint. Quo factum
nibus conditionibus erit satisfactum, atque problema generaliter solutum.
in lato enim istae formulae patent, ut, nisi prae necessitatem restrictum
hibeatur, omnes omnino curvas problemati satisfaciennes exhibere debeant.

3. Designatis igitur curvis quaesitis per litteras A et B , erit ex
formulis¹⁾

in Curva A		in Curva B	
abscissa	$\frac{(dP^2 - dQ^2)^{\frac{3}{2}}}{dQddP - dPddQ}$	abscissa	$\frac{(dp^2 - dq^2)^{\frac{3}{2}}}{dqddp - dpddq}$
applicata $P +$	$\frac{dQ(dP^2 - dQ^2)}{dQddP - dPddQ}$	applicata $p +$	$\frac{dq(dp^2 - dq^2)}{dqddp - dpddq}$
arcus $Q +$	$\frac{dP(dP^2 - dQ^2)}{dQddP - dPddQ}$	arcus $q +$	$\frac{dp(dp^2 - dq^2)}{dqddp - dpddq}$

s formulis iam obtingitur, quod alias maximam parceret difficultatem,
buc curvae sint algebraicae, si modo P ponatur quantitas algebraica.
iando rectificabiles non erunt, si Q et q quantitates transcendentes involvi
rtio arcuum summa erit rectificabilis, si $Q + q$ fuerit quantitas algebraica.
amsi Q et q seorsim tales non sint. Cum autem his conditionibus fu
isfactum, abscissae inter se aequales sunt efficiendae.

4. Efficiamus primo abscissas inter se aequales critique

$$\frac{(dP^2 - dQ^2)^{\frac{3}{2}}}{dQddP - dPddQ} = \frac{(dp^2 - dq^2)^{\frac{3}{2}}}{dqddp - dpddq}.$$

t ad hoc praestandum $dQ = R dP$ et $dq = r dp$. Quo posito habebitur

$$\frac{(1 - R^2)^{\frac{3}{2}} dP}{-dR} = \frac{(1 - r^2)^{\frac{3}{2}} dp}{-dr},$$

1) Confer Commentationem 245 huius voluminis § 70, Solutio I, p. 280.

2) p, dq, dQ quoque ponuntur quantitates algebraicae.

$$(1 - R^2)^{\frac{3}{2}} dr$$

quod differentiale, quia P debet esse quantitas algebraica, esse reddendum. Sunt autem R et r quantitates algebraicae, ob eas algebraicas, quare et

$$\frac{(1 - r^2)^{\frac{3}{2}} dR}{(1 - R^2)^{\frac{3}{2}} dr}$$

erit quantitas algebraica. Posito igitur brevitatis gratia

$$\frac{(1 - r^2)^{\frac{3}{2}} dR}{(1 - R^2)^{\frac{3}{2}} dr} = T, \text{ erit } dP = Tdp, \text{ seu } P = Tp - \int p dT$$

Quo ergo P sit quantitas algebraica, facio $\int p dT = N$, eritque

$$p = \frac{dN}{dT} \text{ et } P = \frac{TdN}{dT} - N.$$

5. Hac igitur ratione iam assecuti sumus valores algebraicos quibus substitutis utriusque curvae abscissae fiunt aequales. Prout ipsae erunt algebraicae, si modo R , r et N fuerint tales. Sed quo ar fiat quoque algebraica, Q et q ita determinari debent, ut $Q + q$ algebraica. Est vero

$$Q + q = \int R dP + \int r dp = RP + rp - \int P dR - \int p dT$$

Ponatur igitur

$$\int P dR + \int p dT = M,$$

eritque

$$P = \frac{dM - p dT}{dR}$$

atque

$$Q + q = RP + rp - M.$$

6. Cum autem iam supra inventum sit

$$p = \frac{dN}{dT} \text{ et } P = \frac{TdN}{dT} - N,$$

utur hi valores in aequatione

$$P dR + p dr = dM.$$

prodit

$$\frac{TdNdR}{dT} - NdR + \frac{dNdr}{dT} = dM.$$

o M est quantitas algebraica, oportet ut hic ipsius dM valor possit. Integratione autem instituta prodit

$$M = -\frac{TNdR}{dT} + \frac{Ndr}{dT} - \int N \left(dR + d \cdot \frac{TdR}{dT} + d \cdot \frac{dr}{dT} \right).$$

hoc integrale $= u$, ideoquo debet esse

$$N = \frac{du}{dR + d \cdot \frac{TdR}{dT} + d \cdot \frac{dr}{dT}};$$

, r et u quantitates quaecunque algebraicas accipi poterunt.

antis igitur pro R , r et u functionibus quibuscunque indeterminatae z , quoque T in z , cum sit

$$T = \frac{(1 - r^2)^{\frac{3}{2}} dR}{(1 - R^2)^{\frac{3}{2}} dr}.$$

postrema aequatione reperietur quoque N in z . Inventa autem N

$$M = \frac{TNdR}{dT} + \frac{Ndr}{dT} - u.$$

modo dabuntur P et p per z ex aequationibus

$$P = \frac{TdN}{dT} - N \text{ et } p = \frac{dN}{dT}.$$

habebitur

$$Q + q = RP + rp - M.$$

is igitur determinationibus consecuti sumus primo, ut curvarum abscissae sint aequales, secundo ut utraque curva sit algebraica, et remanens summa sit rectificabilis. Quare videamus, an quoque con-

et q proveniant, cavendum tantum est, ne $\frac{drdN}{dT}$ fiat integrabile, $dq = rdp$, erit

$$q = rp - \int p dr = rp - \int \frac{drdN}{dT}$$

atque

$$Q = RP - M + \int \frac{drdN}{dT}.$$

9. Quo autem appareat, quomodo evitari possit $\frac{drdN}{dT}$, problema etiam quinta adiecta conditione solvatur, curva utraque non solum sit irreducibilis, sed etiam ut a data pendeat quadratura, puta a $\int Zdz$. Ad hoc igitur $\int \frac{drdN}{dT}$ ad $\int Zdz$ reduci. Est vero

$$\int \frac{drdN}{dT} = \frac{Ndr}{dT} - \int Nd \cdot \frac{dr}{dT} = \frac{Ndr}{dT} - \int \frac{du}{dR + d \cdot \frac{dr}{dT}}$$

posito loco N eius valore § 6 invento.

10. Ponatur brevitatis gratia

$$\frac{d \cdot \frac{dr}{dT}}{dR + d \cdot \frac{dr}{dT} + d \cdot \frac{dr}{dT}} = S,$$

quae ergo quantitas ex solis r et R est composita. Quare

$$\int \frac{drdN}{dT} = \frac{Ndr}{dT} - \int S du = \frac{Ndr}{dT} - Su + \int u dS$$

Fiat igitur

$$\int u dS = \int Z dz,$$

unde reperitur

$$u = \frac{Z dz}{dS}.$$

$$\int \frac{dr dN}{dT} = \frac{NdT}{dT} - \frac{SZdz}{dT} + \int Zdz.$$

inde eum eadem quadratura infinitis modis possit exhiberi, non solum varios ipsarum R et r valores varietas infinita obtinetur, sed etiam numeros ipsius u valores; quibus tamen omnibus efficitur, ut curvarum omnium rectificatio a quadratura proposita $\int Zdz$ pendeat¹⁾.

11. Hac igitur ratione innumerabilibus modis solvi problema non solum initio proposueram, sed adiecta insuper conditione pendentiae rectificationum inveniendarum a data quadratura. Problema igitur hoc tantum ita est proponendum. Duas invenire curvas algebraicas, quarum rectificatio a data pendeat quadratura, duorum autem arcuum compositae respondentium summa sit rectificabilis.

12. Ipsae autem curvae quaesitae determinabuntur ex assumptis valoribus R et r valoribus algebraicis atque ex u propositam quadraturam habente. Ex his enim reperiuntur P et p , quibus inventis erit curvae A

$$\text{abscissa} = \frac{(1-R^2)^{\frac{3}{2}} dP}{-dR}, \text{ et applicata} = P + \frac{RdP(1-R^2)}{-dR}.$$

Similiter vero curvae B

$$\text{abscissa} = \frac{(1-r^2)^{\frac{3}{2}} dp}{-dr},$$

applicata erit illius abscissae; at

$$\text{applicata erit} = p + \frac{r dp(1-r^2)}{-dr}.$$

1) Cf. Commentationem 245 huius voluminis. Vido quoque Commentationes 622, 650, 782, 817. *Specimen singulare analyseos infinitorum indeterminatae*. Nova acta acad. sc. Petrop. 1793, p. 47. *De formulis differentialibus, quae per duas pluresve quantitates datas multiplicatae reducuntur ad unam*. Nova acta acad. sc. Petrop. 7, 1793, p. 3. *Solutio problematis ad analysin infinitorum referendi*. Mémoires de l'acad. des sc. de St. Pétersb. 11, 1830, p. 92. *De tractatibus algebraicis, quarum longitudo indefinita arcui elliptico aequatur*. Mémoires de l'acad. des sc. de St. Pétersb. 11, 1830, p. 95. *De binis curvis algebraicis eadem rectificatione gaudentibus*. Mémoires de l'acad. des sc. de St. Pétersb. 11, 1830, p. 102. *De lineis curvis, quarum rectificatio per datam quadraturam exprimitur*. Opera postuma I, 1862, p. 439. LEONHARDI EULERI Opera omnia, series I, vol. 23 et 24.

et curvae B arcus eidem abscissae respondens erit

$$\frac{dp(1-r^2)}{-dr} + \int r dp.$$

Pendeat autem tam $\int R dP$ quam $\int r dp$ a $\int Z dz$; nihilo ta

$$\int R dP + \int r dp$$

algebraice poterit exhiberi.

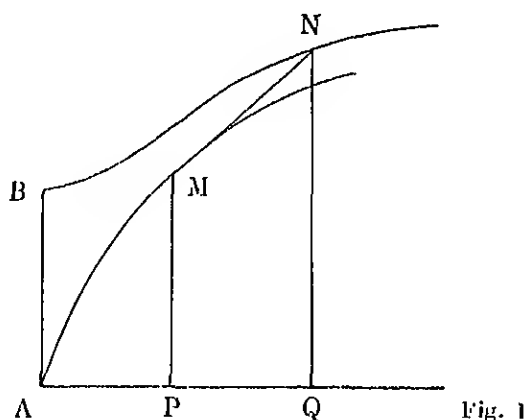
13. Denique ex ipsa solutione satis intelligitur me
opera solvi posse problema, si non arcuum summa, sed
debeat esse algebraica, vel etiam summa seu differentia quorundam
plurum horum arcuum. Quamobrem superfluum foret
attingere. Ad institutum quidem plenius persequendum
exempla quaedam evolverentur, sed cum ad prolixissimum
pervenirendum, ea potius omitto aliisque investiganda relinquo.

DE CONSTRUCTIONE AEQUATIONUM TUS TRACTORII ALIISQUE AD METHODUM GENTUM INVERSAM PERTINENTIBUS

Commentatio 51 indicis ENESTROEMIANI

Commentarii academici scientiarum Petropolitanae 8 (1736), 1741, p. 66—85

u tractorio curvae lineae describuntur, dum filum datae longita-
termino pondus annexum habens, altero termino in data linea
ve curva protrahitur; atque ea linea curva, quam pondus motu suo

actoria vocatur. Ut si (Fig. 1) filum BA in A pondere onustum
n linea data BN protrahatur, linea AM , in qua alter terminus A
erit curva tractoria. Huius curvae ista nota est proprietas, quod
uo positum sit in tangente curvae tractoriae; scilicet quando filum
 AM et hoc modo punctum M curvae tractoriae generat, erit recta

curva BN pro tractoria AM aequatio potest inveniri.

2. Ratio autem huius descriptionis ex mechanica motus natura pendet. Moveatur enim corpus semper in eam directionem, in qua fuerit, protrahitur, si quidem quiescit; atque hoc casu directio fili, est tangens curvae a corpore descriptae. At si corpus iam in aliam directionem, quam tangens, impelleretur, directio a directione fili discrepabit. Quare quo motus corporis a directione fili incidat, oportet ut motus corpori iam impressus, periret. Ad hoc ergo obtinendum requiritur, ut haec directio sit in plano horizontali et satis aspero, illud quidem, ne directionem immutet, hoc vero ut frictione omnis motus iam impressus, periret. Praeterea filum tardissime protrahi debet, quo effectus frictionis, non periret, et corpus nihil de pristino motu retineat.

3. Si igitur hoc modo curva tractoria AM describat, proprietatem, ut ex quovis puncto M ducta tangens MA curvam BN sit datae magnitudinis. Ex quo perfacilis oritur methodus, ut ex data curva tractoria AM inveniendi curvam BN , cuius illa est tangens in puncto M filii longitudine. At ex data curva BN innumerabiles oriri possunt tractoriae AM , prout initio positio fili BA ad directionem BN inclinata. Longe autem difficilior est per calculum ex data tractoria AM inveniendi curvam BN , quam ex tractoria AM data curvam BN .

4. Observavi autem geometricam constructionem tractoriae AM pendere a resolutione aequationis

$$ds + ssdz = Zdz,$$

denotante Z functionem quaecunque ipsius z . Quare constructio sit valde difficilis, quippe multo generalior quam

$$ds + ssdz = z^m dz,$$

quae a Com. RICCATI¹⁾ quondam erat proposita, eius constructio motus attentionem meretur. Quae constructio cum sit per se simplex et facilis, operae pretium erit aequationis tam difficilem ad motum tractorium reduxisse.

1) Vide notam p. 17.

$AP = x$ et $PM = y$, sitque $dy = p dx$;

nem fidei vero AB vel MN pono $= b$. His positis erit

$$\sqrt{1 + pp} : 1 = MN(b) : PQ(t + x),$$

$$\sqrt{1 + pp} : p = MN(b) : QN = PM(u - y).$$

ur fit

$$\frac{b}{\sqrt{1 + pp}} = t + x \text{ et } \frac{bp}{\sqrt{1 + pp}} = u - y,$$

his porro $pt - px = u - y$. Hanc postremam aequationem differentiendo $p dx$ loco dy , quo facto prodit

$$p dt + t dp - x dp = du$$

$$x = t + \frac{p dt}{dp} - \frac{du}{dp}.$$

ex prima aequatione

$$x = t - \frac{b}{\sqrt{1 + pp}},$$

innotur ista aequatio

$$du = p dt + \frac{b dp}{\sqrt{1 + pp}},$$

ao tantum insunt variables p et t , quia u per t datur.

Est autem p cotangens anguli MNQ posito sinu toto $= 1$, quare aequatio ope motus tractorii resolvitur, per illum enim innotescet angulus Q et consequenter cotangens, cui aequalis est p . Ad irrationalitatem tollendam pono

$$\sqrt{1 + pp} = p + q \text{ seu } q = \sqrt{1 + pp} - p;$$

em $\sqrt{1 + pp}$ est cosecans anguli MNQ et p eius cotangens, erit secunda trigonometrica q tangens semissis anguli MNQ . Per hanc vero aequationem est

$MN(b)$ significat b esse longitudinem lineae MN .

H. D.

atque

$$dp = -\frac{dq(1+qq)}{2qq}.$$

Hinc ergo erit $\frac{dp}{p(1+pp)} = -\frac{dq}{q}$, atque superior aequatio tr

$$2qdu = dt + qqdt - 2bdq.$$

7. Ad hanc aequationem ulterius reducendam pono

$$2bqdr + 2brdq = rdt - rqqdt;$$

in qua t et r a se mutuo pendent, quia t est $= AQ$, et blr

$$qr = s \text{ seu } q = \frac{s}{r},$$

erit

$$2bds = rdt - \frac{ssdt}{r}.$$

Sit nunc

$$\frac{dt}{r} = 2bdz \text{ et } rdt = 2bZdz,$$

erit

$$rr = Z \text{ et } r = \sqrt{Z}.$$

Praeterea est

$$dt^2 = 4b^2Zdz^2 \text{ et } t = 2b\int dz\sqrt{Z}.$$

Per z igitur curva BN ita determinatur, ut sit

$$AQ = 2b\int dz\sqrt{Z} \text{ et } QN = \frac{b}{2}tZ.$$

Quia ergo curva BN datur, dabitur simul Z per z . Factis substitutionibus habebitur

$$ds + ssdz = Zdz.$$

8. Proposita ergo aequatione

$$ds + ssdz = Zdz$$

valor ipsius s per z sequenti modo poterit definiri. Construat^r enim huiusmodi, ut sumta

$$\text{abscissa } AP = 2b \int dz \sqrt{Z} \text{ sit applicata } QN = \frac{b}{2} lZ.$$

Tum filo longitudinis b secundum curvam BN protracto describatur tractrix AM . Deinde ducatur tangens MN , quae etiam ipso filo exhibebitur, et secetque angulus MNQ , cuius dimidii tangens sit $= q$. Hoc facto erit

$$s = qr = q \sqrt{Z}.$$

9. Coordinatae autem AP et PM curvae tractoriae ita se habebunt

$$AP = x = t - \frac{b}{\sqrt{1+pp}} = t - \frac{2bq}{1+qq}$$

et

$$y = u - \frac{bp}{\sqrt{1+pp}} = u - \frac{b(1-qq)}{1+qq}.$$

Quia autem est

$$t = 2b \int dz \sqrt{Z} \text{ et } u = \frac{b}{2} lZ, \text{ atque } q = \frac{s}{r} = \frac{s}{\sqrt{Z}},$$

erit¹⁾

$$x = 2b \int dz \sqrt{Z} - \frac{2bs \sqrt{Z}}{s^2 + Z} \text{ et } y = \frac{b}{2} lZ + \frac{bs^2 - bZ}{s^2 + Z}.$$

Ex his iam aliae nascentur constructiones aequationis

$$ds + ssdz = Zdz.$$

Per motum enim tractorium invalescunt coordinatae x et y curvae AM , ex his erit²⁾

$$\text{vel } s = \frac{\sqrt{Z}(t-x)}{u+b-y} \text{ vel } s = \frac{\sqrt{Z}(b-u+y)}{t-x}.$$

1) Editio princeps:

$$x = 2b \int dz \sqrt{Z} - \frac{2bs \sqrt{Z}}{s+Z} \text{ et } y = \frac{b}{2} lZ + \frac{bs - bZ}{s+Z}$$

Correxit

2) Editio princeps:

$$s = \frac{Z(t-x)}{2b \sqrt{Z} - t + x}, \text{ vel } s = \frac{Z(b-u+y)}{b+u-y}.$$

Correxit

10. Aequatio vero inter x et y ex data
invenitur. Est enim ex aequationibus supra inven-

$$t = x + \frac{b}{\sqrt{(1+pp)}} = x + \frac{b}{\sqrt{(d}}$$

et

$$u = y + \frac{bp}{\sqrt{(1+pp)}} = y + \frac{bp}{\sqrt{(d}}$$

Quare si in aequatione data inter t et u loco t et
prohibet aequatio inter x et y pro traectoria AM
tialis primi gradus, si aequatio inter t et u fuerit a
tione, quae plerumque fit maxime intricata, nihil
 AM attinet, poterit concludi. Omnium autem l
lutio pendeat a resolutione huius

$$ds + ssdz = Zdz.$$

11. Si ergo proponatur haec aequatio

$$ds + s^2 dz = a^2 z^{2n} dz$$

quae est ea ipsa quam COM. RICCATI resolvenda

$$Z = a^2 z^{2n} \text{ et } \int dz \sqrt{Z} =$$

atque

$$lZ = 2la + 2nlz$$

Hinc erit

$$t = \frac{2abz^{n+1}}{n+1} \text{ et } u = bla$$

Quia autem est

$$t = \frac{2abz^{n+1}}{n+1},$$

erit

$$lt = l \frac{2ab}{n+1} + (n+1)lz \text{ seu } lz = \frac{lt}{n+1}$$

Quo valore in aequatione altera $u = bla +$
pro lubitu auctis vel diminutis habebitur ist

at aequatio inter t et u , et indicat curvam BN esse logarithmicam, cuius
gens constans est $= \frac{nb}{n+1}$.

. Pro hoc ergo casu construat (Fig. 2) logarithmica DN ad asymp-
 AB , cuius subtangens sit $= \frac{nb}{n+1}$. Producatur quaecunque applica-
nae pro axe habeatur, et mota tractorio filum longitudinis b alter

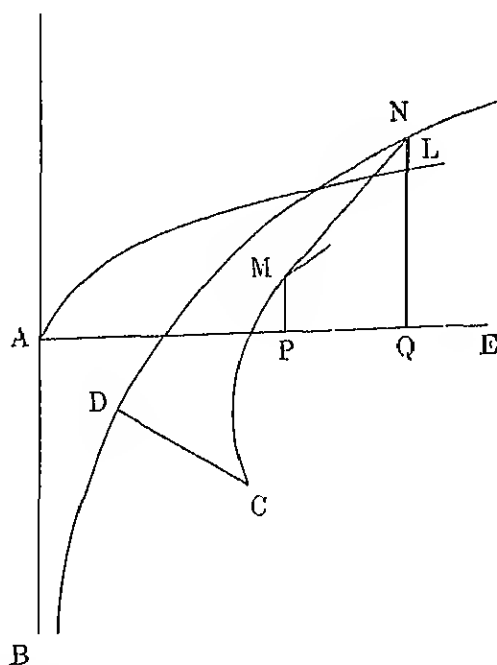

Fig. 2

in logarithmica protrahatur, describatque alter terminus tractoriam
omittantur ex punctis M et N perpendiculara MP et NQ , crit¹⁾

$$s = \frac{\sqrt{Z} \cdot PQ}{b + QN - PM} = \frac{az^n \cdot PQ}{b + QN - PM}$$

$$z = \sqrt[n+1]{\frac{(n+1)AQ}{2ab}}.$$

Editio princeps:

$$s = \frac{Z \cdot PQ}{2b\sqrt{Z} - PQ} = \frac{a^2 z^{2n} \cdot PQ}{2abz^n - PQ} \text{ sumto } z = \sqrt[n+1]{\frac{(n+1)AQ}{ab}}$$

Corroxit H. D.

possunt construi, dummodo sit tangens MN seu filum logarithmicae ut $n + 1$ ad n .

13. Sequentē prouterea modo aequatio

$$ds + ssdz = a^2 z^{2n} dz$$

potest construi. Super axe construatur curva paraboloides $QL = z$, hac aequatione expressa

$$z^{n+1} = \frac{(n+1)t}{2ab}.$$

Deinde filo longitudinis b super logarithmica DN , ut axis describatur tractoria CM . Tum in paraboloide sumatur eaque producat, donec logarithmicam secet in N . Ex N longitudinis b ad tractoriam, et ex M demittatur perpendicularis erit¹⁾

$$s = \frac{(n+1)AQ \cdot PQ}{2b \cdot QI(b + QN - PM)}.$$

Vel etiam posita tangente dimidii anguli $MNQ = q$, erit²⁾

$$s = \frac{(n+1)AQq}{2b \cdot QL}.$$

14. Cum methodus, qua in reductione aequationum descriptionem tractoriae sum usus, maximam habeat utilitatem problematum generalium, quae ad methodum tangentium in hic nonnulla huiusmodi problemata adiungam eorum modum ostendam. Cuius rei ratio quo facilius percipiatur est, quam variis modis natura cuiusque curvae possit detegere sint illi modi, ex quibus facillime diiudicari possit, an algebraica, an transcendens.

1) Editio princeps:
$$s = \frac{\frac{1}{2}(n+1)^2 AQ^3 \cdot PQ}{bb\{4(n+1)AQ \cdot QL - PQQL^2\}}$$

2) Editio princeps:
$$s = \frac{2(n+1)AQq}{b \cdot QL}$$

applicatam, quippe ex qua quaelibet curvae puncta facillime possunt inveniri. Huiusmodi aequatione sponte sequitur, utrum curva sit algebraica an transcendens; si aequatio est algebraica, curva quoque talis consetur, sin vero aequatio transcendens, curva quoque transcendens habetur. Eadem vero conclusio deduci potest ex aequatione inter alias rectas lineas, quae curvam exprimant, si modo positio earum rectarum non ab ipsa curva pendet, vel ad datum punctum vel datam lineam referatur.

16. At si positio earum linearum, inter quas aequatio curvae naturae primit, sine curvae ipsius cognitione definiiri non potest, ex ea aequatione singula curvae puncta immediate inveniri non possunt. Ex huiusmodi quoque aequatione, etsi est algebraica, tamen non sequitur curvam esse algebraicam, sed saepe maxime erit transcendens. Quamobrem tum ad constructionem tum ad cognitionem curvae huiusmodi aequatio in aliam est transformanda, quae sit inter lineas, quarum positio a curva non pendeat.

17. Optimum igitur ad cognoscendam et construendam curvam rebus erit aequationem, si fuerit inter lineas, quarum positio ab ipsa curva pendeat, transmutare in aequationem consuetam inter abscissam et applicatam. hoc autem negotio summa cura est adhibenda, ne in prolixissimos calculos resolutu difficillimas aequationes incidamus. Facillima enim videtur transmutatio in aequationem inter abscissam et applicatam, sed hoc methodum in inextricabiles tricas delabimur; id quod unico exemplo ostendimus. Efficiet.

18. Exprimatur (Fig. 3) curvae AM natura aequatione inter normam curvam MN et portionem axis AN ; quarum MN vocetur u et AN t . Huiusque aequatio curvae naturam exprimens haec simplex admodum $u^2 = t^2 + a^2$ nunc ponatur abscissa $AP = x$ et applicata $PM = y$, atque curvam elementum, quod est $\sqrt{dx^2 + dy^2} = ds$, erit

$$MN = u = \frac{yds}{dx} \text{ et } AN = t = x + \frac{ydy}{dx}.$$

Quare si hi valores in aequatione substituantur, habebitur quidem huiusmodi aequatio

inter x et y , ex qua neque constructio curvae apparet, neque constructio algebraica an secus.

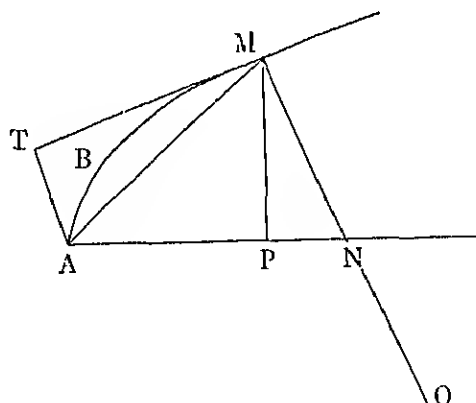

Fig. 3

19. In hoc quidem casu aequatio inventa

$$y^3 ds^2 = ax dx^2 + ay dx dy,$$

quia differentialia duas tantum habent dimensiones, in aequatione dimensionis mutari potest, proclibit enim posito $dx^2 + dy^2$ loco ds^2 et radice quadrata hae aequatio

$$2y dy = a dx \pm dx \sqrt{a^2 + 4ax - 4y^2},$$

ex qua autem non tam facile natura curvae cognoscitur. Rex quo inter magis compositam aequationem inter t et u assumissemus, tum ad aequationem differentialem unius dimensionis perveniri potuissim tamen a Cel. BERNOULLIO in Act. Lips. ostensum est¹⁾, quoties determinata algebraica inter t et u , toties quoque aequationem inter x et y fore al

20. Hanc ob rem alia via est procedendum, si ex aequatione aequationem inter x et y eruere velimus, atque hoc observavi com effici posse eadem methodo, qua ante constructionem aequationis

$$ds + ssdz = Zdz$$

ad motum tractorium reduxi. Hac enim methodo statim appare

¹⁾ Vide Ioh. BERNOULLII *Lectiones mathematicae de methodo integralium aliisque usum Ill. Marchionis Hospitalii*, Lectio 13. *Opera omnia*, t. III, p. 431.

essimilia, et quae servare constantia possunt.

. Retineamus igitur eundem casum sitque aequatio inter $AN = t$ et $AM = u$ quaecumque; maneat etiam

$$AP = x, \quad PM = y \quad \text{et} \quad \sqrt{(dx^2 + dy^2)} = ds,$$

$$t = x + \frac{ydy}{dx} \quad \text{et} \quad u = \frac{yds}{dx}.$$

in $dy = p dx$; erit

$$t = x + py \quad \text{et} \quad u = y\sqrt{(1 + pp)} \quad \text{seu} \quad y = \frac{u}{\sqrt{(1 + pp)}}.$$

Introducitur haec aequatio, habebitur

$$dy = p dx = \frac{du}{\sqrt{(1 + pp)}} - \frac{u p dp}{(1 + pp)^{\frac{3}{2}}},$$

aequatio autem differentiatâ dat

$$dt = dx + p p dx + y dp$$

in $p dx$ loco dy , ex qua obtinetur

$$dx = \frac{dt}{1 + pp} - \frac{y dp}{1 + pp};$$

per p multiplicata locoque y eius valore substituto dat

$$p dx = \frac{p dt}{1 + pp} - \frac{p u dp}{(1 + pp)^{\frac{3}{2}}};$$

cum illa coniuncta prodit

$$\frac{p dt}{\sqrt{(1 + pp)}} = du.$$

2. Ex hac aequatione inventa statim obtinetur¹⁾

$$p = \frac{du}{\sqrt{(dt^2 - du^2)}} \quad \text{et} \quad \sqrt{(1 + pp)} = \frac{dt}{\sqrt{(dt^2 - du^2)}}.$$

Ponendo $dt = 0$ seu $t = u = \text{constanti}$, prodibunt circuli.

Quamobrem si aequatio inter t et u fuerit algebraica, aequatio inter x et y quoque erit algebraica, ex eaque constructio curvae quaesitae facile fiet. Quia a qua quadratura pendet aequatio inter t et u , ab eadem quadratura pendet aequatio inter x et y , et consequenter quoque constructio ipsius curvae.

23. In casu speciali, quem antea considerabamus, erat $u^3 = at$

$$t = \frac{u^3}{a} \text{ et } dt = \frac{3u^2 du}{a}$$

atque

$$\sqrt{dt^2 - du^2} = \frac{du}{a} \sqrt{4u^3 - a^2}.$$

His igitur substitutis proveniet

$$y = \frac{1}{2} \sqrt{4u^3 - a^2} \text{ atque } x = \frac{u^3}{a} - \frac{a}{2}.$$

Haec autem dat

$$4u^3 = 4ax + 2a^2;$$

qui ipsius $4u^3$ valor in illa aequatione substitutus dat hanc inter x et y aequationem algebraicam

$$2y = \sqrt{4ax + a^2} \text{ hoc est } y^2 = ax + \frac{a^2}{4},$$

quae est aequatio pro parabola abscissis in axe ex foco sumtis.

24. Si (Fig. 4) curvae AM tangens MT ad axem PA usque producat, atque ex A ad axem perpendicularis AV erigatur, detur aequatio inter t et u , qua curvae natura exprimitur; oporteatque invenire aequationem inter x et y , abscissam AP et applicatam PM , seu construere curvam, quae omnia per puncta T et V ductas tangat. Positis

$$AT = t, AV = u \text{ et } AP = x, PM = y$$

erit

ponitur relatio inter t et u , quae sit quaecunque.

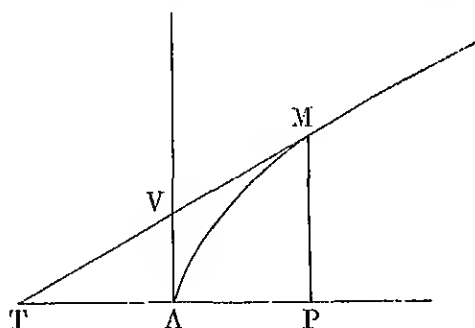

Fig. 4

Sit nunc $dy = p dx$, erit

$$t = \frac{y}{p} - x \text{ et } u = y - px.$$

Pro posterior aequatio differentiata posito $p dx$ loco dy dat

$$du = -x dp \text{ et } x = \frac{-du}{dp}.$$

res vero in priore aequatione loco x et y substituti dant $t = \frac{u}{p}$ seu

Erit ergo

$$dp = \frac{t du - u dt}{t^2}$$

$$x = \frac{t du}{u dt - t du} \text{ et } y = u + \frac{u t du}{u dt - t du}.$$

erum patet, quoties aequatio inter t et u fuerit algebraica, toties erunt quoque fore algebraicam, propter aequationem inter x et y algebraicam.

Manente aequatione inter AT , t et AV , u quaecunque, si loco rectae super axe AT verticibus T infinitae parabolae TVM describantur, et a V transeuntes, invenienda proponitur curva AM , quae ab his parabolis omnibus tangatur. Positis

$$AP = x \text{ et } PM = y \text{ et } dy = p dx,$$

Quia per parabola TVM tangere debet curvam AM , tangentem in puncto M atque ideoqueque subtangentem subtangens parabola in $M = 2PT = 2t + 2x$, quae

$$\frac{ydx}{dy} = \frac{y}{p}$$

subtangenti curvae quaesitae AM , unde oritur

$$y = 2pt + 2px.$$

27. Harum duarum aequationum si prior perprodit $y = \frac{u^2}{2pt}$, quo valore in altera aequatione substituitur

$$x = \frac{u^2}{4p^2t} - t.$$

Differentietur nunc utraque aequatio; erit

$$dy = p dx = \frac{u du}{pt} - \frac{u^2 dt}{2pt^2} - \frac{u^2 dp}{2p^2t}$$

et

$$dx = \frac{u du}{2p^2t} - \frac{u^2 dt}{4p^2t^2} - \frac{u^2 dp}{2p^3t} - dt.$$

Ex quibus aequationibus dx eliminato prodit

$$\frac{u du}{2pt} + p dt = \frac{u^2 dt}{4pt^2} \text{ seu } pp = \frac{u^2}{4t} -$$

Hinc ergo erit

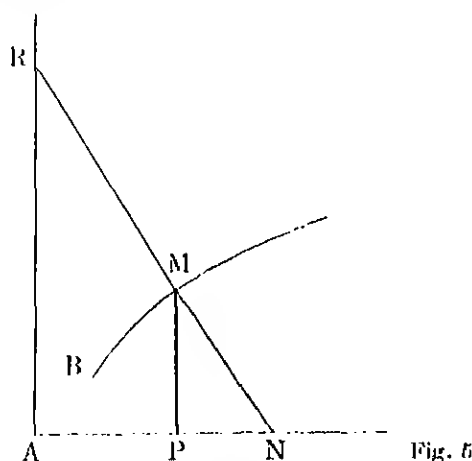
$$x = \frac{2tldu}{u dt - 2tdu} \text{ et } y = \frac{u^2 \sqrt{dt}}{\sqrt{u^2 dt - 2tu}}$$

Ex quo perspicitur curvam AM toties esse algebra inter t et u talis fuerit.

28. Hae posteriora problemata alio quidem possunt quaerendo punctum, quod duae curvae proximaerit contactus curvae quaesitae AM . Semper autem

iones perveniri queat.

. Si (Fig. 5) infinitae rectae RN intra angulum rectum A quomodoque fuerint dispositae, ita ut earum positio exprimatur aequatione

quo inter AN , t et AR , u , invenienda proponatur curva BM , qua has rectas ad angulos rectos traieciat. Positis

$$AP = x, PM = y \text{ et } dy = p dx$$

$$PN = \frac{y dy}{dx} = py,$$

N in curvam est normalis; ideoque $t = x + py$; deinde est

$$dy : dx = p : 1 = t : u,$$

erit

$$t = pu \text{ sen } p = \frac{t}{u} \text{ ot } dy = \frac{t dx}{u}.$$

am vero aequationem est

$$y = u - \frac{ux}{t};$$

in qua aequatione duae insunt variables x et t , quia u per t

30. Aequatio postrema reducta in hanc abit

$$dx + x \left(\frac{t dt + u du}{tt + uu} - \frac{dt}{t} \right) = \frac{t u du}{tt + uu},$$

quae per $\frac{v(tt + uu)}{t}$ multiplicata fit integrabilis; orit autem

$$x = \frac{t}{v(tt + uu)} \int \frac{u du}{v(tt + uu)};$$

que cognito habebitur simul

$$y = u - \frac{u}{v(tt + uu)} \int \frac{u du}{v(tt + uu)}.$$

Quoties ergo

$$\frac{u du}{v(tt + uu)}$$

integrationem admittit, toties curva BM erit algebraica¹ constructio pendet a quadratura

$$\int \frac{u du}{v(tt + uu)}.$$

31. Consideremus huius problematis casum, quo RN magnitudinis manet; seu quo

$$v(tt + uu) = a, \text{ vel } u = \sqrt{a^2 - t^2}.$$

Erit ergo

$$\int \frac{u du}{v(tt + uu)} = \frac{-tt}{2a};$$

nbi constantem non adijicio, ne ad maxime compositas ac
Hoc invento erit

$$x = \frac{-t^3}{2a^2} \text{ atque } t = -\sqrt[3]{2a^2 x},$$

¹) Dummodo integrale sit algebraicum.

$$y = \frac{u(t-x)}{t},$$

$$y = \frac{-(x + \sqrt[3]{2} a^2 x)}{\sqrt[3]{2} a^2 x} \sqrt{(a^2 - \sqrt[3]{4} a^4 x^2)},$$

transmissis quadratis transit in hanc

$$\frac{3ax^2}{\sqrt[3]{4}ax^2} = a^2 - x^2 - y^2,$$

transmissis cubis in sequentem :

$$(a^2 - x^2 - y^2)^3 = \frac{27}{4} a^2 x^4,$$

est pro linea sexti ordinis.

Dantur autem praeter hanc curvam infinitae aliae quaestioni aequivalentes, quae inveniuntur, si ad integrale ipsius $\frac{u du}{\sqrt{(tt + uu)}}$ quantitas quaecunque constans addatur. Maxime autem aequatio inter x et y erit completa, propterea quod ex aequationibus indeterminata t eliminari debet, quae quatuor dimensiones ascendit. Interim tamen constructio erit facilis.

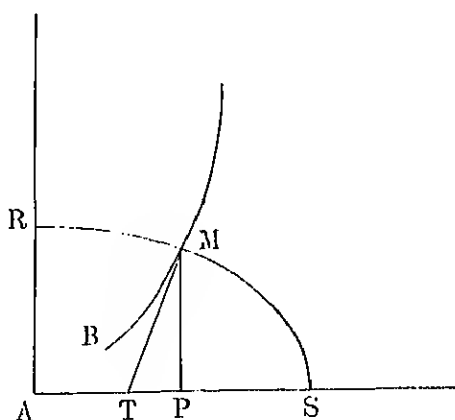

Fig. 6

Simili modo problema solvi potest, si loco rectarum puncta R et A alia puncta, quorum curvae quaecunque per haec puncta ducantur, quae a quaesita a

puncta A et B , easque igitur continet. Erit autem et semitangens BM .
 Infinitas vero has ellipses ad angulos rectos traiciat curva BM , quae
 Ponantur

$$AP = x \text{ et } PM = y \text{ atque } dy = p dx,$$

erit ex natura ellipsis

$$y = \frac{u}{l} \sqrt{(ll - xx)}, \text{ seu } y^2 = u^2 - \frac{u^2 x^2}{l^2}.$$

34. Ad ellipsin in puncto M ducatur normalis MT' ; erit
 ditionem problematis simul tangens curvae quaesitae BM . Quia
 MT' est normalis in ellipsin, erit

$$PT' = \frac{u^2 x}{l^2}.$$

At quatenus MT' est tangens curvae BM , erit

$$PT' = \frac{y dx}{dy} = \frac{y}{p}.$$

Quocirca habebitur ista aequatio

$$y = \frac{pu^2 x}{l^2};$$

cuius differentialis est

$$dy = p dx = \frac{pu^2 dx}{l^2} + \frac{2}{l} \frac{pux du}{l} + \frac{u^2 x dp}{l} - \frac{2}{l^3} \frac{pu^2 x dt}{l},$$

ex qua fit

$$p dx = \frac{2}{l} \frac{pux du}{l} + \frac{u^2 x dp}{l(l^2 - u^2)} - \frac{2}{l^3} \frac{pu^2 x dt}{l}.$$

Prior vero aequatio differentiatam dat

$$y dy = \frac{p^2 u^2 x dx}{l} = u du - \frac{u^2 x dx}{l^2} - \frac{ux^3 du}{l} + \frac{u^2 x^2 dt}{l^3}.$$

seu

$$ux dx = \frac{l^3 du - lx^2 du + ux^3 dt}{l(pp + 1)}.$$

$$u^2 x^2 = \frac{t^4}{(pp+1)(2ptdu + tudp - 2pudt)}.$$

les vero aequationes coniunctae *y* eliminata dant

$$x^2 = \frac{t^4}{tl + ppuu}.$$

ius x^2 valor si in illa aequatione substituatur, proveniet

$$(pp+1)(2ptdu + tudp - 2pudt) = p(tl - uu)(p^2 u du + t dt).$$

r

$$p = \frac{qt}{uu},$$

ista aequatio

$$\frac{tudq}{q} = \frac{(tl - uu)(q^2 t^3 du + u^3 dt)}{q^2 t^4 + u^4},$$

s aequationis constructione vel separatione ipsius *q* ab *u* et *t* pendet
ctio curvae quaesitae.

. Habeat exempli causa *AR* ad *AS* rationem datam, seu sint omnes
inter se similes, erit $u = nt$; atque generalis aequatio abibit in hanc

$$\frac{dq}{q} = \frac{(1 - nn)(q^2 dt + n^2 dt)}{q^2 t + n^4 t},$$

variabiles *t* et *q* separari possunt, prodibit namque

$$\frac{(1 - nn)dt}{t} = \frac{(q^2 + n^4)dq}{q(q^2 + n^2)} = \frac{n^2 dq}{q} + \frac{(1 - n^2)q dq}{q^2 + n^2},$$

integrata dat

$$\left(\frac{t}{\sqrt{q^2 + n^2}} \right)^{1-nn} = Cq^{n^2} \text{ seu } t = a q^{\frac{n^2}{1-n^2}} \sqrt{q^2 + n^2}.$$

ergo

$$u = na q^{\frac{n^2}{1-n^2}} \sqrt{q^2 + n^2} \text{ et } x = na q^{\frac{n^2}{1-n^2}} \text{ et } y = qx.$$

et *y* ergo elicetur ista aequatio

$$x = b^{1-n^2} y^{n^2}$$

pro curvis parabolis; quod congruit cum ratiis, quae de animalibus iam pridem sunt detecta.

37. Quando in astronomia physica ex data vi contri-
minatur, quam corpus proiectum describit, pervenitur statim
inter distantiam corporis a centro virium et perpendiculari
tangente curvae demissum. Difficiliter autem ex tali accu-
ratissime potest, utrum curva descripta sit algebraica an transcendens
est aequationem inter coordinatas orthogonales simpliciter
Methodo vero nostra hactenus usitata haec quaestio facili ex-

38. Sit (Fig. 3) centrum virium A et curva a corpore
 BM^1); ponatur distantia $AM = t$ et in tangentem MT ex
perpendiculari $AT = u$, sitque curvae natura aequatione inter
In axe per A pro libitu ducto sit

abscissa $AP = x$, applicata $PM = y$, et $dy =$
erit

$$t = \sqrt{x^2 + y^2} \text{ et } u = \frac{y - py}{\sqrt{1 + pp}}.$$

Hae posterior aequatio vero differentiatam dat

$$du \sqrt{1 + pp} + \frac{u p dp}{\sqrt{1 + pp}} = -x dp,$$

unde erit

$$x = -\frac{du \sqrt{1 + pp}}{dp} - \frac{pu}{\sqrt{1 + pp}} \text{ et } y = -\frac{p du \sqrt{1 + pp}}{dp}$$

39. Substituantur hi ipsorum x et y valores in aequatione
quo facto habebitur

$$tt = u^2 + \frac{du^2(1 + pp)^2}{dp^2},$$

unde oritur

$$\frac{dp}{1 + pp} + \frac{du}{\sqrt{tt - uu}} = 0.$$

Denotet

$$\int \frac{du}{\sqrt{tt - uu}}$$

1) A non solet esse curvae punctum.

ante A arcum cuius tangens est quantitas adinventa. Quocirca erit

$$p = \frac{b-q}{1+bq}, \text{ et } \sqrt{1+pp} = \frac{\sqrt{(1+bb)(1+qq)}}{1+bq}.$$

autem sit

$$\frac{du}{dp} = \frac{-\sqrt{(1+uu)}}{1+pp} = -\frac{(1+bq)^2 \sqrt{(1+uu)}}{(1+bb)(1+qq)},$$

$$x = \frac{(1+bq)\sqrt{(1+uu)} - (b-q)u}{\sqrt{(1+bb)(1+qq)}}$$

$$y = \frac{(b-q)\sqrt{(1+uu)} + (1+bq)u}{\sqrt{(1+bb)(1+qq)}}.$$

. Quoties ergo aequatio inter t et u est algebraica simulque ita componitur ut $\int \frac{du}{\sqrt{(1+uu)}}$ denotet arcum circuli, cuius tangens algebraico potest fieri, toties curva a corpore descripta erit algebraica, eiusque aequationes coordinatas orthogonales algebraicae per inventas formulas inveniuntur.

. Si datur relatio inter radium osculi MO et partem eius MN secundum aequationem quacunque, aequatio inter coordinatas AP , PM haberi poterit inveniri, ex qua statim appareat quibus casibus curva fiat algebraica. Sit nempe $MN = t$ et $MO = u$ dataque sit aequatio quaecunque inter t et u ; ponatur

$$AP = x, PM = y \text{ atque } dy = p dx.$$

ergo elementum curvae

$$= dx \sqrt{1+p^2} \text{ et } ddy = dp dx$$

dx constante. Ex his igitur erit

$$MN = t = y \sqrt{1+pp} \text{ et } MO = u = \frac{-dx(1+pp)^{\frac{3}{2}}}{dp}.$$

prior differentiatâ dat

$$dy = p dx = \frac{dt + p p dt - p t dp}{(1 + p p)^{\frac{3}{2}}}.$$

His ergo aequationibus coniunctis habebitur

$$p u dp = p t dp - dt - p p dt.$$

42. Aequatio haec inventa, quia u per t dari ponitur bilium separationem, abit enim in hanc

$$\frac{p dp}{1 + p p} = \frac{dt}{t - u},$$

cuius integralis est

$$l \sqrt{1 + p p} = \int \frac{dt}{t - u}.$$

Sit

$$\int \frac{dt}{t - u} = l q,$$

erit

$$\sqrt{1 + p p} = q \text{ et } y = \frac{t}{q}.$$

Hinc ergo porro est

$$dy = \frac{q dt - t dq}{q q} = p dx = dx \sqrt{q q - 1};$$

ideoque

$$x = \int \frac{q dt - t dq}{q q \sqrt{q q - 1}}.$$

Ex quo perspicitur, ut curva AM fiat algebraica, duo requiruntur

$$\int \frac{dt}{t - u}$$

logarithmis possit exhiberi, atque tum, ut

$$\frac{q dt - t dq}{q q \sqrt{q q - 1}}$$

integrationem admittat¹⁾.

1) Necesso est insuper integrale algebraico exprimi posse. Quod non fit, si $u = -t$, $t = a q^2$. Cf. notam p. 98.

$$q = a^{m-1} t^{1-m} \text{ atque } y = \frac{t^m}{a^{m-1}}.$$

autem porro

$$dy = \frac{mt^{m-1}dt}{a^{m-1}} = p dx = dx \sqrt{(a^{2m-2} t^{2-2m} - 1)},$$

et fit

$$dx = \frac{mt^{2m-2}dt}{a^{m-1} \sqrt{(a^{2m-2} - t^{2m-2})}} \text{ atque } x = \int \frac{mt^{2m-2}dt}{a^{m-1} \sqrt{(a^{2m-2} - t^{2m-2})}}.$$

quo perspicitur curvam fore algebraicam, si haec formula fuerit integrabilis.

autem evenit, quoties vel $\frac{m}{m-1}$ fuerit numerus impar affirmativus

$\frac{2i+1}{2i}$, vel $\frac{m}{1-m}$ numerus par affirmativus seu²⁾ $m = \frac{2i}{2i+1}$ denotante

numeri integrum affirmativum³⁾. Casus autem quo $n = 1$ dat $t = u$ a
 $= 0$ seu $t = u = \text{constanti}$, ex quo cognoscitur curvam esse circulum.

44. Data sit nunc aequatio quaecunque inter arcum AM et radi-
 um MO , ex qua determinari debeat aequatio inter coordinatas AP et
 ordinatam MP . Quod antequam quomodo inveniendum sit ostendum, observari con-
 venit, quod curvas exprimendi rationem per aequationem inter arcum et radi-
 um maximo ad curvas cognoscendas esse accommodatam. Aequatio
 inter coordinatas orthogonales, vel inter radium et perpendicularum
 tangentem tam varias et diversas formas sumendis aliis axibus alii-
 quibusvis initiiis inducere potest, ut, ad quamnam curvam pertineat
 quaecunque curva sit notissima, saepe difficulter prospici possit. Aequa-
 tio, quae inter curvam et radium osculi exhibetur pro diversis tan-

1) Editio princeps: $u = mt$.

Correxit H.

2) Editio princeps: $m = \frac{2i+1}{2i+2}$. Si $m = \frac{2i+1}{2i+2}$ formula est integrabilis, sed non ostenditur.

3) Formula erit integrabilis quoties vel fuerit $m = \frac{2i+1}{2i}$, vel $m = \frac{2i}{2i+1}$, denotante i numeri integrum sive positivum sive negativum; sed integratio est algebraica cu conditione numeri integrum positivum. Cf. notam p. 44.

at utrum curva esset algebraica an transcendens non tam facile a
vero incommodo sequenti modo occurreretur.

45. Sit arcus $AM = s$ et radius osculi $MO = r$ dataque
quacumque inter s et r . Ponantur $AP = x$, $PM = y$ sitque
hisque positis erit

$$ds = dx \sqrt{(pp + 1)} \text{ et } r = \frac{-dx(1 + pp)^{\frac{3}{2}}}{dp}.$$

Ex illa vero aequatione est

$$dx = \frac{ds}{\sqrt{(pp + 1)}},$$

ex hac autem

$$dx = \frac{-r dp}{(pp + 1)^{\frac{3}{2}}}.$$

Quamobrem proveniet haec aequatio

$$ds(pp + 1) = -r dp \text{ seu } \frac{-ds}{r} = \frac{dp}{1 + pp}.$$

Denotet $\int \frac{ds}{r}$ arcum circuli cuius tangens sit q posito radio = 1.

$$At \cdot b - At \cdot q = At \cdot p;$$

undo fit

$$p = \frac{b - q}{1 + bq} \text{ et } \sqrt{(pp + 1)} = \frac{\sqrt{(1 + bb)(1 + qq)}}{1 + bq}.$$

Ex his oritur

$$dx = \frac{(1 + bq) ds}{\sqrt{(1 + bb)(1 + qq)}} \text{ et } dy = \frac{(b - q) ds}{\sqrt{(1 + bb)(1 + qq)}}.$$

Unde intelligitur, si primo $\int \frac{ds}{r}$ denotet arcum circuli, cuius tan-
gens per q possit exhiberi, atque deinde

1) $At \cdot b$ denotante arcum cuius tangens est b .

tionem adunitat, fore curvam algebraicam.

3. Sin autem $\frac{ds}{r}$ absolute potest integrari, fieri quoque potest, ut curva algebraica: ut sit

$$\int \frac{ds}{r} = v,$$

At $t \cdot p = b - v$ et $p = t \cdot A(b - v)$.
 s fit)

$$x = \int ds \cos. A(b - v) \text{ et } y = \int ds \sin. A(b - v)$$

es ergo haec integralia ita possunt exhiberi, ut non nisi $\sin. A(b - v)$ et $\cos. A(b - v)$ contineant, toties ob²)

$$1 = \square \sin. A(b - v) + \square \cos. A(b - v)$$

io algebraica inter x et y obtinetur. Ut si fuerit $r = a$, erit

$$x = -a \sin. A(b - v) \text{ et } y = a \cos. A(b - v)$$

ne

$$\frac{x^2}{a^2} + \frac{y^2}{a^2} = 1 \text{ seu } y^2 = a^2 - x^2,$$

io pro circulo cuius radius est $= a$.

— — —.

$\cos. A(b - v)$ et $\sin. A(b - v)$ idem significant quod $\cos(b - v)$ et $\sin(b - v)$. H. D.

$\square \sin. A(b - v)$ et $\square \cos. A(b - v)$ idem significant quod $\sin^2(b - v)$ et $\cos^2(b - v)$. H. D.

DE INTEGRATIONE AEQUATIONUM DIFFERENTIALIUM ALTIORUM GRADUS

Commentatio 62 indicis ENESTROEMIANI
Miscellanea Berolinensia 7, 1743, p. 193—242

1. Quanquam ad resolvendas aequationes differentiales plurimae adhuc excogitatae sunt methodi, atque in hoc negotio operam ac studium collocaverunt: tamen parum attulerunt ad aequationes differentiales altiorum graduum vel construendas vel integrandas. Aequationes quidem dictionis gradus ita resolvi solent, ut per idoneam substitutionem aequationis gradus reducantur, quo facto earum resolutio ad viam maiorem tam revocatur: atque in hoc negotio nonnulla subsidia ante excogitavi¹⁾, quorum ope innumerabiles aequationes dictionis gradus ad primum gradum deprimi, atque adeo sive construi possunt. At vero in aequationibus differentialibus tertii gradus similia artificia, quibus eae ad gradum inferiorem traducuntur, plerumquo nihil prosunt, cum hoc pacto ad aequationes dictionis vel etiam altioris gradus tam complicatas perveniatur, ut omnino nequeant. Quamobrem in hoc negotio non parum utilis methodus, quam hic sum expositurus, cuius beneficio plures aequationes differentiales altiorum graduum sine praevia reductione aequationis statim integrari, atque aequationes integrales in terminis expressi possunt.

1) Confer Commentationem 10 huius voluminis.

2. Sive y et x variables, quibus aequatio differentialis cuiuscunque gradus continetur, in qua differentiale dx assumptum sit constans, aequatio altera variabilis y cum suis differentialibus dy , ddy , d^3y etc. in similibus uniceam dimensionem, ita ut aequatio, cuiuscunque demum sit gradus, eandem induat formam:

$$0 = Ay + \frac{Bdy}{dx} + \frac{Cddy}{dx^2} + \frac{Dd^3y}{dx^3} + \frac{Ed^4y}{dx^4} + \frac{Fd^5y}{dx^5} + \text{etc.},$$

qua litterae A , B , C , D etc. significant quantitates vel constantes, quarum variabilem x utcumque involvontes. Manifestum autem est, hanc aequationem latissime patere, non solum enim ob coefficients indeterminatos A , B , C , D etc., quos simul functiones quascunque ipsius x assumimus, namque generalis, sed etiam aequationes differentiales cuiuscunque gradus complectitur. Hanc igitur aequationem, quibus casibus integrationem recipiat, in hac dissertatione evolvam.

3. Primum quidem perspicuum est, aequationem integram complecti, uter quantitates constantes in ipsa aequatione differentiali contentas, ut etiam constantes arbitrarías in se complecti oportere, quoti fuerit gradus aequationis differentialis proposita. Quodsi enim ponamus eam aequationem differentialem gradus n , ita ut ultimus illius terminus sit

$$\frac{N d^n y}{dx^n},$$

nam integrationem ea reducetur ad gradum $n - 1$, per duas integrationes successivo institutas ad gradum $n - 2$, per tres ad gradum $n - 3$ etc. pro. Ex quo intelligitur, domum post n integrationes ad aequationem integram terminis finitis expressam perveniri. Quoniam vero per unamquamque integrationem una constans arbitraria in integrale ingreditur, manifestum est, integrale completum n constantes arbitrarías complecti oportere.

4. Aequatio igitur integralis completa tot constantes arbitrarías complectitur, quot exponens n continet unitates; haeque aequatio integralis quo late patere censenda est, atque ipsa aequatio differentialis gradus n : si quis valor finitus pro y assumtus aequationi differentiali satisfacere queat, non continetur in aequatione integrali completa. Quodsi autem in ista aequatione integrali completa una pluresve illarum constantium arbitrariarum

quae non omnes possunt nec valores ipsius y in x in se complectitur. Probe igitur discerni oportet aequationem completam a particulari; atque si aequationi differentiali velimus, aequationem integram completam inveniri oportet.

5. Ad cognoscendum autem, utrum aequatio integra completa, nec ne, criterium ex allatis facile colligitur. Primum tamen propositae differentiali satisfacere debet, quod sit, dum tione aequationis identica resultat; alioquin enim illa aequatio integralis. Praeterea vero necesse est, ut aequatio integra quantitates constantes arbitrarias, quoti fuerit gradus aequationis propositae. Si enim pauciores in ea insint constantes, tum aequatio data non erit completa, sed tantum particularis. In enumeratione constantium arbitrariorum probe cavendum est, ne per enumerationem litterarum fallamur, neque pro diversis quantitatibus habeamus, quae invicem determinantur.

6. Quo discrimen inter aequationes integrales completas et particularis clarius intelligatur, iuvabit rem exemplo illustrasse. Sit igitur aequatio differentialis

$$aady + yydx = (aa + xx) dx;$$

cui satisfacere patet hunc valorem $y = x$, quippe qui satisfactionem aequationem identicam. Est igitur $y = x$ aequatio integralis completa, cum ea neque constantem a , quae in aequatione differentiali praeterea aliam constantem arbitrariam contineat, quemadmodum aequatio differentialis primi gradus postulat. Vehementer igitur fallamur, si aequationem $y = x$ pro integrali completa huius

$$aady + yydx = (aa + xx) dx$$

venditare vellet; aequatio enim integralis completa est

$$y = x + \frac{aabe^{\frac{-xx}{aa}}}{aa + b \int e^{\frac{-xx}{aa}} dx};$$

$$Ay + \frac{Bdy}{dx} + \frac{Cddy}{dx^2} + \text{etc.} = 0,$$

tum valor $a p$ loco y substitutus eandem expressionem o
hocque modo una constans arbitraria a in aequationem
larem $y = p$ introduci potest. Sin autem praeterea
satisfaciat propositae, tum pari modo quoque satisfaciet
duobus valoribus particularibus $y = a p$ et $y = \beta q$
patens

$$y = a p + \beta q.$$

Si enim expressio

$$Ay + \frac{Bdy}{dx} + \frac{Cddy}{dx^2} + \frac{Dd^3y}{dx^3} + \text{etc.}$$

nihilo aequalis redditur, posito tam $a p$ quam βq loco
eandem expressionem nihilo aequalem fieri debere, si loco

10. Simili modo si p, q, r, s etc. fuerint eiusmodi f
singulae seorsim loco y substitutae expressionem

$$Ay + \frac{Bdy}{dx} + \frac{Cddy}{dx^2} + \text{etc.}$$

evanescentem efficiant, tum etiam hio valor

$$a p + \beta q + \gamma r + \delta s + \text{etc.}$$

loco y substitutus eandem expressionem nihilo aequal
 p, q, r, s etc. fuerint valores particulares ipsius y , qui ipsi
sita conveniunt, tum ex iis colligitur iste valor longe lat

$$y = a p + \beta q + \gamma r + \delta s + \text{etc.}$$

aequationi propositae pariter satisfaciens. Hicque valo
si tot affuerint constantes arbitrariae a, β, γ, δ etc., quoti
differentialis proposita. Facilem igitur nacti sumus
valoribus particularibus ipsius y eius valorem compl
omnes omnino valores ipsius y aequationi satisfaciens
sicque habebitur aequatio integralis in terminis finitis c

is propositae

$$0 = Ay + \frac{Bdy}{dx} + \frac{Cddy}{dx^2} + \frac{Dd^3y}{dx^3} + \dots + \frac{Nd^n y}{dx^n}$$

reducitur, ut valores particulares investigemus, qui pro y substitutionem identicam reddant. Tot autem eiusmodi valoribus particularibus opus, quoad iis praescripto modo colligendis tot constantes arbitrarie erint, quot exponens maximus n continet unitates. Quare si singulae substitutiones particulares unam secum gerant constantem arbitriariam, eiusmodi substitutiones numero n requiruntur ad aequationem integram completam constituendam. Sin autem quaedam harum aequationum particularium praeter constantes arbitrarie implicent, tum eo paucioribus opus erit aequationum particularibus ad completam ex iis colligendam.

12. Denotent iam omnes litterae A, B, C, D etc. quantitates constantes, ut integrari debeat haec aequatio differentialis gradus n

$$0 = Ay + \frac{Bdy}{dx} + \frac{Cddy}{dx^2} + \frac{Dd^3y}{dx^3} + \dots + \frac{Nd^n y}{dx^n}.$$

Quoniam y cum suis differentialibus ubique unam dimensionem continent, secundum methodum meam in Tomo III. Commentariorum Academiae Scientiarum Petropolitanae¹⁾ traditam haec aequatio differentialis uno gradu deprimetur.

$$y = e^{fpx},$$

et singula differentialia ipsius y erunt

$$\frac{dy}{dx} = e^{fpx} p$$

$$\frac{ddy}{dx^2} = e^{fpx} \left(p p + \frac{dp}{dx} \right)$$

$$\frac{d^3y}{dx^3} = e^{fpx} \left(p^3 + \frac{3pdp}{dx} + \frac{d^2p}{dx^2} \right)$$

$$\frac{d^4y}{dx^4} = e^{fpx} \left(p^4 + \frac{6pdp}{dx} + \frac{4p d^2p}{dx^2} + \frac{3d^3p}{dx^3} + \frac{d^4p}{dx^4} \right)$$

etc.,

valores si in proposita substituantur, ea dividi poterit per e^{fpx} , et remanebit aequatio differentialis gradus $n - 1$.

¹⁾ Vido p. 13 huius voluminis.

orientur sequens aequatio algebraica:

$$0 = A + Bp + Cp^2 + Dp^3 + Ep^4 + \dots$$

ex qua si valor aliquis pro p eruatur, simul habebit particularis $y = e^{px}$, aequationi differentiali propositae: ergo etiam uti vidimus haec aequatio $y = ae^{px}$, quod constans ac radix huius aequationis algebraicae

$$0 = A + Bp + Cp^2 + Dp^3 + \dots +$$

14. Perduximus ergo inventionem valorum particulari y ad resolutionem aequationis algebraicae n dimensionum hanc

$$0 = A + Bz + Cz^2 + Dz^3 + \dots +$$

huiusque aequationis singulas radices seu divisores particulares ipsius y . Si enim fuerit $pz = q$ divisor istius oritur $z = \frac{q}{p}$, erit

$$y = ae^{\frac{qx}{p}};$$

qui valor particularis unum continet constantem arbitriam illa aequatio algebraica n dimensionum contineat n radices quoque orientur n valores particulares pro y ; qui valores universalem pro y ; hincque simul erit valor contineat constantes arbitrarias; quod est criterium completae.

15. Si ergo aequationis istius algebraicae n dimensionum fuerint reales, tunc prodibit valor complutus pro y impressus, critque aggregatum n formularum exponens $ae^{ax:n}$, hocque adeo casu integrale completum per solam quadraturam hyperbulae exprimi poterit. Quodsi autem illius aequationis algebraicae fuerint imaginariae, tunc

...ve radices aequationis sunt inter se aequales, cum enim ob p
 mulas exponentiales aequales numerus constantium arbitrariarum
 tur atque ob hanc causam integrale inventum non amplius erit compl

16. Utrique incommodo medelam afforemus, si nexum inter a
 cem differentialem propositam

$$0 = Ay + \frac{Bdy}{dx} + \frac{Cdddy}{dx^2} + \frac{Dd^3y}{dx^3} + \dots + \frac{Nd^ny}{dx^n}$$

uo inter aequationem algebraicam formatam

$$0 = A + Bz + Cz^2 + Dz^3 + \dots + Nz^n$$

entius contemplemur. Quomadinodum enim ex hac illa oritur, si lo
 atur y , loco z vero $\frac{dy}{dx}$, et generaliter loco z^k scribatur $\frac{d^ky}{dx^k}$, ita simili
 factoribus singulis aequationis algebraicae formabuntur aequationes
 liales, quae necessario in aequatione differentiali proposita contineb
 ue ex quibus proinde valores particulares pro y reperientur. Sic si p
 $q - pz$ fuerit divisor aequationis algebraicae, ex hoc per legem
 ur haec aequatio differentialis

$$qy - \frac{pdy}{dx} = 0,$$

o integrata dat

$$y = \alpha e^{\frac{qx}{p}},$$

e est ea ipsa, quam ex eodem factoro $pz - q$ eliciimus.

17. Hinc intelligitur, si habeatur divisor quicumque aequationis
 braicae, puta $p + qz + rzz$, tum aequationem ex hoc divisore oriu

$$py + \frac{qdy}{dx} + \frac{rddy}{dx^2} = 0$$

o valorum pro y , qui otiam satisfacit aequationi differentiali propo
 hoc ergo illam difficultatem tollero poterimus, quae locum habet, si aequ
 braica habeat duos pluresve factores aequales. Sit igitur $(p - qz)^2 d$

aequationis algebraicae, ex hocque evoluto resultabit haec aequatio differentialis

$$ppy - \frac{2pqdy}{dx} + \frac{qqddy}{dx^2} = 0.$$

Ponamus

$$y = e^{\frac{px}{q}} u,$$

factaque substitutione habebimus $ddu = 0$, hincque $u = a + \beta x$,
factore quadrato $(p - qz)^2$ oritur sequens valor

$$y = e^{\frac{px}{q}} (a + \beta x),$$

qui duas constantes arbitrarías complectitur.

18. Si aequatio algebraica habeat divisorem cubicum
n aequatione differentiali proposita continebitur haec

$$p^3y - \frac{3ppqdy}{dx} + \frac{3pqqddy}{dx^2} - \frac{q^3d^3y}{dx^3} = 0,$$

quae posito

$$y = e^{\frac{px}{q}} u$$

transmutabitur in hanc: $d^3u = 0$; unde oritur $u = a + \beta x + \gamma x^2$,
aequationi propositae satisfaciet iste valor particularis

$$y = e^{\frac{px}{q}} (a + \beta x + \gamma x^2).$$

Simili modo si aequatio algebraica

$$0 = A + Bz + Cz^2 + Dz^3 + \dots + Nz^n$$

habeat divisorem biquadratum $(p - qz)^4$, tum ex eo nascetur
particularis satisfaciens

$$y = e^{\frac{px}{q}} (a + \beta x + \gamma x^2 + \delta x^3).$$

Atque generaliter si divisor sit $(p - qz)^k$, erit valor inde ortus

$$y = e^{\frac{px}{q}} (a + \beta x + \gamma x^2 + \delta x^3 + \dots + \kappa x^{k-1}),$$

ita ut is k constantes imaginarias involvat.

$$0 = A + Bz + Cz^2 + Dz^3 + \dots + Nz^n$$

educantur valores pro y , qui aequationi propositae

$$0 = Ay + \frac{Bdy}{dx} + \frac{Cddy}{dx^2} + \frac{Dd^3y}{dx^3} + \dots + \frac{Nd^ny}{dx^n}$$

fiunt], hoc dubium ex natura rei facile tolli poterit. Sit divisor n-
compositus

$$p + qz + rzz + sz^3 + \text{etc.}$$

se formetur aequatio

$$0 = py + \frac{qdy}{dx} + \frac{rddy}{dx^2} + \frac{sdd^3y}{dx^3} + \text{etc.}$$

patobit valorem completum ipsius y pro hac aequatione prodire, et
valores ipsius y , quos divisores simplices aequationis

$$0 = p + qz + rzz + sz^3 + \text{etc.}$$

bant, in unam summam colligantur; at divisores simplices huius aequationis
simul sunt divisores simplices illius

$$0 = A + Bz + Cz^2 + Dz^3 + \dots + Nz^n;$$

ob rem valor ipsius y ex illo factore composito ortus, simul est valor
ens aequationis propositae differentialis

$$0 = Ay + \frac{Bdy}{dx} + \frac{Cddy}{dx^2} + \frac{Dd^3y}{dx^3} + \dots + \frac{Nd^ny}{dx^n}.$$

Inventis autem valoribus ipsius y , qui ex aliquot divisoribus sim-
inter se aequalibus aequationis

$$0 = A + Bz + Cz^2 + Dz^3 + \dots + Nz^n$$

, altera difficultas solvenda restat, si haec aequatio habeat radice
rias. Constat autem, si quaecumque aequatio habeat radices imaginarias
numerus semper esse parum; atque ego alibi ostendi has radices im-
porpotuo binis coniungendis in eiusmodi paria dispesci posse, quarum

summa quam productum fiat quantitas realis. Hinc loci
 ginariorum prodibunt divisores compositi duarum dimensionum

$$p - qz + rzz$$

reales, qui autem divisores simplices habeant imaginarios.
 divisore composito $qq < 4pr$; unde

$$\frac{q}{2\sqrt{pr}} < 1.$$

Posito ergo sinu toto = 1 erit $\frac{q}{2\sqrt{pr}}$ cosinus cuiuspiam anguli re
 fietque¹⁾

$$q = 2\sqrt{pr} \cdot \cos A \cdot \varphi,$$

ex quo generalis forma divisorum compositorum, qui divisores i
 contineant, erit huiusmodi

$$p - 2z\sqrt{pr} \cdot \cos A \cdot \varphi + rzz.$$

21. Sit igitur aequationis

$$0 = A + Bz + Cz^2 + \text{eto.}$$

eiusmodi divisor

$$p - 2z\sqrt{pr} \cdot \cos A \cdot \varphi + rzz;$$

ex quo inveniri debeat conveniens valor ipsius y . At ex hoc div
 ista aequatio differentio-differentialis

$$0 = py - \frac{2dy\sqrt{pr}}{dx} \cos A \cdot \varphi + \frac{rddy}{dx^2},$$

ad quam integrandam ponatur

$$y = e^{fz \cos A \cdot \varphi} u$$

posito brevitatis gratia $f = \sqrt{\frac{p}{r}}$ fietque

$$ffudx^2 (\sin A \cdot \varphi)^2 + dd u = 0.$$

Multiplicetur per $2du$ et integretur, erit

$$ffuudx^2 (\sin A \cdot \varphi)^2 + du^2 = a^2 ffdx^2 (\sin A \cdot \varphi)^2,$$

1) Vide notam 1 p. 107 huius voluminis.

$$f dx \sin A \cdot \varphi = \frac{du}{\sqrt{(a^2 - u^2)}};$$

integrata dat

$$fx \sin A \cdot \varphi + \beta = A \sin \cdot \frac{u}{a}.$$

ac equatione fit

$$u = a \sin A \cdot (fx \sin A \cdot \varphi + \beta).$$

habetur

$$y = a e^{f \cos A \cdot r} \sin A \cdot (fx \sin A \cdot \varphi + \beta),$$

valor conveniens ipsius y pro acuatione proposita.

Eadem vel equivalens expressio pro y colligitur ex factoribus etiam imaginariis acuationis

$$0 = p^2 - 2z\sqrt{pr} \cos A \cdot \varphi + rz^2,$$

posito $f = \sqrt{\frac{p}{r}}$ abit in hanc

$$0 = ff - 2fz \cos A \cdot \varphi + zz,$$

radices sunt

$$z = f \cos A \cdot \varphi \pm f \sqrt{-1} \sin A \cdot \varphi.$$

pro y resultant valores

$$e^{fx \cos A \cdot \varphi + fx \sqrt{-1} \sin A \cdot \varphi} \text{ et } e^{fx \cos A \cdot \varphi - fx \sqrt{-1} \sin A \cdot \varphi}$$

coniunctis fit

$$y = e^{fx \cos A \cdot \varphi} (\eta e^{fx \sqrt{-1} \sin A \cdot \varphi} + \theta e^{-fx \sqrt{-1} \sin A \cdot \varphi}).$$

item exponentialibus in series conversis prodibit

$$y = e^{fx \cos A \cdot \varphi} \left\{ (\eta + \theta) \left(1 - \frac{f^2 x^2 (\sin A \cdot \varphi)^2}{1 \cdot 2} + \frac{f^4 x^4 (\sin A \cdot \varphi)^4}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4} + \text{etc.} \right) \right. \\ \left. + (\eta - \theta) \sqrt{-1} \cdot \left(fx \sin A \cdot \varphi - \frac{f^3 x^3 (\sin A \cdot \varphi)^3}{1 \cdot 2 \cdot 3} + \text{etc.} \right) \right\}$$

ergo

$$\eta + \theta = a \text{ et } (\eta - \theta) \sqrt{-1} = \beta$$

quae expressio ad priorem facile reducitur.

23. Hinc adipiscimur modum inveniendi v
pluresve huiusmodi divisores compositi fuerint in

$$(ff - 2fz \cos A \cdot \varphi + zz)^2$$

divisor aequationis algebraicae; quoniam is reducitur

$$(z - f \cos A \cdot \varphi - f \sqrt{1 - \sin^2 A \cdot \varphi})^2 \quad (z - f \cos A \cdot \varphi)$$

erit per praecedentia valor ipsius y hinc oriundus:

$$y = e^{ix \cos A \cdot \varphi + ix \sqrt{1 - \sin^2 A \cdot \varphi}} (\eta + \theta x) + e^{ix \cos A \cdot \varphi}$$

Cum autem sit

$$\begin{aligned} & e^{+ix \sqrt{1 - \sin^2 A \cdot \varphi}} \eta + e^{-ix \sqrt{1 - \sin^2 A \cdot \varphi}} \\ &= \alpha \cdot \cos A \cdot f x \sin A \cdot \varphi + \beta \sin A \cdot f \end{aligned}$$

hinc colligitur fore

$$y = e^{ix \cos A \cdot \varphi} [(a + \beta x) \cos A \cdot f x \sin A \cdot \varphi + (\gamma +$$

24. Quod si autem cubus aliavo potestas ipsius

$$ff - 2fz \cos A \cdot \varphi + zz$$

fuerit divisor aequationis algebraicae

$$0 = A + Bz + Cz^2 + Dz^3 + \dots$$

tum ex potestatibus iisdem factorum simplicium in
 y eruantur secundum § 18 et in unam summam con
titutes exponentiales imaginariae in sinus et cos
converti possunt ope huius lommatis

$$\begin{aligned} & e^{+ix \sqrt{1 - \sin^2 A \cdot \varphi}} \eta x^k + e^{-ix \sqrt{1 - \sin^2 A \cdot \varphi}} \\ &= \alpha x^k \cos A \cdot f x \sin A \cdot \varphi + \beta x^k \sin A \cdot f \end{aligned}$$

Sic si

$$(ff - 2fz \cos A \cdot \varphi + zz)$$

$$y = e^{f x \cos A \cdot \varphi} \{ (\alpha + \beta x + \gamma x^2 + \delta x^3) \cos A \cdot f x \sin A \cdot \varphi \\ + (\varepsilon + \zeta x + \eta x^2 + \theta x^3) \sin A \cdot f x \sin A \cdot \varphi \}.$$

25. Expressiones istae pluribus modis immutari possunt, prout
 antes aliis atque aliis modis exprimantur. Commodissima autem vi-
 dee transmutatio, qua valores ipsius y ad formam § 21 inventam reduc-
 itur, haece forma

$$\mu x^k \cos A \cdot f x \sin A \cdot \varphi + \nu x^k \sin A \cdot f x \sin A \cdot \varphi,$$

ponatur

$$\mu = \lambda \sin A \cdot p, \text{ et } \nu = \lambda \cos A \cdot p,$$

transmutabitur in hanc

$$\lambda x^k \sin A \cdot (f x \sin A \cdot \varphi + p).$$

namobrem ex factore indefiniti exponentis

$$(ff - 2fz \cos A \cdot \varphi + zz)^k$$

emabitur sequens valor ipsius y :

$$y = e^{f x \cos A \cdot \varphi} (\alpha \sin A \cdot (f x \sin A \cdot \varphi + \mathfrak{A}) + \beta x \sin A \cdot (f x \sin A \cdot \varphi + \mathfrak{A}) \\ + \gamma x^2 \sin A \cdot (f x \sin A \cdot \varphi + \mathfrak{C}) + \dots + \varkappa x^{k-1} \sin A \cdot (f x \sin A \cdot \varphi + \mathfrak{A})$$

atque pacto ex omnibus divisoribus, utcumque fuerint comparati, va-
 lores pro variabili y inveniuntur.

26. Quod iam ad constantes arbitrarías, quao in valores ipsius y
 modo inveniendos ingrediuntur, attinet, patet primo ex factoribus simpli-
 bus $f - z$ oriri valores ipsius y unicam constantem arbitriariam contine-
 re. Unde valor ipsius y , qui oritur ex factore $(f - z)^k$, continet k constan-
 tes arbitrarías. Porro ex factore composito

$$(ff - 2fz \cos A \cdot \varphi + zz)$$

oritur valor ipsius y duas constantes arbitrarías complectens; atque ex h-
 ius factorum potestate quaecunque

$$(ff - 2fz \cos A \cdot \varphi + zz)^k$$

formatur valor ipsius y , in quo z constantia arbitrariae
constantium arbitrariarum aequalis sit numero dimensio
haec variabilis in divisore obtinet, ex quo valor ipsius y

27. Quodsi ergo aequatio algebraica, quam ex aequatione
proposita formavimus,

$$0 = A + Bz + Cz^2 + Dz^3 + Ez^4 + \dots$$

in factores suos sive simplices sive compositos reales sive
states simplicium compositorumve, resolvatur atque
singulis valores convenientes ipsius y formentur, tum hi
iunctim considerati tot contincbunt constantes arbitrarias
 n insunt unitates. Omnes igitur isti valores in unam
solum valorem praebebunt pro y , qui aequationi propos

$$0 = Ay + \frac{Bdy}{dx} + \frac{Cddy}{dx^2} + \frac{Dd^3y}{dx^3} + \dots +$$

satisfaciat, verum etiam isto ipsius y erit valor completus
valores huic aequationi convenientes in se complectentes
aequatio ista differentialis perfecte integratur in terminis
integrale nunquam alias praeter hyperbolae atque circuli qua

PROBLEMA I

28. Si proposita fuerit aequatio differentialis gradus

$$0 = Ay + \frac{Bdy}{dx} + \frac{Cddy}{dx^2} + \frac{Dd^3y}{dx^3} + \dots +$$

in qua elementum dx positum est constans, ac litterae
denotant coefficients constantes quoscunque: inveniri
integrale in terminis finitis realibus.

Solutio

Scribatur 1 loco y , z loco $\frac{dy}{dx}$, z^2 loco $\frac{ddy}{dx^2}$ et generatim
hincque formetur sequens aequatio algebraica n dimensionis

$$0 = A + Bz + Cz^2 + Dz^3 + \dots +$$

factores compositos eam, in quibus habet aliam dimensionem, quod per bini factores imaginarii unum factorem compositum realem faciunt. Ex singulis divisoribus deinceps formentur sequenti modo particulae pro y . Ex factore scilicet quolibet simplici, qui alios non habet, quales, huius formae $f - z$ oritur iste valor

$$y = \alpha e^{fx}.$$

Si duobus autem pluribusve factoribus aequalibus coniunctim sumtis, valor y determinari debet. Nempe ex factore $(f - z)^2$ oritur

$$y = (\alpha + \beta x) e^{fx};$$

ex factore $(f - z)^3$ oritur

$$y = (\alpha + \beta x + \gamma x^2) e^{fx};$$

et generaliter ex factore $(f - z)^k$ deducitur

$$y = e^{fx} (\alpha + \beta x + \gamma x^2 + \dots + \kappa x^{k-1}).$$

Quod ad factores compositos attinet, si illa aequatio algebraica habet rem

$$(ff - 2fz \cos A \cdot \varphi + zz),$$

et si sui similem inter reliquos non habeat, erit valor ex eo oriundus

$$y = e^{fx \cos A \cdot \varphi} \alpha \sin A \cdot (fx \sin A \cdot \varphi + \mathfrak{A}).$$

Si aequatio algebraica duos huiusmodi factores habeat aequales, ita visibilis per

$$(ff - 2fz \cos A \cdot \varphi + zz)^2,$$

ex divisore quadrato oritur sequens valor

$$y = \alpha e^{fx \cos A \cdot \varphi} \sin A \cdot (fx \sin A \cdot \varphi + \mathfrak{A}) + \beta x e^{fx \cos A \cdot \varphi} \sin A \cdot (fx \sin A \cdot \varphi + \mathfrak{A}).$$

Si autem huius factoris potestas quaecunque puta

$$(ff - 2fz \cos A \cdot \varphi + zz)^k$$

erit divisor aequationis algebraicae, tum ex eo resultat sequens valor

$$\begin{aligned} y = & \alpha e^{fx \cos A \cdot \varphi} \sin A \cdot (fx \sin A \cdot \varphi + \mathfrak{A}) + \beta x e^{fx \cos A \cdot \varphi} \sin A \cdot (fx \sin A \cdot \varphi + \mathfrak{A}) \\ & + \gamma x^2 e^{fx \cos A \cdot \varphi} \sin A \cdot (fx \sin A \cdot \varphi + \mathfrak{A}) + \delta x^3 e^{fx \cos A \cdot \varphi} \sin A \cdot (fx \sin A \cdot \varphi + \mathfrak{A}) \\ & + \dots + \kappa x^{k-1} e^{fx \cos A \cdot \varphi} \sin A \cdot (fx \sin A \cdot \varphi + \mathfrak{A}). \end{aligned}$$

atque is ipse, qui proditurus esset, si aequatio differentialis
 n vicibus integraretur. Q. E. I.

Exemplum 1

29. Huius aequationis differentialis secundae

$$0 = ay + \frac{b dy}{dx} + \frac{c ddy}{dx^2}$$

integrale invenire.

Positis uti praecepimus 1 pro y , z pro $\frac{dy}{dx}$ et zz pro $\frac{ddy}{dx^2}$
 aequatio

$$0 = a + bz + czz;$$

quae vel ambas radices habebit reales, vel imaginarias; primo
 posterius si $bb < 4ac$. Sit igitur primo $bb > 4ac$, ac duae

$$z = \frac{-b \pm \sqrt{bb - 4ac}}{2c}$$

hocque casu erit integrale quaesitum

$$y = ae^{\frac{-bx + x\sqrt{bb-4ac}}{2c}} + \beta e^{\frac{-bx - x\sqrt{bb-4ac}}{2c}}.$$

Casus hic seorsim est perpendendus, quo $bb = 4ac$, tum erit

$$a + 2z\sqrt{ac} + czz$$

quadratum nempe

$$(\sqrt{a} + z\sqrt{c})^2,$$

quod comparatum cum forma $(f - z)^2$ dat

$$f = -\sqrt{\frac{a}{c}},$$

ex quo integrale erit

$$y = (a + \beta x) e^{-x\sqrt{\frac{a}{c}}},$$

$bb < 4ac$, atque aequatio

$$0 = a + bz + cz^2$$

habet radices reales, comparata ergo cum forma

$$ff = 2fz \cos A \cdot \varphi + zz$$

$$\frac{b}{c} = -2f \cos A \cdot \varphi \text{ et } \frac{a}{c} = ff;$$

fit

$$f = \sqrt{\frac{a}{c}} \text{ et } \cos A \cdot \varphi = \frac{-b}{2\sqrt{ac}}$$

$$\sin A \cdot \varphi = \frac{\sqrt{(4ac - b^2)}}{2\sqrt{ac}},$$

oritur integrale

$$y = ac^{\frac{-bx}{2c}} \sin A \cdot \left(\frac{x\sqrt{(4ac - b^2)}}{2c} + \mathfrak{A} \right).$$

Exemplum 2

Huius aequationis differentialis tertii gradus

$$0 = y - \frac{3a^2 ddy}{dx^2} + \frac{2a^3 d^3y}{dx^3}$$

soluere invenire.

hac aequatione ergo oritur ista algebraica

$$0 = 1 - 3a^2zz + 2a^3z^3,$$

solvitur in hos factores

$$(1 + 2az), (1 - az)^2.$$

Factor $1 + 2az$ cum forma $f = z$ comparatus dat

$$f = \frac{-1}{2a}$$

posterior factor $(1 - az)^2$ comparari debet cum $(f - z)^2$, ex

$$f = \frac{1}{a},$$

hincque nascitur

$$y = (\beta + \gamma x) e^{\frac{x}{a}}.$$

Aequationis ergo propositae integrale completum erit

$$y = ae^{\frac{-x}{a}} + (\beta + \gamma x) e^{\frac{x}{a}}.$$

Exemplum 3

31. Huius aequationis differentialis tertii gr

$$0 = y - \frac{a^3 d^3 y}{dx^3}$$

integrale invenire.

Aequatio algebraica ex hac aequatione orta erit

$$0 = 1 - a^3 z^3,$$

quae resolvitur in hos factores:

$$(1 - az), (1 + az + a^2 zz)$$

ita ut eius divisores sint hi

$$\frac{1}{a} - z \text{ et } \frac{1}{aa} + \frac{z}{a} + zz,$$

quorum isto in simplices reales resolvi nequit. Ille igitur div
integrali

$$y = ae^{\frac{x}{a}},$$

alter vero divisor

$$\frac{1}{aa} + \frac{z}{a} + zz$$

cum forma

$$f! = 2/z \cos A \cdot \varphi + zz$$

ut fiat

$$\cos A \cdot \varphi = -\frac{1}{2} \text{ et } \sin A \cdot \varphi = \frac{\sqrt{3}}{2};$$

ex isto divisore resultat

$$y = \beta e^{\frac{-x}{2a}} \sin A \cdot \left(\frac{x\sqrt{3}}{2a} + \mathfrak{A} \right).$$

Integrationis ergo propositae integrale completum erit

$$y = \alpha e^{\frac{x}{a}} + \beta e^{\frac{-x}{2a}} \sin A \cdot \left(\frac{x\sqrt{3}}{2a} + \mathfrak{A} \right).$$

Exemplum 4

32. Huius aequationis differentialis quarti gradus

$$0 = y'''' - \frac{a^4 d^4 y}{dx^4}$$

integrale invenire.

Ex hac aequatione formabitur ista aequatio algebraica

$$0 = 1 - a^4 z^4,$$

quae duos habet divisores simplicios reales

$$\frac{1}{a} - z \text{ et } \frac{1}{a} + z,$$

quod duo imaginarii continentur in hoc composito

$$\frac{1}{aa} + zz.$$

divisores simplicies pro integrali dant

$$y = \alpha e^{\frac{x}{a}} + \beta e^{\frac{-x}{a}}.$$

divisor autem

$$\frac{1}{aa} + zz$$

cum forma

$$ff - 2fz \cos A \cdot \varphi + zz$$

comparatus dat

$$f = \frac{1}{a} \text{ et } \cos A \cdot \varphi = 0,$$

hincque

$$\sin A \cdot \varphi = 1.$$

Terminus ergo exponentialis

$$e^{fx \cos A \cdot \varphi}$$

ob exponentem = 0 abit in unitatem, eritque

$$y = \gamma \sin A \cdot \left(\frac{x}{a} + \mathfrak{A} \right).$$

Integrale ergo completum erit:

$$y = \alpha e^{\frac{x}{a}} + \beta e^{\frac{-x}{a}} + \gamma \sin A \cdot \left(\frac{x}{a} + \mathfrak{A} \right).$$

Exemplum 5

33. Huius aequationis differentialis quarti g

$$0 = y + \frac{a^4 d^4 y}{dx^4}$$

integrale invenire.

Resolvi ergo oportebit istam aequationem algebraicam

$$0 = 1 + a^4 z^4,$$

quae cum nullum habeat divisorem simplicem realem, resol
factores compositos reales

$$1 + az \sqrt{2 + aazz} \text{ et } 1 - az \sqrt{2 + aazz}$$

qui divisi per aa , nt cum forma

$$ff - 2fz \cos A \cdot \varphi + zz$$

comparari queant, dabunt

$$\frac{1}{aa} + \frac{z\sqrt{2}}{a} + zz \text{ et } \frac{1}{aa} - \frac{z\sqrt{2}}{a} + zz;$$

hac

$$f \cos A \cdot \varphi = \frac{1}{a \sqrt{2}};$$

iterum pro utraque

$$f \sin A \cdot \varphi = \frac{1}{a \sqrt{2}}.$$

us oritur integrale completum aequationis propositae

$$y = a e^{\frac{-x}{a\sqrt{2}}} \sin A \cdot \left(\frac{x}{a\sqrt{2}} + \mathfrak{A} \right) + \beta e^{\frac{x}{a\sqrt{2}}} \sin A \cdot \left(\frac{x}{a\sqrt{2}} + \mathfrak{B} \right).$$

Exemplum 6

Huius aequationis differentialis septimi gradus

$$0 = y + \frac{dy}{dx^2} + \frac{d^3y}{dx^3} + \frac{d^4y}{dx^4} + \frac{d^5y}{dx^5} + \frac{d^7y}{dx^7}$$

ale completum invenire.

scitur hinc ista aequatio algebraica septimi ordinis

$$0 = 1 + zz + z^3 + z^4 + z^6 + z^7,$$

solvitur in sequentes factores reales tam simplices quam compositos

$$(1 + z), (1 + z + zz), (1 - z + zz)^2,$$

primus cum forma $f = z$ comparatus dat $f = -1$, hincque oritur

$$y = a e^{-x}.$$

autem alter $1 + z + zz$ comparatus cum

$$ff = 2fz \cos A \cdot \varphi + zz$$

$$f = 1 \text{ et } \cos A \cdot \varphi = -\frac{1}{2},$$

$$\sin A \cdot \varphi = \frac{\sqrt{3}}{2},$$

et integrale hinc natum

$$y = \beta e^{\frac{-x}{2}} \sin A \cdot \left(\frac{x\sqrt{3}}{2} + \mathfrak{A} \right).$$

Tertius factor $(1 - z + zz)^2$ comparari debet cum forma

$$(ff - 2fz \cos A \cdot \varphi + zz)^2,$$

unde fit

$$f = 1, \cos A \cdot \varphi = \frac{1}{2} \text{ et } \sin A \cdot \varphi = \frac{\sqrt{3}}{2}$$

Ex eo igitur prodit integrale

$$y = \gamma e^{\frac{x}{2}} \sin A \cdot \left(\frac{x\sqrt{3}}{2} + \mathfrak{B} \right) + \delta x e^{\frac{x}{2}} \sin A \cdot \left(\frac{x\sqrt{3}}{2} \right)$$

Quamobrem aequationis differentialis propositae integra

$$y = ae^{-x} + \beta e^{\frac{-x}{2}} \sin A \cdot \left(\frac{x\sqrt{3}}{2} + \mathfrak{A} \right) \\ + \gamma e^{\frac{x}{2}} \sin A \cdot \left(\frac{x\sqrt{3}}{2} + \mathfrak{B} \right) + \delta x e^{\frac{x}{2}} \sin A \cdot \left(\frac{x\sqrt{3}}{2} \right)$$

in quo utique septem constantes arbitrariae continentur.

Exemplum 7

35. Huius aequationis differentialis octavi gra

$$0 = \frac{d^3y}{dx^3} - \frac{3d^4y}{dx^4} + \frac{4d^5y}{dx^5} - \frac{4d^6y}{dx^6} + \frac{3d^7y}{dx^7} - \frac{d^8y}{dx^8}$$

integrale completum invenire.

Aequatio algebraica octavi gradus, quam resolveri oportet

$$0 = z^3 - 3z^4 + 4z^5 - 4z^6 + 3z^7 - z^8;$$

quam primum divisibilem esse constat per z^3 , qui divisor cum comparatus dat $f = 0$, hincque pro integrali invenitur

$$y = a + \beta x + \gamma xx.$$

Divisore hoc in computum ducto superest resolvenda haec aequatio

$$0 = 1 - 3z + 4zz - 4z^3 + 3z^4 - z^5,$$

rato fit

$$f = 1 \text{ et } \cos A \cdot \varphi = 0,$$

$\sin A \cdot \varphi = 1$; ideoque resultat

$$y = \delta \sin A \cdot (x + \mathfrak{A}).$$

one porro per $1 + zz$ instituta remanet aequatio

$$1 - 3z + 3zz - z^3 = 0 = (1 - z)^3;$$

na ergo $(f - z)^3$ fit $f = 1$, atque integrale hinc oriundum est

$$y = (\varepsilon + \zeta x + \eta xx) e^x.$$

quenter completum integrale aequationis propositae est

$$y = \alpha + \beta x + \gamma xx + \delta \sin A \cdot (x + \mathfrak{A}) + (\varepsilon + \zeta x + \eta xx) e^x.$$

Exemplum 8

3. Huius aequationis differentialis indefiniti gradus

$$0 = \frac{d^n y}{dx^n}$$

rale invenire.

resultat ista aequatio algebraica

$$z^n = 0,$$

um omnes radices sint aequales, ea comparari debet cum factore $(f - z)$
 $k = n$ et $f = 0$, ex quo statim prodit integrale quaesitum

$$y = \alpha + \beta x + \gamma x^2 + \delta x^3 + \dots + \nu x^{n-1}.$$

ero idem integrale facile invenitur integrationem n vicibus successi-
 enda. Prima enim integratione oritur

$$\alpha = \frac{d^{n-1} y}{dx^{n-1}};$$

alictur per dx et integretur secundo, erit

$$\alpha x + \beta = \frac{d^{n-2} y}{dx^{n-2}}.$$

Atque ita porro, si integratio n vicibus repetatur, prodibit novum expressionibus id ipsum integrale, quod per nostram regem

37. Huius methodi beneficio possunt etiam plurimae aliae differentiales gradus indefiniti integrari, quae quidem ad algebraicas deducunt, quarum factores reales sive simplices sive exhiberi possunt. Cum autem huius loci non sit modum tractationis huiusmodi aequationum indefiniti dimensionum numeri in eiusmodi aequationes differentiales insuper tractabimus, quod algebraicas perducunt, quarum factores iam aliunde sunt cogniti aequationes autem sunt

$$f^n \pm z^n = 0 \text{ et } f^{2n} \pm 2pf^n z^n \pm z^{2n} = 0;$$

harum enim expressionum factores reales tam simplices quam trinomiales omnes exhibiti sunt a Viris de Analysis meritissimis (Moiiraeo¹), quos proinde tanquam cognitos in solutione sequentium assumemus.

PROBLEMA II

38. Si proposita fuerit ista aequatio differentialis gradus n

$$0 = y - \frac{d^ny}{dx^n},$$

in qua elementum dx ponitur constans, eius integrale completum

Solutio

Posito uti praescripsimus loco y et z^n loco $\frac{d^ny}{dx^n}$ habebitur aequatio algebraica

$$0 = 1 - z^n,$$

1) ROGER COTES (1682—1716). ABRAHAM DE MOIRRE (1667—1754).

gimam, inque continetur in hac forma generali

$$1 - 2z \cos A \cdot \frac{2k\pi}{n} + zz$$

π denotat semicircumferentiam circuli, cuius radius = 1); qui cum div
omniuli generali

$$f = 2/z \cos A \cdot \varphi + zz$$

paratus dat

$$f = 1 \text{ et } \varphi = \frac{2k\pi}{n},$$

ut hic divisor det valorem integralem

$$y = ae^{x \cos A \cdot \frac{2k\pi}{n}} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{2k\pi}{n} + \mathfrak{A} \right).$$

Modsi iam loco $2k$ successive omnes numeri pares exponentem n no
entes substituantur, prodibunt omnes possibles valores, qui pro y
uti satisfaciunt. Continetur vero etiam in hac generali forma valor
qui oritur ex factore simplici $1 - z$, qui est $y = ae^x$; posito enim $k =$

$$\cos A \cdot \frac{2k\pi}{n} = 1 \text{ et } \sin A \cdot \frac{2k\pi}{n} = 0$$

quoque $y = ae^x$, ob $\sin A \cdot \mathfrak{A}$ constantem in a complexum. Simili modo
numerus par, valor ipsius y ex factore $1 + z$ oriundus, qui est $y = ae^{-x}$
ore generali resultat facto $2k = n$, fit enim tunc

$$\cos A \cdot \frac{2k\pi}{n} = -1 \text{ et } \sin A \cdot \frac{2k\pi}{n} = 0,$$

ut valor ex factore generali oriundus $y = ae^{-x}$. Integrale ergo compl
nebitur, si in forma generali

$$y = ae^{x \cos A \cdot \frac{2k\pi}{n}} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{2k\pi}{n} + \mathfrak{A} \right)$$

successive loco $2k$ omnes numeri pares a 0 usque ad n substituantur
res in unam summam coniciantur. Prodit ergo integrale quaesit
pletum

$$\begin{aligned}
& + \gamma e^{x \cos A \cdot \frac{6 \pi}{n}} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{6 \pi}{n} + \right. \\
& \left. + \varepsilon e^{x \cos A \cdot \frac{8 \pi}{n}} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{8 \pi}{n} + \right. \right.
\end{aligned}$$

quae membra consue debent continuari, quoad n evadatur, vel quod eodem redit, quoad coefficientis ipsius n evadat. Fiet autem, si n sit numerus impar, ultimum membrum

$$= \nu e^{x \cos A \cdot \frac{(n-1)\pi}{n}} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{(n-1)\pi}{n} + \right.$$

at si n sit numerus par, erit ultimum membrum $= \nu e^{-x}$

$$= \mu e^{x \cos A \cdot \frac{(n-2)\pi}{n}} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{(n-2)\pi}{n} + \right.$$

Pro quovis ergo valore ipsius n integrale completum est. Q. E. I.

39. Quo ista integralia clarius ob oculos ponantur, ipsius n ab unitate incipiendo integralia aequationis

$$0 = y - \frac{d^n y}{dx^n}$$

exhibeamus:

I. Huius aequationis $0 = y - \frac{dy}{dx}$ integrale est:

$$y = \alpha e^x$$

II. Huius aequationis $0 = y - \frac{d^2 y}{dx^2}$ integrale est:

$$y = \alpha e^x + \beta e^{-x}$$

$$y = \alpha e^x + \beta e^{x \cos A \cdot \frac{2}{3} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{2}{3} \pi + \mathfrak{B} \right)$$

Huius aequationis $0 = y - \frac{d^4 y}{dx^4}$ integrale est:

$$y = \alpha e^x + \beta \sin A \cdot (x + \mathfrak{B}) + \gamma e^{-x}$$

Huius aequationis $0 = y - \frac{d^6 y}{dx^6}$ integrale est:

$$y = \alpha e^x + \beta e^{x \cos A \cdot \frac{2}{5} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{2}{5} \pi + \mathfrak{B} \right) \\ + \gamma e^{x \cos A \cdot \frac{4}{5} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{4}{5} \pi + \mathfrak{C} \right)$$

Huius aequationis $0 = y - \frac{d^6 y}{dx^6}$ integrale est:

$$y = \alpha e^x + \beta e^{x \cos A \cdot \frac{1}{3} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{1}{3} \pi + \mathfrak{B} \right) \\ + \gamma e^{x \cos A \cdot \frac{2}{3} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{2}{3} \pi + \mathfrak{C} \right) + \delta e^{-x}$$

Huius aequationis $0 = y - \frac{d^7 y}{dx^7}$ integrale est:

$$y = \alpha e^x + \beta e^{x \cos A \cdot \frac{2}{7} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{2}{7} \pi + \mathfrak{B} \right) \\ + \gamma e^{x \cos A \cdot \frac{4}{7} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{4}{7} \pi + \mathfrak{C} \right) \\ + \delta e^{x \cos A \cdot \frac{6}{7} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{6}{7} \pi + \mathfrak{D} \right)$$

Huius aequationis $0 = y - \frac{d^8 y}{dx^8}$ integrale est:

$$= \alpha e^x + \beta e^{x \cos A \cdot \frac{1}{4} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{1}{4} \pi + \mathfrak{B} \right) + \gamma \sin A \cdot (x + \mathfrak{C}) \\ + \delta e^{x \cos A \cdot \frac{3}{4} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{3}{4} \pi + \mathfrak{D} \right) + \varepsilon e^{-x} \text{ etc.}$$

40. Si proposita fuerit ista aequatio differentialis gradus in

$$0 = y + \frac{d^n y}{dx^n},$$

posito elemento dx constante, eius integrale invenire.

Solutio

Posito secundum regulam 1 pro y et z^n pro $\frac{d^n y}{dx^n}$, prodibit is algebraica $0 = 1 + z^n$, quae si n fuerit numerus impar, divisorem realem habet $1 + z$, ex quo oritur $y = ae^{-x}$. Reliqui divisores sunt imaginarii; horum vero huius continentur in hoc factore trin-

$$1 - 2z \cos A \cdot \frac{2k-1}{n} \pi + zz,$$

haecque expressio omnes prorsus divisores formae $1 + z^n$ sugg-
 $2k-1$ omnes numeri impares ipso n non maiores successive su-
 Collata autem hac formula

$$1 - 2z \cos A \cdot \frac{2k-1}{n} \pi + zz$$

cum factore generali

$$ff - 2fz \cos A \cdot \varphi + zz$$

fit

$$f = 1 \text{ et } \varphi = \frac{2k-1}{n} \pi;$$

hinc ergo enascitur sequens pro y valor generalis

$$y = ae^{x \cos A \cdot \frac{2k-1}{n} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{2k-1}{n} \pi + \mathfrak{A} \right).$$

Atque in hoc valore generali etiam continetur valor ipsius y ex-
 plici $1 + z$, si quidem n fuerit numerus impar, oriundus; prodit en-
 $y = ae^{-x}$, si fiat $2k-1 = n$, tum enim fit

$$\cos A \cdot \frac{2k-1}{n} \pi = \cos A \cdot \pi = -1$$

$$y = \alpha e^{x \cos A \cdot \frac{2k-1}{n} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{2k-1}{n} \pi + \mathfrak{A} \right)$$

$k = 1$ successive omnes numeri impares 1, 3, 5, 7 etc., qui quidem ex n non sunt maiores, substituantur istique valores cuncti in unam colligantur. Prodit ergo hoc modo integrale quaesitum et completum

$$\begin{aligned} y = & \alpha e^{x \cos A \cdot \frac{1}{n} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{1}{n} \pi + \mathfrak{A} \right) \\ & + \beta e^{x \cos A \cdot \frac{3}{n} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{3}{n} \pi + \mathfrak{B} \right) \\ & + \gamma e^{x \cos A \cdot \frac{5}{n} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{5}{n} \pi + \mathfrak{C} \right) \\ & + \delta e^{x \cos A \cdot \frac{7}{n} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{7}{n} \pi + \mathfrak{D} \right) + \text{etc.}, \end{aligned}$$

membra consueque continuari debent, quoad n constantes arbitrariae ingressae; quod eveniet, si ex serie fractionum

$$\frac{1}{n}, \frac{3}{n}, \frac{5}{n}, \frac{7}{n} \text{ etc.}$$

unitatem non superantes capiantur. Fiet autem, si n sit numerus par, ut ultimum

$$\nu e^{x \cos A \cdot \frac{n-1}{n} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{n-1}{n} \pi + \mathfrak{N} \right).$$

numerus impar, membrum ultimum erit:

$$\nu e^{-\pi},$$

num vero

$$\mu e^{x \cos A \cdot \frac{n-2}{n} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{n-2}{n} \pi + \mathfrak{M} \right),$$

nullo negotio integrale completum quovis casu assignatur. Q. E. I.

I. Huius aequationis $0 = y + \frac{dy}{dx}$ integrale est:

$$y = \alpha e^{-x}$$

II. Huius aequationis $0 = y + \frac{d^2y}{dx^2}$ integrale est:

$$y = \alpha \sin A \cdot (x + \mathfrak{A})$$

III. Huius aequationis $0 = y + \frac{d^3y}{dx^3}$ integrale est:

$$y = \alpha e^{x \cos A \cdot \frac{1}{3} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{1}{3} \pi + \mathfrak{A} \right) + \beta e^{-x}$$

IV. Huius aequationis $0 = y + \frac{d^4y}{dx^4}$ integrale est:

$$y = \alpha e^{x \cos A \cdot \frac{1}{4} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{1}{4} \pi + \mathfrak{A} \right) \\ + \beta e^{x \cos A \cdot \frac{3}{4} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{3}{4} \pi + \mathfrak{B} \right)$$

V. Huius aequationis $0 = y + \frac{d^5y}{dx^5}$ integrale est:

$$y = \alpha e^{x \cos A \cdot \frac{1}{5} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{1}{5} \pi + \mathfrak{A} \right) \\ + \beta e^{x \cos A \cdot \frac{2}{5} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{2}{5} \pi + \mathfrak{B} \right) + \gamma e^{-x}$$

VI. Huius aequationis $0 = y + \frac{d^6y}{dx^6}$ integrale est:

$$y = \alpha e^{x \cos A \cdot \frac{1}{6} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{1}{6} \pi + \mathfrak{A} \right) + \beta \sin A \cdot (x + \mathfrak{B}) \\ + \gamma e^{x \cos A \cdot \frac{5}{6} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{5}{6} \pi + \mathfrak{C} \right)$$

$$\begin{aligned}
y = & \alpha e^{x \cos A \cdot \frac{1}{7} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{1}{7} \pi + \mathfrak{A} \right) \\
& + \beta e^{x \cos A \cdot \frac{3}{7} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{3}{7} \pi + \mathfrak{B} \right) \\
& + \gamma e^{x \cos A \cdot \frac{5}{7} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{5}{7} \pi + \mathfrak{C} \right) + \delta e^{-x}
\end{aligned}$$

Huius aequationis $0 = y + \frac{d^3 y}{dx^3}$ integrale est:

$$\begin{aligned}
y = & \alpha e^{x \cos A \cdot \frac{1}{8} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{1}{8} \pi + \mathfrak{A} \right) \\
& + \beta e^{x \cos A \cdot \frac{3}{8} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{3}{8} \pi + \mathfrak{B} \right) \\
& + \gamma e^{x \cos A \cdot \frac{5}{8} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{5}{8} \pi + \mathfrak{C} \right) \\
& + \delta e^{x \cos A \cdot \frac{7}{8} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{7}{8} \pi + \mathfrak{D} \right)
\end{aligned}$$

PROBLEMA IV

2. Si proposita fuerit aequatio differentialis gradus $2n$ haec:

$$0 = y + \frac{2h d^n y}{dx^n} + \frac{d^{2n} y}{dx^{2n}}$$

elemento dx constante, eius integrale invenire, existente $hh > 1$.

Solutio

secundum regulam ponimus 1 pro y , z^n pro $\frac{d^n y}{dx^n}$ et z^{2n} pro $\frac{d^{2n} y}{dx^{2n}}$
ista aequatio algebraica

$$0 = 1 + 2hz^n + z^{2n},$$

si $hh > 1$ in hos duos factores resolvitur:

$$[z^n + h + \sqrt{hh - 1}] [z^n + h - \sqrt{hh - 1}].$$

erunt quantitates affirmativae. Sit ergo

$$h + \sqrt{hh - 1} = a^n \text{ et } h - \sqrt{hh - 1} = b^n,$$

ita ut sit $ab = 1$. Habebimus igitur istam aequationem in duos resolutam:

$$0 = (z^n + a^n) (z^n + b^n)$$

atque prioris factoris singuli factores trinomiales reales continet forma:

$$aa - 2az \cos A \cdot \frac{2k-1}{n} \pi + zz$$

posterioris vero in hac:

$$bb - 2bz \cos A \cdot \frac{2k-1}{n} \pi + zz.$$

Omnesque factores habebuntur, si in utraque forma successivè ponantur omnes numeri impares 1, 3, 5, 7 etc., qui exponentes maiores. Integrale ergo quaesitum ex his factoribus ita formabitur

$$\begin{aligned} y = & A e^{ax \cos A \cdot \frac{1}{n} \pi} \sin A \cdot \left(ax \sin A \cdot \frac{1}{n} \pi + \mathfrak{A} \right) \\ & + B e^{ax \cos A \cdot \frac{3}{n} \pi} \sin A \cdot \left(ax \sin A \cdot \frac{3}{n} \pi + \mathfrak{B} \right) \\ & + C e^{ax \cos A \cdot \frac{5}{n} \pi} \sin A \cdot \left(ax \sin A \cdot \frac{5}{n} \pi + \mathfrak{C} \right) \\ & + D e^{ax \cos A \cdot \frac{7}{n} \pi} \sin A \cdot \left(ax \sin A \cdot \frac{7}{n} \pi + \mathfrak{D} \right) + \\ & + a e^{bx \cos A \cdot \frac{1}{n} \pi} \sin A \cdot \left(bx \sin A \cdot \frac{1}{n} \pi + \mathfrak{a} \right) \\ & + \beta e^{bx \cos A \cdot \frac{3}{n} \pi} \sin A \cdot \left(bx \sin A \cdot \frac{3}{n} \pi + \mathfrak{b} \right) \\ & + \gamma e^{bx \cos A \cdot \frac{5}{n} \pi} \sin A \cdot \left(bx \sin A \cdot \frac{5}{n} \pi + \mathfrak{c} \right) + \end{aligned}$$

$$0 = y - \frac{2h}{dx^n} y + \frac{dx^{2n}}{dx^{2n}} y$$

constante et existente $hh > 1$, eius integratio invenire.

Solutio

adum regulam supra datam orietur hic sequens aequatio algebraica

$$0 = 1 - 2 h z^n + z^{2n};$$

os duos factores reales primum resolvitur:

$$0 = [z^n - h + \sqrt{(hh - 1)}] [z^n - h - \sqrt{(hh - 1)}].$$

em h donotet quantitatem positivam, ponatur

$$h + \sqrt{(hh - 1)} = a^n \text{ et } h - \sqrt{(hh - 1)} = b^n,$$

$ab = 1$; hincque orietur ista aequatio:

$$0 = (z^n - a^n) (z^n - b^n).$$

actoris $z^n - a^n$ omnes factores trinomialos reales continentur in

$$aa - 2 az \cos A + \frac{2k}{n} \pi + zz;$$

is vero $z^n - b^n$ in hac forma

$$bb - 2 bz \cos A + \frac{2k}{n} \pi + zz;$$

e factores habebuntur, si in utraque forma loco $2k$ successively ponantur
umori pares 0, 2, 4, 6 etc. numero n non maiores. Ex his itaque fac-
gnitis integratio quaesitum colligitur fore:

$$\begin{aligned}
& + Ce^{\frac{ax \cos A}{n} \sin A} \cdot \left(ax \sin A \cdot \frac{6}{n} \pi \right. \\
& + De^{\frac{ax \cos A}{n} \sin A} \cdot \left(ax \sin A \cdot \frac{6}{n} \pi \right. \\
y = & + ae^{bx} + \beta e^{\frac{bx \cos A}{n} \sin A} \cdot \left(bx \sin A \cdot \frac{2}{n} \pi \right. \\
& + \gamma e^{\frac{bx \cos A}{n} \sin A} \cdot \left(bx \sin A \cdot \frac{4}{n} \pi \right. \\
& + \delta e^{\frac{bx \cos A}{n} \sin A} \cdot \left(bx \sin A \cdot \frac{6}{n} \pi \right.
\end{aligned}$$

Q. E. I.

PROBLEMA VI

44. Si proposita fuerit aequatio differentialis grad

$$0 = y + \frac{2h d^n y}{dx^n} - \frac{d^{2n} y}{dx^{2n}}$$

sumto elemento dx constante, eius integrale inveniro.

Solutio

Aequatio algebraica, quae secundum praeceptu hinc

$$0 = 1 + 2hz^n - z^{2n}$$

in hos duos factores reales primum resolvitur:

$$0 = [h + \sqrt{hh + 1} - z^n] [-h + \sqrt{hh + 1} - z^n]$$

Fiat, id quod ob h quantitatem positivam semper fieri po

$$\sqrt{hh + 1} + h = a^n \text{ et } \sqrt{hh + 1} - h = b^n$$

ita ut fit $ab = 1$; hincque nascetur ista aequatio:

$$0 = (a^n - z^n) (b^n + z^n).$$

$$ax^2 + 2xz \cos A + \frac{2k-1}{n} \pi + zz,$$

oris vero in hac:

$$bb - 2bz \cos A + \frac{2k-1}{n} \pi + zz,$$

ut factores habebuntur, si in priori loco $2k$ omnes numeri parvi etc., in posteriori vero loco $2k-1$ omnes impares $1, 3, 5, 7$ etc. in n non excedentes successive substituuntur. Ex his ergo factoribus integrale quaesitum colligitur:

$$y = \left\{ \begin{aligned} & Ae^{ax} + Be^{ax \cos A + \frac{2}{n} \pi} \sin A \cdot \left(ax \sin A + \frac{2}{n} \pi + \mathfrak{B} \right) \\ & + Ce^{ax \cos A + \frac{4}{n} \pi} \sin A \cdot \left(ax \sin A + \frac{4}{n} \pi + \mathfrak{C} \right) \\ & + De^{ax \cos A + \frac{6}{n} \pi} \sin A \cdot \left(ax \sin A + \frac{6}{n} \pi + \mathfrak{D} \right) + \text{etc.} \\ & + ae^{bx \cos A + \frac{1}{n} \pi} \sin A \cdot \left(bx \sin A + \frac{1}{n} \pi + \mathfrak{a} \right) \\ & + \beta e^{bx \cos A + \frac{3}{n} \pi} \sin A \cdot \left(bx \sin A + \frac{3}{n} \pi + \mathfrak{b} \right) \\ & + \gamma e^{bx \cos A + \frac{5}{n} \pi} \sin A \cdot \left(bx \sin A + \frac{5}{n} \pi + \mathfrak{c} \right) + \text{etc.} \end{aligned} \right.$$

Q. E. I.

PROBLEMA VII

Si proposita fuerit aequatio differentialis gradus indefiniti $2n$ haec:

$$0 = y - \frac{2k d^n y}{dx^n} - \frac{d^{2n} y}{dx^{2n}},$$

positum est elementum dx constans, eius integrale invenire.

Solutio

per substitutionem per regulam supra datam faciendam nascitur hinc isomorphismus algebraica ordinis $2n$:

$$0 = \{-h + \sqrt{(hh+1)} - z^n\} \{-h + \sqrt{(hh+1)} - h\}$$

Ob h quantitatem positivam ponatur

$$\sqrt{(hh+1)} + h = a^n \text{ et } \sqrt{(hh+1)} - h = b^n$$

ita ut sit $ab = 1$. Atque sequens habebitur aequatio resolutiva

$$0 = (a^n + z^n)(b^n - z^n),$$

cuius prioris factoris $a^n + z^n$ omnes factores trinomiales habebit formam:

$$aa - 2az \cos A \cdot \frac{2k-1}{n} \pi + zz$$

posterioris vero in hac:

$$bb - 2bz \cos A \cdot \frac{2k}{n} \pi + zz;$$

omnesque factores habebuntur, si in illa forma ponantur numeri impares 1, 3, 5, 7 etc. loco $2k-1$, in hac vero loci pares 0, 2, 4, 6 etc. numero n non maiores. Ex his itaque integrale quaesitum et completum:

$$y = \left\{ \begin{aligned} & Ae^{ax \cos A \cdot \frac{1}{n} \pi} \sin A \cdot \left(ax \sin A \cdot \frac{1}{n} \pi \right. \\ & + Be^{ax \cos A \cdot \frac{3}{n} \pi} \sin A \cdot \left(ax \sin A \cdot \frac{3}{n} \pi \right. \\ & + Ce^{ax \cos A \cdot \frac{5}{n} \pi} \sin A \cdot \left(ax \sin A \cdot \frac{5}{n} \pi \right. \\ & + ae^{bx} + \beta e^{bx \cos A \cdot \frac{2}{n} \pi} \sin A \cdot \left(bx \sin A \cdot \frac{2}{n} \pi \right. \\ & + \gamma e^{bx \cos A \cdot \frac{4}{n} \pi} \sin A \cdot \left(bx \sin A \cdot \frac{4}{n} \pi \right. \\ & + \delta e^{bx \cos A \cdot \frac{6}{n} \pi} \sin A \cdot \left(bx \sin A \cdot \frac{6}{n} \pi \right. \end{aligned} \right.$$

Q. E. I.

$$0 = y + \frac{2hdx^ny}{dx^n} + \frac{d^{2n}y}{dx^{2n}}$$

sito elemento dx constante, et existente $hh < 1$, eius integrale compereire.

Solutio

Aequatio algebraica ordinis $2n$, quae hinc oritur, est

$$0 = 1 + 2hz^n + z^{2n},$$

eius factores trinomiales reales omnes inveniendos capiatur in circulo cuius radius = 1, arcus ω , cuius cosinus sit = h , ita ut sit $h = \cos A \cdot \omega$.
 e invento unusquisque factor trinomialis continebitur in hac forma:

$$1 - 2z \cos A \cdot \frac{k\pi - \omega}{n} + zz$$

substituendo loco k omnes numeros impares 1, 3, 5, 7, ..., $(2n - 1)$,
 unum factorum numerus futurus sit n , uti numerus dimensionum requiritur.
 his igitur factoribus cognitis reperietur secundum praecepta data integralis
 aequationis propositae:

$$\begin{aligned} y = & \alpha e^{x \cos A \cdot \frac{\pi - \omega}{n}} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{\pi - \omega}{n} + a \right) \\ & + \beta e^{x \cos A \cdot \frac{3\pi - \omega}{n}} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{3\pi - \omega}{n} + b \right) \\ & + \gamma e^{x \cos A \cdot \frac{5\pi - \omega}{n}} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{5\pi - \omega}{n} + c \right) \\ & + \text{etc.} \\ & + \nu e^{x \cos A \cdot \frac{(2n-1)\pi - \omega}{n}} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{(2n-1)\pi - \omega}{n} + n \right). \end{aligned}$$

numerus scilicet membrorum hoc integrale constituentium est n , in
 numerus constantium arbitraryrum ingredientium est $2n$, uti gradus
 aequationis propositae requirit. Q. E. I.

47. Existente iterum $h < 1$, si proposita fuerit haec aequatio differentialis gradus indefiniti $2n$:

$$0 = y - \frac{2h d^n y}{dx^n} + \frac{d^{2n} y}{dx^{2n}}$$

sunto elemento dx constante, eius integrale completum invenire.

Solutio

Aequatio algebraica, quae secundum praecepta tradita hinc deducitur

$$0 = 1 - 2hz^n + z^{2n},$$

cuius singuli factores trinomiales reales, quorum numerus est n , erunt in hac forma generali:

$$1 - 2z \cos A \cdot \frac{k\pi - \omega}{n} + zz,$$

si loco k successive omnes numeri pares 2, 4, 6, 8 etc. usque ad $2n$ substituuntur. Denotat hic autem uti ante ω arcum circuli, cuius cosinus est h , qui ob $h < 1$ semper assignari potest, ita ut sit $h = \cos A \cdot \omega$ autem factoribus omnibus aequationis

$$0 = 1 - 2hz^n + z^{2n},$$

aequationis differentialis propositae integrale completum erit:

$$\begin{aligned} y = & \alpha e^{x \cos A \cdot \frac{2\pi - \omega}{n}} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{2\pi - \omega}{n} + \alpha \right) \\ & + \beta e^{x \cos A \cdot \frac{4\pi - \omega}{n}} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{4\pi - \omega}{n} + \beta \right) \\ & + \gamma e^{x \cos A \cdot \frac{6\pi - \omega}{n}} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{6\pi - \omega}{n} + \gamma \right) \\ & + \delta e^{x \cos A \cdot \frac{8\pi - \omega}{n}} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{8\pi - \omega}{n} + \delta \right) \\ & + \text{etc.} \\ & + \nu e^{x \cos A \cdot \frac{2n\pi - \omega}{n}} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{2n\pi - \omega}{n} + \nu \right). \end{aligned}$$

Ingrediuntur enim in hanc expressionem $2n$ constantes arbitrariae.

$$0 = y \pm \frac{2}{dx^n} y + \frac{d^{2n} y}{dx^{2n}}$$

differentiale dx positum est constans, eius integrale invenire.

Solutio

aequatio algebraica quae hinc formatur est:

$$0 = 1 \pm 2z^n + z^{2n} = (1 \pm z^n)^2,$$

si sit quadratum omnes eius factores erunt quadrati; pro signo superiori haec forma

$$\left(1 - 2z \cos A \cdot \frac{2k-1}{n} \pi + zz\right)^2$$

continet factores; pro signo inferiori autem haec forma

$$\left(1 - 2z \cos A \cdot \frac{2k}{n} \pi + zz\right)^2.$$

factoribus cognitis reperietur pro signo inferiori seu aequationis

$$0 = y - \frac{2}{dx^n} y + \frac{d^{2n} y}{dx^{2n}}$$

complete:

$$y = \left\{ \begin{array}{l} A e^x + B e^{x \cos A \cdot \frac{2}{n} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{2}{n} \pi + \mathfrak{B}\right) \\ + C e^{x \cos A \cdot \frac{4}{n} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{4}{n} \pi + \mathfrak{C}\right) \\ + \text{etc.} \\ + \alpha x e^x + \beta x e^{x \cos A \cdot \frac{2}{n} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{2}{n} \pi + \mathfrak{b}\right) \\ + \gamma x e^{x \cos A \cdot \frac{4}{n} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{4}{n} \pi + \mathfrak{c}\right) \\ + \text{etc.} \end{array} \right.$$

integrale erit

$$\begin{aligned}
 y &= Ae^{x \cos A \cdot \frac{1}{n} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{1}{n} \pi + 2 \right. \\
 &+ Be^{x \cos A \cdot \frac{3}{n} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{3}{n} \pi + 2 \right. \\
 &+ Ce^{x \cos A \cdot \frac{5}{n} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{5}{n} \pi + 2 \right. \\
 &+ \text{etc.} \\
 &+ axe^{x \cos A \cdot \frac{1}{n} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{1}{n} \pi + 2 \right. \\
 &+ \beta xe^{x \cos A \cdot \frac{3}{n} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{3}{n} \pi + 2 \right. \\
 &+ \gamma xe^{x \cos A \cdot \frac{5}{n} \pi} \sin A \cdot \left(x \sin A \cdot \frac{5}{n} \pi + 2 \right. \\
 &+ \text{etc.}
 \end{aligned}$$

Q. E. I.

49. Ex his allatis exemplis iam abunde perspicitur, quomodo omnes aequationes differentiales cuiuscunque gradus, resolvi possint, tuncantur in hac forma

$$0 = Ay + \frac{Bdy}{dx} + \frac{Cddy}{dx^2} + \frac{Dd^3y}{dx^3} + \frac{Ed^4y}{dx^4} +$$

denotantibus litteris A, B, C, D etc. coefficients constantes, quibus integralia completa inveniri oporteat. Unica nimirum est resolutio aequationum algebraicarum in factores reales, quae trinomialis; quam autem in hoc negotio, quippe ab algebrae principiis tanquam datam assumere possumus. At vero haec eadem resolutio potest quoque in aequationibus huiusmodi, quarum terminus ultimus grediuntur, dummodo aequationum algebraicarum, quae in omnes assignari queant radices. Hunc igitur usum unico ex

PROBLEMA XI

Si proposita fuerit ista aequatio differentialis in infinitum excurrentis:

$$0 = y - \frac{dy}{2 dx^2} + \frac{d^2y}{24 dx^4} - \frac{d^3y}{720 dx^6} + \frac{d^4y}{40320 dx^8} - \text{etc.}$$

differentiale dx positum est constans, eius integrale completum invenire.

Solutio

posito pro y , et z^k pro differentiali cuiusvis gradus $\frac{d^k y}{dx^k}$, orietur ista in infinitum excurrentis

$$0 = 1 - \frac{z^2}{1 \cdot 2} + \frac{z^4}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4} - \frac{z^6}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4 \cdot 5 \cdot 6} + \frac{z^8}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4 \cdot 5 \cdot 6 \cdot 7 \cdot 8} - \text{etc.}$$

venit enim hac

$$0 = \cos A \cdot z.$$

ergo aequationis radices sunt omnes arcus circuli radii = 1, quorum vanescunt. Quocirca omnes possibiles valores ipsius z erunt sequentes:

$$\pm \frac{\pi}{2}, \pm \frac{3\pi}{2}, \pm \frac{5\pi}{2}, \pm \frac{7\pi}{2}, \pm \frac{9\pi}{2} \text{ etc.}$$

ut radicibus ac proinde divisoribus simplicibus aequationis illius qui omnes sunt reales, aequationis differentialis propositae integrale in erit:

$$y = \alpha e^{\frac{\pi x}{2}} + \alpha e^{-\frac{\pi x}{2}} + \beta e^{\frac{3\pi x}{2}} + \beta e^{-\frac{3\pi x}{2}} + \gamma e^{\frac{5\pi x}{2}} + \gamma e^{-\frac{5\pi x}{2}} + \delta e^{\frac{7\pi x}{2}} + \delta e^{-\frac{7\pi x}{2}} + \text{etc. in infinitum.}$$

Unde quisque terminus seorsim sumtus vel plures inveni dabitur integrale particulare aequationis differentialis propositae. Q. E. D.

De talium aequationum exempla in *Institutionum calculi integralis* vol. II, § 1107 - 1202 confer quoque notam p. 303 et praefationis p. IX, LEONHARDI EULERI Opera omnia, series I. II. D.

DE CONSTRUCTIONE AEQUATIONUM

Commentatio 70 indicis ENESTROEMIANI

Commentarii academiae scientiarum Petropolitanae 9 (1737), 1

1. Quoties in resolutione problematum ad aequationem pervenitur, ante omnia inquirendum est, an istae aequationes admittant; perfectissime enim problema resolvi censendum est, si constructionem aequationis algebraicae deducitur. At si aequationis constructio sine evenit, in formam algebraicam nullo modo transmutari non potest, quadraturis vel refectionibus curvarum, quarum constructio problemata resolvenda uti oportet. Ad hoc vero efficiendum aequatio solutionem problematis continens et primi tantum gradus differentialis et praeterea separationem variabilium admittat, receptis atque iam satis cognitis uti velimus. Hoc enim ista aequatio defectu, ut earum ope neque aequationes differentiales aequationis neque differentiales primi gradus, quarum separatio non potest fieri, queant. Hanc ob rem nisi aequatio ad differentialem primi gradus reducatur, simulque separatio variabilium detegi potest, frustra per illam aequationis investigatur.

2. Dedit autem ego iam aliquoties specimina methodi¹⁾ cuius ope multo latius patet, cuius ope non solum plures aequationes differentiales separationem variabilium non admittentes construxi, sed et differentiales secundi gradus, quae nequidem ad differentialem primi gradus reduci poterant. Initio quidem seriebus infinitis, in quas aequationes

1) Vide p. 16, 20, 83 huius voluminis.

insivi, qua ad easdem constructiones pertinere possem. In quo et negotio operum non inutiliter collocavi; incidi enim in methodum aequationum modularum erucendi, quarum ope ad constructiones difficillimarum aequationum paratur. Methodum quidem hunc fusius iam exposui¹⁾, sed illius universum in construendis aequationibus illo tempore monstrare non vacavit. Nunc tamen nuperrime dedi specimen illarum aequationum²⁾, quae ope reductionis ellipsis construi possunt. Nunc vero, quo usus huius methodi plenius respiciatur, casus nonnullos pervolvam speciales, ex quibus plurimarum aequationum constructiones consequantur. Principia autem ex dissertatione de infinitis curvis eiusdem generis³⁾, quam praecedente anno praelegi, peto.

3. Cum igitur totum negotium ad inventionem aequationum modularum recidat, sit $z := \int P dx$, et P functio quaecumque ex x et a aliisque constantibus conflata, in qua quidem integratione ipsius $P dx$ solum x ut variabile tractetur. Quaeritur autem, si integrale $\int P dx$ differentietur ponendo pro a tantum a variabile, quale differentiale sit proditurum. Inveniri igitur debet aequatio differentialis vel primi, si fieri potest, vel altioris cuiusdam gradus, quae a aeque iusit tanquam variabilis ac x vel z . Huiusmodi ergo aequationem cum HERMANNO modulare vocavi, tres continebit variables z , x et a , quae autem in aequationem duarum variabilium abibit, si vel ipsi z vel x determinatus vel ab a pendens valor tribuatur. Talis vero aequatio quaecumque habuerit formam, et cuiuscumque sit gradus differentialis, semper ope aequationis $z := \int P dx$ construi poterit³⁾. Nam si pro dato quoque ipsius a valoris $P dx$ exhibeatur, quod per quadraturas fieri potest, et z vel x illi valori assignato aequale capiatur, determinabitur altera ipsarum z vel x per a , eiusque valor quantitas immotescit. Quocirca hinc ratione pro dato alterius indeterminatae quantitas poterit reperiri, in quo ipsa aequationis cuiusmodi constructio consistit.

4. Aequatio autem modularis erit vel differentialis primi gradus vel secundi vel tertiæ vel altioris cuiusdam, prout functio P fuerit comparata. Quod dignoscendum et ipsam aequationem modulare inveniendum

1) L. EULERI Commentationes 44 et 45 huius voluminis, p. 36 et p. 57.

2) L. EULERI Commentatio 52 voluminis I 20. Vide notam p. 16.

3) Cf. *Institutiones calculi integralis* vol. II, § 1017—1058; vide quoque notam p. 37. LEONHARDI EULERI Opera omnia, series I, vol. 12, p. 221—245.

per da dividatur; quod prodit ponatur R . Porro simili modo et per dx dividendo orietur nova quantitas S , ex hacque. Omnes ergo hae quantitates Q, R, S, T etc. ex data functione. His iam inventis positoque a iterum constante, si fuerit

$$\int Q dx = a \int P dx + K,$$

ubi a utcumque datum esse potest per a et constantes, K vero quaecumque ex a, x et constantibus conflata; tum aequatio differentialis primi gradus, quae ex illa obtinetur, si loco z et $\frac{dz - P dx}{da}$ loco $\int Q dx$. Erit ergo aequatio modularis haec

$$\frac{dz - P dx}{da} = az + K.$$

Hae vero quantitas K , quia quantitate constante quocumque minui, ita est accipienda, ut evanescat posito $x = 0$, si quidem $P dx$ ita accipi debeat, ut evanescat posito $x = 0$; quod perpetuo est observandum. Loco K ergo semper scribi poterit quantitas, quae prodit, si in K ponatur $x = 0$.

5. Si $\int Q dx$ non pendeat a $\int P dx$, ideoque aequatio haec

$$\int Q dx = a \int P dx + K$$

inveniri nequeat, videndum est, num sit

$$\int R dx = a \int Q dx + \beta \int P dx + K,$$

ubi iterum a et β per a et constantes, K vero per x, a et constantes. Si talis formae aequatio poterit formari, tum aequatio modularis secundi gradus reperiaturque per has formulas

$$\int P dx = z, \int Q dx = \frac{dz - P dx}{da},$$

$$\int R dx = \frac{d\left(\frac{dz - P dx}{da}\right) - Q dx}{da}.$$

$$\int S dx = \frac{d \left(\frac{d \left(\frac{dz}{da} \frac{P dx}{da} \right) - Q dx}{da} \right) - R dx}{da}$$

$\int T dx$ aequatur differentiali huius quantitatis ipso $S dx$ minuto et p
iso. Hocque modo ulterius est progrediendum, si aequatio modular
differentialia altiorum graduum ascendit.

6. His praemissis praeceptis considerabo hanc aequationem special

$$z = \int e^{ax} X dx,$$

X functionem quamcumque ipsius x et constantium ab a non pende
nificet. Atque primo quidem investigabo, quidom valorem X habere de
aequatio modularis fiat tantum differentialis primi gradus, simulque o
di aequationes ope formulae

$$z = \int e^{ax} X dx$$

strui possint. Est vero e numerus, cuius logarithmus est unitas, atque
de ipsius $e^{ax} X dx$ ita sumi pono, ut evanescent posito $x = 0$. Cum igit
 $= e^{ax} X$, et X ab a non pendent, erit $e^{ax} X x da$ eius differentiale posito a
nte, ideoque

$$Q = e^{ax} X x.$$

o ergo aequatio modularis sit differentialis primi gradus, oportet sit

$$\int e^{ax} X x dx = a \int e^{ax} X dx + K - C.$$

amus $K = e^{ax} X p$ et sumantur differentia posito a constante, habet

$$e^{ax} X x dx = a e^{ax} X dx + e^{ax} X dp + e^{ax} p dX + e^{ax} a X p dx$$

$$X x dx = a X dx + X dp + p dX + a X p dx.$$

de oritur

$$\frac{dX}{X} = \frac{x dx - a dx - dp - a p dx}{p},$$

1) Editio princeps: $\int e^{ax} X dx$ loco $\int e^{ax} X x dx$.

non pro p datus valor in a habet
 at a utcumque ab a pendens effici potest.

7. Inventis autem hinc idoneis valoribus pro X et

$$dz - e^{ax} X dx = az da + (e^{ax} X p - C)$$

Ponamus primo esse p constans = m , erit

$$\frac{dX}{X} = \frac{x dx - (a + ma) dx}{m},$$

fiatque

$$a + ma = b \text{ seu } a = \frac{b}{1+m},$$

ita ut b et m ab a non pendent; erit

$$\frac{dX}{X} = \frac{x dx - b dx}{m} \text{ et } lX = \frac{x^2 - 2bx}{2m}$$

atque

$$X = e^{\frac{x^2 - 2bx}{2m}};$$

constans vero C erit = m . Quamobrem ex aequatione

$$z = \int e^{\frac{x^2 - 2bx + 2max}{2m}} dx$$

oritur ista aequatio modularis

$$dz = (b - ma) z da - m da + e^{\frac{x^2 - 2bx + 2max}{2m}} ($$

Haec ergo aequatio, cuiusque functioni ipsius a quantitas
 ut duae tantum variables z et a supersint, semper
 quidem aliunde iam patet, quia altera variabilis z unica
 At si ipsi z datus per a et constantes valor tribuatur, h
 variables a et x tantum, quae consueto more minus tract
 tamen hoc modo construi poterit: pro quovis ipsius a va
 cuius applicata abscissae x respondens sit

$$= e^{\frac{x^2 - 2bx + 2max}{2m}}$$

in hacque curva sumatur area aequalis eidem ipsius
 aequalis, erit abscissa hoc modo determinata verus va

$$p = \beta + \gamma x,$$

$$\frac{dX}{X} = \frac{xdx - adx - \gamma dx - \beta adx - \gamma axdx}{\beta + \gamma x},$$

ressio, quo a ex ea excedat, ponatur

$$\frac{dX}{X} = \frac{fxdx - gdx}{mx + n},$$

et n non involvant a , erit

$$\beta = \frac{n}{f + ma}, \gamma = \frac{m}{f + ma}$$

$$a = \frac{g - m - na}{f + ma} \text{ atque } p = \frac{n + mx}{f + ma}.$$

aut

$$lX = \frac{fx}{m} - \frac{fn + gm}{m^2} l(mx + n)$$

$$\text{atque } X = e^{\frac{fx}{m}} (mx + n)^{\frac{-fn - gm}{m^2}}$$

$$K = e^{ax + \frac{fx}{m}} (mx + n)^{\frac{m^2 - fn - gm}{m^2}} : (f + ma),$$

$$C = \frac{n^{\frac{m^2 - fn - gm}{m^2}}}{f + ma}.$$

$f = 0$, quod sine detrimento universalitatis fieri potest, erit

$$z = \int e^{ax} (mx + n)^{\frac{-g}{m}} dx;$$

hinc orietur aequatio modularis

$$\frac{(g - m - na)zda}{ma} + \frac{e^{ax} (mx + n)^{\frac{-g}{m}} (madx + nda + mxda)}{ma} = \frac{n^{\frac{m-g}{m}} da}{ma}.$$

omodecunque z per a ita ut sit

habebitur constructio huius aequationis

$$Ada = e^{ax}(mx + n)^{-\frac{p}{m}}(madx + nda +$$

quae quidem facta substitutione $x = \frac{y - na}{ma}$ facile seq

9. Cum igitur haec aequationes, quae ex aequatione
 differentialibus primi gradus eliciuntur, receptas regulas
 superent, progrediendum est ad aequationes modulare
 gradus. Retinebo vero priorem formam $z = \int e^{ax} X dx$ et
 functionem ipsius x esso oporteat X , quo aequatio in
 differentialia ascendat. Erit vero

$$P = e^{ax} X, \quad Q = e^{ax} Xx \quad \text{et} \quad R = e^{ax}$$

quare pono

$$\int e^{ax} Xx^2 dx = a \int e^{ax} Xx dx + \beta \int e^{ax} X dx +$$

Sumatur

$$K = e^{ax} Xp,$$

habebitur sumtis differentialibus

$$Xx^2 dx = aXx dx + \beta X dx + X dp + p dX$$

unde fit

$$\frac{dX}{X} = \frac{x^2 dx - ax dx - \beta dx - dp - a}{p}$$

Ponatur

$$p = \frac{(x - \gamma)(x - \delta)}{a},$$

erit

$$\frac{dX}{X} = \frac{-dp}{p} + \frac{a(\gamma + \delta - a)x dx - a(\gamma\delta - a^2)}{(x - \gamma)(x - \delta)}$$

Sit

$$a\gamma + a\delta - aa = f \quad \text{scu} \quad a = \gamma + \delta - \frac{f}{a} \quad \text{et}$$

existentibus γ, δ et f, g quantitibus ab a non ponder

$$\frac{dX}{X} = \frac{-dp}{p} + \frac{fx dx - g dx}{(x - \gamma)(x - \delta)}$$

atque

$$X = c (x - \gamma)^{\frac{\gamma f - g - \gamma + \delta}{\gamma - \delta}} (x - \delta)^{\frac{\delta f - g - \delta + \gamma}{\delta - \gamma}}.$$

10. Ponatur

$$\frac{\gamma f - g - \gamma + \delta}{\gamma - \delta} = \lambda \text{ et } \frac{\delta f - g - \delta + \gamma}{\delta - \gamma} = \mu,$$

$$f = \lambda + \mu + 2 \text{ et } g = \gamma \mu + \delta \lambda + \gamma + \delta.$$

$$X = c (x - \gamma)^\lambda (x - \delta)^\mu, \quad \alpha = \gamma + \delta - \frac{\lambda + \mu + 2}{a}$$

$$\beta = \frac{\gamma \mu + \delta \lambda + \gamma + \delta}{a} - \gamma \delta,$$

$$K = \frac{ce^{ax} (x - \gamma)^{\lambda+1} (x - \delta)^{\mu+1}}{a}$$

$$C = \frac{c (-\gamma)^{\lambda+1} (-\delta)^{\mu+1}}{a}.$$

Quocirca fiet

$$z = \int e^{ax} (x - \gamma)^\lambda (x - \delta)^\mu c dx,$$

quae dabit sequentem aequationem modulare

$$\begin{aligned} d \left(\frac{e^{ax} (x - \gamma)^\lambda (x - \delta)^\mu c dx}{da} \right) &= e^{ax} (x - \gamma)^\lambda (x - \delta)^\mu c x dx \\ &+ (\gamma + \delta) dz - \frac{(\lambda + \mu + 2) dz}{a} \\ &- \left(\gamma + \delta - \frac{\lambda + \mu + 2}{a} \right) e^{ax} (x - \gamma)^\lambda (x - \delta)^\mu c dx \\ &+ \frac{(\gamma \mu + \delta \lambda + \gamma + \delta) z da}{a} - \gamma \delta z da \\ &+ \frac{e^{ax} (x - \gamma)^{\lambda+1} (x - \delta)^{\mu+1} c da}{a} - \frac{(-\gamma)^{\lambda+1} (-\delta)^{\mu+1} c da}{a}. \end{aligned}$$

Sive quod eodem redit

$$z = \int e^{ax} (\varepsilon x + \eta)^\lambda (\zeta x + \theta)^\mu dx$$

1) Cf. *Institutiones calculi integralis* vol. II, § 1036—1030. Vide notam p. 151.

$$\begin{aligned}
& d\left(\frac{dz - e^{ax}(\varepsilon x + \eta)^\lambda(\zeta x + \theta)^\mu dx}{du}\right) = e^{ax}(\varepsilon x + \eta)^\lambda(\zeta x + \theta)^\mu \\
& - \left(\frac{\eta}{\varepsilon} + \frac{\theta}{\zeta} + \frac{\lambda + \mu + 2}{a}\right) \left(dz - e^{ax}(\varepsilon x + \eta)^\lambda(\zeta x + \theta)^\mu\right) \\
& - \left(\frac{\eta(\mu + 1)}{\varepsilon a} + \frac{\theta(\lambda + 1)}{\zeta a} + \frac{\eta\theta}{\varepsilon\zeta}\right) z da \\
& + e^{ax}(\varepsilon x + \eta)^{\lambda+1}(\zeta x + \theta)^{\mu+1} \frac{da}{\varepsilon\zeta a} - \frac{\eta^{\lambda+1}\theta^{\mu+1} da}{\varepsilon\zeta a},
\end{aligned}$$

in qua litterae $\varepsilon, \zeta, \eta, \lambda, \mu$ denotant quantitates constantes

11. Tribnatur ipsi x valor vel constans vel ab a quomodo libet variabilis et sumto da constante loco omnium terminorum, in quibus x occurrit, $A da$ denotante A functionem resultantem ipsius a et constantibus $\varepsilon, \zeta, \eta, \lambda, \mu$ habebit aequatio modularis in sequentem aequationem duarum variabilium z et a involventem:

$$\frac{ddz}{da} + \left(\frac{\eta}{\varepsilon} + \frac{\theta}{\zeta} + \frac{\lambda + \mu + 2}{a}\right) dz + \left(\frac{\eta(\mu + 1)}{\varepsilon a} + \frac{\theta(\lambda + 1)}{\zeta a} + \frac{\eta\theta}{\varepsilon\zeta}\right) z da = A da$$

seu

$$\frac{ddz}{da} + \left(b + \frac{c}{a}\right) dz + \left(f + \frac{g}{a}\right) z da = A da$$

positis

$$\frac{\eta}{\varepsilon} + \frac{\theta}{\zeta} = b, \quad \lambda + \mu + 2 = c, \quad \frac{\eta\theta}{\varepsilon\zeta} = f$$

et

$$\frac{\eta(\mu + 1)}{\varepsilon} + \frac{\theta(\lambda + 1)}{\zeta} = g.$$

Haec ergo aequatio differentio-differentialis ope aequationis

$$z = \int e^{ax}(\varepsilon x + \eta)^\lambda(\zeta x + \theta)^\mu dx$$

poterit construi. Simili modo si ipsi z tribnatur valor vel constans vel ab a quomodo libet variabilis et sumto da constante loco omnium terminorum, in quibus z occurrit, $A da$ denotante A functionem resultantem ipsius a et constantibus $\varepsilon, \zeta, \eta, \lambda, \mu$ habebit aequatio modularis abibit in aequationem differentio-differentialis involventem z et a multo magis implicatam, cujus nihilominus forma exhiberi.

12. Quo autem obtineamus aequationes differentiales in z et a involventes hoc modo construi queant, oportet, ut aequationes ita eruantur

inspirationem ad hanc formam definitam ducimus. Assumendo ergo aequationem
 fundamentalem magis compositam hanc

$$z = E \int e^{ax} (\eta + \varepsilon x)^\lambda (0 + \zeta x)^\mu dx + F \int e^{-ax} (\eta - \varepsilon x)^\lambda (0 - \zeta x)^\mu dx$$

ubi $E, F, \varepsilon, \zeta, \eta, 0, \lambda, \mu$ sint quantitates constantes ab a non pendent
 vero ut ante

$$b = \frac{0}{\zeta} + \frac{\eta}{\varepsilon}, \quad c = \lambda + \mu + 2, \quad f = \frac{\eta 0}{\varepsilon \zeta}$$

et

$$g = \frac{\eta(\mu + 1)}{\varepsilon} + \frac{0(\lambda + 1)}{\zeta},$$

invenietur ex hac aequatione sequens modularis:

$$\begin{aligned} & d \left(\frac{dz + E e^{ax} (\eta + \varepsilon x)^\lambda (0 + \zeta x)^\mu dx + F e^{-ax} (\eta - \varepsilon x)^\lambda (0 - \zeta x)^\mu dx}{da} \right) \\ &= E e^{ax} (\eta + \varepsilon x)^\lambda (0 + \zeta x)^\mu x dx + F e^{-ax} (\eta - \varepsilon x)^\lambda (0 - \zeta x)^\mu x dx \\ &- \left(b + \frac{c}{a} \right) (dz + E e^{ax} (\eta + \varepsilon x)^\lambda (0 + \zeta x)^\mu dx + F e^{-ax} (\eta - \varepsilon x)^\lambda (0 - \zeta x)^\mu dx) \\ &- \left(f + \frac{g}{a} \right) z da + \frac{E e^{ax} (\eta + \varepsilon x)^{\lambda+1} (0 + \zeta x)^{\mu+1} da}{\varepsilon \zeta a} \\ &- \frac{F e^{-ax} (\eta - \varepsilon x)^{\lambda+1} (0 - \zeta x)^{\mu+1} da}{\varepsilon \zeta a} - \frac{(E - F) \eta^{\lambda+1} 0^{\mu+1} da}{\varepsilon \zeta a}. \end{aligned}$$

13. Quo nunc talis valor pro x substituendus inveniat, termini praeter eos in quibus inest z evanescent, facio $E = F = 1$, quos ultimos evanescent. Deinde pono

$$\frac{\eta}{\varepsilon} + \frac{0}{\zeta} = 0 \quad \text{seu} \quad b = 0, \quad \text{atque facio} \quad x = \frac{-\eta}{\varepsilon},$$

ut ambo termini penultimi evanescent, ad quod quidem requiritur
 ut $\mu + 1$ sint numeri affirmativi. Quia itaque x constantem habet
 omnes termini in quibus inest dx evanescent. Fiat brevitatis gratia

$$\varepsilon = -1, \quad \zeta = 1, \quad \text{et} \quad \eta = 0 = h,$$

erit

$$b = 0, \quad c = \lambda + \mu + 2, \quad f = -h^2 \quad \text{et} \quad g = \lambda h - \mu h = h(\lambda - \mu)$$

In qua si sumatur $x = h$ et a tanquam variabilis tractetur, aequatio inter z et a , si da constans ponatur:

$$\frac{dz}{da} + \frac{cdz}{a} + \left(f + \frac{g}{a}\right)zda = 0,$$

quae in aequationem differentialem primi gradus transiit $z = e^{ctda}$, prodibit enim

$$dt + t^2da + \frac{ctda}{a} + \left(f + \frac{g}{a}\right)da = 0.$$

Ponatur

$$ta^c = y \quad \text{seu} \quad t = a^{-c}y,$$

habebitur

$$dy + \frac{y^2da}{a^c} + (fa^c + ga^{c-1})da = 0.$$

Fiat porro

$$a^{1-c} = u,$$

erit

$$\frac{da}{a^c} = \frac{du}{1-c}$$

ideoque

$$dy + \frac{y^2du}{1-c} + \frac{f}{1-c}u^{\frac{2c}{1-c}}du + \frac{g}{1-c}u^{\frac{2c-1}{1-c}}du = 0$$

seu

$$(\lambda + \mu + 1)dy = y^2du - h^2u^{\frac{-2\lambda-2\mu-4}{\lambda+\mu+1}}du + h(\lambda - \mu)u^{\frac{-2}{\lambda}}$$

Ponatur

$$\lambda + \mu = m, \quad \lambda - \mu = n,$$

habebitur ista aequatio

$$(m+1)dy = y^2du - h^2u^{\frac{-2m-4}{m+1}}du + nh^nu^{\frac{-2m-2}{m+1}}du$$

quae construi potest ex aequatione

$$z = \int e^{ax}(h-x)^{\frac{m+n}{2}}(h+x)^{\frac{m-n}{2}}dx + \int e^{-ax}(h+x)^{\frac{m+n}{2}}(h-x)^{\frac{m-n}{2}}dx$$

Nam si post integrationem ita institutam, ut posito $x = 0$ z evadat $x = h$ et pro a substituantur $\frac{-1}{m+1}$, habebitur functio ipsius u

est verus valor ipsius y in aequatione inventa. Notandum vero est $m - n$ numeros affirmativos esse debere.

14. Si tam $\frac{m+1}{2}$ quam $\frac{m-n}{2}$ fuerint numeri integri affirmativi, tum z per integrationem poterit exhiberi et proinde valor ipsius V assignari. His igitur casibus aequatio proposita

$$(m+1)dy = y^2 du - h^2 u^{\frac{-2m-4}{m+1}} du + nh u^{\frac{-2m-3}{m+1}} du$$

re consueto poterit integrari eiusque integrale exhiberi. Ponatur enim

$$m = i + k, \text{ et } n = i - k$$

notantibus i et k numeris integris affirmativis, et habebimus hanc aequationem

$$(1 + i + k)dy = y^2 du - h^2 u^{\frac{-2i-2k-4}{i+k+1}} du + (i-k)hu^{\frac{-2i-2k-3}{i+k+1}} du;$$

quae non solum modo supra exposito constitui, sed etiam consueto modo integrari poterit. Nam in aequatione

$$z = \int e^{ax} (h+x)^i (h-x)^k dx + \int e^{-ax} (h+x)^i (h-x)^k dx$$

per integrationem, quae actu succedet, ita institutam, ut posito $x = h$ evanescat z , ponatur $x = h$ et pro a substituatur hic valor $u^{\frac{-1}{i+k+1}}$ et z aequabitur functioni cuidam ipsius u , quae sit V ; invento vero

$$y = \frac{-(i+k+1)dV}{Vdu}.$$

Si fiat insuper $k = i$, prodibit aequatio a Com. RICCARDI quondam proposita

$$(1 + 2i)dy = y^2 du - h^2 u^{\frac{-4i-4}{2i+1}} du,$$

quae adeo constructio¹⁾ universalis est exhibita.

1) Si fiat $i = k$, quanquam i non integrum sit, haec constructio in constructionem COMENDI 11 et 31 huius voluminis coalescet. Cf. formulam ipsius z superius scriptam cuiusque in Commentatione 31, § 17, huius voluminis p. 34, scribitur.

DE AEQUATIONIBUS DIFFERENTIIS QUAE CERTIS TANTUM CASIBUS INTEGRARI ADMITTUNT

Commentatio 95 indicis ENNSTROMIANI

Commentarii academici scientiarum Petropolitanae 10 (1738),

1. Cum ad aequationes differentiales, quae generaliter methodis adhuc usitatis pervenitur, non parum augmen- censenda est, si casus saltem particulares assignentur locum inveniat. Dum enim integratio casuum ab integrati- tionis non pendet, eo magis erit abscondita atque inventu per generales integrandi methodos perfici poterit. Tali complures annos a COMITE RICCATO¹⁾ est producta, atque a geometris multum agitata, ex qua satis perspicere licet, quae integrabiles per alias methodos tractarentur, nisi redu- casum ad simpliciores uti vellemus. Casus scilicet isti in- invonti, ut idonea facta substitutione casus simplicissimus promptu est, in alium transmutatur eadem forma generali- denno in alium et ita porro in infinitum, quo facto horum integratio ex simplicissimo consequitur.

2. Proponam hic autem aliam methodum latius solum in aequatione illa RICCATIANA, sed etiam in plur- integrationem pariter respicientibus, casus integrabiles erui

1) Vide notam 1 p. 17 huius voluminis.

quatio plurimis modis per seriem integrari possit, difficillimam plerumque in eiusmodi seriem incidere, quae certis casibus abruptatur; ita aequatio illam RICCATIANAM per varias substitutiones in aliam formam transmutetur, antequam integratio per seriem eiusmodi absolvi queat, quae casibus integrabilibus abruptatur.

3. Talis autem praeparatio, quae ad seriem idoneam manducat, fieri non potest, nisi ut aequatio proposita in aequationem differentialem primi vel altioris cuiusdam gradus transmutetur, in qua altera variabilis tantum obtineat dimensionem; huiusmodi enim aequatio facillime per seriem integrari potest. At hoc solum non sufficit ad propositum nostrum; series enim praeterea haec ita debet esse comparata, ut eam integrari possit, quod evenit, si facto coefficiente uniuscuiusque termini $= 0$ sequentium terminorum omnium coefficientes simul evanescent. Huiusmodi igitur haec praeparatio tantis laboret difficultatibus, expedit negotium, ut aequatio differentialis secundi gradus in aequationem differentialem primi gradus transmutetur, cuius integratio per seriem absoluta hinc quidem non potest, sed per seriem transmutetur, ut infinitis casibus fiat finita; quibus adeo casibus aequatio differentialis secundi gradus integrari poterit. Hoc facto aequationem istam differentialem secundi gradus ad differentialem primi gradus reducemus, eamque in varias formas transmutabimus, quo plurimas imo infinitas obtineamus aequationes differentiales primi gradus, quae iisdem casibus sint integrabiles. Hinc autem non solum patet, sed etiam conspicuum erit, aequationes inventas illis casibus esse integrabiles, sed etiam per se integrabiles, addendo etiam ipsam aequationem integralis assignari poterit.

4. Huiusmodi autem aequatio differentialis secundi gradus, quae per se integrabilis sit, et quae illis satisfaciatur, atque latissime patent, est haec¹⁾:

1) Cf. Commentationem 284 huius voluminis. Videlicet *Institutiones calculi integralis* vol. I, pp. 901, 907--1007, 1013, 1033--1036, 1060--1080. Videlicet porro L. EULERI Commentationem 284 *Consideratio aequationis differentio-differentialis*

$$(a + bx) y dz + (c + ex) \frac{dx dz}{x} + (f + gx) \frac{z dx^2}{xx} = 0.$$

1) Comment. acad. sc. Petrop. 17, 1773, p. 120, LEONHARDI EULERI Opera omnia, series I, vol. I, p. 120, H.

in qua variabilis x elementum dx positum est constans. Ex hac tione valor ipsius v duplici modo per seriem definiri potest, quod si ponatur

$$v = Ax^m + Bx^{m+n} + Cx^{m+2n} + Dx^{m+3n} + Ex^{m+4n} + \dots$$

Hinc enim valoribus loco v , dv et ddv substitutis, ut terminus factis = 0, sequentes prodibunt coefficientium A , B , C , D etc. determinationes. Primo enim debet esse

$$g + cm + am(m-1) = 0,$$

unde ne ad irrationalia perveniamus, m potius tamquam numerum spectemus ex coque g determinemus, critique

$$g = -cm - am(m-1).$$

Deinde vero habebimus hoc valore loco g ubique substituto

$$B = \frac{-A(h + fm + bm(m-1))}{cn + an(2m + n - 1)}$$

$$C = \frac{-B(h + f(m+n) + b(m+n)(m+n-1))}{2cn + 2an(2m + 2n - 1)}$$

$$D = \frac{-C(h + f(m+2n) + b(m+2n)(m+2n-1))}{3cn + 3an(2m + 3n - 1)}$$

$$E = \frac{-D(h + f(m+3n) + b(m+3n)(m+3n-1))}{4cn + 4an(2m + 4n - 1)}$$

etc.

Erit ergo A quantitas constans arbitraria, a qua sequentes coefficientes pendent.

5. Ex his coefficientium valoribus inventis intelligitur, si n evanuerit, sequentes omnes simul evanescere, ita, ut his ipsius v fiat finitus, atque ideireo aequatio assumpta

$$(a + bx^n)x^3ddv + (c + fx^n)xdxdv + (g + hx^n)vdv = 0$$

integrationem admittat. Si enim fuerit

$$h + fm + bm(m-1) = 0,$$

tum erit $v = Ax^m$; sin autem sit

$$h + f(m + n) + b(m + n)(m + n - 1) = 0,$$

tum erit

$$v = Ax^m + Bx^{m+n},$$

atque si

$$h + f(m + 2n) + b(m + 2n)(m + 2n - 1) = 0,$$

erit

$$v = Ax^m + Bx^{m+n} + Cx^{m+2n}.$$

Semper igitur aequatio proposita integrationem admittet, quoties fue

$$h + f(m + in) + b(m + in)(m + in - 1) = 0,$$

scu

$$h = -f(m + in) - b(m + in)(m + in - 1)$$

denotante i numerum quemcumque integrum affirmativum cyphra non

Interim tamen ii excipiendi sunt casus quibus denominatores evanes

ista integratio non succedit, si fuerit

$$c = -a(2n + (i + 1)n - 1),$$

si quidem hoc casu i minor fuerit quam illo.

6. Alter modus ex nostra aequatione valorum ipsius v per series in hoc constat, ut ponatur

$$v = Ax^k + Bx^{k-n} + Cx^{k-2n} + Dx^{k-3n} + Ex^{k-4n} + \text{etc.}$$

Hinc enim pro v , dv et ddv debitis valoribus surrogandis reperietur

$$h + fk + bk(k - 1) = 0,$$

quare ponimus

$$h = -fk - bk(k - 1).$$

Porro vero erit

$$B = \frac{A(g + ck + ak(k - 1))}{nf + nb(2k - n - 1)}$$

$$C = \frac{B(g + c(k - n) + a(k - n)(k - n - 1))}{2fn + 2bn(2k - 2n - 1)}$$

$$D = \frac{C(g + c(k - 2n) + a(k - 2n)(k - 2n - 1))}{3fn + 3bn(2k - 3n - 1)}$$

$$E = \frac{D(g + c(k - 3n) + a(k - 3n)(k - 3n - 1))}{4fn + 4bn(2k - 4n - 1)}$$

etc.

denotante ut ante i numerum quemcunque integrum
 aequatio proposita erit integrabilis. Namque

si $i = 0$ erit $v = Ax^k$,

si $i = 1$ erit $v = Ax^k + Bx^{k-n}$,

si $i = 2$ erit $v = Ax^k + Bx^{k-n} + Cx^{k-2n}$

et ita porro.

7. Aequatio ergo nostra generalis

$$(a + bx^n)x^2ddv + (c + fx^n)x dx dv + (g + hx^n)$$

in qua est

$$g = -cm - am(m-1) \quad \text{atque} \quad h = -fk -$$

quibus definitionibus nulla vis amplitudini aequationis
 arbitrariorum quantitatum g et h duae novae arbitrariae
 haec, inquam, aequatio integrationem admittit, quoties fu

$$\text{vel } f = \frac{(m+in)(m+in-1)-k(k-1)}{k-m-in} b = (1-k-m-$$

$$\text{vel } c = \frac{(k-in)(k-in-1)-m(m-1)}{m-k+in} a = (1-k-m+$$

Duplici ergo modo infiniti casus assignari possunt, quibus
 integrabilis existit; atque insuper his singulis casibus ipsa
 ipsius v per x algebraice exprimi poterunt, quaerendo v
 B, C, D etc.; quippe quorum numerus istis casibus fiet fi

8. Quamvis autem haec modo casuum eritorum
 inveniantur, tamen non est putandum haec integralia ae
 tiones differentiales ex quibus sunt ortae. Quemadmo
 ipsius dx non solum est x sed etiam $x + a$, ita haec integ
 hoc modo inveniantur, sunt tantum casus particulares p
 qui oriuntur, si constans quacpiam arbitraria vel nihil
 ponatur. Interim tamen in his omnibus casibus, quib

$$Pddv + Qdx dv + Rvdx^2 = 0,$$

P, Q, R sint functiones quaecunque ipsius x , cuius iam inventum sit in particulari per huiusmodi viam, scilicet $v = X$, hoc est functioni eundem x . Iam ad aequationem integram completam eruendam pono

$$v = Xz, \text{ erit } dv = z dX + X dz$$

$$\text{atque } ddv = z ddX + 2 dX dz + X d dz,$$

et substitutis aequatio proposita abibit in hanc

$$+ Pz ddX + 2 P dX dz + PX d dz = 0;$$

$$+ Qz dX dx + QX dx dz$$

$$+ Rz X dx^2$$

et cum X sit valor, qui pro v substitutus satisfacit, erit

$$PddX + QdX dx + RX dx^2 = 0.$$

Deinde deletis his terminis restabit

$$2 P dX dz + QX dx dz + PX d dz = 0$$

$$\frac{2 dX}{X} + \frac{Q dx}{P} + \frac{d dz}{dz} = 0;$$

et cum P et Q sint functiones ipsius x , ponatur

$$\int \frac{Q dx}{P} = S$$

et integrando

$$X^2 dz = C e^{-S} dx \text{ atque } z = C \int \frac{e^{-S} dx}{X^2}$$

ante e numerum cuius logarithmus hyperbolicus est 1. Aequationis

$$Pddv + Qdx dv + Rvdx^2 = 0,$$

satisfacit $v = X$, completum integrale erit

$$v = CX \int \frac{e^{-\int \frac{Q dx}{P}}}{X^2} dx,$$

integrationem admittat, atque simul etiam horum casuum inveniri queant, inquiramus in aequationes differentiales ex ista resultent, atque ideo iisdem casibus integrabiles autem proposita facile in aequationem differentialem mutatur ponendo

$$v = e^{\int z dx}, \text{ ita ut sit } z = \frac{dv}{v dx}.$$

Unde cognito valore ipsius v , simul valor ipsius z innotescit.

$$dv = e^{\int z dx} z dx \text{ et } d dv = e^{\int z dx} (dx dz +$$

quibus valoribus substitutis aequatio nostra transibit in

$$(a + bx^n)x^2 dz + (c + fx^n)xz dx + (a + bx^n)x^2 z^2 dx +$$

Haec ergo aequatio differentialis primi gradus factis

$$g = -cm - am(m-1) \text{ et } h = -fk -$$

semper est integrabilis, si fuerit

$$\text{vel } f = \frac{(m + in)(m + in - 1) - k(k-1)}{k - m - in} b = (1 - k - m$$

$$\text{vel } c = \frac{(k - in)(k - in - 1) - m(m-1)}{m - k + in} a = (1 - k - m$$

quibus casibus etiam ex valore ipsius v invento valor ipsius

quam incompletus ope aequationis $z = \frac{dv}{v dx}$ invenietur.

10. Quo autem clarius appareat, quales aequationes generali contineantur, in aliam formam aequationem in qua tres tantum insint termini huius formae

$$Pdz + Qz^2 dx + Rdx = 0$$

denotantibus P, Q et R functiones ipsius x . Haec videri modis fieri potest, quorum primus est, si ponatur $z = \frac{v}{x}$ ipsius x etiamnum incognita. Facta ergo hac substitutio

$$(c + fx^n)T'dx + (a + bx^n).xdT = 0,$$

inus, qui y continet, evanescat; habebitur ergo

$$\frac{(c + fx^n)dx}{(a + bx^n).x} + \frac{dT}{T} = 0,$$

om ipsius T' erui oportet. Reducetur autem haec aequatio ad istam

$$\frac{c dx}{ax} + \frac{(af - bc)x^{n-1}dx}{a(a + bx^n)} + \frac{dT}{T} = 0,$$

egrale est

$$\frac{c}{a} \log x + \frac{af - bc}{abn} \log(a + bx^n) + \log T = C$$

$$T = \frac{(a + bx^n)^{\frac{bc - af}{abn}}}{x^{\frac{c}{n}}}.$$

go

$$z = \frac{(a + bx^n)^{\frac{bc - af}{abn}} y}{x^{\frac{c}{n}}}$$

nostra abibit in hanc

$$dy + \frac{(a + bx^n)^{\frac{bc - af}{abn}}}{x^{\frac{c}{n}}} y^2 dx + \frac{(y + hx^n)x^{\frac{c}{n}-2} dx}{(a + bx^n)^{\frac{bc - af}{abn} + 1}} = 0$$

pterea iisdem casibus, quibus superiores aequationes, integrationem

Hinc iam specialiores formemus aequationes ponendo primo
ut sit

$$dy + x^{\frac{-c}{n}} y^2 dx + \frac{(y + hx^n)x^{\frac{c}{n}-2} dx}{a + bx^n} = 0.$$

porro

$$x^{\frac{a-c}{n}} = t \quad \text{ seu } \quad x = t^{\frac{n}{a-c}}$$

r

Haec ergo aequatio, si fuerit

$$g = -cm - am(m-1) \quad \text{et} \quad h = -\frac{b}{a}(ek + ak(k-1))$$

semper integrationem admittet, quoties erit

$$\text{vel } c = (1 - k - m - in)a \quad \text{vel } c = (1 - k - m + i)$$

hoc est quoties erit

$$\frac{c + a(k + m - 1)}{an}$$

numerus integer sive affirmativus sive negativus.

12. Si insuper fuerit $c = 0$, habebitur loco g et h actus et
valoribus

$$dy + y^2 dt = \frac{am(m-1) + bk(k-1)t^n}{(a + bt^n)tt} dt$$

quae aequatio integrabilis erit, quoties fuerit

$$\text{vel } \frac{1 - k - m}{n} \quad \text{vel } \frac{k + m - 1}{n}$$

numerus integer affirmativus; hoc est quoties fuerit $\frac{k + m - 1}{n}$
sive affirmativus sive negativus. Haec ergo aequatio

$$dy + y^2 dt = \frac{am(m-1)dt}{(a + bt^n)tt}$$

integrabilis erit, si fuerit vel $\frac{m-1}{n}$ vel $\frac{m}{n}$ numerus integer sive a
negativus. Atque haec aequatio

$$dy + y^2 dt = \frac{bk(k-1)t^n dt}{(a + bt^n)tt}$$

integrabilis erit, si vel $\frac{k-1}{n}$ vel $\frac{k}{n}$ fuerit numerus integer sive a
negativus.

semper integrationem admittet, quoties fuerit $\frac{k+m}{n}$ numerus integer sive affirmativus sive negativus. Quare haec aequatio

$$dy + \frac{y^2 dx}{x} = \frac{m^2 a dx}{(a + bx^n)x}$$

integrabilis erit, quoties $\frac{m}{n}$ fuerit numerus integer; haec vero aequatio

$$dy + \frac{y^2 dx}{x} = \frac{k^2 bx^{n-1} dx}{a + bx^n},$$

integrabilis erit, quoties $\frac{k}{n}$ fuerit numerus integer.

¶ Resumamus aequationem generalem

$$dy + \frac{(a + bx^n)^{\frac{ba-anf}{abn}} y^2 dx}{x^n} + \frac{(g + hx^n)x^{\frac{c-a}{b-a-f}} dx}{(a + bx^n)^{\frac{ba-anf}{abn}+1}} = 0,$$

transponamus

$$c = -a(n-1), \text{ fiat quo } (a + bx^n)^{\frac{b-a-f}{bn}} = t,$$

$$x^n = \frac{t^{\frac{bn}{b-a-f}} - a}{b};$$

est ista aequatio

$$dy + \frac{y^2 dt}{b-f} + \frac{b(bg - ah + ht^{\frac{bn}{b-a-f}})t^{\frac{bn}{b-a-f}-2} dt}{(b-f)(t^{\frac{bn}{b-a-f}} - a)^2} = 0,$$

est

$$g = am(n-m) \text{ et } h = -fk - bk(k-1).$$

Vero aequatio toties integrabilis evadit, quoties fuerit

$$\text{vel } \frac{k+m-n}{n} \text{ numerus integer affirmativus seu } i$$

$$\text{vel } \frac{f+b(m+k-1)}{bn} \text{ numerus integer negativus.}$$

quae semper integrationem admittet, dummodo $\frac{k+m}{n}$ fuerit
sive affirmativus sive negativus. Hinc posito $k = n$, ista a

$$dy + \frac{y^2 dt}{nb} + \frac{abm(n-m)dt}{nt(t-a)^2} = 0$$

integrationem admittet, si fuerit $\frac{m}{n}$ numerus integer. At
aequatio

$$dy + \frac{y^2 dt}{nb} + \frac{bk(n-k)dt}{nt(t-a)} = 0$$

integrabilis crit, quando fuerit $\frac{k}{n}$ numerus integer sive
negativus.

15. Revertamur ad aequationem primitivam inter x

$$(a + bx^n)x^2 dz + (c + fx^n)xz dx + (a + bx^n)x^2 z^2 dx + (g$$

quae posito

$$g = -cm - am(m-1) \text{ et } h = -fk - bk$$

integrabilis est, si fuerit

$$\text{vel } f = (1 - k - m - in)b \text{ vel } c = (1 - k -$$

Alio autem modo eam transformemus in aequationem tribus
constantem. Ponamus scilicet

$$z = Ty + S,$$

denotantibus T et S functionibus ipsius x ; erit

$$dz = Tdy + ydT + dS,$$

his substitutis prodibit ista aequatio

$$\begin{aligned} (a + bx^n)Tx^2 dy + (a + bx^n)x^2 y dT + (a + bx^n)x^2 T^2 y^2 dx + \\ + (c + fx^n)Txy dx + \\ + 2(a + bx^n)x^2 TSy dx \end{aligned} \quad \begin{array}{l} + \\ + \\ + \\ + \end{array}$$

$$\frac{dT}{p} + 2Sdx + \frac{(c + fx^n)dx}{(a + bx^n)x} = 0.$$

us ante omnia $T = x^n$, quo post divisionem per $(a + bx^n)T'x$ coefficiente y^2dx fiat simplex potestas ipsius x ; erit

$$\frac{p}{x} + 2S + \frac{c + fx^n}{x(a + bx^n)} = 0$$

$$S = -\frac{c + ap - (f + bp)x^n}{2x(a + bx^n)}.$$

et

$$\frac{a(c + ap)dx - a(n + 1)(f + bp)x^n dx + b(f + bp)x^{2n}dx + b(n + 1)(c + ap)x^n dx}{2xx(a + bx^n)^2}$$

his valoribus substitutis obtinebitur ista aequatio

$$\frac{(a + bx^n)x^{n+2}dy + (a + bx^n)x^{2n+2}y^2dx + \frac{p(p+2)(a + bx^n)dx}{4} + \frac{2g)dx + (f + 2h)x^n dx}{2} - \frac{ccdx + 2n(bc - af)x^n dx - 2c/x^n dx - f/x^{2n}dx}{4(a + bx^n)}}{4(a + bx^n)^2} = 0$$

or $(a + bx^n)x^{n+2}$ divisæ reducitur ad hanc

$$dy + x^n y^2 dx + \frac{p(p+2)dx}{4x^{n+2}} + \frac{(c + 2g)dx + (f + 2h)x^n dx}{2(a + bx^n)x^{n+2}} = \frac{(c + fx^n)^2 dx - 2n(bc - af)x^n dx}{4(a + bx^n)^2 x^{n+2}}.$$

Equatio ita est comparata, ut posito

$$g = -cm - am(m-1) \text{ et } h = -fk - bk(k-1),$$

sit integrabilis, si fuerit

$$\text{vel } \frac{-(k + m - 1)b - f}{bn} \text{ vel } \frac{(k + m - 1)a + c}{an}$$

us integro affirmativus.

et aequatio inventa transibit in hanc

$$dy + x^p y^2 dx + \frac{(p+1)^2 dx}{4 x^{p+2}} - \frac{(a-c)^2 dx}{4 a^2 x^{p+2}} + \frac{(y+\frac{b}{a})}{(a+\frac{b}{a})}$$

quae, si sit

$$g = -cm - am(m-1) \quad \text{et} \quad h = -\frac{b}{a}(ck + a$$

integrabilis existit, si

$$\frac{(k+m-1)a+c}{an}$$

fuerit numerus integer sive affirmativus sive negativus, quo prodeat ista aequatio

$$dy + x^p y^2 dx + \frac{(p+1)^2 dx}{4 x^{p+2}} = \frac{(amm + bkk)}{(a + bx^n)x}$$

quae integrabilis erit, si $\frac{k+m}{n}$ fuerit numerus integer.

17. Ponamus in aequatione generali ultima § 15 inv. termini simplices prodeant, habebitur ista aequatio

$$dy + x^p y^2 dx + \frac{(p+1)^2 dx}{4 x^{p+2}} - \frac{(a-c)^2 dx}{4 a a x^{p+2}} + \\ + \frac{(af - naf + 2ah - cf)x^n dx}{2 a^2 x^{p+2}} - \frac{f/x^{2n} dx}{4 a a x^{p+2}}$$

quae posito

$$g = -cm - am(m-1) \quad \text{et} \quad h = -$$

integrabilis existit, si vel

$$\frac{(k+m-1)a+c}{an}$$

fuerit numerus integer affirmativus, vel si sit $f = 0$; quod constat. Ponamus

$$a^2(p+1)^2 - (a-c)^2 + 4ag = aa^2, \quad \text{atque} \quad af - naf =$$

erit

$$g = \frac{aa + a(n + 2k + \beta)^2 - a(p + 1)^2}{4};$$

substitutis erit

$$dy + x^p y^2 dx + \frac{a dx}{4 x^{p+3}} + \frac{\beta x^p dx}{2 a x^{p+3}} - \frac{\int a x^{2n} dx}{4 a a x^{p+2}} = 0,$$

ob valorem ipsius g iam ante definitum

$$n + 2k + \beta = 2m + V((p + 1)^2 - a),$$

quatio integrationem admittet, si fuerit

$$\frac{m - n - k - \beta}{n} \text{ seu } \frac{m - n - \beta \pm V((p + 1)^2 - a)}{2n}$$

integer affirmativus. Sit $a = 0$ et $\beta = 0$, habebitur ista aequatio

$$dy + x^p y^2 dx = \frac{\int x^{2n-p-2} dx}{4aa}$$

quoties integrationem admittit, quoties fuerit

$$- \frac{n \pm (p + 1)}{2n}$$

integer affirmativus. Sit ergo

$$i = \frac{n \pm (p + 1)}{2n}, \text{ erit } n = \frac{\pm (p + 1)}{2i + 1};$$

aequatio

$$dy + x^p y^2 dx = \frac{\int x^{\frac{\pm 2(p+1)}{2i+1} - p - 2} dx}{4aa}$$

erit integrabilis. Haec autem aequatio ipsa est RICCATIANA¹⁾; nam
 $p = 0$ prodit

$$dy + y^2 dx = \frac{\int x^{\frac{\pm 2 - 4i - 2}{2i+1}} dx}{4aa}.$$

Vide notam 1, p. 17.

H. D.

quae integrabilis erit, si fuerit

$$\frac{\pm(p+1) - n - \beta}{2n}$$

numerus integer affirmativus puta i . Facto autem

$$\pm(p+1) - n - \beta = 2ni \quad \text{erit} \quad \beta = \pm(p+1) - n(2i+1)$$

Quamobrem haec aequatio

$$dy + x^ny^2dx = \frac{\int x^{2n-p-2}dx}{4aa} + \frac{(n/(2i+1) \pm 1/(p+1))x^{n-1}}{2a}$$

semper est integrabilis. Hinc sequuntur sequentes aequationes

$$dy + y^2dx = \frac{\int xdx}{4aa} + \frac{(4i+2 \pm 1)dx}{2a}$$

$$dy + y^2dx = \frac{\int dx}{4aa} + \frac{(2i+1 \pm 1)dx}{2ax}$$

$$dy + \frac{y^2dx}{x} = \frac{\int xdx}{4aa} + \frac{(2i+1)dx}{2a}$$

quae omnes sunt integrabiles. Quare haec aequatio

$$dy + Ay^2du = Bvudu + Cdu$$

integrabilis existit, quando $\frac{C\sqrt{A}}{\sqrt{B}}$ fuerit numerus integer affirmativus, namque $4i+2 \pm 1$ omnes numeros impares complectitur in se.

19. Ponamus in superiore aequatione tantum $\beta = 0$; et aequatio

$$dy + x^ny^2dx = \frac{\int x^{2n}dx}{4aax^{p+2}} - \frac{adx}{4x^{p+2}},$$

quae integrabilis erit, quoties fuerit

$$\frac{-n \pm \sqrt{(p+1)^2 - a}}{2n}$$

rem haec aequatio

$$dy + x^p y^2 dx = \frac{\iint x^{2n-p-2} dx}{4 a a} + \frac{(n^2(2i+1)^2 - (p+1)^2) dx}{4 x^{p+2}}$$

integrabilis erit. Si sit $p = 0$, erit ista aequatio

$$dy + y^2 dx = \frac{\iint}{4 a a} x^{2n-2} dx + \frac{(n^2(2i+1)^2 - 1) dx}{4 x x}$$

semper integrabilis. Hinc ponendo $\frac{\iint}{4 a a} = A$, quia f et a sunt quantitates arbitrariae, integrabiles erunt sequentes aequationes

$$dy + y^2 dx = A dx + \frac{i(i+1) dx}{x x}$$

$$dy + y^2 dx = A x^2 dx + \frac{(4i+3)(4i+1) dx}{4 x x}$$

$$dy + y^2 dx = A x^4 dx + \frac{(3i+2)(3i+1) dx}{x x}$$

ius generis innumerabiles aliae.

Fiat in aequatione

$$dy + x^p y^2 dx = \frac{dx(\iint x^{2n} - 2 a \beta \iint x^n - a a^2)}{4 a^2 x^{p+2}}$$

pona $a = -\beta^2$, quo sit

$$dy + x^p y^2 dx = \frac{(f x^n - \beta a)^2 dx}{4 a^2 x^{p+2}},$$

aequatio toties integrabilis erit, quoties fuerit

$$\frac{-n - \beta \pm \sqrt{(p+1)^2 + \beta^2}}{2 n}$$

integer affirmativus puta $= i$. Erit ergo

$$(2i+1)n + \beta = \sqrt{(p+1)^2 + \beta^2}$$

$$\beta = \frac{(p+1)^2 - n^2(2i+1)^2}{2n(2i+1)};$$

quoties ergo β huiusmodi habuerit valorem, aequatio

$$dy + x^p y^2 dx = \frac{(fx^n - \beta a)^2 dx}{4a^2 x^{p+2}}$$

integrationem admittet. Posito igitur $p = 0$ ista aequatio

$$dy + y^2 dx = \frac{dx \left(\frac{n^2(2i+1)^2 - 1}{4n(2i+1)} + \frac{f}{2a} x^n \right)^2}{xx}$$

integrabilis erit. At si $p = -1$ prodibit ista aequatio

$$dy + \frac{y^2 dx}{x} = \frac{dx \left(\frac{n(2i+1)}{4} + \frac{f}{2a} x^n \right)^2}{x}$$

integrabilis. Sit autem $x^{n+1} = t$, erit

$$x^n dx = \frac{dt}{p+1}, \quad x^n = t^{\frac{n}{p+1}} \quad \text{et} \quad \frac{dx}{x^{p+2}} = \frac{dt}{(p+1)t},$$

habebitur ergo ista aequatio

$$(p+1)dy + y^2 dt = \frac{(ft^{\frac{n}{p+1}} - \beta a)^2 dt}{4a^2 t}$$

quae integrabilis erit, si fuerit

$$\beta = \frac{(p+1)^2 - n^2(2i+1)^2}{2n(2i+1)}.$$

21. Multo quidem plura consectaria ex nostra aequatione per parum elegantia deduci possent, sed ampliorem evolutionem aliis inuant, relinquo. Interim notari convenit praeter hanc methodum, secutus, alias dari innumeras, quarum ope aequationes differentiales certis duntaxat casibus integrabiles evadunt, inveniri possunt, sed nimis fit laboriosa. Ita si consideretur¹⁾ haec aequatio

1) Vide L. EULERI Commentationes 274 et 710: *Constructio aequationis differentialis*

$$A y du^2 + (B + Cu) du dy + (D + Eu + Fuv) ddy = 0$$

sumto elemento du constante. *Novi comment. acad. sc. Petrop.* 8 (1760/1), 1763, p. 16. *transformationis singularis serierum. Nova acta acad. sc. Petrop.* 12 (1794), 1801, p. 1. EULERI Opera omnia, I 22 et I 16.

$$v = Ax^m + Bx^{m+1} + Cx^{m+2} + \text{etc.},$$

efficientes quidem definire licebit, sed binos contiguos evanescere oportet, quoniam si ambo constantes essent, evanescerent omnes. Scilicet quo fiat $v = Ax^m$ necesse est ut

$$p + fm + am(m-1) = 0$$

et

$$q + gm + bm(m-1) = 0 \quad \text{et} \quad r + hm + cm(m-1) = 0.$$

Item fiat

$$v = Ax^m + Bx^{m+n},$$

ut sit

$$B = -\frac{A(q + gm + bm(m-1))}{nf + na(2m + n - 1)},$$

et

$$p + fm + am(m-1) = 0,$$

$$r + h(m + n) + c(m + n)(m + n - 1) = 0$$

et

$$n^2(h + c(2m + n - 1))(f + a(2m + n - 1)) + gm + bm(m-1))(q + g(m + n) + b(m + n)(m + n - 1)) = 0.$$

Quod si non fiat, satis liquet, ulterius progrediendo laborem in immensum exerescere.

Unicum tamen coronidis loco exemplum simplicius afferam, quo facilius

$$b = 0, \quad c = 0, \quad f = 0 \quad \text{et} \quad g = 0,$$

$$\text{positoquo } v = e^{fex} \quad \text{posui} \quad z = y - \frac{h}{2a}x^{2n-1},$$

quo sequens provenit aequatio

$$x^2 dx = \frac{hh}{4aa}x^{4n-2}dx + \frac{x^{2n-2}dx}{2a}(h(2n-1) - 2r) - \frac{q}{a}x^{n-2}dx + \frac{m(m-1)}{xx}dx$$

per duos casus expositos integrabilis est,

secundum alium $y = n \sqrt{ax(x^2 - n^2 - 2nx)} - 2x^2 - 2n^2 - 2n(n^2 + n)$,

praeter hos vero casus infiniti dantur alii, quibus ista aequatio pariter integrabilis existit, sed ad eos determinandos resolutiones aequationum per dimensionum requiruntur. Posito

$$r = \frac{h(2n-1)}{2}$$

per secundum casum ista aequatio

$$dy + y^2 dx = \frac{hh}{4aa} x^{3n-2} dx \pm \frac{n}{a} x^{n-2} dx \sqrt{3ahn + \frac{(16nn-1)dx}{4xx}}$$

integrabilis erit.

METHODUS AEQUATIONES DIFFERENTIALIUM ALTIORUM GRADUUM INTEGRANDI ULTERIUS PROMOTA

Commentatio 188 indicis ENESTROLMIANI

Novi Commentarii academici scientiarum Petropolitanae 3 (1750/1), 1753, p. 3--35

Summarium ibidem p. 6-8

SUMMARIVM

Haec Dissertatio sine dubio insigni continet calculi integralis augmentum; et tradatur methodus, innumerabiles aequationes altiorum graduum ita expedite solvi, ut per unam operationem statim aequatio integralis obtineatur, neque opus sit integrationes successive instituire, quoti est gradus aequatio differentialis propiusmodi operationes aliae methodi adhuc cognitae requirant. Tradiderat autem A. in Volumine Septimo Miscellaneorum Berolinensium iam specimen huius methodi, erat una operatio integrale huius aequationis invenire:

$$0 = Ay + \frac{Bdy}{dx} + \frac{Cddy}{dx^2} + \frac{Dd^2y}{dx^3} + \frac{Ed^3y}{dx^4} + \frac{Fd^4y}{dx^5} + \text{etc.},$$

elementum dx suum est constans, litterae autem A, B, C, D etc. coefficientes quoscunque constantes; nunc autem hanc methodum extendit ad hanc formam latius patentem:

$$X = Ay + \frac{Bdy}{dx} + \frac{Cddy}{dx^2} + \frac{Dd^2y}{dx^3} + \frac{Ed^3y}{dx^4} + \frac{Fd^4y}{dx^5} + \text{etc.},$$

littera X denotat quantitatem quamcunque ex variabili x et constantibus uteretur. Omnino hic notatu est dignum, quod operatio semper succedat, ad quod etiam gradum differentialium aequatio ascendat, no gradu quidem infinito, cuius eximia exempla Auctor in sequentibus exhibet. In hac autem Dissertatione casum admodum simplicem hae aequatione $d^3y = ydx^3$ contentum methodum persequitur, ostendens quam prolixum ac taediosum calculum eius solutio requirit, ut tandem ad aequationem quidem differentialem primi ordinis perducat.

in subsidium vocatis artificiis elicit integrale quidem, sed tantum denique per novam operationem integrale completum colligit. Tum integrationes instituere oportet, antequam solutio ad finem sit perducenda iudicium de praestantia novae methodi ferre licebit, cuius beneficium molestis ambagibus una eaque facillima operatione non solum haec sed generalis exhibita ita perfecte resolvitur, ut statim aequatio reperiatur. Operatio autem illa reducitur ad resolutionem aequationis forma ita ex proposita aequatione differentiali derivatur, ut sit

$$0 = A + Bz + Cz^2 + Dz^3 + Ez^4 + Fz^5 + \text{etc.}$$

atque nunc totum negotium in resolutione huius aequationis Algebrae quod quidem cum de integratione est quaestio merito pro facillimo habendum aequationis cunctae quaerendae sunt radices, earumque quaelibet simplicissimae portionem integralis quaesiti, ita ut omnibus radicibus habito universum integrale completum obtineatur. Difficultate quidem haec videtur iis casibus, quibus illa aequatio Algebraica radices habet vel adhibiles; sed et huic incommodo feliciter occurrit Auctor, dum pro his praebet regulas, quarum ope tota operatio aequae expedite perfici potest.

Si quis quaerat, quoniam usum huiusmodi speculationes, quae nimis steriles videantur, habere queant, ei audacter respondere licet, Problema Physiicum, vel ad vitam communem pertinens, cuius solutio plerumque ad aequationem differentialem altioris cuiusdam ordinis potest facile intelligere licet, quam parum tales speculationes contemni merentur.

1. Tradidi in volumine septimo Miscellaneorum Berolinensi faciem aequationes differentiales cuiusque gradus, in quibus ubique unicam obtinet dimensionem, alterius vero tantum dimensionem constans assumitur, occurrit, integrandi, atque adeo aequationis quae differentialem propositam penitus exhauriat, inveniendi si aequatio proposita differentialis primum gradum superet, plerumque integrationibus opus erat, sed uno quasi ietu cuiuscunque differentialem aequationem propositam, methodus ibi exposita eandem suppeditat finitam, quae proditura esset, si successive tot instituerentur integrationes quot gradus differentialem in ea obtinent. Sic si aequatio differentialis quarti gradus, more solito ea per unam integrationem perducatur ad differentialem tertii gradus reduci, tum vero denuo integrationem deberet, ut ad gradum secundum revocetur: quo facto adhuc debet

1) Commentatio 62, p. 108 huius voluminis.

triplicitatem per methodum meam prorsus evito, cum unica opera
in veram aequationem integrelem elicio.

2. Quantopere autem modum integrandi vulgarem toties repeten-
tibus differentialitas in aequatione inest, scenti in molestissimos cal-
culamus, unico exemplo ostendisse iuvabit¹⁾. Sit ergo proposita haec aequa-
tionalis tertii gradus

$$d^3y = -ydx^3,$$

qua elementum dx constans ponitur. Haec aequatio, etsi mea met-
hodo ter integratur, tamen ne quidem modus eam semel tantum integ-
rari appicitur. Statim quidem, quia variabilis x ipsa deest, apparet eam
alium secundum deprimi posse. Si enim ponatur $dx = pdy$, ob dx con-

$$0 = pddy + d^2ydy$$

denovo differentiando

$$0 = pd^3y + 2dpddy + dyddp.$$

de fit

$$ddy = -\frac{dpdy}{p}$$

$$d^3y = -\frac{2dpddy}{p} - \frac{dyddp}{p} = -\frac{2dp^2dy}{pp} - \frac{dyddp}{p},$$

valores in aequatione proposita $d^3y = ydx^3$ substituti dabunt:

$$\frac{2dp^2dy}{pp} - \frac{dyddp}{p} = -yp^3dy^3 \text{ seu } ypp^5dy^2 = 2dp^2 - pddp.$$

ne cum neque dp neque dy sit constans, sed constantia ratio ex aequa-

$= -\frac{dpdy}{p}$ definiatur, per methodos solitas vix ulterius tractari po-

transmutari quidem aequatio potest in aliam formam, in qua nullum
simile constans insit. Ponatur $dp = qdy$; erit

$$ddp = qddy + dqdy$$

¹⁾ Cf. Commentationem 62, § 1, p. 108.

unde

$$ddp = -\frac{qqdy}{p} + dqdy$$

sicque aequatio inventa hanc inducet formam:

$$yp^5dy = 2qqdy + qqdy - pdq = 3qqdy - pdq$$

In qua pro libitu differentiale constans assumere licet. Sit dy

$q = \frac{dp}{dy}$ erit $dq = \frac{ddp}{dy}$; habebiturque

$$yp^5dy^2 = 3dp^2 - pddp.$$

At si ponatur $p = \frac{1}{r}$ fiet

$$ydy^2 = rdr^2 + rddr,$$

quae aequatio cum ambae variables ubique totidem scilicet traneant, ope methodi meae¹⁾ in III. Tomo Commentariorum expotest. Ponatur scilicet

$$y = e^{zdu} \text{ et } r = e^{zdu} u$$

denotante e numerum cuius logarithmus hyperbolicus = 1, c

$$dy = e^{zdu} z du \text{ et } ddy = 0 = e^{zdu} (zddu + du dz + z$$

Deinde est

$$dr = e^{zdu} (du + zdu)$$

et ob $r = uy$ erit

$$ddr = 2du dy + yddu = e^{zdu} (ddu + 2zdu^2).$$

Sed $ddu = -\frac{du dz}{z} - zdu^2$, unde

$$ddr = e^{zdu} \left(zdu^2 - \frac{du dz}{z} \right).$$

Qui valores in aequatione

$$ydy^2 = rdr^2 + rddr$$

substituti dabunt:

$$zzdu = u(1 + zu)^2 du + uuzdu - \frac{uu dz}{z},$$

1) Vide Commentationem 10 § 11; p. 6 huius voluminis.

$$\frac{dt}{t} = t u^3 du + 3 t u du + t du.$$

notius cum aequatio proposita ipsa facile conficiatur, inde integratio
aequationis petenda videtur. Ponatur porro $t = \frac{1}{s}$, atque aequatio in
bibit in hanc

$$s ds + 3 s u du = du(1 - u^3),$$

aequatio immediate ex proposita elicitur, ponendo

$$dx = \frac{du}{s} \quad \text{et} \quad \frac{dy}{y} = \frac{u du}{s},$$

in ob $\frac{du}{s}$ constans,

$$s ddu = ds du \quad \text{et} \quad \frac{d^2 y}{y} = \frac{u^2 du^2}{ss} + \frac{du^2}{s}$$

$$\frac{d^3 y}{y} = \frac{u^3 du^3}{s^3} + \frac{3 u du^3}{ss} + \frac{du ddu}{s} = \frac{u^3 du^3}{s^3} + \frac{3 u du^3}{ss} + \frac{du^3 ds}{ss},$$

ores in aequatione $d^3 y = y dx^3$ substituti praebebunt aequationem in

$$s ds + 3 s u du = du(1 - u^3).$$

Totum ergo negotium ad integrationem huius aequationis revocatur
integrabilem esse vel inde patet, quod aequatio differentialis tertii gra
qua est nata, integrationem admittat. Quomadmodum autem hoc opu
olvendum, [ostendatur] in aequatione latius patente, quae per eandem
ationem ex hac aequatione differentiali tertii gradus oritur,

$$A y dx^3 + B dx^2 dy + C dx ddy + D d^3 y = 0.$$

it autem ponendo

$$dx = \frac{du}{s} \quad \text{et} \quad \frac{dy}{y} = \frac{u du}{s}$$

aequatio differentialis primi gradus

$$Ds ds + s du(C + 3 Du) + du(A + Bu + C u u + D u^3) = 0,$$

quam primam observamus. Unde fit

$$\begin{aligned}\frac{Dsds}{du} &= D\alpha\beta + 2D\alpha\gamma u + 2D\beta\gamma u \\ &\quad + D\beta\beta u + D\beta\gamma u^2 \\ s(C + 3Du) &= Ca + C\beta u + C\gamma u^2 \\ &\quad + 3Da u + 3D\beta u^2 \\ A + Bu + Cu^2 + Du^3 &= A + Bu + Cu^2\end{aligned}$$

Reddantur iam singuli termini homologi = 0, fietque primum
Unde fit vel $1 + \gamma = 0$ vel $1 + 2\gamma = 0$. Deinde est

$$3D\beta(\gamma + 1) + C(\gamma + 1) = 0,$$

cui aequationi quoque satisfacit $\gamma + 1 = 0$, ergo erit $\gamma =$

$$Da = -B - C\beta - D\beta\beta \quad \text{sen} \quad a = \frac{-B - C\beta - D\beta\beta}{D}$$

Substituatur hic valor in aequatione

$$Da\beta + Ca + A = 0 \quad \text{sen} \quad D^2\alpha\beta + CD\alpha + A = 0$$

eritque

$$\begin{aligned}-BD\beta - CD\beta^2 - DD\beta^3 &= 0 \\ -BC - CC\beta - CD\beta^2 \\ &+ AD\end{aligned}$$

Ad β ergo inveniendum hanc aequationem cubicam respectu β autem a quaeratur, erit:

$$D^2a^3 + BDa^2 + ACa + A^2 = 0.$$

$$\text{Sit } a = \frac{A\omega}{D}, \text{ fiet } A\omega^3 + B\omega^2 + C\omega + D = 0$$

Sit ergo ω radix huius aequationis cubicae, fiet

$$a = \frac{A\omega}{D}, \quad \beta = \frac{-D - C\omega}{D\omega} \quad \text{et} \quad \gamma = \dots$$

atque

$$s = \frac{A\omega^2 - (D + C\omega)u - D\omega u^2}{D\omega}.$$

Porro fiet

$$x = \int \frac{du}{s} = \int \frac{D\omega du}{A\omega^2 - (D + C\omega)u - D\omega u^2}$$

atque

$$ly = \int \frac{u du}{s} = \int \frac{D\omega u du}{A\omega^2 - (D + C\omega)u - D\omega u^2}$$

et eo nulla nova occurrit constans, quae in ipsa aequatione non insit.
 Pro cognito valore particulari ipsius s , ex eo valor completus sequenti modo
 erit. Ponatur valor iam inventus

$$\frac{A\omega^2 - (D + C\omega)u - D\omega u^2}{D\omega} = V$$

ponatur $s = V + z$, ut sit

$$ds = dV + dz,$$

prodebit

$$\left. \begin{aligned} & DVdV + DVdz + Dz dV + Dz dz \\ & + CVdu + Czd u \\ & + 3 DVudu + 3 Duz du \\ & + (A + Bu + Cuu + Du^3)du \end{aligned} \right\} = 0.$$

erit sit per hypothesein

$$DVdV + Vdu(C + 3 Du) + du(A + Bu + Cu^2 + Du^3) = 0,$$

$$Dzdz + z(Cdu + 3 Dudu + DdV) + DVdz = 0.$$

$$V = \frac{A\omega}{D} + \frac{u}{\omega} + \frac{C u}{D} + uu$$

$$dV = -\frac{du}{\omega} + \frac{Cdu}{D} + 2udu$$

$$Dzdz + z\left(-\frac{Ddu}{\omega} + Dudu\right) + \frac{dz}{\omega}(A\omega^2 - (D + C\omega)u - D\omega u^2) = 0$$

$$zdz + zdu\left(u + \frac{1}{\omega}\right) + dz\left(\frac{A\omega}{D} - \frac{(D + C\omega)u}{D\omega} - uu\right) = 0,$$

aequatio nisi bene tractetur, difficulter ad separationem variabilium perducitur. Interim tamen continetur in hac forma generali, quae separationem
 patitur:

$$zdz + zdu(u + a) = dz(uu + 2 bu + c).$$

et differentiando:

$$dz = pdu = \frac{(u+a)(uu+2bu+c)dp + pdu(2p(u+b) + uu+2)}{(p+u+a)^2}$$

seu

$$pdu(pp+2ap-2bp+aa-2ab+c) = (u+a)(uu+2bu+c)dp$$

in qua variables sponte a se invicem separantur; erit enim:

$$\frac{dp}{p(pp+2(a-b)p+aa-2ab+c)} = \frac{du}{(u+a)(uu+2bu+c)}$$

Opus autem foret summe taediosum, si hanc aequationem in exinde integrale aequationis differentialis tertii gradus eruere videretur.

4. Apparet hinc quanto labore tandem huiusmodi integrale aequationis differentialis tertii gradus erui possit, methodi meae in Volumine septimo Miscellaneorum expositae non perspicitur. Eo magis autem eius utilitas in oculos incurret, si loquendo de aequatione differentiali tertii gradus alia, quae sit quarti altiorisve gradus tractetur, tum enim substitutiones hic adhibitae aequationem non primi, sed secundi altiorisve gradus praebent, cuius integratio artificio obtineri poterit. Et quamvis tandem etiam huius aequationis integrale inveniretur, tamen id plerumque tantum foret particulare, et per se non magis demum substitutiones suppeditat, et ipsius aequationis integrale, et quidem particulare tantum: cum mea methodus foro statim integrale completum praebet. Quod ut clarius intelligatur tradita substitutione in hac aequatione differentiali quarti gradus

$$A y d x^4 + B d x^3 d y + C d x^2 d^2 y + D d x d^3 y + E d^4 y = 0$$

in qua dx ponitur constans. Sit igitur

$$dx = \frac{du}{s} \quad \text{seu} \quad du = s dx, \quad \text{et} \quad \frac{dy}{y} = \frac{u du}{s} = u dx,$$

erit ob dx constans:

$$\frac{d^2 y}{y} - \frac{dy^2}{y^2} = dx du = s dx^2;$$

Hinc fiet perro

$$\frac{d^3y}{y} - \frac{dy}{y} \frac{dd^2y}{y^2} = 2 usdx^3 + dsdx^2 \quad \text{et} \quad \frac{d^3y}{y} = w^3dx^3 + 3 usdx^3 + d$$

iterumque differentiendo prodibit

$$\frac{d^4y}{y} - \frac{dy}{y} \frac{d^3y}{y} = 3 nusdx^4 + 3 udx^3ds + 3 ssdx^4 + dx^3dds,$$

ideoque

$$\frac{d^4y}{y} = u^4dx^4 + 6 nusdx^4 + 4 udx^3ds + 3 ssdx^4 + dx^3dds.$$

Quibus valoribus in aequatione hac substitutis

$$Adx^2 + \frac{Bdxdy}{y} + \frac{Cddy}{y} + \frac{Dd^3y}{ydx} + \frac{Bd^4y}{ydx^2} = ($$

proveniet haec aequatio:

$$Adx^2 + Budx^2 + Cu^2dx^2 + Csdx^2 + Du^3dx^2 + 3 Dusdx^2 + Ddx^3 + Eu^4dx^2 + 6 Enusdx^2 + 4 Eudxds + 3 Essdx^2 + Edds = 0$$

Cum autem sit $dx = \frac{du}{s}$, erit

$$du^2(A + Bu + Cu^2 + Du^3 + Eu^4) + sdu^2(C + 3 Du + 6 Euu) + 3 + sdu ds(D + 4 Eu) + E ssdds = 0.$$

Apparet quidem huic aequationi satisfieri, si sit $s = 0$ et u radix huius aequationis:

$$A + Bu + Cu^2 + Du^3 + Eu^4 = 0.$$

Sit ergo α una ex radicibus huius aequationis, et sumendo $u = \frac{dy}{y} = \alpha dx$ et $y = e^{\alpha x}$, qui valor quoque aequationi differentiali quartae propositae conveniet. Erit autem tantum integrale maxime particulare huius aequationis $A + Bu + Cu^2 + Du^3 + Eu^4 = 0$ radicis α , β , γ , δ , suppeditare queant valorem

$$y = \mathfrak{A}e^{\alpha x} + \mathfrak{B}e^{\beta x} + \mathfrak{C}e^{\gamma x} + \mathfrak{D}e^{\delta x},$$

qui est integrale completum, tamen hinc non facile patet, qualis fuerit valor ipsius y , si radicum α , β , γ , δ quaedam fuerint imaginariae vel

aequationis differentio-differentialis inter u et s assignabitur. Pro-

$$u = \frac{dy}{y dx} \quad \text{et} \quad s = \frac{du}{dx};$$

ideoque

$$u = \frac{A e^{\alpha x} + B e^{\beta x} + C e^{\gamma x} + D e^{\delta x}}{A e^{\alpha x} + B e^{\beta x} + C e^{\gamma x} + D e^{\delta x}}$$

et

$$s = \frac{A B (a - \beta)^2 e^{(\alpha + \beta)x} + A C (a - \gamma)^2 e^{(\alpha + \gamma)x} + A D (a - \delta)^2 e^{(\alpha + \delta)x} + B C (\beta - \gamma)^2 e^{(\beta + \gamma)x} + B D (\beta - \delta)^2 e^{(\beta + \delta)x} + C D (\gamma - \delta)^2 e^{(\gamma + \delta)x}}{(A e^{\alpha x} + B e^{\beta x} + C e^{\gamma x} + D e^{\delta x})^2}$$

Hinc concluditur fore:

$$s + uu = \frac{A^2 a^2 e^{2\alpha x} + B^2 \beta^2 e^{2\beta x} + C^2 \gamma^2 e^{2\gamma x} + D^2 \delta^2 e^{2\delta x}}{(A e^{\alpha x} + B e^{\beta x} + C e^{\gamma x} + D e^{\delta x})^2} + \frac{A B (a^2 + \beta^2) e^{(\alpha + \beta)x} + A C (a^2 + \gamma^2) e^{(\alpha + \gamma)x} + A D (a^2 + \delta^2) e^{(\alpha + \delta)x} + B C (\beta^2 + \gamma^2) e^{(\beta + \gamma)x} + B D (\beta^2 + \delta^2) e^{(\beta + \delta)x} + C D (\gamma^2 + \delta^2) e^{(\gamma + \delta)x}}{(A e^{\alpha x} + B e^{\beta x} + C e^{\gamma x} + D e^{\delta x})^2} + \text{etc.}$$

quae fractio deprimi potest, utique

$$s + uu = \frac{A a^2 e^{\alpha x} + B \beta^2 e^{\beta x} + C \gamma^2 e^{\gamma x} + D \delta^2 e^{\delta x}}{A e^{\alpha x} + B e^{\beta x} + C e^{\gamma x} + D e^{\delta x}}.$$

Cum iam sit

$$u = \frac{A e^{\alpha x} + B e^{\beta x} + C e^{\gamma x} + D e^{\delta x}}{A e^{\alpha x} + B e^{\beta x} + C e^{\gamma x} + D e^{\delta x}},$$

si hinc x , quod antea actu fieri nequit, eliminetur, prodibit aequatio. Si quidem ponatur $C = 0$ et $D = 0$, prodibit aequatio integralis haec

$$s + uu = (a + \beta)u + a\beta = 0.$$

Quare si fuerint a et β duae radices huius aequationis

$$A + Bu + Cu^2 + Du^3 + Eu^4 = 0,$$

aequationi differentio-differentiali inter s et u satisfaciens hic va-

$$s = -a\beta + (a + \beta)u - uu.$$

In aequatione autem illa non du sed $\frac{du}{s}$ positum est constans, quae exuetur ponendo $ds = q du$; erit enim $\frac{ds}{q s}$ constans ideoque

$$q s d ds = q ds^2 + s ds dq, \quad \text{et} \quad d ds = \frac{ds^2}{s} + \frac{ds dq}{q};$$

$$uq = \frac{du}{ds} \cdot \frac{ds}{q} = ds,$$

e fit)

$$dds = \frac{ds^2}{s} + dds.$$

habet ergo haec aequatio:

$$s^2 (A + Bu + Cu^2 + Du^3 + Eu^4) + sdu^3 (C + 3Du + 6Eu^2) + 3Esu^4 + sdu ds (D + 4Eu) + E s ds^2 + E s s dds = 0$$

qua differentiale du assumtum est constans. Quodsi iam formulae

$$A + Bu + Cu^2 + Du^3 + Eu^4$$

trinomialis sit

$$L + Mu + Nu^2$$

integrato particolare

$$L + Mu + Nu^2 + Ns = 0.$$

5. Quoniam autem hic methodum meam integrandi aequationes differentiales altiorum graduum ulterius extendere constitui, regulam quam loco citato paucis repetam. Patet vero methodus mea ad omnes aequationes in x una generali contentas:

$$0 = Ay + \frac{Bdy}{dx} + \frac{Cddy}{dx^2} + \frac{Dd^3y}{dx^3} + \frac{Ed^4y}{dx^4} + \frac{Fd^5y}{dx^5} + \text{etc.},$$

in quo differentiale dx positum est constans. Ad huius aequationis integrationem terminis expressum inveniendum ex ea formetur sequens formula generalis:

$$A + Bz + Cz^2 + Dz^3 + Ez^4 + Fz^5 + Gz^6 + \text{etc.},$$

in quaerantur omnes factores reales tam simplices quam trinomiales, quos, si qui fuerint inter se aequales, coniunctim repraesententur. Ex quocumque factore nascetur integralis pars, et, si omnes istae partes ex singulis factoribus oriundae in unam summam coniciantur, habebitur integrale generale.

1) In hac formula dds significationes dissimiles habet. In priore membro $\frac{ds^2}{s}$ positum est constans, in posteriore du positum est constans.

Factores	Partes Integrales
$z \dots k$	ae^{kx}
$(z \dots k)^2$	$(a + \beta x)e^{kx}$
$(z \dots k)^3$	$(a + \beta x + \gamma x^2)e^{kx}$
$(z \dots k)^4$	$(a + \beta x + \gamma x^2 + \delta x^3)e^{kx}$
etc.	etc.
$zz - 2kz \cos. \phi + kk$	$ae^{kx \cos. \phi} \sin. kx \sin. \phi + Ae^{kx \cos. \phi} \cos. kx \sin. \phi$
$(zz - 2kz \cos. \phi + kk)^2$	$(a + \beta x)e^{kx \cos. \phi} \sin. kx \sin. \phi$ $+ (A + Bx)e^{kx \cos. \phi} \cos. kx \sin. \phi$
$(zz - 2kz \cos. \phi + kk)^3$	$(a + \beta x + \gamma x^2)e^{kx \cos. \phi} \sin. kx \sin. \phi$ $+ (A + Bx + Cx^2)e^{kx \cos. \phi} \cos. kx \sin. \phi$
$(zz - 2kz \cos. \phi + kk)^4$	$(a + \beta x + \gamma x^2 + \delta x^3)e^{kx \cos. \phi} \sin. kx \sin. \phi$ $+ (A + Bx + Cx^2 + Dx^3)e^{kx \cos. \phi} \cos. kx \sin. \phi$
etc.	etc.

In his formulis litterae a, β, γ, δ etc., A, B, C, D etc. denotant quantitates arbitrarias. Hinc in partibus integralis colligendis eadem harum litterarum bis scribatur, quia alioquin extensio inegeretur. Oportebit ergo has constantes continuo novis litteris in modo in aequationem integram tot ingredientur constantes arbi gradus fuerit aequatio differentialis proposita: id quod certum integrale hoc modo inventum esse completum, atque in aequatione nihil contineri, quod non simul in hac aequatione integrali eorum in eo loco¹⁾, ubi hanc methodum fusius exposui, pluribus illustravi, ita ut circa eius applicationem nulla difficultas locum

6. Aequatio autem generalior, cuius integrationem hic s denotante X functionem quancunque ipsius x ita se habet²⁾).

$$X = Ay + \frac{Bdy}{dx} + \frac{Cddy}{dx^2} + \frac{Dd^3y}{dx^3} + \frac{Ed^4y}{dx^4} + \text{etc.},$$

in qua iterum differentiale dx constans est assumtum. Hanc igit quatenunque constet terminis, seu ad quencunque ea different

1) Vide p. 111 huius voluminis.

2) Vide praeter notam 2 p. 3 huius voluminis adiectum etiam *Institutiones* vol. II, § 866—869, 865—868, 1138—1165, 1172—1224; *LEONHARDI EULERI Opera* c

it functio rationalis integra ipsius x , seu si habeat huiusmodi formam:

$$X = a + \beta x + \gamma x^2 + \delta x^3 + \text{etc.}$$

enim functio X ita sit comparata, adhibeatur huiusmodi substitutio:

$$\begin{aligned} y &= \mathfrak{A} + \mathfrak{B}x + \mathfrak{C}x^2 + \mathfrak{D}x^3 + \text{etc.} + v \\ \frac{dy}{dx} &= \mathfrak{B} + 2\mathfrak{C}x + 3\mathfrak{D}x^2 + \text{etc.} + \frac{dv}{dx} \\ \frac{d^2y}{dx^2} &= 2\mathfrak{C} + 6\mathfrak{D}x + \text{etc.} + \frac{d^2v}{dx^2} \\ \frac{d^3y}{dx^3} &= 6\mathfrak{D} + \text{etc.} + \frac{d^3v}{dx^3} \\ \frac{d^4y}{dx^4} &= \text{etc.} + \frac{d^4v}{dx^4} \\ &\text{etc.} \end{aligned}$$

s autem esse $X = a + \beta x + \gamma x^2 + \delta x^3$, atque in valore ipsius y omnes post $\mathfrak{D}x^3$ evanescentes erunt ponendi. Facta ergo substitutione habet

$$\begin{aligned} & a + \beta x + \gamma x^2 + \delta x^3 + \\ & + \mathfrak{B}Ax + \mathfrak{C}Ax^2 + \mathfrak{D}Ax^3 + Av + \frac{Bdv}{dx} + \frac{Cddv}{dx^2} + \frac{Dd^2v}{dx^3} + \frac{Hd^3v}{dx^4} + \text{etc.} \\ & + 2\mathfrak{C}Bx + 3\mathfrak{D}Bx^2 \\ & + 6\mathfrak{D}Cx \end{aligned}$$

coefficientes \mathfrak{A} , \mathfrak{B} , \mathfrak{C} , \mathfrak{D} ita definiripotuerunt, ut omnes termini, in quoniam inest v eiusve differentialia, evanescant, fiet enim:

$$\begin{aligned} -\frac{3\mathfrak{D}B}{A} &= \frac{\gamma}{A} - \frac{3\delta B}{AA} \\ -\frac{2\mathfrak{C}B}{A} - \frac{6\mathfrak{D}C}{A} &= \frac{\beta}{A} - \frac{2\gamma B}{A^2} + \frac{6\delta B^2}{A^3} - \frac{6\delta C}{AA} \\ -\frac{\mathfrak{B}B}{A} - \frac{2\mathfrak{C}C}{A} - \frac{6\mathfrak{D}D}{A} &= \frac{a}{A} - \frac{\beta B}{A^2} + \frac{2\gamma B^2}{A^3} + \frac{12\delta BC}{A^3} - \frac{6\delta B^3}{A^4} - \frac{2\gamma C}{A^2} - \frac{6\delta D}{A^2} \end{aligned}$$

$$\text{in editione principio } \frac{1\delta BD}{A^3} \text{ loco } \frac{12\delta BC}{A^3}.$$

Corrodit. H. D.

quae aequatio ope superioris methodi integrabitur.

7. Quo autem facilius aequationis propositae, qualiscunque functio ipsius x , integrale eruanus, a casibus simplicioribus in primo quidem sit aequatio tantum differentialis primi gradus,

$$X = Ay + \frac{Bdy}{dx},$$

quam patet integrabilem reddi posse, si multiplicetur per huiusmodi $e^{\alpha x} dx$ denotante e numerum cuius logarithmus hyperbolicus = 1.

$$e^{\alpha x} X dx = Ae^{\alpha x} y dx + Be^{\alpha x} dy.$$

Atque α ita comparatum esse oportet, ut pars posterior sit differentialis quantitatis finitae: quae ex termino ultimo alia esse nequit, cuius differentiale enim sit = $Be^{\alpha x} dy + \alpha Be^{\alpha x} y dx$, necesse est ut sit $\alpha = \frac{A}{B}$. Hoc ergo valore pro α sumto erit

$$\int e^{\alpha x} X dx = Be^{\alpha x} y \text{ ut } y = \frac{1}{B} e^{-\alpha x} \int e^{\alpha x} X dx.$$

8. Sit aequatio proposita differentialis secundi gradus¹⁾:

$$X = Ay + \frac{Bdy}{dx} + \frac{Cddy}{dx^2}.$$

Multiplicetur ea per $e^{\alpha x} dx$ ac definiatur α ita, ut integratio succedat ergo

$$e^{\alpha x} X dx = Ae^{\alpha x} y dx + Be^{\alpha x} dy + \frac{Ce^{\alpha x} ddy}{dx},$$

cuius integrale sit:

$$\int e^{\alpha x} X dx = e^{\alpha x} \left(A'y + \frac{B'dy}{dx} \right).$$

1) Cf. *Institutiones calculi integralis* vol. II, § 856—860, 865—868, 1143—1145 p. 192 huius voluminis.

$$e^{\alpha x} X dx = e^{\alpha x} \left(a A' y dx + A' dy + \frac{B' dy}{dx} + a B' dy \right).$$

comparatione ergo facta fiet

$$B' = C, \quad A' = B - aC \quad \text{et} \quad A = aB - a^2 C,$$

debet ergo esse α radix huius aequationis

$$0 = A - aB + a^2 C,$$

nam cum habeat duas radices, utramlibet assumere licet; eritque $A' = B - B' = C$. Perventum est ergo ad hanc aequationem differentialem per integrandum:

$$e^{-\alpha x} \int e^{\alpha x} X dx = A' y + \frac{B' dy}{dx}.$$

Id quod denique integrandum multiplicetur per $e^{\beta x} dx$, ut habeatur

$$e^{(\beta - \alpha)x} dx \int e^{\alpha x} X dx = A' e^{\beta x} y dx + B' e^{\beta x} dy,$$

ut sit integrabilis, debet esse

$$\beta = \frac{A'}{B'} = \frac{B - aC}{C} \quad \text{seu} \quad \alpha + \beta = \frac{B}{C},$$

unde patet β esse alteram radicem aequationis

$$0 = A - aB + a^2 C,$$

etque integralo:

$$\int e^{(\beta - \alpha)x} dx \int e^{\alpha x} X dx = B' e^{\beta x} y = C e^{\beta x} y.$$

Est vero

$$\int e^{(\beta - \alpha)x} dx \int e^{\alpha x} X dx = \frac{e^{(\beta - \alpha)x}}{\beta - \alpha} \int e^{\alpha x} X dx - \frac{1}{\beta - \alpha} \int e^{\beta x} X dx,$$

ergo

$$C y = \frac{e^{-\alpha x}}{\beta - \alpha} \int e^{\alpha x} X dx + \frac{e^{-\beta x}}{\alpha - \beta} \int e^{\beta x} X dx.$$

hac aequatione integrali ambae radices α et β aequationis quadraticae

$$0 = A - Bz + Cz^2$$

qualiter insunt, et hanc ob rem si istius aequationis radices sint cognitae, statim aequatio integralis formatur. Ista autem aequatio

ex ipsa aequatione proposita

$$X = Ay + \frac{Bdy}{dx} + \frac{Cddy}{dx^2}$$

facillime formatur simili scilicet modo, quo in casu $X = 0$ su-
enim

$$1 \text{ pro } y, \quad z \text{ pro } \frac{dy}{dx} \text{ et } z^2 \text{ pro } \frac{ddy}{dx^2},$$

ut prodent ista expressio $A + Bz + Cz^2$; cuius factores si fueri-
erunt α et β eae ipsae litterae, quae ad aequationem integ-
requiruntur.

9. His praemissis additus ad integrationem aequationis
adeo erit difficilis. Sit ergo proposita haec aequatio:

$$X = Ay + \frac{Bdy}{dx} + \frac{Cddy}{dx^2} + \frac{Dd^3y}{dx^3} + \frac{Ed^4y}{dx^4} + \text{et}$$

cuius ultimus terminus sit $\frac{Ad^ny}{dx^n}$. Fermetur hinc ista exp-
indicato:

$$A + Bz + Cz^2 + Dz^3 + Ez^4 + \dots + Az^n =$$

quae in factores simplices resoluta sit:

$$P = A(z + \alpha)(z + \beta)(z + \gamma)(z + \delta) \text{ etc}$$

Dico iam, si aequatio differentialis proposita per $e^{\alpha x} dx$ m-
evadere integrabilem. Erit enim

$$e^{\alpha x} X dx = e^{\alpha x} dx \left(Ay + \frac{Bdy}{dx} + \frac{Cddy}{dx^2} + \frac{Dd^3y}{dx^3} + \dots \right)$$

cuius integrale ponamus esso:

$$\int e^{\alpha x} X dx = e^{\alpha x} \left(A'y + \frac{B'dy}{dx} + \frac{C'ddy}{dx^2} + \frac{D'd^3y}{dx^3} + \dots \right)$$

Sumto autem differentiali habebitur

$$\begin{aligned} e^{\alpha x} X dx = e^{\alpha x} dx \left(\alpha A'y + \frac{A'dy}{dx} + \frac{B'ddy}{dx^2} + \frac{C'd^3y}{dx^3} + \dots \right. \\ \left. + \frac{\alpha B'dy}{dx} + \frac{\alpha C'ddy}{dx^2} + \dots \right), \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
A &= \frac{A}{a} \\
B' &= \frac{B}{a} - \frac{A}{a^2} \\
C' &= \frac{C}{a} - \frac{B}{a^2} + \frac{A}{a^3} \\
D' &= \frac{D}{a} - \frac{C}{a^2} + \frac{B}{a^3} - \frac{A}{a^4}
\end{aligned}$$

valoribus usque ad ultimum continuatis, pervenietur ad hanc aequa-

$$A + B\alpha + C\alpha^2 + D\alpha^3 + E\alpha^4 + \dots + A\alpha^n = 0;$$

si α sit radix huius aequationis, erit $z + \alpha$ factor istius expressionis

$$P = A + Bz + Cz^2 + Dz^3 + Ez^4 + \dots + Az^n,$$

ut $P = A(z + \alpha)(z + \beta)(z + \gamma)(z + \delta)$ etc.

Prima ergo integratione absoluta erit

$$e^{-ax} \int e^{ax} X dx = A'y + \frac{B'dy}{dx} + \frac{C'ddy}{dx^2} + \frac{D'd^3y}{dx^3} + \dots + \frac{Ad^{n-1}y}{dx^{n-1}}.$$

per hunc iterum modo ante exposito hanc expressio:

$$P' = A' + B'z + C'z^2 + D'z^3 + \dots + Az^{n-1}.$$

erit sit:

$$\begin{aligned}
A &= \alpha A' \\
B &= \alpha B' + A' \\
C &= \alpha C' + B' \\
D &= \alpha D' + C' \\
&\text{etc.}
\end{aligned}$$

tunc est fore $P = (a + z)P'$, ideoque

$$\begin{aligned}
P' &= \frac{P}{z + \alpha} \quad \text{et} \\
P' &= A(z + \beta)(z + \gamma)(z + \delta)(z + \varepsilon) \text{ etc.}
\end{aligned}$$

Simili ergo modo, quo supra usi sumus, evincetur hanc aequationem denovo integrabilem, si multiplicetur per $e^{\beta x} dx$.

$$\int e^{(\beta-\alpha)x} dx \int e^{\alpha x} X dx = e^{\beta x} \left(A'' y + \frac{B'' dy}{dx} + \frac{C'' ddy}{dx^2} + \dots \right)$$

fictque comparatione instituta

$$A' = \beta A''$$

$$B' = \beta B'' + A''$$

$$C' = \beta C'' + B''$$

$$D' = \beta D'' + C''$$

etc.

Ergo si ponatur

$$P'' = A'' + B'' z + C'' z^2 + D'' z^3 + \dots + \Delta z^n$$

erit $P' = (\beta + z)P''$ et

$$P'' = \frac{P'}{z + \beta} = \frac{P}{(z + \alpha)(z + \beta)},$$

unde fit

$$P'' = \Delta (z + \gamma)(z + \delta)(z + \epsilon) \text{ etc.,}$$

scilicet hinc duo iam factores $z + \alpha$ et $z + \beta$ sunt egressi

$$\int e^{(\beta-\alpha)x} dx \int e^{\alpha x} X dx = \frac{e^{(\beta-\alpha)x}}{\beta - \alpha} \int e^{\alpha x} X dx - \frac{1}{\beta - \alpha} \int$$

undo aequatio his integrata reducitur ad hanc formam

$$\begin{aligned} \frac{e^{-\alpha x}}{\beta - \alpha} \int e^{\alpha x} X dx + \frac{e^{-\beta x}}{\alpha - \beta} \int e^{\beta x} X dx &= A'' y + \frac{B'' dy}{dx} \\ &+ \frac{D'' d^3 y}{dx^3} + \dots + \frac{\Delta d^{n-2} y}{dx^{n-2}}. \end{aligned}$$

II. Cum porro hinc posito I pro y et z pro $\frac{dy}{dx}$ etc. pro

$$P'' = A'' + B'' z + C'' z^2 + \dots + \Delta z^n$$

sitque

$$P'' = \Delta (z + \gamma)(z + \delta)(z + \epsilon) \text{ etc.,}$$

manifestum est aequationem ultimo inventam denuo multiplicetur por $e^{\gamma x} dx$. Sit aequatio integralis hinc ori-

$$\begin{aligned} \int \frac{e^{(\gamma-\alpha)x} dx}{\beta - \alpha} \int e^{\alpha x} X dx + \int \frac{e^{(\gamma-\beta)x} dx}{\alpha - \beta} \int e^{\beta x} X dx \\ e^{\gamma x} \left(A''' y + \frac{B''' dy}{dx} + \frac{C''' ddy}{dx^2} + \dots + \frac{\Delta d^{n-2} y}{dx^{n-2}} \right) \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} B'' &= \gamma B''' + A''' \\ C'' &= \gamma C''' + B''' \\ D'' &= \gamma D''' + C''' \\ &\text{etc.} \end{aligned}$$

ponatur:

$$P''' = A''' + B'''z + C'''z^2 + D'''z^3 + \dots + \Delta z^{n-3},$$

$$P'' = (\gamma + z)P''' \quad \text{et} \quad P''' = \frac{P''}{z + \gamma} = \frac{P}{(z + a)(z + \beta)(z + \gamma)},$$

nitur fore:

$$P''' = \Delta (z + \delta)(z + \varepsilon)(z + \zeta) \text{ etc.}$$

tom sit generaliter

$$\int e^{(\mu - \nu)x} dx \int e^{\nu x} X dx = \frac{e^{(\mu - \nu)x}}{\mu - \nu} \int e^{\nu x} X dx + \frac{1}{\nu - \mu} \int e^{\mu x} X dx,$$

integralia reducantur, reperietur:

$$\begin{aligned} &\frac{e^{-\alpha x}}{(a - \gamma)(\gamma - a)} \int e^{\alpha x} X dx + \frac{e^{-\beta x}}{(a - \beta)(\gamma - \beta)} \int e^{\beta x} X dx + \frac{e^{-\gamma x}}{(a - \gamma)(\beta - \gamma)} \int e^{\gamma x} X dx \\ &= A''' y + \frac{B''' dy}{dx} + \frac{C''' d^2 y}{dx^2} + \frac{D''' d^3 y}{dx^3} + \dots + \frac{\Delta d^{n-3} y}{dx^{n-3}}. \end{aligned}$$

Si hoc modo eo usque progrediamur, quoad nulla amplius differentialis y supersint, tum ex altera parte aequationis habebitur unicus terminus $\frac{d^0 y}{dx^0} = \Delta y$; id quod eveniet, si integratio toties fuerit instituta, quot n exponens n continet unitates. Ad hoc ergo ultimum integrale comprimendum, cum sit

$$Bz + Cz^2 + Dz^3 + \dots + \Delta z^n = \Delta (z + a)(z + \beta)(z + \gamma) \text{ etc.},$$

erunt ex radicibus a, β, γ, δ etc. sequentes valores

$$\mathfrak{A} = \Delta (\beta - a)(\gamma - a)(\delta - a)(\varepsilon - a) \text{ etc.}$$

$$\mathfrak{B} = \Delta (a - \beta)(\gamma - \beta)(\delta - \beta)(\varepsilon - \beta) \text{ etc.}$$

$$\mathfrak{C} = \Delta (a - \gamma)(\beta - \gamma)(\delta - \gamma)(\varepsilon - \gamma) \text{ etc.}$$

$$\mathfrak{D} = \Delta (a - \delta)(\beta - \delta)(\gamma - \delta)(\varepsilon - \delta) \text{ etc.}$$

$$\mathfrak{E} = \Delta (a - \varepsilon)(\beta - \varepsilon)(\gamma - \varepsilon)(\delta - \varepsilon) \text{ etc.}$$

etc.,

$$y = \frac{\mathfrak{A}}{1} e^{\alpha x} X dx + \frac{\mathfrak{B}}{2} e^{\beta x} X dx + \frac{\mathfrak{C}}{3} e^{\gamma x} X dx + \text{etc.},$$

quae cum tot contineat terminos, quoti gradus fuerit aequatio d. proposita

$$X = Ay + \frac{Bdy}{dx} + \frac{Cddy}{dx^2} + \frac{Dd^2y}{dx^3} + \dots + \frac{\Delta d^ny}{dx^n},$$

totidem involvet constantes arbitrarias, ideoque erit integralis con-

13. Alio autem modo valores quantitatum \mathfrak{A} , \mathfrak{B} , \mathfrak{C} etc. exprime, qui plerumque multo commodius negotium conficit. Dico enim fore, si ubique pro z substituatur $-a$, seu si ponatur $z + a = 0$. Cum

$$P = \Delta (z + a)(z + \beta)(z + \gamma)(z + \delta) \text{ etc.},$$

erit differentiando:

$$\frac{dP}{dz} = \Delta(z + \beta)(z + \gamma)(z + \delta) \text{ etc.} + \frac{\Delta(z + a)}{dz} d \cdot (z + \beta)(z + \gamma)(z + \delta) \text{ etc.}$$

Si iam ponatur $z = -a$, posterius membrum evanescet, et prius

$$\frac{dP}{dz} = \Delta(\beta - a)(\gamma - a)(\delta - a) \text{ etc.} = \mathfrak{A}.$$

Cum autem sit $P = A + Bz + Cz^2 + Dz^3 + \dots + \Delta z^n$, erit

$$\frac{dP}{dz} = B + 2Cz + 3Dz^2 + 4Ez^3 + \dots + n\Delta z^{n-1};$$

ponatur ergo $z = -a$, seu fiat $z + a = 0$, erit

$$\mathfrak{A} = B - 2Ca + 3Da^2 - 4Ea^3 + \text{etc.} \dots \pm n\Delta a^{n-1},$$

simili modo reperietur fore

$$\mathfrak{B} = B - 2C\beta + 3D\beta^2 - 4E\beta^3 + \dots \pm n\Delta\beta^{n-1}$$

$$\mathfrak{C} = B - 2C\gamma + 3D\gamma^2 - 4E\gamma^3 + \dots \pm n\Delta\gamma^{n-1}$$

etc.

$$X = \dots + \frac{1}{2} g'' + \dots \frac{1}{6} d^3 x + \dots \frac{1}{24} d^4 x + \dots \text{etc.},$$

in integrari oporteat, ante omnia ex ea formetur haec expressio Algebraica

$$P = A + Bz + Cz^2 + Dz^3 + Ez^4 + \text{etc.},$$

ut quaerantur omnes factores simplices, cuiusmodi nunc sit $z + \alpha$, a quolibet factor dabit partem integralis ita, ut omnes partes, quae hoc modo a singulis factoribus eruantur, iunctim sumtae exhibeant completum ipsius integralem finitum. Scilicet si factor simplex fuerit inventus $z + \alpha$, tum quaeratur quantitas \mathfrak{U} , ut sit

$$\mathfrak{U} = B - 2Ca + 3Da^2 - 4Ea^3 + \text{etc.},$$

si inventa erit pars integralis ex hoc factoro $z + \alpha$ oriunda haec

$$\frac{e^{-\alpha x}}{\mathfrak{U}} \int e^{\alpha x} X dx.$$

hinc perspicitur, si factor simplex formae P fuerit $z - a$, tum fore

$$\mathfrak{U} = B + 2Ca + 3Da^2 + 4Ea^3 + \text{etc.}$$

que integralis partem hinc oriundam esset)

$$\frac{e^{\alpha x}}{\mathfrak{U}} \int e^{-\alpha x} X dx.$$

15. Superest autem ut ostendamus, quomodo istae integralis partes comparatae, si factorum simplicium aliquot fuerint vel inter se aequales imaginarii. Ex superioribus enim liquet utroque casu partes integralis singulas modo adornari debere, ut formam finitam et realem obtineant. Sint in primo duo factores $z - \alpha$ et $z - \beta$ inter se aequales seu $\beta = \alpha$, eritque $\mathfrak{B} = 0$ quam $\mathfrak{B} = 0$; et utraque pars integralis evadet infinita, altera quae affirmativa altera negativa, ita ut differentia sit finita. Ad quam inveniri volumus $\beta = \alpha + \omega$, denotante ω quantitatem evanescentem. Cum ergo

1) Cf. Commentationes 679, 680, 720 voluminis I 23.

sumtis litteris a, β, γ, δ etc. negativis, etc.)

$$\mathfrak{A} = -\Delta \omega (a - \gamma) (a - \delta) (a - \varepsilon) \text{ etc. et}$$

$$\mathfrak{B} = \Delta \omega (a - \gamma) (a - \delta) (a - \varepsilon) \text{ etc.}$$

Tum vero erit

$$e^{\beta x} = e^{\alpha x + \omega x} = e^{\alpha x} (1 + \omega x) \text{ et } e^{-\beta x} = e^{-\alpha x} (1 - \omega x)$$

Hinc pars integralis ex factoribus binis aequalibus $z - a$ et $z - \beta$ fit

$$\frac{e^{\alpha x}}{\mathfrak{A}} \int e^{-\alpha x} X dx + \frac{e^{\alpha x} (1 + \omega x)}{\mathfrak{B}} \int e^{-\alpha x} (1 - \omega x) X dx$$

Ponatur:

$$\mathfrak{U}' = \Delta (a - \gamma) (a - \delta) (a - \varepsilon) \text{ etc.}$$

$$\text{erit } \mathfrak{U} = -\mathfrak{U}' \omega \text{ et } \mathfrak{B} = \mathfrak{U}' \omega,$$

unde fiet ista pars

$$= \frac{e^{\alpha x}}{\mathfrak{U}' \omega} ((1 + \omega x) \int e^{-\alpha x} (1 - \omega x) X dx - \int e^{-\alpha x} X dx)$$

$$= \frac{e^{\alpha x}}{\mathfrak{U}' \omega} (\omega x \int e^{-\alpha x} X dx - \omega \int e^{-\alpha x} X x dx)$$

$$= \frac{e^{\alpha x}}{\mathfrak{U}'} (x \int e^{-\alpha x} X dx - \int e^{-\alpha x} X x dx) = \frac{e^{\alpha x}}{\mathfrak{U}'} \int dx \int e^{-\alpha x} X dx$$

quae est pars integralis ex factore expressionis P quadrata

16. Valor autem ipsius \mathfrak{U}' sequenti modo commodè

O) $\beta = a$, cum sit

$$P = \Delta (z - a)^2 (z - \gamma) (z - \delta) (z - \varepsilon) \text{ etc.} = \Delta + Bz + Cz^2 + \dots$$

ponatur

$$\Delta (z - \gamma) (z - \delta) (z - \varepsilon) \text{ etc.} = Q,$$

ita ut valor ipsius Q praebeat \mathfrak{U}' si loco z ponatur a . Et

$$P = (z - a)^2 Q,$$

et differentiando

1) Solutio sequens est vitiosa, quia omissum est ω in $(\beta - \gamma) (\beta - \delta) (\beta - \varepsilon) \dots$
tationum calculi integralis volumine II notas ipsius EULERI, § 1163—1179.
 Solutionem exactam attulit nota p. 330, LEONHARDI EULERI *Opera omnia*,

$$\frac{ddP}{dz^2} = (z - a)^2 \frac{ddQ}{dz^2} + 4(z - a) \frac{dQ}{dz} + 2Q;$$

tunc $z = a$ fiet

$$Q = \frac{ddP}{2dz^2} = \mathfrak{U},$$

ue \mathfrak{U} , si in $\frac{ddP}{2dz^2}$ ponatur $z = a$. Est vero

$$\frac{ddP}{2dz^2} = C + 3Dz + 6Ez^2 + 10Fz^3 + 15Gz^4 + \text{etc.},$$

$$\mathfrak{U} = C + 3Da + 6Ea^2 + 10Fa^3 + 15Ga^4 + \text{etc.}$$

i proposita huc aequatione:

$$X = Ay + \frac{Bdy}{dx} + \frac{Cddy}{dx^2} + \frac{Dd^3y}{dx^3} + \frac{Ed^4y}{dx^4} + \text{etc.}$$

o hinc formata

$$P = A + Bz + Cz^2 + Dz^3 + Ez^4 + \text{etc.}$$

factorem quadratum $(z - a)^2$, sumatur

$$\mathfrak{U} = C + 3Da + 6Ea^2 + 10Fa^3 + 15Ga^4 + \text{etc.}$$

pars integralis inde oriunda:

$$\frac{e^{\alpha x}}{\mathfrak{U}} \int dx \int e^{-\alpha x} X dx.$$

em reliqui factores formulae P fuerint cogniti, nempe

$$P = A(z - \alpha)^2(z - \gamma)(z - \delta)(z - \varepsilon) \text{ etc.}, \text{ erit}$$

$$\mathfrak{U} = A(\alpha - \gamma)(\alpha - \delta)(\alpha - \varepsilon) \text{ etc.}$$

Ponamus iam tres factores inter se esse aequales, seu sit insuper
at ob rationes supra expositas ponamus $\gamma = \alpha + \omega$, erit

$$\mathfrak{U} = -A\omega(\alpha - \delta)(\alpha - \varepsilon)(\alpha - \zeta) \text{ etc. et}$$

$$\mathfrak{E} = A(\gamma - \alpha)^2(\gamma - \delta)(\gamma - \varepsilon)(\gamma - \zeta) \text{ etc. seu}$$

cubico $(z - a)^3$ oriunda hanc

$$\frac{e^{\alpha x}}{\mathfrak{A}''} \int dx \int dx \int e^{-\alpha x} X dx$$

existente:

$$\mathfrak{A}'' = D + 4Ea + 10Ea^2 + 20Ga^3$$

Facilius autem hoc immediate ex aequalitate trium fac
erum tres factores quicunque $(z - a) (z - \beta) (z - \gamma)$ ac

$$\mathfrak{A} = \Delta (a - \beta) (a - \gamma) (a - \delta) (a - \epsilon)$$

$$\mathfrak{B} = \Delta (\beta - a) (\beta - \gamma) (\beta - \delta) (\beta - \epsilon)$$

$$\mathfrak{C} = \Delta (\gamma - a) (\gamma - \beta) (\gamma - \delta) (\gamma - \epsilon)$$

erunt integralis partes hinc oriundae:

$$\frac{e^{\alpha x}}{\mathfrak{A}''} \int e^{-\alpha x} X dx + \frac{e^{\beta x}}{\mathfrak{B}} \int e^{-\beta x} X dx + \frac{e^{\gamma x}}{\mathfrak{C}} \int e^{-\gamma x} X dx$$

Ponatur iam

$$\beta = a + \omega \text{ et } \gamma = a + \phi,$$

existentibus ω et ϕ quantitativis evanescentibus,

$$\mathfrak{A}'' = \Delta (a - \delta) (a - \epsilon) (a - \zeta) \text{ etc.}$$

$$\text{erit } \mathfrak{A} = \mathfrak{A}'' \omega \phi, \mathfrak{B} = \mathfrak{A}'' \omega (\omega - \phi) \text{ et } \mathfrak{C} = \mathfrak{A}'' \phi (\phi - \omega)$$

tum vero erit

$$e^{\beta x} = e^{\alpha x} (1 + \omega x + \frac{1}{2} \omega^2 x^2), e^{-\beta x} = e^{-\alpha x} (1 - \omega x + \frac{1}{2} \omega^2 x^2)$$

et

$$e^{\gamma x} = e^{\alpha x} (1 + \phi x + \frac{1}{2} \phi^2 x^2), e^{-\gamma x} = e^{-\alpha x} (1 - \phi x + \frac{1}{2} \phi^2 x^2)$$

Quibus substitutis ternae integralis partes abeunt i

$$\frac{e^{\alpha x}}{\mathfrak{A}'' \omega \phi (\omega - \phi)} \left\{ \begin{aligned} &\int e^{-\alpha x} X dx (\omega - \phi + \phi + \omega \phi x + \frac{1}{2} \omega^2 \phi x^2 - \\ &\int e^{-\alpha x} X dx (-\omega \phi - \omega \omega \phi x + \omega \phi + \omega \phi^2 x \\ &\int e^{-\alpha x} X x^2 dx (\frac{1}{2} \omega \omega \phi - \frac{1}{2} \omega \phi \phi) \end{aligned} \right.$$

1) Vido notam p. 202 huius voluminis.

$$\frac{e^{\alpha x}}{\mathfrak{M}''} (\frac{1}{2} \alpha x \int e^{-\alpha x} X dx - x \int e^{-\alpha x} X x dx + \frac{1}{2} \int e^{-\alpha x} X x x dx),$$

reducitur ad hanc formam simpliciore:

$$\frac{e^{\alpha x}}{\mathfrak{M}''} \int dx \int dx \int e^{-\alpha x} X dx,$$

ex quo $\mathfrak{M}'' = D + 4 E \alpha + 10 F \alpha^2 + 20 G \alpha^3 + \text{etc.}$, scilicet valor ipsius \mathfrak{M}'' ex formula $\frac{d^3 P}{6 dz^3}$ posito $z = \alpha$.

Simili modo ulterius procedendo patebit quaternos factores interales seu formulae

$$P = A + Bz + Cz^2 + \text{etc.}$$

in $(z - \alpha)^4$ praebiturum fore hanc integralis partem¹⁾:

$$\frac{e^{\alpha x} \int dx \int dx \int dx \int e^{-\alpha x} X dx}{B + 5Fa + 15Ga^2 + 35Ha^3 + \text{etc.}},$$

denominator ex formula $\frac{d^4 P}{24 dz^4}$ nascitur ponendo $z = \alpha$. Superfluum foret tribus factoribus simplicibus inter se aequalibus partes integralis, quae constanter hic exhibere, cum lex, qua hae partes formantur, per se manifesta. Ceterum complicatio plurium signorum integralium in his formulis involvit difficultatem, cum facillime ad simplicia integralia reducitur. Est enim

$$\int dx \int e^{-\alpha x} X dx = \frac{x \int e^{-\alpha x} X dx - \int e^{-\alpha x} X x dx}{1}$$

$$\int dx \int dx \int e^{-\alpha x} X dx = \frac{x^2 \int e^{-\alpha x} X dx - 2x \int e^{-\alpha x} X x dx + \int e^{-\alpha x} X x x dx}{1. 2}$$

$$\int dx \int e^{-\alpha x} X dx = \frac{x^3 \int e^{-\alpha x} X dx - 3x^2 \int e^{-\alpha x} X x dx + 3x \int e^{-\alpha x} X x x dx - \int e^{-\alpha x} X x^3 dx}{1. 2. 3}$$

etc.

Expositis factoribus aequalibus pergo ad factores imaginarios. Sint formulae

binii factores $z = a$ et $z = \beta$ imaginarii, qui hoc non obstat
beant productum reale $zz = 2 kx \cos. \phi + kk$; erit ergo

$$\begin{aligned} \alpha &= k \cos. \phi + k \sqrt{-1} \sin. \phi \text{ et} \\ \beta &= k \cos. \phi - k \sqrt{-1} \sin. \phi \end{aligned}$$

harumque litterarum potestates quaecunque ita se habent

$$\begin{aligned} \alpha^n &= k^n \cos. n \phi + k^n \sqrt{-1} \sin. n \phi \\ \beta^n &= k^n \cos. n \phi - k^n \sqrt{-1} \sin. n \phi \end{aligned}$$

Iam primo erit¹⁾:

$$\begin{aligned} e^{\alpha x} &= e^{kx \cos. \phi} \left(1 + \frac{kx \sqrt{-1} \sin. \phi}{1} + \frac{k^2 x^2 \sin. \phi^2}{1 \cdot 2} \right. \\ &\quad \left. + \frac{k^3 x^3 \sin. \phi^3}{1 \cdot 2 \cdot 3} + \frac{k^4 x^4 \sin. \phi^4}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4} + \text{etc.} \right) \end{aligned}$$

ideoque

$$\begin{aligned} e^{\alpha x} &= e^{kx \cos. \phi} (\cos. kx \sin. \phi + \sqrt{-1} \sin. kx \sin. \phi) \\ e^{\beta x} &= e^{kx \cos. \phi} (\cos. kx \sin. \phi - \sqrt{-1} \sin. kx \sin. \phi) \\ e^{-\alpha x} &= e^{-kx \cos. \phi} (\cos. kx \sin. \phi - \sqrt{-1} \sin. kx \sin. \phi) \\ e^{-\beta x} &= e^{-kx \cos. \phi} (\cos. kx \sin. \phi + \sqrt{-1} \sin. kx \sin. \phi) \end{aligned}$$

Deinde cum sit:

$$\begin{aligned} \mathfrak{A} &= B + 2 C \alpha + 3 D \alpha^2 + 4 E \alpha^3 + 5 F \alpha^4 + \dots \\ \mathfrak{B} &= B + 2 C \beta + 3 D \beta^2 + 4 E \beta^3 + 5 F \beta^4 + \dots \end{aligned}$$

superioribus valoribus pro α et β substitutis habebitur

$$\begin{aligned} \mathfrak{A} &= B + 2 C k \cos. \phi + 3 D k^2 \cos. 2 \phi + 4 E k^3 \cos. 3 \phi + \dots \\ &\quad + (2 C k \sin. \phi + 3 D k^2 \sin. 2 \phi + 4 E k^3 \sin. 3 \phi + \dots) \sqrt{-1} \\ \mathfrak{B} &= B + 2 C k \cos. \phi + 3 D k^2 \cos. 2 \phi + 4 E k^3 \cos. 3 \phi + \dots \\ &\quad - (2 C k \sin. \phi + 3 D k^2 \sin. 2 \phi + 4 E k^3 \sin. 3 \phi + \dots) \sqrt{-1} \end{aligned}$$

20. Cum autem $z = a$ et $z = \beta$ sint factores formulæ

$$P = A + Bz + Cz^2 + Dz^3 + Ez^4 + \dots$$

erit

$$\begin{aligned} &A + Bk \cos. \phi + Ck^2 \cos. 2 \phi + Dk^3 \cos. 3 \phi + Ek^4 \cos. 4 \phi + \dots \\ &\text{et} \quad Bk \sin. \phi + Ck^2 \sin. 2 \phi + Dk^3 \sin. 3 \phi + Ek^4 \sin. 4 \phi + \dots \end{aligned}$$

¹⁾ $\sin. \phi^n = (\sin. \phi)^n$.

$2 C k \sin. \phi + 3 D k^2 \sin. 2 \phi + 4 E k^3 \sin. 3 \phi + \dots$ etc.

et:

$$\mathfrak{A} = \mathfrak{M} + \mathfrak{N} \sqrt{-1} \text{ et } \mathfrak{B} = \mathfrak{M} - \mathfrak{N} \sqrt{-1}$$

imaginaria a realibus erunt separata. Cum nunc ex ambobus factoribus
 $z - \beta$ nascantur istae integralis partes

$$\frac{e^{\alpha x}}{\mathfrak{A}} \int e^{-\alpha x} X dx + \frac{e^{-\beta x}}{\mathfrak{B}} \int e^{-\beta x} X dx,$$

erunt in hanc formam:

$$\frac{(\mathfrak{M} - \mathfrak{N} \sqrt{-1}) e^{\alpha x} \int e^{-\alpha x} X dx + (\mathfrak{M} + \mathfrak{N} \sqrt{-1}) e^{\beta x} \int e^{-\beta x} X dx}{\mathfrak{M}^2 + \mathfrak{N}^2}.$$

$$\int e^{-\alpha x} X dx = \begin{cases} + e^{kx \cos. \phi} \cos. kx \sin. \phi \int e^{-kx \cos. \phi} X dx \cos. kx \sin. \phi \\ - \sqrt{-1} \cdot e^{kx \cos. \phi} \cos. kx \sin. \phi \int e^{-kx \cos. \phi} X dx \sin. kx \sin. \phi \\ + \sqrt{-1} \cdot e^{kx \cos. \phi} \sin. kx \sin. \phi \int e^{-kx \cos. \phi} X dx \cos. kx \sin. \phi \\ + e^{kx \cos. \phi} \sin. kx \sin. \phi \int e^{-kx \cos. \phi} X dx \sin. kx \sin. \phi \end{cases}$$

$$\int e^{-\beta x} X dx = \begin{cases} + e^{kx \cos. \phi} \cos. kx \sin. \phi \int e^{-kx \cos. \phi} X dx \cos. kx \sin. \phi \\ + \sqrt{-1} \cdot e^{kx \cos. \phi} \cos. kx \sin. \phi \int e^{-kx \cos. \phi} X dx \sin. kx \sin. \phi \\ - \sqrt{-1} \cdot e^{kx \cos. \phi} \sin. kx \sin. \phi \int e^{-kx \cos. \phi} X dx \cos. kx \sin. \phi \\ + e^{kx \cos. \phi} \sin. kx \sin. \phi \int e^{-kx \cos. \phi} X dx \sin. kx \sin. \phi. \end{cases}$$

ergo ambae integrales transibunt, imaginariis se mutuo sublatis, in hanc

$$\begin{aligned} & \frac{e^{kx \cos. \phi}}{\mathfrak{M}^2} (\cos. kx \sin. \phi \int e^{-kx \cos. \phi} X dx \cos. kx \sin. \phi \\ & \quad + \sin. kx \sin. \phi \int e^{-kx \cos. \phi} X dx \sin. kx \sin. \phi \\ & \quad + \frac{e^{kx \cos. \phi}}{\mathfrak{M}^2} (\sin. kx \sin. \phi \int e^{-kx \cos. \phi} X dx \cos. kx \sin. \phi \\ & \quad - \cos. kx \sin. \phi \int e^{-kx \cos. \phi} X dx \sin. kx \sin. \phi) \end{aligned}$$

nam hoc modo exprimi potest:

$$\begin{cases} \mathfrak{M} \cos. kx \sin. \phi + \mathfrak{N} \sin. kx \sin. \phi) \int e^{-kx \cos. \phi} X dx \cos. kx \sin. \phi \\ + \mathfrak{M} \sin. kx \sin. \phi - \mathfrak{N} \cos. kx \sin. \phi) \int e^{-kx \cos. \phi} X dx \sin. kx \sin. \phi. \end{cases}$$

ergo pars integralis oritur ex formulae

$$P = A + Bz + Cz^2 + Dz^3 + \dots$$

trinomiali $zz = 2kz \cos. \phi + kk$.

factorem habuerit $(zz - 2 kz \cos. \phi + kk)^2$, pars integ
formulis pro binis factoribus simplicibus aequalibus sup
Ponatur nempe

$$\begin{aligned}\mathfrak{M}' &= C + 3 Dk \cos. \phi + 6 Ek^2 \cos. 2\phi + 10 Fk^3 \cos. 3\phi \\ \mathfrak{N}' &= 3 Dk \sin. \phi + 6 Ek^2 \sin. 2\phi + 10 Fk^3 \sin. 3\phi\end{aligned}$$

eritque integralis pars hinc oriunda¹⁾,

$$\frac{2 e^{kx \cos. \phi}}{\mathfrak{M}'\mathfrak{M}'+\mathfrak{N}'\mathfrak{N}'} \left\{ (\mathfrak{M}' \cos. kx \sin. \phi + \mathfrak{N}' \sin. kx \sin. \phi) \int dx \int e^{kx \cos. \phi} \right. \\ \left. + (\mathfrak{M}' \sin. kx \sin. \phi - \mathfrak{N}' \cos. kx \sin. \phi) \int dx \int e^{-kx \cos. \phi} \right\}$$

Sin autem tres factores trinomiales radices imaginari
inter se aequales, seu si formulae

$$P = A + Bz + Cz^2 + Dz^3 + Ez^4 + Fz^5$$

factor fuerit $(zz - 2 kz \cos. \phi + kk)^3$, statuatur

$$\begin{aligned}\mathfrak{M}'' &= D + 4 Ek \cos. \phi + 10 Fk^2 \cos. 2\phi + 20 Gk^3 \cos. 3\phi \\ \mathfrak{N}'' &= 4 Ek \sin. \phi + 10 Fk^2 \sin. 2\phi + 20 Gk^3 \sin. 3\phi\end{aligned}$$

atque pars integralis ex hoc factore oriunda erit

$$\frac{2 e^{kx \cos. \phi}}{\mathfrak{M}''\mathfrak{M}''+\mathfrak{N}''\mathfrak{N}''} \left\{ (\mathfrak{M}'' \cos. kx \sin. \phi + \mathfrak{N}'' \sin. kx \sin. \phi) \int dx \int da \right. \\ \left. + (\mathfrak{M}'' \sin. kx \sin. \phi - \mathfrak{N}'' \cos. kx \sin. \phi) \int dx \int d\beta \right\}$$

Hinc igitur iam lex perspicitur, secundum quam istae i
debent, si maior potestas formulae $zz - 2 kz \cos. \phi + kk$
ideoque omnes casus, qui unquam occurrere possunt, l

22. Ex his ergo sequenti modo resolvi poterit hoc

PROBLEMA

Invenire valorem ipsius y in quantitatibus finitis ex
nit ex hac aequatione differentiali cuiuscunque gradi

1) Vido notas p. 3 et p. 202 huius voluminis adiectas. Confer quo
gratis, vol. II, § 1170—1184: LEONHARDI EULERI Opera omnia, I 12.

bi differentiale dx ponitur constans, atque X denotat functionem quamvis
 ipsius x .

Solutio

Ex aequatione proposita formetur sequens formula Algebraica:

$$P = A + Bz + Cz^2 + Dz^3 + Ez^4 + Fz^5 + \text{etc.},$$

uius quaerantur omnes factores reales tam simplices, quam trino-
 mippe qui factorum simplicium imaginaryorum vices sustinent; et
 orum factorum inter se fuerint aequales, ii coniunctim repraesententur
 eto pro singulis factoribus quaerantur convenientes integralis partes
 omnes istae partes ex cunctis factoribus oriundae, si in unam summa-
 rantur, dabunt valorem ipsius y quaesitum, qui erit integralo com-
 lequationis propositae. Sequenti autem modo ex factoribus formulae
 gralis partes reperientur¹⁾.

I. Si formulae P factor sit $z-k$

Ponatur $\mathfrak{R} = B + 2Ck + 3Dk^2 + 4Ek^3 + 5Fk^4 + \text{etc.}$

eritque integralis pars huic factori $z-k$ respondens:

$$\frac{e^{kx}}{\mathfrak{R}} \int e^{-kx} X dx.$$

II. Si formulae P factor sit $(z-k)^2$

Ponatur $\mathfrak{R} = C + 3Dk + 6Ek^2 + 10Fk^3 + 15Gk^4 + \text{etc.}$

eritque integralis pars factori $(z-k)^2$ respondens:

$$\frac{e^{kx}}{\mathfrak{R}} \int dx \int e^{-kx} X dx.$$

III. Si formulae P factor sit $(z-k)^3$

Ponatur $\mathfrak{R} = D + 4Ek + 10Fk^2 + 20Gk^3 + 35Hk^4 + \text{etc.}$

eritque integralis pars factori $(z-k)^3$ respondens:

$$\frac{e^{kx}}{\mathfrak{R}} \int dx \int dx \int e^{-kx} X dx.$$

1) Omnes hae formulae, exceptis I et V, sunt vitiosae. Vide notam p. 202 huius voluminis.

Ponatur $\mathfrak{R} = E + 5 Fk + 15 Hk^2 + 35 Ik^3 + 70 Jk^4$
eritque integralis factori $(z - k)^4$ respondens:

$$\frac{e^{kx}}{\mathfrak{R}} \int dx \int dx \int dx \int dx e^{-kx} X dx.$$

V. Si formulae P factor sit $zz - 2kz \cos. 2\phi + kk^2$

Ponatur

$$\begin{aligned}\mathfrak{M} &= B + 2 Ck \cos. \phi + 3 Dk^2 \cos. 2\phi + 4 Ek^3 \\ \mathfrak{N} &= 2 Ck \sin. \phi + 3 Dk^2 \sin. 2\phi + 4 Ek^3\end{aligned}$$

erit pars integralis factori $zz - 2kz \cos. \phi + kk^2$ respo-

$$\frac{2e^{kx \cos. \phi}}{\mathfrak{M}^2 + \mathfrak{N}^2} \left\{ (\mathfrak{M} \cos. kx \sin. \phi + \mathfrak{N} \sin. kx \sin. \phi) \int dx \int dx e^{-kx} \right. \\ \left. + (\mathfrak{M} \sin. kx \sin. \phi - \mathfrak{N} \cos. kx \sin. \phi) \int dx \int dx e^{-kx} \right\}$$

VI. Si formulae P factor sit $(zz - 2kz \cos. \phi + kk^2)^2$

Ponatur

$$\begin{aligned}\mathfrak{M} &= C + 3 Dk \cos. \phi + 6 Ek^2 \cos. 2\phi + 10 Fk^3 \\ \mathfrak{N} &= 3 Dk \sin. \phi + 6 Ek^2 \sin. 2\phi + 10 Fk^3\end{aligned}$$

erit pars integralis factori $(zz - 2kz \cos. \phi + kk^2)^2$ respo-

$$\frac{2e^{kx \cos. \phi}}{\mathfrak{M}^2 + \mathfrak{N}^2} \left\{ (\mathfrak{M} \cos. kx \sin. \phi + \mathfrak{N} \sin. kx \sin. \phi) \int dx \int dx \int dx e^{-kx} \right. \\ \left. + (\mathfrak{M} \sin. kx \sin. \phi - \mathfrak{N} \cos. kx \sin. \phi) \int dx \int dx \int dx e^{-kx} \right\}$$

VII. Si formulae P factor sit $(zz - 2kz \cos. \phi + kk^2)^3$

Ponatur

$$\begin{aligned}\mathfrak{M} &= D + 4 Ek \cos. \phi + 10 Fk^2 \cos. 2\phi + 20 Gk^3 \\ \mathfrak{N} &= 4 Ek \sin. \phi + 10 Fk^2 \sin. 2\phi + 20 Gk^3\end{aligned}$$

erit pars integralis factori $(zz - 2kz \cos. \phi + kk^2)^3$ respo-

$$\frac{2e^{kx \cos. \phi}}{\mathfrak{M}^3 + \mathfrak{N}^3} \left\{ (\mathfrak{M} \cos. kx \sin. \phi + \mathfrak{N} \sin. kx \sin. \phi) \int dx \int dx \int dx \int dx e^{-kx} \right. \\ \left. + (\mathfrak{M} \sin. kx \sin. \phi - \mathfrak{N} \cos. kx \sin. \phi) \int dx \int dx \int dx \int dx e^{-kx} \right\}$$

etc.

Omnes igitur istae partes singulis factoribus formulae
summam collectae dabunt valorem ipsius y quacesit

Exemplum 1. Proposita sit haec aequatio differentialis secundi gradus:

$$X = y - \frac{dd y}{dx^2}.$$

igitur formula Algebraica P erit $= 1 - zz$, cuius factores sunt $z + 1$ et ex formula prima erit

$$\mathfrak{R} = \frac{dP}{dz} = -2z.$$

factore ergo $z + 1$ ob $k = -1$ erit $\mathfrak{R} = 2$ et pars integralis

$$= \frac{e^{-x}}{2} \int e^x X dx.$$

altero factore est $k = 1$ et $\mathfrak{R} = -2$, cui respondet pars integralis

$$= -\frac{e^x}{2} \int e^{-x} X dx,$$

his partibus collectis erit integrale quaesitum

$$y = \frac{1}{2} e^{-x} \int e^x X dx - \frac{1}{2} e^x \int e^{-x} X dx.$$

Exemplum 2. Proposita sit haec aequatio:

$$X = y - \frac{3a dy}{dx} + \frac{3a a d d y}{dx^2} - \frac{a^3 d^3 y}{dx^3}.$$

ergo

$$P = 1 - 3az + 3aaz^2 - a^3 z^3 = (1 - az)^3.$$

erunda ergo est formula tertia, eritque

$$k = \frac{1}{a} \quad \text{et} \quad \mathfrak{R} = \frac{d^3 P}{dz^3} = -a^3,$$

prodit integrale quaesitum

$$y = -\frac{1}{a^3} e^{x:a} \int dx \int dx \int e^{-x:a} X dx$$

seu

$$y = -\frac{1}{a^3} e^{x:a} (x \int dx \int e^{-x:a} X dx - \int x dx \int e^{-x:a} X dx \\ y = -\frac{1}{a^3} e^{x:a} (\frac{1}{2} x x \int e^{-x:a} X dx - x \int e^{-x:a} X x dx + \frac{1}{2} \int e^{-x:a} X dx)$$

Exemplum 3. Proposita sit haec aequatio:

$$X = y + \frac{a add y}{dx^2}$$

Erit ergo $P = 1 + aazz$, quae ad formulam V pertinet. Erit

$$\cos. \phi = 0, \sin. \phi = 1 \text{ et } k = \frac{1}{a}.$$

Porro ob

$$A = 1, B = 0 \text{ et } C = aa, \text{ erit } \mathfrak{M} = 0, \text{ et } \mathfrak{N} = 2$$

unde erit integrale:

$$y = \frac{1}{a} \sin. \frac{x}{a} \int X dx \cos. \frac{x}{a} - \frac{1}{a} \cos. \frac{x}{a} \int X dx \sin. \frac{x}{a}$$

Exemplum 4. Proposita sit haec aequatio:

$$X = y + \frac{a^3 d^3 y}{dx^3}$$

Erit ergo $P = 1 + a^3 z^3$, cuius duo sunt factores

$$1 + az \text{ et } 1 - az + aazz,$$

Prior ad formam $z - k$ reductus, dat

$$k = -\frac{1}{a} \text{ et ob } A = 1, B = 0, C = 0 \text{ et } D = a$$

erit ex formula prima $\mathfrak{R} = 3a$ et pars integralis:

$$\frac{1}{3a} e^{-x:a} \int e^{x:a} X dx.$$

Alter factor

$$1 - az + aazz \text{ seu } zz - \frac{z}{a} + \frac{1}{aa}$$

cum formula V comparatus dat

$$\mathfrak{M} = 3a \cos. 120^\circ = -\frac{3}{2}a \quad \text{ot} \quad \mathfrak{N} = 3a \sin. 120^\circ = \frac{3a\sqrt{3}}{2},$$

$$\mathfrak{M}^2 + \mathfrak{N}^2 = 9aa \quad \text{atque} \quad \frac{2\mathfrak{M}}{\mathfrak{M}^2 + \mathfrak{N}^2} = -\frac{1}{3a} \quad \text{ot} \quad \frac{2\mathfrak{N}}{\mathfrak{M}^2 + \mathfrak{N}^2} = \frac{\sqrt{3}}{3a}.$$

gralis ergo hinc oriunda est:

$$\begin{aligned} & \frac{1}{3a} e^{x:2a} \left(-\cos. \frac{x\sqrt{3}}{2a} + \sqrt{3} \cdot \sin. \frac{x\sqrt{3}}{2a} \right) \int e^{-x:2a} X dx \cos. \frac{x\sqrt{3}}{2a} \\ & + \frac{1}{3a} e^{x:2a} \left(-\sin. \frac{x\sqrt{3}}{2a} - \sqrt{3} \cdot \cos. \frac{x\sqrt{3}}{2a} \right) \int e^{-x:2a} X dx \sin. \frac{x\sqrt{3}}{2a} \\ & - \frac{3a}{2} e^{x:2a} \cos. \left(\frac{x\sqrt{3}}{2a} + 60^\circ \right) \int e^{-x:2a} X dx \cos. \frac{x\sqrt{3}}{2a} \\ & - \frac{2}{3a} e^{x:2a} \sin. \left(\frac{x\sqrt{3}}{2a} + 60^\circ \right) \int e^{-x:2a} X dx \sin. \frac{x\sqrt{3}}{2a}. \end{aligned}$$

ur integrale quæsitum orit:

$$\begin{aligned} & e^{-x:a} \int e^{x:a} X dx - \frac{2}{3a} e^{x:2a} \cos. \left(\frac{x\sqrt{3}}{2a} + 60^\circ \right) \int e^{-x:2a} X dx \cos. \frac{x\sqrt{3}}{2a} \\ & - \frac{2}{3a} e^{x:2a} \sin. \left(\frac{x\sqrt{3}}{2a} + 60^\circ \right) \int e^{-x:2a} X dx \sin. \frac{x\sqrt{3}}{3a}. \end{aligned}$$

o oxempla sufficiunt ad regulam pro quovis casu oblato accommodan-

EXPOSITION DE QUELQUES PARADOXES DANS LE CALCUL INTÉGRAL

Commentatio 236 indicis ENESTROEMIANÆ

Mémoires de l'académie des sciences de Berlin 12 (1756), 1

PREMIER PARADOXE

I. Je me propose ici de développer un paradoxe qui paroitra bien étrange: c'est qu'on parvient quelquefois à résoudre des équations différentielles, dont il paroît fort difficile de trouver les intégrales, et qu'il est pourtant aisé de trouver l'intégration, mais plutôt en différentiant encore l'équation, qu'une différentiation réitérée nous conduise dans ces cas. C'est sans doute un accident fort surprenant, que la différentiation, qui paroît mener au même but, auquel on est accoutumé de parvenir par l'intégration, est une opération entièrement opposée.

II. Pour mieux faire sentir l'importance de ce paradoxe, je me souviens, que le calcul intégral renferme la méthode de trouver les intégrales des quantités différentielles quelconques: et si une équation différentielle étant proposée, il n'y a d'autre moyen de la rendre intégrale, que d'en entreprendre l'intégration. Et si l'on différentie cette équation, la différentier encore une fois, on s'éloigneroit encore davantage du but proposé; attendu que si l'équation différentielle du second degré, qu'il faudroit intégrer, est différentiée, on s'éloigneroit encore davantage du but proposé.

cher, mais qu'elle nous puisse même fournir cette intégrale. Ce seroit sans un grand avantage, si cet accident étoit général, et qu'il eut lieu toujours. Alors la recherche des intégrales, qui est souvent même impossible, n'auroit plus la moindre difficulté: mais il ne se trouve qu'en quelques cas très-rares dont je rapporterai quelques exemples: les autres cas demandent la méthode ordinaire d'intégration. Voilà donc quelques problèmes qui ont à éclaircir ce paradoxe.

PROBLEME 1

Étant donné point A (Fig. 1), trouver la courbe EM telle, que la perpendiculaire AV tirée du point A sur une tangente quelconque de la courbe EM , soit de la même grandeur.

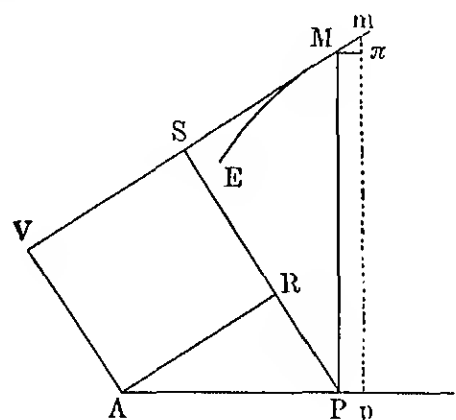

Fig. 1

V. Prenant pour axe une droite quelconque AP , tirée du point donné A , on tire d'un point quelconque de la courbe cherchée M la perpendiculaire MP , et une autre infiniment proche mp , et qu'on nomme $AP = x$, $PM = y$, la longueur donnée de la ligne $AV = a$. Soit de plus l'élément de la courbe $EM = ds$, et ayant tiré $M\pi$ parallèle à l'axe AP , on aura

$$Pp = M\pi = dx \quad \text{et} \quad \pi m = dy;$$

$$ds = \sqrt{(dx^2 + dy^2)}.$$

On abaisse du point P aussi sur la tangente MV la perpendiculaire PS , et du point A la perpendiculaire AR , qui sera parallèle à la tangente

triangle $Mm\pi$, on en tirera:

$$PS = \frac{M\pi \cdot PM}{Mm} = \frac{ydx}{ds} \quad \text{et} \quad PR = \frac{m\pi \cdot AM}{Mm}$$

d'où, à cause de

$$AV = PS - PR,$$

nous aurons cette équation

$$a = \frac{ydx - xdy}{ds}$$

ou

$$ydx - xdy = ads = a\sqrt{(dx^2 + dy^2)}$$

qui exprimera la nature de la courbe cherchée.

V. Voilà donc une équation différentielle pour la courbe cherchée; et si nous la voulons traiter selon la méthode ordinaire, pour débarrasser les différentiels du signe radical; prenant $ds = \sqrt{dx^2 + dy^2}$, nous aurons:

$$yydx^2 - 2xydx dy + xxdy^2 = aadx^2 + aady^2$$

et partant

$$dy^2 = \frac{-2xydx dy - aadx^2 + aady^2}{aa - xx}$$

dont l'extraction de racine fournit

$$dy = \frac{-xydx + adx\sqrt{(xx + yy - aa)}}{aa - xx}$$

ou

$$aady - xxdy + xydx = adx\sqrt{(xx + yy - aa)}$$

dont il faut maintenant chercher l'intégrale pour la courbe cherchée.

VI. Pour intégrer cette équation, posons $y = u$ pour avoir

$$\sqrt{(xx + yy - aa)} = \sqrt{(aa - xx)} \quad (u = a)$$

et

$$aady - xxdy = du (aa - xx)^{\frac{3}{2}} - uxdx \sqrt{(aa - xx)}.$$

rs étant substituées donnent:

$$du (aa - xx)^{\frac{3}{2}} = adx \sqrt{(aa - xx)} (uu - 1)$$

$$\frac{du}{\sqrt{(uu - 1)}} = \frac{adx}{aa - xx},$$

où les variables x et u se trouvent séparées.

Puisque cette équation est séparée, je remarque d'abord, que les s, qu'elle renferme, sont remplies, si l'on met

$$\sqrt{(uu - 1)} = 0, \text{ ou } uu = 1;$$

ce cas tant le membre

$$adx \sqrt{(aa - xx)} (uu - 1)$$

vanouissant, que l'autre membre $du (aa - xx)^{\frac{3}{2}}$ à cause de $du = 0$.
nt, nous avons déjà une valeur intégrale $uu = 1$, ou $u = \pm 1$, d'où
ns $y = \pm \sqrt{(aa - xx)}$, ou $yy \pm xx = aa$; ce qui est l'équation pour
, décrit du centre A avec le rayon $= a$. Or il est clair que ce cercle
au problème, puisque la perpendiculaire AV devient égal au rayon
, et tombe sur le point d'attouchement M ; comme il est connu par les
s du cercle.

. Mais ce cas n'épuise pas encore l'équation différentielle

$$\frac{du}{\sqrt{(uu - 1)}} = \frac{adx}{aa - xx};$$

s donc son intégrale qui sera par les logarithmes

$$l(u + \sqrt{(uu - 1)}) = \frac{1}{2} l \frac{uu(a+x)}{a-x},$$

quo nous avons :

$$u + \sqrt{uu - 1} = n \sqrt{\frac{a+x}{a-x}}.$$

De là nous trouverons,

$$-1 = nn \cdot \frac{a+x}{a-x} - 2nu \sqrt{\frac{a+x}{a-x}}$$

et partant

$$u = \frac{n}{2} \sqrt{\frac{a+x}{a-x}} + \frac{1}{2n} \sqrt{\frac{a-x}{a+x}}.$$

Par conséquent

$$y = u \sqrt{aa - xx} = \frac{n}{2}(a+x) + \frac{1}{2n}(a-x)$$

équation pour une ligne droite tirée en sorte, que la perpendiculaire sur elle du point donné A soit $= a$.

IX. Voilà donc la solution du problème proposé, qu'on a trouvée par la méthode ordinaire, où il faut premièrement séparer les variables, et intégrer l'équation différentielle séparée. Or il est clair, que cette méthode n'est non seulement assez embarrassante, mais elle deviendrait insupportable si au lieu de la formule irrationnelle $\sqrt{dx^2 + dy^2}$, on en avoit une plus compliquée. Comme si l'on étoit parvenu à cette équation

$$ydx - xdy = a \sqrt[3]{dx^3 + dy^3},$$

en prenant des cubes, on auroit bien de la peine à extraire la racine cubique pour trouver le rapport entre les différentiels dx et dy . Et si la racine étoit plus haute, cette extraction deviendrait même impossible.

X. Or maintenant je dis, que cette même équation qui est la solution du problème $ydx - xdy = a \sqrt{dx^2 + dy^2}$ se peut réduire à une équation linéaire, et même algébrique, entre x et y , sans y employer l'intégration: mais, en quoi consiste la force du paradoxe, et quelle est la solution ultérieure de cette équation. Où ce sera cette même différentielle qui nous conduira à l'équation intégrale, qui nous fera connoître la courbe cherchée. Ce que je viens d'avancer, mettra dans tout son jour le paradoxe, que je me suis proposé de démêler ici.

$dx^2 + dy^2 = dx \sqrt{1 + pp}$. Par cette substitution notre équation, émise par dx , prendra cette forme,

$$y - px = a \sqrt{1 + pp} \text{ ou } y = px + a \sqrt{1 + pp},$$

il faut bien remarquer, que quoiqu'on n'y apperçoive plus de différentielle, cette équation ne laisse pas d'être différentielle, à cause de la lettre p , dont le coefficient est $\frac{dy}{dx}$; de sorte que, si l'on la remettoit, on reviendrait à la première équation différentielle.

XII. A présent, au lieu d'intégrer cette équation différentielle, je la différentie encore une fois pour avoir

$$dy = p dx + x dp + \frac{a p dp}{\sqrt{1 + pp}}.$$

En ayant supposé $dy = p dx$, cette valeur mise à la place de dy nous donne :

$$0 = x dp + \frac{a p dp}{\sqrt{1 + pp}},$$

où en divisant par dp nous tirons d'abord :

$$x = - \frac{a p}{\sqrt{1 + pp}}$$

puisqu'il y a

$$y = px + a \sqrt{1 + pp},$$

en substituant cette valeur de

$$x = - \frac{a p}{\sqrt{1 + pp}},$$

on aura :

$$y = - \frac{a p p}{\sqrt{1 + pp}} + a \sqrt{1 + pp} \text{ ou } y = \frac{a}{\sqrt{1 + pp}}.$$

XIII. Voilà donc des valeurs, et mêmes algébriques, pour les deux courbes x et y , lesquelles ne renferment que la seule variable p ; et comme

présent il n'est plus question de la valeur supposée de $p =$
est résolu par cette différentiation répétée. Car on n'a qu'à él
 p de ces deux équations

$$x = -\frac{ap}{V(1+pp)} \quad \text{et} \quad y = \frac{a}{V(1+pp)},$$

ce qui se fera aisément en ajoutant ensemble les carrés $x^2 + y^2 =$
aura d'abord

$$xx + yy = \frac{aap + aa}{1+pp} = aa,$$

qui est l'équation pour le cercle, qui satisfait au problème pr

XIV. Il est bien vrai, qu'outre le cercle il y a encore un
droites, qui satisfont également à la question, et que cette m
pas fournir. Mais elle les contient néanmoins, et encore plus
l'autre méthode ordinaire. On n'a qu'à regarder l'équation

$$0 = xdp + \frac{apdp}{V(1+pp)},$$

à laquelle la différentiation nous a conduit, et qui, puisqu
par dp , renferme aussi la solution $dp = 0$. Or de là nous tiron
 $p = \text{const} = n$, et partant

$$y = nx + aV(1+nn),$$

où toutes les lignes droites, qui remplissent les conditions
comprises.

XV. Ayant déjà remarqué que cette équation:

$$ydx - xdy = aV(dx^3 + dy^3)$$

ne sauroit à peine être résolue par la méthode ordinaire, cel
d'abord par la différentiation son intégrale. Car, posant $dy =$

$$V(dx^3 + dy^3) = dxV(1+p^3),$$

et partant

$$y - px = aV(1+p^3) \quad \text{ou} \quad y = px + aV(1+p^3)$$

$$y = \frac{a}{p^3(1+p^3)^2} \quad \text{et} \quad p = \frac{a}{y^3(1+y^3)^2}$$

us tirons

$$0 = xdp + \frac{a p p dp}{p^3(1+p^3)^2},$$

$$x = \frac{-a p p}{p^3(1+p^3)^2} \quad \text{et} \quad y = \frac{a}{p^3(1+p^3)^2}.$$

VI. Si l'on veut ici éliminer p , on n'a qu'à ajouter les cubes pour avoir

$$y^3 + x^3 = \frac{a^3(1-p^6)}{(1+p^3)^2} = \frac{a^3(1-p^3)}{1+p^3} = -a^3 + \frac{2a^3}{1+p^3}$$

de que

$$\frac{1}{1+p^3} = \frac{a^3 + x^3 + y^3}{2a^3},$$

ant

$$y = \frac{a}{p^3(1+p^3)^2} = (a^3 + x^3 + y^3)^{\frac{2}{3}} : a p^{\frac{2}{3}} 4.$$

$$4a^3y^3 = (a^3 + x^3 + y^3)^2$$

$$0 = a^6 + 2a^3x^3 - 2a^3y^3 + x^6 + 2x^3y^3 + y^6$$

une ligne du sixième ordre. Mais outre celle-ci satisfait encore $dp = 0$ $= n$, à cause de la division faite par dp ; et ce cas donne une infinité de droites contenues dans cette équation

$$y = nx + a p^{\frac{2}{3}}(1 + n^3).$$

VII. On voit que par la même méthode on résoudra aisément tous les cas, qui conduiroient à de telles équations:

$$ydx - xdy = a \sqrt[n]{\alpha dx^n + \beta dx^{n-\nu} dy^\nu + \gamma dx^{n-\mu} dy^\mu + \text{etc.}}$$

posant $dy = p dx$, on auroit

$$y = px + a \sqrt[n]{\alpha + \beta p^\nu + \gamma p^\mu + \text{etc.}}$$

différentiant et divisant par dp ,

$$y = \frac{naa + (n-r) a\beta p^r + (n-\mu) a\gamma p^\mu + \text{etc.}}{n \sqrt[n]{(a + \beta p^r + \gamma p^\mu + \text{etc.})^{n-1}}}$$

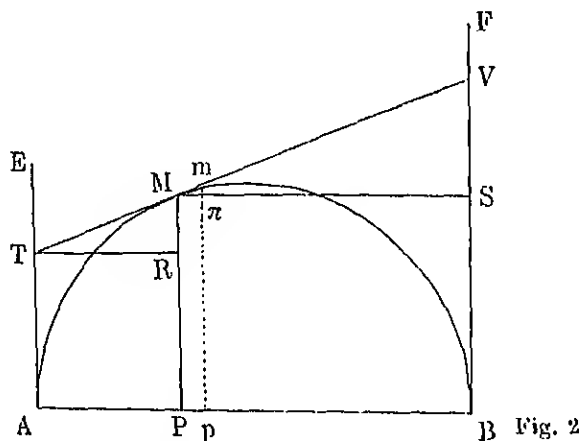
D'où, en éliminant p , on tirera une équation algébrique entre x et y , qu'il y a aussi $dp = 0$ et $p = \text{const.} = m$, les lignes droites rendent cette formule:

$$y = mx + a \sqrt[n]{(a + \beta m^r + \gamma m^\mu + \text{etc.})}$$

satisferont également. Je passe donc à un autre problème.

PROBLEME II

Sur l'axe AB trouver la courbe AMB (Fig. 2), telle, qu'ayant tiré quelconque M la tangente TMV , elle coupe en sorte les deux droites tirées perpendiculairement sur l'axe AB , en deux points donnés A et B , le rectangle formé par les lignes AT' et BV soit partout de la même grandeur.

XVIII. Soit l'intervalle donné $AB = 2a$, l'abscisse $AP = x$, $PM = y$, et ayant tiré l'infiniment proche pm , on aura $Pp = dy$. Qu'on tire les droites TR et MS parallèles à l'axe AB , le rectangle des triangles $M\pi m$, TRM et MSV , à cause de

$$PB = MS = 2a - x,$$

fournira:

ous aurons,

$$AT = y - \frac{xdy}{dx} \text{ et } BV = y + \frac{(2a - x)dy}{dx},$$

le produit devant être constant = cc fournira cette égalité:

$$\left(y - \frac{xdy}{dx}\right) \left(y + \frac{(2a - x)dy}{dx}\right) = cc.$$

IX. Si l'on vouloit traiter cette équation par la méthode ordinaire, on rencontreroit bien des difficultés, et peut-être n'arriveroit-on qu'après bien des tâtonnements à l'équation intégrale. Mais, pour nous servir de l'autre méthode, posons $dy = p dx$, pour avoir

$$(y - px)(y - px + 2ap) = cc$$

ou:

$$yy + 2(a - x)py - 2appx + ppxx = cc \text{ ou}$$

$$yy + 2(a - x)py + (a - x)^2 pp = cc + aapp,$$

l'extraction de racine fournit:

$$y + (a - x)p = \sqrt{cc + aapp} \text{ ou}$$

$$y = -(a - x)p + \sqrt{cc + aapp}.$$

X. Différentions maintenant cette équation, au lieu d'en chercher l'intégrale, et nous obtiendrons:

$$dy = p dx = -(a - x) dp + p dx + \frac{aap dp}{\sqrt{cc + aapp}},$$

les termes $p dx$ se détruisant ensemble, la division par dp donnera:

$$a - x = \frac{aap}{\sqrt{cc + aapp}} \text{ ou } x = a - \frac{aap}{\sqrt{cc + aapp}}$$

Substituant cette valeur de $a - x$ dans celle de y , on aura

$$y = \frac{-aap}{\sqrt{cc + aapp}} + \sqrt{cc + aapp} \text{ ou } y = \frac{cc}{\sqrt{cc + aapp}}.$$

$$y = \frac{n a a + (n - \nu) a \beta p^\nu + (n - \mu) a \gamma p^\mu + \text{etc.}}{n \sqrt[n]{(a + \beta p^\nu + \gamma p^\mu + \text{etc.})^{n-1}}}$$

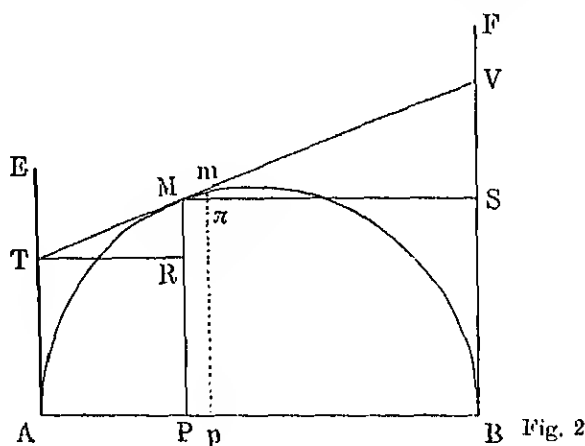
D'où, en éliminant p , on tirera une équation algébrique entre x et y , qu'il y a aussi $dp = 0$ et $p = \text{const.} = m$, les lignes droites renfermées dans cette formule:

$$y = mx + a \sqrt[n]{(a + \beta m^\nu + \gamma m^\mu + \text{etc.})}$$

satisferont également. Je passe donc à un autre problème.

PROBLEME II

Sur l'axe AB trouver la courbe AMB (Fig. 2), telle, qu'ayant tiré de quelconque M la tangente TMV , elle coupe en sorte les deux droites AE et BF tirées perpendiculairement sur l'axe AB , en deux points donnés A et B , le rectangle formé par les lignes AT et BV soit partout de la même grandeur.

XVIII. Soit l'intervalle donné $AB = 2a$, l'abscisse $AP = x$, l'ordonnée $PM = y$, et ayant tiré l'infiniment proche $p\pi$, on aura $Pp = M\pi$, $\pi m = dy$. Qu'on tire les droites TR et MS parallèles à l'axe AB , et on aura l'égalité des triangles $M\pi m$, TRM et MSV , à cause de

$$PB = MS = 2a - x,$$

fournira:

aurons.

$$AT = y - \frac{xdy}{dx} \text{ et } BV = y + \frac{(2a-x)dy}{dx},$$

conduit devant être constant et fournira cette égalité:

$$\left(y - \frac{xdy}{dx}\right) \left(y + \frac{xdy}{dx} + \frac{2ady}{dx}\right) = cc.$$

Si l'on vouloit traiter cette équation par la méthode ordinaire, on voit bien des difficultés, et peut-être n'arriveroit-on qu'après bien des tâtonnements à l'équation intégrale. Mais, pour nous servir de l'autre méthode, posons $y = px$, pour avoir

$$(y - px)(y - px + 2ap) = cc$$

$$yy + 2(a-x)py - 2apx + ppx = cc \text{ ou}$$

$$yy + 2(a-x)py + (a-x)^2 pp = cc + aapp,$$

l'extraction de racine fournit:

$$y + (a-x)p = \sqrt{cc + aapp} \text{ ou}$$

$$y = -(a-x)p + \sqrt{cc + aapp}.$$

Différentions maintenant cette équation, au lieu d'en chercher l'intégrale, et nous obtiendrons:

$$dy = p dx = -(a-x) dp + p dx + \frac{aap dp}{\sqrt{cc + aapp}},$$

les $p dx$ se détruisant ensemble, la division par dp donnera:

$$a-x = \frac{aap}{\sqrt{cc + aapp}} \text{ ou } x = a - \frac{aap}{\sqrt{cc + aapp}}$$

En substituant cette valeur de $a-x$ dans celle de y , on aura

$$y = \frac{-aapp}{\sqrt{cc + aapp}} + \sqrt{cc + aapp} \text{ ou } y = \frac{cc}{\sqrt{cc + aapp}}.$$

l'élimination de la quantité p se fera en ajoutant les quatre formules, ce qui donnera :

$$\frac{(a-x)^2}{aa} + \frac{yy}{cc} = \frac{aa pp + cc}{cc + aa pp} = 1,$$

done :

$$\frac{yy}{cc} = \frac{2ax - xx}{aa} \quad \text{ou} \quad y = \frac{c}{a} \sqrt{(2ax - xx)}.$$

D'où nous voyons que la courbe cherchée est une ellipse décrite et dont le demi-axe conjugué est $= c$, de sorte que dans un rectangle des tangentes AT et BV soit toujours égal au quart conjugué.

XXII. Mais il est clair qu'outre cette ligne courbe il satisfait au problème une infinité de lignes droites TV tellement tirées, que $AT \cdot BV$ soit $= cc$. Ces lignes droites se trouveront par le diviseur posé $= 0$, donne $p = \text{const.} = n$. D'où nous aurons :

$$y = -n(a-x) + \sqrt{cc + nnaa}.$$

D'où, si $x = 0$, nous tirons

$$AT = -na + \sqrt{cc + nnaa},$$

et si $x = 2a$,

$$BV = na + \sqrt{cc + nnaa},$$

de sorte qu'on ait toujours

$$AT \cdot BV = cc,$$

quelque valeur que puisse avoir le nombre n .

PROBLEME III

Deux points étant donnés A et C (Fig. 3), trouver la ligne courbe telle que si l'on tire une tangente quelconque MV, qu'on y mène du point A le perpendiculaire AV, et qu'on joigne de l'autre point C à V la droite CV soit partout de la même grandeur.

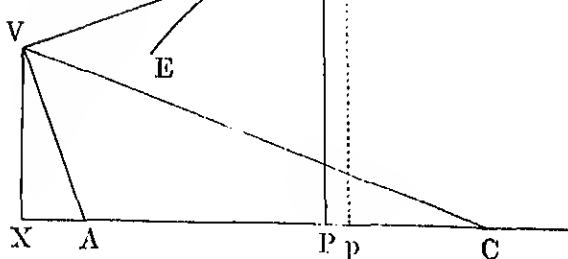

Fig. 3

KIII. Posons la distance donnée $AC = b$, et prenant cette ligne pour
 'on y mene du point M l'appliquée MP , et son infiniment proche pm .
 $P = x$, et $PM = y$; et à cause de

$$Pp = M\pi = dx, \quad \text{et} \quad \pi m = dy,$$

$$Mm = \sqrt{(dx^2 + dy^2)} = ds.$$

sé, nous avons vû dans la solution du premier problème qu'on aura:

$$AV = \frac{y dx - x dy}{ds}.$$

s aussi du point V sur l'axe la perpendiculaire VX , et à cause des trian-
 gles semblables $Mm\pi$ et VAX nous aurons:

$$VX = \frac{dx (y dx - x dy)}{ds^2} \quad \text{et} \quad AX = \frac{dy (y dx - x dy)}{ds^2}$$

ant:

$$CX = b + \frac{dy (y dx - x dy)}{ds^2}.$$

KIV. Soit maintenant la longueur donnée $CV = a$, et à cause de

$$CV^2 = CX^2 + XV^2$$

urons :

$$aa = bb + \frac{2b dy (y dx - x dy)}{ds^2} + \frac{(y dx - x dy)^2}{ds^2}$$

de $dx^2 + dy^2 = ds^2$;

lus:

$$\frac{(ydx - xdy)^2}{ds^2} + \frac{2bdy(ydx - xdy)}{ds^2} + \frac{bbdy^2}{ds^2} = aa - bb + \dots$$

dont la racine quarrée est

$$\frac{ydx - xdy}{ds} + \frac{bdy}{ds} = \sqrt{aa - \frac{bbdx^2}{ds^2}}$$

ou bien en multipliant par ds

$$ydx - xdy + bdy = \sqrt{aads^2 - bbdx^2}$$

XXV. Ici il est aussi évident, qu'on se plongeroit ennuoyant, si l'on vouloit entreprendre la résolution de cette méthode ordinaire. Je pose donc $dy = pdx$, et à cause de notre équation différentielle prendra cette forme

$$y - px + bp = \sqrt{aa(1 + pp) - bb}$$

que je différentie encore, et posant pdx pour dy , j'aurai

$$pdx - pdx - xdp + bdp = \frac{aapdp}{\sqrt{aa(1 + pp) - bb}}$$

qui étant divisée par dp donne:

$$b - x = \frac{aap}{\sqrt{aa(1 + pp) - bb}} \text{ ou } x = b - \frac{aap}{\sqrt{aa(1 + pp) - bb}}$$

et

$$y = -(b - x)p + \sqrt{aa(1 + pp) - bb} = \frac{aap}{\sqrt{aa(1 + pp) - bb}} + \sqrt{aa(1 + pp) - bb}$$

XXVI. De là, pour éliminer p , je forme ces équations

$$\frac{b - x}{a} = \frac{ap}{\sqrt{aa(1 + pp) - bb}} \text{ et } \frac{y}{\sqrt{aa - bb}} = \frac{\sqrt{aa(1 + pp) - bb}}{\sqrt{aa(1 + pp) - bb}}$$

et ajoutant les quarrés de ces formules, je trouve:

$$\frac{(b - x)^2}{aa} + \frac{yy}{aa - bb} = \frac{aa(1 + pp) - bb}{aa(1 + pp) - bb} = 1$$

qui est l'équation pour une ellipse, dont le centre est en A , et le demi grand axe $= CV$. Mais outre cette ellipse donne encore une infinité de lignes droites, comprises dans

$$y = -n(b - x) + \sqrt{aa(1 + nn) - bb}$$

ent tiré une tangente quelconque VMX , si l'on y mène des points A et B des perpendiculaires AV et BX , le rectangle de ces lignes $AV \cdot BX$ soit partiellement de même grandeur.

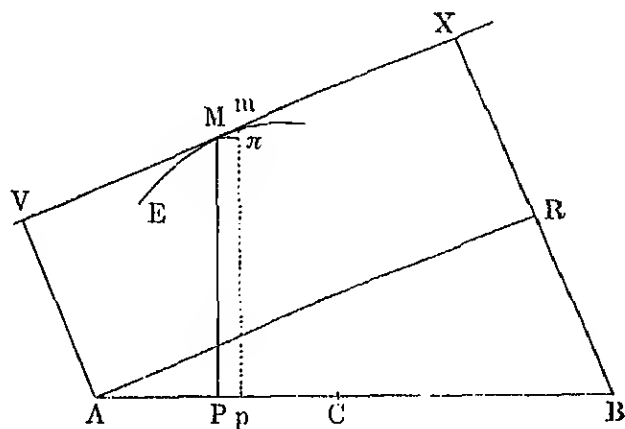

Fig. 4

XXVII. Soit la distance des points donnés $AB = 2b$, qu'on y tire une perpendiculaire MP , et l'infiniment proche mp ; et qu'on nomme les coordonnées: $AP = x$, $PM = y$, pour avoir

$$Pp = M\pi = dx, \pi m = dy \text{ et } Mm = \sqrt{(dx^2 + dy^2)} = ds.$$

ensuivi, nous avons vu, qu'on aura

$$AV = \frac{ydx - xdy}{ds}.$$

Si l'on tire de plus AR , perpendiculaire sur BX , et la ressemblance des triangles $Mm\pi$ et ABR fournira

$$BR = \frac{2b dy}{ds},$$

et en ajoutant

$$RX = AV = \frac{ydx - xdy}{ds}$$

on aura

$$BX = \frac{ydx + (2b - x) dy}{ds}.$$

$$\frac{(yax - xdy)}{ds^2} + \frac{bdy}{ds^2} = \frac{aa - bb}{ds^2} +$$

dont la racine quarrée est

$$\frac{ydx - xdy}{ds} + \frac{bdy}{ds} = \sqrt{\left(aa - \frac{bbdx^2}{ds^2} \right)}$$

ou bien en multipliant par ds

$$ydx - xdy + bdy = \sqrt{(aads^2 - bbdx^2)}$$

XXV. Ici il est aussi évident, qu'on se plongeroit ennuyant, si l'on vouloit entreprendre la résolution de cette méthode ordinaire. Je pose donc $dy = p dx$, et à cause de notre équation différentielle prendra cette forme

$$y - px + bp = \sqrt{(aa(1 + pp) - bb)}$$

que je différentie encore, et posant $p dx$ pour dy , j'aurai

$$p dx - p dx - x dp + b dp = \frac{aa p dp}{\sqrt{(aa(1 + pp) - bb)}}$$

qui étant divisée par dp donne:

$$b - x = \frac{aa p}{\sqrt{(aa(1 + pp) - bb)}} \text{ ou } x = b - \frac{aa p}{\sqrt{(aa(1 + pp) - bb)}}$$

et

$$y = -(b - x) p + \sqrt{(aa(1 + pp) - bb)} = \frac{aa p}{\sqrt{(aa(1 + pp) - bb)}} + \sqrt{(aa(1 + pp) - bb)}$$

XXVI. De là, pour éliminer p , je forme ces équations

$$\frac{b - x}{a} = \frac{ap}{\sqrt{(aa(1 + pp) - bb)}} \text{ et } \frac{y}{\sqrt{(aa - bb)}} = \frac{V}{\sqrt{(aa(1 + pp) - bb)}}$$

et ajoutant les quarrés de ces formules, je trouve:

$$\frac{(b - x)^2}{aa} + \frac{yy}{aa - bb} = \frac{aa(1 + pp) - bb}{aa(1 + pp) - bb} = 1$$

qui est l'équation pour une ellipse, dont le centre est en A , et le demi grand axe $= CV$. Mais outre cette ellipse donne encore une infinité de lignes droites, comprises dans

$$y = -n(b - x) + \sqrt{(aa(1 + nn) - bb)}$$

perpendiculaires AV et BX , le rectangle de ces lignes $AV \cdot BX$ soit
 la même grandeur.

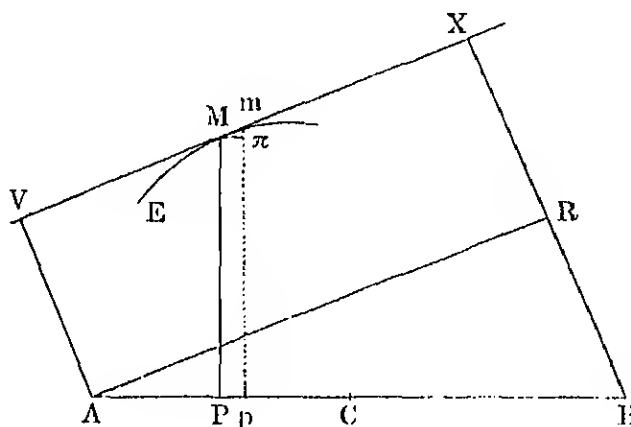

Fig. 4

XXVII. Soit la distance des points donnés $AB = 2b$, qu'on y
 perpendiculaire MP , et l'infiniment proche mp ; et qu'on nomme l'
 données; $AP = x$, $PM = y$, pour avoir

$$Pp = M\pi = dx, \pi m = dy \text{ et } Mm = \sqrt{(dx^2 + dy^2)} = ds$$

la posé, nous avons vû, qu'on aura

$$AV = \frac{ydx - xdy}{ds}.$$

qu'on tire de plus AR , perpendiculaire sur BX , et la ressemblance
 angles $Mm\pi$ et ABR fournira

$$BR = \frac{2b dy}{ds},$$

en y ajoutant

$$RX = AV = \frac{ydx - xdy}{ds}$$

nous aurons

$$BX = \frac{ydx + (2b - x) dy}{ds}.$$

XXVIII. Sans nous embarrasser de la méthode ordinaire
 $dy = p dx$, de sorte que

$$ds^2 = dx^2 (1 + pp),$$

et nous aurons:

$$(y - px)(y - px + 2bp) = cc (1 + pp)$$

qui se réduit à:

$$yy + 2(b - x)py - 2bppx + ppxx = cc(1 + pp)$$

ou à

$$yy + 2(b - x)py + (b - x)^2 pp = cc(1 + pp) +$$

dont la racine quarrée est

$$y + (b - x)p = \sqrt{cc + (bb + cc)pp}$$

et partant

$$y = -(b - x)p + \sqrt{cc + (bb + cc)pp}$$

XXIX. Différentions encore cette équation différentielle
 $dy = p dx$ nous aurons:

$$p dx = -(b - x) dp + p dx + \frac{(bb + cc) p dp}{\sqrt{cc + (bb + cc)pp}}$$

qui étant divisée par dp donne d'abord:

$$b - x = \frac{(bb + cc) p}{\sqrt{cc + (bb + cc)pp}}$$

ou bien

$$b - x = \frac{aap}{\sqrt{cc + aapp}},$$

posant pour abrégér

$$bb + cc = aa.$$

De là nous tirerons:

$$y = -(b - x)p + \sqrt{cc + aapp} = \frac{cc}{\sqrt{cc + aa}}$$

$$a \quad \sqrt{cc + aapp} \quad c \quad \sqrt{cc + aapp}$$

s aurons en ajoutant les quarrés

$$\frac{(b-x)^2}{aa} + \frac{yy}{cc} = 1.$$

XXX. Cette équation est, comme il est évident, pour une ellipse, dont les foyers sont dans les points A et B ; et partant le centre au point du milieu du grand axe, le demi petit axe sera donc $= c$; et c'est au quarré duquel, que sera partout le rectangle $AP \cdot BX$: ce qui est aussi une propriété connue de l'ellipse. Or si l'on suppose des lignes droites, qui satisfont au même problème, que le diviseur dpx nous fournira, car posant $p = n$, l'équation pour toutes ces lignes droites

$$y = -n(b-x) + \sqrt{cc + nnaa}.$$

pourrais encore ajouter un grand nombre de problèmes semblables, pour confirmer ce paradoxe, mais ces quatre seront entièrement suffisans pour prouver la vérité.

SECOND PARADOXE

XXXI. Le second paradoxe, que je m'en vai étaler, n'est pas moins curieux, puisqu'il est aussi contraire aux idées communes du calcul intégral. On s' imagine ordinairement, qu'ayant une équation différentielle quelconque, on n'ait qu'à chercher son intégrale, et à lui rendre toute son étendue, sans y ajouter une constante indéfinie, pour avoir tous les cas, qui sont compris sous cette équation différentielle. Ou bien, lorsque cette équation différentielle est le résultat d'une solution d'un problème, on ne doute pas que l'équation intégrale qu'on en trouve par les règles ordinaires, ne renferme toutes les solutions possibles du problème: cela s'entend, lorsqu'on n'aura pas négligé l'addition d'une constante, que toute intégration exige.

XXXII. Cependant il y a des cas, où l'intégration ordinaire nous conduit à une équation finie, qui ne renferme pas tout ce qui étoit contenu dans l'équation différentielle proposée; quand même on ne néglige pas la constante d'intégration. Cela doit paroître d'autant plus paradoxo, plus on est accoutumé à

prescrites, n'épuise pas l'étendue de l'équation différentielle, le problème mettra des solutions, que l'intégration ne fournira point, et partant à une solution défectueuse, ce qui semble sans doute renverser les principes ordinaires du calcul intégral.

XXXIII. Or il est fort aisé de proposer une infinité d'équations différentielles, auxquelles répond un certain rapport entre les quantités variables, pour lequel est impossible de trouver par la voye d'intégration ordinaire. Soit, par exemple, proposée cette équation différentielle:

$$x dx + y dy = dy \sqrt{(xx + yy - aa)},$$

et il est évident que l'équation finie

$$xx + yy - aa = 0$$

lui satisfait entièrement. Car ayant de là $x dx + y dy = 0$, l'un des membres de l'équation différentielle évanouit de soi-même: ce qui est une marque indubitable, que cette équation finie

$$xx + yy = aa$$

est contenue dans l'équation différentielle proposée ou que le cercle est la solution du problème, qui conduisent à cette équation différentielle.

XXXIV. Cependant, quand nous intégrons cette équation différentielle, nous ne trouverons nullement ce rapport $xx + yy = aa$; car, divisant l'équation par $\sqrt{(xx + yy - aa)}$, que nous avons:

$$\frac{x dx + y dy}{\sqrt{(xx + yy - aa)}} = dy,$$

l'intégrale est évidente, et même dans toute son étendue

$$\sqrt{(xx + yy - aa)} = y + c$$

ayant introduit la constante indéfinie c . Or il est clair que l'équation finie $yy + xx = aa$ n'est pas absolument renfermée dans cette équation intégrale, quelque valeur qu'on donne à la constante c .

$$xx - aa = 2cy + cc \text{ et } y = \frac{xx - aa - cc}{2c}$$

partant on croiroit qu'au problème proposé, qui aura conduit à cette équation satisfissent qu'une infinité de paraboles, contenues dans l'équation

$$y = \frac{xx - aa - cc}{2c},$$

on les différentes valeurs de c . Et puisqu'on a trouvé une infinité de paraboles, on dontera d'autant moins, qu'on ne soit arrivé à une solution complète pendant nous venons de voir qu'au même problème satisfait aussi le cas contenu dans l'équation $xx + yy = aa$.

XXXVI. J'ai rencontré quelques autres cas de cette espèce dans l'étude du mouvement, où j'ai déjà remarqué ce même paradoxe, qu'une équation différentielle renferme quelquefois des solutions, qui ne sont comprises dans l'équation intégrée¹⁾; j'y ai aussi donné une règle sûre, par le moyen de laquelle on peut trouver ces solutions contenues dans les équations différentielles, qu'on ne sauroit plus tirer de l'équation intégrée. Cependant comme je n'y ai pas fait sentir assez évidemment l'importance de ce paradoxe, on pourroit croire que c'est quelque bizarrerie dans des problèmes mécaniques qui n'auroit plus lieu dans les problèmes de Géométrie; on que ce ne seroit qu'un reproche, qu'on pourroit faire directement à l'Analyse même.

XXXVII. Pour l'exemple que je viens d'alléguer ici, comme il est fort fantaisie, on pourroit aussi douter, si ce cas se rencontre jamais dans la solution d'un problème réel. Mais les mêmes exemples, que j'ai rapportés pour éclaircir le premier paradoxe, serviront aussi à éclaircir celui-ci. Car le problème demandant une courbe telle, que si l'on mène d'un point donné toutes ses tangentes des lignes perpendiculaires, toutes ses perpendiculaires soient égales entr'elles; ce problème, dis-je, étant proposé, on voit d'abord qu'un cercle décrit du point donné comme du centre avec un rayon égal à la moitié, à laquelle toutes les perpendiculaires mentionnées doivent être égales, satisfait au problème.

1) Voir *Mechanica sive motus scientia* Tomus primus Caput V § 640, Petropoli 1736. *Opera omnia*, series II, vol. I p. 211.

où les variables x et y sont mêlées entr'elles, on a vû que par le m
substitution

$$y = u \sqrt{(aa - xx)}$$

elle se change en cette séparée,

$$\frac{du}{\sqrt{(uu - 1)}} = \frac{u dx}{aa - xx},$$

dont l'intégrale prise dans toute son étendue étoit

$$u + \sqrt{(uu - 1)} = n \sqrt{\frac{a + x}{a - x}},$$

d'où j'ai tiré cette équation:

$$y = \frac{n}{2} (a + x) + \frac{1}{2n} (a - x)$$

laquelle ne renferme que des lignes droites, de sorte que le co
cette heure entièrement exclus de la solution du problème pr

XXXIX. Il en est de même du problème second, qui est r
nous avons vû par une ellipse exprimée par cette équation

$$y = \frac{c}{a} \sqrt{(2ax - xx)};$$

ce qui est aussi clair par les propriétés connues de l'ellipse. Or
cette équation différentielle:

$$\left(y - \frac{xdy}{dx}\right) \left(y - \frac{xdy}{dx} + \frac{2ady}{dx}\right) = cc$$

nous en tirerons par l'extraction de racine:

$$\frac{dy}{dx} = \frac{(a - x) y + \sqrt{(aayy - cc(2ax - xx))}}{2ax - xx}$$

$$(2ax - xx) dy - (a - x) y dx = dx \sqrt{(aayy - cc(2ax - xx))}$$

Or il est évident que l'équation

$$aayy - cc(2ax - xx) = 0$$

$y = \frac{1}{a} \sqrt{(2ax - xx)}$,
 et en différenciant leurs logarithmes:

$$\frac{dy}{y} = \frac{dx \frac{(a-x)}{2ax-xx}}{\frac{1}{a} \sqrt{(2ax-xx)}}, \quad \text{ou} \quad (2ax - xx) dy - (a - x) y dx = 0,$$

que dans ce cas l'un et l'autre membre de l'équation différentielle

Mais, si nous traitons cette équation différentielle selon la méthode
 e, et que nous posions

$$y = u \sqrt{(2ax - xx)},$$

ou

$$\sqrt{(aayy - cc(2ax - xx))} = \sqrt{(2ax - xx)} (aauu - cc)$$

$$dy = du \sqrt{(2ax - xx)} + \frac{u(a-x)dx}{\sqrt{(2ax - xx)}},$$

nous substituées changeront notre équation en cette forme:

$$\begin{aligned} (2ax - xx)^{\frac{3}{2}} + u(a-x)dx \sqrt{(2ax - xx)} - u(a-x)dx \sqrt{(2ax - xx)} \\ = dx \sqrt{(2ax - xx)} (aauu - cc) \end{aligned}$$

conduit maintenant à cette séparée,

$$\frac{du}{\sqrt{(aauu - cc)}} = \frac{dx}{2ax - xx} \quad \text{ou} \quad \frac{adu}{\sqrt{(aauu - cc)}} = \frac{adx}{2ax - xx}$$

l'intégrale prise généralement est

$$l \frac{au + \sqrt{(aauu - cc)}}{b} = \frac{1}{2} l \frac{x}{2a - x}$$

$$au + \sqrt{(aauu - cc)} = b \sqrt{\frac{x}{2a - x}} = \sqrt{\frac{b^2 x^2}{(2ax - xx)}}.$$

L. De là on trouvera aisément la valeur de u , qui sera:

$$au = \frac{cc \sqrt{(2ax - xx)}}{2bx} + \frac{bx}{2 \sqrt{(2ax - xx)}}$$

$$ay = \frac{cc(2ax - xx)}{2bx} + \frac{bx}{2} = \frac{acc}{b} + \frac{(bb - cc)x}{2b}$$

et il est évident que cette équation intégrale, quelque générale qu'elle soit à cause de la constante indéfinie b , ne renferme pas l'ellipse déterminée; le même accident aura aussi lieu dans les deux autres problèmes. Lorsque l'on traitera les équations différentielles trouvées par la méthode, en cherchant son intégrale; on verra que l'ellipse qui en fournit une belle sera plus comprise.

XLII. Mais voici la règle générale, par laquelle on peut aisément résoudre ces cas de l'intégrale d'une équation différentielle proposée, qu'on ne peut intégrer ordinairement. Soit z une fonction quelconque des variables x et y , et Z une fonction quelconque de z . Soient de plus P , Q deux fonctions quelconques des variables x et y , et supposons qu'on ait l'équation différentielle

$$Vdz = Z(Pdx + Qdy),$$

et il est clair, que la valeur $Z = 0$ satisfait à cette équation: car si $z = \text{const.}$ et partant $dz = 0$, de sorte que dans le cas $Z = 0$ les deux membres de l'équation proposée évanouissent.

XLIII. Par le moyen de cette règle on trouvera aisément que la solution du second problème; car étant parvenu à l'équation différentielle:

$$\frac{du}{\sqrt{(aauu - cc)}} = \frac{dx}{2ax - xx} \quad \text{on} \quad du(2ax - xx) = dx \sqrt{(aauu - cc)}$$

prenez u pour z , et la fonction $\sqrt{(aauu - cc)}$ pour Z , et l'équation sera remplie par l'égalité

$$Z = 0, \text{ ou } aauu - cc = 0,$$

d'où l'on tire $u = \frac{c}{a}$ et partant

$$y = \frac{c}{a} \sqrt{(2ax - xx)},$$

XLIV. Il est ici à remarquer, que ces mêmes cas inaccessibles à l'opération ordinaire, sont précisément ceux, qu'une différentiation réitérée a fournis dans les éclaircissements du premier paradoxe. Et pour peu qu'on réfléchisse, on s'apercevra que cet accord n'arrive pas par quelque hasard; on pourra prononcer en général, que toutes les fois qu'une équation différentielle, étant encore différenciée, conduit immédiatement à une équation finie, cette équation finie ne sauroit jamais être trouvée par la voye ordinaire d'intégration; mais que, pour la trouver, il faut appliquer la règle que je viens d'exposer. De là on voit donc que les deux paradoxes expliqués sont tellement ensemble, que l'un renferme nécessairement l'autre.

XLV. La règle donc, suivant laquelle on juge ordinairement, si une équation différentielle est intégrée dans toute son étendue, ou non, est-elle générale. On croit communément, que lorsqu'on a intégré en sorte qu'une équation différentielle, que l'équation intégrale contient une constante inconnue, qui ne se trouve pas dans la différentielle, alors l'équation intégrale est complète, ou de la même étendue que la différentielle. Mais nous voyons par les exemples rapportés que, quoique les équations trouvées par l'intégration contiennent une telle constante, qui semble les rendre générales, les équations différentielles renferment pourtant une solution, qui n'est pas comprise dans l'équation intégrale¹⁾. Cette circonstance sur le critère des équations intégrales complètes nous pourroit fournir un troisième paradoxe, s'il n'étoit pas dérivé directement lié avec le précédent.

XLVI. Il peut donc souvent arriver, qu'il est même absolument impossible d'intégrer, ou même de séparer une équation différentielle proposée; mais on peut néanmoins par la règle donnée trouver une équation finie qui satisfait à la question. Ainsi, si l'on étoit parvenu dans la solution d'une équation différentielle à une telle équation

$$aa(aa - xx)dy + aaxydx = (aa - xx)(ydx - xdy) \sqrt{yy + xx - aa},$$
 et en entreprendroit inutilement l'intégration, on seroit pourtant sûr que l'équation finie

1) Voir *Institutiones calculi integralis* vol. I, § 546—576, 695—703; vol. II, § 821. *Leonhardi Opera omnia*, series I, vol. II et 12. H.

$$yy + xx = aa = 0,$$

tant l'un que l'autre membre de l'équation évanouit; ce qui devint
lorsqu'on met

$$y = z \sqrt{aa - xx},$$

car alors l'équation prendra cette forme:

$$aadz = (ydx + xdy) \sqrt{zz - 1},$$

et posant $Z = \sqrt{zz - 1}$ on aura par la règle donnée $\sqrt{zz - 1} dz =$
et partant $yy + xx = aa$.

SUMMARIIUM

Diophantici, ab auctore antiquo Graeco Diophanto¹⁾ sic dicti, potissimum
 numerorum refertur, atque huiusmodi quaestiones resolvendo docet, quibus
 untur, qui recta ratione combinati evadant quadrati, vel cubi, aliisve
 it; veluti si quaeratur duo numeri, quorum quadrata addita iterum quadra-
 t, eundemodi numeri sunt 3 et 4, quorum quadrata 9 et 16 addita summan-
 e quadratum. In genere igitur si hi numeri ponantur x et y , id requiritur,
 ut quadratum, seu ut $1 + (x^2 + y^2)$ sit numerus rationalis, atque semper in
 eundemodi problematum pervenitur ad tales formulae radices, sive radix
 cubica, sive altioris gradus sit extrahenda, numero quo isti signi implicatos
 oportet, ut radix re vera extrahi possit, cunctisque irrationalibus evanescenti-
 dum Diophantici ita definiti posse patet, ut sit methodus irrationalitatem
 E autem in Analysisi communi sunt quantitates irrationales, id in Analysisi
 et quantitates transcendentes, quae oriuntur, si qua formula differentialis
 re ponat, perinde atque ibi quantitates irrationales nascuntur, quando ex
 ula radice extrahere non licet. Methodus igitur in Analysisi infinitorum
 analogia in hoc versatur, ut quantitates formarum quandam differentialem
 a determinentur, ut integratio succedat, et integrala Algebraice exhiberi
 modi exoptata statim veniant, quando vel curvae quadrabiles, vel rectifi-
 untur, ubi positae coординатіs orthogonalibus x et y , eiusmodi relatio inter
 e, ut priori eadem formula $y dx$, posteriori vero hinc $\int Y (dx^2 + dy^2)$ inte-
 mittat. Problema quidem, quo curvae quadrabiles quaeruntur, est facillimum,
 n ante inventam Analysisi infinitorum solvi potuit, alterum vero de curvis

scilicet Diophantaeo analogae; cuius principia Auctor in hac dissertatione distincte proponit, sed etiam eo usque prosequitur, ut problemata, quae a lyseos longo superare viderentur, nunc sine ullo fore labore resolvi queant. haec methodus, quousque hic est exulta, plurimum adhuc a perfectione quiturque amplissimus campus, in quo Geometrae vires suas exerceant, atque parte sine Analyseos proferant. Quanquam enim ab Auctore innumera differentiales ad integrabilitatem sunt perductae, tamen plurimae super artifice hic tradita nondum sufficiunt; veluti si eiusmodi quaeratur relatio inter x et y , ut haec formula $\int \left(\frac{y dx}{x} + \frac{dy}{y} \right)$ integrationem admittat. Auctor fortasse adhuc modo id praestare potuisset. Verum dantur sine dubio et in hac methodo omnem reductionem respicientes, quemadmodum etiam in methodo Diophantaeae formulae, quae nullo modo ad quadratum reduci possunt. Plurimum igitur stitisse censendus erit, qui, cuiusmodi formulae ad reducendum plano sint inaccessibiles, ostendere potuerit.

Quanta affinitas inter analysin finitorum et infinitorum inter se, utraque ex iisdem principiis sit nata, atque similibus operationibus tractari, nemo ignorat, qui in utroque calculi genere vel leviter fuerit versatus. Iam tamen hanc affinitatem patere deprehendi, quam vulgo praetermissam, quemadmodum in analysi finitorum ea methodus, quae Diophantaeae refertur, insignem occupat locum, ita etiam in analysi infinitorum dari calculi genus observavi, qui methodo Diophantaeae penitus analogis et similibusque operationibus absolvatur. Quanquam autem huiusmodi analysi infinitorum nonnulla iam passim occurrunt specimina, quorum mentionem sum facturus, tamen in iis nulla certa solutionis via, sed solutiones casu potius ac divinatione inventae videntur, ita ut in hac certa ac tanta methodus adhuc desideretur. Quamobrem mihi quidem calculi genus in medium proferre videor, qui omnino dignus sit, in quo excolendo Geometrae vires suas exerceant. Mihi quidem tantum eius fundamenta eruere, quae autem iam ad plurima satis illustrata et recondita problemata solvenda sufficiunt; eaque hic quantum potest et dilucide exponam, quo aliorum, qui in hoc genere elaborare volunt, promovetur ac sublevetur.

Ut igitur primum indolem et naturam huius novae methodi

1) Vide notas, p. 76.

que ex infinita solutionum multitudo eas elicere docet, quae quantitates rationalibus contineantur, ita nova nostra methodus quoque non nisi indeterminata problemata complectitur, et cum discrimini, quod in analysi finitorum inter quantitates rationales et surdas statui solet, in analysi infinitorum primen inter quantitates algebraicas ac transcendentes respondeat, nostrae methodi vis in hoc erit posita, ut ex infinita cuiusque problematum copia eae seceruantur, quao quantitatibus algebraicis continetur. Huiusmodi igitur problemata indeterminata methodo nostrae sunt propria. Porum solutio in genere concepta formulas transcendentes, seu integro involvit, ex quibus deinceps eos casus elici oportet, quibus quantitates transcendentes in algebraicas abeunt, seu, quod eodem redit, formulae integrales integrationem admittant.

Per exemplum tam natura huius novae methodi, quam eius affinitas cum methodo Diophantea clarius elucescet. Uti enim in methodo Diophantea quaeritur, quomodo quantitates x et y inter se debeant esse comparatae, ut formula $\sqrt{(xx + yy)}$ fiat rationalis, ita in nova nostra methodo huic similis ista quaestio, qua inter quantitates variables x et y ea quaeritur conditio, ut formula specio transcendens $\int \sqrt{(dx^2 + dy^2)}$ fiat algebraica, seu ut huius formulae valor algebraico exhiberi queat. Manifestum est, hoc problemam modo instar exempli attulimus, quaeri curvas algebraicas, quae sint re-ctificabiles; relatio enim inter x et y , quae coordinatas curvae denotabunt, requiritur algebraica, unde quaestio circa curvas algebraicas versatur, et cum huius curvae arcus indefinito per $\int \sqrt{(dx^2 + dy^2)}$ exprinatur, quoties ista formula algebraica reddetur, toties ipsa curva erit rectificabilis.

Simili modo si omnes eae curvae algebraicae desiderentur, quae sint quaerendae, perspicuum est, quaestionem huc redire, ut eae relationes inter quantitates variables x et y assignentur, quibus haec formula integralis $\int y dx$ integrationem admittat, atquo ad valorem algebraicum perducatur.

Etsi autem hic potissimum quantitates algebraicae sunt propositae, quando atque in methodo Diophantea quantitates rationales spectari solent, tamen eo quoque referendae sunt eiusmodi quaestiones, quibus formae integrales non algebraice exprimi, sed propositam quandam transcendenti-um quantitatuum speciem implicare debent; veluti si quaerantur conditiones, quibus curvae algebraicae, quarum rectificatio non algebraice perfici queat, quadratura circuli pendeat. Variarum enim transcendentium quantita-

venire docet, quoque ad eas curvas, quarum rectificatio non pendeat, inveniendas aptam fore, id quod ex sequentibus elucet.

Huiusmodi problema iam ante complures annos a Celeberrimo JOH. BERNOULLII¹⁾, quo eiusmodi curvam algebraicam quaesiverat rectificabilis, sed cuius rectificatio a quadratura datae curvae tamen nihilo minus tot, quot lubuerit, arcus absolute rectae Propositione huius problematis tum temporis summus ARTHURUS HERMANNUS b. m. adeo obstupuit, ut non solum non solutum esse non crediderit, sed etiam sagaciter longe superare pronunciaverit; quod quidem nemini mirum fore illo tempore nulla plane ullius methodi vestigia patuissent, cuius problemata tractari possent. HERMANNUS etiam eius solutionem ambages ex quadam linearum curvarum contemplatione hauriens intuitu nihil plane emolumenti ad propositum expectare licuit nato ad solutionem ante pervenisset, quam de ipso probato Visa autem ista HERMANNI solutione, BERNOULLIUS etiam solutionem ex sola analysi petivit: sed cuius fundamentum absconditum, ut divinatione potius, quam ulla certa via, fortitionem continentes eruisse videatur.

Cum hoc problema non solum ob summam, qua impetum tatem, sed etiam ob eximium usum, qui inde in analysin rectam omnium tum temporis Geometrarum admirationem excitavit quantum constat, in certam atque ad huiusmodi problemata methodum inquisivit, qua novus omnino analyseos infinitorum aperiretur. Ego igitur longo post intervallo fortasse primus cum huius methodi cogitare coepi, quorum beneficio memorati solutio directe sine ambagibus ac divinatione obtineri possent regulas quasdam non contemnendas, quae ad novae istius methodi facienda idonea sunt visa, eorumque ope non solum plures quod erat agitatum, solutiones sum adeptus, sed etiam non generis problemata decem soluta, eiusmodi est illud, cuius solutio in Dissertatione de duabus curvis algebraicis³⁾ ad commu-

1) Vide notam 1, p. 76.

2) Vide notam 2, p. 76.

3) Vide L. EULERI Commentationem 48 huius voluminis, p. 76.

celavi, cum mihi esset propositum prima quasi huius methodi elementis explicare, quo eorum usus amplissimus clarius perspiciatur, ne ad hoc micium problema adstricta videantur. Fateri quidem statim eo levem adhuc partem tantum huius novae methodi, quam hic proposu-
 cleasse; verum his principiis stabilitis, non dubito, quin ea mox ma-
 ementa sit acceptura.

Divisio huiusmethodi in partes secundum naturam formularum integralium valores algebraici sunt efficiendi, commodissime instituitur. Cum enim per relatio inter duas quantitates variables x et y quaeratur, ut una pluribus integralis, quae has variables una cum suis differentialibus involvendo algebraicos obtineant valores, huiusmodi formulas in sequentes ordines distribuere conveniet:

Ordo primus continebit huiusmodi formulas $\int Zdx$, ubi Z est functio quaeque algebraica ambarum quantitatuum x et y .

Ad ordinem secundum refero eas formulas $\int Zdx$, in quibus posito $dy = p dx$ ubi Z est functio non solum ipsarum x et y , sed etiam ipsius p . Ubi non est, non solum formulam $\int Zdx$, sed etiam hanc $\int p dx = y$ algebraice habere debere valores. Huc reducuntur etiam formulae integrales, in quibus a differentialia dx et dy occurrunt, veluti $\int \sqrt{dx^2 + dy^2}$, quae posito $dy = p dx$ hanc formam $\int dx \sqrt{1 + pp}$ revocatur.

Ordo porro tertius eiusmodi comprehendet formulas integrales, in quibus differentialia secundi gradus insunt, quae autem, ponendo $dy = p dx$ et $dp = q dx$, ad hanc formam $\int Z dx$ perducentur, ubi littera Z erit functio quaeque dependens ab x, y, p et q . His igitur casibus non solum formulae $\int Z dx$, sed etiam formulae $\int p dx$ et $\int q dx$ valores algebraici effici debebunt.

Ordo quartus complectetur eas formulas integrales, quae quantitates y differentialia etiam tertii gradus involvunt; haeque ad formam $\int Z dx$ reducuntur, ponendo $dy = p dx$, $dp = q dx$ et $dq = r dx$, ubi quantitas Z dependet praeter quantitates x et y etiam has p, q et r . Hincque similium ordinum intelligitur.

Praeter hos ordines peculiarem classem constituunt eiusmodi formulae $\int Z dx$, in quibus Z non solum quantitates algebraicas x, y, p, q etc. uti in primis, continet, sed etiam formulas integrales complectitur, veluti si

$$\int x dx \int dx \sqrt{1 + pp}$$

efficienda sit algebraica, pro quo relatio inter quantitates x et p definitur. In hoc exemplo primum patet, cum sit $dy = p dx$, valorem huius $\int p dx$ esse debere algebraicum. Deinde etiam valorem huius

$$\int dx \sqrt{1 + pp}$$

esse oportebit algebraicum, qui si ponatur $= s$, tandem haec formula ad valorem algebraicum erit perducenda, ita ut unica haec formula

$$\int x dx \int \sqrt{dx^2 + dy^2}$$

reductionem harum trium formularum

$$I. \int p dx = y; \quad II. \int dx \sqrt{1 + pp} = s; \quad III. \int x s dx$$

ad valores algebraicos requirat. Ex quo intelligitur, etiam huiusmodi ad ordines ante enumeratos revocari posse.

Totum igitur negotium novae huius methodi, quam examini A. propono, in hoc consistit, ut eiusmodi relatio inter binas variables investigetur, quae unam pluresve formulas integrales, cuiusmodi in supra descriptis sum complexus, algebraicas reddat¹⁾. Hic autem problemata occurrunt difficillima, a quorum solutione equidem a sum remotus, sed etiam fortasse eiusmodi excogitari possunt, quae plane solutionem admittunt; omnino uti usu venire solet in problematibus ad methodum Diophanteam pertinentibus. Unde etiam sine dubio multo locum inveniet, ut alia problemata solutionem generalem, alia tantum solutiones speciales permittant.

Huiusmodi igitur problemata hic tantum proferam, quorum inveni, ut hoc modo specimen ac prima quasi elementa novae methodi ulterius excolendam propono, exhibeam, quae etsi exiguum tantum huius methodi constituere videntur, tamen viam, qua ulterius procedere patefacient. Certa autem inde earum operationum ratio perspicua directe nihilque divinationi tribuendo ad solutiones eorum problematum ante commemoravi, perducant.

1) Vide notam p. 31.

et quadratura pendebit integratio alterius formulae $\int ydx$, ab eadem quod prius $\int xdy$ integratio pendebit.

Demonstratio est manifesta, cum sit

$$\int ydx = xy - \int xdy,$$

unde patet, si formula $\int xdy$ fuerit vel algebraica, vel datam quadraturam habens, eandem quoque naturam habere alteram formulam $\int ydx$.

COROLLARIUM

2. Simili modo integratio huius formulae $\int yxdx$, vel huius $\int yx^n dx$ pendebit ab integratione huius $\int xxdy$, vel huius $\int x^{n+1}dy$, ob

$$\int yxdx = \frac{1}{2} yxx - \frac{1}{2} \int xxdy,$$

ob

$$\int yx^n dx = \frac{1}{n+1} yx^{n+1} - \frac{1}{n+1} \int x^{n+1} dy,$$

unde perspicitur hoc lemma latissime patere, eiusque ope formulas omnes integrabiles, quae integrabiles sint reddendae, in alias transformari posse.

SCHOLIUM

3. Lemma hoc, quantumvis leve ac triviale videatur, tamen praecipuum continet fundamentum novae illius methodi, quam summi adumbraturum est. In hac proposita formula integrali quaecumque $\int YdX$ alia detur $\int VdZ$, ut

$$A \int YdX + B \int VdZ$$

quantitas algebraica, manifestum est, harum duarum formularum $\int YdX$ et $\int VdZ$ rationem ita esse comparatam, ut si altera fuerit integrabilis, et altera non erit, tamen altera fore integrabilem, et a quam quadratura alterius integratio pendere. Resolutio autem huiusmodi problematum ad hanc methodum pertinentium absolute facili est, si formulae integralium, ad quas pervenitur, transformatione.

PROBLEMA I

4. Invenire omnes curvas algebraicas, quae sint quadrabiles; seu curvas tales, quae in variables x et y relationem in genere definire, ut formula $\int ydx$ fiat integra

curvae area $= \int y dx$, cuius valorem algebraicum esse op
 facillime impetratur. Denotet enim X functionem quam
 ipsius x , huicque functioni X aequalis ponatur area $\int y dx$:

$$\int y dx = X,$$

erit, differentialibus sumendis,

$$y dx = dX, \quad \text{unde fit} \quad y = \frac{dX}{dx};$$

sicque applicata y aequabitur functioni algebraicae ipsius
 algebraica, cuiusque area $\int y dx$, cum sit $= X$, algebraice

ALITER

Cum sit area

$$\int y dx = yx - \int x dy,$$

ponatur $\int x dy$ functioni cuiunque ipsius y , quae sit $= Y$

$$\int x dy = Y, \quad \text{unde fit} \quad x = \frac{dY}{dy},$$

ita ut iam abscissa x functioni algebraicae ipsius y aeq
 algebraica. Posita autem $x = \frac{dY}{dy}$, erit curvae area

$$\int y dx = yx - Y = \frac{y dY}{dy} - Y,$$

ideoque etiam algebraica.

COROLLARIUM 1

5. Si X in priori solutione, vel Y in posteriori, non fue
 ipsius x , vel y , sed transcendens, ita tamen ut $\frac{dX}{dx}$, vel $\frac{dY}{dy}$
 braica, curva quidem erit algebraica, sed eius quadratu
 cendente exprimetur.

COROLLARIUM 2

6. Scilicet si in priori solutione sit

$$X = P + \int Q dx,$$

$$y = \frac{dP}{dx} + Q$$

quidem algebraica, sed eius area

$$\int y dx = P + \int Q dx$$

quantitate transcendente $\int Q dx$ pendebit.

COROLLARIUM 3

7. Simili modo in altera solutione si ponatur

$$Y = P + \int Q dy,$$

entibus P et Q functionibus algebraicis ipsius y , ita tamen ut $\int Q dy$ sit
 itas transcendens, aequatio pro curva

$$x = \frac{dP}{dy} + Q$$

algebraica, sed area, quae erit

$$\int y dx = \frac{y dP}{dy} + yQ - P - \int Q dy$$

quantitate transcendente $\int Q dy$ pendebit.

SCHOLIUM

8. Uti huius problematis solutio est facillima nulloque artificio indiget
 ns problema, quod quidem aliud est naturae, adiungam, cuius vero
 o in aliis problematibus, quae ad hanc methodum referri solent, insignem
 praestabit. Veluti si quaerantur curvae algebraicae generatim non
 eabiles, quae tamen, quot lubuerit, habeant arcus rectificabiles; aliaeque
 generis quaestiones proponantur, principium solutionis ex sequent
 omate erit petendum.

PROBLEMA 2

9. Invenire curvas algebraicas in genere non quadrabiles, sed quarum
 ratura generalis datam quantitatem transcendente involvat, in quibus
 n, quot lubuerit, areas absolute quadrabiles assignare liceat.

redire, ut eiusmodi formula transcendens $\int Qdx$ investigetur casibus, veluti si ponatur $x = a$, $x = b$, $x = c$ etc., omnes quantitas

$$X = P + \int Qdx,$$

quae in genere est transcendens, quippe formulam $\int Qdx$ algebraica, nempe $= P$. Hoc ut efficiatur, statuatur

$$\int Qdx = \int udx - \int vdz,$$

ubi v talis sit functio ipsius z , qualis u est ipsius x , ita ut $\int vdz$ similem quantitatem transcendens exhibeant, $\int udx$ debet. Sit autem z eiusmodi functio ipsius x , ita ut casibus $x = a$, $x = b$, $x = c$ etc., quot lubnerit, fiat $z = x$, ideoque et $v = u$ est, his iisdem casibus fore $\int vdz = \int udx$, hincque $\int Qdx$ formetur ista functio ipsius x

$$x^n - (a + b + c + \text{etc.})x^{n-1} + (ab + ac + bc + \text{etc.})x^{n-2} - (abc + \text{etc.})x^{n-3} + \dots$$

quae brevitatis gratia vocetur $= S$, ita ut aequatio $S = 0$ casibus $x = a$, $x = b$, $x = c$ etc. eos scilicet ipsos valores abscissarum absolute quadrabilis respondere debet. Tum vero statuatur

$$z - x = S,$$

atque manifestum est, iisdem casibus $x = a$, $x = b$, $x = c$ etc. omnino uti requiri ad nostrum propositum ostendimus. Porro generalius satisfiet, si ponamus

$$z - x = ST,$$

dummodo $ST = 0$ alias non praebet radices reales, nisi quod casibus $x = a$, $x = b$, $x = c$ etc. Hanc ob rem si S denotet functionem ipsius x , ut aequatio $S = 0$ alias non habeat radices reales sunt propositae, scilicet $x = a$, $x = b$, $x = c$ etc., quod se fieri potest, tum sumatur

$$z - x = S, \text{ seu } z = x + S.$$

Quo facto, si $\int udx$ eam quantitatem transcendens exprimitur, quadratura in genere pendere debet, pro v substituatur

um enim si construaturs curva algebraica, cuius abscissae = x responde
plicata

$$y = \frac{dP}{dx} + u - \frac{vdz}{dx},$$

is area in genere erit

$$\int ydx = P + \int udx - \int vdz,$$

ndebit scilicet a quantitate transcendente $\int udx$, cui altera $\int vdz$ est sim
hilo vero minus casibus $x = a$, $x = b$, $x = c$ etc. eius area algebraice
metur, fietque $\int ydx = P$. Hoc ergo modo effici potest, ut curva praecise
not quis voluerit, obtineat areas quadrabiles, neque plures, neque paucio

COROLLARIUM 1

10. Cum v talis sit functio ipsius z , qualis u est ipsius x , ita ut v obtine
x u , si loco x scribatur z , sequitur etiam v talem esse functionem ipsius
ualis z est ipsius x . Quare cum sit $z = x + S$, sequitur v obtineri ex u , si
scribatur $x + S$.

COROLLARIUM 2

11. Quoniam igitur quantitas v resultat ex functione u , si loco x scrib
+ S , ex proprietate functionum alias demonstrata sequitur fore

$$v = u + \frac{Sdu}{dx} + \frac{S^2d^2u}{1.2dx^2} + \frac{S^3d^3u}{1.2.3dx^3} + \frac{S^4d^4u}{1.2.3.4dx^4} + \text{etc.}$$

posito elemento dx constante, sed cum haec expressio in infinitum sit e
uanda, praestat valorum ipsius v actuali substitutione definire.

EXEMPLUM

12. *Invenire curvam algebraicam, cuius quadratura indefinita pende
quadratura circuli, cuius vero area abscissae $x = a$ respondens algebraica
beatur.*

Ut quadratura curvae indefinita a quadratura circuli pendeat, pon

$$u = \sqrt{(2fx - xx)},$$

$$z = x + na - nx = na - (n - 1) x.$$

Ergo ob

$$v = \sqrt{2/z - zz}$$

erit

$$v = \sqrt{2naf - 2(n-1)fx - nnaa + 2n(n-1)ax - (n-1)^2xx}$$

Ponatur, ut haec formula simplicior evadat, $2f = na$, eritque

$$v = \sqrt{n(n-1)ax - (n-1)^2xx},$$

et ob $dz = -(n-1)dx$ habebitur

$$Q = \sqrt{nax - xx} + (n-1) \sqrt{n(n-1)ax - (n-1)^2xx}$$

ac pro curva erit

$$y = \frac{dP}{dx} + \sqrt{nax - xx} + (n-1) \sqrt{n(n-1)ax - (n-1)^2xx}$$

area vero erit

$$\int y dx = P + \int dx \sqrt{nax - xx} + (n-1) \int dx \sqrt{n(n-1)ax - (n-1)^2xx}$$

Verum hic notandum est, quemadmodum integrale $\int u dx$ ita capi debere, ut evanescat posito $x = 0$, ita quoque integrale $\int v dz$ ita capi debere, ut evanescat posito $z = 0$. Quamobrem ut tota area evanescat posito $x = 0$, et $z = 0$ quoque fiat $z = 0$ hoc casu; alioquin enim expressio areae $\int y dx$ eam quantitatem constantem portionem areae circularis denotante, si $x = a$ destrueretur. Huic autem incommodo occurratur, si praeponatur functio, quae posito $x = 0$ evanescat. Sit ergo

$$S = \frac{nx}{a} (a - x),$$

et

$$z = x + \frac{nx}{a} (a - x), \text{ et } v = \sqrt{2/z - zz},$$

atque quaesito satisfiat modo solito. Ponatur, ut expressio fiat simplicior, $n = -1$, ut sit

$$z = \frac{xx}{a} \text{ et } v = \sqrt{\left(\frac{2fxx}{a} - \frac{x^4}{aa}\right)} = \frac{x}{a} \sqrt{2af - xx},$$

$dz = \frac{2x dx}{a}$, atque area fiet

$$\int y dx = P + \int dx \sqrt{(2fx - xx) - 2 \int \frac{xx dx}{aa} \sqrt{(2af - xx)}},$$

et, qualiscunque P fuerit functio ipsius x , in genere semper a quadrato pendebit, casu autem $x = a$ area fiet algebraica $= P$.

SCHOLION

13. Circumstantia haec ratione constantis ad areae expressionem adhibenda, ne ea ipsa sit transcendens, in omnibus exemplis probe est observanda. Ne in finem functio S non solum ita accipi debet, ut casibus propriis $x = a$, $x = b$, $x = c$ etc. evanescat, sed etiam casu $x = 0$ evanescere debeat. Quod quidem per se est perspicuum: nam quia omnis curvae areae abscissae $x = 0$ respondentem nihilo aequalom assumimus, ideoque abscissis et ascendentibus quantitativis vacuam, evidens est, quocumque casus proprius sint, quibus area fiat algebraica, iis semper superaddendum esse casum $x = 0$, sicque functio S ita comparata esse debeat, ut non solum casibus $x = a$, $x = b$, $x = c$ etc., qui sunt propositi, sed etiam casu $x = 0$ fiat $S = 0$.

PROBLEMA 3

14. Si Z sit functio quaecunque algebraica binarum variabilium x et y , ut relationem algebraicam inter x et y , ut formula integralis $\int Z dx$ integrabilem obtineat valorem.

SOLUTIO

Etsi problema hoc multo latius patere videtur, quam primum, tamen solutio non est difficilior. Ponatur enim $\int Z dx$ functioni cuicumque algebraicae x , quae sit $= X$, aequale, eritque

$$Z dx = dX \quad \text{et} \quad Z = \frac{dX}{dx},$$

cum $\frac{dX}{dx}$ sit quoque functio algebraica ipsius x , habebitur aequatio integralis inter x et y , qua earum relatio algebraice definitur: indeque erit proposita thesina $\int Z dx = X$.

$$X = P + \int Q dx, \text{ ita ut } \frac{dX}{dx} = \frac{dP}{dx} + Q$$

sit nihilominus functio algebraica ipsius x ; tum orietur aequatione

$$Z = \frac{dP}{dx} + Q$$

expressa, sed valor integralis inde oriundus $\int Z dx$ non erit functionem transcendente[m] $\int Q dx$ involvet.

COROLLARIUM 2

16. Si pro Q eiusmodi quantitatem substituamus, quae praecedente descripsimus, tum valor quidam indefinitus foret algebraicus, sed a quadratura quoniam data pendebit. Hoc effici potest, ut eius valor tot casibus, quot lubuerit, et si $x = a$, $x = b$, $x = c$ etc. fiat algebraicus. Ubi quidem non his casibus superaddendum esse semper casum $x = 0$.

SCHOLION

17. Si igitur unica proponatur formula integralis ad reducenda, eaque pertineat ad ordinem primum, tum quod difficultate. Atque simul pari opera effici potest, ut illius a data quadratura pendeat, atque insuper ut tot, quot algebraicum obtineat valorem. Antequam igitur ad formam progrediar, eiusmodi problemata proponam, quibus lae ordinis primi simul ad valores algebraicos sint reducibiles. V et Z functionibus ipsarum x et y , valores harum $\int V dx$ et $\int Z dx$ vel plurium huiusmodi algebraici sint efficiendi. omnia animadverto, haec problemata in genere concepta solubilia videri, sed non nisi sub certis conditionibus, quibus sint praeditae, solutionem admittere. Quibus igitur casibus solutionem pervenire licuerit, hic exponam.

eam inter variables x et y , ut ambae hac formulae $\int yPdx$ et $\int yQdx$ es algebraicos adipiscantur.

SOLUTIO

Ponatur utraque formula seorsim aequalis quantitati cuicumque algebraico, scilicet

$$\int yPdx = L \quad \text{et} \quad \int yQdx = M,$$

ergo fiet

$$y = \frac{dL}{Pdx} \quad \text{et} \quad y = \frac{dM}{Qdx}$$

ut

$$\frac{P}{Q} = \frac{dL}{dM},$$

ut L et M functiones novae cuiuspiam variabilis z , ita ut $\frac{dL}{dM}$ sit functio algebraica huius variabilis z . Ope aequationis ergo inventae

$$\frac{P}{Q} = \frac{dL}{dM}$$

ipsius z , cuius functio est $\frac{P}{Q}$, per z expressus reperietur, ita ut inde prosum sit x aequale functioni cuiuspiam ipsius z . Qua inventa obtinebitur etiam valor ipsius y per functionem quampiam ipsius z expressus, ope formulae

$$y = \frac{dL}{Pdx} \quad \text{vel} \quad y = \frac{dM}{Qdx},$$

ut utraque variabilis x et y per novam variabilem z determinabitur, idque praecipue; unde relatio inter x et y quaesita innotescet. Ex his autem valoribus praecipue assumimus,

$$\int yPdx = L \quad \text{et} \quad \int yQdx = M,$$

ut scilicet functioni algebraicae ipsius z aequalis.

ALIA SOLUTIO

Ponatur ut ante altera formula $\int yPdx$ quantitati cuiuspiam algebraicae aequalis, seu

$$\int yQdx = \int \frac{Q}{P} dL,$$

quae algebraica reddenda restat. Iam vero per lemma pra-

$$\int \frac{Q}{P} dL = \frac{LQ}{P} - \int Ld \cdot \frac{Q}{P}.$$

Sicque formula $\int Ld \cdot \frac{Q}{P}$ ad algebraicum valorem reduci d
 $d \cdot \frac{Q}{P}$ huiusmodi formam Xdx esse habiturum, ubi sit X fun
 Ponatur ergo $\int Ld \cdot \frac{Q}{P}$ functioni cuiunque ipsius x , quod

$$L = \frac{dV}{d(Q:P)}$$

functioni scilicet ipsius x . Invento autem valore ipsius L o

$$\int yPdx = L; \quad \int yQdx = \frac{LQ}{P} - V$$

atque variabilis y ita definietur per x , ut sit $y = \frac{dL}{Pdx}$, ex

$$L = dV : d \cdot \frac{Q}{P};$$

hoc ergo modo immediate, nulla alia nova variabili i
 variabilem y per x dedimus determinatam.

COROLLARIUM I

19. Cum in priori solutione altera variabilis x definiri

$$\frac{P}{Q} = \frac{dL}{dM},$$

altera vero sit

$$y = \frac{dL}{Pdx},$$

sicque utraque per novam variabilem z , cuius L et M sunt f

COROLLARIUM 2

20. Per eandem ergo solutionem sumendis pro L et M functionibus trans-
 lentibus ipsius z , ita tamen ut

$$\frac{dL}{dz} \text{ et } \frac{dM}{dz}$$

functiones algebraicae, officii poterit, ut integratio utriusque formulae
 positae

$$\int y P dx \text{ et } \int y Q dx$$

ita quadratura pendunt; vel ut altera sit algebraica, altera vero datam
 tractatam involvat.

COROLLARIUM 3

21. Si ambae hae formulae debeant esse algebraicae, solutio posterior
 dem praestat usum; sumpta enim pro V functione quacunque algebraica
 is x , erit

$$L = dV : d \cdot \frac{Q}{P}$$

quo functio algebraica ipsius x ; tum vero si statuatur altera variabili
 $\frac{dL}{P dx}$, erit

$$\int y P dx = L \text{ et } \int y Q dx = \frac{LQ}{P} - V$$

$$\int y P dx = \frac{dV}{d \cdot \frac{Q}{P}} \text{ et } \int y Q dx = \frac{Q dV}{P d \cdot \frac{Q}{P}} - V.$$

COROLLARIUM 4

22. Sin autem in hac solutione pro V capiatur functio transcendens ipsius
 a tamen ut $\frac{dV}{dx}$ sit functio algebraica, ob $\frac{d(Q:P)}{dx}$ etiam functionem alge-
 eam fiet quoque

$$L = dV : d \cdot \frac{Q}{P},$$

valor fiet algebraicus, atque altera tantum $\int yQdx$ a praesenti
pendebit.

COROLLARIUM 5

23. Per hanc igitur alteram solutionem effici non potest
formula integralis proposita datam quadraturam involvat,
semper reperitur algebraicus. Quare si utraque debeat habere
eandem, solutione priore erit utendum.

EXEMPLUM

24. *Invenire curvas algebraicas, in quibus non solum areae
momentum $\int yxdx$ algebraice exhiberi possit.*

Per priorem solutionem ponatur:

$$\int ydx = L \quad \text{et} \quad \int yxdx = M$$

erit

$$y = \frac{dL}{dx} = \frac{dM}{xdx},$$

unde fit

$$x = \frac{dM}{dL} \quad \text{et} \quad y = dL : d\left(\frac{dM}{dL}\right),$$

ubi pro L et M functiones quaecunque algebraicas novae
possunt. Nihil ergo impedit, quo minus statuantur $L = z$ et
functio quaecunque ipsius z , quae sit $= Z$, quo facto erit

$$x = \frac{dZ}{dz}$$

et sumto elemento dz constante

$$y = \frac{dz^2}{dZ}.$$

Per alteram solutionem ponatur

$$\int ydx = L,$$

ut sit

$$y = \frac{dL}{dx},$$

Statuatur iam

$$\int L dx = V$$

functioni cuicunque ipsius x , erit $L = \frac{dV}{dx}$ ideoque

$$\int y dx = \frac{dV}{dx} \quad \text{et} \quad \int y x dx = \frac{x dV}{dx} - V,$$

unde posito elemento dx constante applicata y ita per abscissam x ut sit $y = \frac{dV}{dx^2}$.

SCHOLIUM

25. Me non monente intelligitur, simili modo huiusmodi formulæ

$$\int Y P dx \quad \text{et} \quad \int Y Q dx$$

ad valores algebraicos reduci posse, si Y functionem quamcunque variabilis y designet, dummodo P et Q sint functiones ipsius x ; determinari autem pro y inventæ nunc ipsi Y sunt tribuendæ. Quin etiam, si functionem quampiam ipsarum x et y , solutio pari modo absolute reductio harum formularum

$$\int P dx \sqrt{ax + yy} \quad \text{et} \quad \int Q dx \sqrt{ax + yy}$$

ad valores algebraicos nullam habebit difficultatem, quoniam hæc similes evadent propositis, si pro $\sqrt{ax + yy}$ scribatur unica littera V . Unde colligitur ope huius problematis semper binas huiusmodi $\int V dx$ et $\int Z dx$ ad valores algebraicos reduci posso, quæcumque fuerint functiones ipsarum x et y , dummodo $\frac{V}{Z}$ sit functio ipsius x . Si enim X sit ista functio, seu $\frac{V}{Z} = X$, loco alterius variabilis y in nova v , ut sit $v = \frac{V}{X}$ seu $v = Z$, atque formulæ reducendæ erunt

$$\int v X dx \quad \text{et} \quad \int v dx,$$

quarum resolutio iam erit in promptu. Investigemus vero etiam alia formula integralium paria, quæ simili modo ad valores algebraicos reduci quæveniet si quampiam transformatione ad huiusmodi formas revocari

algebraicos adipiscantur.

SOLUTIO

Cum por lemma praemisum sit

$$\int Pdy = Py - \int ydP \quad \text{et} \quad \int Qdy = Qy - \int ydQ$$

quaestio huc redit, ut hac duae formulae integrales $\int ydP$ et $\int ydQ$ algebraicos consequantur, quod per problema praecedens efficietur.

I. Statuatur enim

$$\int ydP = L \quad \text{et} \quad \int ydQ = M$$

erit

$$y = \frac{dL}{dP} = \frac{dM}{dQ}, \quad \text{unde fit} \quad \frac{dP}{dQ} = \frac{dL}{dM};$$

ubi cum $\frac{dP}{dQ}$ sit functio ipsius x , si pro L et M functiones quaedam cuiusdam variabilis z assumantur, ut $\frac{dL}{dM}$ fiat functio huius aequatione

$$\frac{dP}{dQ} = \frac{dL}{dM}$$

quantitas x per z determinabitur, ita ut x aequalis reperiatur f. ipsius z . Dehinc aequatio

$$y = \frac{dL}{dP}$$

definet alteram variabilem y per eandem z ; quo facto habebit

$$\int Pdy = \frac{P dL}{dP} - L \quad \text{et} \quad \int Qdy = \frac{Q dM}{dQ} - M.$$

II. Pro altera solutione fiat

$$\int ydP = L, \quad \text{ut sit} \quad y = \frac{dL}{dP},$$

eritque altera formula

$$\int ydQ = \int \frac{dQ}{dP} dL = L \cdot \frac{dQ}{dP} - \int L d \cdot \frac{dQ}{dP};$$

$$\int L d\frac{dQ}{dP} = V$$

cuiusque ipsius x , orietur hinc

$$L = \frac{dV}{d(dQ:dP)}.$$

ergo hac quantitate

$$L = \frac{dV}{d(dQ:dP)},$$

functio ipsius x , habebitur altera variabilis

$$y = \frac{dL}{dP}$$

valores algebraici binarum formularum integralium propositarum

$$\int P dy = Py - L$$

$$\int Q dy = Qy - \frac{LdQ}{dP} + V.$$

COROLLARIUM 1

si haec formulae non debeant esse algebraicae, sed datas quadraturas
es, eodem valent, quae ad problema praecedens annotavi. Scilicet
o debeat esse transcendens, hoc non nisi per solutionem priorem
poterit, si autem altera tantum quantitatem transcendentem ha-
beat, per utramque solutionem satisfieri poterit.

COROLLARIUM 2

hinc etiam patet, si formulae propositae fuerint huiusmodi

$$\int y P dx \quad \text{et} \quad \int Q dy,$$

em ad valores algebraicos pari modo perfici posso. Cum enim sit

$$\int Q dy = Qy - \int y dQ,$$

formulas reduci oportebit

$$\int y P dx \quad \text{et} \quad \int y dQ,$$

diffidunt ab iis, quae in praecedente problemate sunt tractatae.

29. Intelligitur etiam, si Y denotet functionem quandam modo huiusmodi binas formulas

$$\int PYdy \quad \text{et} \quad \int QYdy$$

ad valores algebraicos reduci posse, dummodo $\int Ydy$ integrabile sit. Posito enim

$$\int Ydy = v,$$

formulae reducendae erunt

$$\int Pdv \quad \text{et} \quad \int Qdv,$$

quae hic propositis sunt similes. At si $\int Ydy$ sit functio transcendens, reductio modo hic exposito non succedit.

PROBLEMA 6

30. Invenire relationem algebraicam inter variables x et y quibus formulae integrales

$$\int y^m x^{n-1} dx \quad \text{et} \quad \int y^\mu x^{v-1} dx$$

valores algebraicos obtineant.

SOLUTIO

Concunctis his formulis inter se fit $y^m x^n = y^\mu x^v$, unde $y = x^{\frac{v-n}{m-\mu}} z$. Ponatur ergo

$$y = x^{\frac{v-n}{m-\mu}} z,$$

ut sit

$$y^m = x^{\frac{mv-\mu n}{m-\mu}} z^m \quad \text{et} \quad y^\mu = x^{\frac{\mu v-\mu n}{m-\mu}} z^\mu$$

atque formulae propositae abibunt in has:

$$\int x^{\frac{mv-\mu n}{m-\mu}-1} z^m dx \quad \text{et} \quad \int x^{\frac{\mu v-\mu n}{m-\mu}-1} z^\mu dx.$$

Iam vero est:

$$\int x^{\frac{mv-\mu n}{m-\mu}-1} z^m dx = \frac{m-\mu}{mv-\mu n} x^{\frac{mv-\mu n}{m-\mu}} z^m - \frac{m(m-\mu)}{mv-\mu n} \int x^{\frac{mv-\mu n}{m-\mu}} z^m dx$$

$$\int x^{\frac{\mu v-\mu n}{m-\mu}-1} z^\mu dx = \frac{m-\mu}{mv-\mu n} x^{\frac{\mu v-\mu n}{m-\mu}} z^\mu - \frac{\mu(m-\mu)}{mv-\mu n} \int x^{\frac{\mu v-\mu n}{m-\mu}} z^\mu dx$$

stio perducetur ad has formulas:

$$\int v z^{m-1} dz \quad \text{et} \quad \int v z^{\mu-1} dz,$$

per problema superius sine difficultate resolvuntur.

ALITER

Si neque n neque ν fuerit $= 0$, alia solutio simili modo adhiberi potest. et cum sit

$$\int y^m x^{n-1} dx = \frac{1}{n} y^m x^n - \frac{m}{n} \int x^n y^{m-1} dy \quad \text{et}$$

$$\int y^\mu x^{\nu-1} dx = \frac{1}{\nu} y^\mu x^\nu - \frac{\mu}{\nu} \int x^\nu y^{\mu-1} dy,$$

stio redit ad has duas formulas:

$$\int x^n y^{m-1} dy \quad \text{et} \quad \int x^\nu y^{\mu-1} dy,$$

posito $x = \frac{\mu - m}{\mu - \nu} z$ porinde atque ante tractantur.

COROLLARIUM 1

31. Si sit vel $m = \mu$ vel $n = \nu$, formulae propositae statim per superius enuncata reduci possunt, sine ulla praevia praeparatione. Casu tamen postea quo $n = \nu$ excepiendus est casus quo $n = \nu = 0$; quia reductio supra scripta hic non succedit.

COROLLARIUM 2

32. Per praeccepta ergo adhuc tradita huiusmodi binae formulae

$$\int \frac{y^m dx}{x} \quad \text{et} \quad \int \frac{y^\mu dx}{x}$$

valores algebraicos reduci noqueunt.

COROLLARIUM 3

33. Praeterea vero etiam excepiuntur casus, quibus

$$m\nu = \mu n, \text{ seu } m:n = \mu:\nu,$$

COROLLARIUM 4

34. Sit brevitatis gratia $y^m = z$ et $x^r = v$, erit $\frac{dx}{x} = \frac{dv}{rv}$, unde irreductibiles sunt

$$\frac{1}{v} \int z^\alpha v^{r-1} dv \quad \text{et} \quad \frac{1}{v} \int z dv.$$

Ac si ulterius ponatur $z = \frac{u}{v}$, hae formulae abibunt in

$$\frac{1}{v} \int \frac{u^\alpha dv}{v} \quad \text{et} \quad \frac{1}{v} \int \frac{u dv}{v},$$

quae iam in formulis Corollarii 2 exclusis continentur.

COROLLARIUM 5

35. Reliquis igitur casibus omnibus, qui in his exceptionibus habent, reductio ad valores algebraicos semper absolvi poterit, in modo pro utraque solutione hic tradita, atque utroque modo generalis valebit secundum huius problematis superioris solutiones.

PROBLEMA 7

36. Si P et Q fuerint functiones ipsius x , invenire relationem inter x et y , ut ambae hae formulae

$$\int y^m P dx \quad \text{et} \quad \int y^n Q dx$$

valores algebraicos obtineant.

SOLUTIO

Ponatur

$$y = \left(\frac{Q}{P}\right)^{\frac{1}{m-n}} z \quad \text{vel} \quad y = Q^{\frac{1}{m-n}} P^{\frac{-1}{m-n}} z$$

ex hac substitutione assequemur;

$$\int y^m P dx = \int P^{\frac{-n}{m-n}} Q^{\frac{m}{m-n}} z^m dx,$$

$$\int y^n Q dx = \int P^{\frac{-n}{m-n}} Q^{\frac{m}{m-n}} z^n dx.$$

$$) P^{m-n} Q^{m-n} dx$$

egrationem admittat. Nisi enim haec conditio locum habeat, fateor
olutionem exhibero non posse. Sit igitur

$$\int P^{m-n} Q^{m-n} dz = X$$

eoque X functio algebraica ipsius x , formulaeque reducendae erunt

$$\int z^m dX \quad \text{et} \quad \int z^n dX,$$

do resultat

$$\int z^m dX = Xz^m - m \int Xz^{m-1} dz$$

$$\int z^n dX = Xz^n - n \int Xz^{n-1} dz.$$

arum autem formularum reductio supra¹⁾ iam, idque duplici modo, ost oster

COROLLARIUM

37. Si esset $m = n$, problema congrueret cum problemate quarto, ita
commoda, quae in hac solutione inde oritura videntur, nihil plane nocea
nditio igitur, sub qua reductio propositarum formularum succedit, postu
formula differentialis

$$P^{m-n} Q^{m-n} dx$$

ogrationem admittat.

PROBLEMA 8

38. Si V et Z sint functiones ipsarum x et y homogeneae, atque V functio
imensionum, Z vero functio n dimensionum, invenire relationem algebraic
er x et y , qua duae hae formulae:

$$\int V dx \quad \text{et} \quad \int Z dx$$

ddantur integrales.

SOLUTIO

Quia V et Z sunt functiones homogeneae, ita ut ambae variables x c
bique eundem dimensionum numerum compleant, ibi nempe dimension

1) Vido § 18, 25, 20.

$$P' = x^m P' \text{ et } Z = x^n Q,$$

formulae ad reducendum propositae erunt

$$\int P x^m dx \text{ et } \int Q x^n dx,$$

ubi P et Q sunt functiones alterius variabilis t , cuius ad x relationem in oportet. Iam hac duae formulae ex duabus variabilibus t et x reducuntur ad

$$\int P x^m dx = \frac{1}{m+1} P x^{m+1} - \frac{1}{m+1} \int x^{m+1} dP$$

$$\int Q x^n dx = \frac{1}{n+1} Q x^{n+1} - \frac{1}{n+1} \int x^{n+1} dQ,$$

dammodo neque m neque n fuerit $= -1$. Quare cum reductio ad has

$$\int x^{m+1} dP \text{ et } \int x^{n+1} dQ$$

revoceatur, ponatur

$$x = \left(\frac{dQ}{dP} \right)^{\frac{1}{m-n}} z = z dP^{\frac{1}{n-m}} dQ^{\frac{1}{m-n}}$$

formulaeque reducendae erunt

$$\int z^{m+1} dP^{\frac{n+1}{n-m}} dQ^{\frac{m+1}{m-n}} \text{ et } \int z^{n+1} dP^{\frac{n+1}{n-m}} dQ^{\frac{m+1}{m-n}},$$

quibus valores algebraicos conciliare licebit, si formula differentialis

$$dP^{\frac{n+1}{n-m}} dQ^{\frac{m+1}{m-n}} = \left(\frac{dP}{dQ} \right)^{\frac{n+1}{n-m}} dQ$$

absolute fuerit integrabilis; reliquis enim casibus hac reductio non Ponamus ergo hanc formulam esse integrabilem, et cum eius integrale sit functio algebraica ipsius t , quae sit T' , ita ut habeatur

$$\int dP^{\frac{n+1}{n-m}} dQ^{\frac{m+1}{m-n}} = T'$$

atque formulae reducendae fient:

$$\int z^{m+1} dT' = z^{m+1} T' - (m+1) \int T' z^m dz$$

$$\int z^{n+1} dT' = z^{n+1} T' - (n+1) \int T' z^n dz.$$

algebraicos obtinere debeant, hoc per problema quantum duplici modo.

COROLLARIUM 1

Patet ergo primo, si fuerit vel $m = \dots - 1$ vel $n = \dots - 1$, reductionem huiusmodi propositam perfici non posse. Praeterea vero eam quoque locum habere, nisi formula differentialis

$$dP^{\frac{n+1}{n-m}} dQ^{\frac{m+1}{m-n}}$$

non fuerit integrabilis.

COROLLARIUM 2

Quodsi fuerit $m = n$, dummodo utriusque litterae valor non sit $= -1$, per transformationem non erit opus, sed formulae $\int x^{n+1} dP$ et $\int x^{n+1} dQ$ in opo problematis quarti reduci poterunt.

EXEMPLUM

Quaeratur relatio algebraica inter x et y , ut haec formulae

$$\int \frac{y^3 dx}{xx^2} \quad \text{et} \quad \int \frac{dx}{x^3} (xx + yy)^{\frac{3}{2}}$$

algebraicos obtineant.

Ad hoc sit

$$V = \frac{y^3}{xx} \quad \text{et} \quad Z = \frac{1}{x^3} (xx + yy)^{\frac{3}{2}},$$

ergo functio V et Z homogenea, illiusque dimensionum numerus unius vero $n = 0$, si ponatur $y = tx$, fiet

$$V = xt^3 \quad \text{et} \quad Z = (1 + tt)^{\frac{3}{2}},$$

quae reducendae erunt

$$\int t^3 x dx \quad \text{et} \quad \int dx (1 + tt)^{\frac{3}{2}},$$

$$\int t^3 x dx = \frac{1}{2} t^3 xx = \frac{3}{2} \int x^2 t dt$$

$$\int dx (1 + tt)^{\frac{3}{2}} = x (1 + tt)^{\frac{3}{2}} - 3 \int x t dt \sqrt{1 + tt}.$$

fictque

$$\int x^2 t t dt = \int z z dt (1 + t t) = z z (t + \frac{1}{3} t^3) - 2 \int (t + \frac{1}{3} t^3) dz$$

$$\int x t dt \sqrt{1 + t t} = \int z dt (1 + t t) = z (t + \frac{1}{3} t^3) - \int (t + \frac{1}{3} t^3) dz$$

Sit brevitatis gratia

$$t + \frac{1}{3} t^3 = u,$$

et cum formulae reducendae sint $\int u z dz$ et $\int u dz$, ponatur

$$\int u z dz = L \quad \text{et} \quad \int u dz = M$$

fiet

$$u = \frac{dL}{z dz} = \frac{dM}{dz},$$

ideoque

$$z = \frac{dL}{dM}.$$

Si igitur L et M fuerint functiones quaecunque novae cuiuslibet
aequatio $z = \frac{dL}{dM}$ dabit functionem ipsius s pro z , unde etiam

$$u = t + \frac{1}{3} t^3 = \frac{dM}{dz}$$

dabitur per s ; ac propterea pro t reperitur hinc valor in s et
porro dabitur per s variabilis $x = \frac{z}{t} \sqrt{1 + t t}$ et $y = t x$, unde
et y definiri poterit.

Altera solutio posito

$$\int u dz = L$$

dabit

$$\int u z dz = \int z dL = zL - \int L dz.$$

Sit

$$\int L dz = S$$

existente S functione quacunque ipsius z , fiet

$$L = \frac{dS}{dz};$$

quo ratio inter x et y reperitur. Nam ob

$$t = \frac{y}{x} \text{ et } z = \frac{xy}{V(xy + yy)}$$

res in aequatione

$$\frac{dL}{dz} = \frac{dL}{dz^2} = \frac{3xy + y^3}{3x^3}$$

ati dabunt aequationem inter x et y .

PROBLEMA 9

Si V et Z fuerint ut ante functiones homogeneae ipsarum x et y , illarum m , hae vero n dimensionum, invenire relationem algebraicam inter x et y ut hae duae formulae $\int V dx$ et $\int Z dy$ fiant integrabiles.

SOLUTIO

ponatur ut ante $y = tx$, fietque $V = x^m P$ et $Z = x^n Q$ existentibus P et Q functionibus novae variabilis t , et ob $dy = t dx + x dt$ formulae reducenda

$$\int P x^m dx = \frac{1}{m+1} P x^{m+1} = \frac{1}{m+1} \int x^{m+1} dP$$

$$\int Q x^n dy = \int Q x^n t dx + \int Q x^{n+1} dt;$$

$$\int Q t x^n dx = \frac{1}{n+1} Q t x^{n+1} = \frac{1}{n+1} \int x^{n+1} (Q dt + t dQ),$$

habebimus:

$$\int Q x^n dy = \frac{1}{n+1} Q t x^{n+1} = \frac{1}{n+1} \int x^{n+1} (t dQ - n Q dt).$$

unde formulae ad valores algebraicos reducendae erunt

$$\int x^{m+1} dP \text{ et } \int x^{n+1} (t dQ - n Q dt),$$

ponendo

$$x = \left(\frac{t dQ - n Q dt}{dP} \right)^{\frac{1}{m-n}} z$$

$$\left(\frac{tdQ - nQdt}{dP}\right)^{\frac{1}{m-n}} dP$$

fuerit integrabilis.

Ubi quidem iterum excludendi sunt casus, quibus $v = n = -1$; praeterea vero notandum est, si sit $m = n$, tum ultione ne opus quidem esse, quia formulae $\int x^{m+1} dP$ et $\int x^m dP$ statim per problema quartum reduci possunt.

SCHOLION

43. Atque hi sunt fere casus, quibus duae formulae integrae ad valores algebraicos methodo quidem adhuc exposita reduci autem est dubium, quin haec methodus ad maiorem perfectionem evehi possit, ut etiam formulae hic exclusae ad valores algebraicos reduci queant, quod negotium aliis uberius excolendum relinquo. Commemoro potissimum casus harum formularum

$$\int \frac{y dx}{x} \text{ et } \int \frac{y y dx}{x},$$

quas generatim quidem nullo adhuc modo ad integrabilitatem reduci etsi non est difficile innumeras relationes inter x et y exhiberi possunt, satisfaciant. His igitur regulis pro duabus formulis primis contentus, ad tres pluresve formulas eiusdem ordinis progredieris. In quatuor casibus, quibus omnes simul methodo haecenus exposita ad valores algebraicos reduci queant, quod quidem ea methodo, qua in solutione problematis 4 sum usus, praestari debere animadverto.

PROBLEMA 10

44. Si P, Q, R sint functiones quaecunque algebraicae, quibus relationem algebraicam inter variables x et y , ut tres haec formulae

$$\int y P dx, \quad \int y Q dx, \quad \int y R dx$$

ad valores algebraicos obtineant.

SOLUTIO

Ponatur

$$\int y P dx = L$$

$$y = \frac{dL}{Pdx},$$

duae reliquae formulae reducendae fient:

$$\int yQdx = \int \frac{Q}{P} dL = \frac{LQ}{P} - \int Ld\frac{Q}{P},$$

$$\int yRdx = \int \frac{R}{P} dL = \frac{LR}{P} - \int Ld\frac{R}{P}.$$

Uero hae duae formulae

$$\int Ld\frac{Q}{P} \quad \text{et} \quad \int Ld\frac{R}{P}$$

problema quartum facile resolvuntur, idque duplici modo.

1. Priori modo poni oportet:

$$\int Ld\frac{Q}{P} = M \quad \text{et} \quad \int Ld\frac{R}{P} = N,$$

quo erit:

$$L = dM : d\frac{Q}{P} = dN : d\frac{R}{P}.$$

elicitur aequatio

$$\frac{d(Q:P)}{d(R:P)} = \frac{dM}{dN},$$

primum membrum cum sit functio ipsius x , pro M et N capiamus
functiones novae variabilis z , atque per hanc aequationem x definitur
assum, unde porro per z dabitur

$$L = \frac{dM}{d(Q:P)} \quad \text{et} \quad y = \frac{dL}{Pdx}.$$

II. Posteriori resolutione utentes ponamus

$$\int Ld\frac{Q}{P} = M \quad \text{ut sit} \quad L = \frac{dM}{d(Q:P)},$$

valor in tertia formula substitutus producet

$$\int Ld\frac{R}{P} = \int dM \cdot \frac{d(R:P)}{d(Q:P)} = M \frac{d(R:P)}{d(Q:P)} - \int M d\frac{d(R:P)}{d(Q:P)}.$$

Uero ergo

$$\int M d\frac{d(R:P)}{d(Q:P)} = N$$

$$d \cdot \frac{d(R:P)}{d(Q:P)},$$

unde pro M invenitur functio ipsius x , qua inventa erit

$$L = \frac{dM}{d(Q:P)}$$

ac denique $y = \frac{dL}{Pdx}$. Tum vero valores algebraici trium formularum erunt:

$$\int yPdx = L$$

$$\int yQdx = \frac{LQ}{P} - M$$

$$\int yRdx = \frac{LR}{P} - M \frac{d(R:P)}{d(Q:P)} + N.$$

COROLLARIUM 1

45. Cum in priori solutione pro litteris M et N functiones quae ipsius z accipi queant, si iis valores transcendentes tribuantur, ita $\frac{dM}{dz}$ et $\frac{dN}{dz}$ fiant functiones algebraicae, effici poterit, ut trium formularum integralium propositarum duae $\int yQdx$ et $\int yRdx$ a datis quadraturis liberentur. Quod etiam per problema 2 ita expediri poterit, ut utraque tot quibuslibet casibus nihilominus valores algebraicos adipiscatur.

COROLLARIUM 2

46. Sin autem solutionem posteriorem adhibeamus, quoniam ubi N arbitrio nostro relinquitur, si pro ea functio transcendens ipsius x inveniatur, tantum formulae propositae integratio datam quadraturam liberabit. reliquo vero duae necessario valores algebraicos obtinebunt.

COROLLARIUM 3

47. Patet etiam, si Y fuerit functio quaecunque ipsius y , similiter tres formulas:

$$\int YPdx, \quad \int YQdx, \quad \int YRdx$$

PROBLEMA 11

48. Si P , Q , R fuerint functiones quaecunque algebraicae variabilium x et y , ut haec tres formulae integrentur, ut valores algebraicos obtineant.

$$\int P dx, \quad \int Q dy, \quad \int R dy$$

valores algebraicos obtineant.

SOLUTIO

Formulae istae per lemma praemissum transformantur in sequentes:

$$\begin{aligned} \int P dx &= Py - \int y dP \\ \int Q dy &= Qy - \int y dQ \\ \int R dy &= Ry - \int y dR. \end{aligned}$$

Quaestio ergo redit ad has tres formulas:

$$\int y dP, \quad \int y dQ, \quad \int y dR$$

algebraicas efficiendas, quae cum similes sint his, quae in problemate praecedente tractatae sunt, resolutio nullam habebit difficultatem, atque adeo modo absolvi poterit.

COROLLARIUM 1

49. Quin etiam si ordo inter has formulas immutetur, quoniam per se a quacunque earum operatio incipitur, novem omnino solutiones exhiberi possunt. Incipiendo enim a prima ponendo $\int y dP = L$, solutio prior adhibita unam praebet solutionem, posterior vero duas, prout duae reliquae formulae sumuntur, vel $\int y dQ$ et $\int y dR$, vel ordine inverso $\int y dR$ et $\int y dQ$, atque hinc tres solutiones impetrantur. Atque cum operatio a quolibet harum formularum incitari queat, omnino novem solutiones exhiberi poterunt.

COROLLARIUM 2

50. In hac ergo methodo perinde est, siue formula quaeprimam proposita sit $\int P dx$ sive $\int P dy$, quia posterior $\int P dy$ facile ad formam prioris $\int y dP$ transformatur. Hincque in posterum nullum amplius discrimen inter duas huiusmodi formulas constituam, ne praeter necessitatem hanc tractationem prolixius addam.

$$\begin{array}{l} \text{vel} \quad \int y P dx, \quad \int y Q dx, \quad \int R dy \\ \text{vel} \quad \int y P dx, \quad \int Q dy, \quad \int R dy. \end{array}$$

Superfluum ergo foret diversa hinc problemata constituere.

PROBLEMA 12

52. Ad valores algebraicos reducere quatuor huiusmodi formulas in

$$\int y P dx, \quad \int y Q dx, \quad \int y R dx, \quad \int y S dx,$$

in quibus litterae P , Q , R , S denotent functiones quascunque algebraicas ipsius x .

SOLUTIO

Incipiatur operatio a quacunque harum quatuor formularum sitarum, ponendo

$$\int y P dx = L,$$

ut sit

$$y = \frac{dL}{P dx},$$

atque tres reliquae formulae transformabuntur sequenti modo:

$$\begin{aligned} \int y Q dx &= \int \frac{Q}{P} dL = \frac{LQ}{P} - \int L d \cdot \frac{Q}{P} \\ \int y R dx &= \int \frac{R}{P} dL = \frac{LR}{P} - \int L d \cdot \frac{R}{P} \\ \int y S dx &= \int \frac{S}{P} dL = \frac{LS}{P} - \int L d \cdot \frac{S}{P}. \end{aligned}$$

Cum igitur nunc ad valores algebraicos reducendae sint haec tres f

$$\int L d \cdot \frac{Q}{P}, \quad \int L d \cdot \frac{R}{P}, \quad \int L d \cdot \frac{S}{P}$$

haecque congruant cum iis, quae in problemate 10 sunt pertractatae, erit in promptu; et quoniam hic novem diversae solutiones suppetitidemque reperiuntur, a quanam alia quatuor formularum proprium initium capiatur, omnino huius problematis quater novem, seu 36 s exhiberi poterunt.

$$dy = tdx + xdt$$

formulae huius generis

$$\int Zdy$$

simili modo transformabuntur:

$$\int Zdy = \int Tx^n (tdx + xdt) = \int x^{n+1} Tdt + \int T$$

at

$$\int Ttx^ndx = \frac{1}{n+1} Ttx^{n+1} - \frac{1}{n+1} \int x^{n+1} (Tdt -$$

unde fiet

$$\int Zdy = \frac{1}{n+1} Ttx^{n+1} - \frac{1}{n+1} \int x^{n+1} (tdT -$$

Quare quotcumque proponantur formulae integrales, vel

$\int Zdy$ speciei, quaestio revocabitur ad totidem formulas is

$$\int x^{n+1} \theta dt,$$

existente θ functione ipsius t , quae posito $x^{n+1} = u$ aboun

$$\int u \theta dt.$$

Quotcumque autem huiusmodi formulae $\int u \theta dt$ fuerint p

per praecepta hactenus tradita ad valores algebraicos re

COROLLARIUM 1

57. Excipi tamen debent ii casus, quibus functionu
sionum n est $= -1$, seu $n+1=0$, quoniam his ca
adhibitae non succedunt.

COROLLARIUM 2

58. Patet etiam, quaecumque et quotcumque fuerint
dummodo eae omnes per substitutionem aut transform
huiusmodi formas $\int u \theta dt$ reduci queant, eas omnes
reddi posse.

SCHOLION

59. Vis igitur methodi hactenus expositae in hoc
proponantur formulae integrales duas variables x et y

in singulis altera variabilis y unicam obtineat dimensionem eiusque differentia
 reductio ad valores algebraicos semper perfici queat; hoc ergo evenit
 si formulae fuerint vel huius generis $\int yXdx$, vel huius $\int Xdy$, propter
 quod huius integratio revocatur ad hanc $\int ydX$, siquidem X sit functio quae
 a quoque ipsius x . Atque hi sunt casus, quibus duas pluresve formulas integ
 rales primi ordinis mihi quidem adhuc ad valores algebraicos reducere con
 tinetur vero etiam formulae secundi superiorumque ordinum, quas facili
 ter in formulas primi ordinis formae $\int yXdx$ reducere licet, ex quo, si eiusmodi
 formulae integrales superiorum ordinum occurrant, resolutio problematum
 huiusmodi allatorum perinde succedet. Eas igitur formulas superiorum ordi
 num ad huiusmodi reductionem admittunt, hic indicari conveniet.

PROBLEMA 14

60. Si P sit functio quaecunque ipsius x elementumque dx sum
 ptum, reducere integrationem huiusmodi formularum integralium

$$\int \frac{Pddy}{dx}, \quad \int \frac{P d^2y}{dx^2}, \quad \int \frac{P d^3y}{dx^3} \quad \text{et in genere huius} \quad \int \frac{P d^ny}{dx^{n-1}}$$

ad integrationem formulae primi ordinis huiusmodi $\int yQdx$, existento Q fun
 ctione ipsius x .

SOLUTIO

Consideretur formula prima eaque per lemma ita reducatur:

$$\int \frac{Pddy}{dx} = \frac{Pdy}{dx} - \int dy \cdot \frac{dP}{dx} \quad \text{at} \quad \int dy \cdot \frac{dP}{dx} = \frac{y dP}{dx} - \int \frac{y ddP}{dx};$$

unde erit;

$$\int \frac{Pddy}{dx} = \frac{Pdy}{dx} - \frac{y dP}{dx} + \int \frac{y ddP}{dx}.$$

$\frac{y ddP}{dx}$ est expressio differentialis formae Qdx , ideoque formula $\int \frac{Pddy}{dx}$ reducitur
 ad formulam $\int yQdx$.

Simili modo formula secunda reducitur:

$$\int \frac{P d^2y}{dx^2} = \frac{Pddy}{dx^2} - \int \frac{dPddy}{dx^2};$$

$$\int \frac{dPddy}{dx^2} = \frac{dPdy}{dx^2} - \frac{y ddP}{dx^2} + \int \frac{y d^3P}{dx^2},$$

ubi $\int \frac{y d^3 P}{dx^2}$ est iterum formae $\int y Q dx$.

Pro tertia formula proposita erit:

$$\int \frac{P d^4 y}{dx^3} = \frac{P d^3 y}{dx^3} - \int \frac{dP d^3 y}{dx^3};$$

at per reductionem praecedentem

$$\int \frac{dP d^3 y}{dx^3} = \frac{dP ddy - dy d dP + y d^3 P}{dx^3} - \int \frac{y d^4 P}{dx^3};$$

ergo

$$\int \frac{P d^4 y}{dx^3} = \frac{P d^3 y - dP ddy + dy d dP - y d^3 P}{dx^3} + \int \frac{y d^4 P}{dx^3}$$

ubi iterum $\int \frac{y d^4 P}{dx^3}$ est formae $\int y Q dx$.

Hinc colligitur fore ulterius progrediendo:

$$\int \frac{P d^5 y}{dx^4} = \frac{P d^4 y - dP d^3 y + d dP ddy - dy d^2 P + y d^4 P}{dx^4} -$$

unde etiam generatim patet, hac ratione istius formulae $\int \frac{P d^n y}{dx^{n-1}}$ reduci ad integrationem huius formulae $\int \frac{y d^n P}{dx^{n-1}}$, foreque simplificationem huius formae $\int y Q dx$, est enim $\frac{d^n P}{dx^n}$ functio algebraica in x , loco si ponatur Q erit

$$\frac{d^n P}{dx^{n-1}} = Q dx.$$

COROLLARIUM I

61. Omnes ergo reductiones, quae supra circa formulas huiusmodi sunt exhibitae, eodem succedunt modo, si huiusmodi formulae proponantur; unde opus non est problemata praecedentia formulis altiorum ordinum risolvere.

52. In Expressio $\frac{P}{dx^n}$ evanescat, in erit indicio, formulam $\int \frac{P}{dx^n}$ absolute integrabilem; ea ergo his casibus in nostris problematibus locum habebit. Hoc autem evenit, si P fuerit ipsius x huiusmodi functio

$$P = a + \beta x + \gamma x^2 + \delta x^3 + \dots + \mu x^{n-1}$$

nam enim $\int \frac{P dx^n}{dx^{n-1}}$ integrationem absolute admittet.

COROLLARIUM 3

63. Formulæ ergo integrabiles cum suis integralibus erunt pro ipsius n valoribus sequentes:

$$\int a dy = ay$$

$$\int (a + \beta x) \frac{dy}{dx} = (a + \beta x) \frac{dy}{dx} - \beta y$$

$$\int (a + \beta x + \gamma x^2) \frac{d^2 y}{dx^2} = (a + \beta x + \gamma x^2) \frac{d^2 y}{dx^2} - (\beta + 2\gamma x) \frac{dy}{dx} + 2\gamma y$$

$$\int (a + \beta x + \gamma x^2 + \delta x^3) \frac{d^3 y}{dx^3} = (a + \beta x + \gamma x^2 + \delta x^3) \frac{d^3 y}{dx^3} - (\beta + 2\gamma x + 3\delta x^2) \frac{d^2 y}{dx^2} + (2\gamma + 6\delta x) \frac{dy}{dx} -$$

SCHOLION

64. Progrediamur ergo ad formulas ordinis secundi, cum reductioni e quoque sunt primi ordinis, iam tantum simus immorati, quantum quod profectus in hac methodo facti adhuc permiserunt. Quoniam vero ad ordinem secundum eas retulimus formulas, in quibus utriusque variabilis x et y differentialia dx et dy insunt, eas sine dubio sunt simplicissimæ, in quibus binæ differentia plus una dimensione non obtinent, cuiusmodi in genere hæc formula

$$\int (V dx + Z dy),$$

ubi V et Z sint functiones quæcumque ipsarum x et y . Nam si unicum differentiale dy , quanquam inde posito $dy = p dx$, littera p in functionem ingreditur, tamen manifestum est, binas variables x et y esse commutari, atque formulas $\int Z dy$ porinde tractari posse, ac $\int Z dx$. Quibus ergo cuiusmodi formulæ

$$\int (V dx + Z dy)$$

valores algebraicos conciliare potuerim, explicabo.

algebraicam inter x et y , ut haec formula

$$\int (Vdx + Zdy)$$

algebraicum obtineat valorem.

SOLUTIO

I. Dispiciatur primo, utrum altera pars

$$\int Vdx \text{ vel } \int Zdy$$

per lemma reduci possit, ut fiat

$$\text{vel} \quad \int Vdx = P - \int Qdy$$

$$\text{vel} \quad \int Zdy = R - \int Sdx.$$

Si alterum enim succedit, solutio erit facilis: priori enim casu h

$$\int (Vdx + Zdy) = P + \int (Z - Q) dy,$$

posteriori vero

$$\int (Vdx + Zdy) = R + \int (V - S) dx.$$

Utravis autem haec formula nullam habet difficultatem per problema

II. Si hoc modo reductio inveniri nequeat, indagetur functio al
ipsarum x et y , quae sit $= P$, ut

$$\frac{Vdx + Zdy}{P}$$

fiat differentiale functionis cuiuspiam algebraicae Q ipsarum x et y ,
casu fiet

$$\int (Vdx + Zdy) = \int PdQ,$$

quae formula nulla difficultate ad integrabilitatem perducitur per pro

III. Saepe etiam huiusmodi functio algebraica ipsarum x et y
inveniri potest, cuius differentiali existente $= Pdx + Qdy$, si ponatur

$$\int (Vdx + Zdy) = T + \int (V - P) dx + (Z - Q) dy,$$

ut haec formula modo vel primo, vel secundo reductionem admittat.

IV. Interdum quoque iuvabit, in locum unius vel ambarum vo
 x et y unam duasve novas t et u introducere, ponendis x et y aequali

onibus quibuspiam harum duarum novarum variabilium t et u , ita ut substitutione formula huiusmodi obtineatur

$$\int (V dx + Z dy) = \int (P dt + Q du),$$

si iam P et Q sunt functiones ipsarum t et u , quae aliquo expositorum nunc reductionem admittat.

V. Casus adhuc singularis est memorandus, quo V et Z sunt functiones homogeneae ipsarum x et y eiusdem ambae numeri dimensionum, qui sit positus enim $y = tx$ fiet

$$V = Px^n \text{ et } Z = Qx^n,$$

existentibus P et Q functionibus ipsius t . Tum ob

$$dy = t dx + x dt$$

formula proposita transibit in hanc

$$\int (Px^n dx + Qtx^n dx + Qx^{n+1} dt),$$

$$\int (P + Qt) x^n dx = \frac{1}{n+1} (P + Qt) x^{n+1} - \frac{1}{n+1} \int x^{n+1} d(P + Qt),$$

unde reductio revocatur ad huiusmodi formam

$$\int x^{n+1} S dt,$$

si sit $n = -1$, existente S functione ipsius t .

SCHOLION

66. Sufficiat has operationes in genere explicasse, quoniam exempla, quae quompiam memorabilem habere videantur, non succurrunt. Interea non notandum est, plurima exempla proponi posse, quae vel difficilius vel plane non, per ullum harum operationum reduci queant. Cuiusmodi relatio inter x et y quaerenda sit, ut haec formula integralis $\int \left(\frac{y dx}{x} + \dots \right)$ valorum algebraicum obtineat, neque enim video, quomodo huic quaestioni satisfaciendum sit. Quamobrem multo minus talia attingo problemata, quibus duae pluresve huiusmodi formulae ad integrabilitatem reduci debeant, quae etiam formulas superiorum ordinum generaliter pertractare liceat, sed haec casum in sequenti problemate contentum.

quantitates finitae x et y in eam non ingredientur, ad integrandum hanc formulam $\int Zdx$.

SOLUTIO

Cum formula differentialis Zdx ita sit comparata, ut praeter constantes nonnisi differentialia dx et dy contineat, quae per dimensionem adimplebunt, cuiusmodi sunt hae formulae:

$$\frac{dy^2}{dx}; \sqrt{(adx^2 + bxdy + cdy^2)}; \frac{adx^2 + bxdy + cdy^2}{\sqrt{(adx^2 + bxdy + cdy^2)}} \text{ et}$$

ponatur $dy = pdx$, atque formula proposita $\int Zdx$ inducet $\int Pdx$, ita ut P fiat functio quantitatis p tantum, neque x neque y . Efficiendum ergo erit, ut non solum haec formula $\int Pdx$, sed etiam haec $\int pdx$, algebraicum nanciscatur valorem, quod per problemam modo praestabitur. Cum enim sit

$$\int Zdx = \int Pdx = Px - \int x dP$$

$$y = \int pdx = px - \int x dp,$$

fiat primo

$$\int x dP = M \quad \text{et} \quad \int x dp = N$$

eritque

$$x = \frac{dM}{dP} = \frac{dN}{dp},$$

unde fit

$$\frac{dP}{dp} = \frac{dM}{dN},$$

et quia $\frac{dP}{dp}$ est functio ipsius p , inde valor ipsius p erui debet habebitur

$$x = \frac{dM}{dP} \quad \text{seu} \quad x = \frac{dN}{dp},$$

ac deinceps

$$y = px - N,$$

qui valores praebebunt

$$\int Zdx = Px - M.$$

Pro altera solutione ponatur

$$\int x dP = M,$$

$$\int x dp = \int \frac{dp}{dP} \cdot dM = M \cdot \frac{dp}{dP} - \int M d \cdot \frac{dp}{dP}.$$

onatur $\int M d \cdot \frac{dp}{dP} = R$ functioni ipsius p cuicumque, ac reperietur

$$M = dR : d \cdot \frac{dp}{dP},$$

lore ipsius M invento prodibit porro:

$$x = \frac{dM}{dP}; \quad y = px - \frac{Md p}{dP} + R,$$

it

$$\int Z dx = Px - M.$$

natur

$$\int x dp = N,$$

$= \frac{dN}{dp}$ fiet

$$\int x dP = \int dN \cdot \frac{dP}{dp} = N \cdot \frac{dP}{dp} - \int N d \cdot \frac{dP}{dp}.$$

$$\int N d \cdot \frac{dP}{dp} = S,$$

$$N = dS : d \cdot \frac{dP}{dp};$$

e

$$x = \frac{dN}{dp} \quad \text{et} \quad y = px - N,$$

ous efficitur

$$\int Z dx = Px - \frac{NdP}{dp} + S.$$

COROLLARIUM

. Simili modo solutio exhiberi poterit, si duae pluresve huiusmo-
ue $\int Z dx$ proponantur, quibus valores algebraici conciliari debeant.
enim $dy = p dx$, praeter hanc formulam $\int p dx$, duae pluresve huius-
 $\int P dx$, $\int Q dx$ etc., ubi P et Q etc. sint functiones ipsius p , integrabil-
efficiendae, quod per methodos supra traditas facile praestatur.

Ut igitur finem hunc disquisitioni imponam, oximum
 solvendis praecipuis huius generis problematibus, quae quidem
 agitata, ostendam. Versantur autem haec problemata potissimum
 rectificabiles algebraicas, quamobrem ex methodis hactenus tra-
 derivabo regulas, quarum ope tot, quot lubuerit, curvas algebrai-
 biles reperire liceat, unde simul patebit, quomodo eiusmodi curvae
 sint inveniendae, quarum integratio a data pendeat quadratura, in
 problemata, quae ope cuiuspiam quadraturae sint constructae
 rectificationem curvae algebraicae expediri possint. Tum vero non
 difficile eiusmodi curvas algebraicas exhibere, quarum rectificatio
 data quadratura pendeat, quae tamen nihilo minus unum p
 praecise tot, quot lubuerit, habeant arcus definitos algebraico
 Denique solutionem mei illius problematis de duabus curvis, in qua
 communi abscissae respondentium summa fiat algebraica, ex h
 deducam.

PROBLEMA 17

70. Invenire curvas algebraicas rectificabiles, seu quarum
 algebraice exhiberi queant.

SOLUTIO

Sint curvae coordinatae orthogonales x et y , arcusque his
 respondens $= z$. Primo igitur quaeritur aequatio algebraica in
 deinde valor ipsius z inde emergens debet esse algebraicus. Cum
 $z = \int \sqrt{dx^2 + dy^2}$, haec formula integrabilis erit reddenda, qu
 bus modis praestabitur.

I. Ponatur $dy = p dx$, atque hae duae formulae

$$y = \int p dx \quad \text{et} \quad z = \int dx \sqrt{1 + pp}$$

algebraicae sunt reddendae. Cum igitur sit

$$y = px - \int x dp$$

$$z = x \sqrt{1 + pp} - \int \frac{x p dp}{\sqrt{1 + pp}},$$

sumantur novae cuiusdam variabilis u functiones quaecumque
 P et Q , ponaturque

$$x = \frac{dP}{dp} = \frac{dQ}{pdp} \frac{V(1+pp)}{pdp},$$

$$pdP = dQ V(1+pp),$$

$$p = \frac{dQ}{V(dP^2 - dQ^2)}.$$

ergo p per functionem quandam ipsius u , quae ob

$$\frac{dP}{du} \quad \text{et} \quad \frac{dQ}{du} \quad \text{ideoque} \quad \frac{dP}{dQ}$$

est algebraica, ipsa erit algebraica

$$p = \frac{dQ}{V(dP^2 - dQ^2)},$$

habebitur porro:

$$x = \frac{dP}{dp}, \quad y = px - P, \quad \text{et} \quad z = xV(1+pp) - Q.$$

$$Q = u \quad \text{et} \quad P = V,$$

posito du constante est

$$dp = \frac{-du dV ddV}{(dV^2 - du^2)^{\frac{3}{2}}},$$

$$p = \frac{du}{V(dV^2 - du^2)}$$

er:

$$x = \frac{-(dV^2 - du^2)^{\frac{3}{2}}}{du ddV}$$

$$y = \frac{-(dV^2 - du^2)}{ddV} - V$$

$$z = \frac{-dV(dV^2 - du^2)}{du ddV} - u.$$

ut V sit functio quaecunque ipsius u , ob

$$p = \frac{dV}{V(du^2 - dV^2)} \text{ et } dp = \frac{du^2 dV}{(du^2 - dV^2)^{\frac{3}{2}}}$$

posito du constante, erit

$$x = \frac{(du^2 - dV^2)^{\frac{3}{2}}}{du dV}$$

$$y = \frac{dV(du^2 - dV^2)}{du dV} - u$$

$$z = \frac{du^2 - dV^2}{dV} - V.$$

II. Posito ut ante $dy = p dx$, sit

$$\int x dp = M, \text{ ideoque } x = \frac{dM}{dp},$$

unde fit

$$\int \frac{x p dp}{V(1 + pp)} = \int \frac{p dM}{V(1 + pp)} = \frac{p M}{V(1 + pp)} - \int \frac{M dp}{(1 + pp)^{\frac{3}{2}}}$$

Ponatur

$$\int \frac{M dp}{(1 + pp)^{\frac{3}{2}}} = P$$

functioni cuicunque ipsius p , fietque

$$M = \frac{dP}{dp}(1 + pp)^{\frac{3}{2}},$$

unde erit porro

$$x = \frac{dM}{dp}, \quad y = px - M$$

et

$$z = xV(1 + pp) - \frac{Mp}{V(1 + pp)} + P.$$

Seu posito dP constante ob

$$dM = \frac{dP}{dp}(1 + pp)^{\frac{3}{2}} + 3pdP\sqrt{1 + pp}$$

$$x = \frac{ddP}{dp^2} (1 + pp)^{\frac{3}{2}} + \frac{3pdP}{dp} \sqrt{1 + pp}$$

$$y = \frac{pddP}{dp^2} (1 + pp)^{\frac{3}{2}} + \frac{(2pp - 1)dP}{dp} \sqrt{1 + pp}$$

$$z = \frac{ddP}{dp^2} (1 + pp)^{\frac{3}{2}} + \frac{2p(1 + pp)dP}{dp} + P.$$

III. Sit

$$\int \frac{xpdp}{V(1 + pp)} = N, \text{ erit } x = \frac{dN \sqrt{1 + pp}}{pdp},$$

quoque

$$\int xdp = \int \frac{dN}{p} \sqrt{1 + pp} = \frac{N}{p} \sqrt{1 + pp} + \int \frac{Nd p}{pp \sqrt{1 + pp}}.$$

natur

$$\int \frac{Nd p}{pp \sqrt{1 + pp}} = P$$

ctioni ipsius p , eritque

$$N = \frac{ppdP \sqrt{1 + pp}}{dp},$$

quo valore erit porro:

$$x = \frac{dN \sqrt{1 + pp}}{pdp}, y = px - \frac{N}{p} \sqrt{1 + pp} - P \text{ et } z = x \sqrt{1 + pp} -$$

sito autem dp constante ob

$$dN = \frac{ppddP}{dp} \sqrt{1 + pp} + \left(\frac{pdP(2 + 3pp)}{V(1 + pp)} \right)$$

o:

$$x = \frac{pddP(1 + pp)}{dp^2} + \frac{dP(2 + 3pp)}{dp}$$

$$y = \frac{ppddP(1 + pp)}{dp^2} + \frac{pdP(1 + 2pp)}{dp} - P$$

$$z = \frac{pddP(1 + pp)^{\frac{3}{2}}}{dp^2} + \frac{2dP(1 + pp)^{\frac{3}{2}}}{dp}.$$

IV. Ponatur

$$dy = \frac{dx(qq - 1)}{2q}, \text{ erit } dz = \frac{dx(qq + 1)}{2q}.$$

Hinc fit

$$z + y = \int q dx \quad \text{et} \quad z - y = \int \frac{dx}{q};$$

duae ergo hae formulae integrabiles sunt reddendae. Ponatur

$$\int q dx = qx - \int x dq = qx - M$$

$$\int \frac{dx}{q} = \frac{x}{q} + \int \frac{x dq}{qq} = \frac{x}{q} + N,$$

ut sit

$$x = \frac{dM}{dq} = \frac{qq dN}{dN};$$

ergo

$$q = \sqrt{\frac{dM}{dN}}.$$

Sint iam M et N functiones quaecunquo ipsius u , et ob

$$dq = \frac{dN dM - dM dN}{2dN \sqrt{dM dN}}$$

erit:

$$x = \frac{2dM dN \sqrt{dM dN}}{dN dM - dM dN}$$

$$z + y = \frac{2dM^2 dN}{dN dM - dM dN} = M$$

$$z - y = \frac{2dM dN^2}{dN dM - dM dN} + N,$$

ergo

$$y = \frac{dM dN (dM - dN)}{dN dM - dM dN} = \frac{M - N}{2}$$

et

$$z = \frac{dM dN (dM + dN)}{dN dM - dM dN} = \frac{M + N}{2}.$$

V. Iisdem positis fiat $\int x dq = M$, ut sit

$$\int q dx = qx - M,$$

erit

$$x = \frac{dM}{dq}, \quad \text{et} \quad \int \frac{dx}{q} = \frac{x}{q} + \int \frac{dM}{qq} = \frac{x}{q} + \frac{M}{qq} + 2 \int \frac{M dq}{q^3}$$

Iam sit

$$\int \frac{M dq}{q^3} = Q, \quad \text{ideoque} \quad M = \frac{q^3 dQ}{dq},$$

$$dM = \frac{q^3 ddQ}{dq} + 3qqdQ,$$

$$x = \frac{q^3 ddQ}{dq^3} + \frac{3qqdQ}{dq}$$

$$z + y = \frac{q^4 ddQ}{dq^2} + \frac{2q^3 dQ}{dq}$$

$$z - y = \frac{qq ddQ}{dq^2} + \frac{4qdQ}{dq} + 2Q$$

no propterea

$$y = \frac{qq(qq-1) ddQ}{2dq^3} + \frac{q(qq-2) dQ}{dq} - Q$$

$$z = \frac{qq(qq+1) ddQ}{2dq^2} + \frac{q(qq+2) dQ}{dq} + Q.$$

I. Vel fiat

$$\int \frac{x dq}{qq} = N,$$

abeatur

$$x = \frac{qq dN}{dq} \text{ et } \int x dq = \int qq dN = qqN - 2 \int Nq dq.$$

ponatur

$$\int Nq dq = Q$$

tento Q functione quacunque ipsius q , atque erit

$$N = \frac{dQ}{q dq}, \quad dN = \frac{ddQ}{q dq} - \frac{dQ}{qq},$$

y

$$x = \frac{q ddQ}{dq^2} - \frac{dQ}{dq}; \quad \text{et} \quad \int x dq = \frac{q dQ}{dq} - 2Q,$$

do fiat

$$z + y = \frac{qq ddQ}{dq^2} - \frac{2q dQ}{dq} + 2Q$$

$$z - y = \frac{ddQ}{dq^2}.$$

$$x = \frac{qddQ}{dq^2} - \frac{dQ}{dq}$$

$$y = \frac{(qq + 1)ddQ}{2dq^2} - \frac{qdQ}{dq} + Q$$

$$z = \frac{(qq + 1)ddQ}{2dq^2} - \frac{qdQ}{dq} + Q.$$

VII. Ad alias formulas inveniendas ponamus:

$$dx = 2pdu, \quad dy = du(pp + 1) \quad \text{et} \quad dz = du(pp + 1)$$

eritque:

$$x = 2 \int p du, \quad y + z = 2 \int pp du, \quad z - y = 2u,$$

ergo quaestio ad has duas formulas reducitur:

$$\int p du = pu - \int u dp, \quad \int pp du = pp u - 2 \int u p dp.$$

Sit nunc

$$\int u dp = M \quad \text{et} \quad \int u p dp = N,$$

erit:

$$u = \frac{dM}{dp} = \frac{dN}{p dp},$$

ideoque

$$p = \frac{dN}{dM} \quad \text{et} \quad dp = \frac{dM ddN - dN ddM}{dM^2},$$

unde

$$u = \frac{dM^2}{dM ddN - dN ddM} = \frac{z - y}{2}.$$

Porro est

$$\int p du = \frac{x}{2} = \frac{dM^2 dN}{dM ddN - dN ddM} - M,$$

et

$$\int pp du = \frac{z + y}{2} = \frac{dM dN^2}{dM ddN - dN ddM} - 2N;$$

ergo

$$x = \frac{2dM^2 dN}{dM ddN - dN ddM} - 2M, \quad y = \frac{dM (dN^2 - dM^2)}{dM ddN - dN ddM}$$

atque

$$z = \frac{dM (dN^2 + dM^2)}{dM ddN - dN ddM} - 2N.$$

$$x = \frac{2dM dN}{ddN} = 2M$$

$$y = \frac{dN^2 - dM^2}{ddN} = 2N$$

$$z = \frac{dN^2 + dM^2}{ddN} = 2N.$$

VIII. In praecedente solutione ponatur, ut ante

$$\int u dp = M \text{ seu } u = \frac{dM}{dp}$$

et

$$\int u p dp = \int p dM = pM - \int M dp.$$

nam sit

$$\int M dp = P, \text{ erit } M = \frac{dP}{dp} \text{ et } dM = \frac{ddP}{dp}$$

endo fit

$$u = \frac{ddP}{dp^2},$$

aque porro:

$$\frac{1}{2}x = \frac{p ddP}{dp^2} = \frac{dP}{dp}, \quad \frac{z-y}{2} = \frac{ddP}{dp^2}$$

t

$$\frac{z+y}{2} = \frac{p p ddP}{dp^2} = \frac{2p dP}{dp} + 2P$$

hincque eliciuntur istae formulae:

$$x = \frac{2p ddP}{dp^2} = \frac{2dP}{dp}$$

$$y = \frac{(pp-1)ddP}{dp^2} = \frac{2p dP}{dp} + 2P$$

$$z = \frac{(pp+1)ddP}{dp^2} = \frac{2p dP}{dp} + 2P.$$

IX. Loco praecedentis operationis fiat

$$\int u p dp = N, \text{ seu } u = \frac{dN}{p dp},$$

critque

Iam sit

$$\int \frac{Ndp}{pp} = P,$$

fictique

$$N = \frac{ppdP}{dp} \quad \text{et} \quad dN = \frac{ppddP}{dp} + 2pdP$$

unde

$$u = \frac{pddP}{dp^2} + \frac{2dP}{dp} = \frac{z+y}{2};$$

at crit

$$\frac{z+y}{2} = \frac{p^3ddP}{dp^2} \quad \text{et} \quad \frac{1}{2}x = \frac{ppddP}{dp^2} + \frac{pdP}{dp}$$

ergo

$$x = \frac{2ppddP}{dp^2} + \frac{2pdP}{dp} = 2P$$

$$y = \frac{p(pp-1)ddP}{dp^2} - \frac{2dP}{dp}$$

$$z = \frac{p(pp+1)ddP}{dp^2} + \frac{2dP}{dp}.$$

COROLLARIUM 1

71. Si rectificatio curvae non debeat esse algebraica, sependere, hoc ope regulae primae ac secundae facile praenim regula pro V eiusmodi capiatur [posito $P = u$ et Q cendens ipsius u , quae datum quadraturam puta $\int U du$ in $\frac{dV}{du}$ fiat quantitas algebraica, si secunda regula uti velimus functio transcendens ipsius p accipi debet.

COROLLARIUM 2

72. Utravis autem regula adhibeatur, id facile expectabilematis 2 ut curvae rectificatio indefinita non solum a data sed ut in eadem curva tot, quot lubuerit, extent arcus algebraice exprimi queat.

SCHOLION

73. En ergo novem formulas specie quidem diversas, algebraicae, rectificabiles, continentur, verumtamen quaelibet

vicem redeuntur. Ita solutio quarta ad primam reducitur ponendo

$$M = u + V \quad \text{et} \quad N = u - V.$$

si in sexta ponatur

$$Q = Qqq,$$

tur ad quintam. De his autem solutionibus notandum est, ex singulis
em finitam seu finitis quantitatis expressam inter tres quantitates
z reperiri posse, cum differentialia inde eliminari queant, pro singulis
solutionibus hae relationes finitae ita se habebunt:

- I. dat $(z + V)^2 = x^2 + (y + u)^2$
- II. dat $z\sqrt{1 + pp} = x + py + P\sqrt{1 + pp}$
- III. dat $z\sqrt{1 + pp} = x + py + Pp$
- IV. dat $(z + y + M)(z - y - N) = xx$
- V. dat $z(1 + qq) = 2qx + (qq - 1)y + 2Qqq$
- VI. dat $z(1 + qq) = 2qx + (qq - 1)y + 2Q$
- VII. dat $(z + y + 4N)(z - y) = (x + 2M)^2$
- VIII. dat $(pp + 1)z = 2px + (pp - 1)y + 4P$
- IX. dat $(pp + 1)z = 2px + (pp - 1)y + 4Pp$

et solutiones II et III in unam coalescere, si in secunda ponatur

$$P = \frac{R}{\sqrt{1 + pp}},$$

portia

$$P = \frac{R}{p};$$

in prodit haec solutio simplicior:

$$x = \frac{(1 + pp)d dR}{d p^2} + \frac{p d R}{d p} - R$$

$$y = \frac{p(1 + pp)d dR}{d p^2} - \frac{d R}{d p}$$

$$z = \frac{(1 + pp)^{\frac{3}{2}} d dR}{d p^2}$$

ut tantum remaneant 4 solutiones quae pro diversis haberi queant:

(I, IV), (II, III), (V, VI, VIII, IX) et (VII).

Quatuor igitur has solutiones principales hic conspectui exponere conveniens earum ita parumper immutatis, ut in singulis sit P functio quaecunque us p .

SOLUTIO I

$$x = \frac{(dp^2 - dP^2)^{\frac{3}{2}}}{dp ddP}$$

$$y = \frac{dP(dp^2 - dP^2)}{dp ddP} - p$$

$$z = \frac{dp^2 - dP^2}{ddP} - P$$

$$(z + P)^2 = x^2 + (y + p)^2.$$

SOLUTIO II¹⁾

$$x = \frac{dp dP}{ddP} - p$$

$$y = \frac{dP^2 - dp^2}{2 ddP} - P$$

$$z = \frac{dP^2 + dp^2}{2 ddP} - P$$

$$(z + P)^2 = (x + p)^2 + (y + P)^2$$

SOLUTIO III

$$x = \frac{(1 + pp) dp dP}{dp^2} + \frac{p dP}{dp} - P$$

$$y = \frac{p(1 + pp) ddP}{dp^2} - \frac{dP}{dp}$$

$$z = \frac{(1 + pp)^{\frac{3}{2}} ddP}{dp^2}$$

$$z\sqrt{1 + pp} = x + py + P$$

1) Haec solutio coalescet in solutionem VII, quae sequuntur coalescent in solutiones II et III.

SOLUTIO IV

$$x = \frac{p d d P}{d p^2} - \frac{d P}{d p}$$

$$y = \frac{(p p - 1) d d P}{2 d p^2} - \frac{p d P}{d p} + P$$

$$z = \frac{(p p + 1) d d P}{2 d p^2} - \frac{p d P}{d p} + P$$

$$(p p + 1) z = 2 p x + (p p - 1) y + 2 P.$$

igitur, si pro P functiones simpliciores ipsius p substituantur, curvae simpliciores, quae sunt rectificabiles, obtinebuntur, ac parabolae. Nam ex III erui observo, si ponatur $P = A + B p^2 + C p^4 + D p^6 + \dots$ coefficientes debito determinentur.

PROBLEMA 18

4. Invenire duas curvas algebraicas ad eundem axem relatas, quarum utraque rectificatio a data quadratura pendent, ita ut tamen utriusque ad eundem abscissae respondentium summa algebraice exhiberi queat.

SOLUTIO

Sit abscissa communis $= x$,

curvae applicata $= y$, arcus $= z$;

altera curva sit applicata $= u$, et arcus $= w$.

Curvae $dy = p dx$, et $du = q dx$, eritque

<p style="text-align: center;">pro curva I</p> $y = p x - \int x d p$ $z = x \sqrt{1 + p p} - \int \frac{x p d p}{\sqrt{1 + p p}}$	}	<p style="text-align: center;">pro curva II</p> $u = q x - \int x d q$ $w = x \sqrt{1 + q q} - \int \frac{x q d q}{\sqrt{1 + q q}}$
--	---	---

esse est ergo primo, ut formulae $\int x d p$ et $\int x d q$ valores nanciscantur algebraice, deinde ut summa arcuum $z + w$ sit pariter algebraica, tertio ut arcus seorsim sumtus, vel, quod eodem redit, arcuum differentia $z - w$ a quadratura pendeat.

*) Vide L. EULERI Commentationem 48 indicis *Enestroemiani*; p. 76 huius voluminis. H.

$$\sqrt{(1+pp)} - \sqrt{(1+qq)} = s$$

ut sit

$$y = px - \int x dp, \quad u = qx - \int x dq$$

$$z = \frac{x(r+s)}{2} - \frac{1}{2} \int x(dr+ds), \quad w = \frac{x(r-s)}{2} - \frac{1}{2} \int x(dr-s)$$

$$z + w = xr - \int x dr$$

$$z - w = xs - \int x ds$$

Efficiendum ergo est, ut hae tres formulae:

$$\int x dp, \int x dq \text{ et } \int x dr \text{ fiant algebraicae,}$$

simulque ut formula $\int x ds$ a data quadratura pendeat. Ad hoc po-

$$\int x dp = L, \text{ erit } x = \frac{dL}{dp},$$

et

$$\int x dq = \int dL \cdot \frac{dq}{dp} = \frac{Ldq}{dp} - \int Ld \cdot \frac{dq}{dp}$$

$$\int x dr = \int dL \cdot \frac{dr}{dp} = \frac{Ldr}{dp} - \int Ld \cdot \frac{dr}{dp}$$

$$\int x ds = \int dL \cdot \frac{ds}{dp} = \frac{Lds}{dp} - \int Ld \cdot \frac{ds}{dp}.$$

Iam ponatur

$$\int Ld \cdot \frac{dq}{dp} = M, \text{ seu } L = \frac{dM}{d \cdot \frac{dq}{dp}}$$

erit

$$\int Ld \cdot \frac{dr}{dp} = \int dM \frac{d \cdot \frac{dr}{dp}}{d \cdot \frac{dq}{dp}} = M \frac{d \cdot \frac{dr}{dp}}{d \cdot \frac{dq}{dp}} - \int M d \cdot \frac{d \cdot \frac{dr}{dp}}{d \cdot \frac{dq}{dp}}$$

et

$$\int Ld \cdot \frac{ds}{dp} = \int dM \frac{d \cdot \frac{ds}{dp}}{d \cdot \frac{dq}{dp}} = M \frac{d \cdot \frac{ds}{dp}}{d \cdot \frac{dq}{dp}} - \int M d \cdot \frac{d \cdot \frac{ds}{dp}}{d \cdot \frac{dq}{dp}}.$$

$$\frac{d \cdot \frac{dr}{dp}}{d \cdot \frac{dq}{dp}} = \mu \quad \text{et} \quad \frac{d \cdot \frac{ds}{dp}}{d \cdot \frac{dq}{dp}} = \nu$$

it

$$\int L d \cdot \frac{dr}{dp} = M\mu - \int M d\mu$$

$$\int L d \cdot \frac{ds}{dp} = M\nu - \int M d\nu.$$

erest, ut formula $\int M d\mu$ reddatur algebraica, altera vero $\int M d\nu$ a da
dratura pondeat. Sit ergo

$$\int M d\mu = N \quad \text{son} \quad M = \frac{dN}{d\mu},$$

$$\int M d\nu = \int dN \cdot \frac{d\nu}{d\mu} = N \frac{d\nu}{d\mu} - \int N d \cdot \frac{d\nu}{d\mu}.$$

ium P oiusmodi functio transcendens, quae datam quadraturam involva
ponatur:

$$\int N d \cdot \frac{d\nu}{d\mu} = P, \quad \text{ut sit} \quad N = \frac{dP}{d \cdot \frac{d\nu}{d\mu}},$$

o valore in praecedentibus formulis substituto reperientur binae curvae alg
ieno quaesito satisfaciennes. Sumatur scilicet pro q functio quaecunq
us p , ita ut r et s fiant functiones ipsius p , eruntque etiam μ et ν function
us p ; quare pro P capi debet functio transcendens ipsius p , quae quide
positam quadraturam involvat, hocque modo N dabitur per P , unde dei
s utraque curva definiatur. Hinc autem cum $\frac{d\mu}{d\nu}$ sit functio ipsius p , a
tio exhiberi poterit.

Solicoet ponatur:

$$\int M d\mu = R \quad \text{et} \quad \int M d\nu = S,$$

ut R sit functio algebraica, S vero datam quadraturam includat, eritq

$$M = \frac{dR}{d\mu} = \frac{dS}{d\nu}, \quad \text{unde fit} \quad \frac{d\mu}{d\nu} = \frac{dR}{dS},$$

SCHOLION

75. Haec iam sufficere videntur ad ostendendum quousque cultura huius novae methodi adhuc pertingere licuit; neque de specimina aliis ansam sint praebitura, vires suas ad hanc me promovendam intendendi. Si enim methodus, quae Diophantoe quondam ab excellentissimis ingeniis omni studio est exculta, methodus, quae in quaestionibus longe sublimioribus versatione digna non est aestimanda.

DE AEQUATIONIBUS DIFFERENTIALIBUS SECUNDI GRADUS

Commentatio 205 indicis ENESTROEMIANI

Novi Commentarii academici scientiarum Petropolitanae 7 (1758/9), 1761, p. 163—202
Summarium ibidem p. 11—12

SUMMARIUM

Singularem atque omnino novam methodum, aequationes differentiales secundus tractandi, Auctor traditurus, statim observat, plurima atque adeo infinita eorum evolutio etiamnum in Mathesi desiderantur, ad Analysis ac potissimum solutionem aequationum differentialium secundi gradus reduci. Quoties enim quae partem quamvis Matheseos, uti vocari solet, applicatae suscipitur, eius modum abun operationibus absolvitur, quarum alterius ex principiis isti parti propriis solvuntur, alterius aequationes analyticas revocantur, altera autem in harum aequationum resolutionem consistit. Iam vero principia Mechanicae, seu Scientiae motus, tam solidorum, quam fluidorum, tum etiam Astronomiae theoreticae, ita sunt excolta, ut vix quaestio excipi possit, cuius solutionem non istorum principiorum beneficio ad aequationes analyticas reduci queat, ut plurimum differentiales secundi gradus, perducere liceat. Ex quo manifestum est, principium Matheseos perfectionem, quam quidem sperare licet, in huiusmodi aequationum resolutione esse quaerendum. Quam ob causam Cel. Auctor, cum copius in hoc negotio vires suas exonerasset, ac varias methodos particulares, quae saepe vocari queant, in medium attulisset, hic omnino novam latissimeque patentem ingreditur, istas aequationes tractandi, quae in hoc consistit, ut multipliciter investigetur, in quem huiusmodi aequatio ducta fiat integrabilis: Quin etiam pronuntiat, non dubitat, omnemque fuerit ordinis aequatio differentialis, semper eiusmodi methodum contorem negotium conficientem dari, atque in hac dissertatione nonnulla huiusmodi aequationum genera, quae aliis methodis inaccessa videntur, hac methodo feliciter solvuntur, aequationes differentiales primi gradus reduxit, neque nullum est dubium, quin haec methodus, si uberius excolatur, maxima incrementa in Analysis sit allatura.

quaestio determinatur, ad aequationes analyticas perducendum continere dicuntur, altera vero pars in ipsa harum aequationum occupatur. Si quaestio ad Mathesin mixtam, vel applicatam pars petenda est ex principiis, quibus ista disciplina Mathematicae scientiae quasi est propria; pars autem posterior puram est referenda, cum tota in resolutione aequationum quaestio, vel ex Mechanica, vel ex Hydrodynamica, vel ex Astronomia desumta, ex principiis cuique harum disciplinarum proprium primum ad aequationes reduci oportet, tum vero istarum resolutionum latio artificii, quae quidem in Analysis comperta habemus, adhibenda. Ex quo satis est manifestum, quanti sit momenti Mathematicas partes.

2. Principia autem fere omnium Matheseos applicatae sunt evoluta, ut nulla propemodum quaestio eo pertineas per solutio non aequationibus comprehendere queat. Sive enim aequilibrium, sive de motu corporum cuiuscunque indolis, tam solidorum, fluidorum, cum ab aliis, tum a me, principia certissima sunt, et opo semper ad aequationes pervenire licet: atque si corporum quibuscunque in se invicem agere statuuntur, omnes perturbationes in eorum motibus efficiuntur, non difficile ad aequationes si has aequationes resolvere valeremus, nihil amplius super scientiis desiderari posset. Quocirca omne studium, quod in hac parte, utitur, utilius impendi nequit, quam si in limitibus Analysis elaboramus.

3. Quoties autem problema ad Mathesin applicatam rarissime in aequationes algebraicas incidimus, quarum resolutio dum ultra quartum gradum sit perducta, tamen opo exacte perfici potest, ut pro perfecta sit habenda. Perpotimus vimur ad aequationes differentiales, et quidem maximam partem tales secundi ordinis; principia quippe mechanica statim in aequationes gradus implicant: ita ut sine Analysis infinitorum subsistent scientiis praestari liceat. Cum autem in resolutione aequationum altiorum primi gradus non admodum sumus profecti, multum, si aqua nobis haereat, quando quaestiones ad aequationes

nitatae, ut certis tantum casibus, qui non admodum frequenter occurrunt, vocari queant. Huismodi autem regulas plures exposui in Commentatione Petropolitanae et Volumine VII. Miscellaneorum Berolinensium.

4. Interim tamen iam saepius eiusmodi se mihi obtulerunt casus acquirendi differentialium secundi gradus, quas tametsi ope regularum illarum acquirere non liceret, tamen aliunde earum integralia habuerim perspicere, quo nulla via directa patebat, qua haec integralia erui possent. Huismodi casus eo magis sunt notatu digni, quod comparatio illarum aequationum cum his integralibus tutissimam viam patefacere videatur, earum resolutionem per certas methodos perficiendi. In quo negotio, si eventus spem non fefellerit, nullum est dubium, quin methodi hunc in finem detectae, multo latius pateant nostram facultatem, aequationes differentiales secundi gradus tractare, non medioeriter promoveant. His ergo, quos huismodi studia iuvant, non ingratum fore arbitror, si casus illos mihi oblatos commemoravero, ut occasione inde adipiscantur, in hac parte Analysis amplificandi, tum vero methodos exponam, quas horum casuum contemplatio mihi suppeditavit.

5. Primum huismodi exemplum mihi occurrit in Mechanicae meae³⁾ Tom. I. pag. 465, ubi ad hanc perveni aequationem differentialem secundi gradus

$$2 B x ddx - 4 B dx^2 = x^{n+5} dp^2 (1 + pp)^{\frac{n+1}{2}},$$

qua differentiale dp sumtum est constans. Eius autem integrale aliter mihi constabat in hac forma contineri³⁾:

$$x^{n+5} dp^2 (1 + pp)^{\frac{n+1}{2}} + C ds^2 = 0$$

existente

$$ds^2 = (1 + pp) dx^2 + 2 p x dp dx + x x dp^2.$$

Notandum etiam notare valorem huius constantis C esse $-(n+1) B$. Quod tempore operam inutiliter peridi in methodo directa indaganda, o-

1) L. EULERI Commentationes 10, 02, 188 indicis *Enestroemiani*; vido p. 1, 108, 181 *hominis*.

2) *Mechanica sive motus scientia analytice exposita*. Tom. I, Petrop. 1730, § 1085. *LEONHARDI EULERI Opera omnia*, series II, vol. I, p. 393.

3) Vido § 13.

ope istam aequationem integram ex illa differentiâ
possem, neque ullum artificium cognitum huc deducere
notari convenit, integrale hic exhibitum tantum esso p
continet quantitatem constantem ab arbitrio nostro p
integrationem esset introducta, infra autem ostendam c
adiici posse huiusmodi terminum Hx^1dp^2 .

6. In aliud simile exemplum incidi in Opusculorum
tionel) pag. 82, ubi motum corporum in superficiebus m
tatus: perveni autem in evolutione certi cuiusdam casus
differentialium secundi gradus:

$$\frac{ddr}{r} + \frac{(F + Mkk)^2 \theta^2 du^2}{(Mkkr + F + 2Gu + Huu)^2} =$$

ubi differentiale du sumtum est constans, litterae autem
denotant quantitates constantes quascunque. Nullo
aequationis integrale erueri poteram, aliunde autem no
esse: 2)

$$\begin{aligned} \frac{(F + Mkk)^2 \theta^2 du^2}{Mkkr + F + 2Gu + Huu} + \frac{dr^2}{r^2} (F + 2Gu + Huu) - \frac{2du}{r} \\ = \frac{Hdu^2}{r^2} + \frac{(F + Mkk) \theta^2 du^2}{rr}, \end{aligned}$$

quod quidem etiam est particulare, et quia tantopore es
minus patet, quomodo per integrationem ex illa ae
Deinceps vero monstrabo, hoc integrale completum
 $\frac{Hdu^2}{rr}$ adiciatur $\frac{Cdu^2}{rr}$, ita ut C designet quantitatem
quae in aequatione differentiali secundi gradus insunt,

7. Deinde etiam alia problemata tractans, perduc
aequationes differentiales secundi gradus, quarum int
condita videbatur. Veluti huius aequationis differential

1) Commentatio 86 indicis *Enestroemiani*: *De motu corporum*
Opuscula varii argumenti 1, 1746. *ЛЕОНХАКВИ ЕУЛЕВИ Opera omnia*, series

2) Vide § 23.

$$rdr + nrds + nnsds = 0,$$

quidem aequatio, quia binae variables r et s ubique earundem differentialis, per methodum a me olim exhibitam²⁾, tractari posset. Porro quoque obtulit haec aequatio differentio-differentialis:

$$ds^2 (ass + \beta s + \gamma) = r r dr^2 + 2 r^2 ddr$$

elemento ds constante, cuius integrale completum deprehendi esse

$$C = -\frac{1}{2} \left(\frac{r dr^2}{ds^2} + \frac{ass + \beta s + \gamma}{r} \right)^2 + \frac{2 r dr (2 as + \beta)}{ds} - 2 arr,$$

quomodo inde elici queat, haud facile patet. Quin etiam ipsa aequatio integralis, etsi est differentialis primi tantum gradus, parum adiuventi adest, ob insignem variarum implicationem.

8. Haec quatuor exempla sufficiunt, ad ostendendum, plures alios modos deesse, quibus aequationes differentiales secundi gradus integrantur, simul autem, quoniam his quidem casibus integralia constantium inventionem non esse desperandum. Nequidem post varia tentamina has aequationes tractavi, comperi, totum negotium eo redire, ut idem eratur quantitas, per quam istae aequationes multiplicatae integrantur; tali autem multiplicatore invento, integratio nulla amplius laevitate. Quemadmodum enim omnium aequationum differentialium primi gradus integratio eo reduci potest, ut investiganda sit functio quaopiam earum variarum, per quam aequatio multiplicata evadat integrabilis, ita et omnibus aequationibus differentialibus secundi gradus, hanc regulam applicato tanquam generalem in medium afforreo, ut statuam semper eius conditionem variarum dari, per quam aequatio multiplicata reddatur integrabilis.

9. Loquor autem hic de eiusmodi tantum aequationibus, quae binas variables involvunt, et quae iam eo sint perductae, ut differentiales

1) Vide § 35.

2) Confor Commentationes 10 et 44 huius voluminis, imprimis p. 6 et 55.

3) Vide § 40.

aequationes differentiales cuiusque gradus ad formas sequentes
constat:

I. Forma generalis aequationum differentialium primi gradus

$$p = \text{funct. } (x \text{ et } y)$$

II. Forma generalis aequationum differentialium secundi gradus

$$q = \text{funct. } (x, y \text{ et } p)$$

III. Forma generalis aequationum differentialium tertii gradus

$$r = \text{funct. } (x, y, p \text{ et } q)$$

IV. Forma generalis aequationum differentialium quarti gradus

$$s = \text{funct. } (x, y, p, q \text{ et } r)$$

et ita porro de sequentibus altiorum graduum.

10. Cum igitur proposita quaecunque aequatione differentiali
 $p = \text{funct. } (x \text{ et } y)$, semper detur eiusmodi functio ipsarum x et
illa aequatio multiplicata reddatur integrabilis, etiamsi saepe
functionem assignare non valeamus, nullum est dubium, quin
aequationibus differentialibus secundi gradus $q = \text{funct. } (x, y \text{ et } p)$
multiplicator existat, qui eas reddat integrabiles, ideoque ad
primi gradus reducat. Iam vero hic casus distinguere oportet, quibus
plicator vel binarum tantum variabilium x et y functio existat
quantitatem p , seu rationem differentialium $\frac{dy}{dx}$ involvat: ob hoc
men ipsa multiplicatoris inventio modo facilius, modo difficilius
autem evoluitur facillimus habebitur, si multiplicator alterius tantum
soli fuerit functio.

11. Si igitur litterae P, Q, R, S, T sumantur ad designandas
functiones ipsarum variabilium x et y , sequentes ordines simp

Multiplicator ordinis primi	P
Multiplicator ordinis secundi	$Pdx + Qdy$
Multiplicator ordinis tertii	$Pdx^2 + Qdxdy + Rdy^2$
Multiplicator ordinis quarti	$Pdx^3 + Qdx^2dy + Rdxdy^2 +$
	etc.

Hi quidem sunt ordines simpliciores, quibus $p = \frac{dy}{dx}$, vel ad nullam, unam, vel duas, vel tres dimensiones assurgit: facile autem colligitur, ut littera p vel per fractiones, vel irrationalia, vel adeo transcendentes multiplicatorem afficiat, cuiusmodi casus ingentem campum novarum solutionum aperiunt. Hic quidem tantum in formis expositis versari consuevit, ope sufficienti exemplis allatis expediendis, simulque nos ad aequationes generaliores eorum ope resolubiles manducant.

12. Proposita ergo aequatione quacunque differentiali secundi gradus

$$q = \text{funct. } (x, y \text{ et } p),$$

quo sunt dx constanti ad hanc formam redigetur

$$ddy = dx^2 \text{ funct. } \left(x, y \text{ et } \frac{dy}{dx} \right),$$

Letur primo multiplicator primae formae P , nunc eius ope integretur; sin minus, sumatur multiplicator formae secundae $Pdx + Qdy$, negotium conficiat, recurratur ad multiplicatorem formae tertiae, quartae, etc.; mox autem colligero licebit, utrum per factores harum formarum integratio absolvi queat, nec ne; quo posteriori casu ad formas magis complicatas erit confugiendum, ac dummodo huiusmodi calculo fuerimus assueti, ultatum nobis comparabimus, pro quovis casu oblato idoneam mun-

1) Cf. L. EULERI Commentationes 420, 431, 700 indiceis *Encyclopaedici*: *De variis integrationum methodis. Consideratio aequationis differentio-differentialis*:

$$(a + bx) ddz + (c + ex) \frac{dx dz}{x} + (f + gx) \frac{z dx^2}{x^2} = 0.$$

in comment. acad. sc. Petrop. 17, 1773, p. 70; 17, 1773, p. 125. *De formulis differentialibus, quae integrationem admittunt*, Nova acta acad. sc. Petrop. 11, 1798, p. 3. Vido quoque *Calculus integralis* vol. II § 865–828. *LEONHARDI EULERI Opera omnia*, series I, vol. 23, p. 1.

13. Proposita aequatione differentiali secundi gradus:

$$2ayddy - 4ady^2 - y^{n+6}dx^2(1+xx)^{\frac{n-1}{2}} = 0,$$

in qua differentiale dx sumtum est constans, eius integrale inveniri

SOLUTIO

Factorem primae formae P tentanti mox patebit, negotium non nisi sit $n = -2$, quo quidem casu foret $P = \frac{1}{y^3}$ et aequationis

$$\frac{2ayddy - 4ady^2}{y^3} - \frac{dx^2}{(1+xx)\sqrt{1+xx}} = 0$$

integrale esset

$$\frac{2ady}{yy} - \frac{xdx}{\sqrt{1+xx}} = adx,$$

denuoque integrando haberetur

$$-\frac{2a}{y} - \sqrt{1+xx} = ax + \beta;$$

ita ut hic casus specialis nullam habeat difficultatem. In genere valore quocunque exponentis n , tentetur factor formae secundae Q et aequatione ad hanc speciem reducta

$$2ayddy - \frac{4ady^2}{y} - y^{n+4}dx^2(1+xx)^{\frac{n-1}{2}} = 0$$

productum erit:

$$\left. \begin{aligned} &+ 2aPdxddy - \frac{4aPdx dy^2}{y} - Py^{n+4}dx^2(1+xx)^{\frac{n-1}{2}} \\ &+ 2aQdyddy - \frac{4aQdy^3}{y} - Qy^{n+4}dx^2dy(1+xx)^{\frac{n-1}{2}} \end{aligned} \right\} = 0$$

quam per hypothesein integrabilem esse oportet. Duo autem priores qualescumque P et Q sint functiones ipsarum x et y , non nisi ex differentialis horum $2aPdx dy + aQdy^2$ oriri potuerunt; unde habebimus *primi integralis* $2aPdx dy + aQdy^2$.

$$dP = dx \left(\frac{dP}{dx} \right) + dy \left(\frac{dP}{dy} \right), \quad dQ = dx \left(\frac{dQ}{dx} \right) + dy \left(\frac{dQ}{dy} \right),$$

tio ordinata erit:

$$\left. \begin{aligned} x^{n+4} dx^3 (1 + xx)^{\frac{n-1}{2}} - Qy^{n+4} dx^2 dy (1 + xx)^{\frac{n-1}{2}} - \frac{4aP dx dy^2}{y} - \frac{4aQ dy^3}{y} \\ - 2a dx^2 dy \left(\frac{dP}{dx} \right) - 2a dx dy^2 \left(\frac{dP}{dy} \right) - a dy^3 \left(\frac{dQ}{dy} \right) \\ - a dx dy^2 \left(\frac{dQ}{dx} \right) \end{aligned} \right\} =$$

ob dx sumtum constans nullo modo integrabilis esse potest, nisi terminus dy^3 et dy^2 affecti scorsim se tollant. Necesse ergo est, sit:

$$\frac{4Q}{y} + \left(\frac{dQ}{dy} \right) = 0 \text{ seu } 4Q dy + y dy \left(\frac{dQ}{dy} \right) = 0$$

$$\frac{4P}{y} + 2 \left(\frac{dP}{dy} \right) + \left(\frac{dQ}{dx} \right) = 0.$$

t ex aequatione priori valorum ipsius Q eruamus, spectemus x ut o-
ritque

$$dy \left(\frac{dQ}{dy} \right) = dQ,$$

at enim $dy \left(\frac{dQ}{dy} \right)$ incrementum ipsius Q ex solius y variabilitate ortum
cum sit $4Q dy + y dQ = 0$, obtinebimus integrando $Qy^4 = K$ functio
 x tantum, ita ut sit

$$Q = \frac{K}{y^4} \text{ et } \left(\frac{dQ}{dx} \right) = \frac{1}{y^4} \left(\frac{dK}{dx} \right),$$

$\left(\frac{dK}{dx} \right)$ erit functio ipsius x . Nunc in altera aequatione quoque x sumamus,
notque:

$$4P dy + 2y dP + \frac{dy}{y^3} \left(\frac{dK}{dx} \right) = 0,$$

per y multiplicata et integrata dat:

$$2Pyy - \frac{1}{y} \left(\frac{dK}{dx} \right) = 2L,$$

ideoque

$$P = \frac{L}{yy} + \frac{1}{2y^3} \left(\frac{dK}{dx} \right),$$

ubi L denotat functionem ipsius x tantum. Destructis ergo istis

$$\left(\frac{dP}{dx} \right) = \frac{1}{yy} \left(\frac{dL}{dx} \right) + \frac{1}{2y^3} \left(\frac{d^2K}{dx^2} \right)$$

erit altera pars integralis :

$$-dx^2 \int \left((1+xx)^{\frac{n-1}{2}} (Ly^{n+2}dx + \frac{1}{2}y^{n+1}dx \left(\frac{dK}{dx} \right) + Ky^n dy) \right) - 2adx^2 \int \left(\frac{dy}{yy} \left(\frac{dK}{dx} \right) \right)$$

quae cum constet duobus membris, pro priori esse debet $L = 0$, et

$$\int (1+xx)^{\frac{n-1}{2}} \left(\frac{1}{2}y^{n+1}dx \left(\frac{dK}{dx} \right) + Ky^n dy \right)$$

integrale erit

$$\frac{Ky^{n+1}}{n+1} (1+xx)^{\frac{n-1}{2}}.$$

Superest ergo, ut reddatur

$$\frac{y^{n+1}dK}{n+1} (1+xx)^{\frac{n-1}{2}} + \frac{(n-1)Ky^{n+1}xdx}{n+1} (1+xx)^{\frac{n-3}{2}} = \frac{1}{2}y^{n+1}dK (1+xx)^{\frac{n-1}{2}}$$

seu

$$2(n-1)Kxdx = (n-1)dK(1+xx).$$

Atque hinc elicitur $K = 1+xx$; ita ut alterius partis integratio prius sit

$$-\frac{1}{n+1}y^{n+1}dx^2(1+xx)^{\frac{n+1}{2}};$$

at membrum posterius ob $L = 0$ et $\left(\frac{d^2K}{dx^2} \right) = 2$ fiet

$$-2adx^2 \int \frac{dy}{y^3} = \frac{adx^2}{yy},$$

cuius integratio cum sponte successerit, totum negotium est integralis pars altera erit:

Quando sit $L = 0$ et $K = 1 + xx$, erit $\left(\frac{dK}{dx}\right) = 2x$, hincque fiet:

$$P = \frac{x}{y^3} \quad \text{et} \quad Q = \frac{1 + xx}{y^4};$$

integralis pars prima habebitur

$$\frac{2axdx dy}{y^3} + \frac{a(1 + xx)dy^2}{y^4}.$$

Ex aequationis differentio-differentialis propositae adhibito termino Cdx^2 integrale completum erit:

$$\frac{dx^2}{yy} + \frac{2axdx dy}{y^3} + \frac{a(1 + xx)dy^2}{y^4} - \frac{1}{n + 1} y^{n+1} dx^2 (1 + xx)^{\frac{n+1}{2}} = Cdx^2;$$

per y^4 multiplicando:

$$y^{n+5} dx^2 (1 + xx)^{\frac{n+1}{2}} = a (yy dx^2 + 2xy dx dy + (1 + xx) dy^2) - Cy^4 dx^2$$

quae egregio convenit cum eo, quod ante [§ 5] per methodum indirectam erat habitus.

COROLLARIUM 1

6. Aequatio ergo differentio-differentialis

$$2ad dy - \frac{ady^2}{y} - y^{n+4} dx^2 (1 + xx)^{\frac{n+1}{2}} = 0$$

facilis redditur, si multiplicetur per hunc factorem

$$\frac{xdx}{y^3} + \frac{(1 + xx)dy}{y^4},$$

ubi quando cognosci potuisset, integratio sine ulla difficultate perfecta fuisset.

COROLLARIUM 2

7. Vicissim ergo si aequatio integralis inventa

$$y^4 dx^2 + 2axy dx dy + a(1 + xx) dy^2 - \frac{1}{n + 1} y^{n+1} dx^2 (1 + xx)^{\frac{n+1}{2}} = Cdx^2$$

$$\frac{x dx}{y^3} + \frac{(1 + xx) dy}{y^4},$$

seu hanc

$$xy dx + (1 + xx) dy,$$

et divisione instituta ipsa demum aequatio differentio-differentialis proveniet.

COROLLARIUM 3

16. Si aequatio proposita per $\frac{V(1 + xx)}{y^4}$ multiplicetur, ut habe

$$2a \left(ddy - \frac{2dy^2}{y} \right) \frac{V(1 + xx)}{y^4} - y^n dx^2 (1 + xx)^{\frac{n}{2}} = 0,$$

multiplicator eam reddens integrabilem erit:

$$\frac{xy dx}{V(1 + xx)} + dy V(1 + xx) = d \cdot y V(1 + xx).$$

Quare si ponatur

$$y V(1 + xx) = z,$$

haec obtinebitur aequatio:

$$\frac{2addz(1 + xx)^2}{z^4} - \frac{4adz^2(1 + xx)^2}{z^6} + \frac{4axdx dz(1 + xx)}{z^4} - \frac{2adx^2}{z^3} = 0$$

quae per dz multiplicata integrationem admittit. Erit enim integra

$$\frac{adz^2(1 + xx)^2}{z^4} + \frac{adx^2}{zz} - \frac{1}{n+1} z^{n+1} dx^2 = C dx^2.$$

COROLLARIUM 4

17. Hinc ergo patet, quomodo per idoneam substitutionem sublevari queat; cum enim aequatio proposita per substitutionem y in hanc posteriorem formam fuerit transmutata, non amplius f integrationem peragere. Sed praeterquam quod talis substitutio occurrat, si multiplicator fuerit ordinis tertii, vel altioris, huiusmodi ne locum quidem habere poterit.

et in hoc casu differentiale illud singularem speciem continet, quia ad plura
 eorum introductionem vitandam differentiale functionis P duarum
 variabilium x et y expressi per

$$dP = dx \left(\frac{dP}{dx} \right) + dy \left(\frac{dP}{dy} \right),$$

more iam satis usitato, $dx \left(\frac{dP}{dx} \right)$ denotat incrementum ipsius P ex
 variabilitate ipsius x oriundum, et $dy \left(\frac{dP}{dy} \right)$ eius incrementum, quod ex va-
 riabilitate solius y nascitur; constat autem haec duo incrementa addita praec-
 eptum differentiale ipsius P ex utra variabili x et y natum. Hinc forma-
 ra $\left(\frac{dP}{dx} \right)$ et $\left(\frac{dP}{dy} \right)$ denotabant functiones finitas variabilium x et y , quippe quae
 differentiationem omissis differentialibus habentur, ita si sit

$$P = y \sqrt{1 + xx},$$

$$\left(\frac{dP}{dx} \right) = \frac{xy}{\sqrt{1 + xx}} \quad \text{et} \quad \left(\frac{dP}{dy} \right) = \sqrt{1 + xx}.$$

si vero cognita altera parte huiusmodi differentialis veluti $dx \left(\frac{dP}{dx} \right)$,
 quantitas P inde ex parte cognoscitur. Spectata enim sola x ut variabili

$$P = \int dx \left(\frac{dP}{dx} \right) + Y,$$

notante Y functionem ipsius y tantum, atque ex hoc fonte in solu-
 tionem quorundam quantitatuum P et Q determinavi. Manifestum est quoque, si K fun-
 ctio ipsius x tantum, tum $dx \left(\frac{dK}{dx} \right)$ eius completum differentiale iam s-
 cribitur, ita ut sit $dx \left(\frac{dK}{dx} \right) = dK$; porro autem haec scriptio $\left(\frac{ddK}{dx^2} \right)$ de-
 notat quod $\left(\frac{d \cdot (dK : dx)}{dx} \right)$, seu si ponatur $\left(\frac{dK}{dx} \right) = k$, erit $\left(\frac{ddK}{dx^2} \right) = \left(\frac{dk}{dx} \right)$. Erit
 itaque k functio ipsius x tantum; ita si sit $K = \sqrt{1 + xx}$, erit

$$\left(\frac{dK}{dx} \right) = \frac{x}{\sqrt{1 + xx}} \quad \text{et} \quad \left(\frac{ddK}{dx^2} \right) = \frac{1}{(1 + xx) \sqrt{1 + xx}};$$

etque modo ulterius progredi licebit, ut sit

atque haec ad intelligentiam tam huius solutionis, quam sequi
necesse est visum. Cacterum consideratio huius solutionis
sequens Theorema generalius.

THEOREMA 1

19. Ista aequatio differentialis secundi gradus, posito

$$a \, ddy - \frac{m \, a \, dy^2}{y} + y^n dx^3 (a + 2\beta x + \gamma x x)^{\frac{n-1}{2m-1}}$$

integrabilis redditur, si multiplicetur per hunc factorem:

$$\frac{(\beta + \gamma x) dx}{(m-1) y^{2m-1}} + \frac{(a + 2\beta x + \gamma x x) dy}{y^{2m}},$$

atque aequatio integralis erit:

$$\frac{a \gamma y^2 dx^2 + 2(m-1)a(\beta + \gamma x) y dx dy + (m-1)^2 a(a + 2\beta x + \gamma x x)}{2(m-1)^2 y^{2m}} + \frac{y^{n-2m+1} dx^2}{n-2m+1} (a + 2\beta x + \gamma x x)^{\frac{n-2m+1}{2m-2}} = C dx$$

COROLLARIUM 1

20. Si fuerit $n = 1$, prodibit ista aequatio differentialis

$$a \, ddy - \frac{m \, a \, dy^2}{y} + \frac{y \, dx^2}{(a + 2\beta x + \gamma x x)^2} = 0,$$

quae ergo multiplicata per

$$\frac{(\beta + \gamma x) dx}{(m-1) y^{2m-1}} + \frac{(a + 2\beta x + \gamma x x) dy}{y^{2m}}$$

fit integrabilis, eius integrali existente:

$$\frac{a \gamma y y dx^2 + 2(m-1)a(\beta + \gamma x) y dx dy + (m-1)^2 a(a + 2\beta x + \gamma x x)}{2(m-1)^2 y^{2m}} - \frac{y y dx^2}{2(m-1) y^{2m} (a + 2\beta x + \gamma x x)} = C dx^2$$

differentialis primi ordinis:

$$adv - \mu avvd x + \frac{dx}{(a + 2\beta x + \gamma xx)^2} = 0,$$

cuius ergo integralis erit

$$a\gamma y y dx^2 + 2\mu u(\beta + \gamma x)y dx dy + \mu^2 a(a + 2\beta x + \gamma xx) dy^2 \\ - \frac{\mu y y dx^2}{a + 2\beta x + \gamma xx} = 2\mu \mu C y^{2m} dx^2$$

sen pro y valore suo substituto

$$a\gamma + 2\mu a(\beta + \gamma x)v + \mu^2 a(a + 2\beta x + \gamma xx)vv - \frac{\mu}{a + 2\beta x + \gamma xx} = 2\mu \mu$$

COROLLARIUM 3

22. Statim ergo aequationis differentialis propositae:

$$adv - \mu avvd x + \frac{dx}{(a + 2\beta x + \gamma xx)^2} = 0$$

posito $C = 0$, habebimus aequationem integalem particularem, quae

$$0 = a\gamma + 2\mu a(\beta + \gamma x)v + \mu^2 a(a + 2\beta x + \gamma xx)vv - \frac{\mu}{a + 2\beta x + \gamma xx}$$

ex qua per methodum a mo alias expositam¹⁾ integrale completum erit. Quin etiam, si illa aequatio differentialis per hanc formam integalem
tur, integrabilis reddetur.

PROBLEMA 2

23. Proposita aequatione differentiali secundi gradus²⁾:

1) L. EULERI Commentatio 95 § 8 et 9; vide p. 167 huius voluminis. Cf. *Institutiones integralis*, vol. I, § 544; Commentatio 734, § 4. LEONHARDI EULERI Opera omnia, series I, vol. 12 et 13.

2) Pro casu $c=0$, vide Commentationem 268, § 67, p. 371. Vide quoque *Institutiones integralis*, vol. II, § 906--910 et Commentationem 734: *Integratio aequationis differentialis*

$$dy + y^2 dx = \frac{A dx}{(a + 2bx + cx^2)^2}$$

Mémoires acad. sc. Petersb. 3, 1811, pt. 3. LEONHARDI EULERI Opera omnia, series I, vol. 12 et 13.

$$\frac{ady}{y} + \frac{adx}{(a + 2\beta x + \gamma xx + cyy)^2} = 0,$$

in qua differentiale dx sumentum est constans, eius integrale inven-

SOLUTIO

Tentetur iterum integratio per factorem $Pdx + Qdy$, ac pos-
gratia

$$a + 2\beta x + \gamma xx + cyy = Z,$$

convertatur aequatio in hanc formam:

$$ddy + \frac{aydx^2}{ZZ} = 0,$$

quae per $Pdx + Qdy$ multiplicata praebet:

$$Pdxddy + Qdyddy + \frac{aPydx^3}{ZZ} + \frac{aQydx^2dy}{ZZ} = 0.$$

Quae cum integrabilis esse debeat, dabit statim

I. primum integralis partem $= Pdx dy + \frac{1}{2} Qdy^2$;
superest ergo, ut integrabilis reddatur sequens expressio:

$$-\frac{1}{2} dy^3 \left(\frac{dQ}{dy} \right) - \frac{1}{2} dx dy^2 \left(\frac{dQ}{dx} \right) + \frac{aQydx^2dy}{ZZ} + \frac{aPydx^3}{ZZ} - dx dy^3 \left(\frac{dP}{dy} \right) -$$

Primum ergo necesse est, ut sit $\left(\frac{dQ}{dy} \right) = 0$, unde fit Q functio ipsius
quae sit $Q = K$; tam vero etiam termini dy^2 involventes desunt
ex quibus fit:

$$\left(\frac{dK}{dx} \right) + 2 \left(\frac{dP}{dy} \right) = 0$$

sen sumto solo y pro variabili:

$$dy \left(\frac{dK}{dx} \right) + 2dP = 0,$$

cuius integrale est

$$P = L - \frac{1}{2} y \left(\frac{dK}{dx} \right)$$

denotante L quoque functionem ipsius x . Quare ob

$$\left(\frac{dP}{dx} \right) = \left(\frac{dL}{dx} \right) - \frac{1}{2} y \left(\frac{d^2 K}{dx^2} \right)$$

sumtum constans, altera pars integralis erit:

$$dx^2 \int \frac{ay}{ZZ} \left(Ldx - \frac{1}{2} y dx \left(\frac{dK}{dx} \right) + K dy \right) - dx^2 \int dy \left(\left(\frac{dL}{dx} \right) - \frac{1}{2} y \left(\frac{dK}{dx} \right) \right),$$

t

$$\int \frac{aKydy}{ZZ} = aK \int \frac{ydy}{(a + 2\beta x + \gamma xx + cyy)^2},$$

pro integrali nascitur

$$II. \text{ pars} = -\frac{a}{2c} \cdot \frac{Kdx^2}{a + 2\beta x + \gamma xx + cyy}$$

quo debet esse:

$$\frac{ay}{ZZ} \left(Ldx - \frac{1}{2} y dK \right) = -\frac{a}{2c} \cdot \frac{(a + 2\beta x + \gamma xx + cyy)dK - 2Kdx(\beta + \gamma x)}{ZZ}$$

$$ydx - \frac{1}{2} acyydK = aKdx(\beta + \gamma x) - \frac{1}{2} adK(a + 2\beta x + \gamma xx + cyy)$$

$$acLydx = aKdx(\beta + \gamma x) - \frac{1}{2} adK(a + 2\beta x + \gamma xx).$$

hic cum ergo est, esse debere $L = 0$ et $K = a + 2\beta x + \gamma xx$. Quare

$$= 2\gamma \text{ orit}$$

$$III. \text{ ultima pars integralis} = + \frac{1}{2} \gamma yy dx^2.$$

igitur sit:

$$P = -y(\beta + \gamma x) \text{ et } Q = a + 2\beta x + \gamma xx,$$

hinc multiplicator:

$$-ydx(\beta + \gamma x) + dy(a + 2\beta x + \gamma xx)$$

integrato quaesitum habebitur:

$$-ydx dy(\beta + \gamma x) + \frac{1}{2} dy^2(a + 2\beta x + \gamma xx) - \frac{a(a + 2\beta x + \gamma xx)dx^2}{2c(a + 2\beta x + \gamma xx + cyy)} + \frac{1}{2} \gamma yy dx^2 = Cdx^2.$$

si ponatur $C = -\frac{a}{2c} + C$, erit hoc integrale:

$$+ \frac{cy}{2(a + 2\beta x + \gamma xx + cyy)} = Cax^2.$$

Quae forma convenit cum ea, quam supra [§ 6] exhibui.

THEOREMA 2

24. Ista aequatio differentialis secundi gradus posito dx constan

$$ddy + \frac{ay^{n+1}dx^2}{(a + 2\beta x + \gamma xx + cyy)^{\frac{n+3}{2}}} = 0$$

integrabilis redditur per multiplicatorem:

$$- ydx (\beta + \gamma x) + dy (a + 2\beta x + \gamma xx)$$

et integrale erit:

$$\begin{aligned} \frac{1}{2} \gamma y y dx^2 - y dx dy (\beta + \gamma x) + \frac{1}{2} dy^2 (a + 2\beta x + \gamma xx) \\ + \frac{ay^{n+2}dx^2}{(n+2)(a + 2\beta x + \gamma xx + cyy)^{\frac{n+2}{2}}} = Cdx^3. \end{aligned}$$

COROLLARIUM 1

25. Casus problematis nascitur ex Theoremate hoc, si ponatur $c = 0$. Ceterum integrale in Theoremate exhibitum simili modo elicitur, solutionem problematis expeditimus; unde superfluum foret, eius domos adiacere.

COROLLARIUM 2

26. Si ponatur $c = 0$, casus habebitur, quem etiam ex Theoremate derivare licet, si ibi ponatur $m = 0$. Dum enim pro a scribitur $\frac{1}{a}$ et n ponatur n , integrale ibi datum perfecte congruit cum hoc, quod istud Theoremate datur pro casu $c = 0$.

COROLLARIUM 3

27. Hoc autem Theorema adeo primum in se complectitur: aequationem primi

$$addy - \frac{mady^2}{y} + y^n dx^2 (a + 2\beta x + \gamma xx)^{\frac{n-1}{2m-2}} = 0,$$

$$\frac{a}{1-m} z^{\frac{n}{1-m}} ddz + z^{\frac{n}{1-m}} dx^2 (a + 2\beta x + \gamma xx)^{\frac{n-4}{2m-2} \frac{n+3}{2}} = 0$$

$$\frac{addz}{1-m} + z^{\frac{n-m}{1-m}} dx^2 (a + 2\beta x + \gamma xx)^{\frac{n-4}{2m-2} \frac{n+3}{2}} = 0.$$

iam statuatur $\frac{n-m}{1-m} = n+1$, ut fiat $n = 1 - n(m-1)$,

hæc habet in istam formam:

$$\frac{addz}{1-m} + z^{n+1} dx^2 (a + 2\beta x + \gamma xx)^{\frac{-n-4}{2}} = 0,$$

et casus particularis præsentis Theorematis, ex quo quippe nascitur, $c = 0$.

COROLLARIUM 4

Præsens ergo Theorema latissime patet, atque eiusmodi casus diffusi in se complectitur, qui nullo alio modo resolvi posse videntur. Si enim fortasse reperiretur methodus negotium conficiens, propterea quod hæc non sunt invicem permixtae: at si c non $= 0$, ob permixtionem variarum nulla methodus cognita hic cum successu in usum vocabitur.

COROLLARIUM 5

Casus hic imprimis notatu dignus hic occurrit, si $\alpha = 0$, $\beta = 0$, $\gamma = 1$, quo habetur hæc æquatio:

$$ddy + \frac{ay^{n+1}dx^2}{(xx+yy)^{\frac{n+4}{2}}} = 0,$$

ergo integratio est:

$$\frac{1}{2}(ydx - xdy)^2 + \frac{ay^{n+2}dx^2}{(n+2)(xx+yy)^{\frac{n+2}{2}}} = Cdx^2.$$

Si $y = ux$, erit $ydx - xdy = -xdu$,

ideoque

$$\frac{dx}{xx} = \frac{du(1+uu)^{\frac{n+2}{4}}}{\sqrt{(2C(1+uu)^{\frac{n+2}{2}} - \frac{2a}{n+2}u^{n+2})}},$$

quo ob variables separatas denuo integrari potest.

SCHOLION

30. Hic quoque multiplicatoris forma substitutionem idoneam cuius ope aequatio differentio-differentialis in aliam tractatu transformabitur. Statui scilicet oportet

$$y = z \sqrt{(a + 2\beta x + \gamma xx)}.$$

Hanc vero ipsam substitutionem suadet formulae indeles

$$(a + 2\beta x + \gamma xx + cyy)^{\frac{n+4}{2}},$$

quia hoc pacto unica variabilis in vineulo relinquitur. At per hanc substitutionem ipsa aequatio multo magis fit perplexa, ita ut, etiamsi per simpliciores

$$dz(a + 2\beta x + \gamma xx)^{\frac{3}{2}}$$

ad integrabilitatem revocetur, id tamen minus pateat. Verum si n fuerit ordinis tertii, seu altioris, ne huiusmodi quidem substitutio inveniri potest, uti in duobus reliquis exemplis usu venit.

PROBLEMA 3

31. Preposita aequatione differentiali secundi gradus:

$$yyddy + mydy^2 = axdx^2,$$

in qua differentiale dx sumtum est constans, eius integrale inve

ratio desumatur. Perducta ergo aequatione ad hanc formam:

$$dd y + \frac{m dy^2}{y} - \frac{a x dx^2}{y y} = 0$$

multiplicetur ea per $P dx^2 + 2 Q dx dy + 3 R dy^2$, unde statim habebitur:

prima pars integralis $P dx^2 dy + Q dx dy^2 + R dy^3$

integrando relinquitur haec forma:

$$\begin{aligned} & -\frac{a P x dx^2}{y y} - \frac{2 a Q x dx^2 dy}{y y} - \frac{3 a R x dx^2 dy^2}{y y} \\ & + \frac{m P dx^2 dy^2}{y} + \frac{2 m Q dx dy^3}{y} + \frac{3 m R dy^4}{y} \\ & - dx^3 dy \left(\frac{dP}{dx} \right) - dx^2 dy^2 \left(\frac{dP}{dy} \right) - dx dy^3 \left(\frac{dQ}{dy} \right) - dy^4 \left(\frac{dR}{dy} \right) \\ & - dx^2 dy^2 \left(\frac{dQ}{dx} \right) - dx dy^3 \left(\frac{dR}{dx} \right). \end{aligned}$$

haec autem forma integrabilis esse nequit, nisi membra, quae dy^2 , dy^3 multiplicant, destruantur. Primum ergo pro dy^4 habebimus:

$$\frac{3 m R}{y} - \left(\frac{dR}{dy} \right) = 0, \text{ seu } 3 m R dy = y dR,$$

ubi x sumitur pro constanto, unde fit $R = K y^{3m}$, denotante K functione ipsius x tantum, siquae crit:

$$\left(\frac{dR}{dx} \right) = y^{3m} \left(\frac{dK}{dx} \right).$$

nam pro destructione terminorum dy^3 continentium fiet:

$$\frac{2 m Q}{y} - \left(\frac{dQ}{dy} \right) - y^{3m} \left(\frac{dK}{dx} \right) = 0$$

ou sumto x constanto:

$$2 m Q dy - y dQ = y^{3m+1} dy \left(\frac{dK}{dx} \right),$$

quae divisa per y^{2m+1} et integrata dat:

$$\frac{-Q}{y^{2m}} = \frac{1}{m+1} y^{m+1} \left(\frac{dK}{dx} \right) - L$$

sumta denovo L pro functione ipsius x , ita ut sit

$$Q = Ly^{2m} - \frac{1}{m+1} y^{3m+1} \left(\frac{dK}{dx} \right),$$

ideoque

$$\left(\frac{dQ}{dx} \right) = y^{2m} \left(\frac{dL}{dx} \right) - \frac{1}{m+1} y^{3m+1} \left(\frac{ddK}{dx^2} \right).$$

Destruantur denique etiam termini dy^2 continentes, undò prodit:

$$- 3aKy^{3m-2}x - y^{2m} \left(\frac{dL}{dx} \right) + \frac{1}{m+1} y^{3m+1} \left(\frac{ddK}{dx^2} \right) + \frac{mP}{y} - \left(\frac{dP}{dy} \right)$$

quo sumta x constante per ydy multiplicata praebebat:

$$- 3aKxy^{3m-1}dy - y^{2m+1}dy \left(\frac{dL}{dx} \right) + \frac{1}{m+1} y^{3m+2}dy \left(\frac{ddK}{dx^2} \right) + mPdy -$$

quae per y^{m+1} divisa et integrata dat:

$$\frac{-3a}{2m-1} Kxy^{2m-1} - \frac{1}{m+1} y^{m+1} \left(\frac{dL}{dx} \right) + \frac{1}{2(m+1)^2} y^{2m+2} \left(\frac{ddK}{dx^2} \right) - \frac{P}{y^m} +$$

denotante M functionem ipsius x tantum. Ergo fit

$$P = My^m - \frac{3a}{2m-1} Kxy^{3m-1} - \frac{1}{m+1} y^{2m+1} \left(\frac{dL}{dx} \right) + \frac{1}{2(m+1)^2} y^{3m+2}$$

ideoque

$$\begin{aligned} \left(\frac{dP}{dx} \right) &= y^m \left(\frac{dM}{dx} \right) - \frac{3a}{2m-1} Ky^{3m-1} - \frac{3ax}{2m-1} y^{3m-1} \left(\frac{dK}{dx} \right) - \frac{1}{m+1} y^{2m+1} \\ &\quad + \frac{1}{2(m+1)^2} y^{3m+2} \left(\frac{d^3K}{dx^3} \right). \end{aligned}$$

Nuno termini

$$- \frac{2aQxdx^2dy}{yy} - dx^2dy \left(\frac{dP}{dx} \right),$$

integrati, x pro constante sumta, suppeditabunt

II. alteram integralis partem:

$$\begin{aligned} &- 2axdx^3 \left(\frac{1}{2m-1} Ly^{2m-1} - \frac{1}{3m(m+1)} y^{3m} \left(\frac{dK}{dx} \right) \right) - Ndx^3 \\ &- dx^3 \left(\frac{1}{m+1} y^{m+1} \left(\frac{dM}{dx} \right) - \frac{a}{m(2m-1)} Ky^{3m} - \frac{ax}{m(2m-1)} y^{3m} \left(\frac{dK}{dx} \right) \right. \\ &\quad \left. - \frac{1}{2(m+1)^2} y^{3m+2} \left(\frac{ddL}{dx^2} \right) + \frac{1}{6(m+1)^3} y^{3m+3} \left(\frac{d^3K}{dx^3} \right) \right). \end{aligned}$$

ins ergo differentialis positio y constante sumtum aequale esso debet res
 ti $-\frac{aPx dx^4}{yy}$; unde per dx^4 divisio habebimus sequentem aequationem

$$\begin{aligned} aMxy^{m-2} - \frac{3aaxx}{2m-1}Ky^{3m-3} - \frac{ax}{m+1}y^{2m-1}\left(\frac{dL}{dx}\right) + \frac{ax}{2(m+1)^2}y^{3m}\left(\frac{ddK}{dx^2}\right) \\ - \frac{2a}{2m-1}Ly^{2m-1} + \frac{2a}{3m(m+1)}y^{3m}\left(\frac{dK}{dx}\right) - \frac{2ax}{2m-1}y^{2m-1}\left(\frac{dL}{dx}\right) + \frac{2ax}{3m(m+1)}y^{3m} \\ - \frac{1}{m+1}y^{m+1}\left(\frac{ddM}{dx^2}\right) + \frac{a}{m(2m-1)}y^{3m}\left(\frac{dK}{dx}\right) + \frac{a}{m(2m-1)}y^{3m}\left(\frac{dK}{dx}\right) \\ + \frac{ax}{m(2m-1)}y^{3m}\left(\frac{ddK}{dx^2}\right) + \frac{1}{2(m+1)^2}y^{2m+2}\left(\frac{d^3L}{dx^3}\right) - \frac{1}{6(m+1)^3}y^{3m+1}\left(\frac{d^4K}{dx^4}\right) \\ = \text{functioni ipsius } x = \left(\frac{dN}{dx}\right), \end{aligned}$$

e iam singulae diversae ipsius y potestates seorsim ad nihilum redigant
 a y^{m-2} et y^{3m-3} semel occurrunt, nisi sit vel $m = 2$, vel $m = 1$, habo
 $= 0$ et $K = 0$; et supererunt tantum termini per L affecti, inter
 itarins est y^{2m+2} ; unde esso debet $\left(\frac{d^3L}{dx^3}\right) = 0$, ideoque

$$L = a + 2\beta x + \gamma xx,$$

iqui per y^{2m-1} affecti dant:

$$-\frac{2ax(\beta + \gamma x)}{m+1} - \frac{2a(a + 2\beta x + \gamma xx)}{2m-1} - \frac{4ax(\beta + \gamma x)}{2m-1} = 0,$$

ne debet esse

$$a = 0, \text{ et } \frac{\beta + \gamma x}{m+1} + \frac{4\beta + 3\gamma x}{2m-1} = 0,$$

ibus conditionibus in genere satisfieri nequit; constituendi ergo sunt
 quentes:

I. Si $a = 0$ et $\gamma = 0$, fiet $m = -\frac{1}{2}$, ita ut aequatio proposita sit:

$$yyddy - \frac{1}{2}ydy^2 = axdx^2$$

$$ddy - \frac{dy^2}{2y} - \frac{axdx^2}{yy} = 0.$$

m igitur sit $K = 0$, $L = x$, $M = 0$, erit:

$$R = 0, Q = \frac{x}{y} \text{ et } P = -2$$

et noster multiplicator erit :

$$-2dx^2 + \frac{2x dx dy}{y}$$

ideoque integrale quaesitum :

$$-2dx^2 dy + \frac{x dx dy^2}{y} + \frac{ax dx^3}{yy} = C dx^3,$$

seu per dx dividendo

$$axx dx^2 + xy dy^2 - 2yy dx dy = C yy dx^2.$$

II. Sit $a = 0$, $\beta = 0$, erit $m = -\frac{2}{5}$ et aequatio differentialis proposita :

$$ddy - \frac{2dy^2}{5y} - \frac{ax dx^2}{yy} = 0.$$

Cum igitur sit $K = 0$, $L = xx$ et $M = 0$, erit

$$R = 0, \quad Q = xxy^{-\frac{4}{5}}, \quad P = -\frac{10}{3}xy^{\frac{1}{5}},$$

unde noster multiplicator fiet :

$$-\frac{10}{3}xy^{\frac{1}{5}}dx^2 + 2xxy^{-\frac{4}{5}}dxdy$$

et integrale quaesitum

$$-\frac{10}{3}xy^{\frac{1}{5}}dx^2 dy + xxy^{-\frac{4}{5}}dxdy^2 + \frac{10}{9}ax^3y^{-\frac{9}{5}}dx^3 + \frac{25}{9}y^{\frac{6}{5}}dx^3 =$$

seu per dx dividendo et $y^{\frac{6}{5}}$ multiplicando

$$-\frac{10}{3}xyy dx dy + xxy dy^2 + \frac{10}{9}ax^3 dx^2 + \frac{25}{9}y^3 dx^2 = Cy^{\frac{6}{5}} dx^2.$$

III. Ante vero iam duos casus commemoravimus, quibus est vel $m = 2$. Sit ergo primo $m = 1$ et aequatio proposita

$$ddy + \frac{dy^2}{y} - \frac{ax dx^2}{yy} = 0$$

ac fieri debet

$$\begin{aligned} \left(\frac{dN}{dx}\right) &= \frac{aMx}{y} - 3aaxxK - \frac{1}{2}axy\left(\frac{dL}{dx}\right) + \frac{1}{8}axy^3\left(\frac{ddK}{dx^2}\right) \\ &- 2aLy + \frac{1}{3}ay^3\left(\frac{dK}{dx}\right) - 2axy\left(\frac{dL}{dx}\right) + \frac{1}{3}axy^3\left(\frac{ddK}{dx^2}\right) \\ &- \frac{1}{2}yy\left(\frac{ddM}{dx^2}\right) + 2ay^3\left(\frac{dK}{dx}\right) + axy^3\left(\frac{ddK}{dx^2}\right) + \frac{1}{8}y^3\left(\frac{d^3L}{dx^3}\right) - \end{aligned}$$

linemus $M = 0$, $N = -3aa \int Kxxdx$ et

$$x \left(\frac{dL}{dx} \right) - 2L = 0, \quad \frac{35}{24} x \left(\frac{dK}{dx^2} \right) + \frac{7}{3} \left(\frac{dK}{dx} \right) = 0, \quad \left(\frac{d^3L}{dx^3} \right) = 0, \quad \left(\frac{d^4K}{dx^4} \right) = 0.$$

ditionibus satisfat, si sumatur:

$$L = 0, \quad K = 1, \quad M = 0 \quad \text{et} \quad N = -aa x^3,$$

$$R = y^3, \quad Q = 0, \quad P = -3axy^2.$$

are noster multiplicator orit:

$$-3axy^2dx^2 + 3y^3dy^2$$

ale quaesitum:

$$-3axy^2dx^2dy + y^3dy^3 + ay^3dx^3 + aa x^3dx^3 = Cdx^3.$$

Sit iam $m = 2$, ut aequatio nostra fiat

$$ddy + \frac{2dy^2}{y} - \frac{axdx^2}{yy} = 0,$$

ieri debet huic aequationi:

$$\begin{aligned} \left(\frac{dN}{dx} \right) &= aMx - aaKxxxy^3 - \frac{2}{3}aLy^3 - axy^3 \left(\frac{dL}{dx} \right) - \frac{1}{3}y^3 \left(\frac{ddM}{dx^2} \right) \\ &+ \frac{4}{9}ay^6 \left(\frac{dK}{dx} \right) + \frac{1}{18}y^6 \left(\frac{d^2L}{dx^2} \right) + \frac{1}{3}axy^6 \left(\frac{ddK}{dx^2} \right) - \frac{1}{162}y^7 \left(\frac{d^4K}{dx^4} \right). \end{aligned}$$

o $N = a \int Mx dx$, ac statui potest $L = 0$, $K = 0$, $M = 1$, unde fit
xx. Hinc vero fit:

$$R = 0, \quad Q = 0, \quad P = y^2$$

multiplicator futurus sit y^2dx^2 et integrale

$$yydx^3dy - \frac{1}{2}axxdx^3 = Cdx^3$$

$$2yydy - axxdx = 2Cdx.$$

COROLLARIUM 1

Casus ergo ultimus, quo $m = 2$, est omnium facillimus, cum per multum
m adeo primi ordinis confici possit, quin primo intuitu aequationi

$$yyddy + 2ydy^2 = axdx^2$$

patet. Casus autem primus et secundus, quibus est $m = -$
multiplicatorem formae secundae, ob $R = 0$, resolvi potu

COROLLARIUM 2

33. Solus ergo casus tertius, quo est $m = 1$, resolutu
requirit multiplicatorem formae tertiae. Quare notetur,
nem differentialem secundi gradus

$$yyddy + ydy^2 - axdx^2 = 0$$

integrabilem reddi, si multiplicetur per $3ydy^2 - 3axdx^2$
et integrale osso:

$$y^3dy^3 - 3axy ydx^2dy + ay^3dx^3 + aux^3dx^3$$

COROLLARIUM 3

34. Porro autem notandum est, hanc expressionem
plices resolvi posse. Si enim ponatur brevitatis gratia $a =$
et $v = -\frac{1-v-3}{2}$, aequatio haec integralis ita repraes

$$(ydy + cydx + c^2xdx)(ydy + \mu cydx + v c^2xdx)(ydy + vcy$$

COROLLARIUM 4

35. Hinc si constans C sumatur $= 0$, tres statim
integrales particulares:

$$ydy + cydx + c^2xdx = 0$$

$$ydy + \mu cydx + v c^2xdx = 0$$

$$ydy + vcydx + \mu c^2xdx = 0,$$

quarum prima continet casum iam supra [§ 7] indicatum
sunt imaginariae.

$$ds^2 (ass + \beta s + \gamma) = r r dr^2 + 2 r^3 ddr,$$

posito

$$r = y^{\frac{2}{3}}, \text{ ut sit } dr = \frac{2}{3} y^{-\frac{1}{3}} dy \text{ et } ddr = \frac{2}{3} y^{-\frac{1}{3}} ddy - \frac{2}{9} y^{-\frac{4}{3}} dy^2,$$

hunc formam:

$$\frac{4}{3} y^{\frac{5}{3}} ddy = ds^2 (ass + \beta s + \gamma).$$

pro autem observo, si habeatur huiusmodi aequatio:

$$Sds^2 = m r^n dr^2 + n r^{n+1} ddr,$$

per substitutionem $r = y^{\frac{n}{m+n}}$ reduci ad hanc formam simpliciorecm:

$$Sds^2 = \frac{nn}{m+n} y^{\frac{n(n-m+n)}{m+n}} ddy.$$

modi ergo aequationes omnes complecti licet in hac forma generali:

$$dd y = y^n X dx^2,$$

quibus ergo, quibusnam casibus tam exponentis n , quam functionis X hanc aequationem integrari queat per nostram methodum.

PROBLEMA 4

Casus pro exponente n et naturam functionis X invenire, quibus hanc aequationem differentialis secundi gradus

$$dd y + y^n X dx^2 = 0,$$

integrari queat.

SOLUTIO I

Assumatur primo multiplicator primi ordinis P , et integranda erit haec aequatio:

$$P ddy + y^n P X dx^2 = 0,$$

$$y^n P X dx^2 - dx dy \left(\frac{dP}{dx} \right) - dy^2 \left(\frac{dP}{dy} \right),$$

unde necesse est, sit $\left(\frac{dP}{dy} \right) = 0$, ideoque P functio ipsius x tantum
 $P = K$, et integrari oportet ob dx constans:

$$dx \left(y^n K X dx - dy \left(\frac{dK}{dx} \right) \right)$$

eius integrale nequit esse, nisi

$$- y dx \left(\frac{dK}{dx} \right) = - y dK.$$

Oportet autem sit

$$y^n K X dx^2 + y dK = 0,$$

quod fieri nequit, nisi sub his conditionibus:

$$n = 1 \quad \text{et} \quad X = - \frac{dK}{K dx^2},$$

ac tum aequatio integralis erit:

$$K dy - y dK = C dx.$$

SOLUTIO II

Sunto multiplicatore secundae formae $P dx + 2 Q dy$, integ
 eienda est haec aequatio:

$$2 Q dy ddy + P dx ddy + y^n X dx^2 (P dx + 2 Q dy) = 0,$$

unde *integralis pars prima* colligitur

$$I. \quad P dx dy + Q dy^2.$$

Superest ergo, ut integretur:

$$\begin{aligned} y^n P X dx^3 + 2 y^n Q X dx^2 dy \\ - dx^2 dy \left(\frac{dP}{dx} \right) - dx dy^2 \left(\frac{dP}{dy} \right) \\ - dx dy^2 \left(\frac{dQ}{dx} \right) - dy^3 \left(\frac{dQ}{dy} \right). \end{aligned}$$

$\left(\frac{d^2 Q}{dy^2}\right) = 0$, ideoque $Q = K$ functioni ipsius x .

habebimus

$$\left(\frac{dP}{dy}\right) + \left(\frac{dQ}{dx}\right) = 0, \quad \text{seu} \quad dP + dy\left(\frac{dK}{dx}\right) = 0$$

;

$$P = L - y\left(\frac{dK}{dx}\right) \quad \text{et} \quad \left(\frac{dP}{dx}\right) = \left(\frac{dL}{dx}\right) - y\left(\frac{ddK}{dx^2}\right).$$

tera pars integralis erit:

$$dx^2 \int \left(y^n P X dx + 2y^n Q X dy - dy\left(\frac{dP}{dx}\right) \right)$$

$$dx^2 \int \left\{ + y^n L X dx \quad + 2y^n K X dy \right. \\ \left. - y^{n+1} X dx \left(\frac{dK}{dx}\right) - dy\left(\frac{dL}{dx}\right) + y dy\left(\frac{ddK}{dx^2}\right) \right\};$$

abilitate ipsius y ergo concluditur altera pars integralis:

$$11. \quad dx^2 \left(\frac{2}{n+1} y^{n+1} K X - y\left(\frac{dL}{dx}\right) + \frac{1}{2} y y\left(\frac{ddK}{dx^2}\right) + M \right).$$

abilitas ipsius x postulat, ut sit:

$$y^n L X - y^{n+1} X \left(\frac{dK}{dx}\right) = \frac{2}{n+1} y^{n+1} K \left(\frac{dX}{dx}\right) + \frac{2}{n+1} y^{n+1} X \left(\frac{dK}{dx}\right) \\ - y\left(\frac{dL}{dx}\right) + \frac{1}{2} y y\left(\frac{ddK}{dx^2}\right) + \left(\frac{dM}{dx}\right).$$

velimus indefinitum relinquere, esse debet

$$L = 0, \quad \left(\frac{d^3 K}{dx^3}\right) = 0 \quad \text{et} \quad \left(\frac{dM}{dx}\right) = 0;$$

o

$$\frac{2}{n+1} K \left(\frac{dX}{dx}\right) + \frac{n+3}{n+1} X \left(\frac{dK}{dx}\right) = 0,$$

lligitur

$$K^{\frac{n+3}{2}} X = A$$

li; at ob $\left(\frac{d^3 K}{dx^3}\right) = 0$ erit

$$K = a + 2\beta x + \gamma xx, \text{ ideoque } X = \frac{A}{(a + 2\beta x + \gamma xx)}$$

et

$$Q = a + 2\beta x + \gamma xx; P = -2y(\beta + \gamma x).$$

Quocirca multiplicator erit:

$$-2ydx(\beta + \gamma x) + 2dy(a + 2\beta x + \gamma xx)$$

et huius aequationis differentio-differentialis

$$ddy + \frac{-Ay^n dx^2}{(a + 2\beta x + \gamma xx)^{\frac{n+3}{2}}} = 0$$

integrale erit:

$$-2ydx dy(\beta + \gamma x) + dy^2(a + 2\beta x + \gamma xx) + \frac{2}{n+1} \frac{1}{(a + 2\beta x + \gamma xx)^{\frac{n+1}{2}}} + \gamma yy dx^2 = C dx^3.$$

Supersunt autem casus, quibus est vel $n = 1$ vel $n = 2$.

I. Sit $n = 1$; et conditiones praecedentes postulant

$$LX + \left(\frac{dL}{dx}\right) = 0; \frac{2}{n+1} K\left(\frac{dX}{dx}\right) + \frac{n+3}{n+1} X\left(\frac{dK}{dx}\right) + \frac{1}{2}\left(\frac{d^3K}{dx^3}\right)$$

sen

$$LXd x^3 + dL = 0 \text{ et } 2KdX + 4XdK + dx\left(\frac{d^3K}{dx^3}\right)$$

hinc fit

$$2KKX + \int \frac{Kd^3K}{dx^3} = \text{Const.}$$

ideoque

$$2KKXd x^3 + KdL - \frac{1}{2} dK^3 = Edx^3$$

et

$$X = \frac{Edx^3 + \frac{1}{2} dK^2 - KdL}{2KKdx^2}$$

[denotante E constantem]. Pro priori conditione autem ponatur
erit

$$Q = K, P = -y\left(\frac{dK}{dx}\right);$$

atque huius aequationis

$$ddy + yXd x^3 = 0$$

$$A = \frac{2KKdx^3}{2KKdx^3},$$

quo functio ipsius x sumatur pro K , erit integrale:

$$-ydx dy \left(\frac{dK}{dx} \right) + Kdy^2 + yyKXdx^2 + \frac{1}{2}yydx^2 \left(\frac{dK}{dx^2} \right) = Cdx^3.$$

Sit $n = 2$; et conditiones postulant:

$$2KdX + 5XdK = 0, \quad LX = \frac{1}{2} \left(\frac{d^3K}{dx^3} \right), \quad \left(\frac{dL}{dx^2} \right) = 0.$$

ut $X = AK^{-\frac{5}{2}}$, qui in altera substitutus praebe

$$2ALK^{-\frac{5}{2}}dx^3 = d^3K;$$

ob

$$\left(\frac{dL}{dx^2} \right) = 0, \text{ erit } L = a + \beta x,$$

sito

$$K = (a + \beta x)^\mu$$

$$2A(a + \beta x)^{1-\frac{5\mu}{2}} = \mu(\mu-1)(\mu-2)(a + \beta x)^{\mu-3}\beta^3$$

$\frac{8}{7}$; hinoque

$$2A = -\frac{48}{343}\beta^3 \quad \text{et} \quad X = -\frac{A}{(a + \beta x)^{\frac{20}{7}}} = -\frac{24\beta^3}{343(a + \beta x)^{\frac{20}{7}}}.$$

$$Q = (a + \beta x)^{\frac{8}{7}}; \quad P = a + \beta x - \frac{8}{7}\beta y(a + \beta x)^{\frac{1}{7}}.$$

ionter huius aequationis differentio-differentialis

$$ddy + y^2Xdx^2 = 0$$

to

$$X = -\frac{24\beta^3}{343(a + \beta x)^{\frac{20}{7}}}$$

le est

$$- \beta y dx^2 + \frac{4\beta^2 y^2 dx^2}{49(a + \beta x)^{\frac{6}{7}}} = C dx^2.$$

III. Si $n = 2$, adhuc casus notari meretur, quo $L = a$, et

$$K = x^\mu,$$

erit

$$2aAx^{-\frac{5}{2}\mu} = \mu(\mu-1)(\mu-2)x^{\mu-3},$$

unde fit

$$\mu = \frac{6}{7} \quad \text{et} \quad 2aA = \frac{6 \cdot 1 \cdot 8}{343}; \quad \text{ideoque} \quad a = \frac{24}{343A}.$$

Quare erit

$$K = x^{\frac{6}{7}}, \quad L = \frac{24}{343A}, \quad X = \frac{A}{x^7};$$

ac porro

$$Q = x^{\frac{6}{7}}, \quad P = \frac{24}{343A} - \frac{6y}{7x^{\frac{1}{7}}}.$$

Consequenter huius aequationis

$$ddy + \frac{Ay^2 dx^2}{x^{\frac{13}{7}}} = 0$$

integrale erit

$$\frac{24 dx dy}{343A} - \frac{6 y dx dy}{7x^{\frac{1}{7}}} + x^{\frac{6}{7}} dy^2 + \frac{2Ay^3 dx^2}{3x^{\frac{6}{7}}} - \frac{3yy dx^2}{49x^7} =$$

SOLUTIO III

Sumto multiplicatore

$$Pdx^2 + 2Qdxdy + 3Rdy^2,$$

prima integralis pars existit

$$Pdx^2 dy + Qdxdy^2 + Rdy^3,$$

et reliqua expressio integranda

$$\begin{aligned}
& y^n P X dx^4 + 2y^n Q X dx^3 dy + 3y^n R X dx^2 dy^2 \\
& - dx^3 dy \left(\frac{dP}{dx} \right) - dx^2 dy^2 \left(\frac{dP}{dy} \right) \\
& - dx^2 dy^2 \left(\frac{dQ}{dx} \right) - dx dy^3 \left(\frac{dQ}{dy} \right) \\
& - dx dy^3 \left(\frac{dR}{dx} \right) - dy^4 \left(\frac{dR}{dy} \right),
\end{aligned}$$

est statim, ut ante concludimus, $R = K$ functioni ipsius x , tum vero

$$Q = L - y \left(\frac{dK}{dx} \right), \quad \text{ergo} \quad \left(\frac{dQ}{dx} \right) = \left(\frac{dL}{dx} \right) - y \left(\frac{ddK}{dx^2} \right).$$

unde destructio terminorum per dy^2 affectorum praebet:

$$3y^n K X - \left(\frac{dP}{dy} \right) - \left(\frac{dL}{dx} \right) + y \left(\frac{ddK}{dx^2} \right) = 0,$$

quo fit

$$P = M - y \left(\frac{dL}{dx} \right) + \frac{1}{2} y y \left(\frac{ddK}{dx^2} \right) + \frac{3}{n+1} y^{n+1} K X,$$

ergo sit

$$\left(\frac{dP}{dx} \right) = \left(\frac{dM}{dx} \right) - y \left(\frac{ddL}{dx^2} \right) + \frac{1}{2} y y \left(\frac{d^3 K}{dx^3} \right) + \frac{3}{n+1} y^{n+1} \left(\frac{dKX}{dx} \right),$$

$$2y^n Q X dx^3 dy = 2X dx^3 \left(y^n L dy + y^{n+1} dy \left(\frac{dK}{dx} \right) \right)$$

quibus per dy affecti praebent alteram integralis partem

$$dx^3 \left\{ \begin{aligned} & \frac{2}{n+1} L X y^{n+1} - \frac{2}{n+2} y^{n+2} X \left(\frac{dK}{dx} \right) - y \left(\frac{dM}{dx} \right) + \frac{1}{2} y y \left(\frac{ddL}{dx^2} \right) \\ & - \frac{1}{6} y^3 \left(\frac{d^3 K}{dx^3} \right) - \frac{3}{(n+1)(n+2)} y^{n+2} \left(\frac{dKX}{dx} \right) + N \end{aligned} \right\}.$$

vero, ob primum terminum $y^n P X dx^4$, esse oportet

$$\begin{aligned}
0 = & y^n M X - y^{n+1} X \left(\frac{dL}{dx} \right) + \frac{1}{2} y^{n+2} X \left(\frac{ddK}{dx^2} \right) + \frac{3}{n+1} y^{2n+1} K X X \\
& - \frac{2}{n+1} y^{n+1} \left(\frac{dLX}{dx} \right) + \frac{2}{n+2} y^{n+2} X \left(\frac{ddK}{dx^2} \right) + \frac{2}{n+2} y^{n+2} \left(\frac{dX}{dx} \right) \left(\frac{dK}{dx} \right) \\
& - y \left(\frac{ddM}{dx^2} \right) - \frac{1}{2} y y \left(\frac{d^3 L}{dx^3} \right) + \frac{1}{6} y^3 \left(\frac{d^4 K}{dx^4} \right) + \frac{3}{(n+1)(n+2)} y^{n+2} \left(\frac{ddKX}{dx^2} \right) - \frac{dN}{dx}.
\end{aligned}$$

hic casus ad praecedentem deduceretur. Consideremus ergo casum

I. Sit $n = 1$; eritque

$$N = 0, \quad MX + \left(\frac{ddM}{dx^2} \right) = 0;$$

unde ne X ad primam solutionem revocetur, fieri debet $M = 0$ habebitur:

$$-X \left(\frac{dL}{dx} \right) - \left(\frac{d \cdot LX}{dx} \right) - \frac{1}{2} \left(\frac{d^3L}{dx^3} \right) = 0$$

et

$$\frac{1}{2} X \left(\frac{ddK}{dx^2} \right) + \frac{3}{2} KXX + \frac{2}{3} X \left(\frac{ddK}{dx^2} \right) + \frac{2}{3} \left(\frac{dX}{dx} \right) \left(\frac{dK}{dx} \right) + \frac{1}{6} \left(\frac{d^4K}{dx^4} \right) + \frac{1}{2}$$

Ac ne X ad modum casus praecedentis definiatur, quo erat $n = 1$, $L = 0$; unde X ex hac aequatione definiri debet:

$$\frac{3}{2} KXXdx^4 + \frac{5}{3} Xdx^3ddK + \frac{5}{3} dx^2dKdX + \frac{1}{2} Kdx^2ddX +$$

II. Sit $n = \frac{1}{2}$; eritque

$$2KXX - \frac{1}{2} \left(\frac{d^3L}{dx^3} \right) = 0, \quad M = 0, \quad N = 0,$$

$$-X \left(\frac{dL}{dx} \right) - \frac{4}{3} \left(\frac{d \cdot LX}{dx} \right) = 0, \quad \left(\frac{d^4K}{dx^4} \right) = 0;$$

et

$$\frac{13}{10} X \left(\frac{ddK}{dx^2} \right) + \frac{4}{5} \left(\frac{dX}{dx} \right) \left(\frac{dK}{dx} \right) + \frac{4}{5} \left(\frac{dd \cdot KX}{dx^2} \right) = 0,$$

seu

$$\frac{21}{10} XddK + \frac{12}{5} dKdX + \frac{4}{5} KddX = 0,$$

sed huiusmodi casibus non immoror.

SOLUTIO IV

Tentetur etiam factor tertii ordinis

$$Pdx^3 + 2Qdx^2dy + 3Rdxdy^2 + 4Sdy^3,$$

unde nascitur *integralis pars prima*:

$$Pdx^3dy + Qdx^2dy^2 + Rdx dy^3 + Sdy^4$$

reliqua expressio integranda erit:

$$\begin{aligned} & PXdx^6 + 2y^n QXdx^1dy + 3y^n RXdx^3dy^2 + 4y^n SXdx^2dy^3 \\ & - dx^4dy \left(\frac{dP}{dx} \right) - dx^3dy^2 \left(\frac{dP}{dy} \right) \\ & - dx^3dy^2 \left(\frac{dQ}{dx} \right) - dx^2dy^3 \left(\frac{dQ}{dy} \right) \\ & - dx^2dy^3 \left(\frac{dR}{dx} \right) - dx dy^4 \left(\frac{dR}{dy} \right) \\ & - dx dy^4 \left(\frac{dS}{dx} \right) - dy^6 \end{aligned}$$

erit ergo

$$S = K, \quad R = L - y \left(\frac{dK}{dx} \right)$$

que

$$4y^n KXdy - dQ - dy \left(\frac{dL}{dx} \right) + ydy \left(\frac{dK}{dx^2} \right) = 0.$$

hic in calculos nimis molestos delabamur, ponamus

$$K = A, \quad L = B, \quad \text{ut sit } S = A \text{ et } R = B;$$

et ob

$$\left(\frac{dL}{dx} \right) = 0 \text{ et } \left(\frac{dK}{dx^2} \right) = 0, \quad \text{erit } Q = \frac{4A}{n+1} y^{n+1} X.$$

nam vero habebimus:

$$3By^n X - \left(\frac{dP}{dy} \right) - \frac{4A}{n+1} y^{n+1} \left(\frac{dX}{dx} \right) = 0,$$

ergo

$$P = \frac{3}{n+1} BX y^{n+1} - \frac{4A}{(n+1)(n+2)} y^{n+2} \left(\frac{dX}{dx} \right)$$

$$\left(\frac{dP}{dx} \right) = \frac{3B}{n+1} y^{n+1} \left(\frac{dX}{dx} \right) - \frac{4A}{(n+1)(n+2)} y^{n+2} \left(\frac{d^2X}{dx^2} \right).$$

erit ergo nascitur altera integralis pars:

$$\left(\frac{4A}{(n+1)^2} XX y^{2n+3} - \frac{3B}{(n+1)(n+2)} y^{n+2} \left(\frac{dX}{dx} \right) + \frac{4A}{(n+1)(n+2)(n+3)} y^{n+3} \left(\frac{d^2X}{dx^2} \right) \right)$$

quoque debet

$$0 = \frac{3\beta}{n+1} X^2 y^{2n+1} - \frac{4A}{(n+1)(n+2)} X y^{2n+2} \left(\frac{dX}{dx} \right) - \frac{8A}{(n+1)^2} X y^2 \left(\frac{d^2 X}{dx^2} \right) \\ + \frac{3\beta}{(n+1)(n+2)} y^{n+2} \left(\frac{ddX}{dx^2} \right) - \frac{4A}{(n+1)(n+2)(n+3)} y^{n+3} \left(\frac{d^3 X}{dx^3} \right)$$

Cui aequationi ut satisfiat, ponatur

$$B = 0 \quad \text{et} \quad \left(\frac{d^3 X}{dx^3} \right) = 0$$

sou

$$X = a + 2\beta x + \gamma xx,$$

fiatque

$$\frac{4A}{(n+1)(n+2)} + \frac{8A}{(n+1)^2} = 0 \quad \text{sive} \quad n = -\frac{5}{3}$$

unde erit:

$$S = A, \quad R = 0, \quad Q = -6Ay^{\frac{2}{3}}(a + 2\beta x + \gamma xx) \quad \text{et} \quad P = 36.$$

Quare haec aequatio differentio-differentialis:

$$ddy + y^{-\frac{5}{3}} dx^2 (a + 2\beta x + \gamma xx) = 0$$

fit integrabilis, si multiplicetur per

$$36 y^{\frac{1}{3}} (\beta + \gamma x) dx^3 - 12 y^{-\frac{2}{3}} (a + 2\beta x + \gamma xx) dx^2 dy + 4$$

et integrale erit

$$36 y^{\frac{1}{3}} (\beta + \gamma x) dx^3 dy - 6 y^{-\frac{2}{3}} (a + 2\beta x + \gamma xx) dx^2 dy^2 + \\ + 9 y^{-\frac{1}{3}} (a + 2\beta x + \gamma xx)^2 dx^4 - 27 \gamma y^{\frac{1}{3}} dx^4 = C dx^4$$

atque in hac solutione continetur exemplum quartum.

COROLLARIUM 1.

38. Quartum ergo exemplum supra allatum [§ 7 et 36] aequationem differentialem maxime memorabilem continet, propterea quod ea non tantum tertii ordinis ad integrabilitatem perducitur potest, unde ei multo minus ab aliis methodis expectari potest.

9. Si vicissim ergo ponamus $y = fz^{\frac{1}{2}}$, ut sit

$$y^{\frac{1}{3}} = z^{\frac{1}{2}} \sqrt[3]{f} \text{ et } y^{\frac{5}{3}} = fz^{\frac{5}{2}} \sqrt[3]{f} f,$$

$$dy = \frac{3}{2} fz^{\frac{1}{2}} dz \text{ et } ddy = \frac{3}{2} fz^{\frac{1}{2}} d dz + \frac{3}{4} fz^{-\frac{1}{2}} dz^2$$

ratio proposita :

$$\frac{3}{2} fz^{\frac{1}{2}} d dz + \frac{3}{4} fz^{-\frac{1}{2}} dz^2 + \frac{dx^3 (a + 2\beta x + \gamma x x)}{fz^{\frac{5}{2}} \sqrt[3]{f} f}$$

integrabilis, si multiplicetur per

$$36z^{\frac{1}{2}} (\beta + \gamma x) dx^3 \sqrt[3]{f} - \frac{18(a + 2\beta x + \gamma x x) dx^2 dz}{z^{\frac{1}{2}}} \sqrt[3]{f} + \frac{27}{2} f^3 z^{\frac{3}{2}} dz^3$$

erit :

$$4fz (\beta + \gamma x) dx^3 dz \sqrt[3]{f} - \frac{27}{2} f (a + 2\beta x + \gamma x x) dx^2 dz^2 \sqrt[3]{f} + \frac{81}{16} f^4 z z dz^4 \\ + \frac{9(a + 2\beta x + \gamma x x)^2 dx^4}{fz z \sqrt[3]{f}} - 27\gamma f z z dx^4 \sqrt[3]{f} = C dx^4.$$

COROLLARIUM 3

. Ponatur $f \sqrt[3]{f} = \frac{4}{3}$, ut habeatur haec aequatio:

$$2z^3 d dz + z z dz^2 + dx^2 (a + 2\beta x + \gamma x x) = 0,$$

non fiet integrabilis, si multiplicetur per:

$$\frac{2(\beta + \gamma x) dx^3}{z z} - \frac{(a + 2\beta x + \gamma x x) dx^2 dz}{z^3} + \frac{dz^3}{z},$$

integrale :

$$4z (\beta + \gamma x) dx^3 dz - (a + 2\beta x + \gamma x x) dx^2 dz^2 + \frac{1}{2} z z dz^4 \\ + \frac{(a + 2\beta x + \gamma x x)^2 dx^4}{2z z} - 2\gamma z z dx^4 = C dx^4,$$

aequatio etiam hoc modo representari potest:

$$2\beta x + \gamma x x) dx^2 - z z dz^2)^2 + 8z^3 (\beta + \gamma x) dx^3 dz - 4\gamma z^4 dx^4 = E z z dx^4$$

41. Si sit $\alpha = 0$, $\beta = 0$ et $\gamma = a^2$, seu ista aequatio integranda

$$2z^3ddz + zzdz^2 + aaxxdx^2 = 0,$$

ea integrabilis reddetur per hunc multiplicatorem:

$$\frac{2aaxdx^3}{zz} - \frac{aaxxdx^2dz}{z^3} + \frac{dz^3}{z}$$

et aequatio integralis erit:

$$(aaxxdx^2 - zzdz^2)^2 + 8aaxz^3dx^3dz - 4aaz^4dx^4 = E$$

seu

$$(aaxxdx^2 + zzdz^2)^2 - 4aa(zdx - xdz)^2 zdx^2 = E$$

COROLLARIUM 5

42. Posita ergo constante $E = 0$, pro hoc casu gemina aequationes particularis habebitur:

$$\text{I. } aaxxdx^2 + zzdz^2 - 2azdx(zdx - xdz) = 0$$

$$\text{II. } aaxxdx^2 + zzdz^2 + 2azdx(zdx - xdz) = 0$$

quarum illa resolvitur in

$$axdx + zdz = \pm zdx \sqrt{2a}$$

haec vero in

$$axdx - zdz = \pm zdx \sqrt{-2a}.$$

SCHOLION

43. Evolutio horum exemplorum ita est comparata, ut non in resolutione aequationum differentialium secundi gradus cum enim haec exempla, si nonnullos casus faciliores excipiamus, adhuc usitatarum expediri nequeant, nova haec methodus per multiplicatores conficitur, non solum optime cum successu, etiam nullum est dubium, quin ea, si uberius excolatur, multo sit allatura. Pari autem quoque successu ad aequationes di et altiorum graduum extendi poterit, siquidem certum est, q

8. Quod cum etiam verum sit in aequationibus differentialibus primi gradus
harrum resolutio per methodum tales factores investigandi non mediocriter
promoveri poterit; ubi quidem totum negotium eo reducitur, ut quovis casu
dato idoneus multiplicator inveniatur; atque in aequationibus quidem
differentialibus primi gradus hic factor semper erit functio ipsarum x et
tunc, verum ob hoc ipsum quod diversitas ordinum locum non habet, cuius
investigatio multo difficilior videtur, imprimis quando iste factor est functio
transcendens. Cum autem haec ratio integrandi naturae aequationum sibi
maxime consentanea, non sine eximio fructu studium in ea excolenda collo-
catur.

DE INTEGRATIONE AEQUATIONUM DIFFERENTIALIUM

Commentatio 269 indicis ENESTROEMIANI

Novi Commentarii academiae scientiarum Petropolitanae 8 (1760/1), 1763,
Summarium ibidem p. 5—12

SUMMARIIUM

Saeculum mox erit elapsum, ex quo idea Differentialium et Integralium successu in Analysin est inducta, unde etiam haec scientia tanta subitamenta, ut, quicquid antea fuerat exploratum, vix comparationem sustineat: autem hoc novum calculi genus summorum ingeniorum studio et indefessum est excolunt, minime tamen id exhaustum est reputandum, et quo ulterius penetrare licet, eo ampliores campos etiam nunc prorsus incultos detegunt, qui vires humanas longe superare videntur. Cum igitur labores in hoc studio tantum utilitatis attulerint, eo magis hinc animi Geometrarum inflammantur, omnibus viribus immensum hunc campum perscrutari annitantur. Quorum antiquis tantum elementis sunt adstriota, vel qui a Mathematicis disceptationibus abhorrent, eos idcirco Infiniti, cui sublimiores istae investigationes sunt superius, mediocriter offendere solet, et voce perperam intellecta, plerumque subtiliorem hanc Analysecos partem tantum in vanis circa Infinito magna speculationibus consumi, neque inde quicquam utilitatis ad vera cognitionis obiecta, quippe quae omnia sint finita, expectari posse. Quae opinio, etsi utilis, quae sublimiori Analysis accepta referre debemus, iam funditus est, tamen abs re erit perversas illas Infiniti ideas, quibus ea innotuit, remove. Cum igitur universa Mathesis in omnis generis quantitatum contemplatione versetur, nemo ignorat, plerasque quantitates, quas in mundo continuo variari, et perpetuis mutationibus esse obnoxias. Coelum inspicimus, solum, lunam et stellas situm summi iugiter mutari, sola illa stella excepta in ipso mundi polo fixa apparet: situm autem per quantitates cognoscimus cuiusque stellae, sive respectu nostri Horizontis per Altitudinem et Azimut.

oniam cognitiōne quantitatum contineri, quarum aliae continuas mutatur,
 antur, modo maiores modo minores, aliae vero perpetuo eadem maneant, v
 tudo cuiusque stellae fixae, etiamsi nunc quidem hic levis variatio sit observata
 ergo quantitatum, quas natura nobis offert, divisio in Variabiles et Constantes
 manifesta, simulque intelligitur, difficillimam nostrae cognitionis partem in acc
 titatum Variabilium investigatione esse constitutam. Scilicet tum demum perfe
 itionem motuum coelestium, veluti planetae, seu cometae, sumus adepti, cum
 ris tempore eius locum in caelo, hoc est, eius Longitudinem et Latitudinem, assign
 erimus. Ponamus nobis lunae motum hac ratione esse exploratum, quo melius ne
 ationes figere queamus; quicquid enim de hoc casu dixerō, id facile ad omnis ge
 titates variables transferetur. Cum igitur ad quodvis tempus, quod pariter quam
 umur, lunae tam Longitudo, quam Latitudo, assignari queat, utraque haec quan
 tempus determinatur, seu si tempus a certa epocha elapsum denotetur littera t ,
 gitudo, quam Latitudo lunae exprimeretur certa quidam formula per tempus t uten
 ita, cuius valorem pro quovis tempore t assignare liceat. Huiusmodi formula gene
 s valor determinatus pro quolibet tempore determinato exhiberi potest, vocat
 ysi Functio quantitatis t , sicque nostro casu et Longitudo et Latitudo lunae
 quaedam Functio temporis t , cuius natura, hoc est ratio compositionis, si nobis
 pecta, motus lunae perfectum habereimus cognitionem, quae igitur tota in ra
 um functionum sita est censenda. Cum igitur inde constet, quantam mutationem
 gitudo et Latitudo quovis tempore subeat, variatio etiam, minimo tempore facta,
 ao et ipsa erit minima, definiri, eiusque ratio ad ipsum tempus minimum assi
 git; quae cognitio maximi est momenti, cum inde mutatio momentanea imote
 que hic impedit, quo minus tempusculum istud evanescens seu infinite parvum acc
 Atque hic est fons Infinito parvorum, in Analysis receptorum; ubi probe notari con
 lam ipsorum parvitatem, quam rationem mutuum, quae utique est finita, consid
 nemadmodum huiusmodi Infinite parva Differentialia vocantur, ita Calculus, in e
 dione scrutanda occupatus, Differentialis appellatur: neque hic quicquam de In
 is est metuendum, cum omnis calculus in eorum relatione, quae est finita, absol
 conus quidam assumimus indolem eorum formularum, seu Functionum, quae L
 nom lunae et Latitudinem per tempus exprimunt, esse cognitam; verum si vic
 mutatio momentanea daretur, quippe quae ex viribus lunae sollicitantibus ocl
 tum quaestio ad naturam illarum Functionum investigandam reducitur, tot
 o theoria ipsi est superstruenda. Hic igitur ex mutatione momentanea, seu, ut
 ao loquuntur, ex data relatione Differentialium, indoles ac natura ipsarum fun
 determinari debet, in quo Calculus Integralis continetur. Quemadmodum it
 ulus Differentialis docet Functionum Differentialia, seu potius eorum rationem
 gare, ita vicissim Calculus Integralis ex data Differentialium ratione indolem Fur
 oruendi methodum tradit. Utriusque ergo vim ita commodissime describere
 v fuerit Functio quaecumque quantitatis t , ac ponatur Differentialium ratio $\frac{dv}{dt}$
 ulus Differentialis methodum exhibeat, ex indole Functionis v hanc Differentia

inde natura Functionis v , seu quomodo ea per t determinetur, ex illa aequatione data quantitatem $p = \frac{dv}{dt}$ per t et v definire liceat.

$$Mdt + Ndv = 0$$

nascitur, Differentialis appellata, in qua litterae M et N utcumque sunt intelligendae, et iam quaeritur, cuiusmodi functio quantitatum t et v eodem redit, aequatio relationum inter t et v exprimens requiritur ipsius t valor ipsius v assignari queat.

Hanc igitur quaestionem in latissimo sensu acceptam Calculatione contemplatur, et postquam animadvertit, eam tantum per se non resolvi posse, atque in hunc finem methodos maxime diversas a Calculo methodum multo simpliciorum magisque naturalium exponit, omnium quoque simul viam ad plurimos alios casus patefacere videtur. Quae ex ipso Auctoris scripto est iudicandum; hic tantum notasse in $Mdt + Ndv = 0$ etiam in latissimo sensu acceptam, exigentiam versus Analysis infinitorum continere, quia tantum Differentialis plectitur. Quodsi enim v fuerit functio quaecumque ipsius t , et Differentialis $\frac{dv}{dt} = p$, etiam haec quantitas p est variabilis, ex cuius variatione potest $\frac{dp}{dt} = q$, quae quantitas q Differentialia secundi ordinis cum pariter a t pendeat, ponaturque $\frac{dq}{dt} = r$, haec littera Differentialia tertio ordinis addere censetur, et ita porro. Quibus positis Calculus Integralis methodis ex data relatione Differentialium cuiusque ordinis investigandi, ex qua illa Differentialia nascentur, seu, quod eodem modo quaecumque inter quantitates t, v, p, q, r etc. quomodocumque quantitas investigari oportet. Ab hoc autem perfectionis gradu omnia artificia multo magis sunt remota, et quae adhuc ignorantur, immo illam particulam, quam etiamnum evolvo lenit.

Verum non sio quidem tota vis Analysis infinitorum exhaustitur, functiones hic sumus contemplati, quae per unam variabilem longitudinem vel latitudinem lunae spectari poterat tanquam Functio qua tempus exprimitur. Dantur autem utique casus, quibus occurrunt, quae simul per binas, vel ternas, vel adeo plures variables

Huiusmodi exemplum se offert, quando motus fluvii definitur tatem pro omnibus punctis, quae in fluvio concipiuntur licet, determinentur autem puncti situs per ternas coordinatas x, y et z definitur, et ea tanquam Functio ternarum istarum variabilium x, y et z erit orelatio inter harum et ipsius Functionis quosdam Differentialia quam forte ex principiis motus colligere licet, quaestio huc red

$$dv = p dx + q dy + r dz,$$

ata relatione inter quantitates v, x, y, z, p, q, r , aequatione quacunque expressa, quomodo functio v per variables x, y et z exprimatur. Tum vero, cum etiam p, q, r sint functiones coordinatarum x, y et z , earum quoque Differentialia, quae secundis sunt censenda, in computum ingredi possunt, unde hanc quaestionem, ut latius patet, etiam ad relationem Differentialium secundi altiorumque ordinum extendi possit. Quodsi motus fluidinis etiam cum tempore varietur, tum ad eius cognitionem non solum pro quolibet puncto, quod iam ternis coordinatis definitum, sed etiam ad quodvis tempus assignari debet, ex quo coloritas quaesita, tanquam Functio quatuor variabilium, trium scilicet coordinatarum et temporis, erit spectanda. Quod si calculus Integralis generalissimo ita definiri poterit, ut dicatur esse methodus quaestionem quocumque variabilium investigandi, cuius Differentialia cuiusque ordinis compositam teneant relationem. Quicquid autem adhuc in hoc genere est praestitum, non minus casum, quo functio minus variabilis ex data Differentialium relatione quaeritur, admodum, quod quidem ad functiones plurium variabilium pertineat, in meo tractatu est allatum. In quo cum quasi Calculi Integralis pars altera sit constituta, non cogimur, cum etiam nunc fore totam innotam iacero. Interim tamen certum est, hanc Theoriam motus fluidorum huius Analyseos parti maximam partem inniti. Ne vix quicquam solidi ante expectari posso, quam fines Analyseos etiam in hoc genere mediocriter fuerint prolati. Fortiori certe incitamento Geometris haud erit opus, si viros ad hoc quasi novum Analyseos genus excolendum intendunt.

I. Considero hic aequationes differentiales primi gradus, quae duas tantum variables involvunt, quas propterea sub hac forma generali

$$Mdx + Ndy = 0$$

representare licet, siquidem M et N denotent functiones quascunque binarum variabilium x et y ¹⁾. Demonstratum autem est, huiusmodi aequationem servantem relationem inter variables x et y exprimere, qua pro quovis valore x certi valoris pro altera definiantur. Cum autem per integrationem solutio finita inter ambas variables inveniri debeat, aequatio integralis non solum ad omnem amplitudinem extendatur, novam quantitatem constanter habet, quae, dum penitus ab arbitrio nostro pendet, infinitas quasi aequationes integrales complectitur, quae omnes aequationi differentiali aequivalent veniant.

1) Confer *Institutiones calculi integralis*, vol. I, § 443—538, ubi magna pars eorum, quae in hac notatione continentur, invenitur. *LEONHARDI EULERI Opera omnia*, series I, vol. 12. — II

$$Mdx + Ndy = 0$$

tota vis Analyseos in hoc consistit, ut aequatio finita inter x et y eliciatur, quae eandem inter illas relationem exprimat, differentialis, et quidem latissimo sensu, ita ut constantem quamvis in aequatione differentiali non inest, contineat. Verum si haec quaevis aequatio differentialis proponatur, nulla plane adhuc inventa est via ad eam resolvendi; atque omnes casus, quos adhuc resolvere licuit, ad unum exiguum reduci possunt, ita ut in hac Analyseos parte, porro maxima adhuc incrementa desiderentur; neque ob hanc causam omnium huius scientiae arcanorum cognitio expectari queat.

3. Quae quidem adhuc in hoc negotio sunt praestita, hos casus referri possunt, quibus aequatio differentialis

$$Mdx + Ndy = 0$$

vel sponte separationem variabilium admittit, vel per idem ad talem formam reduci potest. Quodsi enim introducendis novis variabilibus v et z , aequatio differentialis proposita in

$$Vdv + Zdz = 0$$

transmutari queat, in qua V sit functio ipsius v tantum, et Z tantum, totum negotium erit confectum, dum aequatio integralis

$$\int Vdv + \int Zdz = \text{Const.},$$

quae manifeste illam constantem arbitriam per generalis substitutionem complectitur. Atque huc fere redeunt omnia artificia, quae adhuc in resolutione huiusmodi aequationum sunt usi.

4. Nisi igitur aequatio proposita differentialis sponte separationem variabilium admittat, totum negotium in hoc consumi est solitum per substitutiones, quae ad separationem viam parant, investigandis saepius summam sagacitatem, quam Geometrae ad scopum huiusmodi persequi buerunt, admirari oportet. Interim tamen cum nulla certa methodus modi substitutiones investigandi, haec methodus minus ad rem accommodata, ex quo constitui, aliam methodum non novam, tamen etiamnum non satis exultam, accuratius perpendere

modum, velut partem, in se complectitur.

5. Aequatione differentiali ad hanc formam

$$Mdx + Ndy = 0$$

ducta, consideretur formula $Mdx + Ndy$ sine respectu habito, quomodo evadere debeat, et examinetur, utrum ea sit differentiale cuiuspiam functionis ipsarum x et y , nec ne? Quemadmodum hoc examen sit instituendum, passim abunde est explicatum; utramque scilicet functionem M et N differentiari oportet, et cum earum differentia huiusmodi formam accipiantur:

$$dM = pdx + qdy \quad \text{et} \quad dN = rdx + sdy,$$

prociatur, utrum sit $q = r$, nec ne? Quodsi enim fuerit $q = r$, hoc infallibile criterium, formulam $Mdx + Ndy$ esse integrabilem: at si non fuerit $q = r$, neque certum est, istam formulam ex nullius finitae functionis ipsarum x et y differentiatione esse ortam. Ex quo tota quaestio ad duos casus reducitur, quorum alter locum habet, si fuerit $q = r$, alter vero, si haec quantitates q et r non fuerint inter se aequales.

6. Ad aequalitatem igitur, vel inaequalitatem, quantitatum q et r agendum, ne opus quidem est, ut functiones M et N positae per differentiationem evolvantur, sed sufficit in functione M , quae cum dx est coniuncta, quantitatem x ut constantem spectare, eamque tantum eius differentiationem quaerere, quae ex variabilitate ipsius y tantum nascitur, si quidem modo membrum qdy obtineatur, valorum autem ipsius q sic erutum notatione $\left(\frac{dM}{dy}\right)$ denotare solco. Simili modo altera functio N , quae cum dx coniuncta, ita differentietur, ut y pro constante tractetur, et ex variabilitate solius x impotretur differentialis pars rdx , ubi valorum ipsius r partem $\left(\frac{dN}{dx}\right)$ exprimo. Quodsi ergo formula $Mdx + Ndy$ ita fuerit comparata, ut sit

$$\left(\frac{dM}{dy}\right) = \left(\frac{dN}{dx}\right),$$

est integrabilis, eiusque integrale sequenti modo inveniri poterit. Quodsi vero, si hoc criterium non locum habeat, videamus quomodo sit procedendum.

$$Mdx + Ndy = 0$$

ita fuerit comparata, ut sit

$$\left(\frac{dM}{dy}\right) = \left(\frac{dN}{dx}\right),$$

invenire eius aequationem integram.

SOLUTIO

Si fuerit

$$\left(\frac{dM}{dy}\right) = \left(\frac{dN}{dx}\right),$$

tunc datur functio finita binarum variabilium x et y , quae differ
 $Mdx + Ndy$. Sit V ista functio, et cum sit

$$dV = Mdx + Ndy,$$

erit Mdx differentiale ipsius V , si tantum x variabile sumatur
 differentiale, si tantum y variabile capiatur. Hinc ergo vice
 si vel Mdx integretur, spectata y ut constante, vel Ndy integre
 ut constante: sicque haec operatio reducitur ad integration
 differentialis unicam variabilem involventis, quae in hoc neg
 braice succedat, sive quadraturas curvarum requirat, concedi p
 autem hac ratione quantitas V duplici modo inveniatur, et n
 vico constantis functionem quaecunque ipsius y , altera vero ip
 ita ut sit

$$\text{et } V = \int Mdx + Y \text{ et } V = \int Ndy + X,$$

semper has functiones Y ipsius y et X ipsius x ita definiri
 $\int Mdx + Y = \int Ndy + X$, id quod quovis casu facili praesta
 enim quantitas V sit integrale formulae $Mdx + Ndy$, evidens
 propositae $Mdx + Ndy = 0$ integram aequationem fore $V =$
 completam, propterea quod involvit constantem quantitatem
 nostro pendentem.

COROLLARIUM I

8. In hoc problemate statim continetur casus aequationu
 Si enim fuerit M functio ipsius x tantum, et N functio ipsius
 utique

$$\left(\frac{dM}{dy}\right) = 0 \quad \text{et} \quad \left(\frac{dN}{dx}\right) = 0, \quad \text{ideoque} \quad \left(\frac{dM}{dy}\right) = \left(\frac{dN}{dx}\right);$$

ergo casus simplicissimus, quem problema in se complectitur.

COROLLARIUM 2

Quodsi autem in aequatione differentiali

$$Mdx + Ndy = 0$$

functio solius x , et N solius y , utraque pars seorsim integrabilis, etque aequatio integralis erit:

$$\int Mdx + \int Ndy = \text{Const.}$$

COROLLARIUM 3

Practerea vero nostrum problema resolutionem infinitarum aliarum aequationum differentialium largitur, quarum omnium character communis consistit, ut sit

$$\left(\frac{dM}{dy}\right) = \left(\frac{dN}{dx}\right),$$

et resolutio per integrationem formularum, unicam variabilem continens, expediri potest.

SCHOLION I

Quoties ergo in aequatione differentiali $Mdx + Ndy = 0$ fuerit $\left(\frac{N}{x}\right)$, eius resolutio nullam habet difficultatem, dummodo integratio in unicam variabilem involventium concedatur; quam quidem iure licet. Interim tamen determinatio functionum illarum X et Y , quod tantum introduci debent, molestiam quandam creare videri posset, cum singulis casibus mox evanescere reperitur. Verum quo magis operatio contrahatur, ne duplici quidem integratione est opus. Postquam altera pars Mdx , spectata y tanquam constanti, fuerit integrata, erit Q , statuatur

$$V = Q + Y,$$

et per Y pro functione indefinita ipsius y , in quam altera variabilis x non ingrediatur. Tum differentietur denuo haec quantitas $Q + Y$, et quia differentiale prodire debet $= Ndy$,

$$Mdx + Ndy = 0$$

ita fuerit comparata, ut sit

$$\left(\frac{dM}{dy}\right) = \left(\frac{dN}{dx}\right),$$

invenire eius aequationem integram.

SOLUTIO

Si fuerit

$$\left(\frac{dM}{dy}\right) = \left(\frac{dN}{dx}\right),$$

tunc datur functio finita binarum variabilium x et y $Mdx + Ndy$. Sit V ista functio, et cum sit

$$dV = Mdx + Ndy,$$

erit Mdx differentiale ipsius V , si tantum x variabile capiatur, si tantum y variabile capiatur. Hinc si vel Mdx integretur, spectata y ut constante, vel Ndy integretur, spectata x ut constante: sicque hac operatio reducitur ad differentialis uniceam variabilem involventis, quae per quadraturas facile succedat, sive quadraturas curvarum requiratur. Hinc autem hac ratione quantitas V duplici modo inveniri potest, ut in vice constantis functionem quameunque ipsius y , ita ut sit

$$\text{et } V = \int Mdx + Y \text{ et } V = \int Ndy + X$$

semper has functiones Y ipsius y et X ipsius x habebimus. Nam $\int Mdx + Y = \int Ndy + X$, id quod quovis casu cum quantitas V sit integrale formulae $Mdx + Ndy$ propositae $Mdx + Ndy = 0$ integram aequationem completam, propterea quod involvit constantem, nostro pendentem.

COROLLARIUM I

8. In hoc problemato statim continetur casus. Si enim fuerit M functio ipsius x tantum, et N ipsius y tantum, utique

$$Mdx + Ndy = 0$$

erit M functio solius x , et N solius y , utraque pars seorsim integrabilis est, atque aequatio integralis erit:

$$\int Mdx + \int Ndy = \text{Const.}$$

COROLLARIUM 3

10. Praeterea vero nostrum problema resolutionem infinitarum aliarum aequationum differentialium largitur, quarum omnium character communis hoc consistit, ut sit

$$\left(\frac{dM}{dy}\right) = \left(\frac{dN}{dx}\right),$$

cuiusque resolutio per integrationem formularum, unicam variabilem contentarum, expediri potest.

SCHOLION 1

11. Quoties ergo in aequatione differentiali $Mdx + Ndy = 0$ fuerit $\left(\frac{dM}{dy}\right) = \left(\frac{dN}{dx}\right)$, eius resolutio nullam habet difficultatem, dummodo integratione formularum unicam variabilem involventium concedatur; quam quidem integrationem adhibere licet. Interim tamen determinatio functionum illarum X et Y , quae constantium introduci debent, molestiam quandam creare videri posset, sed non autem singulis casibus mox evanescere reperietur. Verum quo magis haec operatio contrahatur, ne duplici quidem integratione est opus. Possumus enim altera pars Mdx , spectata y tanquam constanti, fuerit integrata, et integrale sit $= Q$, statuatur

$$V = Q + Y,$$

ubi sit tantisper Y pro functione indefinita ipsius y , in quam altera variabilis x non ingrediatur. Tum differentietur denno haec quantitas $Q + Y$ respectando x tanquam constantem, et quia differentiale prodire debet $= Ndy$

7. Si aequatio differentialis

$$Mdx + Ndy = 0$$

ita fuerit comparata, ut sit

$$\left(\frac{dM}{dy}\right) = \left(\frac{dN}{dx}\right),$$

invenire eius aequationem integralem.

SOLUTIO

Si fuerit

$$\left(\frac{dM}{dy}\right) = \left(\frac{dN}{dx}\right),$$

tunc datur functio finita binarum variabilium x et y , quae d
 $Mdx + Ndy$. Sit V ista functio, et cum sit

$$dV = Mdx + Ndy,$$

erit Mdx differentiale ipsius V , si tantum x variabile sum
 differentiale, si tantum y variabile capiatur. Hinc ergo vic
 si vel Mdx integretur, spectata y ut constante, vel Ndy int
 ut constante: sicque haec operatio reducitur ad integri
 differentialis unieam variabilem involventis, quae in hoc
 braice succedat, sive quadraturas curvarum requirat, conce
 autem hac ratione quantitas V duplici modo inveniatur, o
 vice constantis functionem quamcunque ipsius y , altera vero
 ita ut sit

$$\text{et } V = \int Mdx + Y \text{ et } V = \int Ndy + X$$

semper has functiones Y ipsius y et X ipsius x ita defini
 $\int Mdx + Y = \int Ndy + X$, id quod quovis casu facile prae
 cum quantitas V sit integrale formulae $Mdx + Ndy$, eviden
 propositae $Mdx + Ndy = 0$ integralem aequationem fore V
 completam, propterea quod involvit constantem quantita
 nostro pendentem.

COROLLARIUM I

8. In hoc problemate statim continetur casus aequation
 Si enim fuerit M functio ipsius x tantum, et N functio ipsi
 utique

$$\left(\frac{dM}{dy}\right) = 0 \quad \text{et} \quad \left(\frac{dN}{dx}\right) = 0, \quad \text{ideoque} \quad \left(\frac{dM}{dy}\right) = \left(\frac{dN}{dx}\right);$$

ui est ergo casus simplicissimus, quem problema in se complectitur.

COROLLARIUM 2

9. Quodsi autem in aequatione differentiali

$$Mdx + Ndy = 0$$

erit M functio solius x , et N solius y , utraque pars seorsim integra existit, atquo aequatio integralis orit:

$$\int Mdx + \int Ndy = \text{Const.}$$

COROLLARIUM 3

10. Praeterea vero nostrum problema resolutionem infinitarum aliarum aequationum differentialium largitur, quarum omnium character communis hic consistit, ut sit

$$\left(\frac{dM}{dy}\right) = \left(\frac{dN}{dx}\right),$$

utrumque resolutio per integrationem formularum, unicam variabilem continentium, expediri potest.

SCHOLION 1

11. Quoties ergo in aequatione differentiali $Mdx + Ndy = 0$ fuerit $\left(\frac{dM}{dy}\right) = \left(\frac{dN}{dx}\right)$, eius resolutio nullam habet difficultatem, dummodo integrandarum formularum unicam variabilem involventium concedatur; quam quidem postulare licet. Interim tamen determinatio functionum illarum X et Y , quae constantium introduci debent, molestiam quandam creare videri potest. Quae autem singulis casibus mox ovanescere reperietur. Verum quo minus haec operatio contrahatur, ne duplici quidem integratione est opus. Praeterea enim altera pars Mdx , spectata y tanquam constanti, fuerit integranda, quod integrale sit $= Q$, statuatur

$$V = Q + Y,$$

posito tantisper Y pro functione indefinita ipsius y , in quam altera variabilis versus non ingrediatur. Tum differentietur denuo haec quantitas $Q + Y$ tractando x tanquam constantem, et quia differentiale prodire debet $= A$

integralis erit $Q + Y = \text{Const.}$, quam operationem sequentibus exstrari conveniet.

EXEMPLUM 1

12. *Integrare hanc aequationem differentialem:*

$$2axydx + axxdy - y^3dx - 3xyydy = 0.$$

Comparata hac aequatione cum forma $Mdx + Ndy = 0$, erit:

$$M = 2axy - y^3 \text{ et } N = axx - 3xyy.$$

Primum igitur dispiciendum est, utrum hic casus in problemate quem in finem quaeramus valores:

$$\left(\frac{dM}{dy}\right) = 2ax - 3yy \text{ et } \left(\frac{dN}{dx}\right) = 2ax - 3yy,$$

qui cum sint aequales, operatio praescripta necessario succedet. autem, sumta y pro constante:

$$\int Mdx = axxy - y^3x + Y;$$

cuius formae si differentiale sumatur, posita x constanta, prodit

$$axxdy - 3yyxdy + dY = Ndy,$$

et pro N valore suo $axx - 3xyy$ restituto, sicut $dY = 0$, ex quo nascitur vel $Y = \text{const.}$ Quare aequatio integralis quaesita habebitur:

$$axxy - y^3x = \text{Const.}$$

EXEMPLUM 2

13. *Integrare hanc aequationem differentialem:*

$$\frac{ydy + xdx - 2ydx}{(y-x)^2} = 0.$$

Comparata hac aequatione cum forma $Mdx + Ndy = 0$, erit:

$$M = \frac{x - 2y}{(y-x)^2} \text{ et } N = \frac{y}{(y-x)^2}.$$

$$\left(\frac{dM}{dy}\right) = \frac{2y}{(y-x)^3} \quad \text{et} \quad \left(\frac{dN}{dx}\right) = \frac{2y}{(y-x)^3},$$

i cum sint aequales, negotium succedet. Quaro secundum regulam
tur, sumto y constante, integrale:

$$\int M dx = \int \frac{x dx - 2y dx}{(y-x)^3} = - \int \frac{dx}{y-x} - \int \frac{y dx}{(y-x)^2}$$

reperietur:

$$\int M dx = l(y-x) - \frac{y}{y-x} + Y,$$

ius differentiale, sumto x constante, producere debet alteram aequa
opositae partem Ndy ; unde habebitur:

$$Ndy = \frac{dy}{y-x} + \frac{xdy}{(y-x)^2} + dY = \frac{ydy}{(y-x)^2} + dY.$$

um igitur sit

$$Ndy = \frac{ydy}{(y-x)^2}, \quad \text{erit} \quad dY = 0 \quad \text{et} \quad Y = 0,$$

stantem enim in Y negligere licet, quia iam in aequationem integ
troducitur, quippe quoque erit:

$$l(y-x) - \frac{y}{y-x} = \text{Const.}$$

EXEMPLUM 3

14. Integrare hanc aequationem differentialem:

$$\frac{dx}{x} + \frac{yydx}{x^3} - \frac{ydy}{xx} + \frac{(ydx - xdy)V(xx + yy)}{x^3} = 0.$$

Comparata hac aequatione cum forma $Mdx + Ndy = 0$, habebimus:

$$M = \frac{xx + yy + yV(xx + yy)}{x^3} \quad \text{et} \quad N = \frac{-y - V(xx + yy)}{xx},$$

nde pro criterio explorando quaeratur:

$$\left(\frac{dM}{dy}\right) = \frac{2y}{x^3} + \frac{V(xx + yy)}{x^3} + \frac{yV(xx + yy)}{x^3 V(xx + yy)}$$

qui valores reducti cum fiant aequales, scilicet

$$\left(\frac{dM}{dy}\right) = \left(\frac{dN}{dx}\right) = \frac{2y}{x^3} + \frac{xx + 2yy}{x^3} V'(xx + yy)$$

resolutio erit in potestate. Investigatur ergo, sumto

$$\int Mdx = Lx = \frac{yy}{2xx} + y \left\{ \frac{dx}{x^3} V'(xx + yy) \right.$$

At per regulas integrandi formulas unicum variabilem pro constante habetur, reperitur:

$$\int \frac{ydx}{x^3} V'(xx + yy) = \frac{yV'(xx + yy)}{2xx} + \frac{1}{2} l y$$

ita ut sit:

$$\int Mdx = Lx = \frac{yy}{2xx} + \frac{yV'(xx + yy)}{2xx} + \frac{1}{2} l y V'(xx + yy)$$

At huius quantitatis differentiale, assumpto x pro const.

$$Ndy = \frac{ydy}{xx} + \frac{dyV'(xx + yy)}{xx}$$

nanciscemur:

$$Ndy = \frac{ydy}{xx} + \frac{dyV'(xx + yy)}{2xx} + \frac{yydy}{2xxV'(xx + yy)} + \frac{dy}{2y}$$

qua forma cum illa comparata fiet:

$$dY = \frac{dyV'(xx + yy)}{2xx} + \frac{yydy}{2xxV'(xx + yy)} + \frac{dy}{2y}$$

ubi termini, qui adhuc continent x , sponte se destrunt

$$dY = \frac{dy}{2y} \text{ ubi } Y = \frac{1}{2} l y.$$

Quo valore pro Y invento, obtinebitur aequatio int

$$Lx = \frac{yy}{2xx} + \frac{yV'(xx + yy)}{2xx} + \frac{1}{2} l (xx + yy)$$

descripta sit instituenda, ita ut hinc nulla amplius difficultas moles
cessat, nisi quae ex integratione formularum unicam variabilem involvunt
quandoque relinquitur, dum integratio neque algebraice absolvi, neque
circuli hyperbolaeve quadraturam reduci patitur. Verum tum super
quadraturas simili modo tractari oportet, et si quae difficultates relinquantur
non huic methodo sunt adscribendae. Quam ob rem hic assumere
solos aequationes differentiales

$$Mdx + Ndy = 0$$

si fuerit comparata, ut in ea sit

$$\left(\frac{dM}{dy}\right) = \left(\frac{dN}{dx}\right),$$

alioquin integrationem esse in nostra potestate; unde ad eas aequationes per
quibus hoc criterium non habet locum.

THEOREMA

16. Si in aequatione differentiali

$$Mdx + Ndy = 0$$

non fuerit

$$\left(\frac{dM}{dy}\right) = \left(\frac{dN}{dx}\right),$$

proper datur multiplicator, per quem formula $Mdx + Ndy$ multiplicata
integrabilis¹⁾.

DEMONSTRATIO

Cum non sit

$$\left(\frac{dM}{dy}\right) = \left(\frac{dN}{dx}\right),$$

tam formula $Mdx + Ndy$ non erit integrabilis, seu nulla existit functio
in x et y , cuius differentiale sit $Mdx + Ndy$. Verum hic non tam form
 $Mdx + Ndy$, quam aequationis $Mdx + Ndy = 0$, quaeritur integrale

1) ROBERTO EULERUS hoc ibi non ostendit. Cf. § 48 necnon *Institutiones calculi inte*
grationis, I, § 459. Vide notam p. 337. 11

quod etiam aequatio subsistat, si per functionem quendam
et y multiplicetur, ita ut sit

$$LMdx + LNdy = 0,$$

demonstrandum est, semper eiusmodi dari functionem

$$LMdx + LNdy$$

fiat integrabilis. Quo enim hoc eveniat, necesse est, ut sit

$$\left(\frac{d \cdot LM}{dy}\right) = \left(\frac{d \cdot LN}{dx}\right),$$

vel si ponatur

$$dL = Pdx + Qdy,$$

cum sit

$$\left(\frac{dL}{dy}\right) = Q \quad \text{et} \quad \left(\frac{dL}{dx}\right) = P,$$

functio L ita debet esse comparata, ut sit:

$$L\left(\frac{dM}{dy}\right) + MQ = L\left(\frac{dN}{dx}\right) + NP.$$

Evidens autem est, hanc conditionem sufficere ad definiendam
per quam si formula $Mdx + Ndy$ multiplicetur, fiat in

COROLLARIUM 1

17. Invento ergo tali multiplicatore L , qui reddat

$$Mdx + Ndy$$

integrabilem, aequatio $Mdx + Ndy = 0$, in formam

$$LMdx + LNdy = 0$$

translata, integrari poterit methodo in problemate praecedente

COROLLARIUM 2

18. Quaecumque scilicet, spectata y tanquam constantem
ad quod adiciatur talis functio Y ipsius y , ut, si aggregetur

$$\int LMdx + Y$$

denuo differentietur, spectata iam x ut constante, prode-
rit aequatio integralis

$$\int LMdx + Y = \text{Const.}$$

$$dL = Pdx + Qdy,$$

iat huic aequationi:

$$L\left(\frac{dM}{dy}\right) + MQ = L\left(\frac{dN}{dx}\right) + NP$$

vic:

$$\frac{NP - MQ}{L} = \left(\frac{dM}{dy} \right) - \left(\frac{dN}{dx} \right),$$

manifestum est, si esset

$$\left(\frac{dN}{dy}\right) = \left(\frac{dN}{dx}\right),$$

summi posso unitatem, vel quantitatem constantem quaecunque, $\phi = 0$ et $Q = 0$.

SCELIOLION

20. Si ergo hinc in genere multiplicator L inveniri posset, haberetur talis resolutio omnium aequationum differentialium primi gradus; id quod sperare quidem licet. Contentos ergo nos esso oportet, si pro variis casibus aequationum differentialium generibus, huiusmodi factores determinare valeamus. Sunt autem duo aequationum genera, pro quibus tales factores commodè erui possunt, quorum alterum eas comprehendit aequationes, quibus altera variabilis nusquam ultra unam dimensionem exsurgit; alterum genus est aequationum homogenearum. Præter hæc vero duo genera alii existunt casus, quibus inventio talis factoris absolvi potest, et præterea examinasse, usu non carebit, cum hæc sola via patere videatur in Analyseos partem, quæ adhuc desideratur, excolendam ac perficiendam. Quam ob rem hic constitui, plura aequationum genera colligere, et quibus huiusmodi multiplicatorem ad integrabilitatem perducere possunt.

PROBLEMA 2

21. Cognito uno multiplicatore L , qui formulam $Mdx + Ndy$ integrabilem reddit, invenire infinitos alios multiplicatores, qui idem officium praestent.

SOLUTIO

Si formula $I(Mdx + Ndy)$ per hypothesin sit integrabilis, sit
 $u = z$, ita ut sit

existente z quapiam functione ipsatum x et y . Denotet nam quaecunque ipsius z , et quia formula Zdz est etiam integrabilis

$$Zdz = LZ (Mdx + Ndy),$$

manifestum est formulam propositam $Mdx + Ndy$ quoque fieri si per LZ multiplicetur. Dato ergo uno multiplicatore L , $Mdx + Ndy$ integrabilem reddat, ex eo innumerabiles alii factores possunt, qui idem sint praestituri, sumendo pro Z functiones integralis

$$\int L (Mdx + Ndy).$$

COROLLARIUM 1

22. Proposita igitur formula differentiali quacunque $Mdx + Ndy$ solum unus, sed etiam infiniti dantur multiplicatores, qui eam reddant. Quorum autem unum invenisse sufficit, cum reliqui omnes determinentur.

COROLLARIUM 2

23. Si ergo habeatur aequatio differentialis

$$Mdx + Ndy = 0,$$

ea infinitis modis ad integrabilitatem perducere potest. Sive a multiplicator L , sive alius quicumque LZ , aequatio integralis reddit; siquidem ille factor L praebet $z = \text{Const.}$, hic vero $\int Zdz$ quod convenit, cum $\int Zdz$ sit functio ipsius z .

EXEMPLUM 1

24. *Invenire omnes multiplicatores, qui reddant hanc formam*

$$\alpha y dx + \beta x dy$$

integrabilem.

Unus multiplicator hoc praestans in promptu est, scilicet

$$L = \frac{1}{xy}, \text{ fiat quo}$$

$$dz = \frac{\alpha y dx + \beta x dy}{xy} = \frac{\alpha dx}{x} + \frac{\beta dy}{y},$$

notet iam Z functionem quancunque ipsius $z = lx^{\alpha}y^{\beta}$, hoc est ipsius z que omnes multiplicatores quæsitæ in hac forma generali

$$\frac{1}{xy} \text{ funct. } x^{\alpha}y^{\beta}$$

continuantur.

Simpliciores ergo multiplicatores reperiantur, si loco functionis potestatem quancunque ipsius $x^{\alpha}y^{\beta}$ cupiantur; sicque formula $\alpha y dx + \beta x dy$ integrabitur per hunc multiplicatorem latens potentem $x^{\alpha-1}y^{\beta+1}$. Si magis constanti desiderentur, plures huiusmodi utamur inter se combinari poterunt habebuntur

$$A x^{\alpha-1}y^{\beta+1} + B x^{\alpha-1}y^{\beta+1} + \text{etc.}$$

EXEMPLUM 2

25. *Invenire omnes multiplicatores, qui reddant hanc formulam differentialem*

$$\alpha x^{\alpha-1}y^{\beta}dx + \beta x^{\alpha}y^{\beta-1}dy$$

integrabilem.

Hic iterum statim se offert unus multiplicator

$$L = \frac{1}{x^{\alpha}y^{\beta}},$$

qui parietur

$$dz = \frac{\alpha dx}{x} + \frac{\beta dy}{y},$$

unde fit

$$z = \alpha/x + \beta/y = lx^{\alpha}y^{\beta}.$$

Quæritur igitur Z pro functione quancunque ipsius $x^{\alpha}y^{\beta}$, omnes multiplicatores continuentur in hac expressione generali

$$\frac{Z}{x^{\alpha}y^{\beta}} = \frac{1}{x^{\alpha}y^{\beta}} \text{ funct. } x^{\alpha}y^{\beta}.$$

In loco istius functionis sumatur potestas quancunque $x^{\alpha}y^{\beta n}$, innumeri continuentur multiplicatores, unico termino constantes $x^{\alpha n-\alpha}y^{\beta n-\beta}$, sumæ n numeros quoscunque.

$$\alpha x^{\mu-1} y^{\nu} dx + \beta x^{\mu} y^{\nu-1} dy$$

communem recipiant multiplicatorem: quod si eveniat, aequatio ex huiusmodi formulis, tanquam membris, composita integrabilis dum multiplicator iste communis adhibetur. Quem casum iam evolvamus.

PROBLEMA 3

27. Proposita sit ista aequatio differentialis:

$$\alpha y dx + \beta x dy + \gamma x^{\mu-1} y^{\nu} dx + \delta x^{\mu} y^{\nu-1} dy = 0,$$

cuius integralem inveniri oporteat.

SOLUTIO

Ad multiplicatorem idoneum inveniendum, quo haec aequatio integrabilis, consideretur utrumque membrum seorsim. Ad primum membrum $\alpha y dx + \beta x dy$ vidimus integrabile reddi hoc multiplicatore

$$x^{\alpha n-1} y^{\beta n-1},$$

posterius vero membrum $\gamma x^{\mu-1} y^{\nu} dx + \delta x^{\mu} y^{\nu-1} dy$ hoc

$$x^{\gamma m-\mu} y^{\delta m-\nu}.$$

Quia nunc pro n et m numeros quoscunque accipero licet, hi duae aequalitates reduci poterunt; unde fit

$$\alpha n - 1 = \gamma m - \mu \quad \text{et} \quad \beta n - 1 = \delta m - \nu$$

ideoque

$$n = \frac{\gamma m - \mu + 1}{\alpha} = \frac{\delta m - \nu + 1}{\beta},$$

hincque obtinetur

$$m = \frac{\alpha \nu - \beta \mu - \alpha + \beta}{\alpha \delta - \beta \gamma} \quad \text{et} \quad n = \frac{\gamma \nu - \delta \mu - \gamma + \delta}{\alpha \delta - \beta \gamma}.$$

His valoribus pro m et n inventis, iste multiplicator communis aequationem integralem:

$$\frac{1}{n} x^{\alpha n} y^{\beta n} + \frac{1}{m} x^{\gamma m} y^{\delta m} = \text{Const.}$$

3. Haec ergo aequatio integralis semper est algebraica, siquidem pro
 n valores veri reperiantur. Ii igitur tantum casus singulari reductione
 ant, quibus numeri m et n vel in infinitum abeunt, vel evanescent.

COROLLARIUM 2

9. Infiniti autem evadunt ambo numeri m et n , si fuerit $a\delta = \beta\gamma$. Verum
 casu ipsa aequatio differentialis in duos factores resolvitur, hancque for-
 acquirit

$$(aydx + \beta xdy)(1 + \frac{\gamma}{a}x^{\mu-1}y^{\nu-1}) = 0$$

que erit

$$\text{vel } aydx + \beta xdy = 0, \text{ vel } 1 + \frac{\gamma}{a}x^{\mu-1}y^{\nu-1} = 0,$$

um resolutionum neutra difficultate laborat.

COROLLARIUM 3

30. At si fiat $n = 0$, seu

$$\gamma(\nu - 1) = \delta(\mu - 1),$$

sideretur numerus n ut valde parvus, et cum sit per scriem convergentem

$$x^n = 1 + anlx + \frac{1}{2}a^2n^2(lx)^2 + \text{etc. et } y^{\beta n} = 1 + \beta nly + \frac{1}{2}\beta^2n^2(ly)^2 + \text{etc.,}$$

5

$$\frac{1}{n}x^{\alpha n}y^{\beta n} = \frac{1}{n} + \alpha lx + \beta ly = lx^{\alpha}y^{\beta}$$

ima parte $\frac{1}{n}$ in constantem involuta. Hoc ergo casu erit aequatio integrali

$$lx^{\alpha}y^{\beta} + \frac{1}{m}x^{\gamma m}y^{\delta m} = \text{Const.}$$

COROLLARIUM 4

31. Statuatur ergo pro hoc casu

$$\mu = \gamma k + 1 \text{ et } \nu = \delta k + 1,$$

t habeatur ista aequatio differentialis:

$$m = \frac{\alpha\delta k - \beta\gamma k}{\alpha\delta - \beta\gamma} = k,$$

erit aequatio integralis

$$lx^\alpha y^\beta + \frac{1}{k} x^{\gamma k} y^{\delta k} = \text{Const.}$$

COROLLARIUM 5

32. Simili modo si fuerit $m = 0$, seu

$$\alpha(\nu - 1) = \beta(\mu - 1),$$

ob

$$\frac{1}{m} x^{\gamma m} y^{\delta m} = lx^{\nu} y^{\delta},$$

si ponatur $\mu = \alpha k + 1$ et $\nu = \beta k + 1$, unde fit

$$n = \frac{\gamma\beta k - \delta\alpha k}{\alpha\delta - \beta\gamma} = -k,$$

erit huius aequationis

$$\alpha y dx + \beta x dy + \gamma x^{\alpha k} y^{\beta k + 1} dx + \delta x^{\alpha k + 1} y^{\beta k} dy = 0$$

integralo

$$-\frac{1}{k} x^{-\alpha k} y^{-\beta k} + lx^{\nu} y^{\delta} = \text{Const.}$$

SCHOLION

33. Neque vero huiusmodi resolutio in membra, quae per oundo plicatorem reddantur integrabilia, ad omnis generis aequationes patet. enim utique potest, ut tota aequatio per quampiam quantitatem multiplicata integrabilis evadat, cum tamen nulla eius pars inde seorsim integrabilis ex quo huic tractationi, qua hic sum usus, non nimis tribui oportet.

PROBLEMA 4

34. Si proposita sit aequatio differentialis

$$Pdx + Qydx + Rdy = 0,$$

ubi P , Q et R denotant functiones quascunque ipsius x , ita ut altera

us una dimensione non habeat, invenire multiplicatorem, qui cum tota
 grabilem.

SOLUTIO

Comparata hac aequatione cum forma $Mdx + Ndy = 0$ erit

$$M = P + Qy \text{ et } N = R,$$

de fiet

$$\left(\frac{dM}{dy}\right) = Q \text{ et } \left(\frac{dN}{dx}\right) = \frac{dR}{dx}.$$

tuatur iam L pro multiplicatore quaesito, sitque

$$dL = pdx + qdy,$$

que huic aequationi satisfieri oportet

$$\frac{Np - Mq}{L} = Q - \frac{dR}{dx} = \frac{Rp - (P + Qy)q}{L}.$$

tan iam sit $Q - \frac{dR}{dx}$ functio ipsius x tantum, pro L quoque functio ipsi
 tantum accipi poterit, ita ut sit $q = 0$, et $dL = pdx$; unde erit:

$$Q - \frac{dR}{dx} = \frac{Rp}{L}, \text{ seu } Qdx - dR = \frac{RdL}{L}$$

ideoque

$$\frac{dL}{L} = \frac{Qdx}{R} - \frac{dR}{R}.$$

Quare integrando habebitur

$$lL = \int \frac{Qdx}{R} - lR,$$

et sumto e pro numero, cuius logarithmus hyperbolicus est unitas, pro

$$L = \frac{1}{R} e^{\int \frac{Qdx}{R}}.$$

Invento autem hoc multiplicatore erit aequatio integralis:

$$\int \frac{Pdx}{R} e^{\int \frac{Qdx}{R}} + y e^{\int \frac{Qdx}{R}} = \text{Const.}$$

$$m = \frac{\gamma\beta}{\alpha\delta - \beta\gamma} = k,$$

crit aequatio integralis

$$lx^{\alpha}y^{\beta} + \frac{1}{k}x^{\gamma k}y^{\delta k} = \text{Const.}$$

COROLLARIUM 5

32. Simili modo si fuerit $m = 0$, seu

$$\alpha(\nu - 1) = \beta(\mu - 1),$$

ob

$$\frac{1}{m}x^{\gamma m}y^{\delta m} = lxy^{\delta},$$

si ponatur $\mu = ak + 1$ et $\nu = \beta k + 1$, unde fit

$$n = \frac{\gamma\beta k - \delta ak}{\alpha\delta - \beta\gamma} = -k,$$

crit huius aequationis

$$\alpha y dx + \beta x dy + \gamma x^{\alpha k} y^{\beta k} dx + \delta x^{\alpha k} y^{\beta k} dy$$

integrale

$$- \frac{1}{k} x^{-\alpha k} y^{-\beta k} + l x^{\gamma} y^{\delta} = \text{Const.}$$

SCHOLION

33. Neque vero huiusmodi resolutio in multiplicatorem reddantur integrabilia, ad omnis generis aequationes. Enim utique potest, ut tota aequatio per quampiam integrabilis evadat, eum tamen nulla eius pars inde superflua. ex quo huic tractationi, qua hic sum usus, non minus

PROBLEMA 4

34. Si proposita sit aequatio differentialis

$$Pdx + Qydx + Rdy = 0$$

ubi P, Q et R donotant functiones quascunque ipsius

parata hac aequatione cum forma $Mdx + Ndy = 0$ erit

$$M = P + Qy \text{ et } N = R,$$

$$\left(\frac{dM}{dy}\right) = Q \text{ et } \left(\frac{dN}{dx}\right) = \frac{dR}{dx}.$$

ur iam L pro multiplicatore quaesito, sitque

$$dL = pdx + qdy,$$

ut aequationi satisfieri oportet

$$Np - \frac{Mq}{L} = Q \quad \frac{dR}{dx} = \frac{Rp - (P + Qy)q}{L}.$$

um sit $Q = \frac{dR}{dx}$ functio ipsius x tantum, pro L quoque functio ipsius x accipi poterit, ita ut sit $q = 0$, et $dL = pdx$; unde erit:

$$Q = \frac{dR}{dx} = \frac{Rp}{L}, \text{ seu } Qdx = dR = \frac{RdL}{L}$$

$$\frac{dL}{L} = \frac{Qdx}{R} = \frac{dR}{R}.$$

integrando habebitur

$$L = \int \frac{Qdx}{R} = LR,$$

nto e pro numero, cuius logarithmus hyperbolicus est unitas, prodit

$$L = \frac{1}{R} e^{\int \frac{Qdx}{R}}.$$

nto autem hoc multiplicatore erit aequatio integralis:

$$\int \frac{Pdx}{R} e^{\int \frac{Qdx}{R}} + ye^{\int \frac{Qdx}{R}} = \text{Const.}$$

35. Si aequatio habeat formam propositam, ea, antequam tractetur, dividi poterit per R , ut hanc formam induat

$$Pdx + Qydx + dy = 0,$$

seu statim assumere licet $R = 1$, quo facto multiplicator erit integralis

$$\int e^{\int Q dx} P dx + e^{\int Q dx} y = \text{Const.}$$

COROLLARIUM 2

36. Si ponatur hoc integrale

$$\int e^{\int Q dx} P dx + e^{\int Q dx} y = z,$$

ita ut z sit functio quaecumque ambarum variabilium, tum vero z nem quaecumque ipsius z ; omnes multiplicatores, qui formam

$$Pdx + Qydx + dy$$

reddunt integrabilem, in hac forma generali $e^{\int Q dx} Z$ continentur.

PROBLEMA 5

37. Si proposita sit aequatio differentialis:

$$Py^n dx + Qydx + Rdy = 0,$$

ubi P , Q et R denotent functiones quascumque ipsius x , inventorem, qui eam reddat integrabilem.

SOLUTIO

Erit ergo $M = Py^n + Qy$ et $N = R$, hincque

$$\left(\frac{dM}{dy}\right) = nPy^{n-1} + Q \quad \text{et} \quad \left(\frac{dN}{dx}\right) = \frac{dR}{dx}.$$

Quare posito multiplicatore quaesito L et

$$dL = p dx + q dy,$$

erit ex ante inventis:

$$\frac{L(p - Py^n q - Qyq)}{L} = nPy^{n-1} + Q - \frac{dR}{dx}.$$

ur $L = Sy^m$, existente S functione ipsius y tantum, erit

$$p = \frac{y^m dS}{dx} \quad \text{et} \quad q = mSy^{m-1},$$

valoribus substitutis, prodibit:

$$\frac{RdS}{Sdx} - mPy^{n-1} - mQ = nPy^{n-1} + Q - \frac{dR}{dx}.$$

aequatio ut subsistere possit, sumi debet $m = -n$, ac fiet

$$\frac{RdS}{Sdx} = (1-n)Q - \frac{dR}{dx}, \quad \text{seu} \quad \frac{dS}{S} = \frac{(1-n)Qdx}{R} - \frac{dR}{R}.$$

cum integrando proveniat

$$S = \frac{1}{R} e^{(1-n) \int \frac{Qdx}{R}},$$

ob $m = -n$, multiplicator quaesitus:

$$L = \frac{y^{-n}}{R} e^{(1-n) \int \frac{Qdx}{R}}$$

aequatio integralis orit

$$\frac{y^{1-n}}{1-n} e^{(1-n) \int \frac{Qdx}{R}} + \int \frac{Pdx}{R} e^{(1-n) \int \frac{Qdx}{R}} = \text{Const.}$$

COROLLARIUM 1

38. Si $n = 0$, habemus casum anto tractatum aequationis

$$Pdx + Qydx + Rdy = 0,$$

ae per multiplicatorem

$$\frac{1}{R} e^{\int \frac{Qdx}{R}}$$

integrabilis redditur; et cuius aequatio integralis est

$$y e^{\int \frac{Qdx}{R}} + \int \frac{Pdx}{R} e^{\int \frac{Qdx}{R}} = \text{Const.}$$

COROLLARIUM 2

39. At sit $n = 1$, ut aequatio differentialis sit:

$$Pydx + Qydx + Rdy = 0$$

$$\frac{Pdx + Qdx}{R} + \frac{dy}{y} = 0,$$

cuius integralis manifesto est

$$\int \frac{(P + Q)dx}{R} + \log y = \text{Const.}$$

SCHOLIUM

40. Cacterum hoc problema ex antecedente facile deducitur enim aequatio differentialis proposita per y^n , ut habebitur:

$$Pdx + Qy^{1-n}dx + Ry^n dy = 0.$$

Ponatur $y^{1-n} = z$, erit $(1-n)y^{-n}dy = dz$, sicque aequatio

$$Pdx + Qzdx + \frac{1}{1-n}Rdz = 0,$$

quae cum aequatione problematis praecedentis convenit. Cum aequationes referendae sint ad eam, quo altera variabilis unam dimensionem ascendit, hunc methodo hae per multiplicamus. Pergo itaque ad alterum genus aequationum differentialium, quas etiam hac methodo tractari posse constat. Ad hoc quo natura functionum homogeneorum continetur, praemittam quidem operationem ex primis principiis potere volumus.

LEMMA

41. Si V fuerit functio homogenea, in qua binis variabilibus x dimensiones constituent, eius differentiale

$$dV = Pdx + Qdy$$

ita erit comparatum, ut sit¹⁾

$$Px + Qy = nV.$$

DEMONSTRATIO

Ponatur $y = xz$, et functio V induit huiusmodi formam quapiam functione ipsius z tantum. Hinc ergo erit

1) Cf. Commentationem 41 huius voluminis, § 22–23, p. 48.

est, ut sit

$$nx^{n-1}Z = P + Qz,$$

que multiplicando:

$$nx^n Z : nV :: Px + Qxz :: Px + Qy,$$

$$Qy :: nV.$$

COROLLARIUM 1

ergo habemus duas aequationes:

$$dV = Pdx + Qdy \text{ et } nV = Px + Qy,$$

functiones P et Q definiri poterunt; reperietur enim:

$$P = \frac{y dV - nV dy}{y dx - x dy} \text{ et } Q = \frac{nV dx - x dV}{y dx - x dy}.$$

COROLLARIUM 2

Si ergo V est functio homogenea n dimensionum, toties eb

$$P :: \left(\frac{dV}{dx} \right) \text{ et } Q :: \left(\frac{dV}{dy} \right)$$

$$\left(\frac{dV}{dx} \right) :: \frac{y dV - nV dy}{y dx - x dy} \text{ et } \left(\frac{dV}{dy} \right) :: \frac{nV dx - x dV}{y dx - x dy},$$

nam est, in his fractionibus differentialia se mutuo tellere, seu utrum-
torem fore per $y dx - x dy$ divisibilem.

PROBLEMA 6

proposita aequatione differentiali

$$Mdx + Ndy = 0,$$

et N sint functiones homogeneae ipsarum x et y , eiusdem ambae
m numeri, invenire multiplicatorem, qui eam aequationem reddat

Sit n numerus dimensionum, utrique functioni M et N conv
que per paragraphum praecedentem

$$\left(\frac{dM}{dy}\right) = \frac{nMdx - x dM}{ydx - xdy} \quad \text{et} \quad \left(\frac{dN}{dx}\right) = \frac{y dN - nNdy}{ydx - xdy}$$

ideoque

$$\left(\frac{dM}{dy}\right) - \left(\frac{dN}{dx}\right) = \frac{n(Mdx + Ndy) - x dM - y dN}{ydx - xdy}.$$

Jam facile colligere licet dari multiplicatorem, qui etiam sit functio
ipsarum x et y . Sit ergo L talis functio homogenea m dimensionu
in § 19 ponatur

$$dL = Pdx + Qdy,$$

crit [§ 42]

$$P = \frac{y dL - m L dy}{ydx - xdy} \quad \text{et} \quad Q = \frac{m L dx - x dL}{ydx - xdy}$$

hincque, cum esse oporteat per § 19

$$\frac{NP - MQ}{L} = \left(\frac{dM}{dy}\right) - \left(\frac{dN}{dx}\right),$$

obtinebitur utrinque per $ydx - xdy$ multiplicando:

$$\frac{Ny dL - m L N dy - m L M dx + M x dL}{L} = n(Mdx + Ndy) - x dM$$

unde elicitur:

$$\frac{dL}{L} = \frac{(m + n)(Mdx + Ndy) - x dM - y dN}{Mx + Ny},$$

quae formula manifesto fit integrabilis posito $m + n = -1$, qu

$$dL = -L(Mx + Ny).$$

Quam ob rem multiplicator quositus habebitur

$$L = \frac{1}{Mx + Ny}.$$

COROLLARIUM I

45. Proposita igitur aequatione differentiali homogenea Mdx
ea facillime ad integrabilitatem reducetur, propterea quod formu

s, cuius integrale, per methodum supra traditam inventum, dabit integralem quaesitam.

COROLLARIUM 2

casu tantum incommodum oritur, ubi fit $Mx + Ny = 0$, veluti aequatione $ydx + xdy = 0$, quae dividi deberet per

$$xy \text{ --- } xy = 0 \cdot xy.$$

is divisoris multipulum quodcumque aeque satisfacit, divisor xy sufficit, quemadmodum per se est perspicuum.

SCHOLION

facissima est methodus, qua sagacissimus *Ioh. Bernoullius* olim functiones differentiales homogeneas ad separabilitatem variabilium reducit. Proposita scilicet huiusmodi aequatione

$$Mdx + Ndy = 0,$$

si N sint functiones homogeneae n dimensionum, ponere iubet facto functiones M et N huiusmodi formas induent, ut sit

$$M = x^n U \quad \text{et} \quad N = x^n V,$$

U et V functionibus ipsius x tantum. Aequatio ergo proposita reducitur in hanc:

$$Udx + Vdy = 0.$$

Si $dy = xdx + xdu$, habebimus

$$Udx + Vx dx + Vx du = 0,$$

U + Vx divisum fit separabilis, seu hac forma

$$\frac{(U + Vx)dx + Vx du}{x(U + Vx)}$$

At est

$$(U + Vx)dx + Vx du = \frac{1}{x^n} (Mdx + Ndy)$$

inventa, hinc methodus hactenus tradita, quae ad duo tantum genera adhuc est applicata, non mediocriter amplificari poterit.

SCHOLION

non tamen, nisi ad specialissima exempla descendere velimus, differentiales, quarum integralia completa assignare licet, ad primum reducuntur. Ac primo quidem occurrunt aequationes primi gradus in hac forma contentae

$$dx (a + \beta x + \gamma y) + dy (\delta + \varepsilon x + \zeta y) = 0,$$

quae ad homogeneas revocantur, etiam hac methodo per multiplicationem potuerunt. Deinde memoratu digna est haec forma

$$dy + P y dx + Q y y dx = R dx,$$

in qua unus valor singularis satisfaciens, ex eo integrale completum quo his casibus multiplicatores idoneos assignare licebit. Tertio memorantur casus huius aequationis

$$dy + y y dx = a x^m dx,$$

quae Riccati dictae, quibus ea ad separabilitatem reduci potest. Denique memorantur casus huius aequationis

$$y dy + P y dx = Q dx,$$

quae integrabiles, ad multiplicatorum investigationem sunt accommodatae. Nova patefiet via ex data multiplicatorum forma eas aequationes in integrabiles per eos fiant integrabiles, unde fortasse haud spernenda elementa haurire licebit.

PROBLEMA 8

Investigare aequatione differentiali primi gradus:

$$(a + \beta x + \gamma y) dx + (\delta + \varepsilon x + \zeta y) dy = 0,$$

quae multiplicatores, qui eam reddant integrabilem.

Reducatur haec aequatio ad homogeneitatem ponendo:

$$x = t + f \quad \text{et} \quad y = u + g,$$

ut prodeat

$$(a + \beta f + \gamma g + \beta t + \gamma u) dt + (\delta + \varepsilon f + \zeta g + \varepsilon t + \zeta u) du$$

quae posito

$$a + \beta f + \gamma g = 0 \quad \text{et} \quad \delta + \varepsilon f + \zeta g = 0,$$

unde quantitates f et g determinantur, utique fit homogenea, scilicet

$$(\beta t + \gamma u) dt + (\varepsilon t + \zeta u) du = 0;$$

ideoque per multiplicatorem

$$\frac{1}{\beta t t + (\gamma + \varepsilon) t u + \zeta u u}$$

integrabilis redditur. Hinc inventis litteris f et g aequatio proposita evadet, si dividatur per

$$\beta (x - f)^2 + (\gamma + \varepsilon) (x - f) (y - g) + \zeta (y - g)^2,$$

seu per

$$\begin{aligned} \beta x x + (\gamma + \varepsilon) x y + \zeta y y - (2\beta f + \gamma g + \varepsilon g) x - (2\zeta g + \gamma f \\ + \beta f f + (\gamma + \varepsilon) f g + \zeta g g. \end{aligned}$$

Cum autem sit

$$f = \frac{a\zeta - \gamma\delta}{\gamma\varepsilon - \beta\zeta} \quad \text{et} \quad g = \frac{\beta\delta - a\varepsilon}{\gamma\varepsilon - \beta\zeta},$$

prodibit divisor quaesitus:

$$\begin{aligned} \beta x x + (\gamma + \varepsilon) x y + \zeta y y + \frac{a\gamma\delta - a a \zeta + a \delta \varepsilon - \beta \delta \delta}{\gamma \varepsilon - \beta \zeta} \\ + \frac{-2 a \beta \zeta + \beta \gamma \delta - \beta \delta \varepsilon + a \gamma \varepsilon + a \varepsilon \varepsilon}{\gamma \varepsilon - \beta \zeta} x + \frac{-2 \beta \delta \zeta + a \varepsilon \zeta - a \gamma \zeta + \gamma \delta}{\gamma \varepsilon - \beta \zeta} y \end{aligned}$$

Invento autem uno divisore, seu multiplicatore, ex eo roperientur possibiles.

COROLLARIUM I

53. Forma ergo divisoris, per quem aequatio differentialis

$$(a + \beta x + \gamma y) dx + (\delta + \varepsilon x + \zeta y) dy = 0$$

integrabilis, est

$$\beta x x + (\gamma + \varepsilon) y x + \zeta y y + A x + B y + C,$$

ates A, B, C supra sunt definitae.

COROLLARIUM 2

um divisor inventus etiam satisfaciat, si per $\gamma \varepsilon - \beta \zeta$ multiplicetur,
4, quo $\beta \zeta = \gamma \varepsilon$, divisorem fore

$$+ \beta \gamma \delta - \alpha \beta \zeta) x + (\gamma \gamma \delta - \alpha \gamma \zeta + \alpha \varepsilon \zeta - \beta \delta \zeta) y + \alpha \gamma \delta - \alpha \alpha \zeta + \alpha \delta \varepsilon - \beta \delta \delta$$

o $\beta = m f, \quad \gamma = n f, \quad \varepsilon = m g, \quad \zeta = n g,$ abit in

$$\delta f) (m g - n f) x + n (\alpha g - \delta f) (m g - n f) y + (\alpha g - \delta f) (\delta m - \alpha n).$$

COROLLARIUM 3

Quare si aequatio proposita fuerit huiusmodi:

$$[\alpha + f(mx + ny)] dx + [\delta + g(mx + ny)] dy = 0,$$

tur integrabilis, si dividatur per

$$(m g - n f) (m x + n y) + \delta m - \alpha n$$

$$m x + n y + \frac{\delta m - \alpha n}{m g - n f}.$$

erit $m g - n f = 0$, aequatio proposita iam ipsa est integrabilis.

PROBLEMA 9

. Proposita hac aequatione differentiali:

$$dy + P y dx + Q y y dx + R dx = 0,$$

Q et R sint functiones ipsius x tantum, si constet, huic aequationi satis-
 $y = v$, existente v functione ipsius x , invenire multiplicatores, qui istam
tionem reddant integrabilem.

$$dv + Pvdx + Qvvdz + Rdx = 0;$$

si ergo ponatur $y = v + \frac{1}{z}$, habebitur

$$-\frac{dz}{zz} + \frac{Pdx}{z} + \frac{2Qvdx}{z} + \frac{Qdz}{zz} = 0$$

sive

$$dz - (P + 2Qv)zdx - Qdz = 0,$$

quae integrabilis redditur per multiplicatorem

$$e^{\int (P + 2Qv)dx}.$$

Hic ergo multiplicator per zz multiplicatus conveniet aequationem

Cum ergo sit $z = \frac{1}{y-v}$ multiplicator aequationem propositam reddens, erit:

$$\frac{1}{(y-v)^2} e^{-\int (P + 2Qv)dx}.$$

Sit brevitatis gratia

$$e^{\int (P + 2Qv)dx} = S.$$

Quia aequationis

$$dz - (P + 2Qv)zdx - Qdz = 0$$

integrale est

$$Sz - \int Q S dx = \text{Const.},$$

omnes multiplicatores quaesiti continebuntur in hac forma:

$$\frac{S}{(y-v)^2} \text{ funct. } \left(\frac{S}{y-v} - \int Q S dx \right),$$

ubi per hypothosin v est functio cognita ipsius x , ideoque etiam

COROLLARIUM I

57. Multiplicator ergo, qui primum se obtulit, est

$$\frac{S}{(y-v)^2},$$

tum vero etiam multiplicator erit

$$\frac{S}{S(y-v) - (y-v)^2 \int Q S dx},$$

COROLLARIUM 2

Si enim S est quantitas exponentialis, fieri potest, ut $\int Q S dx$ huiusmodi ST' induat existente T' functione algebraica, quo casu multiplicator

$$\frac{1}{y-v} - \frac{1}{(y-v)^2 T'} = \frac{1}{(y-v)(1 - T'y - T'v)}$$

algebraicus, quod in priori forma fieri nequit.

COROLLARIUM 3

In his duobus casibus multiplicator sit fractio, in cuius solum numeratore variabilis y ingreditur, ibique ultra quadratum non aascendat, sed alii huiusmodi multiplicatores exhiberi possunt: Sit enim $\frac{S}{(y-v)^2}$, et fractionis $\frac{S}{(y-v)^2}$ denominatorem multiplicare licebit per

$$A + B\left(\frac{S}{y-v} - V\right) + C\left(\frac{S}{y-v} - V\right)^2,$$

generatior multiplicatoris forma:

$$\frac{S}{(y-v)^2} + BS(y-v) - BV(y-v)^2 + CSS - 2CSV(y-v) + CVV(y-v)^2$$

$$\frac{S}{(2Av - BS - 2BVv + 2CSV + 2CVVv)y + Avv - BSv - BVvv + CSS + 2CSVv + CV^3v^2}$$

COROLLARIUM 4

Si ergo haec formula

$$\frac{dy + Pydx + Qyydx + Rdx}{Lyy + My + N}$$

integrabilis, denominator ita debet esse comparatus, ut sit

$$A - BV + CVV, SM = S(B - 2CV) - 2v(A - BV + CVV)$$

et $V = \int Q S dx$.

PROBLEMA 10

61. Proposita aequatione differentiali praecedente:

$$dy + Pydx + Qyydx + Rdx = 0$$

invenire functiones L , M et N ipsius x , ut ea per formulam

$$Lyy + My + N$$

divisa fiat integrabilis.

SOLUTIO

Cum igitur integrabilis esse debeat haec formula:

$$\frac{dy + dx(Py + Qyy + R)}{Lyy + My + N},$$

per proprietatem generalem esse oportet, postquam per

$$(Lyy + My + N)^2$$

multiplicaverimus:

$$-\frac{yy dL}{dx} - \frac{y dM}{dx} - \frac{dN}{dx} = -QMyy - 2RLy + N$$

Undo pro determinatione functionum L , M et N has consequimur

$$\text{I. } dL = PLdx - QMdx$$

$$\text{II. } dM = 2RLdx - 2QNdx$$

$$\text{III. } dN = RMdx - PNdx,$$

ex quarum prima deducimus:

$$M = \frac{PL}{Q} - \frac{dL}{Qdx}$$

et ex secunda:

$$N = \frac{RL}{Q} - \frac{dM}{2Qdx},$$

qui valores pro M et N in tertia substituti, dant:

$$dN = \frac{PdM}{2Q} - \frac{RdL}{Q}.$$

ut sit, sumto differentiali dx constante,

$$dM = \frac{PdL + LdP}{Q} - \frac{PLdQ}{QQ} - \frac{ddL}{Qdx} + \frac{dQdL}{QQdx},$$

$$= \frac{RL}{Q} - \frac{PdL}{2QQdx} - \frac{LdP}{2QQdx} + \frac{PLdQ}{2Q^3dx} + \frac{ddL}{2QQdx^2} - \frac{dQdL}{2Q^3dx^2}$$

$$= \frac{PPdL}{2QQ} + \frac{PLdP}{2QQ} - \frac{PPLdQ}{2Q^3} - \frac{PddL}{2QQdx} + \frac{PdQdL}{2Q^3dx} - \frac{RdL}{Q},$$

illius differentiali debet aequari, unde fit:

$$\begin{aligned} &QQd^3L - 3QdQddL - PPQQdLdx^2 - 2QQdPdLdx \\ &3dQ^2dL + 2PQdQdLdx - QdLddQ + 4Q^3RdLdx^2 \\ &PQQdLdPdx^2 + PPQLdQdx^2 - QQLdxdLdP + PQLdxdLdQ \\ &3QLdPdQdx - 3PLdQ^2dx + 2Q^3LdRdx^2 - 2Q^2RLdQdx^2. \end{aligned}$$

in aequatio si per $\frac{L}{Q^3}$ multiplicetur, integrari poterit, eritque eius

$$\frac{ddL}{Q^3} - \frac{LdLdQ}{Q^3} - \frac{dL^2}{2QQ} - \frac{PPLLdx^2}{2QQ} - \frac{LLdPdx}{QQ} + \frac{PLLdQdx}{Q^3} + \frac{2RLdLdx^2}{Q},$$

ne formam abit:

$$\begin{aligned} dx^2 = &2QLddL - 2LdLdQ - QdL^2 - PPQLLdx^2 - 2QLLdPdx \\ &+ 2PLLdQdx + 4QQRLLdx^2, \end{aligned}$$

siatur $L = zz$, aequatio induet hanc formam:

$$4Qddz - 4dQdz - z(PPQdx^2 + 2QdPdx - 2PdQdx - 4QQRdx^2),$$

COROLLARIUM 1

noties ergo per problema praecedens valor ipsius L assignari potest, aequatio differentialis tertii ordinis hic inventa, et ea secundi ordinis, ad hanc reduci, generaliter resolvi poterit: quae resolutio, cum alias foret, probe est notanda.

COROLLARIUM 2

scilicet si v fuerit eiusmodi functio ipsius x , quo loco y posita, satisfactionem

statuaturque $V = \int Q S dx$, quo facto erit pro nostra acq
 tertii ordinis

$$L = \frac{A - BV + CVV}{S},$$

qui valor cum tres constantes arbitrarias complectatur, a
 tionis integrale completum.

COROLLARIUM 3

63. Si sit $P = 0$, $Q = 1$ et R functio quaecunque
 differentialis tertii gradus hanc accipiet formam:

$$0 = d^3L + 4RdLdx^2 + 2LdRdx^2,$$

pro cuius ergo integrali completo inveniendo, quaeratur pr
 quae sit $= v$, quae satisfaciat huic acquationi

$$dv + vvd x + Rdx = 0;$$

tum ponatur

$$V = \int e^{+2\int v dx} dx,$$

eritque

$$L = (A - BV + CVV) e^{+2\int v dx}.$$

COROLLARIUM 4

64. Idem ergo integrale satisfaciet huic acquationi
 gradus:

$$2Edx^2 = 2LddL - dL^2 + 4RLdLdx^2$$

et, posito $L = zz$, etiam huic:

$$\frac{Edx^2}{2z^3} = ddz + Rzdx^2,$$

pro qua itaque est

$$z = e^{+\int v dx} \sqrt{(A - BV + CVV)}.$$

Omnino animadverti meretur haec integratio, quippe quae ex aliis
s vix quidem praestari potest. Hinc autem adipiscimur¹⁾ integrationem
eam sequentis aequationis differentio-differentialis satis late patentis:

$$ddz + Sdx dz + Tz dx^2 = \frac{E dx^2}{z^3} e^{-2 \int S dx}.$$

nempe quaeratur valor ipsius v ex hac aequatione differentiali primi

$$dv + vvdz + Svdx + Tdx = 0,$$

vento ponatur brevitatis ergo

$$V = \int e^{-2 \int v dz - \int S dx} dx$$

$$z = e^{\int v dx} \sqrt{(A + BV + CVV)},$$

o constantes arbitrariae A, B, C ita accipiantur, ut sit

$$AC - \frac{1}{4}BB = E,$$

adhuc duae constantes arbitrio nostro relinquuntur, uti natura inte-
nis completae postulat.

EXEMPLUM 1

6. *Proposita sit haec aequatio differentialis*

$$dy + ydx + yydx - \frac{dx}{x} = 0,$$

multiplatores, qui eam reddant integrabilem, investigari oporteat.

Erit ergo, Problema 9 huc transferendo,

$$P = 1, Q = 1 \text{ et } R = -\frac{1}{x},$$

uia aequationi satisfacit valor $y = \frac{1}{x}$, erit $v = \frac{1}{x}$. Quare fiet

$$S = e^{-\int (1 + \frac{2}{x}) dx} = \frac{1}{xx} e^{-x}$$

1) Si in formulis § 63 et 64 ponuntur

$$ze^{\int \frac{S}{2} dx} \text{ loco } z, v + \frac{S}{2} \text{ loco } v \text{ et } T = \frac{dS}{2dx} + \frac{S^2}{4} + R.$$

Hunc autem porro multiplicare licet per functionem quae
formae

$$e^{-x} \frac{1}{x(xy-1)} = \int e^{-x} \frac{dx}{xx};$$

cum vero haec forma integrari nequeant, alii multiplicatores
nequeunt. Ob primum ergo integrabilis est haec forma:

$$e^{-x} \frac{1}{(xy-1)^2} \left(dy + ydx + yydx - \frac{dx}{x} \right),$$

cuius, si x capitur constans, integrale est

$$\frac{-e^{-x}}{x(xy-1)} + X,$$

quae differentiata, posito y constante, praebet

$$\frac{e^{-x} dx (xxy + 2xy - x - 1)}{xx(xy-1)^2} + dX,$$

quod aequari debet alteri membro

$$\frac{e^{-x}}{(xy-1)^2} \left(ydx + yydx - \frac{dx}{x} \right),$$

unde fit

$$dX = \frac{e^{-x} dx}{xx(xy-1)^2} (xxyy - 2xy + 1) = e^{-x} \frac{dx}{x}$$

sicque integrale completum nostrae aequationis est

$$\frac{-e^{-x}}{x(xy-1)} + \int e^{-x} \frac{dx}{xx} = \text{Const.}$$

EXEMPLUM 2

67. Invenire multiplicatores idoneos, qui reddant hanc
integrabilem¹⁾:

1) Vido notam 2 p. 300.

us singularis huius aequationi satisfaciens est

$$y = \frac{k + \gamma x}{a + \beta x + \gamma x x} = v$$

stante

$$k = \frac{1}{2}\beta \pm V(\frac{1}{4}\beta\beta - \alpha\gamma + a).$$

nunc sit $P = 0$ et $Q = 1$, erit

$$S = e^{\int \frac{2kdx + 2\gamma x dx}{a + \beta x + \gamma x x}}$$

posito brevitatis gratia

$$\pm V(\frac{1}{4}\beta\beta - \alpha\gamma + a) = \frac{1}{2}n$$

erit

$$S = \frac{1}{a + \beta x + \gamma x x} e^{\int \frac{ndx}{a + \beta x + \gamma x x}}$$

$$\int S dx = -\frac{1}{n} e^{\int \frac{ndx}{a + \beta x + \gamma x x}}.$$

multiplicator ergo primus inventus est

$$e^{\int \frac{ndx}{a + \beta x + \gamma x x}} \cdot \frac{a + \beta x + \gamma x x}{((a + \beta x + \gamma x x)y - k - \gamma x)^2},$$

qui porro duci potest in functionem quancunque huius quantitatis

$$e^{\int \frac{ndx}{a + \beta x + \gamma x x}} \left(\frac{1}{(a + \beta x + \gamma x x)y - k - \gamma x} + \frac{1}{n} \right).$$

invenitur ergo in

$$e^{\int \frac{ndx}{a + \beta x + \gamma x x}} \cdot \frac{(a + \beta x + \gamma x x)y - k - \gamma x}{(a + \beta x + \gamma x x)y + n - k - \gamma x}$$

prohibet multiplicator algebraicus:

$$\frac{a + \beta x + \gamma x x}{((a + \beta x + \gamma x x)y - k - \gamma x)((a + \beta x + \gamma x x)y + n - k - \gamma x)},$$

qui reducitur ad hanc formam:

$$= e^{-x} \frac{1}{(xy-1)^2}.$$

Hunc autem porro multiplicare licet per functionem quavis formae

$$e^{-x} \frac{1}{x(xy-1)} = \int e^{-x} \frac{dx}{xx};$$

cum vero haec forma integrari nequeat, alii multiplicatores inveniendi nequeunt. Ob primum ergo integrabilis est haec forma:

$$e^{-x} \frac{1}{(xy-1)^2} \left(dy + ydx + yydx - \frac{dx}{x} \right),$$

cuius, si x capitur constans, integrale est

$$\frac{-e^{-x}}{x(xy-1)} + X,$$

quae differentiata, posito y constante, praebet

$$\frac{e^{-x} dx (xxy + 2xy - x - 1)}{xx(xy-1)^2} = dX,$$

quod aequari debet alteri membro

$$\frac{e^{-x}}{(xy-1)^2} \left(ydx + yydx - \frac{dx}{x} \right),$$

unde fit

$$dX = \frac{e^{-x} dx}{xx(xy-1)^2} (xxyy - 2xy + 1) = e^{-x} \frac{dx}{xx};$$

sicque integrale completum nostrae aequationis est

$$\frac{-e^{-x}}{x(xy-1)} + \int e^{-x} \frac{dx}{xx} = \text{Const.}$$

EXEMPLUM 2

67. Invenire multiplicatores idoneos, qui reddant hanc integrabilem¹⁾:

1) Vide notam 2 p. 300.

$$S = e^{-\int \frac{\alpha k dx + 2\gamma x dx}{\alpha + \beta x + \gamma x x}}$$

ita brevitatis gratia

$$+ 1 \left(\frac{1}{\alpha + \beta x + \gamma x x} \right) = \frac{1}{2} n$$

$$S = \frac{1}{\alpha + \beta x + \gamma x x} e^{-\int \frac{\alpha dx}{\alpha + \beta x + \gamma x x}}$$

$$\int S dx = \frac{1}{n} e^{-\int \frac{\alpha dx}{\alpha + \beta x + \gamma x x}},$$

hinc ergo primum inventus est

$$e^{-\int \frac{\alpha dx}{\alpha + \beta x + \gamma x x}} = \frac{\alpha + \beta x + \gamma x x}{((\alpha + \beta x + \gamma x x)y - k - \gamma x)^a},$$

ergo duci potest in functionem quaecunque huius quantitatis

$$e^{-\int \frac{\alpha dx}{\alpha + \beta x + \gamma x x}} = \frac{1}{((\alpha + \beta x + \gamma x x)y - k - \gamma x)^a} \left(\frac{1}{n} \right),$$

hinc ergo in

$$e^{-\int \frac{\alpha dx}{\alpha + \beta x + \gamma x x}} = \frac{(\alpha + \beta x + \gamma x x)y - k - \gamma x}{((\alpha + \beta x + \gamma x x)y - k - \gamma x)^a}$$

erodit multiplicator algebraicus:

$$((\alpha + \beta x + \gamma x x)y - k - \gamma x) \left((\alpha + \beta x + \gamma x x)y - k - \gamma x \right)^{a-1}$$

reducitur ad hanc formam:

$$\frac{1}{(a + \beta x + \gamma x x) \left(y - \frac{2\gamma x + \beta + 1(\beta\beta - 4a\gamma + 4a)}{2(a + \beta x + \gamma x x)} \right) \left(y - \frac{2\gamma x + \beta - 1}{2(a + \beta x + \gamma x x)} \right)}$$

Aequationis autem integrale complotum est

$$e^{-\int \frac{ndx}{a + \beta x + \gamma x x}} \frac{(a + \beta x + \gamma x x) y + n - k - \gamma x}{(a + \beta x + \gamma x x) y - k - \gamma x} = C$$

existente $n = \sqrt{(\beta\beta - 4a\gamma + 4a)}$ et $k = \frac{\beta + n}{2}$.

Ex quo aequatio integralis completa erit

$$e^{-\int \frac{ndx}{a + \beta x + \gamma x x}} \cdot \frac{2(a + \beta x + \gamma x x) y + n - \beta - 2\gamma x}{2(a + \beta x + \gamma x x) y - n - \beta - 2\gamma x} =$$

cuius indoles est manifesta, dummodo

$$n = \sqrt{(\beta\beta - 4a\gamma + 4a)}$$

sit numerus realis.

Quodsi autem valor ipsius n sit imaginarius, puta $n =$

$$e^{p\sqrt{-1}} = \cos. p + \sqrt{-1} \sin. p,$$

aequatio integralis ita ad realitatem produci potest. Sit

$$-m \int \frac{dx}{a + \beta x + \gamma x x} = p \quad \text{et} \quad 2(a + \beta x + \gamma x x) y - \beta$$

eritque ea:

$$(\cos. p + \sqrt{-1} \sin. p) \cdot \frac{q + m\sqrt{-1}}{q - m\sqrt{-1}} = \text{Const.} = A +$$

hinc fit:

$$q \cos. p - m \sin. p + (m \cos. p + q \sin. p) \sqrt{-1} = Aq + Bm +$$

aequentur scorsim membra realia et imaginaria:

$$q \cos. p - m \sin. p = Aq + Bm, \quad m \cos. p + q \sin. p$$

quo duae aequationes congruunt, si capiatur $AA + BB$ constans arbitraria $A = \cos. \theta$, ut sit $B = \sin. \theta$ et casu, quo $= m\sqrt{-1}$, aequatio realis erit

$$q \cos. p - m \sin. p = q \cos. \theta + m \sin. \theta \quad \text{seu} \quad q = \frac{m(\sin. p + \sin. \theta)}{\cos. p - \cos. \theta}$$

$$dy + y y dx + \frac{m}{4(a + \beta x + \gamma x x)^2} = 0,$$

$$p = \int \frac{-m dx}{a + \beta x + \gamma x x},$$

alis completa est

$$2(a + \beta x + \gamma x x) y = \beta + 2\gamma x + m \cot \frac{\theta - p}{2}$$

$$y = \frac{\frac{1}{2}\beta + \gamma x + \frac{1}{2}m \cot \frac{\theta - p}{2}}{a + \beta x + \gamma x x},$$

-- ζ , et habebitur

$$y = \frac{\frac{1}{2}\beta + \gamma x + \frac{1}{2}m \tanh \frac{\zeta - p}{2}}{a + \beta x + \gamma x x}.$$

u notandum est, integralo speciale, ex quo haec omnia deduxi-
minarium, quo tamen non obstante inde integrale completum in-
libere licuit.

EXEMPLUM 3

ita aequatione Riccatiana

$$dy + y y dx - ax^m dx = 0,$$

ponentis m , quibus eam separare licet, invenire multiplicatores

valor aequationi satisfaciens, ut cum sit

$$P = 0, Q = 1 \text{ et } R = -ax^m,$$

ultiplicator, aequationem integrabilem reddens,

$$e^{-2\int v dx} \frac{1}{(y - v)^2},$$

equatio multiplicetur, integralo completum fit

$$e^{-2\int v dx} \frac{1}{y - v} - \int e^{-2\int v dx} dx = \text{Const.}$$

Hinc si ponatur

$$\int e^{-2\int v dx} dx = V,$$

omnes multiplicatores in hac forma

$$\frac{1}{Ly + My + N}$$

contenti obtinebuntur [§ 60], si capiatur:

$$\begin{aligned} L &= e^{2\int v dx} (A - BV + CVV) \\ M &= B - 2CV - 2ve^{2\int v dx} (A - BV + CVV) \\ N &= Ce^{-2\int v dx} - v(B - 2CV) + vve^{2\int v dx} (A - BV) \end{aligned}$$

Verum hic valor ipsius L simul est integrale completum huius differentialis tertii gradus:

$$0 = d^3L - 4ax^m dL dx^2 - 2maLx^{m-1} dx^3$$

hincque etiam huius secundi gradus:

$$E dx^2 = 2L dL - dL^2 - 4aLLx^m dx^2$$

existente

$$E = 4AC - BB.$$

SCHOLION

69. Re attentius perpensa aequationem differentialem tota methodo directa resolvere, eiusque integrale completum idem assignatum, elici posse deprehendi. Sit enim proposita haec aequatio

$$d^3L + 4R dL dx^2 + 2L dR dx^2 = 0,$$

ubi R sit functio quaecunque ipsius x , sumto differentiali dL quaere functionem ipsius x , per quam ista aequatio multiplicata integrabilis. Sit S ista functio, et aequationis

$$S d^3L + 4SR dL dx^2 + 2SL dR dx^2 = 0$$

integrale erit

$$S ddL - dS dL + L(ddS + 4SR dx^2) = 2C dx^3$$

do sit

$$d^3S + 2SdRdx^2 + 4RdSdx^2 = 0.$$

scilicet quemvis valorem particulariter satisfaciendum sumsisse. At quatio, per S multiplicata, neglecta constanta, dat integrale:

$$SddS - \frac{1}{2}dS^2 + 2SSRdx^2 = 0.$$

er $S = e^{2\int vdx}$, eritque

$$2dv + 2vvdv + 2Rdx = 0,$$

negotium huc rodit, ut pro v saltim valor particularis investigetur, qui fiat huic aequationi differentiali primi gradus:

$$dv + vvdv + Rdx = 0,$$

igitur tanquam concessum assumo. Hinc nostra aequatio semel integrata ob $S = e^{2\int vdx}$,

$$ddL - 2vdx dL + L(2dvdx + 4vvdx^2 + 4Rdx^2) = 2Ce^{-2\int vdx}dx^2.$$

igitur, ob

$$Rdx = -dv - vvdv,$$

mus

$$ddL - 2vdx dL - 2Ldx dv = 2Ce^{-2\int vdx}dx^2,$$

integrale manifestum est:

$$dL - 2Lvdx = Bdx + 2Cdx \int e^{-2\int vdx}dx$$

per $e^{-2\int vdx}$ donum multiplicando integrale, prodibit

$$e^{-2\int vdx}L = A + B \int e^{-2\int vdx}dx + 2C \int e^{-2\int vdx}dx \int e^{-2\int vdx}dx.$$

re si brevitatis gratia ponatur $\int e^{-2\int vdx}dx = V$, habebimus

$$L = e^{2\int vdx} (A + BV + 2CVV)$$

sus uti antea invenimus.

PROBLEMA 11

70. Proposita aequatione Riccati

$$dy + ydy = ax^m dx,$$

invenire eius integralia particularia, casibus, quibus ea separabilis existit¹⁾.

H. D.

1) Vide notam 1 p. 17.

$$xy + ygx - cex^{-2n} = 0.$$

Cum enim quaestio circa integralia particularia versetur, nihil interest, ea sint realia, nec ne. Quo autem facilius, et una quasi operatione, hos quibus y per functionem ipsius x exprimere licet, eliciamus: statuamus

$$y = cx^{-2n} + \frac{dz}{zdx}$$

et sumto dx constante, nanciscemur hanc aequationem differentialem s gradus:

$$-2ncx^{-2n-1}dx + \frac{ddz}{zdx} + \frac{2cx^{-2n}dz}{z} = 0,$$

seu

$$\frac{ddz}{dx^2} + \frac{2cdz}{x^{2n}dx} - \frac{2ncz}{x^{2n+1}} = 0,$$

cuius valor fingatur:

$$z = Ax^n + Bx^{3n-1} + Cx^{5n-2} + Dx^{7n-3} + Ex^{9n-4} + \text{etc.},$$

quo debite substituto obtinebimus:

$$\begin{aligned} 0 = & n(n-1)Ax^{n-2} + (3n-1)(3n-2)Bx^{3n-3} + (5n-2)(5n-3)Cx^{5n-4} \\ & + 2ncAx^{n-1} + 2(3n-1)cB + 2(5n-2)cC + 2(7n-3)cD + \dots \\ -2ncA & \quad -2ncB \quad -2ncC \quad - \dots \end{aligned}$$

unde coefficientes ficti ita determinantur:

$$\begin{aligned} 2(2n-1)cB + n(n-1)A &= 0, & B &= \frac{-n(n-1)A}{2(2n-1)c} \\ 2(4n-2)cC + (3n-1)(3n-2)B &= 0, & C &= \frac{-(3n-1)(3n-2)B}{4(2n-1)c} \\ 2(6n-3)cD + (5n-2)(5n-3)C &= 0, & D &= \frac{-(5n-2)(5n-3)C}{6(2n-1)c} \\ & & & \text{etc.} \end{aligned}$$

Statim igitur atque unus coefficientis evanescit, sequentes simul emnes eunt, id quod evenit his casibus:

$$\begin{aligned} n &= 0, \quad n = \frac{1}{3}, \quad n = \frac{2}{5}, \quad n = \frac{3}{7}, \quad \text{etc.} \\ n &= 1, \quad n = \frac{2}{3}, \quad n = \frac{3}{5}, \quad n = \frac{4}{7}, \quad \text{etc.} \end{aligned}$$

$$n = \frac{i}{2i \pm 1},$$

aequationis exhiberi potest. Erit enim

$$y = cx^{-2n} + \frac{dz}{z dx},$$

$$= Ax^n + Bx^{3n-1} + Cx^{5n-2} + Dx^{7n-3} + Ex^{9n-4} + \text{etc.}$$

hic valor particularis ipsius y :

$$cx^{-2n} + \frac{nAx^{n-1} + (3n-1)Bx^{3n-2} + (5n-2)Cx^{5n-3} + \text{etc.}}{Ax^n + Bx^{3n-1} + Cx^{5n-2} + \text{etc.}}$$

COROLLARIUM 1

Si ergo iste valor particularis ipsius y vocetur v , erit aequationis multiplicator idoneus

$$= e^{-2\int v dx} \cdot \frac{1}{(y-v)^2}.$$

ur

$$\int e^{-2\int v dx} dx = V,$$

et $C = 0$, erit alius factor simplicior [§ 68]

$$\frac{1}{e^{2\int v dx} V y y - (1 + 2ve^{2\int v dx} V) y + v + vve^{2\int v dx} V}.$$

COROLLARIUM 2

est

$$\int v dx = \frac{-c}{(2n-1)x^{2n-1}} + l(Ax^n + Bx^{2n-1} + Cx^{5n-2} + \text{etc.}),$$

$$e^{-2\int v dx} = e^{\frac{2c}{(2n-1)x^{2n-1}}} \frac{1}{(Ax^n + Bx^{3n-1} + Cx^{5n-2} + \text{etc.})^2},$$

pro inveniri potest valor ipsius

COROLLARIUM 3

73. Invento valore v , seu integrali particulari aequationi statim habebitur integrale completum eiusdem, quippe quod

$$\frac{e^{-2\int v dx}}{y-v} - \int e^{-2\int v dx} dx = \text{Const.}$$

CASUS 1 quo $n = 0$

74. Pro hac ergo aequatione

$$dy + yydx = ccdx,$$

ob $B = 0$, $C = 0$ etc., erit valor particularis $y = c$. Quare p

$$e^{-2\int v dx} = e^{-2cx} \quad \text{et} \quad V = \int e^{-2\int v dx} dx = -\frac{1}{2c} e^{-2cx}$$

unde integrale completum est

$$\frac{e^{-2cx}}{y-c} + \frac{y}{2c} e^{-2cx} = \text{Const.}$$

seu

$$\frac{e^{-2cx}(y+c)}{y-c} = \text{Const.}$$

Porro, ob

$$e^{2\int v dx} V = -\frac{1}{2c} \quad \text{et} \quad v = c,$$

erit multiplicator algebraicus:

$$\frac{1}{-\frac{1}{2c} yy + \frac{1}{2} c},$$

qui reducitur ad

$$\frac{1}{yy - cc}$$

uti per se est perspicuum.

$$dy + y y dx = \frac{cc dx}{x^4}$$

0 etc. erit valor particularis

$$y = \frac{c}{xx} + \frac{1}{x},$$

$$p = \frac{c}{xx} + \frac{1}{x},$$

$$e^{-2\int v dx} = \frac{e^{\frac{2c}{x}}}{xx} \quad \text{et} \quad V = -\frac{1}{2c} e^{\frac{2c}{x}}.$$

completum est

$$\frac{\frac{e^{\frac{2c}{x}}}{xx}}{xy - x - c} + \frac{\frac{e^{\frac{2c}{x}}}{c}}{2c} = \text{Const.}$$

$$e^{\frac{2c}{x}} \cdot \frac{xy - x - c}{xy - x - c} = \text{Const.}$$

$$e^{2\int v dx} V = -\frac{xx}{2c} \quad \text{et} \quad v = \frac{x+c}{xx},$$

Multiplicator algebraicus:

$$\frac{1}{xxyy - 2xy + 1 - \frac{cc}{xx}} = \frac{1}{(xy - 1)^2 - \frac{cc}{xx}}$$

proposita

$$dy + y y dx - \frac{cc dx}{x^4} = 0$$

s, si dividatur per

$$(xy - 1)^2 - \frac{cc}{xx}.$$

$$dy + y y dx - c c x^{-\frac{1}{3}} dx = 0$$

est $B = -\frac{A}{3c}$, $C = 0$, etc., unde integrale particulare

$$y = c x^{-\frac{2}{3}} + \frac{c x^{-\frac{2}{3}}}{3 c x^{\frac{1}{3}} - 1} = \frac{3 c c x^{-\frac{1}{3}}}{3 c x^{\frac{1}{3}} - 1} = v$$

et

$$e^{-2 \int v dx} = e^{-6 c x^{\frac{1}{3}}} \frac{\text{Const.}}{\left(x^{\frac{1}{3}} - \frac{1}{3c}\right)^2} = e^{-6 c x^{\frac{1}{3}}} \frac{1}{\left(3 c x^{\frac{1}{3}} - 1\right)^2}$$

hincque

$$V = \int e^{-6 c x^{\frac{1}{3}}} \frac{dx}{\left(3 c x^{\frac{1}{3}} - 1\right)^2} = - e^{-6 c x^{\frac{1}{3}}} \frac{3 c x^{\frac{1}{3}} + 1}{18 c^3 \left(3 c x^{\frac{1}{3}} - 1\right)}$$

Quare integrale completum est

$$\frac{e^{-6 c x^{\frac{1}{3}}}}{\left(3 c x^{\frac{1}{3}} - 1\right)^2} y - 3 c c x^{-\frac{1}{3}} \left(3 c x^{\frac{1}{3}} - 1\right) + \frac{e^{-6 c x^{\frac{1}{3}}} \left(3 c x^{\frac{1}{3}} + 1\right)}{18 c^3 \left(3 c x^{\frac{1}{3}} - 1\right)} =$$

sive

$$e^{-6 c x^{\frac{1}{3}}} \frac{y \left(1 + 3 c x^{\frac{1}{3}}\right) + 3 c c x^{-\frac{1}{3}}}{y \left(1 - 3 c x^{\frac{1}{3}}\right) - 3 c c x^{-\frac{1}{3}}} = \text{Const.}$$

Tum, eb

$$e^{2 \int v dx} V = \frac{1 - 9 c c x^{\frac{2}{3}}}{18 c^3},$$

predibit divisor aequationem integrabilem reddens:

$$\left(y + 3 c c x^{-\frac{1}{3}}\right)^2 - 9 c c x^{\frac{2}{3}} y y$$

7. Pro hac ergo aequatione

$$dy + yydx = cex^{\frac{8}{3}}dx = 0$$

$B = 1 + \frac{A}{3c}$, $C = 0$ etc., unde integrale particulare:

$$y = \frac{cx^{\frac{4}{3}} - 2cx^{\frac{1}{3}} + 1}{3cx^{\frac{2}{3}} + x} = \frac{3cex^{\frac{2}{3}} + 3cx^{\frac{1}{3}} + 1}{3cx^{\frac{2}{3}} + x} = v$$

$$e^{21vdx} = e^{6ex^{\frac{1}{3}}} \cdot \frac{1}{(3cx^{\frac{2}{3}} + x)^2};$$

quo porro elicitar:

$$V = \int \frac{e^{6ex^{\frac{1}{3}}}}{(3cx^{\frac{2}{3}} + x)^2} dx = \frac{e^{6ex^{\frac{1}{3}}} (3cx^{\frac{2}{3}} - x)}{18c^3 (3cx^{\frac{2}{3}} + x)}$$

unde integrale completum erit:

$$e^{6ex^{\frac{1}{3}}} \cdot \frac{(x + 3cx^{\frac{2}{3}})y - 1 + 3cx^{\frac{1}{3}} - 3cex^{\frac{2}{3}}}{(x + 3cx^{\frac{2}{3}})y - 1 + 3cx^{\frac{1}{3}} - 3cex^{\frac{2}{3}}} = \text{Const.}$$

um ob

$$e^{21vdx} V = \frac{xx + 9cex^{\frac{4}{3}}}{18c^3}$$

prodit divisor algebraicus aequationem propositam integrabilem reddens:

$$(x + 3cx^{\frac{2}{3}})y - 1 + 3cx^{\frac{1}{3}} - 3cex^{\frac{2}{3}} \cdot ((x + 3cx^{\frac{2}{3}})y - 1 + 3cx^{\frac{1}{3}} - 3cex^{\frac{2}{3}})^{\frac{1}{3}} = 0$$

$$\text{CASUS 5} \quad \text{quo } n = \frac{2}{5}.$$

78. Pro hac ergo aequatione

$$dy + yydx = cex^{\frac{8}{5}}dx = 0$$

erit

$$dy + yy dx - ccx^{-\frac{1}{3}} dx = 0$$

est $B = -\frac{A}{3c}$, $C = 0$, etc., unde integrale particulare

$$y = cx^{-\frac{2}{3}} + \frac{cx^{-\frac{2}{3}}}{3cx^{\frac{1}{3}} - 1} = \frac{3ccx^{-\frac{1}{3}}}{3cx^{\frac{1}{3}} - 1} = v$$

et

$$e^{-2\int v dx} = e^{-6cx^{\frac{1}{3}}} \frac{\text{Const.}}{\left(x^{\frac{1}{3}} - \frac{1}{3c}\right)^2} = e^{-6cx^{\frac{1}{3}}} \frac{1}{\left(3cx^{\frac{1}{3}} - 1\right)^2}$$

hincque

$$V = \int e^{-6cx^{\frac{1}{3}}} \frac{dx}{\left(3cx^{\frac{1}{3}} - 1\right)^2} = -e^{-6cx^{\frac{1}{3}}} \frac{3cx^{\frac{1}{3}} + 1}{18c^3 \left(3cx^{\frac{1}{3}} - 1\right)}$$

Quare integrale completum est

$$\frac{e^{-6cx^{\frac{1}{3}}}}{\left(3cx^{\frac{1}{3}} - 1\right)^2} y - 3ccx^{-\frac{1}{3}} \left(3cx^{\frac{1}{3}} - 1\right) + \frac{e^{-6cx^{\frac{1}{3}}} \left(3cx^{\frac{1}{3}} + 1\right)}{18c^3 \left(3cx^{\frac{1}{3}} - 1\right)} =$$

sive

$$\frac{e^{-6cx^{\frac{1}{3}}} y \left(1 + 3cx^{\frac{1}{3}}\right) + 3ccx^{-\frac{1}{3}}}{y \left(1 - 3cx^{\frac{1}{3}}\right) - 3ccx^{-\frac{1}{3}}} = \text{Const.}$$

Tum, ob

$$e^{2\int v dx} V = \frac{1 - 9ccx^{\frac{2}{3}}}{18c^3},$$

prodibit divisor aequationem integrabilem reddens:

$$\left(y + 3ccx^{-\frac{1}{3}}\right)^2 - 9ccx^{\frac{2}{3}}yy$$

hac ergo aequatione

$$dy + yydx - cex^{-\frac{8}{3}}dx = 0$$

$\frac{A}{3c}$, $C = 0$ etc., unde integrale particulari:

$$y = cex^{-\frac{4}{3}} \frac{2cx^{-\frac{1}{3}} + 1}{3cx^{\frac{2}{3}} + x} = \frac{3cex^{-\frac{2}{3}} + 3cx^{-\frac{1}{3}} + 1}{3cx^{\frac{2}{3}} + x} = v$$

$$e^{2fvdx} = e^{6cx^{-\frac{1}{3}}} \cdot \frac{1}{(3cx^{\frac{2}{3}} + x)^2};$$

pro elicitar:

$$V = \int \frac{e^{6cx^{-\frac{1}{3}}} dx}{(3cx^{\frac{2}{3}} + x)^2} = \frac{-e^{6cx^{-\frac{1}{3}}}(3cx^{\frac{2}{3}} - x)}{18c^3(3cx^{\frac{2}{3}} + x)}.$$

egrale completum erit:

$$e^{6cx^{-\frac{1}{3}}} \cdot \frac{(x - 3cx^{\frac{2}{3}})y - 1 + 3cx^{-\frac{1}{3}} - 3cex^{-\frac{2}{3}}}{(x + 3cx^{\frac{2}{3}})y - 1 - 3cx^{-\frac{1}{3}} - 3cex^{-\frac{2}{3}}} = \text{Const.}$$

$$e^{2fvdx} V = \frac{xx - 9cex^{\frac{4}{3}}}{18c^3}$$

visor algebraicus aequationem propositam integrabilem reddens:

$$x^{\frac{2}{3}}y - 1 - 3cx^{-\frac{1}{3}} - 3cex^{-\frac{2}{3}} \cdot ((x - 3cx^{\frac{2}{3}})y - 1 + 3cx^{-\frac{1}{3}} - 3cex^{-\frac{2}{3}}).$$

CASUS 5 quo $n = \frac{2}{5}$.

Pro hac ergo aequatione

$$dy + yydx - cex^{-\frac{8}{5}}dx = 0$$

$$y = cx^{-\frac{4}{5}} + \frac{\frac{2}{5}x^{-\frac{3}{5}} - \frac{1}{5} \cdot \frac{3}{5c} x^{-\frac{4}{5}}}{x^{\frac{2}{5}} - \frac{3}{5c} x^{\frac{1}{5}} + \frac{3}{25c^2}} = cx^{-\frac{4}{5}} + \frac{10ccx^{-\frac{3}{5}} - 3c}{25ccx^{\frac{2}{5}} - 15cx^{\frac{1}{5}} + 3}$$

seu

$$y = \frac{25c^3x^{-\frac{2}{5}} - 5ccx^{-\frac{3}{5}}}{25ccx^{\frac{2}{5}} - 15cx^{\frac{1}{5}} + 3} = v.$$

Unde integrale completum oritur :

$$e^{-10cx^{\frac{1}{5}}} \cdot \frac{(3 + 15cx^{\frac{1}{5}} + 25ccx^{\frac{2}{5}})y + 5ccx^{-\frac{3}{5}} + 25c^3x^{-\frac{2}{5}}}{(3 - 15cx^{\frac{1}{5}} + 25ccx^{\frac{2}{5}})y + 5ccx^{-\frac{3}{5}} - 25c^3x^{-\frac{2}{5}}} = C$$

Et si huius fractionis ponatur

$$\text{numerator } (3 + 15cx^{\frac{1}{5}} + 25ccx^{\frac{2}{5}})y + 5ccx^{-\frac{3}{5}} + 25c^3x^{-\frac{2}{5}} = P$$

$$\text{denominator } (3 - 15cx^{\frac{1}{5}} + 25ccx^{\frac{2}{5}})y + 5ccx^{-\frac{3}{5}} - 25c^3x^{-\frac{2}{5}} =$$

erit divisor aequationem propositam integrabilem reddens = P

$$\text{CASUS 6 quo } n = \frac{3}{5}.$$

79. Pro hac ergo aequatione

$$dy + y y dx - ccx^{-\frac{12}{5}} dx = 0,$$

erit

$$B = \frac{3A}{5c} \text{ et } C = \frac{B}{5c} = \frac{3A}{25cc}, D = 0 \text{ etc.}$$

hincque integrale particulare prodit :

$$y = cx^{-\frac{6}{5}} + \frac{15ccx^{-\frac{2}{5}} + 12cx^{-\frac{1}{5}} + 3}{25ccx^{\frac{2}{5}} + 15cx^{\frac{1}{5}} + 3x}$$

seu

$$y = \frac{25c^3x^{-\frac{3}{5}} + 30ccx^{-\frac{2}{5}} + 15cx^{-\frac{1}{5}} + 3}{25ccx^{\frac{2}{5}} + 15cx^{\frac{1}{5}} + 3x} = v,$$

completum continetur:

$$15cx^{\frac{4}{5}} + 25ccx^{\frac{3}{5}} y - 3 + 15cx^{\frac{1}{5}} - 30ccx^{\frac{2}{5}} + 25c^3x^{\frac{3}{5}} = \text{Const.}$$

$$15cx^{\frac{4}{5}} + 25ccx^{\frac{3}{5}} y - 3 - 15cx^{\frac{1}{5}} - 30ccx^{\frac{2}{5}} - 25c^3x^{\frac{3}{5}}$$

etore exponentiali $e^{10cx^{\frac{1}{5}}}$, productum ex numeratore et deno-
 bebit divisorem, per quem aequatio proposita divisa evadit

PROBLEMA 12

ante i numerum quemcunque integrum, exhibere resolutionem
 onis:

$$dy + yy dx - ccx^{\frac{-i}{2i+1}} dx = 0.$$

SOLUTIO

ur sit $n = \frac{i}{2i+1}$, reperietur

$$= - \frac{(i+1)i}{2(2i+1)c} A$$

$$= + \frac{(i+2)(i+1)i(i-1)}{2 \cdot 4(2i+1)^2 c^2} A$$

$$= - \frac{(i+3)(i+2)(i+1)i(i-1)(i-2)}{2 \cdot 4 \cdot 6(2i+1)^3 c^3} A$$

$$= + \frac{(i+4)(i+3)(i+2)(i+1)i(i-1)(i-2)(i-3)}{2 \cdot 4 \cdot 6 \cdot 8(2i+1)^4 c^4} A$$

etc.,

egrale particulare erit:

$$\frac{i}{2i+1} A x^{\frac{-i-1}{2i+1}} + \frac{i-1}{2i+1} B x^{\frac{-i-2}{2i+1}} + \frac{i-2}{2i+1} C x^{\frac{-i-3}{2i+1}} + \frac{i-3}{2i+1} D x^{\frac{-i-4}{2i+1}} + \text{etc.}$$

$$A x^{\frac{-i-1}{2i+1}} + B x^{\frac{-i-2}{2i+1}} + C x^{\frac{-i-3}{2i+1}} + D x^{\frac{-i-4}{2i+1}} + \text{etc.}$$

undem denominatorem reducantur, statuamus:

$$\mathcal{A} = cA$$

$$\mathcal{B} = - \frac{i(i-1)}{2(2i+1)} A$$

$$\mathcal{C} = + \frac{(i+1)i(i-1)(i-2)}{2 \cdot 4(2i+1)^2 c} A$$

$$\mathcal{D} = - \frac{(i+2)(i+1)i(i-1)(i-2)(i-3)}{2 \cdot 4 \cdot 6(2i+1)^3 c^2} A$$

etc.,

$$Ax^{\frac{i}{2i+1}} + Bx^{\frac{i-1}{2i+1}} + Cx^{\frac{i-2}{2i+1}} + Dx^{\frac{i-3}{2i+1}} + \text{etc.}$$

Ponamus porro brevitatis gratia:

$$Ax^{\frac{i}{2i+1}} + Bx^{\frac{i-1}{2i+1}} + Cx^{\frac{i-2}{2i+1}} + Dx^{\frac{i-3}{2i+1}} + \text{etc.} = P$$

$$Ax^{\frac{i}{2i+1}} - Bx^{\frac{i-1}{2i+1}} + Cx^{\frac{i-2}{2i+1}} - Dx^{\frac{i-3}{2i+1}} + \text{etc.} = Q$$

$$\mathfrak{A}x^{\frac{-i}{2i+1}} + \mathfrak{B}x^{\frac{-i-1}{2i+1}} + \mathfrak{C}x^{\frac{-i-2}{2i+1}} + \mathfrak{D}x^{\frac{-i-3}{2i+1}} + \text{etc.} =$$

$$- \mathfrak{A}x^{\frac{-i}{2i+1}} + \mathfrak{B}x^{\frac{-i-1}{2i+1}} - \mathfrak{C}x^{\frac{-i-2}{2i+1}} + \mathfrak{D}x^{\frac{-i-3}{2i+1}} - \text{etc.} =$$

atque integrale completum erit:

$$e^{-2(2i+1)cx} \frac{Qy - \mathfrak{D}}{Py - \mathfrak{P}} = \text{Const.}$$

Tum vero divisor, aequationem propositam reddens integ
(Py - \mathfrak{P})(Qy - \mathfrak{D}).

COROLLARIUM 1

81. Quodsi ergo in aequatione

$$dy + yy dx + ax^{\frac{-1i}{2i+1}} dx = 0$$

coefficientis a fuerit quantitas negativa, ut posito $a = -cc$
realis, integrale completum hic inventum formam habet realen
facile exhiberi potest, pariter ac divisor, qui aequationem into

COROLLARIUM 2

82. At si a fuerit quantitas positiva, puta $a = aa$, u
aequatio:

$$dy + yy dx + aa x^{\frac{-1i}{2i+1}} dx = 0,$$

erit $c = a \vee -1$, et coefficientes B, D, F etc. et $\mathfrak{A}, \mathfrak{C}, \mathfrak{E}$ etc.
unde valores particulares $y = \frac{\mathfrak{P}}{P}$ et $y = \frac{\mathfrak{D}}{Q}$ prodibunt imagin

COROLLARIUM 3

At tamen cum, quo $e = a\sqrt{-1}$ et $ee = -aa$, fient $P + Q$ et quantitates reales, ut $P = Q$ et $\mathfrak{P} = \mathfrak{Q}$ imaginariae. Quodsi ergo

$$2R, P = Q = 2S\sqrt{-1}, \mathfrak{P} + \mathfrak{Q} = 2\mathfrak{R} \text{ et } \mathfrak{P} - \mathfrak{Q} = 2\mathfrak{S}\sqrt{-1}$$

R, \mathfrak{R} et \mathfrak{S} quantitates reales, et ob

$$S\sqrt{-1} = 1, Q = R = S\sqrt{-1}, \mathfrak{P} = \mathfrak{R} + \mathfrak{S}\sqrt{-1}, \mathfrak{Q} = \mathfrak{R} - \mathfrak{S}\sqrt{-1}$$

er, reddens aequationem integrabilem,

$$(RR + SS)yy = 2(R\mathfrak{R} + S\mathfrak{S})y + \mathfrak{R}\mathfrak{R} + \mathfrak{S}\mathfrak{S}$$

calu.

COROLLARIUM 4

At eodem cum $e = a\sqrt{-1}$, ob

$$e^{p\sqrt{-1}} = \cos. p\sqrt{-1} + 1 \sin. p,$$

$$\cos. \frac{1}{ax^{2i+1}} = \cos. 2(2i+1)ax^{2i+1} - \sqrt{-1} \sin. 2(2i+1)ax^{2i+1};$$

propterea brevitatis gratia

$$2(2i+1)ax^{2i+1} = p,$$

integrale complectimur:

$$(\cos. p\sqrt{-1} + 1 \sin. p) \frac{(R - S\sqrt{-1})y + \mathfrak{R} + \mathfrak{S}\sqrt{-1}}{(R + S\sqrt{-1})y + \mathfrak{R} - \mathfrak{S}\sqrt{-1}} = \text{Const.},$$

qua est imaginaria.

COROLLARIUM 5

Tribuatur autem constanti talis forma: $\alpha + \beta\sqrt{-1}$, et aequatione hae evoluta, erit:

$$\begin{aligned} \mathfrak{R} \cos. p &= (Ry - \mathfrak{R}) \sin. p\sqrt{-1} + (Sy - \mathfrak{S}) \cos. p\sqrt{-1} + (Sy - \mathfrak{S}) \sin. p \\ (Ry - \mathfrak{R}) \alpha &= (Ry - \mathfrak{R}) \beta\sqrt{-1} + 1 + (Sy - \mathfrak{S}) \alpha\sqrt{-1} + (Sy - \mathfrak{S}) \beta. \end{aligned}$$

Sequentur eorsim partes reales et imaginariae:

$$\begin{aligned} Ry - \mathfrak{R} \cos. p &= (Sy - \mathfrak{S}) \sin. p + \alpha (Ry - \mathfrak{R}) + \beta (Sy - \mathfrak{S}) \\ (Ry - \mathfrak{R}) \sin. p &= (Sy - \mathfrak{S}) \cos. p + \beta (Ry - \mathfrak{R}) - \alpha (Sy - \mathfrak{S}), \end{aligned}$$

Sit ergo $\alpha = \cos. \zeta$, et $\beta = \sin. \zeta$, prodibitquo ex utraquo

$$\frac{Ry - \mathfrak{N}}{Sy - \mathfrak{S}} = \frac{\sin. p + \sin. \zeta}{\cos. p + \cos. \zeta} = \cot. \frac{\zeta - p}{2}.$$

COROLLARIUM 6

86. Sumto ergo pro ζ angulo quocunque, si sit $c = a \sqrt{-1}$, completum aequationis propositae

$$\frac{Ry - \mathfrak{N}}{Sy - \mathfrak{S}} = \cot. \frac{\zeta - p}{2}$$

seu

$$y = \frac{\mathfrak{N} \sin. \frac{\zeta - p}{2} - \mathfrak{S} \cos. \frac{\zeta - p}{2}}{R \sin. \frac{\zeta - p}{2} - S \cos. \frac{\zeta - p}{2}}$$

existente $p = 2(2i + 1)ax^{2i+1}$.

PROBLEMA 13

87. Denotante i numerum quemcunquo integrum exhibere huius aequationis:

$$dy + yydx - ccx^{\frac{-4i}{2i-1}}dx = 0.$$

SOLUTIO

Quia ost $n = \frac{i}{2i-1}$, haec resolutio derivari potest ex solentis problematis, ponendo $-i$ loco i . Quare tribuantur litterae sequentes valores:

$$B = + \frac{i(i-1)}{2(2i-1)c} A$$

$$C = + \frac{(i+1)i(i-1)(i-2)}{2 \cdot 4(2i-1)^2 c^2} A$$

$$D = + \frac{(i+2)(i+1)i(i-1)(i-2)(i-3)}{2 \cdot 4 \cdot 6(2i-1)^3 c^3} A$$

etc.

$$\mathfrak{A} = cA$$

$$\mathfrak{B} = + \frac{(i+1)i}{2(2i-1)} A$$

$$\mathfrak{C} = + \frac{(i+2)(i+1)i(i-1)}{2 \cdot 4 (2i-1)^2 c} A$$

$$\mathfrak{D} = + \frac{(i+3)(i+2)(i+1)i(i-1)(i-2)}{2 \cdot 4 \cdot 6 (2i-1)^3 c^2} A$$

etc.

valoribus constitutis, ponatur brevitatis gratia:

$$Ax^{\frac{i}{2i-1}} + Bx^{\frac{i+1}{2i-1}} + Cx^{\frac{i+2}{2i-1}} + Dx^{\frac{i+3}{2i-1}} + \text{etc.} = P$$

$$Ax^{\frac{i}{2i-1}} - Bx^{\frac{i+1}{2i-1}} + Cx^{\frac{i+2}{2i-1}} - Dx^{\frac{i+3}{2i-1}} + \text{etc.} = Q$$

$$\mathfrak{A}x^{\frac{-i}{2i-1}} + \mathfrak{B}x^{\frac{-i+1}{2i-1}} + \mathfrak{C}x^{\frac{-i+2}{2i-1}} + \mathfrak{D}x^{\frac{-i+3}{2i-1}} + \text{etc.} = \mathfrak{P}$$

$$-\mathfrak{A}x^{\frac{-i}{2i-1}} + \mathfrak{B}x^{\frac{-i+1}{2i-1}} - \mathfrak{C}x^{\frac{-i+2}{2i-1}} + \mathfrak{D}x^{\frac{-i+3}{2i-1}} - \text{etc.} = \mathfrak{Q}$$

hic statim habentur duae integrationes particulares:

$$\text{I. } y = \frac{\mathfrak{P}}{P} \quad \text{et} \quad \text{II. } y = \frac{\mathfrak{Q}}{Q}.$$

hæc aequatio integralis completa erit:

$$e^{2(2i-1)cx} x^{\frac{-1}{2i-1}} \frac{Qy - \mathfrak{Q}}{Py - \mathfrak{P}} = \text{Const.}$$

hæc aequationem propositam integrabilem reddens, fiet =
 $-\mathfrak{P}(Qy - \mathfrak{Q})$.

COROLLARIUM 1

8. Quodsi autem aequatio proposita fuerit huiusmodi:

$$dy + yydx + aax^{\frac{-1}{2i-1}} dx = 0,$$

cc = -aa et $c = a\sqrt{-1}$, integrationes particulares exhibitæ fient
 imaginariæ, ob B, D, F etc. item \mathfrak{A} , \mathfrak{C} , \mathfrak{E} etc. imaginarias, dum reliquarum
 eorum valores sunt reales.

89. At si ponatur

$P + Q = 2R$, $P - Q = 2S\sqrt{-1}$, $\mathfrak{P} + \mathfrak{Q} = 2\mathfrak{R}$ et $\mathfrak{P} - \mathfrak{Q} = 2\mathfrak{S}$
quantitates R , S , \mathfrak{R} et \mathfrak{S} nihilo minus fient, ut ante, reales, et divisor
tionem reddens integrabilem erit:

$$(RR + SS) yy - 2(R\mathfrak{R} + S\mathfrak{S})y + \mathfrak{R}\mathfrak{R} + \mathfrak{S}\mathfrak{S}.$$

COROLLARIUM 3

90. Tum vero, si ponatur brevitatis causa

$$2(2i - 1)ax^{\frac{-1}{2i-1}} = p,$$

aequatio integralis completa erit:

$$\frac{Ry - \mathfrak{R}}{Sy - \mathfrak{S}} = \cot. \frac{\zeta + p}{2},$$

unde elicitur:

$$y = \frac{\mathfrak{R} \sin. \frac{\zeta + p}{2} - \mathfrak{S} \cos. \frac{\zeta + p}{2}}{R \sin. \frac{\zeta + p}{2} - S \cos. \frac{\zeta + p}{2}}$$

ubi angulus ζ vicem gerit constantis arbitrariae.

SCHOLION

91. Solutiones horum duorum postremorum problematum non tam accuratam analysin sunt evolutae, quam per inductionem ex casibus particularibus supra expeditis derivatae, quandoquidem progressio ab his casibus sequentes satis erat manifesta. Fundamentum autem harum solutionum potissimum est situm, quod solutio particularis, unde omnia sunt deducta, vera est geminata, cum quantitas c , cuius quadratum tantum in aequatione differentiali occurrit, acque negative, ac positive, accipi possit. Quoties huiusmodi aequationum binae solutiones particulares sunt cognitae, multo facilius solutio generalis, indeque multiplicatores, eas integrabiles reddentes, erui possunt, id quod operae pretium erit clarius exposuisse.

$$dy + Pydx + Qyydx + Rdx = 0$$

us solutionem generalem, et multiplicatorem, qui eam integrabilem

SOLUTIO

M et N huiusmodi functiones ipsius x , quae loco y substitutae, ambae propositae satisfaciant, ita ut sit:

$$dM + PMdx + QM^2dx + Rdx = 0$$

$$dN + PNdx + QN^2dx + Rdx = 0.$$

$$\frac{y-M}{y-N} = z \text{ seu } y = \frac{M-Nz}{1-z},$$

$$dy = \frac{dM - z dM + Mdz - Ndz - z dN + z z dN}{(1-z)^2},$$

loribus in aequatione proposita substitutis, et tota aequatione per multiplicata, prodibit:

$$M - z(1-z)dN + (M-N)dz + P(1-z)Mdx - P(1-z)Nzdx \\ QMMdx - 2QMNdxdx + QNNzdx + R(1-z)^2dx = 0.$$

M et dN substituantur valores ex binis superioribus differentialibus

$$-z)Mdx - Q(1-z)M^2dx - R(1-z)dx \\ -z)Ndx + Qz(1-z)N^2dx + Rz(1-z)dx + (M-N)dz = 0 \\ -z)Mdx + QM^2dx + R(1-z)^2dx \\ -z)Ndx - 2QMNdxdx \\ + QN^2zdx,$$

atione in ordinem redacta, orietur:

$$QzM^2dx + QzN^2dx - 2QMNdxdx + (M-N)dz = 0$$

$$Q(M-N)dx + \frac{dz}{z} = 0,$$

$$z = Ce^{-\frac{Q}{M-N}x},$$

unde aequatio integrata generalis erit:

$$e^{\int Q(M-N)dx} \frac{y-M}{y-N} = \text{Const.}$$

Pro multiplicatore autem inveniendō notetur, aequationem propositam substitutione primū per $(1-z)^2$ esse multiplicatam, tum vero divisam $z(M-N)$ evasisse integrabilem. Statim ergo per $\frac{(1-z)^2}{(M-N)z}$ multiplicata integrabilis: ex quo factor erit $\frac{(1-z)^2}{(M-N)z}$, qui ob $z = \frac{y-M}{y-N}$ hanc induet formam

$$-\frac{M-N}{(y-M)(y-N)}.$$

PROBLEMA 15

93. Proposita aequatione¹⁾

$$ydy + Pydx + Qdx = 0,$$

invenire conditiones functionum P et Q , ut huiusmodi multiplicator $(y-M)$ eam reddat integrabilem.

SOLUTIO

Ex natura ergo differentialium esse oportet:

$$\frac{1}{dx} d \cdot y (y+M)^n = \frac{1}{dy} d \cdot (Py + Q) (y+M)^n,$$

unde cum M sit functio ipsius x tantum, erit

$$ny(y+M)^{n-1} \frac{dM}{dx} = P(y+M)^n + n(Py+Q)(y+M)^{n-1},$$

quae divisa per $(y+M)^{n-1}$ abit in hanc:

$$\frac{nydM}{dx} = (n+1)Py + PM + nQ,$$

1) Cf. Commentationem 430 (indicis *Enestroemiani*). *Observationes circa aequationem talem* $ydy + Mydx + Ndx = 0$. *Novi Comment. acad. Petrop.* 17, 1773, p. 105. Cf. quoque *lectiones calculi integralis*, vol. I, § 493—527. *LEONHARDI EULERI Opera omnia*, series I, vol. 23 et 24.

$$P = \frac{ndM}{(n+1)dx} \text{ et } Q = \frac{-PM}{n} = -\frac{M dM}{(n+1)dx}.$$

loribus substitutis aequatio

$$ydy + \frac{nydM}{n+1} - \frac{MdM}{n+1} = 0$$

is, si multiplicetur per $(y + M)^n$.

COROLLARIUM 1

ia haec aequatio est homogenea, ea quoque fit integrabilis, si
er

$$(n+1)yy + nyM - MM = (y + M)((n+1)y - M).$$

hinc novae aequationes methodo hac tractabiles obtinentur.

COROLLARIUM 2

oniam autem habemus duos multiplicatores

$$(y + M)^n \text{ et } \frac{1}{(y + M)((n+1)y - M)},$$

er alterum dividatur, quoties constanti arbitrariae aequatus dabit
completum. Quare aequatio

$$ydy + \frac{nydM}{n+1} - \frac{MdM}{n+1} = 0$$

integrata praebet:

$$(y + M)^{n+1} ((n+1)y - M) = \text{Const.}$$

PROBLEMA 16

Proposita aequatione

$$ydy + Pydx + Qdx = 0,$$

conditiones functionum P et Q , ut huiusmodi multiplicator

$$(yy + My + N)^n$$

dat integrabilem.

Ex natura differentialium sit necesse est:

$$\frac{1}{dx} d \cdot y (yy + My + N)^n = \frac{1}{dy} d \cdot (Py + Q) (yy +$$

Cum igitur M, N, P et Q sint per hypothesin functiones evolutione:

$$ny (yy + My + N)^{n-1} \left(y \frac{dM}{dx} + \frac{dN}{dx} \right) \\ = P (yy + My + N)^n + n (Py + Q) (2y + M) (yy +$$

et post divisionem per $(yy + My + N)^{n-1}$:

$$nyy \frac{dM}{dx} + \frac{nydN}{dx} = (2n + 1) Pyy + (n + 1) P \cdot \\ + 2nQy$$

Hinc fieri oportet:

$$\begin{aligned} \text{I. } ndM &= (2n + 1) Pdx \\ \text{II. } ndN &= (n + 1) PMdx + 2nQ \\ \text{III. } 0 &= PN + nQM. \end{aligned}$$

Prima dat

$$P = \frac{ndM}{(2n + 1)dx}$$

et ultima

$$Q = \frac{-PN}{nM} \text{ seu } Q = \frac{-NdM}{(2n + 1) Mdx},$$

qui valores in media substituti praebent:

$$ndN = \frac{n(n + 1) M dM}{2n + 1} - \frac{2nNdM}{(2n + 1) M}$$

seu

$$(2n + 1) M dN + 2NdM = (n + 1) M$$

quae multiplicata per $M^{\frac{-2n+1}{2n+1}}$ et integrata praebet:

$$(2n + 1) M^{\frac{2}{2n+1}} N = \text{Const.} + (n + 1) \int$$

seu

$$N = \alpha M^{\frac{-2}{2n+1}} + \frac{1}{4} M^2.$$

$$Pdx = \frac{ndM}{2n+1} \text{ et } Qdx = -\frac{\alpha M^{\frac{-2n-3}{2n+1}} dM}{2n+1} - \frac{MdM}{4(2n+1)},$$

differentialis:

$$ydy + \frac{nydM}{2n+1} - \frac{MdM}{4(2n+1)} - \frac{\alpha}{2n+1} M^{\frac{-2n-3}{2n+1}} dM = 0$$

additur, si multiplicetur per

$$\left(yy + My + \frac{1}{4} M^2 + \alpha M^{\frac{-2}{2n+1}} \right)^n.$$

COROLLARIUM 1

erit

$$\frac{-2n-3}{2n+1} = 1 \text{ seu } n = -1,$$

rentialis est homogenea, et si

$$\frac{-2n-3}{2n+1} = 0 \text{ seu } n = -\frac{3}{2},$$

Utroque autem casu nulla est difficultas, cum aequatio facile

COROLLARIUM 2

is ergo abstrusi erunt casus, quibus exponens $\frac{-2n-3}{2n+1}$ neque

1. Sit ergo

$$\frac{-2n-3}{2n+1} = m, \text{ unde fit } 2n = \frac{-m-3}{m+1},$$

differentialis

$$(m+3) ydM + \frac{1}{8} (m+1) M dM + \frac{1}{2} \alpha (m+1) M^m dM = 0$$

COROLLARIUM 3

99. Quod si iam pro M functiones quaecunque ipsius a aequationes tam complicatae formari poterant, quas quomodo tractari oporteat, vix liquet, cum tamen hac methodo eorum promptu.

SCHOLION

100. Si quis haec vestigia ulterius prosecui voluerit, dubium quin haec methodus mox multo maiora sit acceptura incrementa. *Analysis* non mediocriter promoveatur. Specimina etiam ita sunt comparata, ut viam ad investigationes profundiores praecipue si insuper alia aequationum differentialium genera tractentur. Verum haec, quae hactenus protuli, sufficere videntur. Geometrarum ad ampliorem huius methodi enucleationem in scopum mihi equidem potissimum proposueram.

CONSTRUCTIO AEQUATIONIS DIFFERENTIO-DIFFERENTIALIS $Ay du^2 + (B + Cu) du dy + (D + Eu + Fuu) ddy = 0$ SUMTO ELEMENTO du CONSTATE

Commentatio 274 indicis ENESTROEMIANI
Novi Commentarii academiarum scientiarum Petropolitanae 8 (1780/1), 1783, p. 150—156
Summarium ibidem p. 23—24

SUMMARIUM

Forma aequationis, quam Auctor hic construendam suscepit, ita est comparata, ut latissime pateat, ac per universam Analysin amplissimum habeat usum; cum in ea, quae olim de celeberrima illa aequatione Riccatiana sunt investigata, continetur. Si hoc negotium per methodos usitatas tentetur, summae difficultates obstant, et non ad finem perducitur; novam igitur Auctor ac prorsus singularem methodum ad huiusmodi aequationes tractandi, cuius quidem iam pridem nonnulla egrina opera edidit; neque ullum est dubium, quin ista methodus, si diligentius excolatur, incrementa Analyysi sit allatura. Casu autem evenit, ut haec tractatio non perducatur ad finem, sive quaedam capita perierint, sive ab Auctore sint neglecta. Cum hic proferuntur, omnino sufficiunt ad vim novae huius methodi perspicuam reddere adeo, quae desunt, ab attento lectore harum rerum studioso haud difficulter reperiuntur. Quin etiam si ex hac parte attentio excitetur, nullum est dubium, quin Analysis multo maiora incrementa sit consecutura.

1. Aequationem hanc differentio-differentialem latissime patere, ex forma (1) patet, in quas eam transmutare licet, facile intelligitur; plerumque

1) Vide Commentationem 678 voluminis I 23.

aequationem differentialem primi gradus:

$$dz + \frac{(B + Cu)zdu}{D + Eu + Fuu} + zzdu + \frac{Adu}{D + Eu + Fuu} = 0,$$

quae deinceps ad alias substitutiones amplissimum campum patet
ob rem non parum Analysisi consultum fore arbitror, si in genera-
tionis constructionem docuero, id quod per ea, quae olim
RICCIANA proposui, sequentem in modum praestari poterit.

2. Concipio autem y determinari formula quapiam integ-
quantitatem u novam variabilem x involvente, ita ut in hac int-
 x ut variabilis, quantitas u vero ut constans tractetur. Cum aut-
sive analytice, sive per constructionem quadraturarum, fuerit a-
titati x valor quidam constans datus tribuitur, quo facto integri-
tabit functionem quandam ipsius u , quo sit ea ipsa, quam aequa-
exigit. Totum ergo negotium huc redit, ut formula illa integra-
 u et x involvens inveniatur, quo hoc modo tractata verum va-
exhibeat.

3. Ponamus ergo esso

$$y = \int Pdx (u + x)^n,$$

in qua formula P denotet functionem quandam ipsius x ab u im-
quidem demum definiri oportet. Quae cum fuerit cognita, in-
por quadraturas concedetur, idquo pro quocunque valore ipsi-
integratione ut constans spectatur. Tam integrali ita sumto, u-
valore ipsi x tributo evanescat, statuatur pro x alius quispiam
et constans, ab u scilicet non pendens; quo facto aequabitur y fun-
determinatae ipsius u , quo sit ea ipsa, qua aequatio proposita

4. Etsi autem in integratione $\int Pdx (u + x)^n$ quantitas u
habetur, tamen eius incrementum assignari potest, quod caput, s-
tur $u + du$, et integratio simili modo absolvatur. Ex princip-

1) Vide Commentationes 31, 70 huius voluminis, p. 10 et p. 150.

2) Cf. Commentationes 44, 45, 70 huius voluminis, p. 36, 57, 150; vido quoque

formula eodem modo tractatur, ipsique x post integrationem valor determinatus tribuatur, cum fuerit

$$y = \int P dx (u + x)^n,$$

nunc, quatenus variato u simul y variationem subit,

$$dy = n du \int P dx (u + x)^{n-1}.$$

si porro simili modo differentiale ex variatione ipsius u ortam colligamus, du constans consequemur:

$$ddy = n(n-1) du^2 \int P dx (u + x)^{n-2}.$$

5. Cum igitur his integralibus modo praescripto ita sumtis, ut ipsi x valor idam determinatus tribuatur, sicque ea in meras functiones ipsius u abeamus, habeamus hos valores:

$$y = \int P dx (u + x)^n, \quad \frac{dy}{du} = n \int P dx (u + x)^{n-1}$$

$$\frac{ddy}{du^2} = n(n-1) \int P dx (u + x)^{n-2},$$

ocesse est, ut vi aequationis propositae sit

$$A \int P dx (u + x)^n + n(B + Cu) \int P dx (u + x)^{n-1} + n(n-1)(D + Eu + Fuv) \int P dx (u + x)^{n-2} = 0,$$

in quibus integralibus sola x ut variabilis spectatur, u vero pro constanti habetur. Hanc autem aequationem solum locum habere debet, cum pos singulas integrationes quantitati x valor ille determinatus ab u non pender fuerit tributus.

6. In genere autem, antequam ipsi x iste valor assignatur, ista quantitas non evanescet, sed potius cuipiam quantitati ex u et x compositae aequabitur, quae autem ita comparata esse debet, ut illo casu, quo pro x valor ille determinatus scribatur, evanescat. Sit igitur $R(u + x)^{n-1}$ ea quantitas indefinita cui superior forma in genere aequetur, ubi R sit eiusmodi functio ipsius u quae tam pro eo valore ipsius x , quo integralia singula evanescentia redduntur

1) Vido § 8 Commentationis 44 huius voluminis, p. 30.

7. Quamdiu ergo x adhuc est variabilis, et u ut constans spectatur, est, ut expressio $R(u+x)^{n-1}$ aequetur huic formulae integrali:

$$\int Pdx(u+x)^{n-1} (+ Auu \quad + 2Aux \quad + Axx \\ + nCuu \quad + nCux \quad + nBx \\ + nBu \\ + n(n-1)Fuu + n(n-1)Eu + n(n-1)D)$$

cuius propterea differentiale aequari oportet huic:

$$(u+x)^{n-2}(udR + x dR + (n-1)Rdx).$$

Quia autem R ab u pendere non debet, conditiones satisfaciennes his aequationibus continentur:

$$A + nC + n(n-1)F = 0 \\ dR = (2A + nC)Pxdx + n(B + (n-1)E)Pdx \\ x dR + (n-1)Rdx = APxxdx + nBPxxdx + n(n-1)DPdx.$$

8. Si valor ipsius dR ex secunda in tertia substituatur, habebitur

$$(n-1)R = -(A + nC)Pxx - n(n-1)EPx + n(n-1)DP$$

et quia ex prima est

$$-A - nC = n(n-1)F,$$

prodit

$$R = nP(Fxx - Ex + D).$$

Deinde ob

$$2A + nC = -2n(n-1)F - nC$$

secunda induit hanc formam:

$$dR = nPdx(-(C + 2(n-1)F)x + B + (n-1)E),$$

quae per illam divisa dat:

$$\frac{dR}{R} = \frac{-(C + 2(n-1)F)xdx + (B + (n-1)E)dx}{Fxx - Ex + D};$$

$$Pdx = \frac{Rdx}{n(Fxx - Ex + D)},$$

et n per primam aequationem definitur, unde fit

$$n = \frac{F - C + \sqrt{(F - C)^2 - 4AF}}{2F}.$$

utresque casus perpendendi occurrunt, ac primo quidem ratione si is prodierit imaginarius, puta $n = \mu + \nu\sqrt{-1}$, notandum

$$r^{n-1} = \cos lr + \sqrt{-1} \sin lr,$$

$$r^n = r^\mu (\cos \nu lr + \sqrt{-1} \sin \nu lr),$$

quod per exponentis ope sinuum ad imaginaria simplicia reducit, inceptis eorum destructio mutua facilius perficitur. Deinde integrationis R huc redigitur, ut sit

$$LR = -(n-1)l(Fxx - Ex + D) - \int \frac{Cxdx - Bdx}{Fxx - Ex + D},$$

ad hanc formam perducitur:

$$\left(n-1 + \frac{C}{2F}\right)l(Fxx - Ex + D) + \left(B - \frac{CE}{2F}\right) \int \frac{dx}{Fxx - Ex + D}.$$

Si $B - \frac{CE}{2F} = 0$, videndum est, an formulae integrandae denominator $Fxx - Ex + D$ habeat duos factores simplices reales et inaequales, an non; tum vero an in huiusmodi factores sit irresolubilis. Praeterea $C = 0$ peculiarem evolutionem postulat, quos diversos casus seorsim

$$\text{I. CASUS QUO } B = \frac{CE}{2F}.$$

quatio ergo resolvenda erit

$$Ay + \frac{C}{2F}(E + 2Fu) \frac{dy}{du} + (D + Eu + Fuu) \frac{d^2y}{du^2} = 0,$$

si sumamus $y = \int Pdx (u + x)^n$, habemus primo

$$R = (D - Ex + Fxx)^{-n+1-\frac{C}{2F}},$$

neque

$$Pdx = \frac{1}{n} dx (D - Ex + Fxx)^{-n-\frac{C}{2F}},$$

ut sit

$$y = \frac{1}{n} \int \frac{dx(u+x)^n}{(D - Ex + Fxx)^{+n+\frac{C}{2F}}}$$

quod integrale eiusmodi terminis ipsius x comprehendi debet, quibus qua

$$(u+x)^{n-1} (D - Ex + Fxx)^{-n+1-\frac{C}{2F}}$$

vanescat.

11. Quoties ergo formula $D - Ex + Fxx$ duos factores habet real
 uplici casu evanescit, unde bini integrationis termini constitui possunt
 Hoc autem necesse est, ut eius exponents $-n+1-\frac{C}{2F}$, qui fit

$$= \frac{F \mp \sqrt{(F-C)^2 - 4AF}}{2F},$$

t positivus, quia alioquin quantitas illa, cui formula proposita ae
 tatuitur, non in nihilum abiret. Hoc igitur casu constructio aequa
 nullam habebit difficultatem, propterea quod ob signum ambiguum exp
 emper valor positivus tribui potest. Sit enim exponents ille $= m$, et hab

$$4FFmm - 4FFm + 4AF + 2CF - CC = 0,$$

quae aequatio si habet radices reales, ob terminum $-4FFm$ negat
 altera certe erit positiva. Quom casum diligenter prosequamur.

12. Sit $D = aa$, $E = 0$ et $F = -1$, ita ut haec aequatio sit resolv

$$Ay + \frac{Cudy}{du} + (aa - uv) \frac{ddy}{du^2} = 0,$$

eritque

$$Aydu^2 + (B + Cu)dudy + (D + Eu + Fuv)d^2y = 0$$

401

$$n = \frac{1 + C \pm \sqrt{1 + 2C + CC + 4A}}{2},$$

per est realis, nisi A sit quantitas negativa maior quam $\frac{1}{4}(1 + C)^2$:

$$m = -n + 1 + \frac{1}{2}C = \frac{1 \mp \sqrt{1 + 2C + CC + 4A}}{2},$$

positivo sumto, erit pro resolutione nostrae aequationis

$$y = \frac{1}{n} \int dx (u + x)^n (aa - xx)^{m-1},$$

ita capiatur, ut posito $x = a$ evanescat; tum vero statuatur pro y prodibit functio ipsius u aequationi satisfaciens. Prout iam u realis vel imaginarius, sequentia exempla subiungamus.

emplum 1. Sit $C = 2$ et $A = -2$, ut proposita sit haec aequatio:

$$-2y + \frac{2udy}{du} + \frac{(aa - uu)d^2y}{du^2} = 0,$$

et $m = 1$, unde fit

$$y = \int dx (u + x)$$

$$-2y + \frac{2udy}{du} + \frac{(aa - uu)d^2y}{du^2} = aa - xx$$

ipsius y ita absolvi debet, ut pro terminis integralis $aa - xx$ evanescat si fuerit $x = a$ et $x = -a$. Fiet ergo

$$y = ux + \frac{1}{2}xx - au - \frac{1}{2}aa,$$

iam $x = -a$, erit $y = -2au$, qui valor aequationi utique satisfacit generalius quidem $y = au$, ex quo porro integrale completum eruitur, $y = uz$, unde fit

$$2aadudz + (aa - uu)u ddz = 0, \text{ seu } \frac{ddz}{dz} + \frac{2aadu}{u(aa - uu)} = 0$$

$$\frac{u u dz}{aa - uu} = \beta du,$$

roque

$$z = \gamma - \beta u - \frac{\beta aa}{u}$$

nssequenter

$$y = \gamma u - \beta uu - \beta aa^1).$$

1) Altera pars huius dissertationis perit. Confer praetor summarium litteras adhuc in-
Eulero ad G. F. Muellorum datas

die 27. Julii 1762: ... Ferner die Piece so pag. 156 aufhört ist auch noch lang nicht zu-
es muß auch wohl ein Bogen von meinem Manuscript oder noch mehr weggekommen oder
t worden seyn...

et die 21. Septembris 1762: Abhandlung Nr. VI so unvollständig, mag nur so bleiben, wo-
n vorhanden das folgende einigermaßen ersohet; zum wenigsten jenes durch dieses versta-
rden kan. Man kan auch diese Abhandlung als in zwey Teile geteilt ansehen, davon nur der
diesem Tom. eingerückt war; und ich kan wohl den andern von neuem aufsetzen, und zu o-
genden Band einschicken.

A

DE RESOLUTIONE AEQUATIONIS

$$dy + a y y dx = b x^m dx$$

Commentatio 284 indicis ENESTROEMIANI

Novi Commentarii academico scientiarum Petropolitanae 9 (1762/3, 1764) p. 154—163

Summarium ibidem p. 18—21

SUMMARIUM

Aequatio haec, iam dudum a Comite RICCATI Geometrie proposita, tanto studio summis ingeniis est pertractata, ut vix quicquam novi circa eius resolutionem proferri posse videatur. Statim quidem infiniti valores pro exponente m assumendi sunt observati quibus integrale exhibere liceat, qui valores hac serie progrediuntur: 0, -4 , $-\frac{4}{3}$, $-\frac{8}{5}$, $-\frac{12}{5}$, $-\frac{12}{7}$, $-\frac{16}{7}$, $-\frac{16}{9}$ etc., ac methodue, qua hi casus sunt evoluti, iterum comparata, ut ex cognito cuiusque casue integrali integrale sequentis definiretur neque adeo casuum posteriorum integralia exhiberi possent, nisi iam omnes antecedente fuerint expediti. In hac autem dissertatione id praestatur, ut unica operatione omnium illorum casuum integralia simul oruantur, indeque statim vel centesimi casus integrum assignari possit. Methodus, qua hoc commodi est assecutus, omnino est singularis, dum primo aequationem propositam, ope certae substitutionis, in aliam, quae adeo differentialis secundi gradus involvit, transformatur, eamque deinceps per seriem infinitam integrorum expressionemque finitam suppeditet, unde integrale quaesitum facillime colligatur. Verum tamen omnia haec integralia nonnisi sunt particularia, neque totam vim aequationis differentialis propositae exhaustiunt, deinde etiam, quoties quantitas b est negativa imaginaria ita inquinantur, ut omni plane usu destituantur. Utrique incommodum Auctor ita medetur, ut primo methodum exponat, ex cognito huiusmodi aequationis integrali quopiam particulari integrale completum eliciendi, quod si quantitas b fuerit positiva, quantitates exponentiales implicat: deinde vero ostendit, quomodo istae quantitates exponentiales, quae, existente b negativo, fiunt imaginariae, per tangentes arcuum circularium realiter exprimi queant. Denique cum methodus illa, ex integrali particu-

ingreditur, quam aeque negative, ac positiva, accipere licet. Alia igitur methodo uti-
 us ope ex cognitis duobus integralibus particularibus integrale completum, sine
 ulla integratione, concludi queat. Quod cum ab eo, quod priori methodo erat erut-
 erepare nequeat, ex utriusque collatione integrationem priori implicitam efficere li-
 de postremo hunc integrationem maxime memorabilem deducit, quod sit

$$\int_0^{\frac{2ac}{n}x^n} \frac{dx}{uu} = \frac{C a^{\frac{2ac}{n}} x^n}{On(2acx^{n-1}uz + \frac{u dz}{dx} \dots \frac{z du}{dx})},$$

quantitates z et u per x ita definiuntur, ut sit:

$$z = x^{\frac{-n+1}{2}} + \frac{(nn-1)}{8nac} x^{\frac{-3n+1}{2}} + \frac{(nn-1)(8nn-1)}{8n \cdot 16na^2c^2} x^{\frac{-5n+1}{2}} + \text{etc.}$$

$$u = x^{\frac{-n+1}{2}} - \frac{(nn-1)}{8nac} x^{\frac{-3n+1}{2}} + \frac{(nn-1)(8nn-1)}{8n \cdot 16na^2c^2} x^{\frac{-5n+1}{2}} - \text{etc.}$$

um igitur hac formae z et u adeo in infinitum excurrere quoniam, eo magis est mirand-

od formulae $e^{\frac{2ac}{n}x^n} \frac{dx}{uu}$ integrale, idquo per expressionem satis simplicem, exhiberi po-

um vero etiam hoc consuetae integralium formae adversari videtur, quod quan-

instans arbitraria C , per integrationem ingressa, quae alioquin nudo addicitur, hic

rimae integrali sit implicita. Quod singulare phaenomenon si attentius perpendi-

ox patebit, integrationem illam veritati consentaneam esse non posse, nisi denomi-

rs

$$2acx^{n-1}uz + \frac{u dz}{dx} \frac{z du}{dx}$$

porit quantitas constans, puta A ; tum enim istud integrale in formam naturalem abi-

$$e^{\frac{2ac}{n}x^n} \frac{z}{Au} - \frac{1}{AO}.$$

um autem res ita se habeat, hoc modo explicari potest: Quoniam quantitates z et u

rioris exprimuntur, easque ipsas, quae initio ex evolutione aequationis differentiali

andi gradus sunt eruta, vicissim patet, eas ita pendere ab x , ut sit:

$$ddz + 2acx^{n-1}dx dz + (n-1)acx^{n-2}zdx^2 = 0$$

$$ddu - 2acx^{n-1}dx du - (n-1)acx^{n-2}udx^2 = 0.$$

me prior aequatio per u , posterior vero per z , multiplicetur, ac productorum differ-

bit

$$u ddz - z ddu + 2acx^{n-1}dx(udz + zdu) + 2(n-1)acx^{n-2}uzdx^2 = 0,$$

$$udz - zdu + 2acx^{n-1}uzdx = Adx.$$

facto $ac = \infty$, fiat $u = z = x^{\frac{-n+1}{2}}$ et $uz = x^{-n+1}$, evidens est, statui
 ac , sicque integratio superior abit in hanc formam:

$$\int e^{\frac{2ac}{n}x^n} \frac{dx}{uu} = e^{\frac{2ac}{n}x^n} \frac{z}{2acu} - \text{Const.},$$

in principiis est conformis, sed etiam, facta differentiatione, ob

$$udz - zdu = 2acdx (1 - x^{n-1}ux)$$

regie confirmatur. Hinc autem iam aequationis

$$dy + ayydx = accx^m dx,$$

$2n-2$, et quantitatis z valore per superiorem seriem expresso, integrale
 etiam ita exhiberi poterit, ut sit:

$$y = cx^{n-1} + \frac{dz}{azdx} + \frac{2Oce^{\frac{-2ac}{n}x^n}}{z(z - Ce^{\frac{-2ac}{n}x^n}u)}$$

$$y = cx^{n-1} + \frac{dz}{azdx} + \frac{2c}{z(De^{\frac{-2ac}{n}x^n}z - u)}$$

est illa constans arbitraria per integrationem iniecta ad integrale completum
 um.

PROBLEMA 1

venire numeros loco exponentis indefiniti m substituendos, ut valor
 algebraice per x definiri queat.

SOLUTIO¹⁾

atur

$$y = cx^{n-1} + \frac{dz}{azdx},$$

to dx constante, erit

$$dy = (n-1)cx^{n-2}dx + \frac{ddz}{azdx} - \frac{dz^2}{azzdx}.$$

 Cf. L. EULERI Commentationem 95 huius voluminis p. 162 et Institutiones calculi integralis.
 § 929—966. Petr. 1769 = LEONHARDI EULERI Opera omnia, I 12, p. 147—176. H. D.

facta substitutione transibit aequatio in hanc:

$$\frac{ddz}{azdx} + (n-1)cx^{n-2}dx + accx^{2n-2}dx + \frac{2cx^{n-1}dz}{z} = bx^m d$$

Fiat $m = 2n - 2$ et $b = acc$, habebiturque

$$ddz + (n-1)acx^{n-2}zdx^2 + 2acx^{n-1}dxdz = 0,$$

quo ergo resultat ex hac aequationo propositae aequivalente

$$dy + ayydx = accx^{2n-2}dx$$

facta substitutione

$$y = cx^{n-1} + \frac{dz}{azdx}.$$

Fingatur iam hacc aequatio:

$$z = Ax^{\frac{-n+1}{2}} + Bx^{\frac{-3n+1}{2}} + Cx^{\frac{-5n+1}{2}} + Dx^{\frac{-7n+1}{2}} + \text{etc.}$$

eritque differentiando:

$$\frac{dz}{dx} = -\frac{(n-1)}{2}Ax^{\frac{-n-1}{2}} - \frac{(3n-1)}{2}Bx^{\frac{-3n-1}{2}} - \frac{(5n-1)}{2}Cx^{\frac{-5n-1}{2}} -$$

$$\frac{ddz}{dx^2} = +\frac{(nn-1)}{4}Ax^{\frac{-n-3}{2}} + \frac{(9nn-1)}{4}Bx^{\frac{-3n-3}{2}} + \frac{(25nn-1)}{4}Cx^{\frac{-5n-3}{2}} +$$

Cum vero ex superiori aequatione per dx^2 divisa sit:

$$\frac{ddz}{dx^2} + \frac{2acx^{n-1}dz}{dx} + (n-1)acx^{n-2}z = 0,$$

si series assumta substituat, prodibit sequens aequatio:

$$0 = \left\{ \begin{array}{l} + \frac{(nn-1)}{4} Ax^{\frac{-n-3}{2}} + \frac{(9nn-1)}{4} Bx^{\frac{-3n-3}{2}} \\ + \frac{(25nn-1)}{4} Cx^{\frac{-5n-3}{2}} + \frac{(49nn-1)}{4} Dx^{\frac{-7n-3}{2}} \\ - (n-1)acAx^{\frac{n-3}{2}} - (3n-1)acBx^{\frac{-n-3}{2}} - (5n-1)acCx^{\frac{-3n-3}{2}} \\ - (7n-1)acDx^{\frac{-5n-3}{2}} - (9n-1)acEx^{\frac{-7n-3}{2}} \\ + (n-1)acAx^{\frac{n-3}{2}} + (n-1)acBx^{\frac{-n-3}{2}} + (n-1)acCx^{\frac{-3n-3}{2}} \\ + (n-1)acDx^{\frac{-5n-3}{2}} + (n-1)acEx^{\frac{-7n-3}{2}} \end{array} \right.$$

$$\frac{1}{n} \cdot \frac{A}{4ac} = \frac{(nn-1)}{2} \cdot \frac{A}{4nnc}$$

$$\frac{1}{n} \cdot \frac{B}{4ac} = \frac{(nn-1)}{2} \cdot \frac{(9nn-1)}{4} \cdot \frac{A}{4^2 n^2 a^2 c^2}$$

$$\frac{1}{n} \cdot \frac{C}{4ac} = \frac{(nn-1)}{2} \cdot \frac{(9nn-1)}{4} \cdot \frac{(25nn-1)}{6} \cdot \frac{A}{4^3 n^3 a^3 c^3}$$

$$\frac{1}{n} \cdot \frac{D}{4ac} = \frac{(nn-1)}{2} \cdot \frac{(9nn-1)}{4} \cdot \frac{(25nn-1)}{6} \cdot \frac{(49nn-1)}{8} \cdot \frac{A}{4^4 n^4 a^4 c^4}$$

etc.

ut ergo z per x sequenti modo:

$$x^{\frac{-n+1}{2}} + \frac{(nn-1)}{8} \cdot \frac{A}{nnc} x^{\frac{-3n+1}{2}} + \frac{(nn-1)}{8} \cdot \frac{(9nn-1)}{16} \cdot \frac{A}{n^2 a^2 c^2} x^{\frac{-5n+1}{2}} \\ + \frac{(nn-1)}{8} \cdot \frac{(9nn-1)}{16} \cdot \frac{(25nn-1)}{24} \cdot \frac{A}{n^3 a^3 c^3} x^{\frac{-7n+1}{2}} + \text{etc.}$$

substituto resultabit valor quaesitus: $y = cx^{n-1}$

$$\left. \begin{aligned} x^{\frac{-n+1}{2}} + \frac{(3n-1)(nn-1)}{8} \cdot \frac{A}{nnc} x^{\frac{-3n+1}{2}} + \frac{(5n-1)(nn-1)(9nn-1)}{8} \cdot \frac{A}{n^2 a^2 c^2} x^{\frac{-5n+1}{2}} + \text{etc.} \\ x^{\frac{-n+1}{2}} + \frac{(nn-1)}{8} \cdot \frac{A}{nnc} x^{\frac{-3n+1}{2}} + \frac{(nn-1)(9nn-1)}{8} \cdot \frac{A}{n^2 a^2 c^2} x^{\frac{-5n+1}{2}} + \text{etc.} \end{aligned} \right\}$$

lore ac denominatore per $Ax^{\frac{-n-1}{2}}$ diviso: $y = cx^{n-1}$

$$\frac{(nn-1)x^{-n}}{8} \cdot \frac{A}{nnc} + \frac{(5n-1)(nn-1)(9nn-1)}{2} \cdot \frac{x^{-2n}}{8} \cdot \frac{A}{n^2 a^2 c^2} + \frac{(7n-1)(nn-1)(9nn-1)(25nn-1)}{2} \cdot \frac{x^{-3n}}{8} \cdot \frac{A}{n^3 a^3 c^3} \\ + \frac{(nn-1)(9nn-1)}{8} \cdot \frac{x^{-2n}}{16} \cdot \frac{A}{n^2 a^2 c^2} + \frac{(nn-1)(9nn-1)(25nn-1)}{8} \cdot \frac{x^{-3n}}{10} \cdot \frac{A}{n^3 a^3 c^3} + \text{etc.}$$

expressio generaliter in infinitum occurrens fit finita, si fuerit

$$(2i+1)^2 nn - 1 = 0,$$

numorum quocumque integrum, hoc est, si fuerit

tes i sunt numeri integri.

$$ayydx = accx^{\frac{-4i-2}{2i+1}} dx$$

initis poterit exhiberi, seu valor ipsius y per x

. sit $m = 2n - 2 = \frac{-4i}{2i+1}$, erit huius aequa-

$$+ ayydx = accx^{\frac{-4i}{2i+1}} dx$$

icis expressum:

$$ayx = accx^{\frac{1}{2i+1}}$$

$$\frac{i^2 - 1)(i^2 - 4) x^{\frac{-2}{2i+1}}}{2 \cdot 4 (2i+1)^3} \frac{-2}{a^2 c^2} - \frac{i(i^2 - 1)(i^2 - 4)(i^2 - 9) x^{\frac{-3}{2i+1}}}{2 \cdot 4 \cdot 6 (2i+1)^4} \frac{-3}{a^3 c^3} + \text{etc.}$$

$$\frac{i(i^2 - 1)(i+2) x^{\frac{-2}{2i+1}}}{2 \cdot 4 (2i+1)^3} \frac{-2}{a^2 c^2} - \frac{i(i^2 - 1)(i^2 - 4)(i+3) x^{\frac{-3}{2i+1}}}{2 \cdot 4 \cdot 6 (2i+1)^4} \frac{-3}{a^3 c^3} + \text{etc.}$$

nominatorem reductione erit:

$$\frac{i(i^2 - 1)(i - 2) x^{\frac{-1}{2i+1}}}{2 \cdot 4 (2i+1)^3} \frac{-1}{a^2 c^2} - \frac{i(i^2 - 1)(i^2 - 4)(i - 3) x^{\frac{-2}{2i+1}}}{2 \cdot 4 \cdot 6 (2i+1)^4} \frac{-2}{a^3 c^3} + \text{etc.}$$

$$\frac{i(i^2 - 1)(i+2) x^{\frac{-2}{2i+1}}}{2 \cdot 4 (2i+1)^3} \frac{-2}{a^2 c^2} - \frac{i(i^2 - 1)(i^2 - 4)(i+3) x^{\frac{-3}{2i+1}}}{2 \cdot 4 \cdot 6 (2i+1)^4} \frac{-3}{a^3 c^3} + \text{etc.}$$

t $m = \frac{-4i-4}{2i+1}$, erit huius aequationis

$$+ ayydx = accx^{\frac{-4i-4}{2i+1}} dx$$

xpressum:

$$ayx = acx^{\frac{2i+1}{2}}$$

$$\frac{i(i+1)(i+2)x^{\frac{2i+1}{2}}}{2(2i+1)^3} \cdot \frac{1}{ac} + \frac{i(i^2-1)(i+2)(i+3)x^{\frac{2i+1}{2}}}{2 \cdot 4(2i+1)^3} \cdot \frac{2}{a^3c^3} + \frac{i(i^2-1)(i^2-4)(i+3)(i+4)x^{\frac{2i+1}{2}}}{2 \cdot 4 \cdot 6(2i+1)^4} \cdot \frac{3}{a^5c^5} + \text{etc.}$$

$$\frac{i(i+1)x^{\frac{2i+1}{2}}}{2(2i+1)} \cdot \frac{1}{ac} + \frac{i(i^2-1)(i+2)x^{\frac{2i+1}{2}}}{2 \cdot 4(2i+1)^3} \cdot \frac{2}{a^3c^3} + \frac{i(i^2-1)(i^2-4)(i+3)x^{\frac{2i+1}{2}}}{2 \cdot 4 \cdot 6(2i+1)^5} \cdot \frac{3}{a^5c^5} + \text{etc.}$$

ad communem denominatorem reductione, erit $ayx =$

$$\frac{i(i+1)(i+2)}{2(2i+1)} + \frac{i(i+1)(i+2)(i+3)x^{\frac{2i+1}{2}}}{2 \cdot 4(2i+1)^3} + \frac{i(i^2-1)(i+2)(i+3)(i+4)x^{\frac{2i+1}{2}}}{2 \cdot 4 \cdot 6(2i+1)^5} + \text{etc.}$$

$$\frac{i(i+1)x^{\frac{2i+1}{2}}}{2(2i+1)} + \frac{i(i^2-1)(i+2)x^{\frac{2i+1}{2}}}{2 \cdot 4(2i+1)^3} + \frac{i(i^2-1)(i^2-4)(i+3)x^{\frac{2i+1}{2}}}{2 \cdot 4 \cdot 6(2i+1)^5} + \text{etc.}$$

inque igitur fuerit i numerus integer, toties huius aequationis:

$$dy + ayx dx = acx^{\frac{-4i-2i+2}{2i+1}} dx$$

in terminis algebraicis potest exprimi. Q. E. I.

COROLLARIUM 1

Aequatio ergo proposita

$$dy + ayx dx = acx^m dx$$

in terminis algebraicis admittit, si fuerit exponens m vel terminus huius

$$-1, -\frac{4}{3}, -\frac{8}{5}, -\frac{12}{7}, -\frac{16}{9}, -\frac{20}{11}, -\frac{24}{13}, \text{ etc.}$$

erit m terminus ex hac fractionum serie:

$$-\frac{4}{1}, -\frac{8}{3}, -\frac{12}{5}, -\frac{16}{7}, -\frac{20}{9}, -\frac{24}{11}, -\frac{28}{13}, \text{ etc.}$$

COROLLARIUM 2

Substituamus in priori integrabilitatis classe loco i successive numeros 1, 4 etc. atque reperietur, ut sequitur.

integrale erit:

$$ayx = acx \text{ sive } y = c.$$

Si $i = 1$, huius aequationis:

$$\text{II. } dy + ayydx = accx^{-\frac{4}{3}}dx$$

integrale erit:

$$ayx = \frac{acx^{\frac{1}{3}}}{1 - \frac{1 \cdot 2}{2 \cdot 3} \cdot \frac{x^{-\frac{4}{3}}}{ac}} \text{ seu } y = \frac{cx^{-\frac{2}{3}}}{1 - \frac{1}{3} \frac{x^{-\frac{1}{3}}}{ac}} = \frac{3acc}{3acx^{\frac{2}{3}} - x^{\frac{1}{3}}}.$$

Si $i = 2$, huius aequationis:

$$\text{III. } dy + ayydx = accx^{-\frac{8}{5}}dx$$

integrale erit:

$$ayx = \frac{acx^{\frac{1}{5}} - \frac{2 \cdot 1}{2 \cdot 5}}{1 - \frac{2 \cdot 3}{2 \cdot 5} \cdot \frac{x^{-\frac{1}{5}}}{ac} + \frac{2 \cdot 3 \cdot 4}{2 \cdot 4 \cdot 5^2} \cdot \frac{x^{-\frac{2}{5}}}{a^2c^2}} = \frac{acx^{\frac{1}{5}} - \frac{1}{5}}{1 - \frac{3x^{-\frac{1}{5}}}{5ac} + \frac{3x^{-\frac{2}{5}}}{5^2a^2c^2}}.$$

Si $i = 3$, huius aequationis:

$$\text{IV. } dy + ayydx = accx^{-\frac{12}{7}}dx$$

integrale erit:

$$ayx = \frac{acx^{\frac{1}{7}} - \frac{3 \cdot 2}{2 \cdot 7} + \frac{3 \cdot 2 \cdot 1 \cdot 4}{2 \cdot 4 \cdot 7^2} \cdot \frac{x^{-\frac{1}{7}}}{ac}}{1 - \frac{3 \cdot 4}{2 \cdot 7} \cdot \frac{x^{-\frac{1}{7}}}{ac} + \frac{3 \cdot 4 \cdot 5 \cdot 2}{2 \cdot 4 \cdot 7^2} \cdot \frac{x^{-\frac{2}{7}}}{a^2c^2} - \frac{3 \cdot 4 \cdot 5 \cdot 6 \cdot 2}{2 \cdot 4 \cdot 6 \cdot 7^3} \cdot \frac{x^{-\frac{3}{7}}}{a^3c^3}}$$

sive

$$ayx = \frac{acx^{\frac{1}{7}} - \frac{3}{7} + \frac{3 \cdot 1}{7^2} \cdot \frac{x^{-\frac{1}{7}}}{ac}}{1 - \frac{6}{7} \cdot \frac{x^{-\frac{1}{7}}}{ac} + \frac{3 \cdot 5}{7^2} \cdot \frac{x^{-\frac{2}{7}}}{a^2c^2} - \frac{1 \cdot 3 \cdot 5}{7^3} \cdot \frac{x^{-\frac{3}{7}}}{a^3c^3}}.$$

integrato erit:

$$ayx = \frac{acx^{\frac{1}{9}} - \frac{4 \cdot 3}{2 \cdot 9} + \frac{4 \cdot 3 \cdot 2 \cdot 5}{2 \cdot 4 \cdot 9^3} \cdot \frac{x^{\frac{1}{9}}}{ac} - \frac{4 \cdot 3 \cdot 2 \cdot 1 \cdot 5 \cdot 6}{2 \cdot 4 \cdot 6 \cdot 9^3} \cdot \frac{x^{\frac{2}{9}}}{a^2 c^2} - \dots - 1 - \frac{4 \cdot 5}{2 \cdot 6} \cdot \frac{x^{\frac{1}{9}}}{ac} + \frac{4 \cdot 5 \cdot 6 \cdot 3}{2 \cdot 4 \cdot 9^3} \cdot \frac{x^{\frac{2}{9}}}{a^2 c^2} - \frac{4 \cdot 5 \cdot 6 \cdot 7 \cdot 3 \cdot 2}{2 \cdot 4 \cdot 6 \cdot 9^3} \cdot \frac{x^{\frac{3}{9}}}{a^3 c^3} + \frac{4 \cdot 5 \cdot 6 \cdot 7 \cdot 8 \cdot 3 \cdot 2 \cdot 1}{2 \cdot 4 \cdot 6 \cdot 8 \cdot 9^4} \cdot \frac{x^{\frac{4}{9}}}{a^4 c^4} - \dots$$

Si $i = 5$, huius aequationis

$$VI. \quad dy + ayydx = accx^{\frac{20}{11}} dx$$

integrato erit:

$$acx^{\frac{1}{11}} - \frac{5 \cdot 4}{2 \cdot 11} + \frac{5 \cdot 4 \cdot 3 \cdot 6}{2 \cdot 4 \cdot 11^3} \frac{x^{\frac{1}{11}}}{ac} - \frac{5 \cdot 4 \cdot 3 \cdot 2 \cdot 6 \cdot 7}{2 \cdot 4 \cdot 6 \cdot 11^3} \frac{x^{\frac{2}{11}}}{a^2 c^2} + \frac{5 \cdot 4 \cdot 3 \cdot 2 \cdot 1 \cdot 6 \cdot 7 \cdot 8}{2 \cdot 4 \cdot 6 \cdot 8 \cdot 11^4} \frac{x^{\frac{3}{11}}}{a^3 c^3} - \dots - 1 - \frac{5 \cdot 6}{2 \cdot 11} \frac{x^{\frac{1}{11}}}{ac} + \frac{5 \cdot 6 \cdot 7 \cdot 4}{2 \cdot 4 \cdot 11^3} \frac{x^{\frac{2}{11}}}{a^2 c^2} - \frac{5 \cdot 6 \cdot 7 \cdot 8 \cdot 4 \cdot 3}{2 \cdot 4 \cdot 6 \cdot 11^3} \frac{x^{\frac{3}{11}}}{a^3 c^3} + \frac{5 \cdot 6 \cdot 7 \cdot 8 \cdot 9 \cdot 4 \cdot 3 \cdot 2}{2 \cdot 4 \cdot 6 \cdot 8 \cdot 11^4} \frac{x^{\frac{4}{11}}}{a^4 c^4} - \frac{5 \cdot 6 \cdot 7 \cdot 8 \cdot 9 \cdot 10}{2 \cdot 4 \cdot 6 \cdot 8 \cdot 10} \frac{x^{\frac{5}{11}}}{a^5 c^5} + \dots$$

COROLLARIUM 3

4. In posteriori integrabilitatis ordine substituamus pariter loco i num 0, 1, 2, 3, 4 etc. ac reperietur, ut sequitur.

Si $i = 0$, huius aequationis:

$$I. \quad dy + ayydx = accx^{-4} dx$$

integrato erit:

$$ayx = \frac{acx^{-1} + \frac{1 \cdot 2}{2 \cdot 1}}{1} = 1 + \frac{ac}{x} \text{ seu } y = \frac{1}{ax} + \frac{c}{xx}.$$

Si $i = 1$, huius aequationis:

$$II. \quad dy + ayydx = accx^{-\frac{8}{3}} dx$$

integrato erit:

$$ayx = \frac{acx^{-\frac{1}{3}} + \frac{2 \cdot 3}{2 \cdot 3} + \frac{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4}{2 \cdot 4 \cdot 3^3} \frac{x^{\frac{1}{3}}}{ac}}{1 + \frac{1 \cdot 2}{2 \cdot 3} \cdot \frac{x^{\frac{1}{3}}}{ac}} = \frac{acx^{-\frac{1}{3}} + 1 + \frac{x^{\frac{1}{3}}}{3ac}}{1 + \frac{x^{\frac{1}{3}}}{3ac}}.$$

$$ayx^{\frac{1}{2}} + \frac{1}{2} + \frac{3.4}{2.7} + \frac{2.3.1.5.6}{2.1.2^2} \cdot \frac{1}{ay} + \frac{1.2.4.3.5.6}{2.1.6.2^2} \cdot \frac{1}{ay^2} \\ + \frac{2.3.1.5.6}{2.3.1^2} \cdot \frac{1}{ay^2} + \frac{1.2.4.3.5.6}{2.1.2^2} \cdot \frac{1}{ay^3}$$

$i = 3$, huius aequationis:

$$IV. \quad dy + aygdx = acce^{-2}dx$$

lo orit:

$$ayx^{\frac{1}{2}} + \frac{1}{2} + \frac{1.6}{2.7} + \frac{2.1.5.6}{2.1.2^2} \cdot \frac{1}{ay} + \frac{1.2.4.3.5.6}{2.1.6.2^2} \cdot \frac{1}{ay^2} \\ + \frac{2.3.1.5.6}{2.3.1^2} \cdot \frac{1}{ay^2} + \frac{1.2.4.3.5.6}{2.1.2^2} \cdot \frac{1}{ay^3}$$

ex his casibus abunde patet, cuius ope omnium casuum, qui quidem-
tionem admittunt, integralia algebraica expedito formari poterunt.

SCHOLION

De his integralibus notum prae notandum est, ea non esse completa,
ideo neque huc patere, ne aequationem differentialem, ad quod vel ex
casu

$$dy + aygdx = acce^xdx$$

cui etsi satisfacit $y = e$, tamen facile intelligitur, logarithmos in super-
comprehendi. Manifestum autem hoc est quoque hinc, quod in huius
is non continentur nova constants arbitrariae, quae in differentiali non
in quo criterium integrationis completae versatur. Pacterum vero hinc
a integralia cuiusvis casus obtinentur, in quod e tam affirmativa, quan-
re, accipere licet, aequationis differentiali, quae tantum ex continet, non
t.

PROBLEMA 2

Inventa ope praecedentis methodi integrali particulari pro casibus
tis aequationis $dy + aygdx = acce^xdx$, invenire integrale completum
dem casibus¹).

Vide notam p. 496.

Posito $m = 2n - 2$, integrale particolare aequationis propositae inven-
est esse $ayx = acx^n$

$$\frac{(n-1)(n-1)x^{-n}}{2 \quad 8n \quad ac} + \frac{(5n-1)(n-1)(9n-1)x^{-2n}}{2 \quad 8n \quad 16n \quad a^3c^2} + \frac{(7n-1)(n-1)(9n-1)(25n-1)x^{-3n}}{2 \quad 8n \quad 16n \quad 24n \quad a^3c^3} +$$

$$1 + \frac{(n-1)x^{-n}}{8n \quad ac} + \frac{(n-1)(9n-1)x^{-2n}}{8n \quad 16n \quad a^3c^2} + \frac{(n-1)(9n-1)(25n-1)x^{-3n}}{8n \quad 16n \quad 24n \quad a^3c^3} +$$

loco scribamus brevitatis gratia $y = P$. Cum igitur P sit eiusmodi valor,
variabilem x datus, qui satisfaciat aequationi

$$dy + ay y dx = accx^{2n-2} dx,$$

antiquo

$$dP + aP^2 dx = accx^{2n-2} dx.$$

hunc integrale completum aequationis propositae

$$dy + ay y dx = accx^{2n-2} dx$$

$y = P + v$, quo valore loco y substituto habebimus hanc aequationem

$$dP + dv + aP^2 dx + 2aPv dx + avv dx = accx^{2n-2} dx.$$

vero sit

$$dP + aP^2 dx = accx^{2n-2} dx,$$

$$dv + 2aPv dx + avv dx = 0.$$

$\frac{1}{u}$, erit

$$du - 2aP u dx = adx,$$

multiplicata per $e^{-2a \int P dx}$ denotante c numerum, cuius logarithmus hyper-
s est $= 1$, fit integrabilis; erit scilicet aequationis

$$e^{-2a \int P dx} (du - 2aP u dx) = e^{-2a \int P dx} adx$$

ale

$$e^{-2a \int P dx} u = \int e^{-2a \int P dx} adx;$$

o

$$u = e^{2a \int P dx} \int e^{-2a \int P dx} adx.$$

alore, cum sit $v = \frac{1}{u}$, substituto, erit integrale completum aequationis
itaque

$$P = ex^{n-1} \{ \frac{dz}{azdx} \}$$

$$\frac{(nn-1)x^{-\frac{nn+1}{2}}}{8n} + \frac{(nn-1)(0nn-1)x^{-\frac{nn+1}{2}}}{8n+10n} + \frac{(nn-1)(0nn-1)(0nn-1)x^{-\frac{nn+1}{2}}}{8n+10n+12n} + \dots \text{ etc.}$$

$$\int Pdx = \frac{ex^n}{n} + \frac{1}{n} \int z \cdot \text{etc.} = e^{ax} \{ \frac{ax^n}{n} + \dots \}$$

re substituto habebitur integrale completum:

$$y = ex^{n-1} \{ \frac{dz}{azdx} \} = \frac{e^{-ax}}{zz} \int e^{-ax} \frac{dz}{az} \dots \text{ Q. E. D.}$$

ALTER

modum huc ratione ex uno integrali particulari inventum interpolam, ita ex duobus integralibus particularibus expressit, integrale n indagabitur, neque in hoc modo pervenitur ad formulam integritusmodi est cu $\int e^{-ax} \frac{dz}{az} \dots$, quae integrali completo, quod involvitur, Cum enim aequatio

$$dy + aygdx = uccx^{2n-2}dx$$

variata, sive e affirmative, sive negative accipatur, habemus utique aha particularia, quorum primum est

$$y = P = ex^{n-1} \{ \frac{dz}{azdx} \}$$

$$x^{\frac{nn+1}{2}} \left[\frac{(nn-1)x^{-\frac{nn+1}{2}}}{8n} + \frac{(nn-1)(0nn-1)x^{-\frac{nn+1}{2}}}{8n+10n} + \dots \right] \text{ etc.}$$

quo

$$u = x^{\frac{n+1}{2}} \cdot \frac{(nn-1)}{8n} \cdot x^{\frac{n+1}{2}} + \frac{(nn-1)(nn-1)}{16n} \cdot \frac{x^{\frac{n+1}{2}}}{x^2} - \text{etc.},$$

duo valores z et n tantum signis inter se differunt. Erit ergo tam

$$dP + aP^2 dx = acx^{2n-2} dx,$$

in

$$dQ + aQ^2 dx = acx^{2n-2} dx.$$

nam iam

$$R = \frac{P-y}{Q-y},$$

aequatio sit integralis completa propositae differentialis; quum formae communis, quia in ea utraque particularium $y = P$ et $y = Q$ continetur, nempe si fiat $R = 0$, haec si $R = \infty$. Vnde ergo $QR = Ry = P = y$ hinc

$$y = \frac{QR + P}{R + 1},$$

quod dat

$$dy = \frac{RdQ - QdR}{(R+1)^2} = \frac{RdQ - RdP + dP + PdR}{(R+1)^2},$$

substituuntur hic valores supra inventi

$$dP = aP^2 dx + acx^{2n-2} dx$$

$$dQ = aQ^2 dx + acx^{2n-2} dx,$$

quo

$$acx^{2n-2} dx = \frac{aP^2 dx}{R+1} - \frac{aQ^2 R dx}{R+1} + \frac{(P-Q)dR}{(R+1)^2} + \frac{a(QR-P)^2 dx}{(R+1)^2} + acx^{2n-2} dx$$

hac aequatione resultat haec

$$(P-Q)dR = -aRdx(P-Q)^2,$$

si dividitur per $R(P-Q)$ dat

1. Cf. L. E. *Commentationes* 280; vido p. 380 huius voluminis.

II.

$$-lC = -\frac{2acx^n}{n} + lu - lz.$$

erit

$$\frac{c^{n-1}zdx + dz - ayzdx}{c^{n-1}udx + du - ayudx} : z = \frac{Ce^{-\frac{2acx^n}{n}}u}{z}.$$

um u et z per x constant, habebitur aequatio inte-

$$\frac{dz + acx^{n-1}zdx - ayzdx}{du - acx^{n-1}udx - ayudx} = \frac{(P-y)z}{(Q-y)u}. \quad \text{Q. E. I.}$$

COROLLARIUM I

quem supra pro y invenimus, ita orat comparatus,

$$y = cx^{n-1} - \frac{(K+L)}{ax(M+N)};$$

$$\frac{x-1}{3n} \cdot \frac{x^{-2n}}{a^2c^2} + \frac{(9n-1)}{2} \cdot \frac{(n^2-1)}{8n} \cdot \frac{(9n^2-1)}{16n} \cdot \frac{(25n^3-1)}{24n} \cdot \frac{(49n^4-1)}{32n} \cdot \frac{x^{-4n}}{a^4c^4} + \text{etc.}$$

$$\frac{(7n-1)}{2} \cdot \frac{(nn-1)}{8n} \cdot \frac{(9nn-1)}{16n} \cdot \frac{(25nn-1)}{24n} \cdot \frac{x^{-3n}}{a^3c^3} + \text{etc.}$$

$$\frac{(nn-1)}{n} \cdot \frac{(9nn-1)}{16n} \cdot \frac{(25nn-1)}{24n} \cdot \frac{(49nn-1)}{32n} \cdot \frac{x^{-4n}}{a^4c^4} + \text{etc.}$$

$$\frac{5nn-1}{24n} \cdot \frac{x^{-3n}}{a^3c^3} + \text{etc.}$$

erit alter valor particularis

$$y = -cx^{n-1} - \frac{(K-L)}{ax(M-N)}.$$

$$dy = \frac{1}{2} \frac{dy}{dx} dx = \frac{1}{2} \frac{dy}{dx} dx$$

plotum totum:

$$t_{\alpha} = \begin{cases} (u \vee v) \rightarrow (u \vee \eta) \wedge (M \rightarrow N) & K \vdash t_{\alpha} \\ (u \vee v) \rightarrow (u \vee \eta) \wedge (M \rightarrow N) & K \vdash t_{\alpha} \end{cases}$$

After hours of

$$U_1 = \begin{pmatrix} u + (v_1)^{n-1} & \eta(M + N) - K - L \\ u + (v_1)^{n-1} & \eta(M - N) + K - L \end{pmatrix}$$

COROLLARIUM 2

et J numerus negativus, fiet et hincque L et N quantitates imaginariae, $[L] = i$ et $[N] = -i$ quantitates reales. Tum autem integrale \mathcal{I} dicitur esse imaginarium:

$$f_{\text{eff}} = \frac{1}{1 + A \tan^2 \theta} \left(\frac{ax^2 N + axyM + K}{ax^2 N + 1 + axyN + 1 + 4W + 1} \right).$$

CONTROL ARJUM 3

Let $\mathbf{f}_1, \dots, \mathbf{f}_n$ be vector fields on M and let \mathbf{f} be a vector field on M . Then

$$dy = \text{upper} - \text{lower} \cdot dx = 0.$$

equation: integrate simplicitate rita):

t	clock	1 comp.	$abcN$	xyM	K
			$abxM$	xyN	L

$$A \text{ tang. } L = \frac{K}{L} = \frac{a h x^m N}{a h x^m M} = \frac{a x y M}{a x y N} ;$$

11. 12.

$$\frac{(n-1)}{8n} \frac{(9nn-1)}{16n} \frac{(25nn-1)}{24n} \cdot \frac{x^{-3n}}{a^3b^3} + \text{etc.}$$

$$\frac{(nn-1)}{8n} \frac{(9nn-1)}{16n} \frac{(25nn-1)}{24n} \frac{(49nn-1)}{32n} \cdot \frac{x^{-4n}}{a^4b^4} - \text{etc.}$$

$$- \frac{(25nn-1)}{24n} \cdot \frac{x^{-3n}}{a^3b^3} + \text{etc.}$$

particularia, quae simul sint algebraica, non

ROLLARIUM 4

$\frac{1}{2i+1}$, denotante i numerum quemcunque algebraicae pro litteris K , L , M et N reperiuntur. aequationis huius

$$-ayydx = accx^{2n-2}dx$$

ro aequationis

$$yydx + abbx^{2n-2}dx = 0$$

lvitur.

SCHOLION

differentialis propositae $dy + ayydx = accx^{2n-2}dx$ modo expressimus, poterimus formulae integralis

$$\int \frac{e^{\frac{-2acx^n}{n}} dx}{zz},$$

ex posteriori assignare, huiusque adeo integratximopere difficilis videatur, exhibere. Posteriori

$$R = C e^{\frac{2acx^n}{z}} u^n, \quad P = ex^{n-1} \left[\frac{dz}{azdx} \right] \text{ et } Q = ex^{n-1} \left[\frac{du}{a u dx} \right].$$

inter habebitur

$$y = ex^{n-1} \left[\frac{dz}{azdx} \right] \left(2ex^{n-1} \left[\frac{dz}{a u dx} \right] + \frac{du}{a u dx} \right) C e^{\frac{2acx^n}{z}} u^n \\ z = C e^{\frac{2acx^n}{z}} u^n$$

item vero integrationem est

$$y = ex^{n-1} \left[\frac{dz}{azdx} \right] \left\{ e^{\frac{2acx^n}{z}} \int e^{\frac{2acx^n}{z}} u dx : zz \right\},$$

in comparatione oritur

$$z = C e^{\frac{2acx^n}{z}} u^n \quad \int e^{\frac{2acx^n}{z}} u dx \\ C z z u \left(2ex^{n-1} \left[\frac{dz}{azdx} \right] + \frac{du}{a u dx} \right) = \int e^{\frac{2acx^n}{z}} u dx : zz,$$

mutatur in hanc aequationem:

$$z dx = C e^{\frac{2acx^n}{z}} u dx \\ C z (2acx^{n-1} u z dx + u dz - z du) = \int e^{\frac{2acx^n}{z}} u dx : zz,$$

ergo fuerit:

$$z = x^{\frac{n+1}{2}} \left[\frac{(nn-1)}{8n} \cdot x^{\frac{5n+1}{2}} \right] \cdot \frac{(nn-1)(9nn-1)}{8n \cdot 16n} \cdot x^{\frac{5n+1}{2}} \cdot \frac{1}{a^2 c^2} \dots \text{etc.} \\ u = x^{\frac{n+1}{2}} \left[\frac{(nn-1)}{8n} \cdot x^{\frac{5n+1}{2}} \right] \cdot \frac{(nn-1)(9nn-1)}{8n \cdot 16n} \cdot x^{\frac{5n+1}{2}} \cdot \frac{1}{u^2 c^2} \dots \text{etc.}$$

formula differentialis

integrari poterit critque integrale¹⁾)

$$\begin{aligned} & \int \frac{e^{ax} x^m}{x^2 + a^2} dx = C e^{-ax} \left(\frac{1}{2a} x^m - \frac{m}{2a^2} x^{m-1} + \frac{m(m-1)}{2a^3} x^{m-2} - \dots \right) \\ & + C_1 (2a e^{ax} \int \frac{e^{-ax} x^m}{x^2 + a^2} dx + \int \frac{e^{-ax} x^m}{x^2 + a^2} dx) \end{aligned}$$

Simili vero modo facto c negativo, quo x et a inter se permittantur, erit et differentialis

$$\frac{e^{ax} x^m}{x^2 + a^2} dx$$

integrato

$$\begin{aligned} & \int \frac{e^{ax} x^m}{x^2 + a^2} dx = C e^{-ax} \left(\frac{1}{2a} x^m - \frac{m}{2a^2} x^{m-1} + \frac{m(m-1)}{2a^3} x^{m-2} - \dots \right) \\ & + C_1 (2a e^{ax} \int \frac{e^{-ax} x^m}{x^2 + a^2} dx + \int \frac{e^{-ax} x^m}{x^2 + a^2} dx) \end{aligned}$$

in quibus integrationibus C denotat eam constantem arbitramur, quae integrationem more addito ingreditur.

1) Vide p. 401.